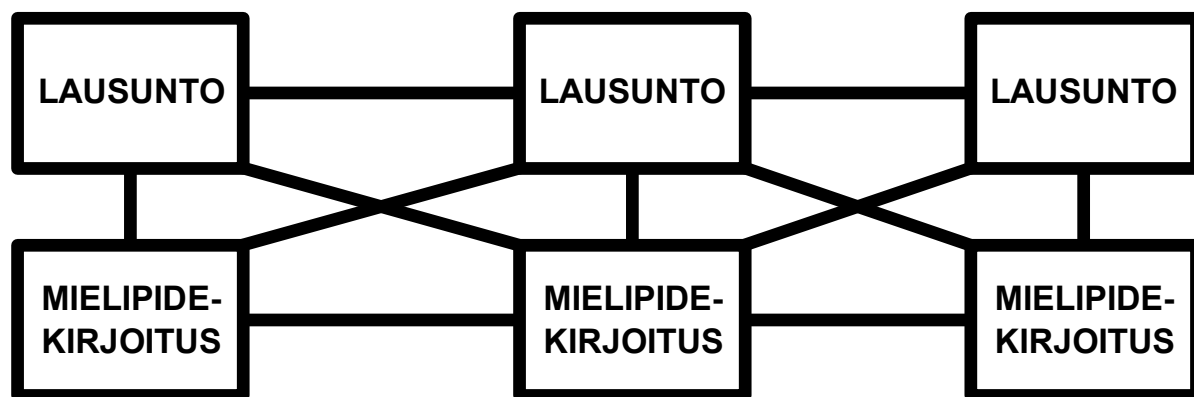

Jukka S. Rannila
Kirjoitelmia VI:
mielipidekirjoitusten
ja
lausuntojen
(15.9.2011-28.3.2017)
uudelleenarviointia

2017

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

(c) Jukka S. Rannila 2017 (c)

17

18

19

**Kirjoitelmia VI: mielipidekirjoitusten ja lausuntojen (15.9.2011-28.3.2017)
uudelleenarviointia**

20

21

(c) Jukka S. Rannila 2017 (c)

**Kirjoitelmia VI: mielipidekirjoitusten ja lausuntojen (15.9.2011-28.3.2017)
uudelleenarviointia**

ISBN 978-952-68528-1-2 (nid.)

ISBN 978-952-68528-2-9 (PDF)

Julkaisupäivä: 29.3.2017

Jukka S. Rannila: Jalasjärvi (omakustanne)

Painopaikka: Vaasa

Paino: Grano Oy

Lisenssi

Nimeä-Epäkaupallinen-Ei muutoksia 4.0 Kansainvälinen

Avoimesti lisensoitu teos

Tämä teos on lisensoitu Nimeä-Epäkaupallinen-Ei muutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Teoksen uudelleen käytön yhteydessä pitää mainita kirjoittaja. Valittu lisenssi tarkoittaa, että teoksen sisältö on vapaasti käytettävissä, kunhan alkuperäislähteeseen viitataan.

Lisenssin kansantajuinen esitys on seuraavalla www-sivulla:

Suomeksi: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fi>

Englanniksi: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

NIMI:

Teoksen tekijä on ilmoitettava siten kuin tekijä tai teoksen lisensoija on sen määrännyt (mutta ei siten että ilmoitus viittaisi lisenssinantajan tukevan lisenssinsaajaa tai teoksen käyttötapaa).

Ei muutettuja teoksia

Teosta ei saa muuttaa, muunnella tai käyttää toisen teoksen pohjana.

Ei kaupallinen

Lisenssi ei salli teoksen käyttöä ansiotarkoituksessa.

Lisenssin perusteellinen esitys on seuraavalla www-sivulla:

Suomeksi: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fi>

Englanniksi: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Vastuulausekkeita	68
	69
Yksittäisen ihmisen yksittäistä tulkintaa yksittäisistä asioista / aiheista	70
	71
Tämä teos on yksittäisen ihmisen tulkintaa eri asioista / aiheista, eikä edusta minkään (rekisteröidyn tai rekisteröimättömän) yhteisön virallista tai epävirallista kantaa. Tässä teoksessa mainitut mielipiteet eivät ole (lainopillisia) neuvoja, ja lukijoita kehoitetaan itse perehtymään huolellisesti tässä teoksessa mainittuihin asioihin / aiheisiin.	72 73 74 75
	76
Tämä teos ei kata tulevaisuuden kehittymistä, jolloin tässä teoksessa mainitut ennustukset voivat osoittautua vääräksi. Vastaavalla tavalla tämä teos ei kata menneisyyden tulkintaa, jolloin tässä teoksessa tehdyt arviot menneisyydestä voivat osoittautua vääräksi.	77 78 79
	80
Poliittisia vastuulausekkeita	81
	82
Tämä teos käsittelee useita poliittisia mielipiteitä erilaisista asioista / aiheista. Nämä mielipiteet eivät kuitenkaan ole virallisia neuvoja poliittisen päätöksen perustaksi. Teoksen lukijoita kehoitetaan lukemaan kukin mielipide yksittäisen henkilön ajatuksena, koska esitetyt mielipiteet eivät ole minkään yksittäisen puolueen (rekisteröity tai rekisteröimätön) virallisia mielipiteitä. Lisäksi esitetyt poliittiset mielipiteet eivät edusta minkään puolueen (rekisteröity tai rekisteröimätön) jäsenjärjestön (rekisteröity tai rekisteröimätön) virallista kannanottoa.	83 84 85 86 87 88
	89
Teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät kata Suomen, Euroopan tai maailmanlaajuisen politiikan menneisyyttä tai tulevaisuutta, ja ovat vain yksittäisen henkilön yksittäisiä mielipiteitä.	90 91
	92
Teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät ole tarkoitettu virallisen tai epävirallisen ehdokkuuden tukemiseksi missään vaalissa millään tasolla, eli teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät ole virallisiin vaaleihin valmistautuvan virallisen tai epävirallisen ehdokkaan mielipiteitä. Mahdollisissa virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen) virallisena ehdokkaana esitetyt poliittiset mielipiteet ovat oma kokonaisuutensa, ja virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen) virallisen ehdokkaan julkiset mielipiteet ovat tämän teoksen ulkopuolella, ja tämä teos ei ennakoit tulevia mahdollisia poliittisia mielipiteitä virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen).	93 94 95 96 97 98 99
	100
Viitattujen www-sivujen sisältö	101
	102
Tässä teoksessa viitataan erilaisiin www-sivuihin. Viitattujen www-sivujen laillinen sisältö on tarkistettu tämän teoksen julkaisuhetkellä, mutta monen viitatus www-sivu sisältö tulee mahdollisesti muuttumaan tämän teoksen julkaisun jälkeen. Kaikki muutokset viitatuilla www-sivuilla ovat viitattujen www-sivujen omistajien / ylläpitäjien vastuulla. Kaikki uusi laillinen ja/tai laitton sisältö viitatuilla www-sivuilla ei ole tämän teoksen kirjoittajan vastuulla, ja tämän teoksen lukijoita kehoitetaan huolellisesti välttämään www-sivuilta ladattavien laittomien sisältöjen käyttöä.	103 104 105 106 107 108
	109
Kaupallinen sisältö / Yleishyödyllisyys	110
	111
Tämä teos ei sisällä kaupallista sisältöä, eikä tätä teosta ole tarkoitettu kaupalliseksi sisällöksi, ja käytetyn lisenssin mukaisesti tämä teos on tarkoitettu ei-kaupalliseksi sisällöksi. Tämä teos ei sisällä kaupallisen yhteisön (rekisteröity tai rekisteröimätön) liike- tai ammattisalaisuuksia.	112 113 114
	115

Sisällysluettelo

Lisenssi.....	4
Vastuulausekkeita.....	5
170. Esipuhe.....	12
170.1. Samassa teoksessa mielipidekirjoituksia ja lausuntoja.....	12
170.2. Päivämääristä ja uusista teoksista.....	12
170.3. Mielipidekirjoitusten jälkiarviointeja.....	12
170.4. Kokemuksia lausunnoista?.....	13
171. Teknisten liitteiden mahdollisuuksista.....	14
171.1. Isot edellä ja pienet narisevat / 15.9.2011.....	14
171.2. Tekniset liitteet puuttuvat monesti perustuen hyvän sään ajatuksiin / 11.3.2017.....	15
172. Lisää teknisistä liitteistä ja teknisistä asiantuntijoista.....	16
172.1. Kilpailutuksen kannattava kankeus kummastuttaa? / EI JULKAISTU.....	16
172.2. Kuljetukset esimerkkinä hankinnasta / 11.3.2017.....	17
173. Kielteistä vai myönteistä toimintaa pienellä paikkakunnalla?.....	18
173.1. Uusvanhoja ajatuksia Jalasjärvestä / EI JULKAISTU.....	18
173.2. Viitattu mielipidekirjoitus / 29.9.2011.....	19
173.3. Jälkiarviointia / 11.3.2017.....	20
174. Yhdistykset yhdessä vai erikseen?.....	21
174.1. Järjestön järkevä johtaminen jälkijättöisillä järjestelmillä? / EI JULKAISTU.....	21
174.2. Erilaisen yhdistysyhteistyön tarpeesta / 11.3.2017.....	22
175. Jälleen kerran keskustelusta eri tavoin.....	23
175.1. Teiden turvallisuudesta totiseen tarinointiin? / 23.2.2012.....	23
175.2. Mikä olisi keskustelua? / 11.3.2017.....	24
176. Uutta uudistusta jälleen kerran – maakunta järjestysvastuuseen (SOTE).....	25
176.1. Kuntauudistuksen kovat kannanotot kummastuttavat? / 30.4.2012.....	25
176.2. Voisiko työnjakoa nyt tarkastella uudelta pohjalta? / 11.3.2017.....	26
177. Urheilun tilanteesta peruskoulussa ja peruskoulun jälkeen.....	27
177.1. Urheilua uskallettava uudistaa / 4.7.2012.....	27
177.2. Onko ehdotukset oikeasti mahdollista toteuttaa?.....	28
178. Yhdistystoiminnan oikeasta ymmärryksestä.....	29
178.1. Uustietämättömän uskontunnustukset? / 27.8.2012.....	29
178.2. ”Entinen jalasjärvinen” vauhdissa / 13.8. 2012.....	30
178.3. Vastakirjoitus 1 ”entiselle jalasjärviselle” / 20.8. 2012.....	31
178.4. Vastakirjoitus 2 ”entiselle jalasjärviselle” / 20.8. 2012.....	31
178.5. Jälkiarviointia / 12.3.2017.....	32
179. Lisää yhden liittymän uskosta.....	33
179.1. Yhden liittymän uskon ylittäminen? / 12.9.2012.....	33
179.2. Aikaisempaa pohdintaa.....	34
179.3. Yksi liittymä uuvuttaa? / 12.3.2017.....	34
180. Yhteiset asiat ry:n perustaminen?.....	36
180.1. Vähäisen vaalituloksen voimakas voivottelu? / 8.11.2012.....	36
180.2. Yhteisten asioiden tietämyksen lisääminen erilaisilla menetelmillä / 12.3.2017.....	37
181. Kuka ottaa kehitysvastuun jättimäisistä järjestelmistä?.....	38
181.1. Jättimäiset järjestelmät säätiöille? / 11.11.2012.....	38
181.2. Alkuperäinen artikkeli lehdessä 30.10.2012.....	39
181.3. Eikö voisi olla yhdenmennyä suomalainen potilastietojärjestelmä? / 12.3.2017.....	41
182. Pienempiä tutkintoja ja pienempiä tutkintojen osia eri tavoilla.....	42

182.1. Pikatutkinnon pikatuomiot? / EI JULKAISTU.....	42
182.2. Saman asian toistoa aina vain! / 12.3.2017.....	43
183. Pieni maaseutumainen kunta täysin sekaisin.....	44
183.1. JAKK: Jotain Asiaa Käsketty Kirjoittaa? / 10.1.2013.....	44
183.2. Pakotettuna isomman kunnan osaksi! / 12.3.2017.....	45
184. Luonnollinen monopoli ja luonnottoman monopolin murtaminen.....	46
184.1. Luonnollisen monopolin luonnoton murtaminen? / EI JULKAISTU.....	46
184.2. Jälkiarviointia teknisistä erityispiirteistä / 12.3.2017.....	47
185. Tosiasiat ensin ja sitten vasta puolueen jäsenyys?.....	48
185.1. Tylsäkin tylsempien tosiasioiden tarkastelu? / 25.3.2013.....	48
185.2. Olisiko mahdollista / Yhteiset asiat ry / 13.3.2017.....	49
186. Yhdistysyhteistyön virittelyä useammassa yhteydessä.....	50
186.1. Vorumien viestin välittäminen? / EI JULKAISTU.....	50
186.2. Yhdistysyhteistyön onnistumisen oikeita esteitä / 13.3.2017.....	51
187. Hallinnollisten valitusten määrästä ja laadusta.....	52
187.1. Lainoppineiden laskut lisänä laskuläjään? / 29.8.2013.....	52
187.2. Varautuminen erilaisiin hallinnollisiin valituksiin / 13.3.2017.....	53
188. Erilaisia kilpailuetuja?.....	54
188.1. Voiko valtuustovideoista vähempää välittää? / 9.9.2013.....	54
188.2. Miten rakentaa oikeaa kilpailuetua? / 13.3.2017.....	55
189. Mikä olisi oikeasti mahdollista jätteiden käsittelyssä ja lajittelussa?.....	56
189.1. Jätteenkeräyksen tekniikka on alkeellista / 17.9.2013.....	56
189.2. Pohdintaa mahdollisuuksista / 13.3.2017.....	57
190. Kuka tai ketkä tulkitsevat eri asioiden eettisiä osatekijöitä?.....	58
190.1. Etiikka liiketoiminnassa ja ristiriidat / 9.2.2014.....	58
190.2. Sadasta uudesta teknologiasta / 13.3.2017.....	59
191. Yksinkertaiselta vaikuttavan asian monimutkaisuudet.....	60
191.1. Hankintalain mahdollinen uudistus / 14.3.2014 / EDK / 10.....	60
191.2. Omia rajoittuneita näkökulmia / 14.3.2017.....	69
192. Voittaako pääomasijoittaja aina ja kaikkialla?.....	72
192.1. Kaikista kuluttajista tulossa ketjujen käskyläisiä? / 25.3.2014.....	72
192.2. Pienet erikoiskaupat häviävät vähitellen / 14.3.2017.....	73
193. Vuoden 2014 puoluekokouksen muita aloitteita.....	74
193.1. Aloite: Perustuslakituomioistuin?.....	74
193.2. Aloite: Hallituksen esitysten (HE) ja valiokuntien lausuntojen/mietintöjen (luonnoksien) määrääjat kansalaisten lausuntomahdollisuuksille.....	75
193.3. Aloite: Suomalainen julkinen edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisteri.....	77
193.4. Aloite: Testamenttirekisteri.....	78
193.5. Aloite: Osaamisen oikea osoittaminen.....	79
193.7. Aloite: Tohtorin tutkintojen määrä ja laatu.....	80
193.8. Yleisarvio puoluekokouksen aloitevastauksista / 14.3.2017.....	82
194. Saman toistoa: vapaa-aikamarkkinoiden todella kova kilpailu.....	83
194.1. Yhdistystoiminta vaatii uusia tuulia / 6.7.2014.....	83
194.2. Olisiko jotain uutta? / 14.3.2017.....	84
195. Urkintaa eri tavoin myös tietoverkoissa.....	85
195.1. Onko vapaan internetin loppu nähty? / 17.7.2014.....	85
195.2. Onko urkinta aivan turhaa? / 14.3.2017.....	86
196. Erilaisten rekistereiden tarpeellisuudesta.....	87
196.1. Lausunto Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksestä / 28.11.2014 / EDK / 12.....	87
196.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017.....	105

197. Keskitetyn järjestelmän oikea kaatuminen viime hetken ruuhkaan.....	106
197.1. Vaalibyrokraatiaa vai vaaliuskomuksia? / 6.3.2015.....	106
197.2. Kannatusta sähköiselle äänestykselle.....	107
197.3. Jälkiarviointia / 15.3.2017.....	108
198. Kuka tietää oikeasti enemmän oikeasta asiasta?.....	109
198.1. Kovia kannatushuutoja vai todettuja tosiasioita? / 9.3.2015.....	109
198.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017.....	110
199. Oikeiden ihmisten löytäminen oikeisiin tehtäviin.....	111
199.1. Koodaamallako Suomi uuteen nousuun? / 19.3.2015.....	111
199.2. Suomi nousuun koodaamalla / 5.3.2015.....	112
199.3. Lievän autismin ilmiöstä / Autismin kirjo / 15.3.2017.....	113
200. Ilmoittamismahdollisuus vieraslajeista.....	114
200.1. Lausunto: Hallituksen esitys (luonnos 16.4.2015) vieraslajeista / 26.5.2015 / EDK / 13	114
200.2. Vieraslajit ovat tietysti asiana hyvin tärkeää! / 15.3.2017.....	118
201. Jälleen kerran lyhyemmistä opiskelujaksoista.....	120
201.1. Pois opintoputkien vankilasta? / 18.7.2015.....	120
201.2. Kaikista pieniä maistereita? / Jälkiarviointia / 15.3.2017.....	121
202. Tulevat aluehallinnon isot uudistukset.....	122
202.1. Kuntaliitos ja JIK:n pelastaminen? / 24.9.2015.....	122
202.2. Samaan aikaan useammassa paikassa / 15.3.2017.....	123
203. Määrämuotoisista ja vapaamuotoisista lausunnoista.....	124
203.1. Kuuleminen säädösvalmistelussa / Kuuleminen 6.10.-16.11.2015 / EDK / 14.....	124
203.2. Kahden vastaustyyppin arviointia / 15.3.2017.....	128
204. Vapaaehtoistoiminnan vapaaehtoinen kehitys?.....	129
204.1. Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraporttiin liittyen järjestetty lausuntopyyntö / 12.10.2015 / EDK / 15.....	129
204.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017.....	132
205. Hajauttamisesta ja keskittämisestä.....	133
205.1. Visuaalisen ilmeen tarpeellisuudesta? / 10.12.2015.....	133
205.2. Visuaalisen ilmeen ihmettelystä.....	134
205.3. Erilaisten hankintojen luonteesta – hajautus, keskitys, standardi ja standardisoimaton...	135
206. Yksityistämisen ja kansallistamisen suhteesta.....	136
206.1. Hyvän vai huonon sään yksityistämistä? / 30.3.2016.....	136
206.2. Yksityistämistä käsitellään myöhemmin omassa luvussa.....	137
207. Liikennekaaren tarkastelua pääasiassa tietojärjestelmien kannalta.....	138
207.1. Liikennekaaren esitysluonnos / Lausuntokierros / 13.5.2016 / EDK / 16.....	138
207.2. Jälkiarviointia / 16.3.2017.....	167
208. Aloitteita vuoden 2016 puoluekokoukseen.....	169
208.1. Aloite: Sähköinen äänestys ei ole sähköinen peruspalvelu.....	169
208.2. Aloite: Verkkopankkitunnukset eivät sovellu sähköisen äänestyksen tunnistautumismenetelmäksi.....	171
208.3. Aloite: Hakkerointikilpailut koskien sähköisen äänestyksen järjestelmiä.....	173
208.4. Aloite: Erityisesti ODF ja PDF julkisen sektorin sisäiseksi tiedostomuodoiksi.....	175
208.5. Aloite: Lausuntojen mahdollisuuksien laajentaminen (erityisesti HE).....	178
208.6. Aloite: Varainsiirtoverolain 7 § muutos.....	180
208.7. Aloite: Monelle alalle sopivan oikean osaamisen oikea osoittaminen.....	182
208.8. Aloite: Virallisten tilien ilmoittaminen vaalirahoitukseen liittyen.....	183
208.9. Aloite: Erilaisten ohjelmistojen helpompi arviointi ohjelmistojen julkisissa hankinnoissa	185
208.10. Aloite: Reserviläisen taidonnäytekirja.....	187

208.11. Aloite: Suomeen vain yksi varautumisen rekisteri.....	189
208.12. Aloite: Yleinen loppuarviointi puoluekokousvastauksista / 17.3.2017.....	190
209. Pohdintoja lastenkasvatuskunnasta.....	192
209.1. Oikea ihminen oikeasti oikeaan tehtävään? / 13.6.2016.....	192
209.2. Viitattu mielipidekirjoitus.....	193
209.3. Vastaus kahteen edelliseen kirjoitukseen.....	194
209.4. Järkeviä jälkipohdintoja? / 17.3.2017.....	196
210. Jätteiden rahallisesta arvosta.....	197
210.1. Punnittua asiaa jätteistä? / 18.8.2016.....	197
210.2. Yksi vastakirjoitus.....	198
210.3. Järkevää jälkiarviointia / 17.3.2017.....	199
211. Jätteiden lajittelun ongelmista yksityistämisen ja kansallistamisen kannalta.....	200
211.1. Jätteet: tekniikan yksityistäminen vai kansallistaminen? / 15.9.2016.....	200
211.2. Lakeuden Etapin vastine.....	201
211.3. Taas yksi vastakirjoitus.....	202
211.4. Erilaisia jälkiarviointeja / 17.3.2017.....	203
212. Perustulokokeiluun kohdistetut odotukset.....	204
212.1. Perustulokokeilu: aina vain lisää hämmennystä? / 23.9.2016.....	204
212.2. Perustulokokeiluun kohdistetuista kovista odotuksista / 17.3.2017.....	205
213. Vielä asiaa perustulosta.....	206
213.1. Väliytymämarkkinoiden vaikeasta työllistämisestä / 3.10.2016.....	206
213.2. Kahden työhaluisen mielipidekirjoitus / 29.9.2016.....	207
213.3. Ei paljon lisättävää / 17.3.2017.....	208
214. Ehkä liian salliva lausunto?.....	209
214.1. Luottamuksellisen viestin salaisuus – Perustuslakisääntelyn tarkistaminen / 5.12.2016 / EDK / 17.....	209
214.2. Oliko liian salliva lausunto? / 18.3.2017.....	215
215. Keskeytykset, syvä ajattelu ja keskeytysten tekniikat.....	216
215.1. Syvän ajattelun harvinaisuus ja keskeytysten tekniikat? / 28.11.2016.....	216
215.2. Asianmukainen kirjoitus avokonttorien ongelmista.....	217
215.3. Mitä tiedämme keskeytysten ongelmista? / 18.3.2017.....	218
216. Liikennehankkeiden pitkästä kestosta.....	220
216.1. Valtion rahakirstun vartioinnista / 2.3.2017.....	220
216.2. Jalasjärven Kivistön alueen liikennejärjestelyistä.....	221
216.3. Kiireellistä ja kiireetöntä jälkiarviointia / 18.3.2017.....	222
217. Kokemuksia tutkielma/tutkimuskurssilta.....	223
217.1. Tilastoja ja alustavia ajatuksia / 18.3.2017.....	223
217.2. Ohjeistus kevään 2014 tutkielmakurssille / Versio 14.1.2014 tilanteessa.....	223
217.3. Poistettuja tekstejä ohjeistuksesta.....	239
217.4. Tehtyjä ehdotuksia kursseille.....	245
217.4.1. Ehdotus 1: Onnistuneiden tietojärjestelmien kuvaus.....	245
217.4.2. Ehdotus 2: Vanhan järjestelmän alas ajaminen ja uuden järjestelmän ylös ajaminen.....	246
217.4.3. Ehdotus 3: Kuvauksia erilaisista keskusjärjestelmistä?.....	248
217.4.4. Ehdotus 4: Organisaatiokulttuuri ja vaatimustenhallinta.....	252
217.4.5. Ehdotus 5: Suurkäyttäjän käsite käytettävyytutkimuksessa?.....	255
217.4.6. Ehdotus 6: Avoimien järjestelmien (esim. ohjelmistot) tavaramerkkipolitiikat (trademark policy).....	257
217.4.7. Ehdotus 7: Tietotekniikan hajauttamisen, keskittämisen ja standardoinnin ongelmat kilpailutetuissa julkisissa hankinnoissa.....	259

217.4.8. Ehdotus 8: ERP-järjestelmien (vast.) pitkäaikainen käyttö / CRM-järjestelmien (vast.) pitkäaikainen käyttö.....	262
217.4.9. Ehdotus 9: Mikä on konkreettinen kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa?.	266
217.4.10. Ehdotus 10: Tietyn työtehtävän vaatimukset ja aikaisemmin kehitetty järjestelmä työtehtävän tekemiseksi.....	272
217.4.11. Ehdotus 11: Kilpailunrajoitustapausten tapausten uudelleenarviointia eri näkökulmista.....	276
217.4.12. Ehdotus 12: Omistus, Jäsenyys, Sopimus?.....	278
217.4.13. Ehdotus 13: Sähköisen tunnistamisen lainsäädännön ehdotus tietojenkäsittelyn näkökulmasta.....	282
217.4.14. Ehdotus 14: Eri toimintojen lisenssit.....	286
217.4.15. Ehdotus 15: Poliittiset tietojärjestelmät – ehdotettu tutkimusohjelma.....	289
217.4.16. Ehdotus 16: Käytettävyyys 250 millisekunnin vaatimuksilla.....	293
217.4.17. Ehdotus 17: Tietoturvan (luotettavien) kolmansien osapuolien toiminnan yhtenäistäminen – mahdollisuus ja nykytila.....	294
217.4.18. Ehdotus 18: Avoimien ohjelmistojen lisenssit ja tietojärjestelmien ylläpito.....	296
217.4.19. Ehdotus 19: Yhteensopivuuden tarkastelumallien vertailu toisiinsa – kohti tieteellisempää täsmällisyyttä.....	300
217.4.20. Ehdotus 20: Käyttöliittymien kehittäminen tietokannan rivien perusteella (käytettävyyystutkijalle kokeellista suunnittelua).....	304
217.4.21. Ehdotus 21: Keskeytysteknologian standardipino.....	306
217.5. Yleinen jälkiarviointi / 19.3.2017.....	307
218. Monopoli kaupallisena kehityksenä vai monopoli lainsäädännöllä sekä politiikalla?.....	308
218.1. Alustavia ajatuksia.....	308
218.2. Yleisesti: Yksityistäminen vai kansallistaminen?.....	308
218.3. Ei yhteyksiä ollenkaan vai hyvin monimutkaiset yhteydet?.....	308
218.4. Omistus, jäsenyys ja sopimus?.....	312
218.5. Päätämisen pakko, määräysvallan pakko ja politiikan synty?.....	315
218.6. Yleinen etu ja elämän tärkein asia?.....	319
218.7. Päätyminen takaisin yksityistämiseen ja kansallistamiseen?.....	320
218.8. Vesi, viemäri sekä TV- ja radioverkko teknisinä ilmiöinä?.....	321
218.9. Tiet, rautatiet, sähköverkko ja postitoiminta teknisinä ilmiöinä?.....	321
218.10. Kaista vai Linja?.....	322
218.11. Omistus, jäsenyys, sopimus – uudelleen.....	327
218.12. Tekninen vikaantuminen?.....	327
218.13. Erilaisten ohjaajien tarpeesta.....	328
218.14. Välillä yhteenvetoa.....	329
218.15. Oma etu, yleinen etu ja työnjako?.....	329
218.16. TIET: oma etu, yleinen etu ja työnjako.....	331
218.17. RAUTATIE: oma etu, yleinen etu ja työnjako.....	334
218.18. SÄHKÖ: yleinen etu, oma etu ja työnjako.....	339
218.19. POSTI: yleinen etu, oma etu ja työnjako.....	344
218.20. Yhteenvetoa: tie, rautatie, sähkö, posti.....	353
218.21. VESI ja VIEMÄRI: yleinen etu, oma etu ja työnjako.....	353
218.22. TV- ja radioverkko: yleinen etu, oma etu ja työnjako.....	356
218.23. Sopimuksen luonteesta.....	359
218.24. Kilpailutus systeemin käynnistyksenä: alkua, muutos ja loppu.....	364
218.25. Mahdollinen yleispalveluvalvonta eri tapauksissa.....	365
218.26. Onko oikea kilpailutus oikeasti mahdollista oikeassa maailmassa?.....	366
218.27. Erilainen kilpailutuksen järjestelmä?.....	369

218.28. Kilpailutuksen valvonta.....	370
218.29. Onko kilpailuttaminen järkevää?.....	371
218.30. Rautatiet vielä erikseen tarkastellen.....	372
218.31. Monopoli kaupallisena kehityksenä vai monopoli lainsäädännöllä sekä politiikalla?...	377
219. Kirjeäänestyksen mahdollisuus tai mahdottomuus.....	378
219.1. Luonnos (päivätyinä 22.12.2016) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta / EDK 18 / v2 / 16.3.2017.....	378
219.2. Jälkiarviointia / 22.3.2017.....	381
220. Tiedonhallinnan kuvausten sääntely / EDK 19.....	382
220.1. Lausunnon teksti / 28.3.2017.....	382
220.2. Oma osaaminen kokonaisarkkitehtuurista suhteellisen vajavaista.....	391
221. Jälkipuhe.....	392
221.1. Sekä tiedettä että mielipiteitä!.....	392
221.2. Pakko lopettaa johonkin!.....	392
221.3. Jatkossa tehtäviä teoksia?.....	392
221.4. Kokonaisvaltaisuuteen tarvittavat näkökulmat.....	392
Lähteitä.....	393

	118
170. Esipuhe	119
	120
170.1. Samassa teoksessa mielipidekirjoituksia ja lausuntoja	121
	122
Miksi samassa teoksessa on sekä mielipidekirjoituksia että lausuntoja?	123
	124
Lyhyesti ottaen pelkät mielipidekirjoitukset tai pelkät lausunnot tämän teoksen olisivat olleet sivumääriltään suhteellisen vähäisiä. Yhdistämällä sekä mielipidekirjoitukset että lausunnot samaan teokseen on tuloksena ollut suhteellisen hyvä sivumäärä luettavaksi. On aivan turhaa tehdä kaksi sivumäärältään pienekköä julkaisua.	125
	126
	127
	128
	129
170.2. Päivämääristä ja uusista teoksista	130
	131
Tämän teoksen työtiedosto on perustettu 8.3.2017.	132
	133
Samaan aikaan olen alustavasti valmistellut LIITE-teoksien sarjaan neljättä, viidettä ja kuudetta julkaisua. Kirjoitushetkellä mainitun kolmen LIITE-teoksen tavoitteena on kerätä yhteen oman blogin (sähköinen päiväkirja) julkaisut yhteen eri vuosilta, jolloin voisi johonkin yksittäiseen sähköiseen merkintään viitata myös kirjan lukuna eikä vain yksittäisenä www-sivun osoitteena.	134
	135
	136
	137
	138
Samaan aikaan olen alustavasti valmistellut Kirjoitelmia VII -teosta, jolloin perusajatuksena on ollut käydä läpi aikaisemmin kertynyt vapaamuotoinen aineisto eri lähteistä sekä tieteellisten artikkelien aineistokokonaisuus. Tavoitteena olisi erotella erilleen mielipiteet ja tieteelliset lähteet. Yhdistelmänä voisi esittää oman perustellen kokonaisnäkemyksen perustuen mielipiteisiin ja tieteellisiin lähteisiin. Varmaankin yksi osa tällaista teosta on/olisi erilaisten jatkotutkimusaiheiden yhteen kokoaminen perustuen mielipiteisiin ja tieteelliseen aineistoon.	139
	140
	141
	142
	143
	144
	145
170.3. Mielipidekirjoitusten jälkiarviointeja	146
	147
Tekemäni ¹ mielipidekirjoitukset olen lisännyt omille kotisivuilleni. Joihinkin kirjoituksiin olen liittänyt lisätietoja, jolloin olen kirjannut samaan aiheeseen liittyvät mielipidekirjoitukset omille kotisivuilleni.	148
	149
	150
	151
Kirjoitelmia I -teoksessa (Rannila 2011) viitatus mielipidekirjoitukset on julkaistu 16.8.2005-11.6.2011 välisenä aikana.	152
	153
	154
Tähän kohtaan voi todeta omat kokemukset mielipidekirjoituksista.	155
	156
1) Puolet ajasta pitää käyttää ensimmäiseen tekstiin	157
2) Puolet ajasta pitää käyttää tekstin lyhentämiseen ja tiivistämiseen	158
	159
	160

1 <http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html>, Jukka S. Rannila – mielipidekirjoitukset

Ohjeita lyhentämiseen ja tiivistämiseen ovat seuraavat:

- kirjoita oma ajatus ensin ilman mitään korjauksia 161
- poista turhia sanoja 162
- katkaise liian pitkät virkkeet kahtia 163
- hävitä turhat sivistyssanat 164
- käytä lyhyempiä sanoja 165
- sano sama asia vähemmällä sanoilla 166
- tekstin pitää mahtua yhdelle A4-sivulle (vähän alle A4). 167

Lehdissä on eroja:

- JP-Kunnallissanomat: sallii paremmin pohtivia kirjoituksia 170
- ILKKA: kärkevämpi kirjoitus menee paremmin läpi 171

Lisäksi voi mainita, että Helsingin Sanomiin en ole saanut yhtäkään mielipidekirjoitusta läpi. 172
Tämän on täysin ymmärrettävää, koska Helsingin Sanomien toimitukseen lähetetään hyvin paljon 173
mielipidekirjoitusten ehdotuksia. 174

170.4. Kokemuksia lausunnoista?

Erilaisia lausuntoja ² on arvioitu seuraavissa teoksissa: Rannila 2012, 2013, 2014, 2015a, 2015b. 175

Lausunnoista voi todeta, että monesti lausunnoissa on ollut kyse erilaisista tietoteknisistä ilmiöistä. 176
Lisäksi erityisesti tietoteknisiä koskevissa lausunnoissa ovat samat aiheet toistuneet useamman 177
kerran, jolloin eri lausunnot sisältävät samoja kuvia ja tekstejä useamman kerran. 178

Iso osa lausunnoista on englanniksi. Iso osa englanninkielisistä lausunnoista on mennyt tiedoksi 179
Euroopan komission (Euroopan Unioni) eri pääosastoille (Directorate-General, DG). Lisäksi 180
englanninkielisiä lausuntoja olen lähettänyt Euroopan Unionin parille virastolle, eli ³ ACER ja ⁴ 181
BEREC. 182

Euroopan Unioniin liittyvistä lausunnoista voi todeta, että olen joissain tapauksissa ollut ainut 183
kansalainen, joka on tehnyt asianmukaisen lausunnon. Nykyisen Euroopan Unionin alueella (28 184
jäsenmaata) on yli 500 000 000 kansalaista, joten iso osa kansalaisista ei osallistu 185
lausuntokierroksille. Eli suhde kansalaisten kiinnostukselle voi joskus olla 1 / 500 000 000. 186

Lisäksi voi todeta, että olen tehnyt englanninkielisiä lausuntoja kohdistettuna Australian 187
liittovaltiolle, muutamalle Australian osavaltiolle, Kanadalle, Skotlannille ja Uudelle-Seelannille. 188
Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta on ollut yksi lausuntojen vastaanottaja; tietysti on selvää, että 189
Skotlanti on (ainakin vielä) osa Yhdistynyttä kuningaskuntaa. 190

Suomenkielisiä lausuntoja olen lähettänyt mm. seuraaville: Helsingin kaupunki, Porin kaupunki ja 191
eri ministeriöt. Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n suuntaan olen lähettänyt pari 192
englanninkielistä lausuntoa. 193

² <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Jukka S. Rannila – lausunnot

³ <http://www.acer.europa.eu/>, ACER – Agency for the Cooperation of the Energy Regulators

⁴ <http://www.berec.europa.eu/>, BEREC – Body of European Regulators for Electronic Communications

	206
171. Teknisten liitteiden mahdollisuuksista	207
	208
171.1. Isot edellä ja pienet narisevat / 15.9.2011	209
	210
Pysyvä linkki:	211
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_39	212
	213
Isot edellä ja pienet narisevat	214
	215
15. syyskuuta 2011 / JP Kunnallisanomat	216
	217
Jalasjärvellä on keskusteltu koulukuljetuksista.	218
	219
Kiinnitin kilpailuun huomiota jo helmikuussa. Viittasin teknisiin ongelmiin, joihin ajaudutaan riippumatta kilpailutuksen lajista ja ideologiasta yksittäisen kilpailutuksen taustalla.	220
	221
	222
Aiemmin uutisoitiin Puolustusvoimien ja Sisu-kuorma-autojen valmistajan sovinnosta. Tilanteen selvittämiseksi valittiin selvitysmies ja selvitys on mielenkiintoinen.	223
	224
	225
Selvityksessä todetaan, että tarjouskilpailujen määrämuotoisuuden tarkka noudattaminen on tärkeätä, jotta vältetään syyt kilpailussa hävinneille käynnistää oikeusprosesseja ja viivästyttää hankintaprosesseja. Tämä on vältetty Jalasjärvellä, koska koulukuljetuksien kilpailutuksen määrämuotoisuuden osalta ei jätetty valitusta.	226
	227
	228
	229
	230
Selvityksessä todetaan, että Suomen muuttuviin olosuhteisiin ja siihen, että joskus nousee esiin perusteltuja syitä muuttaa tehtyä sopimusta projektin aikana. Yllätyksiä, eikö totta.	231
	232
	233
Mitä meille opiksi Jalasjärvellä? Tarvitaan laajaa teknistä osaamista, että voi ennakoida teknisten olosuhteiden muutokset esim. sääolosuhteissa.	234
	235
	236
Olisi tarvittu pykälä, jossa esim. sääolosuhteiden voisi huomioida paljon nopeammin kuin nykysopimus. Terveen järjen mukaiset oheis- ja poikkeuskuljetukset olisi pitänyt sopia omaksi pykäläksi.	237
	238
	239
	240
Olisi tarvittu pari viikkoa (kuljetus)yhtiöiden teknisiä asiantuntijoita suunnittelemaan järjestelmä. Kukaan johtaja ei myönnä, että tekniset asiantuntijat tietävät asiat.	241
	242
	243
Kilpailutusmalleja eivät suunnittele tekniset asiantuntijat. Näin mekin Jalasjärvellä väännämme aivan yksinkertaisia asioita: eivätkö kuljettajat voi käyttää tervettä järkeä?	244
	245
	246
Jukka Rannila	247
kuntalainen	248
	249
P.S.	250
Lukion tolpat ovat teknisen ratkaisun päätös.	251
	252

171.2. Tekniset liitteet puuttuvat monesti perustuen hyvän sään ajatuksiin / 11.3.2017	253
	254
	255
Itse olen todennut erilaisten teknisten liitteiden puuttumisen jätetyistä tarjouspyynnöistä ja jätetyistä tarjouksista. Tekniset liitteet pitäisi kehittää yhteistyössä erilaisten teknisten asiantuntijoiden kanssa.	256
Yleishuomiona voi todeta, että teknisten liitteiden luettavuuteen pitäisi käyttää paljonkin aikaa. JOS tekninen asiantuntija ei ymmärrä teknisen liitteen merkitystä ja sisältöä, niin vaarana on ongelmia kilpailutuksissa. Eli teknisissä liitteissä pitäisi selvittää hyvin kansantajuisesti erilaisia teknisiä asioita kuitenkin huomioiden teknisten asioiden oikea luonne.	257
	258
	259
	260
	261
	262
Aikanaan satuin kävelemään ohi yhden seminaarin ilmoituksen vierestä. Seminaari oli avoin kaikille, joten oman ajan salliessa menin kuunteluoppilaaksi ruokahankintoja koskevaan seminaariin. Seminaarin perusteella katsoin seuraavia julkaisuja: FCG Finnish Consulting Group Oy ja Maa- ja metsätalousministeriö (2010); Syyrakki (2009, 2010). Muitakin hankintojen asiakirjoja on jäänyt omaan kirjastoon. Lyhyesti ottaen luettavaa tekstiä olisi paljon, koska erilaisia oppaita on monenlaisia.	263
	264
	265
	266
	267
	268
	269
Itse olen pohtinut sellaisia teknisiä liitteitä, joissa olisi valmiina valittavaksi (rasti ruutuun) erilaisia valintoja, jolloin teknisen liitteen voisi täyttää asianmukaisesti. Lisäksi voisi todeta erilaisten tietojärjestelmien mahdollisuuden teknisen liitteen täyttämiseen, jolloin järjestelmän avulla olisi opastusta teknisen liitteen täyttämässä.	270
	271
	272
	273
	274
Käytännössä kymmenien sivujen oppaiden sisältö pitäisi näin ollen puristaa helposti täytettäväksi (rasti ruutuun) valinnoiksi. Tässä yksinkertaistamisessa on kyllä työtä kaikille osapuolille aivan tarpeeksi.	275
	276
	277
	278
Mikä on hyvän sään kilpailutusta? Nyt täytyy todeta, että teknisten liitteiden yksi osa voisi olla varautuminen erilaisiin sääolosuhteisiin. Käytännössä moni kilpailutus on hyvän sään kilpailutusta, jolloin vasta vaikean sääolosuhteen iskiessä todetaan kilpailutuksen olleen puutteellinen joiltain osin. Eli yksi tekninen liite tai liitteen osa voisi käsitellä erilaisia sääolosuhteita.	279
	280
	281
	282
	283
Lopuksi täytyy todeta kilpailutuksien suurentavan yrityskokoa. Käytännössä pienillä yrityksillä ei ole työvoimaa ja oikeaa osaamista käsitellä erilaisia epäselviä tarjouspyyntöjä. Isommat yritykset voivat palkata omaa osaavaa työvoimaa käsittelemään erilaisia epäselviä tarjouspyyntöjä. Eli vähitellen kilpailutus hävittää pienemmät yritykset pois joiltain markkinoilta.	284
	285
	286
	287
	288
Tietysti tietoinen tavoite lainsäätäjillä ei ole hävittää pieniä yrityksiä markkinoilta, mutta se on oikeasti maksettu hinta kilpailutuksista.	289
	290
	291
Jokaisella poliittisella päätöksellä on aina oma hintansa, mutta poliittiset päättäjät eivät aina tiedosta päätösten hintaa. Joskus jotkut politiikan tarkkailijat puhuvat seurannaisvaikutuksista tai sivuvaikutuksista.	292
	293
	294

	295
172. Lisää teknisistä liitteistä ja teknisistä asiantuntijoista	296
	297
	298
172.1. Kilpailutuksen kannattava kankeus kummastuttaa? / EI JULKAISTU	299
	300
JP-Kunnallissanomat	301
	302
	303
jätetty: 22.9.2011	304
	305
EI JULKAISTU	306
	307
Kilpailutuksen kannattava kankeus kummastuttaa?	308
	309
Jalasjärvellä on ollut paljon keskustelua koulukuljetuksista.	310
	311
Julkisten hankintojen neuvontayksikkö erottelee erityisalat: energia, henkilöstön vuokraus/rekrytointi, jätehuolto, kuljetukset/liikenne, rakentaminen, ruokapalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, tietotekniikka/tietojärjestelmät, tilapalvelut, vakuutuspalvelut, viestintäpalvelut.	312
	313
	314
	315
Kunnissa 12 kilpailutuksen erityisalaa vaatii tarjouspyyntöjen ja tarjousten verkoston.	316
	317
Hiljakkoin seminaarissa pohdittiin lähiruuan ja kilpailutuksen yhdistelmää ja hankin viitatut aineistot, ja luettavaa olisi n. 156 sivua pelkästään lähiruuan vuoksi. Päälle tulee yleiset ohjeistukset, eli useampi sata sivua, ja mukana ei ole asianajajien kirjallisuus.	318
	319
	320
	321
Seinäjoen ruokahankinnoista vastaavat kertoivat raaka-aineiden hankintamenettelyistä. Heillä on työtä hallita hankinnat, jotta ei synny oikeusongelmia. Suurta toimittajaa edusti Atria Oyj:n myyntivastaava, joka korosti heidän työtä oikeusongelmien välttämässä.	322
	323
	324
	325
Miten pienet kunnat vastaavat ongelmiin? Yksi ratkaisu on noudattaa ”hyviä” malleja. Hyvyys tarkoittaa, että mallia noudattamalla ei synny oikeusongelmia.	326
	327
	328
Kuljetuksien osalta löysin helposti 158 sivua kilpailutuksiin liittyen. Kuljetusseminaarissa 2009 osanottajat toivoivat, että ammattilaiset pystyisivät suunnittelemaan kokopäiväisesti kuntien kuljetuksia. Oletukseni mukaan tämä vaatisi Etelä-Pohjanmaan kattavan yhteistyöverkoston, jotta voisi palkata kuljetuksien kilpailutuksen (osasta teknisiä) asiantuntijoita.	329
	330
	331
	332
	333
Etelä-Pohjanmaan kattavaa kuljetuksien kilpailutuksen asiantuntijoiden verkostoa ei (koskaan?) tule, koska tiedämme kuntien yhteistyön vaikeuden.	334
	335
	336
Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Pienissä kunnissa yritetään pärjätä malleilla, ja pelätään pahinta. Valmiit mallit ovat joskus kankeita, ja syntyy tilanteita, joissa jokainen tietää, että toisinkin voisi tehdä.	337
	338
	339
	340

Näin eri kunnissa kuljettajat painavat kaasua joidenkin pysäkkien kohdalla, koska sopimukset niin määräävät. Lopuksi väärät ihmiset saavat haukut, vaikka ovat parhaansa tehneet.

Jukka Rannila
kuntalainen

172.2. Kuljetukset esimerkkinä hankinnasta / 11.3.2017

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö⁵ on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliitto ry:n ylläpitämä yksikkö, joka toimii Kuntaliiton organisaatiossa.

Oma huomio/tuomio on tarve eri kuntien yhteistyölle hankintoja tehtäessä. Käytännössä yhden kunnan osaaminen ei välttämättä riitä hankintojen tekemiseen, joten kuntien pitää järjestää yhteistä hankintojen järjestelmää. Esimerkkinä voisi tietysti olla koulukuljetuksien suunnittelu ja kilpailutus huomioiden kunkin kunnan/kaupungin erityispiirteet ja ongelmat.

Edellä mainituilla tavoilla pitäisi kaikissa mahdollisissa hankintojen asiakirjoissa kiinnittää erityistä huomiota luettavuuteen, jolloin monimutkaisemmatkin lakitekstit voidaan kääntää selkeämmäksi tekstiksi.

Kenestä tulisi paras mahdollinen kilpailuttaja? Onko jonkin teknisen alan osaaja parempi kilpailuttaja kuin lakiasioiden osaaja? Totuus on varmaan jossain puolessavälissä, jolloin teknisten asiantuntijoiden ja lakiasioiden osaajien on tehtävä perusteltua yhteistyötä.

5 <http://www.hankinnat.fi>, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

	364
173. Kielteistä vai myönteistä toimintaa pienellä paikkakunnalla?	365
	366
	367
173.1. Uusvanhoja ajatuksia Jalasjärvestä / EI JULKAISTU	368
	369
JP-Kunnallissanomat / jätetty: 29.9.2011	370
	371
EI JULKAISTU	372
	373
Uusvanhoja ajatuksia Jalasjärvestä	374
	375
Nimimerkki ”Uusi kuntalainen” puhdisti ajatuksiaan 29.9. lehdessä, ja tämä herätti minussa muutaman ajatuksen.	376
	377
	378
Olen seikkaillut Kajaanissa, Lappajärvellä, Kauhavalla, Seinäjoella, Vaasassa ja Tampereella vuoden 1993 jälkeen, ja välillä olen asunut Jalasjärvellä ja taas muuttanut välillä pois. Olen moninkertainen paluu- ja poismuuttaja.	379
	380
	381
	382
Jalasjärven liike-elämässä pätee hyvin yksinkertainen sääntö: tee mitä lupaat ja älä lupaa koskaan liikoa. Tämä yksinkertainen sääntö on Jalasjärvellä kovassa käytössä. Siksi Jalasjärvellä ei elämöidä turhalla mainostamisella, ja ns. puskaradio on todistetusti levittänyt hyvää viestiä Jalasjärven liike-elämästä kaikkiin maanosiin. Hyvin ja oikein tehty työ on Jalasjärven yritysten ainut ja paras kilpailuetu - ei turha mainostaminen.	383
	384
	385
	386
	387
	388
Jalasjärven yritykset palvelevat ulkokuntalaisia jalasjärvisiä varmaan jo viidennessä polvessa, ja tämä on osa ns. puskaradiota. Olen tehnyt kaikki suuret hankinnat Jalasjärven yrityksissä, ja lomamatkat on suunniteltu näiden perusteella.	389
	390
	391
	392
Verrattuna suuriin kaupunkeihin Jalasjärvellä ei varmasti ole kovin laajat harrastusmahdollisuudet. Kaikki harrastustoiminta Jalasjärvellä on täysin sidottu vetäjien innokkuuteen, ja osa kerhojen vetäjistä vetää kerhoja jo toiselle sukupolvelle.	393
	394
	395
	396
Jos Jalasjärvelle haluaa jonkin harrastusmahdollisuuden, niin paras tapa on itse ryhtyä oikeasti harrastuspiiriin oikeaksi vetäjäksi, jolloin näkee kyseisen harrastusmahdollisuuden kannatuksen Jalasjärvellä. Jos ei kerhoon väkeä tule, niin sitten voi miettiä asiaa uudelleen. Aikataulut ja lajikirjo on nimenomaan kiinni vapaaehtoisista, jotka ovat oikeasti työssä käyviä perheellisiä ihmisiä.	397
	398
	399
	400
	401
Meillä on taipumus pitää vapaaehtoista harrastustoimintaa kunnan toiminnan jatkeena, vaikka emme anna vilpittöntä kiitosta vapaaehtoisille vetäjille.	402
	403
	404
Urheiluhallin alue on tunnetusti kokonaisvaltaisen remontin tarpeessa, mutta sen käyttöikä on vuosia pystytty jatkamaan tuhansien talkootuntien (kökkä) vilpittömällä yrityksellä. Kiitos kuuluu näille kaikille vilpittömille ihmisille.	405
	406
	407
	408

Paras tapa Jalasjärven ns. taantumuksellisuuden purkamiseen on liittyminen jonkin yhdistyksen hallitukseen, ja sitä kautta lähteä etsimään edistyksellisiä kuntalaisia omiksi kavereikseen. Kotona palveluksia odottamalla varmasti tulee taantumuksellisuuden vaikutelma.

Jalasjärvi on erittäin turvallinen lastenkasvatuskunta, jossa ei valitettavasti ole/synny työpaikkoja siinä määrin kuin pitäisi. Uudet kuntalaiset ovat tervetulleita perustamaan menestyviä yrityksiä.

Jukka Rannila
kuntalainen

173.2. Viitattu mielipidekirjoitus / 29.9.2011

JP-Kunnallissanomat 29.9.2011

Ajatuksia Jalasjärvestä uuden asukkaan silmin

Olen asunut Jalasjärvellä reilun vuoden verran ja tutustunut pikkuhiljaa uuteen kotipaikkakuntaani. Muutama asia ihmetyttää ja harmittaaakin, koska ne vaikuttavat ainakin minun kohdallani paikkakunnalla viihtymiseen kovastikin.

Missä on keskustan kauppaliikkeiden panostus ulospäin? Kodinkoneliikkeen, urheilukaupan ja sisustusliikkeen ikkunoissa näkyy asiakkaille vain teippaukset, kasa tuotepakkauksia ja laattamallien takapuolet. Meni lähes vuosi ennen kuin ymmärsin paikkakunnalta löytyvän kirjakaupan ja toisenkin kodinkoneliikkeen. Toinen on täysin piilossa vaatimattomine näyteikkunoineen ja puuttuvine valokyltteineen, toinen sijaitsee teollisalueen perukoilla piilossa.

Kylän ainoa kahvila oli kiinni kesäajan ja kävelin tiistaitorin läpi ennen kuin hoksasin, että siinähan se tori oli. Kiitos apteekille ja kukkakaupoille kesäajan silmänilosta, kukkaruukut oven pielessä ja kauniit näyteikkunat houkuttavat poikkeamaan sisälle. Kirjastossa saa erinomaista palvelua ja lauantain aukioloaika on loistava juttu.

Odotin kansalaisopiston syksypostia ja toivoin sieltä löytyvän uutta tekemistä vapaa-ajalla, etenkin liikuntaryhmistä. Pettymys kohtasi tarjontaa lukiessa, missä ovat uudet liikuntalajit ja monipuolisuus? Uusia vaihtoehtoja löytyy tämän päivän liikkujalle runsaasti, tänne asti ne eivät olleet vielä ehtineet.

Entäpä panostus kuntalaisten hyvinvointiin liikuntatilojen osalta? Verratessani Kiuaskallion tiloja entisen kotipaikkakuntani tiloihin, meinasi itku tulla. Tilat ja välineet ovat auttamattomasti huonossa kunnossa. Kiuaskallion hiihto- ja ulkoilureitistö on erittäin huonosti merkattu. Ellei ole asunut tällä 15 vuotta, on alueella erittäin vaikea liikkua. Viime talvena sivukylien latujen avaaminen kesti luvattoman kauan lumisateiden jälkeen. Toivottavasti tilanne parantuu ensi talvena, sen ei luulisi olevan kunnallekaan suuri ponnistus.

Kunnan kulttuuritarjonnasta löytyy silloin tällöin virkistäviä poikkeuksia, mutta liikuntatoimen toivoisin miettivän tämän hetken tarjonnan soveltuvuutta myös työssä käyville ihmisille. Aikataulut ja lajikirjon vaatimattomuus eivät innosta osallistumaan, ja tietoa ohjatuista toiminnasta on erittäin vaikea löytää muun muassa internetistä. Miksi muuten kunnan työntekijöille tarjottu liikuntakalenteri on koko kansan nähtävänä kunnan yleisillä nettisivuilla? Liika linkittäminen turhauttaa tiedon etsijää.

	458
Ennen Jalasjärvelle muuttamista paikka kunta oli vain nimi kartalla, kunta ennen Parkanoa	459
Tampereen suuntaan mentäessä. Sen kova yleisilme ja synkkyys ei houkutellut pysähtymään	460
ohikulkukahville. Valitettavasti myös kuntalaisen, ainakin minun, silmin katseltuna Jalasjärvi	461
vaikuttaa yhtä taantumukselliselta sisältäpäinkin. Kunta markkinoi omakoti- ja teollisuustontteja	462
ulospäin, mutta mikä houkuttelee etenkin talonrakentajia muuttamaan paikkakunnalle?	463
	464
Uusi kuntalainen	465
	466
173.3. Jälkiarviointia / 11.3.2017	467
	468
Nykyisin Jalasjärvi on (alkaen 1.1.2016) osa Kurikan kaupunkia. Kaikkine käännteineen Jalasjärven	469
ja Kurikan liitos on ollut hyvin poikkeuksellinen tapahtumaketju.	470
	471
Oliko kirjoituksen kirjoittanut uusi kuntalainen kotoisin isolta vai pieneltä paikkakunnalta?	472
Isommilla paikkakunnilla on kaikenlaista toimintaa enemmän, ja joku Jalasjärvi ei pysty hyvällä	473
tahdollakaan järjestämään aivan kaikkea verrattuna isoihin paikkakuntiin.	474
	475
Käytännössä suuri osa Jalasjärven harrastustoiminnasta perustuu vetäjien vapaaehtoisuuteen ja	476
innokkuuteen. Eli Jalasjärvelläkin on ollut enemmän tai vähemmän väkeä erilaisissa harrastuksissa,	477
koska harrastuskerhojen vetäjät vaihtuvat aina välillä. Välttämättä jollekin harrastuskerholle ei	478
löydy aina uutta vetäjää, jolloin jokin harrastuskerho voi päättyä. Aina välillä jotain harrastusta on	479
eri paikkakunnilla käynnistetty uudelleen joidenkin vuosien hiljaiselon jälkeen.	480
	481
Itse olen todennut moneen kertaan Jalasjärven itsenäisyytensä aikana olleen erittäin hyvä	482
lastenkasvatuskunta. Uuden ja yhdistetyn Kurikan aikana selviää tietysti yhdistetyn kaupungin	483
lapsiystävällisyys, koska osa entisen Jalasjärven toiminnoista on virtaviivaistettu uuden Kurikan	484
käytäntöjen kanssa.	485
	486
Täysin selvää on Jalasjärven Kiuaskalliolla sijaitsevan urheiluhallin korjauksien tarve. Käytännössä	487
urheiluhallia on pystytty pitämään kunnossa eri tavoin mm. maalauksilla ja välttämättömillä	488
korjauksilla. Tietysti aina voi kysyä koko urheiluhallin purkamista ja uuden hallin rakentamista.	489
	490
Muistan Tampereen vaiheesta (2001-2004) Tampereen kaupungin jakaman pussillisen erilaisia	491
esitteitä uusille kaupunkilaisille. Eli kaupungintalolta sai hakea kyseisen pussin täynnä esitteitä.	492
Ehkä joku (uusi) Kurikka jakaa vastaavalla tavalla samanlaisen aineiston uusille kuntalaisille; en ole	493
tätä tarkistanut.	494
	495
Jotenkin tuosta uuden kuntalaisen mielipidekirjoituksesta jää jäljelle sellainen odottava asenne,	496
jolloin oletetaan kunnan/kaupungin tarjoavan kaikenlaisia toimintaa suoraan kotisohvalle ilman	497
omaa toimintaa.	498
	499
Kerraten voi todeta, että hyvin suuri osa Jalasjärven harrastustoiminnasta perustuu innokkaiden ja	500
vapaaehtoisten vetäjien oikeaan jaksamiseen. Eri henkilöt voivat pitää tällaista toimintaa kuitenkin	501
jonkinlaisena kunnan toiminnan jatkeena ilman laajempaa ymmärrystä toiminnan oikeasta	502
luonteesta.	503

	504
174. Yhdistykset yhdessä vai erikseen?	505
	506
174.1. Järjestön järkevä johtaminen jälkijättöisillä järjestelmillä? / EI JULKAISTU	507
	508
	509
JP-Kunnallissanomat / jätetty: 11.12.2011	510
	511
EI JULKAISTU	512
	513
Järjestön järkevä johtaminen jälkijättöisillä järjestelmillä?	514
	515
Olen seikkaillut eri järjestöissä, ja jokainen järjestö joutuu jatkuvasti ratkaisemaan toiminnasta tiedottamisen iankaikkista ongelmaa.	516
	517
	518
Vastaan tuli esimerkki järjestöstä, joka joutuu pakotetusti uudistamaan tiedottamista vastaamaan 2020-luvun vaatimuksia – eli SPR:n Veripalvelu joutuu miettimään toimintamalleja uusille sukupolville. Jokainen päivä tarvitaan tuhat vapaaehtoisen verenluovutusta, joten toiminnasta tiedottamisen uudet ongelmat on ratkaistava heti.	519
	520
	521
	522
	523
Olen seurannut kolmen järjestön keskitetyn jäsenrekisterin käyttöönottoa. Jokaisessa järjestössä jäsenrekisterin käyttöönotto on ollut kallista, hankalaa, hidasta ja vaatinut paljon koulutusta.	524
	525
	526
Saavutuksena on pidetty, että on yhtenäistetty jäsenrekisteri, jolloin voidaan lähettää sähköposti kaikille jäsenille, joilla on sähköpostiosoite.	527
	528
	529
Sähköposti alkaa olla vanhanaikaista, ja nuoremmille sukupolville sähköposti on vain osa monikerroksista viestintää.	530
	531
	532
Tarvittaisiin järjestelmiä, jotka hallitsevat useamman viestintätavan, eli järjestelmän pitäisi ajaa useampi erilainen viesti yhtä aikaa: esimerkiksi postikortti, kirje, tekstiviesti, sähköpostiviesti ja erilaiset tietovirrat (esim. Facebook).	533
	534
	535
	536
Joissain yrityksissä on onnistuneita järjestelmiä, joissa asiakkaat saavutetaan usealla erilaisella viestintätavalla yhtä aikaa. Jokaista onnistunutta järjestelmää kohden on järkyttäviä epäonnistumisia ja paljon pahaa mieltä.	537
	538
	539
	540
Kun mainitut epäonnistumiset ajetaan järjestömaailmaan, niin monessa (keskus)järjestössä on järjestelmien epäonnistumisia, mikä turhauttaa jäsenistöä ja aiheuttaa edelleen pahaa mieltä.	541
	542
	543
Tosiasiassa on niin, että pelkkä kylmä tietotekniikka ei tee mistään järjestelmästä onnistunutta, ja onnistunut järjestelmä vaatii jonkin lämpimän inhimillisen piirteen, jonka kehitetty järjestelmä nostaa täysin uusiin tehokkuuslukemiin.	544
	545
	546
	547
Miten tämä liittyy Jalasjärven ja Peräseinäjoen vilkkaaseen järjestöelämään?	548
	549

Yksittäinen järjestö on pulassa monikerroksisten viestintäjärjestelmien kanssa, ja yksittäisen henkilön ymmärrys monikerroksista viestintäjärjestelmistä on vähäistä. 550
551

Parasta olisi, että järjestöt yhdessä hankkisivat Jalasjärvelle ja Peräseinäjoelle kunnon koulutusta kiinnostuneille järjestöille. Kunnon koulutuksessa selviäisi, että miten paikalliset järjestöt pärjäävät monikerroksisten viestintäjärjestelmien kanssa, vaikka keskusjärjestöt monesti tarjoavat jälkijättöisiä järjestelmiä. 552
553
554
555
556

Jukka Rannila 557
kuntalainen 558
559

174.2. Erilaisen yhdistysyhteistyön tarpeesta / 11.3.2017 560

Valitettava tosiasia taitaa olla, että erilaiset keskusjärjestöt ovat kukin teettäneet erilaisia keskitettyjä jäsenrekistereitä, jolloin käytössä on monia erilaisia jäsenrekistereitä eri puolilla järjestömaailmaa. 561
562
563
564

Yksi mahdollisuus olisi ollut erilaisten liittojen ja keskusjärjestöjen yhteinen selvitys mahdollisesta yleisestä jäsenrekisterin rakentamisesta. Ehkä tällaisia jäsenrekistereitä olisi voinut olla muutama kappale huomioiden eri järjestöjen erityispiirteitä. Vasta tällaisen selvityksen jälkeen olisi voitu erilaisissa liitoissa ja keskusjärjestöissä tehdä päätöksiä omista keskitetystä jäsenrekisteristä. 565
566
567
568
569
570

Edelleen voi todeta kolmen erilaisen järjestön jäsenrekisteristä, että jokaisella on omat toimintaperiaatteensa. Mahdollisesti liittojen ja keskusjärjestöjen selvitys olisi voinut vielä selvittää vielä erikseen jäsenrekisterien oikeudelliset toimintaperiaatteet. Oman kokemuksen mukaan näissä kolmessa jäsenrekisterissä on osittain erilaisia käytäntöjä (3 kpl) jäsenten tietojen katsomiselle. Mikä olisi lain ja asetusten mukainen yksi (1 kpl) (oikea?) tapa jäsenten tietojen katsomiselle? 571
572
573
574
575
576

Mielipidekirjoituksen ehdotus on jätetty 11.12.2011. Muutamaa vuotta (11.3.2017) myöhemmin voi todeta, että esimerkiksi sosiaalinen media on muuttunut ajan kuluessa. Käytännössä sosiaaliseen median alueelle on perustettu lisää erilaisia palveluita. Tämän vuoksi erilaiset yhdentämisen (integraation) hankkeet olisivat entistä tärkeämpiä. 577
578
579
580
581

Perusajatus on edelleen sama: samoilla toiminnoilla pitäisi saada viesti läpi heti useampaan välineeseen (mm. sosiaalinen media). Valitettavasti tällainen yhdentämisen (integraation) etenee vähitellen, jolloin sama viesti on lähetettävä erikseen jokaiseen välineeseen. Tämä tarkoittaa hyvin paljon erilaista lisätyötä. 582
583
584
585
586

Aina välillä olen pohtinut erilaisia yhdistysyhteistyön mahdollisuuksia ja epäonnistumisia. Jalasjärvellä on ikioma ⁶ Aukusti-tapahtuma, jonka järjestelyissä pyörii oma joukkonsa erilaisia yhdistyksiä ja yhteisöjä. Vuosien mittaan Aukusti-tapahtumaa on kehitetty eri tavoin, ja tapahtumasta on muodostunut perinne monin tavoin. 587
588
589
590
591

Varmaankin Aukusti-tapahtuman markkinoinnissa moneen suuntaan taipuva ja integroitu järjestelmä auttaisi markkinoinnissa, jolloin ei tarvitsisi tehdä käsin samaa päivitystä useampaan järjestelmään. 592
593
594

6 <http://www.aukusti.fi>, Aukusti Jalasjärvellä

	595
175. Jälleen kerran keskustelusta eri tavoin	596
	597
175.1. Teiden turvallisuudesta totiseen tarinointiin? / 23.2.2012	598
	599
Pysyvä linkki:	600
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_40	601
	602
JP-Kunnallissanomat	603
	604
julkaistu: 23.2.2012	605
	606
Teiden turvallisuudesta totiseen tarinointiin?	607
	608
Antti Kiviniemi otti räväkästi kantaa Torikujan ja Koulutien risteyksen turvallisuuteen.	609
	610
Kannatan ehdotuksia lisäyksellä: kansalaiskeräyksenä kerätään rahat ikiomaan kameratolppaan, jossa on aina toimiva valvontakamera, jolloin kirkolle mennessä Rajalan sillan ylityksen jälkeen on oikeasti hidastettava mainitussa risteyksessä.	611
	612
	613
	614
9.2.2012 kunnanvaltuustossa käsiteltiin Perussuomalaiset rp:n valtuustoryhmän valtuustoaloitetta liikenneturvallisuudesta koskien paria tienpätkää.	615
	616
	617
On kokeiltu kahta konstia: räväkkää mielipidekirjoitusta ja juurevaa valtuustoaloitetta.	618
	619
Asioiden valmistelun pitäisi olla mutkatonta Jalasjärvellä: ongelmasta soitetään omalle kunnanvaltuutetulle esim. teknisessä lautakunnassa, ja lautakunnan kokouksen muissa asioissa asia esitellään seuraavaa kokousta varten. Sitten seuraavan kokouksen varsinaisessa pykälässä asia päätetään varsinaisena asiana: hylätään tai hyväksytään (muutettuna).	620
	621
	622
	623
	624
Asioiden hoito ei (ilmeisesti) ole näin yksinkertaista, koska esim. liikenneturvallisuudessa vaikuttavat omistusolosuhteet yksityisen, kunnan ja valtion välillä.	625
	626
	627
Kuntalain 27 § mukaisesti valtuusto voi edistää osallistumista ja vaikuttamista selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa.	628
	629
	630
Elokuussa 2005 ensimmäisessä JP-Kunnallisanomien mielipidekirjoituksessani pohdin ääneen kuntalaisten palaute-, keskustelu- ja vuorovaikutusmahdollisuuksista viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä. 2005 oli kokeilukäytössä järjestelmiä, joista osa oli sähköisiä.	631
	632
	633
	634
Räväköillä mielipidekirjoituksilla on ehdottomasti sijansa asioiden esittelyssä.	635
	636
Vaatus pako(?)neuvotteluissa olisi, että laajennettuun kuntaan on valittava sähköinen palaute- ja keskustelujärjestelmä, jolloin räväköissä mielipidekirjoituksissa esitetyjä asioita voidaan keskusteluttaa laajemminkin. Ongelmana on vain järjestelmän valinta, koska vuoden 2005 jälkeen järjestelmiä on kehitetty eteenpäin.	637
	638
	639
	640
	641

Suuremmissa kunnassa asioiden käsittely ei muutu yksinkertaisemmaksi, joten Jalasjärven suunnalta pakotettuna sähköinen ja epämuodollisempi palaute- ja keskustelujärjestelmä olisi yksi kansalaisten kaiutin räväköiden mielipidekirjoitusten lisäksi.

On mulla vaalivirsi - päästäkää mielipiteet irti!

Jukka Rannila
kuntalainen

175.2. Mikä olisi keskustelua? / 11.3.2017

Vuonna 2005 kirjoitin mielipidekirjoituksen ⁷ Jalasjärven verkkodemokratian tasosta; eli Rannila (2011, luku 2). Lyhyesti ottaen verkkodemokratia oli silloisen tulkintani mukaan lähinnä tiedotuksen tasolla, jolloin ei ollut mitään kaksisuuntaisia järjestelmiä. Eli käytännössä (entinen) Jalasjärven kunta (nykyisin osa Kurikkaa) lähinnä lisäsi tietoja omille kotisivuille. Mitään keskustelujärjestelmiä ei ollut ainakaan sillä hetkellä.

Aikanaan tein (Rannila 2012, luku 68) tein kuntalaisaloitteen (entiselle) Jalasjärven kunnanvaltuuston kokousten videoinnista. Nyt tiedämme kirjoitushetkellä, että nykyisen Kurikan kaupunki on tallentanut kaupunginvaltuuston kokouksia tietoverkossa katsottaviksi.

Itse olen jälkikäteen pohtinut kaupunginvaltuutettujen (nykyinen Kurikka) innokkuutta osallistua erilaisiin keskustelujärjestelmiin. Riittäisikö oikeasti aikaa keskustelujärjestelmien käytölle? Lisäksi viranhaltijoilla on omat kiireensä, jolloin heidän osallistumisensa on tietysti pohtimisen arvoinen asia.

Lisäksi täytyy todeta, että kuntien/kaupunkien päätöksentekojärjestelmät eivät ole linkitettyinä eri puolille, jolloin yksi esimerkki voisi olla kuntien/kaupunkien päätöksentekojärjestelmistä ajettu data erilaisiin sosiaalisen median järjestelmiin ilman mitään välikäsiä. Yksi osa tätä yhdentämistä voisi olla erilaiset RSS-syötteet, jolloin ei tarvittaisi erikseen kirjautua mihinkään järjestelmään. Yksi osa yhdentämistä voisi olla perinteinen sähköposti-ilmoitusten järjestelmä.

Ehkä kuntien/kaupunkien päätöksentekojärjestelmät kehittyvät vähitellen tähän suuntaan.

⁷ http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_1. Verkkodemokratia Jalasjärvellä tiedotuksen tasolla?

	675
176. Uutta uudistusta jälleen kerran – maakunta järjestysvastuuseen (SOTE)	676
	677
	678
176.1. Kuntaudistuksen kovat kannanotot kummastuttavat? / 30.4.2012	679
	680
Pysyvä linkki:	681
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_41	682
	683
	684
JP-Kunnallissanomat	685
	686
julkaistu: 30.4.2012	687
	688
Kuntaudistuksen kovat kannanotot kummastuttavat?	689
	690
Kunnilla oli mahdollisuus antaa lausunto kuntauudistusehdotuksesta ja tutustuin lausuntoihin.	691
	692
Yksi karttajarjoitus oli Ilmajoki-Jalasjärvi-Lapua-Seinäjoki -yhdistelmä. Seinäjoki on valmis selvittämään kaikkea: osakuntaliitos, erityinen kuntajakoselvitys tai yhteistyö kuntien kanssa. Ilmajoella ja Lapualla ei ole halua ehdotettuihin selvityksiin. Jalasjärvi on valmis selvityksiin kunhan itsenäisyys on selvä vaihtoehto.	693
	694
	695
	696
	697
Selvitys Jalasjärvellä olisi ymmärrettävää, koska siten vertailtaisiin perusteellisesti eri vaihtoehtoja. Tuloksena olisi asiakirjoja, joita voisi riepotella asiapohjalta; huomattava parannus voimakkaiden tunteiden mielipidemyrskyyn. Tunteet vaikuttaisivat, mutta selvityksien väittämät voisi mennä huolellisesti läpi.	698
	699
	700
	701
	702
Ajoin kotisivuilleni tilastoista taulukoita, ja väestöennusteen ja huoltosuhteen yhdistelmä merkitsee paljon. Huoltosuhte on lasten ja vanhusten määrä 100 työikäistä kohden, eli työikäistä veronmaksajaa kohden on joku määrä alle 15-vuotiaita ja yli 65-vuotiaita.	703
	704
	705
	706
2010 luvut: Ilmajoki 11803/58; Jalasjärvi 8201/60,4; Lapua 14319/51; Seinäjoki 57707/51. 2040 luvut: Ilmajoki 13503/78,9; Jalasjärvi 7286/91,4; Lapua 15295/80,7; Seinäjoki 72279/71,1.	707
	708
	709
Ilmajoki, Lapua ja Seinäjoki kasvaisivat ja huoltosuhte kohoaisi heilläkin. 2040 ehdotettu yhdistelmä olisi 108363 asukkaan kaupunki.	710
	711
	712
Perusehdotukset ovat: 1) vahva peruskunta, 2) valtionosuusjärjestelmän uudistus, 3) valtion ja kunnan uusi työnjako sekä 4) itsenäisten kuntien perusteltu yhteistyö. Nykyinen hallitus on valinnut vahvan peruskunnan ja edellinen hallitus valitsi itsenäisten kuntien perustellun yhteistyön. Lääkäriliitto haluaa terveydenhuollon pois kunnilta ja Kuntaliitto ehdottaa kuntien ja valtion tehtäväjaon selvitystä avoimin mielin.	713
	714
	715
	716
	717
	718
Ketä pitäisi uskoa ja kuunnella?	719
	720

Yksi ongelma on linjan heittelehtiminen. Joka neljäs vuosi vallan kahvoin pääsee eri porukka.	721
Kun on kiinni vallan kahvoissa, niin on halu/kiusaus vääntää vallan kahvoja ääriasentoon – joka neljäs vuosi alkaa uusi kuntauudistus eri perusehdotuksella.	722
	723
	724
Oikeasti pitäisi uudistaa eri ammattien työnjakoa. Hallintorakennelma ei poista perusongelmaa, eli työnjaon vastaamattomuutta nykyisen ja tulevan tekniikan murrokseen. Mahdollisesti pitäisi luoda uusia ammatteja, kun/jos aloitettaisiin työnjaon pohtiminen aivan alusta.	725
	726
	727
	728
Oikeasti pakollinen työnjaon uudistus tapahtuu vaikeissa ja riitaisissa vaiheissa, mitä vaikeuttaa joka neljäs vuosi alkava erisuuntainen kuntauudistus. Vasta oikea ja uudistettu ammattien työnjako takaisi oikean kuntarakenteen sekä työnjaon kuntien ja valtion välillä.	729
	730
	731
	732
Jukka Rannila	733
kuntalainen	734
	735
176.2. Voisiko työnjakoa nyt tarkastella uudelta pohjalta? / 11.3.2017	736
	737
	738
Kirjoitushetkellä on Eduskunnassa alkanut käsittely (Sipilän hallitus) uusimmasta lakipaketista, jonka keskeisin osa on maakunnille siirrettävät erilaiset tehtävät. Tarkasti ottaen hallituksen esitys HE 15/2017 vp, eli	739
	740
”Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi”.	741
	742
	743
	744
	745
Tuo lopullinen lakiehdotus (HE 15/2017 vp) erilaisine perusteluineen on vain vaatimattomat 1002 sivua. Aikanaan olisi ollut mahdollisuus antaa lausunto hallituksen esitysten luonnoksiin liittyen, mutta itse totesin oman osaamisen olevan kuitenkin suhteellisen vaatimaton aiheeseen liittyen.	746
	747
	748
	749
Varmaankin joku hallintoasioiden opiskelija voisi mennä läpi kaikki SOTE-uudistukset vaiheet useamman vuosikymmenen ajalta.	750
	751
	752
Oma toive olisi, että mahdollisesti pidemmällä aikavälillä voitaisiin tarkastella työnjakoa maakuntien sisällä eri tavoin. Itse olen kirjoittanut ”terveydenhuollon ratkaisemattomasta työnjaon ongelmasta”. Mahdollisesti uudet maakunnat voisivat mahdollistaa työnjaon kehittämisen eri tavoin, mutta kaikki tämä jää vielä nähtäväksi.	753
	754
	755
	756
	757
Miten SOTE-asioiden työntekijät jaksavat joka neljäs vuosia alkavaan uuden uudistuksen kanssa?	758
	759
Vastaan on tullut myös organisaatiokyynisyyden käsite (Westling 2010). Westling (2010) ottaa esimerkin organisaatiokyynisyydestä Puolustusvoimien SAP-hankkeen yhteydessä. SAP on yksi iso ja hyvin tunnettu toiminnanohjausjärjestelmä, ja SAP-järjestelmän sisäänajossa Puolustusvoimien käytettäväksi oli erilaisia ongelmia.	760
	761
	762
	763
	764
Mahdollisesti SOTE-asioiden työntekijät voivat kärsiä jonkin verran organisaatiokyynisyydestä joka neljäs vuosi alkavan uudistushankkeen vuoksi.	765
	766

177. Urheilun tilanteesta peruskoulussa ja peruskoulun jälkeen

177.1. Urheilua uskallettava uudistaa / 4.7.2012

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_42

ILKKA

JULKAISTU: 4.7.2012

Urheilua uskallettava uudistaa

Tässäkin lehdessä on monesti vuodatettu kyyneliä ja harmiteltu, että nousevan nuorison ruumiillisessa kunnossa ja kunnan ylläpitämisessä on isoja ongelmia. On viitteitä siitä, että elinajanodote alkaa laskea, koska kansantaudit lisääntyvät liikkumattomuuden seurauksena.

Laajasti uutisoitiin peruskoulun tuntijaosta, ja liikunta on saanut tuntimääränsä tuntijakoon. Mielenkiintoisella tavalla nuorisjärjestö otti kantaa, että numeroarviointi pitäisi poistaa liikunnasta.

Etelä-Pohjanmaallakin alkavat ne ajat olla ohi, jolloin (koulu)liikunnassa voitiin ottaa koko porukalla viiden kilometrin lämmittelylenkki ennen harjoituksia. Vaihtelut eri oppilaiden kunnossa alkavat olla tosi laajoja - on monenmoista tapausta jo yksittäisessä luokassa.

Onko liikunnanopetuksessa jatkettava samalla mallilla, vai tarvitaanko uudistusta? Ehkäpä pitäisi jatkuvista testeistä siirtyä valmentavampaan otteeseen. Tietysti voidaan edelleen pitää lukuvuoden alussa ja lopussa ne paljon puhutut testit.

Mutta mikä kannustaisi yksittäistä oppilasta testien välillä harrastamaan liikuntaa liikuntatuntien ulkopuolella?

Paljon puhuttujen ja paljon parjattujen testien perusteella voisi ajaa kullekin oppilaalle oman harrastussuosituksen, koska oletusarvoisesti porukka on ruumiillisessa kunnossa hyvin laajalle jakaantunut.

Jos tämän harrastussuosituksen jälkeen saadaan yksittäinen oppilas noudattamaan omaa harrastussuositusta, niin tietystikin tämä on hyvä.

Tämän jälkeen voisi liikuntaakin yrittää kohti valmentavampaa suuntaa, jolloin liikuntatunneilla kukin tietää oman tasonsa ja harrastussuosituksensa. Ehkä liikunta pitäisi oppiaineena uudistaa oikeiden ja oikeasti mitattujen huonokuntoisuuden mittareiden mukaan, eikä enää teoreettisiksi jäävien hyväkuntoisuuden mittareiden mukaan.

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

Nuorisjärjestön kannanotto on huomionarvoinen, ja urheilun uudempi uskaltaminen pitäisi tehdä uudelta pohjalta. 812
813

Koko liikunnanopetuksen malli pitäisi katsoa oikeasti aivan uudelleen, eikä tuijottaa ainoastaan tuntimääriin, koska oikeasti tuntimäärät vuosikymmenten mittaan eivät todistetusti ole tilannetta parantaneet - väen kunto on huonontunut järjestelmällisesti. 814
815
816
817

Onko tässä asiassa enää aikaa odottaa? 818
819

Jukka Rannila 820
821

Jalasjärvi 822
823

177.2. Onko ehdotukset oikeasti mahdollista toteuttaa? 824

Lyhyesti todeten tekemäni ehdotukset on tietysti vaikea toteuttaa käytännössä. Kaikenlaisia testejä on kyllä koululiikunnassa tehty eri tavoin, jolloin koululaisille/oppilaille on varmaankin tiedossa oma kunto testien perusteella. 825
826
827
828

Harrastussuositus testien perusteella? Tietysti jokaiselle oppilaalle voisi tehdä suosituksia koululiikunnan ulkopuolella harrastettavaan liikuntaan. On tietysti täysin selvää, että kaikki oppilaat eivät noudattaisi tehtyä harrastussuositusta. Ainakin tätä voisi kokeilla muutamassa paikassa ja arvioida tuloksia jollain aikavälillä. 829
830
831
832
833

Muistelisin yhden liikunnan opettajan lausuntoa aiheesta. Hän totesi aina välillä tapaavansa lenkkipolulla sellaisiakin entisiä oppilaita, joita pakollinen koululiikunta ei peruskoulussa innostanut. 834
835
836
837

Varmaankin liikunnan ilon kehittäminen on/olisi meille kaikille iso haaste. 838
839

	840
178. Yhdistystoiminnan oikeasta ymmärryksestä	841
	842
178.1. Uustietämättömän uskontunnustukset? / 27.8.2012	843
	844
Tässä luvussa on 27.8.2016 julkaistu oma kirjoitukseni, joka on kommentti ”Entisen jalasjärvisen” mielipidekirjoitukseen ja kahden vastakirjoituksen perusteella	845
	846
	847
Pysyvä linkki:	848
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_43	849
	850
JP-Kunnallissanomat	851
	852
julkaistu: 27.8.2012	853
	854
Uustietämättömän uskontunnustukset?	855
	856
Lehdissä on ollut kipakkaa keskustelua ”Entisen jalasjärveläisen” puhdistettua ajatuksiaan Jalasjärven museon perinnepäivän tapahtumien vuoksi.	857
	858
	859
Jalasjärven museon toiminnan kannalta totean, että olin keväällä 1997 apulaisena nostamassa museota talviteloiltaan kesäkäyttöä varten, jolloin näin ruumiillisen taustatyön määrän suhteessa museon yleisilmeeseen.	860
	861
	862
	863
Suomeksi sanoen ruumiillista työtä museon mäellä on runsaasti, jotta talven merkit saa siivottua pois kesäkäyttöä varten. Esimerkiksi talven jäljeltä pitää joka kevät haravoida pudonneet lehdet ja oksat koko alueelta.	864
	865
	866
	867
Me hyvinvointiyhteiskunnassa koko ikänsä asuneet olemme alkaneet menettää käsityksen kunnan, valtion, kirkon, yksityisen ja vapaaehtoisen toiminnan eroavuuksista – meistä on tullut uustietämättömiä.	868
	869
	870
	871
Jalasjärven museon taustalla on kunta tehnyt paljon eri asioita, ja helposti voi luulla museon toiminnan olevan kunnan toimintaa, vaikka kyseessä on monesti vapaaehtoisuudesta.	872
	873
	874
Kaikki eivät ehkä ole pysyneet mukana Kiuaskallion rinnetoiminnan eri osapuolien omistus- ja toimintasuhteissa – uustietämättömät luulevat koko toimintaa kunnan toiminnaksi.	875
	876
	877
Joskus kunta on tarjonnut omistamiaan välineitä ja ostamiaan tarvikkeita, vaikka itse toiminta on kuitenkin täysin vapaaehtoisten pyörittämää.	878
	879
	880
Yksityinen liiketoiminta on opettanut meidät hyvälle palvelulle, jolloin olemme oppineet vaatimaan samaa palvelutasoa muissakin yhteyksissä, vaikka tosiasiaassa kyse voi olla vapaaehtoisuudesta.	881
	882
	883
Valitettavasti on vain niin, että tapahtumien järjestäjät ovat oma rotunsa, ja he näkevät kokonaisvaltaisesti ilman eri koulutusta taustatyön määrän suhteessa näkyvään toimintaan.	884
	885
	886

Uustietämättömyys ja tottuminen hyvään palveluun aiheuttaa jatkossakin uusia ristiriitatilanteita, koska yksittäinen henkilö voi olettaa asioivansa kunnan tai jopa valtion edustajan kanssa.	887 888 889
Uustietämättömyyden purkaminen on tietysti vaikeaa, koska uustietämättömyyttä on todistetusti useammassa sukupolvessa.	890 891 892
Jatkossa Jalasjärvellä on mietittävä tapahtumat myös uustietämättömän henkilön kannalta.	893
Tapahtumasuunnittelu uustietämättömän henkilön kannalta voi olla turhauttavaa, mutta meidän on hyväksyttävä uustietämättömyyden ja hyvän palvelun vaatimuksen yhdistelmä oikeasti todistetuksi tosiasiaksi.	894 895 896 897
Kaikista uustietämättömistä ei koskaan tule (tapahtumien) järjestäjiä, jolloin uustietämättömät tosiasiallisesti määrittelevät tapahtuman julkisuuden hyvässä ja pahassa.	898 899 900
Jukka Rannila kuntalainen	901 902 903
178.2. "Entinen jalasjärvinen" vauhdissa / 13.8. 2012	904 905
Tässä luvussa on "Entisen jalasjärvisen" mielipidekirjoitus 13.8.2012 tilanteessa Oma vastakirjoitukseni ilmestyi 27.8.2012	906 907 908
Ryhtiä museotoimintaan	909 910
Jalasjärven on pitäjäläisten aarreaitta. Mutta kenellä ovat käytössään tuon yhteisen kulttuuriperinnön avaimet? Eikö olisi siirtää hallintaa edes osittain ammattilaisten käsiin?	911 912 913
Alakouluikäinen lapsemme toivoi koko kesän, että pääsisi käymään Jalasjärven museossa. Koska matkaa on kaksi ajotuntia, suunnittelimme retkeä jonkin aikaa. Sunnuntaina 5.8. oli oivallinen päivä lähteä matkaan.	914 915 916 917
Soitin museon isännälle edellisenä keskiviikkona ja varmistin, että opastus museossa järjestyy puolen päivän jälkeen heti alkuiltapäivästä.	918 919 920
Olimme paikalla sunnuntaina puoli tuntia ovien avautumisen jälkeen. Etsimme oikeaa henkilöä eri rakennuksista, joissa tunnuttiin valmistauduttavan kovalla tohinalla vain kansallispukuesitykseen.	921 922 923
Mutta "asiakaspalvelun" huipennus oli, että kaupparakennuksesta meidät ajoi pois vihainen kansallispukuinen eläkeläisnainen, joka tuntui paheksuvan vierailijoiden tiedusteluja.	924 925 926
Kekseliäs, mukanamme ollut vaari ehdotti, että mennään sittenkin Karvia-päiville. Ja niin löysimme yhteistä ohjelmaa sunnuntaiksi.	927 928 929
Mutta miten tulla muuten säännöllisenä museokävijänä houkutelukseksi joskus uudelleen Jalasjärven museoon? Edes Lasten leikit -ohjelma ei tunnu toimivan nykylasten houkuttimena.	930 931 932
Jos museon kävijä - lapsikaan- ei voi esittää toiveita, ketä toiminta sitten palvelee?	933 934
ENTINEN JALASJÄRVINEN	935

178.3. Vastakirjoitus 1 ”entiselle jalasjärviselle” / 20.8. 2012

Tämä on toisen nimimerkin vastakirjoitus ”Entisen jalasjärvisen” kirjoituksen perusteella 20.8.2012 tilanteessa

Oma vastakirjoitukseni ilmestyi 27.8.2012 tämän kirjoituksen jälkeen

Ryhtiä ittelles!

Entinen jalasjärveläinen oli kesäsunnuntaina poikennut sekä Jalasjärven museossa että Karvian markkinoilla. Dagen efter hän kirjoitti kokemuksensa. Museo oli pettymys, mutta markkinat täyttivät koko perheen toiveet ja odotukset. Miksi museo oli pettymys? Koska siellä ei pystytty järjestämään omaa opastettua kierrosta perheelle, kun museossa oli jokin kansallispukutouhotus.

Sanomalehti Ilkan etusivu kertoi, että Karvialla oli katettua markkinakojutilaa satoja metrejä. Että samana sunnuntaina vietettiin valtakunnallista Kansallispuvun päivää ja niissä merkeissä Jalasjärven museolla oli yhteisöllisenä ohjelmana kansallispukujen paraati, siitä ei Ilkka tiennyt mitään, ei myöskään entinen jalasjärveläinen. Nykyjalasjärveläinen sen sijaan luki molemmista asioista omasta valppaasta paikallislehdestään, ellei ollut paikan päällä museon näytöksessä.

Museon tarkoitus on esitellä menneiden aikojen elämää, niin hyvin kuin kukin museo pystyy. Aktiivinen museo kävijä ei vaadi korskeasti, että järjestetystä yhteisohjelmasta poikettaisiin juuri hänen toiveidensa takia. Ja eläkö entinen jalasjärveläinen nykyään tynnyrissä, kun ei tiedä mitään museoiden taloudellisesta tilasta?

Tänä keväänä asiasta on erityisesti puhuttu ja kirjoitettu. Jalasjärven kaltainen vapaaehtoisten ylläpitämä museo ei voi kuvitellakaan palkkaavansa asiantuntijoita (mitähän kirjoittaja näillä tarkoittaa? historian, kansantieteen vai minkä tieteen asiantuntijoita?).

Entinen jalasjärveläinen on varmaan päässyt niin korkealle palkkatasolle, että voisi lähettää avustusta muutaman kymppitonin (vuosittain) asian hoitamiseksi. Jalasjärvellä hän on saanut hyvän koulutuksen ja osaa ainakin kirjoittaa, jotta olkoon se pienenä korvauksena. Asenteet ja arvot opitaan kotona, ja se onkin sitten toinen juttu.

MIELUIMMIN KANNUSTUSTA KUIN KRITIIKKIÄ VAPAAEHTOISTYÖSTÄ

178.4. Vastakirjoitus 2 ”entiselle jalasjärviselle” / 20.8. 2012

Tämä on Aino-Maija Järvisen vastakirjoitus ”Entisen jalasjärvisen” kirjoituksen perusteella 20.8.2012 tilanteessa

Oma vastakirjoitukseni ilmestyi 27.8.2012 tämän kirjoituksen jälkeen

Risuja sylin täydeltä

Jalasjärven museo on aarreaitta. Museoon kuuluu yli 30 rakennusta ja ehkäpä 30000 esinettä. Museon toimintaa ylläpitää Jalasjärvi-Seura.

Kirjoituksen kritiikki kohdistui museon toimintaan ja palveluihin. Kirjoittaja ei ollut saanut juuri toivomanaan hetkenä lapselleen sopivaa palvelua. Oliko opastus lapsen ainoa toivomus? Vastaan tuli se, että päivä oli ohjelmallinen perinnepäivä ja ihmisiä tarvittiin muutamaksi tunniksi sen järjestelyihin.	983 984 985 986 987
Raholammin talossa oli tosin kaksikin ihmistä noihin aikoihin valmiina opastamaan. Sattumako lienee ohjannut kysyjät ohi päärakennuksen juuri kauppaan, joka oli toinen kansallispukujen vaihtopaikka. Saattoipa siinä vihainen eläkeläis-nainen, joka ajoi pois, kuten kirjoittaja asian ilmaisi, aidosti säikähtää puolipukeisten puolesta, jotka tohinalla valmistautuivat kansallispukuesitykseen. Missä joustavuus, huumori, tilannetaju?	988 989 990 991 992 993
Kun vierailijat olivat ajaneet paikalle kaksi tuntia, olisi ollut hermoja lepuuttavaa käydä Pelimannituvassa nauttimassa rauhassa lasten ja vaarin kanssa ilmaiset pullakahvit tai mehut. Sen jälkeen olisi voinut tulla katsomaan kauniita kansallispukuja, joita esittelivät aikuiset, nuoret ja jopa nuket.	994 995 996 997 998
Lasten kanssa olisi voinut mennä katsomaan myös työnäytöksiä. Vajaa parituntinen olisi varmaan hienosti vierähtänyt, kun teillä oli mukanaan vaari, joka olisi osannut kertoa lapsenlapsille esineistä ja entisestä elämästä.	999 1000 1001 1002
Outoa on myös kommentti perinneleikeistä. Vaikka ensin ei lapsi osoita kiinnostusta, sopivasti ohjattuna leikistä voi tulla ikimuistoinen hetki.	1003 1004 1005
Mitä tulee museon hallintaan ja toimijoihin, Jalasjärvi-Seura on avoin kaikille. Se toimii vapaaehtoisten voimin, kuten yhdistykset yleensä. Olisi hienoa, jos palveluksessa olisi palkattu ja ammattilaisia. Realistina sanon, että näin laaja museo ei olisi koskaan syntynyt eikä sen toiminta jatkuisi ilman ahkeraa ja pyyteetöntä vapaaehtoisjoukkoa. Palkattu sitoutuu virka-aikaan ja ilta- ja viikonloppukorvauksiin. Mistä löytyvät rahat?	1006 1007 1008 1009 1010 1011
Ja aikamoinen ihmeidentekijä täytyy olla sen, joka pystyy edes osittain korvaamaan sen asiantuntijuuden, mikä talkoolaisjoukossa on. Paras museoasiantuntijuus taitaa levätä kolmostien toisella puolella mutta käytössä on enää heidän siirtämänsä perinnetieto ja -taito.	1012 1013 1014 1015
Sekä mielensä pahoittaneelle että kaikille muille toivon tutustumista Jalasjärvi-Seuran toimintaan, museoon sekä hyviin kotisivuihin. Silmät voivat aueta uudella tavalla.	1016 1017 1018
Oma museomme elää ja hengittää tasaisesti olematta markkinapaikka. Oman keskustelunsa ansaitsisi kirjoituksen sydäntä kylmäävä sävy, jolla ikääntyvistä kirjoitettiin.	1019 1020 1021
AINO-MAIJA JÄRVINEN	1022 1023
178.5. Jälkiarviointia / 12.3.2017	1024
Uustietämättömiä on monenlaisia. Suomessa saa hyvää asiakaspalvelua hyvin monessa yhteydessä, joten sitä odotetaan myös vapaaehtoiselta toiminnalta. Jalasjärven museon tapaus keskusteluna osoittaa, että vapaaehtoisia on vain tietty määrä kulloisellakin hetkellä.	1025 1026 1027 1028 1029
Kaikki ihmiset eivät ole tapahtumien järjestäjiä, jolloin käsitys taustatyöstä jonkin tapahtuman vuoksi on hyvin hataralla pohjalla. Käytännössä uustietämätön ei osaa arvioida taustatyön määrää.	1030 1031

179. Lisää yhden liittymän uskosta

179.1. Yhden liittymän uskon ylittäminen? / 12.9.2012

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_44

ILKKA

JULKAISTU: 12.9.2012

Yhden liittymän uskon ylittäminen?

Kari Hokkanen ihmetteli kolumnissa (Ilkka 8.9.), että Suomen kaltaisessa tietoteknologian kärkimaassa julkisen hallinnon tietojärjestelmät ovat jälkeenjääneitä.

Vasta 10.6.2011 on annettu laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (tietohallintolaki). Tietohallintolaki vaatii laatimaan kokonaisarkkitehtuurin muutaman vuoden sisällä. Vähitellen saadaan julkisen hallinnon järjestelmien kehittämiseksi vastuut.

Julkiseen tietohallintoon voidaan pakottaa yhdet standardit, joilla saadaan yhteensopivuus eri järjestelmiin. Järjestelmiä on kehitetty eri tavoin erilaisilla standardeilla.

Yksi harmistus on terveydenhuollon tietojärjestelmien viidakko, jota esimerkiksi Lääkäriliitto on tutkimuksissa arvostellut. Järjestelmiä on paljon, ja yhtenäistä näkemystä potilaasta ei saa välittömästi, ja joudutaan usean järjestelmän käyttöliittymän suohon.

Ihmeenä on pidetty Viron järjestelmää, ja Suomestakin on käyty tutustumassa järjestelmään. Lääkärilehti uutisoi, että Viron järjestelmässä "klikkausten ja nappuloiden määrä on ohjelmassa minimoitu" ja "sairaalassa voidaan itse laatia ns. dynaamisia dokumentteja, jolloin työstä johtuviin muutoksiin ei aina tarvita ohjelmistotalon apua".

Omassa tutkimuksessa tulini samaan tulokseen: tehokäyttö vaatii riisuttuja käyttöliittymiä ja toisaalta erilaisia riisuttuja käyttöliittymiä pitää ajaa eri käyttäjäryhmille.

Järjestelmäkehityksessä ideologia on päinvastainen. Ideologiana on kehittää yksi iso liittymä kaikille ryhmille samalla käyttöasteella. Tosiasiassa väki uupuu kymmenien klikkausten suohon.

Ideologiana ovat tietotekniikka-asiantuntijoiden kehittämät liittymät.

Tietotekniikka-asiantuntijat eivät koskaan pysty selvittämään kaikkien käyttäjäryhmien ajatusta käyttöliittymille, jolloin Viron esimerkin mukaisesti pitää olla mahdollisuus käyttäjien kehittämisiin riisuttuihin käyttöliittymiin.

Ideologiana yksi iso liittymä on tarttunut oppilaitosten seiniin. Yhden liittymän uskon ylittäminen on vallankumouksellista ja koko tietotekniikka-alan ja asiakkaiden työjako muuttuisi täydellisesti.

1032

1033

1034

1035

1036

1037

1038

1039

1040

1041

1042

1043

1044

1045

1046

1047

1048

1049

1050

1051

1052

1053

1054

1055

1056

1057

1058

1059

1060

1061

1062

1063

1064

1065

1066

1067

1068

1069

1070

1071

1072

1073

1074

1075

1076

1077

1078

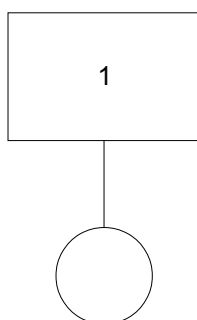
Tietotekniikka-asiantuntijoiden pitäisi luopua yhden ison käyttöliittymän uskosta. Historia osoittaa uskonpuhdistuksen vievän paljon aikaa. Ennen tietotekniikka-alan uskonpuhdistusta saamme vielä pitkään yhden ison käyttöliittymän raskaasti käytettäviä järjestelmiä - valitettavasti.

Jukka Rannila
Jalasjärvi

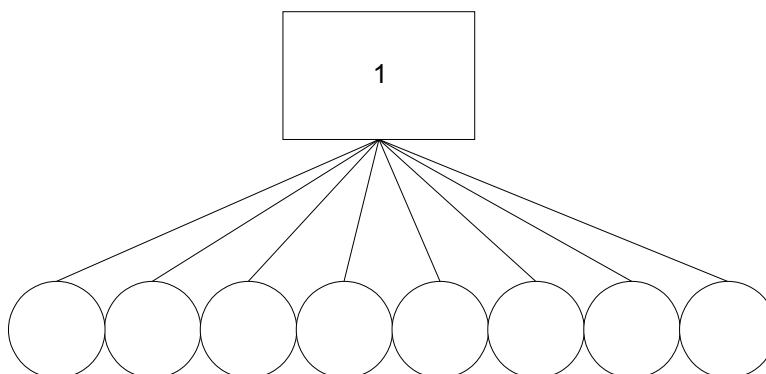
179.2. Aikaisempaa pohdintaa

Tätä asiaa on käsitelty jo kerran aikaisemmin (Rannila 2015b, luku 160). Mitä uutta olisi tähän yhteyteen?

179.3. Yksi liittymä uuvuttaa? / 12.3.2017

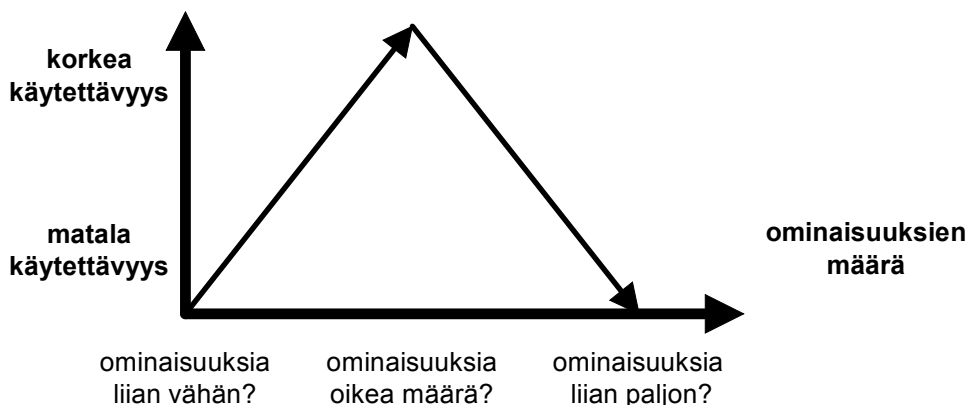
Itse olen todennut jälkikäteen yhden liittymän uuvuttavan teho/suurkäyttäjiä. Teho/suurkäyttäjät käyttävät jotain järjestelmää hyvin usein, jolloin he eivät oikeasti tarvitse mitään opastavia liittymiä. Teho/suurkäyttäjät tarvitsevat hyvin riisuttuja liittymiä, jossa on hyvät oikopolut kaikkiin tarpeellisiin toimintoihin.

Itse olen pohtinut seuraavaa ketjua:

teho/suurkäyttäjät → peruskäyttäjät → satunnaiskäyttäjät → kertakäyttäjät

Oma ehdotus on teho/suurkäyttäjien liittyminen tekeminen ensin ennen muita liittymiä.

1108

1109

Itse olen todennut järjestelmien ominaisuuksien lisääntyvän koko ajan, jolloin käytettävyys alkaa laskea liiallisten ominaisuuksien vuoksi. Jossain vaiheessa on kohta juuri oikealle ominaisuuksien määrälle. Aina välillä tulee vastaan tietoa henkilöstä, joka käyttää jonkin ohjelman vanhaa versiota, koska siinä on juuri oikea määrä ominaisuuksia.

1110

1111

1112

1113

1114

Esimerkinomaisesti käytin itse Eudora 7.1.0.9 -ohjelmaa suhteellisen pitkään, koska siinä oli sopiva määrä ominaisuuksia. Aikanaan aloitin käyttämään Eudora-ohjelmaa vuoden 1998 aikana. Vuoden 2017 tilanteessa voi todeta, että Eudora-ohjelman kanssa alkoi vähitellen olla ongelmia, koska se ei pärjännyt sähköpostien erilaisten standardien ja ”standardien” kanssa. Vuoden 2016 lopussa vaihdoin loppujen lopuksi sähköpostiohjelmaa. Eudora-ohjelman päivitys ja kehittäminen loppui vuonna 2006.

1115

1116

1117

1118

1119

1120

1121

Opiskelun aikana asuin kaksi lukuvuotta Seinäjoella silloisen Marttilan kortteerin (nykyisin osa Sevas Kodit Oy:tä) opiskelija-asunnossa, jossa ei silloin ollut internet-yhteyttä. Käytin Eudora-ohjelmaa ZIP-levyltä, jolloin ZIP-aseman saattoi liittää oppilaitoksen tietokoneeseen. Ohjelma toimi hyvin ZIP-asemassa, jolloin siihen sai ladattua uudet sähköpostit. Monesti olin kirjoittanut valmiiksi sähköpostiviestejä opiskelija-asunnossa, jolloin kyseiset viestit lähetettiin sitten oppilaitoksen tietokoneen välityksellä.

1122

1123

1124

1125

1126

1127

1128

Takaisin liittymien määrään ja laatuun. Itse olen tarpeen kehittää useita käyttöliittymiä samaan sovellukseen. Tällöin käytettävyysuunnittelijoiden tehtävä olisi kehittää erilaisia mahdollisuuksia mahdollisille käyttöliittymille, jolloin käytettävyysuunnittelijat eivät keskittyisi vain yhteen isoon käyttöliittymään.

1129

1130

1131

1132

1133

Perusongelma on pelko useiden käyttöliittymien onnistumisesta. Tähän on perusvastaus erilaisten ohjelmiston käyttöliittymän perustamista erilaisista toimintakokonaisuuksien (moduulit) kehittämisellä. Tällöin voisi käyttöliittymiin liittää erilaisia toimintakokonaisuuksia (moduuleja), jolloin käyttöliittymää voisi kehittää pala kerrallaan.

1134

1135

1136

1137

1138

Myöhemmin olen kirjoittanut raskaista ja kevyistä käytettävyystestauksen menetelmistä. Oma suositus on tehdä usein kevyitä käytettävyystestauksia erilaisille käyttöliittymille.

1139

1140

1141

Summaten: useampi käyttöliittymä, käyttöliittymien modulaarisuus ja useita kevyitä käytettävyystestauksia järjestelmän kehityksen eri vaiheissa!

1142

1143

	1144
180. Yhteiset asiat ry:n perustaminen?	1145
	1146
180.1. Vähäisen vaalituloksen voimakas voitottelu? / 8.11.2012	1147
	1148
Pysyvä linkki:	1149
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_45	1150
	1151
JP Kunnallissanomat	1152
	1153
julkaistu: 8.11.2012	1154
	1155
Vähäisen vaalituloksen voimakas voitottelu?	1156
	1157
Lippuja lapatessa. Lappoja lipatessa. Lukuja laskiessa. Laskuja lukiessa.	1158
	1159
Näin kului pari päivää vaalituloksen selvittämisessä päästyäni keskusvaalilautakunnan varajäsenenä kolmeen viimeiseen kokoukseen. Olimme jonkin aikaa tärkein lautakunta laskiessamme ennakkooänet ja vaalipäivän äänet huolellisesti tarkistaen.	1160
	1161
	1162
	1163
Mitä jäi vaalituloksesta voitoteltavaksi?	1164
	1165
Olin kuunteluoppilaana OAJ:n järjestämässä Jalasjärven vaalipaneelissa, ja paikalla oli vähän yleisöä.	1166
	1167
	1168
Vaalipaneeli ei ole vetävin tilaisuus. Tarvitsemme edelleen oikeasti uusia ajatuksia uudennlaisista tilaisuuksista.	1169
	1170
	1171
Jotain pitäisi kai oikeasti tehdä?	1172
	1173
Tarvitsisimme uusia erilaisia kevyitä tapoja pitää kiinnostuneet kuntalaiset tietoisena erilaisista päätettävistä asioista, vaikka kaikki kiinnostuneet kuntalaiset eivät tule koskaan vaaleissa ehdolle asettumaan.	1174
	1175
	1176
	1177
Tietysti meillä on mahdollisuudet lukea pöytäkirjoja www-sivuilta, mutta tarvitsisimme jotain muutakin.	1178
	1179
	1180
Itse olen vastaillut erilaisiin kyselyihin (EU:n Komissio ja otakantaa.fi erityisesti), ja nämä kyselyt voi jakaa kahteen ryhmään: tietoisuutta lisääviin ja vaihtoehtoja kartoittaviin.	1181
	1182
	1183
Tietoisuutta lisäävissä kyselyissä kyselyihin vastaavat oikeastaan perehtyvät edes pintapuolisesti johonkin aiheeseen. Vaihtoehtoja kartoittavissa kyselyissä erilaiset toimintatavat ovat oikeasti avoinna, jolloin voi esittää aivan oikeasti jotain uutta.	1184
	1185
	1186
	1187
Mielestäni pitäisi luoda uusi ja erilainen luottamustehtävän tyyppi, johon pääsisi pelkällä ilmoittautumisella ilman joutumista puolueen julkijäseneksi – eli yleisesti yhteisistä asioista kiinnostuneille kuntalaisille.	1188
	1189
	1190

	1191
Yleisesti asioista kiinnostuneita kuntalaisia voisi myönteisellä tavalla pitää tietoisena kunnassa	1192
kulkevista asioista. Tarvittaessa kysytään mielipidettä – lisätään tietoisuutta ja/tai kartoitetaan	1193
oikeasti vaihtoehtoja.	1194
	1195
Nämä yleisesti asioista tietoisena pidetyt kuntalaiset oikaisisivat monessa paikassa kylällä kulkevat	1196
väärät huhut.	1197
	1198
Toiminnan järjestys on nyt väärin päin, koska vaaditaan puolueen julkijäsenyys väärässä paikassa,	1199
ja näin karkotetaan moni oikeasti kyvykäs henkilö kauas pois yhteisistä asioista.	1200
	1201
Jukka Rannila	1202
kuntalainen	1203
	1204
180.2. Yhteisten asioiden tietämyksen lisääminen erilaisilla	1205
menetelmillä / 12.3.2017	1206
	1207
Vuoden 2016 kirjoitelmia V -teoksessa (Rannila 2016) olen kerännyt yhteen lähes kaiken aineiston	1208
nuorisoasuntoselvityksen ⁸ hakemistosta. Tuossa teoksessa pohdin poliittisten nuorisojärjestöjen	1209
yhteistyötoimikunnan tarpeellisuutta. Oma havainto on puolueiden yhteistyön tarve joissakin	1210
asioissa – esimerkiksi vaalien aikana. Toinen havainto kirjoitelmia V -teoksessa on Seinäjoen	1211
kaupungin ehdottama ”hyvän asumisen foorumi”. Mahdollisesti mainittu foorumi voisi toistua	1212
vuosittain, jolloin lisättäisiin eri ihmisten tietoisuutta asuntoasioiden suhteen.	1213
	1214
Itse olen eri vaiheissa todennut selvän tarpeen kouluttaa yhteisiä asioita riippumatta	1215
puoluejäsenyydestä. Oma huomio/tuomio on, että ilman puoluejäsenyyttä olevat henkilöt voivat	1216
valita jonkin puolueen sitten omalla tahdilla tällaisen puolueettoman tahon järjestämisen koulutuksen	1217
jälkeen.	1218
	1219
Yhteiset asiat ry:n perustaminen? Oma huomio/tuomio on jonkinlaisen hallinto- ja	1220
koulutusjärjestelmän kehittämisen tällaiseksi puolueettomaksi yhteisten asioiden kouluttajaksi.	1221
Käytännössä tällainen puolueeton järjestelmä toistaisi vuosittain tilaisuuksia samalla sisällöllä ilman	1222
nuorisojärjestöihin liittyvää heittelehtimistä ja heilahteluja. Nuorisojärjestöt ovat hyvin epävakaita	1223
järjestelmiä, jotka eivät käytännössä pysty takamaan samaa toiminnan laatua vuodesta toiseen.	1224
	1225
Itse olen antanut erilaisia lausuntoja ⁹ perustuen erilaisiin lausuntopyyntöihin. Itse olen todennut	1226
lausuntopyynnöt tavaksi nostaa tietoisuutta eri asioista. Toisaalta joissain lausuntopyynnöissä	1227
tarvitaan laajaakin osaamista jostain erityisaiheesta, jolloin tällainen lausuntomahdollisuus ei nosta	1228
aivan kaikkien henkilöiden tietoisuutta jostain erityisaiheesta.	1229
	1230
Lisäksi olen todennut tarpeen avata uusille kunnanvaltuutetuille tarkoitettua koulutusta edes	1231
osittain. Tällöin voisi osa koulutuksesta lisätä edes joidenkin kiinnostuneiden kuntalaisten tietoa eri	1232
aiheista.	1233
	1234
Oma ehdotus on täysin selvä. Ensin tietotason nostamista ja puoluejäsenyys vasta myöhemmin!	1235
Kyllä ihmiset sitten osaavat aikanaan valita itselleen sopivan puolueen.	1236

8 <http://jukkarannila.fi/selvitys/>, Nuorisoasuntoselvitys – Jukka S. Rannila

9 <http://jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Lausunnot – Jukka S. Rannila

181. Kuka ottaa kehitysvastuun jättimäisistä järjestelmistä?

181.1. Jättimäiset järjestelmät säätiöille? / 11.11.2012

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_46

ILKKA

JULKAISTU: 11.11.2012

Jättimäiset järjestelmät säätiöille?

30.10. haastateltiin Jarmo Ropposta, joka tyrmäsi yhden kansallisen potilastietojärjestelmän, koska se tulisi liian kalliiksi ja monopolissa oleva määräisi markkinoita.

Yksityistämisesä ja kaupallistamisessa kannattaa olla tarkkana, koska monopoli voi muodostua joko politiikalla tai kaupallisen keskittymisen kautta.

Kannattaisi erotella luonnollinen monopoli erikseen, koska tällöin jokin asia kannattaa tehdä luonnollisesti vain kerran. Eli esimerkiksi tie-, rautatie-, sähkö-, puhelin-, vesi- ja viemäriverkot kannattaa yleensä vetää kerralla kunnolla, koska kukaan ei vakavissaan ehdota useita kilpailevia tie-, rautatie-, sähkö-, puhelin-, vesi- ja viemäriverkkoja.

Ongelma on, että tietotekniikka-alalla asiat tapahtuvat monesti todella nopeasti, jolloin erilaisia tietoteknisiä monopoleja syntyy nopeasti.

Paljon puhuttu Facebook on esimerkki nopeasti kehittyneestä yksityisestä monopolista - kukaan ei vakavissaan osannut ennustaa ilmiön laajuutta. Nyt kyseistä monopolia hätistelevät koko ajan eri maiden tietoturvaviranomaiset.

Suomessa on yksityinen monopoli tunnistautumismenetelmissä, eli yksityisten pankkien pankkitunnuksilla hoidetaan suuri(n) osa eri palveluiden tunnistaumisista.

Osa tietoteknisien monopolien palveluista on verrattavissa ilmaan, jota hengitämme, koska miljoonat ihmiset ovat riippuvaisia joistain järjestelmistä. Esimerkiksi ilman Matkahuollon ja VR:n aikataulujärjestelmiä Suomi seisahtuisi.

Erilaiset jättimäiset tietojärjestelmät ajautuvat vähitellen tilanteeseen, jossa niiden omistamisen ongelmat heijastuvat moneen suuntaan.

Mikä olisi ratkaisu esimerkiksi yhden kansallisen potilastietojärjestelmän monopoliin?

Kannatan yhden asian säätiöitä, joille erilaiset jättimäiset (tieto)järjestelmät voisi siirtää.

1237

1238

1239

1240

1241

1242

1243

1244

1245

1246

1247

1248

1249

1250

1251

1252

1253

1254

1255

1256

1257

1258

1259

1260

1261

1262

1263

1264

1265

1266

1267

1268

1269

1270

1271

1272

1273

1274

1275

1276

1277

1278

1279

1280

1281

1282

	1283
Säätiöihin yleensä liitetään suuri raha, jolloin erilaiset yhteisöt voivat maksaa suhteellisen suuria vuosijäsenmaksuja.	1284
	1285
	1286
Toisaalta säätiöön voidaan luoda kätevästi erilaisia jäsenyyden lajeja yksityisjäsenyydestä yhteisöjäsenyyteen.	1287
	1288
	1289
Esimerkiksi luonnollisen monopolin yksi kansallinen potilastietojärjestelmä kehittyisi kaikessa rauhassa säätiön suojissa, vaikka pahimmat kaupalliset kilpailijat olisivat säätiön jäseniä.	1290
	1291
	1292
Tarvitsisimme Suomeen järjestelmällisen ohjelman, jossa joitain luonnollisia monopoleja siirrettäisiin säätiöiden suojiin, jolloin kaupallisuus ja yleishyödyllisyys olisivat tasapainossa.	1293
	1294
	1295
Jukka Rannila	1296
Jalasjärvi	1297
	1298
181.2. Alkuperäinen artikkeli lehdessä 30.10.2012	1299
	1300
ILKKA: 30. lokakuuta 2012, sivu 15	1301
	1302
Lehtijutun otsikko: Piuhat sekaisin	1303
	1304
Tutkimuspäällikkö Jarmo Reponen tyrmää yhden kansallisen potilastietojärjestelmän.	1305
	1306
Se tulisi liian kalliiksi, eikä tavoitteena ole, että monopoli määräisi markkinoita, Reponen sanoo.	1307
	1308
Yksi yhdessä ostettu järjestelmä tulisi kalliiksi, eikä tavoitteena ole, että monopoli määräisi markkinoita.	1309
	1310
	1311
Jarmo Reponen	1312
	1313
	1314
HELI VÄYRYNEN	1315
	1316
Suomalaislääkärit käyttävät potilastietojärjestelmiä enemmän kuin Euroopan lääkärit keskimäärin, mutta he ovat tyytymättömiä niiden toimintaan.	1317
	1318
	1319
Tutkimuspäällikkö Jarmo Reponen Oulun yliopiston Finntelemedicumista kertoo, että terveydenhuollon tietojärjestelmät myös kaatuvat usein.	1320
	1321
	1322
- Lentoliikenteeseen suunnitellaan järjestelmiä, joihin ei saa tulla vikoja. Kuinka terveydenhuolto kriittisenä alana yksilön kannalta sallii sen, että järjestelmät tökkivät, Reponen sanoo.	1323
	1324
	1325
Finntelemedicum tutkii terveydenhuollon tietojärjestelmien saatavuutta ja käyttöastetta koko maassa.	1326
	1327
	1328
Miksi terveydenhuollon tietojärjestelmät tökkivät, Jarmo Reponen?	1329
	1330

-Järjestelmien rakentamisvaiheessa Suomessa ei ollut keskitettyä kansallista säätelyä. Eri toimijat hankkivat järjestelmiä omista lähtökohdistaan, ja siksi ratkaisut ovat erilaisia. Nyt järjestelmiä joudutaan perästäpäin sovittamaan yhteen ja korjaamaan. Se työ olisi voitu välttää, jos ensin olisi ollut kansallinen ohjeistus. Tietojärjestelmät eivät ole niin näppäriä ja helppokäyttöisiä kuin ne voisivat olla.	1331 1332 1333 1334 1335 1336
Miksi potilastiedot eivät liiku hoitoyksiköiden välillä edes potilaan luvalla?	1337 1338
- Lääkäreiden mukaan alueellinen tiedonvaihto on vaikeaa erillisten järjestelmien kanssa. Aiemmin Suomessa tulkittiin EU:n tietosuojalainsäädäntöä siten, ettei potilaan tietoa saa välittää ilman potilaan lupaa. Jokaiseen tiedonsiirtoon piti pyytää ja rekisteröidä potilaan lupa. Sehän ei käytännössä toiminut.	1339 1340 1341 1342 1343
Uusi terveydenhuoltolaki korjasi tätä ongelmaa. Nyt tulkitsemme EU:n tietosuojadirektiiviä niin kuin useimmat EU-maat. Potilaan hoitotietoa saa siirtää julkisessa terveydenhuollossa saman sairaanhoitopiirin sisällä, ellei potilas tätä kiellä. Kokonaiskuvan saaminen hoidosta on helpottunut. Lääkäri voi katsoa sairaanhoitopiirin sisällä, mitä toimenpiteitä potilaalle on tehty toisessa hoitoyksikössä ja mikä on potilaan lääkitys.	1344 1345 1346 1347 1348 1349
Mitä parannuksia Kansallinen terveystietokanta tuo tilanteeseen?	1350 1351
- Kanta-hankkeen suurin ansio ei ole se, että tehdään jotain arkistoa, vaan se, että koska arkistoon pitää liittyä, paikalliset järjestelmät tulee sovittaa yhteensopiviksi. Hanke ohjaa tekemään hankinnat niin, että on vain yhteensopivia järjestelmiä. Sen jälkeen tietoa voidaan vaihtaa.	1352 1353 1354 1355
Kansalainen voi katsella arkistosta omia tietoja eli potilaskertomuksen yhteenvetoja, lääkitystietoja ja tutkimustuloksia pankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla.	1356 1357 1358
Ammattilaisten katselumahdollisuus, joka on nyt sairaanhoitopiirin sisällä, laajenee valtakunnalliseksi. Potilaan luvalla ammattilainen voi katsoa myös yksityis-puolella tai toisessa sairaanhoitopiirissä tuotettuja tietoja.	1359 1360 1361 1362
Tallennetaanko sinne kaikkien vanhatkin terveystiedot?	1363 1364
- Todennäköisesti ei, sillä toimijoilla ei ole velvoitetta siirtää sinne vanhaa tietoa.	1365 1366
Suurin osa tarvittavasta terveystiedosta on korkeintaan muutaman vuoden takaista.	1367 1368
Eikö yksi potilastietojärjestelmä Suomeen riittäisi? Silloin ei olisi yhteensopivuusongelmia.	1369 1370
- Yksi yhdessä ostettu järjestelmä tulisi liian kalliiksi, eikä tavoitteena ole, että monopoli määräisi markkinoita. Pitää pyrkiä siihen, että kaikki noudattavat samoja standardeja.	1371 1372 1373
Ratkaiseeko Kanta kaikki ongelmat?	1374 1375
- Kanta ei muuta lähtötilannetta. Vastaanotoilla on samat järjestelmät kuin tähänkin asti. Niiden käytettävyyttä pitää kehittää. Järjestelmien hitaus kiusaa työntekijöitä. Sisään kirjautuminen vie paljon aikaa.	1376 1377 1378 1379

Oikea-aikainen tieto voi estää esimerkiksi lääkitysvirheitä. Potilas voi olla allerginen aineelle, jota aiotaan käyttää tutkimuksessa.	1380 1381 1382
Tietoa on kyllä tallennettu järjestelmiin hyvin, mutta käyttöliittymät tökkivät. Järjestelmiä ei ole suunniteltu tiimityöhön. Lääkäri ei näe kertasilmäyksellä hoitajan kirjauksia potilaan voinnista.	1383 1384 1385
Heikentääkö tietotekniikka potilaan tietosuojaa?	1386 1387
- Potilastiedot ovat salassa pidettäviä. Tiedon katseluun pitää olla peruste, jokainen tietojenkatselu kirjautuu lokitiedostoon. Kun tiedot olivat paperiarkistossa, niiden katselu ei jäänyt sormenjälkiä. Tietotekniikka parantaa tietosuojaa.	1388 1389 1390 1391
181.3. Eikö voisi olla yhdenmies suomalainen potilastietojärjestelmä? / 12.3.2017	1392 1393
Jättimäiset järjestelmät säätiöille? Nykytilanteessa on käytössä kansallinen ¹⁰ terveysarkisto (Kanta), jota voi pitää jättimäisenä järjestelmänä, koska sitä voivat periaatteessa käyttää kaikki suomalaiset. Toisaalta jättimäisiä järjestelmiä ovat eri pankkien verkkopankkitunnuksien (Tupas-varmennepalvelu) järjestelmät. Jokaisella pankilla on oma tapansa hoitaa asiakkaan tunnistus Tupas-varmennepalvelun säännöillä.	1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400
Omaa pohdintaa on ollut eri pankkien verkkopankkitunnuksien tarjoama kilpailuetu. Koska kaikilla suomalaisilla pankeilla on verkkopankkitunnuksien (Tupas-varmennepalvelu) järjestelmät, niin verkkopankkitunnukset eivät ole enää mikään erityinen kilpailuetu.	1401 1402 1403 1404
Oma ajatus on ollut suomalaisen julkisen puolen tietotekniikan yksi yleinen säätiö, johon voisivat erilaiset tietotekniikkaa kehittävät yhteisöt liittyä eri jäsenyyksillä. Yksi osa tällaista säätiötä olisi erilaisten tunnistautumisen järjestelmien jatkokehitys.	1405 1406 1407 1408
Kirjoitushetkellä on tiedossa Aste-konsortio, joka kehittäisi avointa sosiaali- ja terveydenhuoltoa eri järjestelmissä. Mielenkiintoisella tavalla Aste-konsortio ei ollut omaa www-sivua kirjoitushetkellä. Mahdollisesti tällainen Aste-konsortio voisi kehittyä järjestelmäksi, jonka suojissa voidaan kehittää avoimelta pohjalta erilaisia järjestelmiä, joista jotkut voivat olla jättimäisiä.	1409 1410 1411 1412 1413
Maailmanlaajuisesti on tietotekniikan eri osa-alueille perustettu erilaisia säätiöitä, joiden suojissa kehitetään jotain avointa tietoteknistä ratkaisua; esimerkiksi avoimien standardien ja avoimien ohjelmien ympärillä on erilaisia säätiöitä.	1414 1415 1416

10 <http://www.kanta.fi/>, Kansallinen Terveysarkisto (Kanta)

	1417
182. Pienempiä tutkintoja ja pienempiä tutkintojen osia eri tavoilla	1418
	1419
	1420
182.1. Pikatutkinnon pikatuomiot? / EI JULKAISTU	1421
	1422
Helsingin Sanomat	1423
	1424
jätetty: 5.12.2012	1425
	1426
EI JULKAISTU	1427
	1428
Pikatutkinnon pikatuomiot?	1429
	1430
Julkiuudessa on ollut lausuntoja ns. pikatutkinnoista. Esimerkiksi AKAVA, STTK, opiskelijajärjestöt ja yliopistojen edustajat ovat esittäneet vastustavia lausuntoja	1431
	1432
	1433
Kyseessä on 12.9.2012 asetettu Opetus- ja kulttuuriministeriön hanke (Rakennetyöryhmä), jonka asettamispäätöksessä kerrotaan ulkomaisista lyhyistä tutkinnoista. Hankkeen määräaika on 31.1.2013, jolloin esitetään oikeita ehdotuksia.	1434
	1435
	1436
	1437
On käsittämätöntä, että on hyökätty pelkkää asettamispäätöstä vastaan. Vertailu eri maihin ei tarkoita oikeaa toimintaa.	1438
	1439
	1440
Keskeyttämiset ja alanvaihdot ovat vaikea tauti jokaisella koulutusasteella. Tähän ongelmaan lyhyemmät tutkinnot ovat nimenomaan oikea vastaus.	1441
	1442
	1443
Ammattikoulutasolla lyhyemmät tutkinnot, puoli vuotta tai vuosi, olisivat monelle nuorelle kova ponnistus. Tuhannet ammattikoulutason opiskelijat keskeyttävät opinnot, jolloin tulee tyhjäkäyntiä. Ammattikoulutasolla kaikkien pakottaminen kaksivuotisiin tutkintoihin ei käytännössä toimi.	1444
	1445
	1446
	1447
Peruskoulun jälkeinen ammattistartti on hyvä ratkaisu peruskoulun päättäneelle, koska tällöin ei sidota kahden vuoden opiskelupaikkaa turhan takia.	1448
	1449
	1450
Yliopisto- ja ammattikorkeakoulut eivät ole suojassa keskeyttämisiltä. Pahimmillaan opiskelija hukkaa useamman vuoden virhevalinnoilla.	1451
	1452
	1453
Yliopisto- ja ammattikorkeakouluille parasta olisi 1-2 vuoden tehopaketti opintojen alussa, jolloin opiskelu olisi oikeaa työtä joka päivä esim. klo 9-15 välillä.	1454
	1455
	1456
Moni nuori ei kestä vapautta yliopisto- ja ammattikorkeakouluopinnot alkuvaiheessa, kun taas oikeasti todistus jo 1-2 vuoden tehopakettista riittäisi vaativiinkin tehtäviin.	1457
	1458
	1459
Yliopisto- ja ammattikorkeakoulutasoilla hyvä puolen vuoden aloituspaketti tekisi nopeasti opiskelijalle selväksi opiskelualan soveltuvuuden.	1460
	1461
	1462

Elinikäinen oppiminen onnistuu parhaiten puolen vuoden ja vuoden tehopaketeilla, jolloin työuralta voi irtautua helpommin opiskeluihin.	1463 1464 1465
Useamman vuoden tutkinnoilla ajamme opiskelijoita vuosikausien virhevalintoihin.	1466 1467
Lyhyemmillä tehopaketeilla virhevalinnoista ei tule koulutuksen kansantautia, eli vuosikausien tehotonta tyhjäkäyntiä.	1468 1469 1470
Jukka Rannila	1471
Jalasjärvi	1472 1473
182.2. Saman asian toistoa aina vain! / 12.3.2017	1474
Itse olen ollut jo pitkään erilaisten pienempien tutkintojen ja tutkintojen osien kannalla. Erityisesti olen ollut teknikkotasaisen koulutuksen palauttamisen kannalla.	1475 1476 1477 1478
Mitä vikaa oli vanhan kansan teknikoissa? Miksi teknikkotasoinen koulutus piti lopettaa ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä?	1479 1480 1481
Käytännössä useamman vuoden käytännön työkokemuksen jälkeen lukuvuoden kestävä teknikkotasoinen koulutus voisi olla hyvä ratkaisu moneen yhteyteen.	1482 1483 1484
Tästä palautuu mieleen tilaisuus Seinäjoella, jolloin esiteltiin tekniikan alan koulutusta Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Yksi sivuhuomautus esittelijältä oli ammattikoulutuksen läpikäyneen henkilön osallistuminen ammattikorkeakoulun koulutukseen muutaman vuoden käytännön työkokemuksen jälkeen; kuulemma oli hyvin osaava kaveri.	1485 1486 1487 1488 1489
Koulutuksien keskeytykset ovat tietysti hyvin vakava tauti eri koulutusasteilla. Tämän vuoksi eri suunnissa tarjottavat yhden lukukauden tai yhden lukuvuoden kestävä tehokoulutus voisivat auttaa keskeytysten ongelmiin. Yhden lukukauden kestävä tehokoulutus jälkeen voi todeta jonkin oppialan kiinnostavuuden.	1490 1491 1492 1493 1494
Yksi mielenkiintoinen ratkaisu on erilaisissa kansanopistoissa tarjottavat lukuvuoden kestävä opintolinjat. Tällöin on mahdollista opiskella jotain kiinnostavaa alaa jo ennen hakeutumista johonkin oppilaitokseen. Mahdollisesti tällaisen opintolinjan aikana selviää jonkin oppialan oikea kiinnostavuus.	1495 1496 1497 1498 1499
Lisäksi täytyy todeta erilaiset ammattistartit, jolloin voi nopeasti kokeilla jotain ammattilista alaa. Minua ei haittaa, jos joku yksittäinen henkilö käy läpi muutaman ammattistartin.	1500 1501 1502
Lopuksi täytyy todeta oppisopimuskoulutus, jota voisi vieläkin kehittää muiden maiden ratkaisujen perusteella. Käsittääkseni esimerkiksi Saksassa oppisopimuskoulutus on erittäin merkittävässä asemassa.	1503 1504 1505

	1506
183. Pieni maaseutumainen kunta täysin sekaisin	1507
	1508
183.1. JAKK: Jotain Asiaa Käsketty Kirjoittaa? / 10.1.2013	1509
	1510
Pysyvä linkki:	1511
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_47	1512
	1513
JP Kunnallissanomat	1514
	1515
julkaistu: 10.1.2013	1516
	1517
JAKK: Jotain Asiaa Käsketty Kirjoittaa?	1518
	1519
Minulta on kysytty monta kertaa mielipidettä JAKK:n tilanteen suhteen. Olen ollut varovainen ottamaan kantaa asiaan, johon perehtyminen vaatisi satojen sivujen tekstien huolellista läpikäyntiä.	1520
	1521
	1522
JAKK:n tilanne pitää jakaa useisiin erilaisiin kokonaisuuksiin, joita ovat ainakin seuraavat: entisen rehtorin oikaisuvaatimus, Jalasjärven kunnan tilaama koulutus, JAKK:n yhtiöittäminen ja perusteettoman edun takaisinperintä.	1523
	1524
	1525
	1526
Tämä perusteettoman edun takaisinperintä on kaikkein monimutkaisin asiakokonaisuus, ja minulle päätyneissä julkisissa asiakirjoissa on 297 sivua. Erilaisia liitteitä on ainakin 43, ja monet näistä liitteistä ovat salassa pidettäviä, ja liitteet ovat siis pääasiassa tuomioistuimien lukemia ja tulkittavia. Perusteettoman edun takaisinperintä voidaan jakaa useampaan lainopilliseen kysymykseen, ja jokainen kysymys pitää ratkaista yksittäin. Jäämme odottamaan korkeimman hallinto-oikeuden järjestelmällisiä vastauksia kaikkiin kysymyksiin.	1527
	1528
	1529
	1530
	1531
	1532
	1533
Yhtiöittämisestä voi ottaa jotain kantaa.	1534
	1535
Yhtiöittämisessä tilannetta voi jäljittää 9. lokakuuta 2002 kanteluun Euroopan Unionin Komissiolle, ja kantelu koski nykyistä Destiaa (ent. Tieliikelaitos). 11. joulukuuta 2007 on päätös, jossa todettiin Destian saaneen väärin perustein valtiontukea, vaikka se toimikin yksityisillä markkinoilla.	1536
	1537
	1538
	1539
Destia-päätös aiheutti Suomen tasavallan hallintoon työryhmä- ja lausuntokierteen, ja hankerekisterissä (HARE) on ainakin kahden työryhmän tiedot ja kymmenittäin lausuntoja. Aiheena on erilaisten liikelaitoksien asema vapailla markkinoilla.	1540
	1541
	1542
	1543
Itse olin 18.11.2010 hankintalakia käsittelevässä tilaisuudessa, jossa todettiin pian tulevan pakoksi yhtiöittää liikelaitokset, jotka toimivat vapailla markkinoilla.	1544
	1545
	1546
Pääsäännöksi todettiin, että vain n. 10% kunnan liikelaitoksen toiminnasta voi mennä vapaille markkinoille, jos haluaa pysyä kunnan liikelaitoksena. Eli JAKK:n tapauksessa pitää arvioida, että kuinka paljon toiminnasta meni vapaille markkinoille.	1547
	1548
	1549
	1550
Eri vaiheiden jälkeen Jalasjärvellä kunnanvaltuuston kokouskutsussa 20.12.2012 ehdotetaan, että JAKK:n toimintaa yhtiöitetään lainsäädännön muutosten vuoksi.	1551
	1552

	1553
Harva arvasi Destia-valituksen vaikutussuhteet (2002-2012) kunnan liikelaitoksien elämään ja joidenkin liikelaitosten pakkoyhtiöittäminen.	1554
	1555
	1556
Tosiasiassa liikelaitosten yhtiöittäminen pakon uudistus eteni monelle meistä hyvin piilossa.	1557
	1558
Syyllisenä voi pitää maan tapaa, jolloin liikelaitokset toimivat ilman rajoituksia. Vaalirahakohun tavoin maan tavassa olikin vikaa, ja me kaikki olimme omalla tavalla syyllisiä tilanteeseen.	1559
	1560
	1561
Maan tapaa harva osasi kyseenalaistaa, koska maan tapa oli niin syvällä meidän ajattelussa.	1562
	1563
Jukka Rannila	1564
kuntalainen	1565
	1566

183.2. Pakotettuna isomman kunnan osaksi! / 12.3.2017

	1567
	1568
Lyhyesti ottaen JAKK:n tapauksessa silloinen Opetushallitus ilmoitti JAKK:n toimineen väärin eri tavoin. Eri vaiheiden jälkeen JAKK on velvoitettu maksamaan takaisin saatuja maksuja. Eri vaiheiden jälkeen Jalasjärvi liittyi Kurikan kaupungin osaksi, jolloin Kurikan kaupunki vastaa JAKK:n vuoksi maksettavista palautusmaksuista. Lisäksi voi todeta, että JAKK on nykyisin ¹¹ osa SEDU:a.	1569
	1570
	1571
	1572
	1573
	1574
Tässä asiassa on hyvin monta haaraa, ja en ole selvittänyt kaikkia vaiheita JAKK:n tapauksessa. Lyhyesti todeten JAKK:n vuoksi syntyneet yli 30 miljoonan euron takaisin maksettavat varat napsahivat JAKK-liikelaitoksen omistajana toimineelle Jalasjärven kunnalle.	1575
	1576
	1577
	1578
Mielipidekirjoituksessa totean kunnallisten liikelaitosten omistuksen olleen melkoisen hyväksytty ajatus, vaikkakin Destia-tapaus pakotti huomioimaan uuden todellisuuden liikelaitoksien elämään.	1579
	1580
	1581
Myöhemmin on tullut vastaan kirjoituksia koskien liikelaitoksia. Lyhyesti ottaen kunnallisen liikelaitoksen toiminta yksityisillä markkinoilla voisi aiheuttaa ongelmia. Lyhyesti ottaen JAKK oli yksityisillä markkinoilla toiminut toimija, jolloin JAKK:n yksityistäminen olisi ollut hyvin perusteltua. Harva henkilö kuitenkaan osasi odottaa mitään yli 30 miljoonan euron pommia.	1582
	1583
	1584
	1585
	1586
Tässä kohtaa en ole mennyt läpi silloisen Jalasjärven kunnan päätöksentekoa koskien JAKK:n mahdollista yksityistämistä. Ehdottiko joku Jalasjärvellä vaikuttanut mielipidevaikuttaja JAKK:n yksityistämistä jo hyvissä ajoin ennen ongelmia Opetushallituksen kanssa? En tiedä tuohon kysymykseen vastausta. Ehkä joku joskus tekee JAKK:n tapauksesta kokonaisvaltaisen selvityksen.	1587
	1588
	1589
	1590
	1591
Summaten voi todeta, että syy Kurikan ja Jalasjärven yhdistymiselle ei ollut Jalasjärven kunnan heikko tilanne. Silloisen Jalasjärven kunnan strategia oli pysyä itsenäisenä kuntana kunnan talouden niin salliessa. Ilman JAKK:n tapausta Jalasjärven kunnan talous oli hyvässä kunnossa.	1592
	1593
	1594
	1595
Varmaankin JAKK:n tapauksen jälkeen monessa kunnassa on voitu ottaa vinkki huomioon, jolloin on aloitettu joidenkin kunnallisten liikelaitosten yksityistäminen. Ehkä asia on näin.	1596
	1597
	1598
Maan tapaa on yleensä vaikea muuttaa, ja tässä tapauksessa vallinnut maan tapa tuli hyvin esille.	1599

11 <http://www.sedu.fi/>, koulutuskeskus SEDU

184. Luonnollinen monopoli ja luonnottoman monopolin murtaminen

184.1. Luonnollisen monopolin luonnoton murtaminen? / EI JULKAISTU

Helsingin Sanomat

jätetty: 2.2.2013

EI JULKAISTU

Otsikko: Luonnollisen monopolin luonnoton murtaminen?

HS:n mielipidesivuilla on ollut keskustelua rautateiden kilpailusta.

Itse erotan luonnollisen monopolin ja luonnollisen kilpailun alueet.

Käytännössä luonnollinen monopoli syntyy joko politiikalla tai kaupallisen keskittymisen kautta.

Luonnollinen monopoli on tilanne, jossa jokin toiminta kannattaa tehdä luonnollisesti ainoastaan kerran. Esimerkiksi tie-, sähkö-, puhelin-, vesi- ja viemäriverkot kannattaa luonnollisesti vetää kerran, koska kukaan ei vakavissaan ehdota kilpailevia tie-, sähkö-, puhelin-, vesi- ja viemäriverkkoja. Nämä verkot ovat ankaran sääntelyn ja valvonnan alaisia, koska näiden verkkojen toimimattomuus aiheuttaa järkyttäviä ongelmia.

Rautateiden osalta monopolia pitää tarkastella suhteessa rautateiden tekniseen erikoislaatuuteen järkyttävissä ongelmissa.

Teknisesti rautatie yksinkertaisimmillaan on yksisuuntainen väylä, jota pitkin kulkee kerrallaan yksi kulkuneuvo.

Järkyttävä ongelma rautatien väylällä voi tarkoittaa, että liikenne pysähtyy joka suuntaan.

Tieverkossa, useampi väylä, moni järkyttävä ongelma voidaan joko ohittaa tai valita toinen reitti.

Mielestäni keskustelu rautateiden kilpailun lisäämisestä perustuu hyvien olosuhteiden ihanteeseen, jolloin rautateiden väylä toimii ilman ongelmia.

Pitää katsoa pahinta tilannetta, jolloin pahimmassa tilanteessa rautatien väylä on kiinni kaikille osapuolille riippumatta omistajasta.

Teknisesti väylällä ei voi ohittaa ongelmaa, vaikka haluaisimme kilpailijoita väylälle.

1600

1601

1602

1603

1604

1605

1606

1607

1608

1609

1610

1611

1612

1613

1614

1615

1616

1617

1618

1619

1620

1621

1622

1623

1624

1625

1626

1627

1628

1629

1630

1631

1632

1633

1634

1635

1636

1637

1638

1639

1640

1641

1642

1643

1644

Kilpailun perustuminen pahimman teknisen ongelman varaan on ainut kaupallinen ratkaisu, jolloin voidaan arvottaa hinnasta poikkeavia laatutekijöitä. 1645

Rautateiden tekninen erikoisuus ongelmassa johtaa väistämättä monopoliin, jota pitää paimentaa ankaralla sääntelyllä ja valvonnalla. 1646
1647

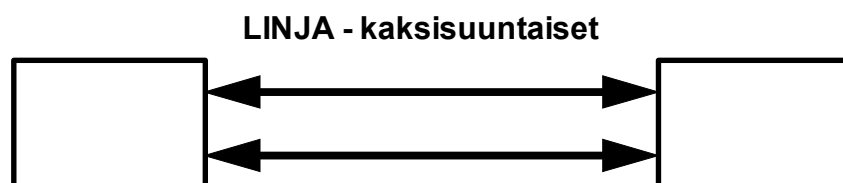
Rautateiden luonnollisen monopolin luonnoton murtaminen johtaa uusiin teknisiin ongelmiin, ja vanhat tekniset ongelmat eivät poistu. 1648
1649
1650

Jukka Rannila 1651
Jalasjärvi 1652
1653

184.2. Jälkiarviointia teknisistä erityispiirteistä / 12.3.2017 1654

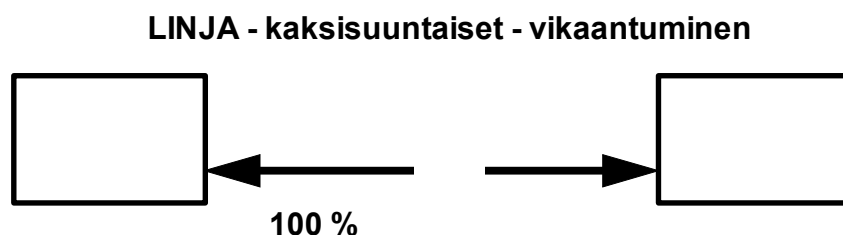
LIITE 4 -teoksen (Rannila 2014a) luvussa SL 58 olen pohtinut yksityistämistä ja kansallistamista. Eri vaiheiden jälkeen päivitin 27.2.2017 kaista ja linjaa koskevia kuvia. 1657
1658

Oma huomiona/tuomiona totean rautateiden olevan luonteeltaan kaksisuuntainen linja, jolloin yhdellä linjalla kulkee vuorollaan yksi juna johonkin suuntaan. Tietysti junalinjoja on välillä vierekkäin, jolloin joku juna voi odottaa toisen junan ohimenoa. 1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665

1666
1667

Lisäksi täytyy todeta kaksisuuntaisen linjan vian olevan hetimiten 100%, jolloin kaksisuuntainen linja on heti poikki jonkin esiintyneen ongelman jälkeen. 1668
1669

1670
1671
1672

Eri vaiheiden jälkeen olen todennut rautateiden yksityistämisen olevan hyvin vaikea tehtävä, koska rautateiden linjat menevät kokonaan (100%) tukkoon huolimatta omistajien määrästä tai laadusta. 1673
1674

Tietysti erilaiset poliittiset päättäjät saavat yksityistää rautateitä kokonaan tai osittain, mutta itse kiinnittäisin huomiota rautateiden linjojen teknisiin erityispiirteisiin. Käytännössä tekniset erityispiirteet vaikuttavat yksityistämisen ja kansallistamisen mahdollisuuksiin. 1675
1676
1677
1678

Ongelma on monien poliittisten päättäjien vähäinen ymmärrys teknisistä erityispiirteistä, jolloin tehdyt päätökset yksityistämisestä perustuvat toiveajatteluun ja hyvän sään olettamuksiin. 1679
1680
1681

	1682
185. Tosiasiat ensin ja sitten vasta puolueen jäsenyys?	1683
	1684
185.1. Tylsääkin tylsempien tosiasioden tarkastelu? / 25.3.2013	1685
	1686
	1687
Pysyvä linkki:	1688
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_48	1689
	1690
JP Kunnallissanomat	1691
	1692
julkaistu: 25.3.2013	1693
	1694
Tylsääkin tylsempien tosiasioden tarkastelu?	1695
	1696
18.3. pääkirjoituksessa oli ajatuksia kunnan viestintäsuunnitelmasta ja erityisesti kunnanvaltuutetuille järjestettävästä sähköisestä viestinnästä.	1697
	1698
	1699
Sidosryhmien välistä ja sidosryhmien sisäistä keskustelua voisi tosiaan kokeilla sähköisillä järjestelmillä.	1700
	1701
	1702
Nykyisin pitää puhua itsensä puolueessa korkeaan asemaan saadakseen selville tylsät tosiasiat paperilla.	1703
	1704
	1705
Olen kulkenut puolueiden tilaisuuksissa, ja osanottajat ovat yleensä järjestävästä puolueesta.	1706
	1707
Puolueaktiivi ei ymmärrä, että tavalliset ihmiset eivät halua leimaantua minkään puolueen jäseneksi koskaan, joten näin tosiasiat eivät leviä eteenpäin.	1708
	1709
	1710
Olin mukana järjestämässä kolmea puolueiden yhteistilaisuutta, jolloin osallistuja ei leimaannu minkään puolueen jäseneksi.	1711
	1712
	1713
Yhteistilaisuuksissa paikalla olivat puolueiden innokkaimmat vastuuhenkilöt. Yhteistilaisuuksiin ei ehkä saa väkeä vastuuhenkilöiden lisäksi, joten tosiasiat eivät leviä näinkään.	1714
	1715
	1716
Suomessa on sähköisien keskusteluiden kokeiluja: otakantaa.fi, suomijoukkoistaa.fi, ja kansalaisaloite.fi. Vastasin muutamaan otakantaa.fi -kyselyyn. Vastaamissani kyselyissä kansalaisten lausuntojen määrä ei tukkinut hallintoa.	1717
	1718
	1719
	1720
Lausuntomahdollisuuden torppaaminen perustuu puolueiden ammattipoliitikoiden asettamiin rajoihin.	1721
	1722
	1723
Lausuntomahdollisuudet sähköisinä Suomessa perustuvat hallinnon virkahenkilöiden omaan innokkuuteen, jota rajoittavat siis ammattipoliitikot.	1724
	1725
	1726
Esitin hallituksen esityksiin ja valiokuntien asiakirjoihin lukua, jossa on ohjeet lausuntomahdollisuudesta. Ehdotus kohtasi puoluepolitiikoiden vastustusta eri yhteyksissä.	1727
	1728

	1729
Puolueet ja niiden ohjaamat yhteisöt eivät huomioi kansalaista, joka perehtyisi tarkasti tylsiin tosiasioihin.	1730
	1731
	1732
Nykyisin pitää puhua itsensä puolueessa korkeaan asemaan, että saa tylsät tosiasiat paperilla tietoonsa. Puolueiden jäsenmäärien laskiessa tämä malli kohtaa suuria ongelmia.	1733
	1734
	1735
Jalasjärvellä valtuustoaloite sähköisestä viestinnästä on hyvä alku. Lisätavoite olisi kuntalaisten tietotason parantaminen ilman puoluejäsenyyttä.	1736
	1737
	1738
Tosiasiat sähköisesti ensin ja puoluejäsenyys vasta toiseksi? Siinä on miettimistä meille kaikille.	1739
	1740
Jukka Rannila	1741
kuntalainen	1742
	1743
185.2. Olisiko mahdollista / Yhteiset asiat ry / 13.3.2017	1744
	1745
Yhteiset asiat ry on ajatuksena mainittu aikaisemmin.	1746
	1747
Lyhyesti todeten erilaiset nuorisojärjestöt ovat hyvin epävakaita järjestelmiä. Yhteiset asiat ry voisi kouluttaa kaikkia kiinnostuneita henkilöitä katsomatta ikään ja puoluekantaan. Yhteiset asiat ry voisi toistaa samoja koulutuksia vuodesta toiseen vakaana järjestelmänä, jolloin paikalle tietysti kutsuttaisiin useiden yhteistyöjärjestöjen jäseniä katsomatta ikään ja puoluekantaan.	1748
	1749
	1750
	1751
	1752
Tosiasiat ensin? Tosiasiat sähköisesti? Tosiasiat ensin sähköisesti?	1753
	1754
Oma huomio/tuomio on hyvinkin tylsien aiheiden aineistojen jakamista kiinnostuneille henkilöille, jotka eivät ole missään luottamustehtävässä kunnallisella, maakunnallisella, valtiollisella tai kirkollisella puolella. Oma arvion mukaan näitä hyvinkin tylsien aiheiden aineistojen tilaajia ei olisi valtaisia joukko.	1755
	1756
	1757
	1758
	1759
Nykyisin on monessa yhteydessä erilaiset esityslistat ja pöytäkirjat luettavissa sähköisistä järjestelmistä. Tästä voisi jatkaa sähköisten järjestelmien kehittämistä tarjoamaan uusia ja erilaisia tietopalveluita kaikille kiinnostuneille henkilöille. Lisäksi sähköisyys mahdollistaisi aineistojen jakamisen pelkästään sähköisillä järjestelmillä, jolloin kustannukset voisivat pysyä alhaisempana verrattuna perinteisiin menetelmiin, vrt. kirjeiden postitus.	1760
	1761
	1762
	1763
	1764
	1765
Oma huomio/tuomio on ihmisten kiinnostuminen yhteisistä asioista eri-ikäisinä, jolloin aivan kaikilla päättäjillä ei ole kokemusta poliittisista nuorisojärjestöistä. Tämän vuoksi Yhteiset asiat ry:n pitäisi järjestää yhteisten asioiden koulutuksia hyvin erilaisille henkilöille. Tietysti näihin Yhteiset asiat ry:n kutsuttaisiin erilaisten puolueiden edustajia pitämään omat esitelmänsä.	1766
	1767
	1768
	1769
	1770
Kaiken kaikkiaan on mielenkiintoista erityisesti kunnallisella puolella, että ensin pitää puhua itsensä kunnanvaltuutetuksi, jotta saa osallistua (uusille) valtuutetuille järjestettävään koulutukseen. Jos (uusien) valtuutettujen koulutus olisi edes osittain mahdollista kaikille kiinnostuneille, niin tällöin voitaisiin parantaa edes joiltain osin kuntalaisten tietotasoa.	1771
	1772
	1773
	1774
	1775
Kiinnostuneet henkilöt voivat kyllä avoimien tilaisuuksien ja/tai koulutuksien jälkeen valita oman puolueensa vapaasti. Järjestys on selvä: ensin tietotason nostamista ja vasta sitten puoluejäsenyys.	1776
	1777

186. Yhdistysyhteistyön virittelyä useammassa yhteydessä

186.1. Voorumin viestin välittäminen? / EI JULKAISTU

JP Kunnallissanomat

jätetty: 3.5.2013

EI JULKAISTU

Voorumin viestin välittäminen?

Suomi on yhdistysten luvattu maa(?). Jalasjärvelläkin on paljon yhdistyksiä vaihtelevilla toiminnan tasoilla.

2.5. oli Voorumi-tilaisuus, jossa Jalasjärven yhdistysten edustajia oli kutsuttu pohtimaan yhdistyselämän kehittämistä yhteistyössä.

Olen monesti epäonnistuen viestittää, että yhdistykset toimivat vapaa-ajan markkinoilla, ja kilpailu näillä markkinoilla on erittäin kovaa.

Joidenkin työtehtävät vaihtelevat laajasti, jolloin kalenteriin ei uskalla ottaa yhdistystehtäviä.

Toisaalta sähköiset viestimet tarjoavat paljon vapaa-ajan täytettä – voisi puhua passivoinnista, eli jäämisestä kotiin ilman osallistumisen halua yhteisiin tilaisuuksiin.

Vaatimukset yhdistystoiminnalle ovat nykyään kovia, eli esimerkiksi vuosikokoustilaisuus ei saa väkeä liikkeelle.

Tämän vuoksi vähätkin yhdistysten tilaisuudet pitäisi järjestää hyvin korkealaatuisina.

Jalasjärvelläkin (ja muuallakin) on kokeiltu erilaisten yhdistysten yhteistilaisuuksia, esim. Aukusti ja uusimpana Hyvinvointipäivät.

Ihmiset voivat osallistua haluta osallistua kevyesti, jos on varmaa, että osallistumisesta ei seuraa pakkoa joutumisesta eri tehtäviin.

Seurannaisena jokainen yhdistys joutuu painimaan henkilöstöjohtamisen kanssa, mikä taas on yksi maailman vaikeimmista tehtävistä – oikean henkilön löytäminen oikeaan tehtävään on yritysmaailmassakin hyvin vaikea ja usein epäonnistunut tehtävä.

Tarvitsemme yhdistyksille järjestettyä koulutusta henkilöstöjohtamisesta sovitettuna erikseen yhdistystoimintaan. Näin vastuutehtävään valitut voidaan kouluttaa hyvin ennen siirtymistä vastuutehtävään.

1778

1779

1780

1781

1782

1783

1784

1785

1786

1787

1788

1789

1790

1791

1792

1793

1794

1795

1796

1797

1798

1799

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

1807

1808

1809

1810

1811

1812

1813

1814

1815

1816

1817

1818

1819

1820

1821

1822

1823

Yhdistyksissä kannattaisi tehdä urasuunnitelmat vastuutehtävissä siirtymiseen, jolloin yksi vastuutehtävä, esim. puheenjohtajuus, jne., olisi esim. kahden vuoden mittainen.	1824 1825 1826 1827
Elossa olevien valinta täsmälleen samoihin tehtäviin vuosikymmeniksi on aiheellinen pelko.	1828 1829
Yksi ehdotus on yhdistystehtävien urasuunnitelmien kehittäminen ja tarvitsemme tässä uutta ajattelua – jokaisessa yhdistyksessä.	1830 1831 1832
Jukka Rannila kuntalainen	1833 1834 1835
186.2. Yhdistysyhteistyön onnistumisen oikeita esteitä / 13.3.2017	1836 1837
Tietysti maailma on muuttunut hyvin paljon jo pelkästään minun aikana (syntynyt vuonna 1974). Joku Jalasjärvi (nykyisin osa Kurikan kaupunkia) on myös muuttunut paljon vuosikymmenten mittaan. Eli elämä on Jalasjärvelläkin hyvin erilaista verrattuna 1950-lukuun, jonka jälkeen esimerkiksi maatalous sekä metsätalous uudistunut ja muuttunut moneen kertaan. Aina välillä jonkin yhdistyksen kokouksessa valitellaan vähäistä väkimäärää verraten aikaisempiin vuosikymmeneihin. Aivan asiallinen huomio, mutta vähäisemmän väkimäärän syitä pitäisi tarkastella tarkemmin useammassa yhteydessä.	1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846
Kerraten voi todeta yhdistysten toimivan vapaa-ajan markkinoilla, joilla kilpailu ihmisten ajasta on erittäin kovaa. Lisäksi voi todeta työelämänkin muuttuneen, jolloin monen henkilön elämää on sidottu hyvin tarkasti kalenteriin jopa vuosi etukäteen. Lisäksi voi todeta joissain työtehtävissä olevan laajakin matkustusvelvollisuus, joka vaikuttaa suoraan vapaa-ajan mahdollisuuksiin.	1847 1848 1849 1850 1851
Voorumin tilaisuus sinänsä oli hyvin asiallinen ja tarpeellinen. Oman havainnon mukaan yhdistysten suhteen pitäisi kalentereita tarkastella 2-3 vuotta etukäteen, jolloin eri yhdistykset voisivat välttää päällekkäisiä tilaisuuksia. Hyvä esimerkki Jalasjärveltä on jo aiemmin ¹² mainittu Aukusti-tapahtuma, jolloin iso joukko yhdistyksiä on mukana tapahtumassa eri tavoin.	1852 1853 1854 1855 1856
Oma havainto on tarve erityisen hyvälle henkilöstöjohtamiselle myös yhdistyksissä. Esimerkiksi yhdistyksen puheenjohtajan tehtävää pitäisi tarkastella jollain aikavälillä. Aiheellinen pelko on joutuminen vuosikausiksi puheenjohtajan tehtävään. Tämän vuoksi voisi olla kolmen puheenjohtajan malli, jolloin olisi hyvissä ajoin tiedossa entinen, nykyinen ja tuleva puheenjohtaja. Eli puheenjohtajan tehtävä voisi kestää esimerkiksi 2-3 vuotta, jonka jälkeen vaihdetaan puheenjohtajaa suunnitellusti. Vastaavalla tavalla voisi muitakin tehtäviä kierrättää eri tavoin muutaman vuoden aikajänteellä.	1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864
Käytännössä jonkin yhdistyksen toiminnan suunnittelu esimerkiksi 2-3 vuoden aikajänteellä mahdollistaisi erilaisten ihmisten osallistumisen yhdistyksen toimintaan ilman pelkoa joutumisesta vastentahtoisesti johonkin tehtävään.	1865 1866 1867 1868
Eli yhdistystoiminta pitäisi päivittää vastaamaan 2000-luvun vaatimuksia, jolloin erilaisten henkilöiden osallistuminen olisi mahdollista huomioiden uudet vaatimukset.	1869 1870

12 <http://www.aukusti.fi/>, Aukusti

187. Hallinnollisten valitusten määrästä ja laadusta

187.1. Lainoppineiden laskut lisänä laskuläjään? / 29.8.2013

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_49

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 29.8.2013

Lainoppineiden laskut lisänä laskuläjään?

22.8. Jalasjärven kunnanvaltuusto purki kiinteistökaupan sairaalakoulusta.

Tilasin Vaasan hallinto-oikeudesta kaupasta tehdyn valituksen asiakirjat.

Valituksessa viitataan Euroopan Unionin Komission tiedonantoon (97/C 209/03) julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvistä tuista.

Hallinto-oikeuksista ja Korkeimmasta hallinto-oikeudesta löytyy tiedonantoon liittyviä tapauksia. Kunnissa on painittu kyseisen tiedonannon kanssa kuntien myydessä kiinteistöjä.

Tiedonantoon liittyvä lainopillinen tekstimäärä uuvuttaa pienen kuntalaisen.

Jalasjärven keskustassa on kuitenkin purettu yksityisiä kiinteistöjä ilman valituskierteitä.

Lammin talon purkupäätös meni maallisten lakien mukaisesti. Vanhan seurakuntatalon purkamisen estäminen oli maallisten ja kirkollisten lakien yhteensovittamista.

Ketään ei yllätä Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon lausunto, jossa ehdotetaan sairaalakoulun säilyttämistä ja kunnostamista.

Toisaalta kunnassa ei ole rahaa ylimääräiseen, koska n. 35 miljoonan maksut Opetusministeriölle pitää maksaa ajallaan; eli JAKK:n tapauksen maksuvelvoitteet.

On mahdollista ajatella, että sairaalakoulu puretaan. Mahdollisesta purkupäätöksestä ehkä tehdään valitus, jota hallinto-oikeus selvittäisi.

Vaihtoehtoja: uusi myyntiyritys, purkaminen tai paikallaan pitäminen?

Sekä myynnin että purkamisen päätöksien yhteydessä pitää ehkä käyttää lainopin asiantuntijaa arvioimaan uusien valitusten erilaisia perusteita.

Yksi vaihtoehto on sairaalakoulun pitäminen paikallaan nykyisellä ylläpidolla. Lainopillisesti tämä voi olla helppo ratkaisu.

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

	1918
Onko jatkossa kunnan ja seurakunnan päätöksiensä kohdalla käytettävä aina lainopin asiantuntijaa arvioimaan mahdollisia valituksia? Tähän valitettavaan vaihtoehtoon joudumme ehkä useammin turvautumaan, mikä on pois muun toiminnan rahoituksesta.	1919 1920 1921 1922
Alammeko siis elättämään lainoppineita, joiden tehtävä on tarkastella jokaisen julkisen päätöksen valitusmahdollisuuksia? Lainoppineiden laskut lisänä laskuläjään?	1923 1924 1925
Jukka Rannila kuntalainen	1926 1927 1928
187.2. Varautuminen erilaisiin hallinnollisiin valituksiin / 13.3.2017	1929 1930
Isoissa julkisessa rakennushankkeissa tulee aina vastaan erilaisten hallinnollisten valitusten mahdollisuus. Ehkä jatkossa pitää jokaisessa julkisessa rakennushankkeessa varata oma aikamäärä valitusten käsittelyyn, jolloin jo hankkeen alustavissa suunnitelmassa on huomioitu valitusten mahdollisuus. Ehkä näin on tilanne jatkossa.	1931 1932 1933 1934 1935 1936
Jalasjärvellä on jotain kokemusta kahden rakennuksen purkamisesta ja tehdyistä valituksista. Maallisella puolella käsiteltiin eri vaiheissa Lammin talon (entinen R-kioskin talo) purkuhakemus. Lammin talon (entinen R-kioskin talo) purkuhakemus hyväksyttiin eri vaiheiden jälkeen ja kyseinen rakennus on purettu. Kirkollisella puolella Jalasjärven evankelis-luterilaisen seurakunnan vanha seurakuntatalo määrättiin suojeltavaksi.	1937 1938 1939 1940 1941 1942
Näitä hankkeita olen käsitellyt vuoden 2011 teoksessa (Rannila 2011: luvut 3, 11, 22, 23, 31, 40, 42).	1943 1944 1945
Mielenkiintoista Jalasjärven suhteen on Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin omistaman rakennuksen purkaminen, johon liittyen ei ilmeisesti tehty hallinnollista valitusta. Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin omistama rakennus oli mennyt hyvin huonoon kuntoon, jolloin rakennus purettiin. Vastaavalla tavalla Lammin talo (entinen R-kioskin talo) oli mennyt sekin hyvin huonoon kuntoon ennen purkamista.	1946 1947 1948 1949 1950 1951
Jalasjärven evankelis-luterilaisen seurakunnan vanha seurakuntatalo voitaisiin ehkä korjata perusteellisesti, mutta tämä maksaisi satoja tuhansia euroja. Oman arvion mukaan Jalasjärven evankelis-luterilaisella seurakunnalla ei oikeasti ole suuria rahasummia (useita satoja tuhansia euroja) käytettävissä, joten vanhaa seurakuntataloa korjataan pieni pala kerrallaan ilman suuren remontin mahdollisuutta.	1952 1953 1954 1955 1956 1957
Vastaavalla tavalla sairaalakoulun purkamisesta tehtiin valitus, jonka seurauksena tehty kiinteistökauppa purettiin, ja sairaalakoulun myynti aloitettiin alusta. Eri vaiheiden jälkeen sairaalakoulun osti ja omistaa yksityinen taho. En tiedä tässä asiassa kaikkia yksityiskohtia ja olen ollut vain lehtitietojen varassa.	1958 1959 1960 1961 1962
Jatkossa jonkin rakennuksen purkamisessa pitää olla tarkkana, jolloin kannattaa käyttää lainopin osaajaa käsittelemään mahdollisten valitusten mahdollisuudet. Tähän suuntaan maailma taitaa olla menossa.	1963 1964 1965

1966

188. Erilaisia kilpailuetuja?

1967

1968

188.1. Voiko valtuustovideoista vähempää välittää? / 9.9.2013

1969

1970

Pysyvä linkki:

1971

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_50

1972

1973

JP-Kunnallissanomat

1974

julkaistu: 9.9.2013

1976

1977

Voiko valtuustovideoista vähempää välittää?

1978

1979

Tuula Koskimies-Hautaniemi pohti 2.9. Seinäjoen kaupunginvaltuuston pitkien kokousten ongelmaa katsottuaan tietoverkosta kokouksen tallennetta.

1980

1981

1982

Tein (15.2.2007) Jalasjärven kunnanvaltuustossa hylätyn kuntalaisaloitteen Jalasjärven kunnanvaltuuston kokousten videoinnista ja tallennuksesta. Esimerkiksi Kauhajoella on kokoukset videoitu 14.2.2005 alkaen ilman meteliä.

1983

1984

1985

1986

Pohdin kuntalaisaloitetta tehdessäni, että valtuuston kokouksista videot voisivat olla suhteellisen lyhyitä. Oma ajatus oli, että tärkeiden aiheiden kohdalla voivat ryhmäpuheenvuorot olla hyvin mielenkiintoisia vuosienkin jälkeen.

1987

1988

1989

1990

10.9.2013 pitäisi Suomeen tulla käyttöön kuntalaisaloitteiden tekemiseen erityinen kuntalaisaloitteiden järjestelmä (www.kuntalaisaloite.fi).

1991

1992

1993

3.9.2013 tilanteessa Jalasjärvi ei ollut järjestelmään liittynyt; Tosin Seinäjoki oli jo liittynyt.

1994

1995

Pitääkö Jalasjärvellä tehdä kuntalaisaloite, että kunta liitettäisiin kyseiseen kuntalaisaloitteiden järjestelmään? Tämä jää nähtäväksi.

1996

1997

1998

Kuntalaisaloitteet voivat mahdollisesti nostaa kuntalaisten mielenkiintoa yhteisiin asioihin. Jos kuntalaisaloitteen käsittely vielä tallennetaan tietoverkkoon, niin voivat erilaiset (ryhmä)puheenvuorot olla mielenkiintoisia.

1999

2000

2001

2002

Uudella järjestelmällä voidaan tehdä useitakin kuntalaisaloitteita; tämä jää nähtäväksi. Asiallisesti jätetty kuntalaisaloite pitää valtuustossa käsitellä asianmukaisesti, tosin näin voivat kokousten pidentyvät asialistat pidentyä entisestään.

2003

2004

2005

2006

Puolueet voivat nyt järjestäytyä eri tavoin, ja kehittää palvelua esityslistojen, pöytäkirjojen ja videoiden ympärille. Puolueet voivat liittää omat järjestelmät kuntien ja kuntalaisaloitteen järjestelmien viereen, ja paikallisjärjestöjen kannanotot löytyvät nopeasti.

2007

2008

2009

2010

Nopeimmin asiansa järjestävä puolue saa kilpailuedun. Nopein saa informaation ylivoiman, ja puolueen kannanotot voivat olla kuntalaisilla tiedossa nopeastikin.

2011

2012

	2013
Yhdistelminä (siis kunnan informaatio, kuntalaisaloite, videointi ja puolueiden järjestelmät)	2014
ajaudumme täysin uuteen tilanteeseen. Nopein puolue on valmentanut kuntalaiset hyvin jo ennen kokousta.	2015
	2016
	2017
Kokouksia venyttävät jatkossa puolueet, joilla ei ole informaation ylivoimaa. Eli jotkut valtuustojen jäsenet venyttävät kokousta, vaikka heidän viesti ei etene äänestäjäkunnassa.	2018
	2019
	2020
Uhka vai mahdollisuus? Erilaisten lisäpalveluiden avulla joku puolue tulee saamaan täydet pisteet palveluistaan.	2021
	2022
	2023
Jukka Rannila	2024
kuntalainen	2025
	2026
188.2. Miten rakentaa oikeaa kilpailuetua? / 13.3.2017	2027
	2028
Vuoden 2012 teoksessa (Rannila 2012: luku 82) käsittelen suomen kielellä poliittisten tietojärjestelmien mahdollisuuksia. Lisäksi vuoden 2015 teoksessa (Rannila 2015a, luku EA 11) käsittelen englannin kielellä poliittisia tietojärjestelmiä.	2029
	2030
	2031
	2032
Tarkastin kirjoitushetkellä Jalasjärvellä (nykyisin osa Kurikan kaupunkia) vaikuttavien puolueiden tilannetta.	2033
	2034
	2035
Vasemmistoliitto: paikallisen yhdistyksen tiedot vain puoleen www-sivulla	2036
Jalasjärven kokoomusyhdistykset: yhteinen tiedotuslista ja omat kotisivut	2037
Keskusta: paikallisen yhdistyksen tiedot vain puoleen www-sivulla	2038
Perussuomalaiset: paikallisen yhdistyksen tiedot vain puoleen www-sivulla	2039
Kristillisdemokraatit: paikallisen yhdistyksen tiedot vain puoleen www-sivulla	2040
SDP: paikallisen yhdistyksen tiedot vain puoleen www-sivulla	2041
	2042
Eli ainut virallinen tiedotuslista oli Jalasjärven kokoomusyhdistyksien puolesta.	2043
	2044
Kerraten voi todeta, että olen seurannut kolmen järjestön toimintaa jäsenrekisterien vuoksi. Yksi osa jäsenrekisterien toimintaa on ollut erilaisten tiedotteiden lähettäminen jäsenrekisterissä oleviin sähköpostiosoitteisiin. Kerraten voi todeta järjestöjen erilaiset toimintatavat jäsenrekisterin käytössä.	2045
	2046
	2047
	2048
	2049
Nykyisin Kurikan kaupunki tallentaa kaupunginvaltuuston kokoukset tietoverkkoon julkisesti katsottavaksi – ihan hyvä asia sinänsä.	2050
	2051
	2052
Miten rakentaa jonkin puoleen oikeaa kilpailukykyä? Miten pitää oman puolueen jäsenet oikeasti tietoisena erilaisista asioista? Mitä olisi informaation ylivoima? Hyviä kysymyksiä edelleenkin!	2053
	2054

189. Mikä olisi oikeasti mahdollista jätteiden käsittelyssä ja lajittelussa?

189.1. Jätteenkeräyksen tekniikka on alkeellista / 17.9.2013

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_51

ILKKA

JULKAISTU: 17.9.2013

Jätteenkeräyksen tekniikka on alkeellista

Ilkassa oli kipakkaa keskustelua esimerkiksi 12.9. jätelain tulkinnasta ja jäteastioiden tyhjennysväleistä.

Suomi on harvaan asuttu, ja kierrätyksen tehokkuutta voi verrata väkirikkaisiin maihin. Väkirikkaissa maissa hyvinkin yksinkertainen lajittelu vie paljon jätettä oikeaan hyötykäyttöön.

Nykyisin jätteen lajittelusta ei saa selvää rahaa. Esimerkiksi pullojen ja tölkkien kierrätys tuottaa selvää rahaa ja panttimaksu kannustaa kierrättämään.

Toisaalta pattereiden kierrätys on sujunut ilman selvän rahan kannustetta ja kauppoissa on laatikoita täynnä pattereita.

Jokaisen jätelajin kohdalla on mietittävä oikeasti selvän rahan kannuste tai joku muu toimiva kannuste kierrätykseen. Kunkin jätelajin erityispiirteet määräisivät rahalliset kannusteet jätelajin kierrätykselle.

Jätteenkeräyksen nykyinen tekniikka on hyvin alkeellista ja uusi tietotekniikka on hyvin vähäistä jätteenkeräyksessä.

Kun Suomessa lajittelee jätteensä huolellisesti ja kuljettaa jätteet erilaisiin keräyspisteisiin, niin tästä ei saa selvää rahaa. Tiedottamisen ja kannustamisen keinot satasivuisine lajitteluoppaineen ovat ajanhukkaa, koska lajittelusta ei saa oikeasti selvää rahaa.

Suomessa pitää aloittaa voimakas kehittäminen, jossa pohdittaisiin eri jätelajeille selvän rahan kannusteet huomioiden uusimman tekniikan mahdollisuudet.

Esimerkiksi on mahdollista laittaa eri tuotteisiin yksinkertaisia etätunnistimia (tai radiosiru), jolloin etätunnistimien lukijalaitteet auttaisivat parempaan lajitteluun.

Tarvitaan oikeasti kehittämishanke, jossa kehitetään joihinkin tuotteisiin (uusien) viivakoodien ja uusien etätunnistimien yhdistelmät. Kun kierrätyslaitteet tunnistaisivat oikeasti kierrätettävän jätteen tarkemmin, niin jätelajeittain voisi olla erilaisia kierrätyspisteitä.	2099 2100 2101 2102
Kun kunnon lajittelusta saisi oikeasti selvää rahaa, niin sekajätteiden jätteasiat olisivat oikeasti hyvin tyhjiä, ja jäteautot keräisivät oikeasti lajiteltuja jätteitä täysin uudella aikataululla.	2103 2104 2105
Oikea ongelma on oikeiden päättäjien väärä usko jätteiden lajitteluun ilman selvää rahaa.	2106 2107
Paikallinen keskustelu Etelä-Pohjanmaalla jätelain tulkinnasta ja jäteastioiden tyhjennysväleistä on seuraus väärästä uskosta jätteiden lajitteluun ilman selvää rahaa.	2108 2109 2110
Tarvitsemme oikeasti uusia ehdotuksia selvän rahan oikeisiin kannusteisiin jätteiden oikealle kierrätykselle.	2111 2112 2113
Jukka Rannila	2114
Jalasjärvi	2115 2116
189.2. Pohdintaa mahdollisuuksista / 13.3.2017	2117
Suomessa on välillä hyvin vaikeita sääolosuhteita, joten kaikki uudet jätteen käsittelyn ja lajittelun järjestelmät olisivat kovilla sääolosuhteista riippuen. Esimerkiksi mahdolliset uudet jätteenkeräyslaitteet pitäisi kehittää kestävämmän Suomen vaikeissa sääolosuhteissa	2118 2119 2120 2121 2122
Mahdolliset uudet jätteenkeräyslaitteet sisältäisivät (uutta) elektroniikkaa, jolloin erilaisten viivakoodien ja mahdollisten mikrosirujen avulla jätteitä voisi lajitella tarkemmin verrattuna nykytilanteeseen. Mahdollisesti pitäisi kehittää uusia viivakoodeja Suomen olosuhteisiin. Esimerkkinä voisi olla maitopurkkien pohja, jonne voisi lisätä uusia (suomalaisia?) viivakoodeja. Varmaan vastaavia muita esimerkkejä löytyisi muihin jätelajeihin.	2123 2124 2125 2126 2127 2128
Selvän rahan kannusteet? Tällaisia selvän rahan kannusteita pitäisi varmaan kehittää joidenkin jätelajien osalta, jolloin kierrätyksestä saisi jonkin rahallisen hyödyn, vrt. pullojen kierrätys. Tätäkin asiaa pitäisi tarkastella uudelta pohjalta.	2129 2130 2131 2132
Perusongelma taitaa olla kansainvälisen standardoinnin olevan vielä vaiheessa, jolloin uusien viivakoodien ja mikrosirujen kansainvälinen hyvin standardoitu käyttö jätteiden käsittelyyn ja lajitteluun ei ole vielä todellisuutta. Ehkä tämä onnistuu joskus!	2133 2134 2135 2136
Aina välillä olen ehdottanut ideakilpailuja eri yhteyksiin. Tässäkin kohtaa voisi olla joku ideakilpailu, jonka perusteella voisi haarukoida erilaisia kehitysvaihtoehtoja. Tämän jälkeen voisi kehitettyjä ideoita ajatella teknisen toteutuksen kannalta.	2137 2138 2139 2140
Aika näyttää kuinka tässä asiassa edetään.	2141

190. Kuka tai ketkä tulkitsevat eri asioiden eettisiä osatekijöitä?

190.1. Etiikka liiketoiminnassa ja ristiriidat / 9.2.2014

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_52

ILKKA

JULKAISTU: 9.2.2014

Etiikka liiketoiminnassa ja ristiriidat

Keskuskauppakamarin alaisuuteen on perustettu elintarvikeketjun kauppapalautakunta, joka tulkitsee hyvän kauppataivan periaatteita Suomessa.

Suomessa on hyvin keskittyneet isot toimijat päivittäistavarakaupassa, ja kysymys on tietysti näiden toimijoiden mahdollisuudet kilpailun rajoituksiin. Onkin mielenkiintoista seurata kuinka päivittäistavarakauppa pystyy yhdistämään virallisen valvonnan ja vapaaehtoisesti noudatettavan hyvän kauppataivan periaatteita.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) päätöksen mukaan nettisivuston julkaisijan ankaraa vastuusta on korostettu. Päätöksen mukaan julkaisija on vastuussa lukijoiden kommentista, vaikka se poistaisi asiattomat kirjoitukset heti saatuaan niistä tiedon. Toisaalta Julkisen sanan neuvosto on antanut ohjeita yleisön tuottamasta aineistosta tiedotusvälineiden verkkosivuilla.

Eduskunnassa tulevaisuusvaliokunta julkaisi sadan merkittävän teknologian mahdollisuuksia. Kyllä vain, sata erilaista teknologiaa on kehitteillä koko ajan, ja vaikutukset ovat osin arvailua. Eri teknologioilla on riskinsä, ja riskien hallinta on tärkeää sadalla merkittävälle teknologialle.

Mikä yhdistää näitä edellä olevia ilmiöitä? Yhdistävä tekijä on teknologioiden kehittymisen nopeus. Eri toimialoja pitää ehkä valvoa, mutta valvontamenetelmät etenevät hitaasti lainsäädännöksi.

Esimerkkinä on valmistelussa oleva tietoyhteiskuntakaari, johon kootaan sähköistä viestintää ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevat säännökset. Tietoyhteiskuntakaari tulee kuitenkin omalla tavallaan jälkijunassa.

Joudumme ehkä aloittamaan uusia lainsäädäntöhankkeita sadan merkittävän teknologian valvonnan vuoksi. Tarvitsemme aivan uuden ja erilaisen toimielimen, joka arvioisi erilaisia uusiin teknologioihin liittyviä mahdollisuuksia ja ongelmia.

Millainen tällainen uusi toimielin voisi olla? Toimielin voisi tehdä yhteistyötä hyvinkin erilaisten yhteisöjen kesken. Tietysti on tärkeää tutkimuslaitoksien tuottaman tiedon oikea huomioiminen

uusiin teknologioihin liittyen. On hyvin erilaisia sidosryhmiä, joiden virallisilla näkemyksillä on oma paikkansa uusien teknologioiden arvioinnissa. 2187
2188

Teknologian kehittymisen nopeuden vuoksi voisi uusien teknologioiden arvioinnin toimitella antaa suosituksia lainsäädäntöä nopeammin. 2189
2190
2191

Voisimme eri toimialoilla toimia nopeasti ennen lainsäädäntöä, jolla on merkitystä eri toimialojen kaupallisuuden ja eettisyyden valvonnassa. 2192
2193
2194

Jukka Rannila 2195

Jalasjärvi 2196

2197

2198

190.2. Sadasta uudesta teknologiasta / 13.3.2017 2199

Linturi, Kuusi & Ahlqvist (2013) on tullut selattua jollain tasolla. Kirjassa esitellään sata uutta teknistä asiaa. Julkaisu on julkaistu Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisuna. 2200
2201

Euroopan parlamentin¹³ (Euroopan Unioni) julkaisi omat suosituksensa koskien robotiikkaa; tämän suosituksen tunnisteet ovat seuraavia: 2202
2203
2204

- Menettely: 2015/2103(INL) 2205

- Hyväksytyt tekstit: P8_TA-PROV(2017)0051 2206

Kirjoitushetkellä lopullinen teksti oli vielä merkinnällä ”Väliaikainen painos” (eli PROV). 2207
2208

Kappaleessa 16 todetaan seuraavaa: 2209
2210
2211

**16. pyytää komissiota harkitsemaan Euroopan robotiikka- ja tekoälyviraston nimeämistä, jotta asiaankuuluville julkisille toimijoille sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla voidaan antaa tarvittavaa teknistä, eettistä ja sääntelyyn liittyvää 2212
2213**

**asiantuntemusta niiden pyrkimyksissä varmistaa oikea-aikaiset, eettiset ja tietoon 2214
2215**

**perustuvat toimet robotiikkaan liittyvän teknologian kehittymisen myötä syntyvien 2216
2217**

**uusien mahdollisuuksien ja haasteiden yhteydessä esimerkiksi liikenteen alalla; 2218
2219**

Jos ajattelee sataa uutta tekniikkaa, niin emme varmaan tarvitse sataa erilaista virastoa arvioimaan kulloisenkin tekniikan eettisiä osatekijöitä. Tarvitsemme tarvittaessa vain yhden viraston, joka voi arvioida erilaisten uusien tekniikoiden eettisiä osatekijöitä. 2220
2221
2222

Tietysti joistain nurkista huudetaan liiallisen säätelyn vaaraa, jolloin pitäisi luottaa kunkin toimialan omaan sääntelyyn ja eettisiin toimintaohjeisiin. Juuri tämän vuoksi virastoja pitäisi olla vain yksi, jotta ei perusteta koko ajan uusia ja uusia yhteisöjä jonkin erityiskysymyksen vuoksi. 2223
2224
2225

2226

2227

Varmaankin tuollainen yksi virasto voisi aina jonkin uuden tekniikan esiinmarssin yhteydessä voisi kehittää eettisiä ohjeistoja sekä hyvää kauppatapaa kulloisellekin tekniikalle. 2228
2229
2230

13 <http://www.europarl.europa.eu/>, Euroopan parlamentti

191. Yksinkertaiselta vaikuttavan asian monimutkaisuudet

191.1. Hankintalain mahdollinen uudistus / 14.3.2014 / EDK / 10

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_50

Lausunto perustuen lausuntopyyntöön koskien hankintalain uudistamista

Asiakirjan tunnus / EDK / 10 / versio 1

Itselläni alkaa olla todella paljon itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten on ollut pakko perustaa oma diaarinumeroiden järjestelmä. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa. Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska 6.3.2014 jälkeen voitaisiin poliittisille päättäjille, esim. Eduskunnassa, esitellä tilannetta koskien uudistettuja hankintalain mahdollisia uudistuksia.

Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

Joitain aikaisempia lausuntoja

Sivulla

<http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>

on kokoelma suomeksi tekemiäni lausuntoja ja englanniksi tehtyjä (Opinions) lausuntoja, ja osa lausunnoista ei suoraan liity tähän lausuntoon liittyen. Lyhyesti sanoen lausunnot ovat puhtaita mielipiteitä, joita on toki perusteltu useilla tavoilla.

Tähän lausuntoon nähden on ohessa muutaman lausunnon otsikot ja linkit, ja kyseisissä lausunnoissa on erilaisia näkökulmia kilpailutukseen (mm).

EN: Opinion 27: Public Consultation on the Modernisation of EU Public Procurement Policy

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_27

EN: Opinion 28: Consultation on the Europe 2020 Project Bond Initiative

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_28

FI: Lausunto 49: JSH 166 -suosituksen päivitys

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_49

Aikaisempia mielipidekirjoituksia

Tähän kohtaan voi linkittää kilpailutukseen liittyvät julkaistut mielipidekirjoitukseni eri lehdissä. 2277

31 / Todellista tyhmyyttä vai kovaa kilpailua?? 2278

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_31 2279

37 / Kilpailun kannattava kannattamattomuus kummastuttaa? 2280

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_37 2281

39 / Isot edellä ja pienet narisevat 2282

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_39 2283

2284

2285

2286

2287

Lausuntoon liittyvien asiakirjojen määrä uuvuttaa pienen kansalaisen? 2288

2289

Hankintoihin liittyvien ¹⁴ julkisten hankintojen neuvontayksikkö sisältää kohtuullisen määrän 2290

luettavaa aineistoa. EN ole käynyt kaikkea viitattua aineistoa läpi, enkä ole käynyt läpi kaikkia 2291

viitattuja www-sivustoja. Tämän vuoksi pitää todeta, että lausunto perustuu yksittäisen henkilön 2292

tietoon, eikä kata kaikkea mahdollista kirjallisuutta kilpailuun liittyvään kirjallista aineistoa. 2293

2294

Tässä kohtaa voi todeta, että olin vuonna 2010 tilaisuudessa, jossa esiteltiin hankinnan hoitamista 2295

mahdollisimman vähillä lainopillisilla vahingoilla. Lisäksi olin myöhemmin seminaarissa, jossa 2296

käsiteltiin erityisesti elintarvikkeiden (mm. lähiruoka) hankintoja tilaajan ja toimittajan kannalta. 2297

2298

Jos hankintojen läpivienti olisi hyvin yksinkertaista, niin kumpaakaan tilaisuutta ei olisi koskaan 2299

tarvinnut järjestää. Eli hankintoihin liittyy edelleenkin omia ongelmia. 2300

2301

Ehdotus: Onnistuneista kilpailutuksista pitäisi tehdä laaja kartoitus. 2302

Ehdotus: Onnistuneiden kilpailutuksien edellytyksistä pitäisi näin löytyä onnistumisen 2303

keskeiset tekijä. 2304

2305

Mahdollisesti tuollainen laaja kartoitus onnistumisista on jo tehty, mutta minä en ole siihen vielä 2306

törmännyt (14.3.2014 tilanteessa). Se on selvää, että epäonnistumisia riittää. 2307

2308

Monimutkaisuudesta yksinkertaisuuteen? 2309

2310

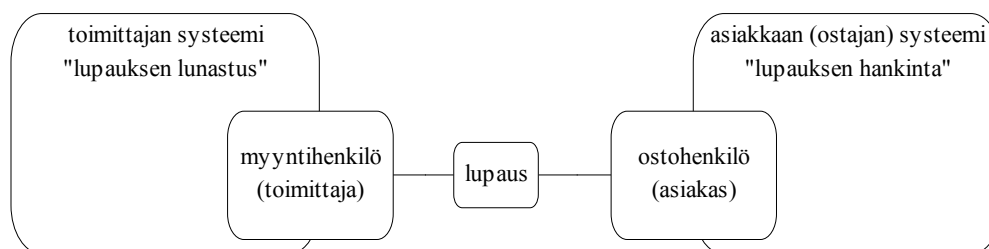
Seuraavassa kuvassa on yksinkertaistettu kuva sopimuksen luonteesta: yksinkertaisimmillaan 2311

toimittaja antaa tietyn lupauksen jostain aiheesta/asiasta ja toisaalta tilaaja/asiakas lunastaa 2312

tietynlaisen lupauksen. Tämän jälkeen voidaan kyllä rakentaa erilaisia johtamisjärjestelmiä ja 2313

dokumentinhallintajärjestelmiä, jotka keräävät lisätietoa tehdyistä sopimuksista. 2314

2315

2316

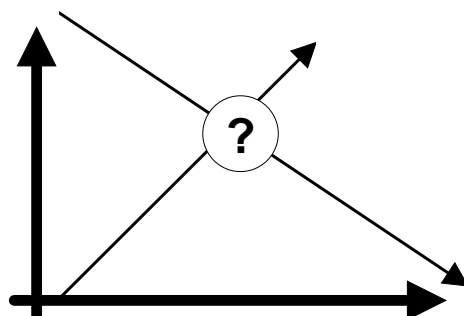
2317

Yleistieto vastaan erikoistieto? 2318

14 <http://www.hankinnat.fi/>, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö, linkki toimi 7.3.2017

Ihminen voi hankkia hyvinkin paljon tietämystä, vaikkakin tietämyksen laadussa ja määrässä on hyvin paljon vaihtelua henkilöiden välillä. Yksittäisen ihmisen toiveita ja ihanteita ei voi irrottaa yksittäisen ihmisen mielestä, ja toiveet ja ihanteet vaikuttavat tietysti todellisen maailman kokemiseen. Lisäksi ihmisillä on oikeasti erilaisia tavoitteita. Loppujen lopuksi ihmisellä on mielessään erilaisia tehtäviä/pakotteita, jotka hänen pitää tehdä/suorittaa.

YLEISTIETO

ERIKOISTIETO

Edelleen voi todeta, että ihmisten mielten sisältö vaihtelee, ja he kokevat todellisuuden eri tavoin. Tätä olen kutsunut monimutkaiseksi todellistumiseksi, jolloin erilaisia tehtäviä tehdessään ihminen joutuu tekemisiin monimutkaisen todellisuuden kanssa, jolloin oikea tietämys oikeasta maailmasta voi kasautua vähitellen.

Yksi iso ongelma on erilaisten näkökulmien hallinta, jolloin samaan aiheeseen voi esittää erilaisia väitteitä. Näkökulmia voivat olla esimerkiksi seuraavat: aika, raha, ympäristöarvot, kierrätys, laki, teknologiat, laatu, turvallisuus, asiakirjahallinto, standardit, tietoturva, jne. Lyhyesti voi todeta, että samaan ilmiöön voi olla paljon erilaisia näkökulmia, joista kaikkia ei välttämättä osata ennakoita sopimusneuvotteluissa.

Edellä mainittuja näkökulmia voisi kerätä hyvinkin järjestelmällisesti yhteen osaksi kilpailutuksen auttavaa aineistoa.

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyy useita erilaisia näkökulmia (muitakin kuin laillinen)

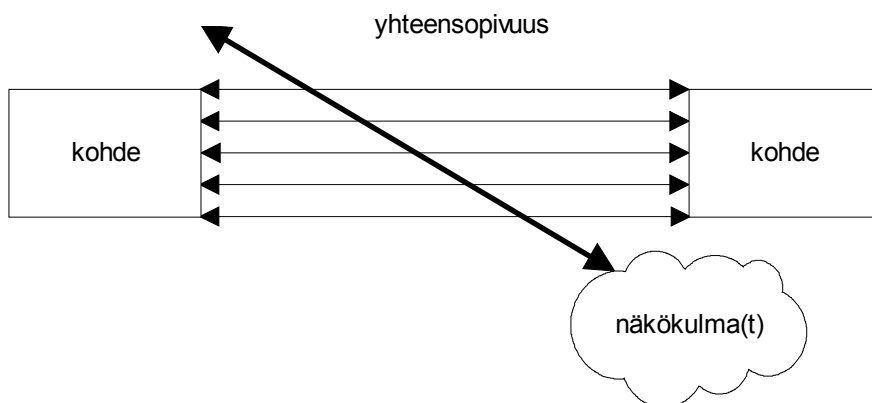
Ehdotus: Erilaiset näkökulmat voisi tiivistää omiksi (pieneksi) oppaiksi.

Ehdotus: Erilaiset näkökulmat huomioiden voidaan kiinnittää mielenkiintoa pelkästä hinnasta muihinkin näkökulmiin.

Ehdotus: Erityisesti onnistuneista hankkeista voisi kaivaa erilaisia näkökulmia, jotka ovat auttaneet onnistuneessa kilpailutuksen läpiviennissä.

2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325

2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348

Yhteensopivuutta pidetään yleisesti tietotekniikkaan liittyvänä aiheena. Näin on tietysti teknisellä tasolla, mutta ylemmillä tasoilla yhteensopivuus on hyvin erilaista. Esimerkkinä ovat edelleen edellä mainitut näkökulma, jolloin vastaavasti yhteensopivuutta on useilla tasoilla eri tavoin. Kirjalliset sopimukset paljonkin lainopillisia näkökulmia, mutta kirjallisen sopimuksen ulkopuolella on useita näkökulmia. Lisäksi voi todeta, että erilaisista näkökulmista voi rakentaa erilaisia johtamisjärjestelmiä (esim. laatu, ympäristö, työturvallisuus).

Kerraten: jonkin tietämysalueen (esim. lääketiede yleisesti) vaatii joskus vuosienkin (esim. tietty erityisalue lääketieteessä) perehtymisen. Toisaalta voi todeta, että tietotekniikan edustajilla oma oppimisprosessi taustalla, ja riippuen henkilöstä eri tekniikat ovat eri tavoin hallinnassa: tosin kaiken tietotekniikan osaavaa henkilöä ei nykytilanteessa ei ole eikä tule. Tästä seuraa yleisen tietämyksen ja erityisen tietämyksen ristiriita.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi erityisesti isommat toimijat voivat hankkia johonkin erityiseen näkökulmaan perehtyneitä osaajia, ja julkiset hankinnat ja julkisten hankintojen läpivienti on yksi näkökulma. Tästä seuraava, että pienten toimijoiden avuksi voisi laatia erilaisia yksinkertaistuksia, jotta pienemmätkin toimijat voivat hallita eri näkökulmia.

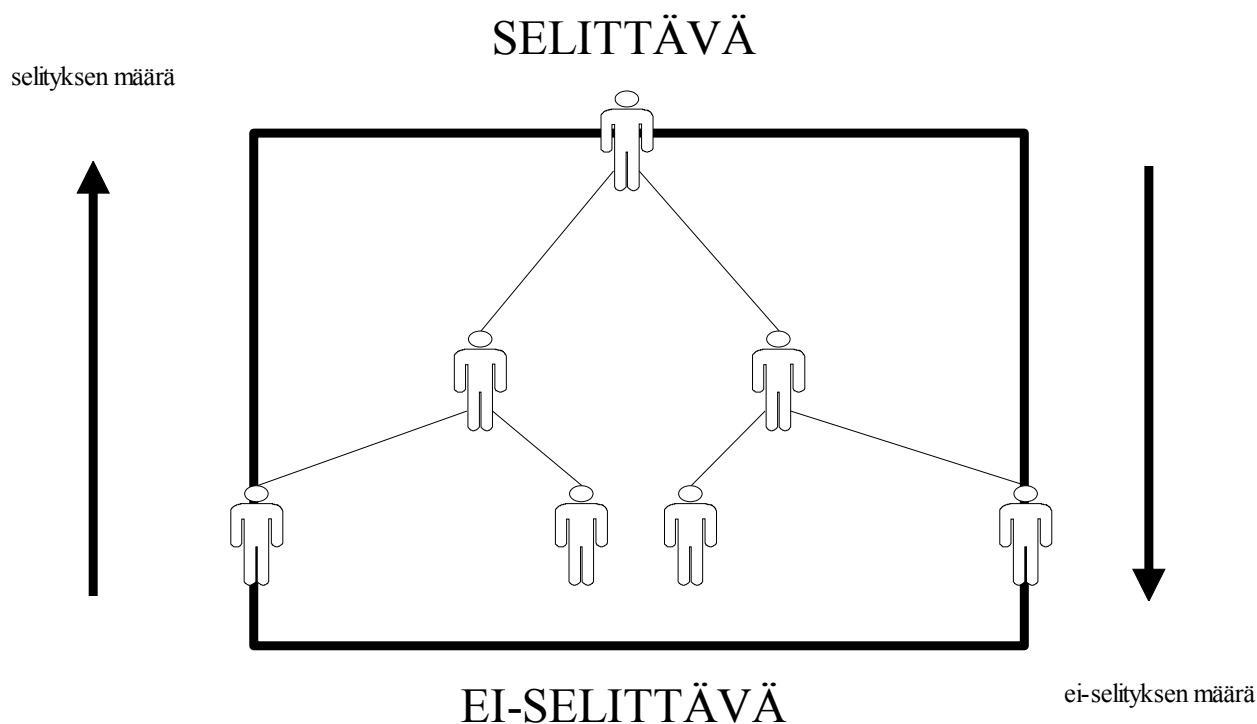
Luettavuuden talkoot?

Hyvinkin monimutkaiset (lainopilliset) tekstit voidaan kirjoittaa yksinkertaisemminkin. Esimerkkinä voi olla KELA, joka on alkanut kehittää käyttämiään lomakkeita yksinkertaisemmiksi ja luettavammaksi. Eli sama asia on mahdollista sanoa vaikeasti tai helposti.

Näin ollen voi ehdottaa julkisten hankintojen (lainopillisten) tekstien järjestelmällistä läpikäyntiä ja yksinkertaistamista, jolloin sama teksti voidaan kirjoittaa selkeämmin. Yksi mahdollisuus on rakentaa kolmitasoiset tekstit, joiden monimutkaisuutta voi hallita eri tasoilla.

Lisäksi täytyy huomioida yksittäisen yhteisön eri tasoilla tarvittavaa yleistietoa ja erikoistietoa. Luettavuuden talkoissa pitää kysyä järjestelmällisesti eri tasojen näkemystä. Lisäksi voi todeta, että aivan alimmalla tasolla suoraan oikeissa tuottavissa toimenpiteissä toimivilta henkilöiltä pitäisi saada hyväksynyt tehdyille prosessikuvauksille. Lisäksi voi todeta, että erilaisiin tarjouksiin voidaan liittää esimerkiksi teknisiä liitteitä, joiden apuna voisi olla erikoistiedon asiantuntijoita.

2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384

Lopuksi yksi ongelma on selityksen määrä suhteessa yhteisön oikeaan tuottavaan työhön. Eli ylemmillä tasoilla on erilaisten selvityksien tekemistä alempien tasojen toiminnan perusteella. Lähempänä oikeaa toimintaa tarvitaan vähemmän selitystä, ja erikoistietoon perehtyneet osaajat voivat toimia tehokkaammin ilman laajoja selvityksiä.

Julkisten hankintojen kannalta voi todeta, että selityksen määrä riippuu tietysti tehtävästä tarjouksesta ulkopuoliselle (julkiselle) yhteisölle. Mitä laajempi sopimus, niin sitä enemmän on varmistettavia ja tarkistettavia tehtäviä ennen sopimuksen lopullista hyväksyntää.

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyvien yleisten lainopillisten tekstien (vrt. vakioehdot) luettavuuden kehittämiseen pitäisi olla aivan oma hankkeensa.

Ehdotus: Lainopillisten tekstien luettavuus pitää hyväksyttää erilaisilla sidosryhmillä.

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyvien (esim. teknisten) liitteiden kehittämiseen ja luettavuuteen pitäisi olla aivan oma hankkeensa.

Prosessien läpiviennin ongelmat?

Edellä on viitattu erilaisiin johtamis- ja toimintajärjestelmien mahdollisuuksiin. Yksi tapa on kuvata toimintajärjestelmien prosesseja esimerkiksi vuokaavioita, vaikka muita prosessien mallinnuskeinoja on tietysti useampia.

2385

2386

2387

2388

2389

2390

2391

2392

2393

2394

2395

2396

2397

2398

2399

2400

2401

2402

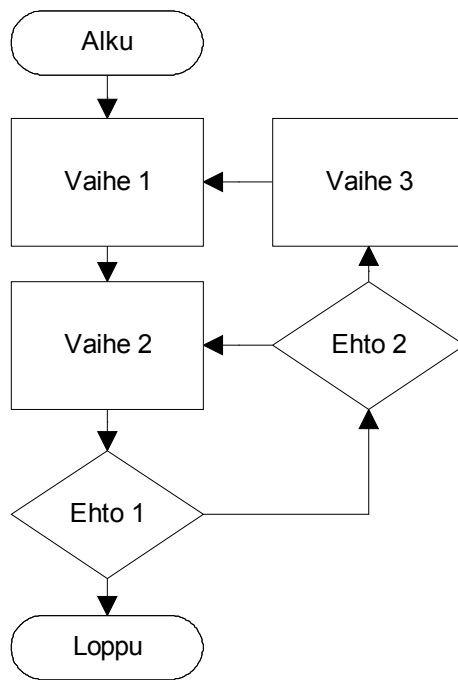
2403

2404

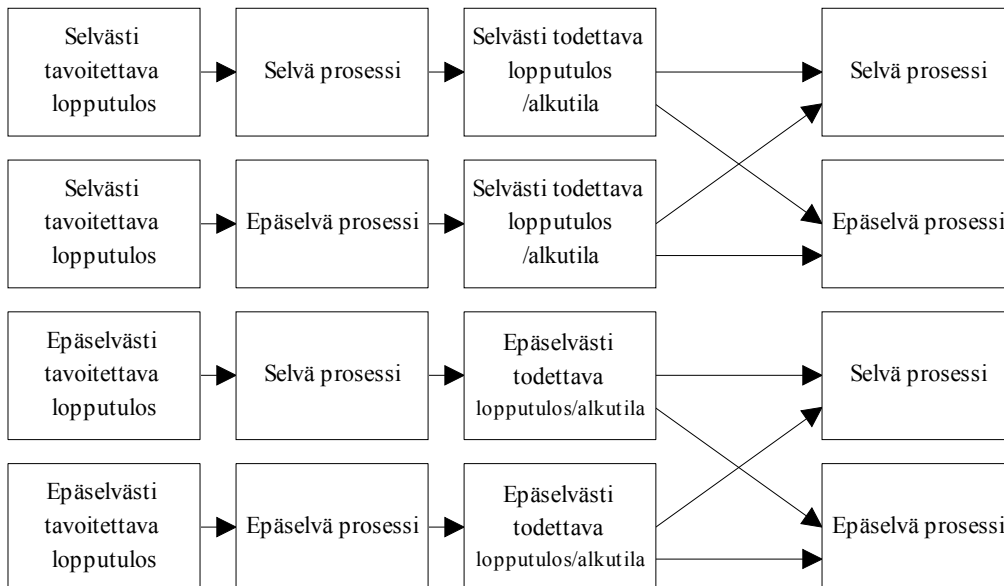
2405

2406

2407

Yksi tapa kuvata prosesseja on alku- ja lopputilan välisien prosessien vaiheiden kuvaaminen. Tällöin joku tapahtuma on ”herätteenä” prosessille, jolloin prosessi viedään läpi eri vaiheiden perusteella.

Ongelmaksi tulee, että tilanteet vaihtelevat, ja tämä vaihtelu pitäisi ottaa hyvin huomioon. Ratkaisuehdotus on, että vain tarvittavat osat prosessista (SPEX) määritellään hyvin tarkasti, ja näille määrittelyille pyritään saamaan mahdollisimman laaja yhteisymmärrys.

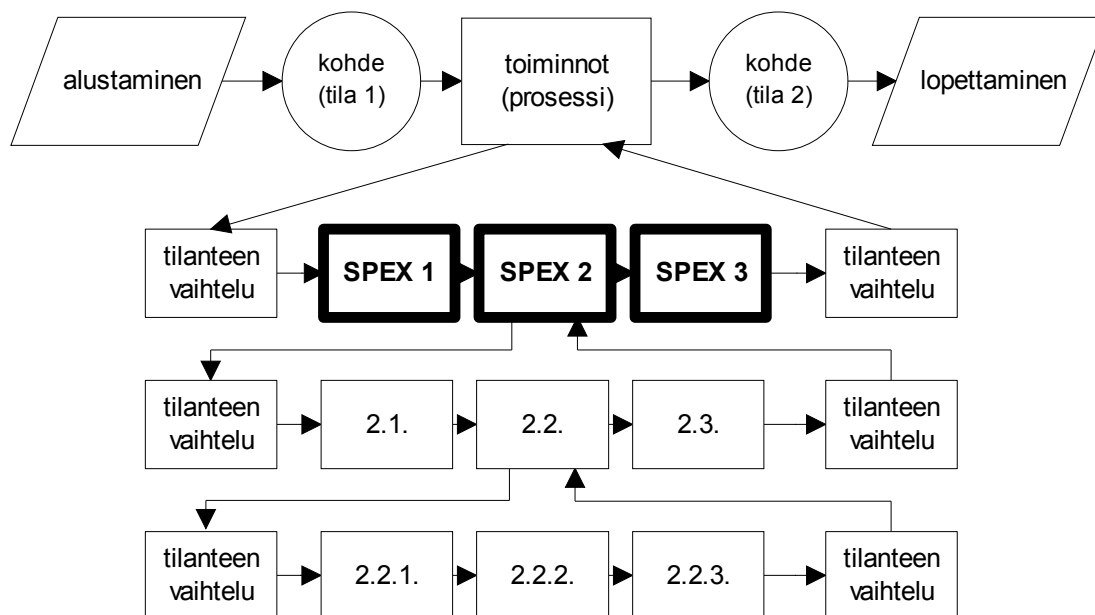
Yhtä perusongelmaa voi kuvata seuraavassa kuvassa. Jokainen prosessi alkaa alustamisella (työtehtävän valmistelu) jossa on tarkoituksena käsitellä jotain kohdetta (materiaali, tiedot, henkilöt). Prosessin toiminnoissa kohde muuttuu toiseen tilaan. Lopuksi on lopettaminen (työtehtävän lopetus). Palaamme jälleen johtamis- ja toimintajärjestelmien mahdolliseen

2408
2409
2410
2411
2412
2413

2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423

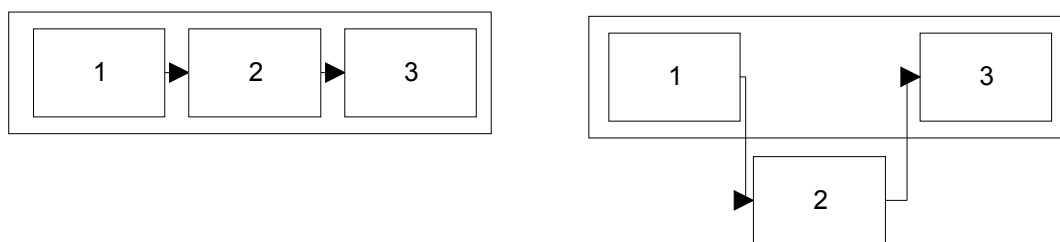
sekavuuteen ja näiden järjestelmien oikeaan olemassaoloon. Riippuen yhteisöstä voi esimerkiksi prosessimallien ajaminen esille tapahtua vaikeasti tai erittäin vaikeasti. Eri vaiheiden kuvauksen perusteella on mahdollista määrittellä hyvin tarkat kohdat (SPEX) kohdat prosesseista, joista voisi ajaa esimerkiksi järjestelmien liittyviä ja/tai näyttöjä.

2424
2425
2426
2427
2428

2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435

Takaisin prosessimalleihin? Lyhyesti voi todeta, että ihmisen sisäisesti kokemat maailmat vaikuttavat prosessien oikeaan suorittamiseen, vaikka prosessit voivat toistua samalla tavalla useita kertoja. Lisäksi prosesseja toistetaan monimutkaisessa todellisuudessa, jolloin prosessimallien alkuperäiset ajatukset eivät välttämättä päde prosessin useamman toiston jälkeen.

2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443

Yksi ilmiö prosessien kehittämisessä on ollut aikaisemmin ulkoistetun toiminnan saattaminen takaisin ulkoistuksen tehneeseen yhteisöön. Prosesseja on sekä ulkoistettu että sisäistetty, ja erilaisista ulkoistuksen ja sisäistykseen perusteen on ollut mm. kustannussäästöt. Tosiasiassa ulkoistuksen ja sisäistykseen läpivienti on aina oma riskihankkeensa, ja kumpaankin vaihtoehtoon pitää tehdä hyvin paljon valmistelemaa työtä.

Ehdotus: Jos tilaava yhteisö ON kehittänyt jonkin johtamisjärjestelmän, niin tämä pitää huomioida tarjouspyyntöä tehdessä.

Ehdotus: Jos tilaava yhteisö EI OLE kehittänyt jotain johtamisjärjestelmää, niin tämäkin pitää huomioida tarjouspyyntöä tehdessä.

Ehdotus: Kumpaankin tapaukseen olisi hyvä olla yksinkertaista ja selkeästi luettavaa ohjeistusta.

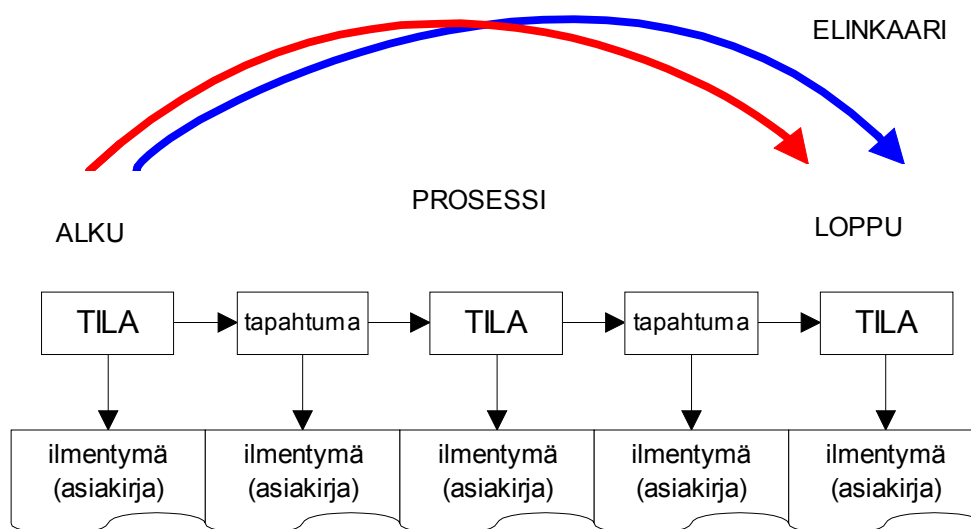
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450

Jos jotain johtamisjärjestelmää ei ole, niin tällöin on vaara, että vasta kilpailutuksen yhteydessä aletaan pohtia jotain johtamisjärjestelmää. Käytännössä (uuden) johtamisjärjestelmän kehittäminen alkaa erilaisilla toiminnankuvausmenetelmillä, jonka opettelu on oma ongelmansa. Riippuen hankinnasta on toimittajan omia prosesseja sovitettava yhteen tilaavan yhteisön kanssa, ja huonosti tunnettuihin prosesseihin on vaikea liittää ulkopuolisia prosesseja.

2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463

Sopimuksen elinkaaren, prosessien ja asiakirjojen hallinta

Sopimuksella on kolme ilmentymää: elinkaari, prosessi ja asiakirja(t). Elinkaaren aikana on paljon erilaisia prosesseja, joilla pyritään täyttämään sopimuksessa sovitut velvollisuudet. Jokaisesta prosessin vaiheesta ja/tai prosessien suorittamisen muuttamisesta voidaan tehdä erilaisia (sähköisiä ja perinteisiä) asiakirjoja.

2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471

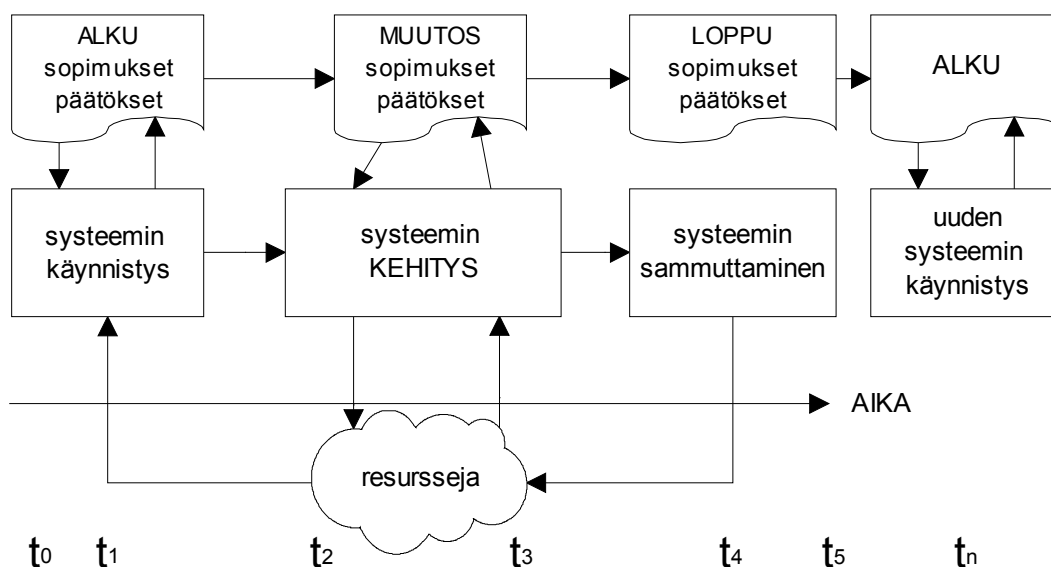
Sopimusten, sopimusmuutosten ja päätösten hallintaan on valittava joku päätöksenteon menetelmä aivan alussa mitä tahansa kehittämishanketta (hankintaa). Erilaiset päätöksenteon järjestelmät voivat mennä tukkoon, jos kehittämishankkeeseen (hankintaan) sovitetaan selkeää menetelmää. Lyhyesti voi todeta, että sopimuksen muutoksille ja niihin liittyville päätöksille on sovittava hyvät menetelmät hyvin alkuvaiheessa kehittämishanketta (hankintaa).

Ehdotus: Tässäkin kohtaa voi todeta tarvetta onnistuneiden hankkeiden päätöksenteon järjestelmiin perehtymiselle.

Ehdotus: Tarvitsemme esimerkkejä onnistuneista päätöksenteon järjestelmistä.

2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482

Tosiasiassa jokainen uusi sopimus tarkoittaa sekä toimittajan että tilaajan systeemien (esimerkiksi toimintajärjestelmät) käynnistämistä uudelleen. Tämän jälkeen sekä tilaajan että toimittajan systeemit käyvät läpi erilaisia muutoksia/kehitysvaiheita, ja systeemejä pitää virittää uudelleen huomioimaan uusia sopimuksia. Joskus on tietysti mahdollista, että joku tietty toimittaja lopettaa yhteistyön yksittäisen yhteisön kanssa tai yksittäinen yhteisö purkaa tai irtisanoo sopimuksen. Myös lopettamisesta seuraa systeemien uudelleenvirittämistä toimittajan luopuen joistain toiminnoista.

2483

2484

2485

2486

2487

2488

2489

2490

2491

2492

2493

2494

2495

2496

2497

2498

2499

2500

2501

2502

2503

2504

2505

2506

2507

2508

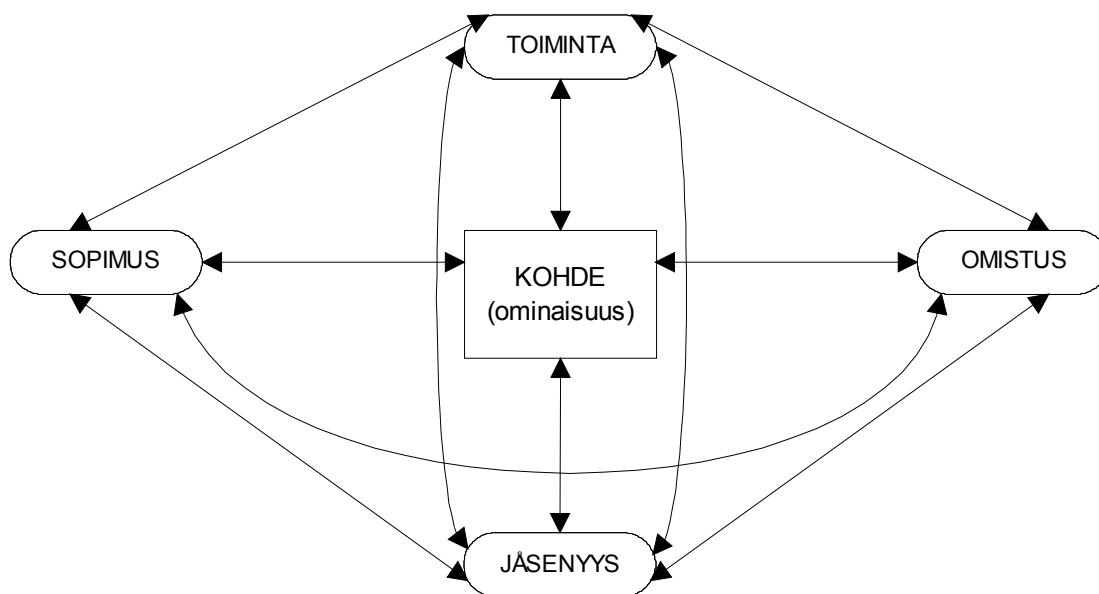
Mistä sopimukset ovat seurannaisia / sopimus, jäsenyys ja omistus

Tarkasti ottaen julkisten hankintojen osalta voi erottaa seuraavat aiheet: sopimus, jäsenyys ja omistus. Esimerkkinä voi olla kunnan/valtion omistama tie. Tarkasti ottaen kunta/valtio omistaa tien pohjan, ja omistajana kunta/valtio valita tien ylläpitoon ja korjauksiin eritasoisia toimittajia eritasoisilla sopimuksilla. Jäsenyys korostuu yksityisteillä, joiden takana on jäseniin järjestäytyneet yhteisö (tiekunta), jolloin jäsenyys edellyttää maksua yksityistien ylläpitoon ja korjauksiin.

Aiemmin viitattu suhteiden määrän ja laadun eroavuudet johtavat pakostakin erilaisten sidosryhmien kartoitukseen. Eri sidosryhmien valtaisa määrä on monesti kovaa todellisuutta, ja johonkin isoon hankintaan voi ajan kuluessa liittyä hyvin erilaisia sidosryhmiä.

Tämän vuoksi voi todeta, että jokin yksittäinen sopimus on siis ajettava johonkin yhteisöön tehtävillä päätöksillä, ja nämä päätökset voivat olla toisiinsa nähden hyvin monimutkaisissa suhteissa, jolloin tarvittava määrä päätöksiä voi yllättää eri osapuolet. Toisaalta tarvittava päätösten määrä suojaa yhteisöä strategian kopioimisen vaikeutena. Toisaalta tarvittava päätösten määrä vaikeuttaa strategian muutosta ja uuden strategian ajamista johonkin yhteisöön.

Edellä olevan perusteella voi todeta, että tietysti voidaan tehdä uusia määrämuotoisia kirjallisia sopimuksia ja aina uusia määrämuotoisia sopimuksen muutoksia. Käytännössä kuitenkin sopimusten ajaminen käytännöksi vaatii laajan määrän päätöksiä. Edellä olevan perusteella pitää todeta, että pitää olla suhteellisen kevyt menetelmä, jolla hallinnoidaan tarvittavien päätösten määrää ja laatua.

Ehdotus: Omistuksien, jäsenyyksien ja sopimusten suhteet olisi hyvä kuvata hyvissä ajoin ennen tarjouspyynnön jättämistä.

Ehdotus: (Edelleenkin) voi yleisesti olevan tarvetta kuvata onnistumisia myös tässäkin: mitä ovat/olisivat omistuksien, jäsenyyksien ja sopimusten suhteet?

Jos eri tekijät on kuvattu (omistus, jäsenyys, sopimus) tarpeeksi tarkasti, niin yksittäisessä kilpailutuksessa voidaan ajaa sopimukseen perustuva toimintakokonaisuus osaksi tilaajan omana toiminnan kokonaisuutta.

Yhteenvedo?

Selvää on, että jotain hankintaa järjestävän yhteisön on tehtävä aikamoinen kasa kotiläksyjä ennen ensimmäistäkään ehdotusta (uudesta) hankinnasta.

Lausunto suhteellisen rajoittunut

Lopuksi on hyvä todeta, että tämä lausunto on tietysti rajoittunut vain yhden henkilön näkökulmiin, joten muista lausunnoista saa tietysti muitakin näkökulmia.

191.2. Omia rajoittuneita näkökulmia / 14.3.2017

Onnistuneet ja epäonnistuneet kilpailutukset / hankinnat

Onko onnistuneista hankinnoista ja kilpailutuksista tehty kattava selvitys? Oman havainnon mukaan hankintojen epäonnistumisen vuoksi on julkaistu kohtuullinen määrä kirjallisuutta. Lyhyesti todeten hankinnat näyttävät aina yksinkertaisilta ajatuksen tasolla. Käytännössä on eri kilpailutuksissa ollut erilaisia ongelmia.

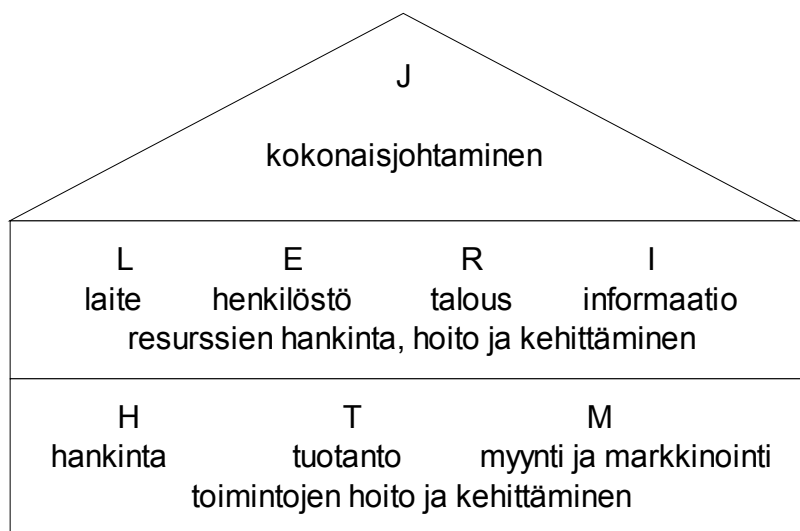
Oman arvauksen mukaan aina välillä pitää keskeyttää jokin kilpailutus, koska oikeasti läpivietyinä kilpailutus olikin monimutkaisempaa verrattuna alkuperäiseen ajatukseen.

Erilaisen erityisalan erityistietämyksen ja kilpailutietämyksen suhteesta	2542
	2543
Tässä kohtaa ei ole paljon uutta. Jonkin erityisalan oppiminen voi vaatia paljonkin työtä. Kerraten voi todeta esimerkiksi lääketieteen ja siihen liittyvien erityisalojen osaamisen vaativan oman työnsä asianmukaisesti. Eri asia on jonkin erityisalan osaamisen vaikutus tehtäviin tarjouspyyntöihin, jolloin voi olla ristiriitaa erityisalan osaamisen ja kilpailun osaamisen välillä. Aina välillä hyvä yhteisymmärrys vaatii enemmän työtä verrattuna alkuperäisiin olettamuksiin.	2544 2545 2546 2547 2548 2549
Tästä palautuu mieliin yhteistyö asianajajan ja maanmittausasioiden asioiden osajan kanssa. Tein asianajajalle oman kirjallisen selvityksen asiasta parhaani mukaan. Käytännössä asianajaja lisäsi sivun tarkentavaa tekstiä tekemääni asiakirjaan. Toisaalta maanmittausasioiden asioiden osaja korosti hyvin tehdyn kartan merkityksellisuutta. Tietysti näiden kahden näkökulmien ero on tietysti täysin ymmärrettävää. (1) Parempi sopia asia kunnolla ilman lainopillisia epäselvyyksiä! (2) Maanmittaukset maastossa on syytä merkitä mahdollisimman tarkasti karttaan!	2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556
Lausunnossa totesin mm. seuraavien näkökulmien mahdollisuudet: aika, raha, ympäristöarvot, kierrätys, laki, teknologiat, laatu, turvallisuus, asiakirjahallinto, standardit, tietoturva. Lisäksi palautuu mieleen seminaari elintarvikehankinnoista ja lähiruuan hankinnoista. Esimerkiksi elintarvikehankinnoissa pitää tehdä aika tarkkoja kuvauksia, jotta myös lähiruoka tulisi huomioitu yhtenä mahdollisuutena elintarvikehankinnoissa.	2557 2558 2559 2560 2561 2562
Jos tehtäisiin kartoitus onnistuneista hankinnoista, niin tällöin olisi mahdollista kehittää omat pienet oppaat erilaisille näkökulmille. Lisäksi erilaiset pienet oppaat eri näkökulmista pitäisi julkaista mahdollisimman selkeällä kielellä.	2563 2564 2565 2566
Johtamisjärjestelmistä ja ideologioista johtamisjärjestelmien taustalla	2567
	2568
Erilaisia johtamisjärjestelmiä on hyvin erilaisia. Itselleni on tullut vastaan seuraavia johtamisjärjestelmiä:	2569 2570 2571
<ul style="list-style-type: none"> • laatujärjestelmä • ympäristöjärjestelmä • työturvallisuusjärjestelmä • tietotekniikan hallintajärjestelmä • tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä • henkilöstöjohtaminen • riskienhallinta. 	2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579
Lisäksi voi todeta erilaisien johtamisjärjestelmien standardien kehittämisen hankkeet, jolloin edellä mainituille johtamisen järjestelmille on omia standardejaan, erityisesti ISO:n ¹⁵ alaisuudessa.	2580 2581 2582
Käytännössä eri yhteisöjen johtajien pitäisi hallita useampi näkökulma yhtäaikaaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Vain yksi näkökulma ei oikeasti riitä yhteisön johtamisen kannalta. Toisaalta olen eri yhteyksissä todennut mahdollisuuden näkökulmien voimakkaalle lukkiutumislle. Vain yhden lukkiutuneet näkökulman hallinta ei riitä oikeassa toiminnassa.	2583 2584 2585 2586 2587
Mikä on kunkin henkilön hellimä (Theory of the firm) yrityksen teoria? Itse olen huomionnut mahdollisuuden yrityksen teorian perustumisen erilaisiin lähtökohtiin.	2588 2589 2590

15 <https://www.iso.org/>, ISO: International Organization for Standardization

Yksi mahdollisuus on (Resource-based view) resurssiperustainen yrityksen teoria. Yksi resurssiperustainen näkemys yrityksestä on seuraavassa kuvassa.

2591
2592
2593

Yrityksen kahdeksan päätoiminta (perustuen Järvinen (1998, 2003) ja Kerola & Järvinen (1975)
Huomio: kuvan on tehnyt Jukka S. Rannila

2594
2595
2596
2597

Eli yrityksessä on hankinta, tuotanto, myynti ja markkinointi omina toimintoinaan. Resursseina ovat laitteet, henkilöstö, raha ja informaatio. Kokonaisjohtamisen pitäisi hallita kokonaisuus.

2598
2599
2600

Ristiriidoista eri päätoimintojen välillä

2601
2602

Itse olen huomionut eri henkilöiden oppivan jonkin näkökulman (L, E, R, I, H, T, M) jollain tavalla. Kokonaisuuden johtaminen (J) vaatisi oman osaamisensa. Aina välillä joku henkilö jollain taustalla pääsee tai joutuu johtajaksi, jolloin vain yksi näkökulma ei riitäkään oikeasti.

2603
2604
2605

Lisäksi voi todeta eri päätoimintojen mahdolliset ristiriidat. Esimerkiksi myynnillä ja tuotannolla voi olla erilaisia käsityksiä tehtävistä tilauksista.

2606
2607
2608

Itse olen todennut, että loppujen lopuksi tuotanto on monesti keskeisin kohta toiminnoissa. Tuotannolla on omat rajansa, joiden ylittäminen esimerkiksi myynnissä aiheuttaa heti ongelmia. Kulunut esimerkki on laitteiden toleranssit. Jos laitteilla on vain millimetrin mukaiset toleranssit, niin toleranssiltaan millimetrien kymmenesosiin tai jopa sadasosiin perustuvia osia voi olla hyvin vaikea tuottaa.

2609
2610
2611
2612
2613
2614

Wikipedia-artikkeli valmistustekniikasta listaa koko joukon erilaisia valmistustapoja metallille, muoville ja puulle. Käytännössä myynnin täytyisi tietää eri valmistustapojen eroavaisuudet myynnin kannalta. Tietysti tästä seuraava erittäin hyvä kysymys on tuotannon hyvän osaajan kouluttaminen hyväksi myyntihenkilöksi (myös myynti-insinöörin tehtävät).

2615
2616
2617
2618
2619

(Teknisten) liitteiden kunnollisesta tarkkuudesta

2620
2621

Summaten voi todeta tarpeen erittäin hyvälle (teknisille) liitteille, jolloin eri osaajien pitäisi tarkastaa tarjouspyyntöjen (tekniset) liitteet ja tarkastaa tehtyjen tarjouksien (tekniset) liitteet. Näin ei varmaan toimita aivan kaikissa tapauksissa.

2622
2623
2624
2625

192. Voittaako pääomasijoittaja aina ja kaikkialla?

192.1. Kaikista kuluttajista tulossa ketjujen käskyläisiä? / 25.3.2014

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_53

ILKKA

JULKAISTU: 25.3.2014

Kaikista kuluttajista tulossa ketjujen käskyläisiä?

Hallituksen esitys (HE 2010/2013) etenee nyt valiokuntien käsittelyssä. Kyseessä on ”Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta”.

Ehdotuksena on vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen elinkeinonharjoittajan oikeudesta pitää liike suljettuna yhtenä valittuna viikonpäivänä.

Vuonna 2009 kauppojen laajennettua aukioloa koskevan sääntelyn osalta eduskunta on edellyttänyt selontekoa sääntelyn vaikutuksista. Selvityksen mukaan kauppakeskusten ja pienyrittäjien välistä suhdetta leimaa epätasapainoisuus, jossa pienyrittäjä on heikommassa neuvotteluasemassa.

Monesti yritämme lainsäädäntöä tehdessä olla heikomman osapuolen asemassa. Muistan keskustelun yrittäjäjärjestön edustajan kanssa, jolloin hän totesi ainakin osan pieniä erikoisliikkeitä pitävistä yrittäjistä vastustavan aukioloaikojen laajaa vapauttamista.

Jokainen vähänkään yrittäjien elämästä tietävä käsittää, että monesti (ns.) vapaapäivä on oikeasti yrityksen paperitöiden hoitamiseen menevää aikaa. Kauppakeskuksessa toimivalle pienille yrityksille ei olisi tätä vapaapäivää, koska on pidettävä (erikois)liikettä auki arkena ja pyhänä kokoaikaisesti.

Kauppakeskuksissa notkumisesta on muuten tullut osa kansalaisten kasvattamisesta kunnollisiksi kuluttajiksi.

Mitä tästä kaikesta sitten seuraa? Markkinoille voi tulla (osin ulkomaisia) uusia erikoisliikkeiden ketjuja, jotka toimivat ainoastaan isommissa kauppakeskuksissa. Tämän jälkeen päälle laitetaan asianmukainen mainonta, jolla ketju tehdään tunnetuksi. Tällöin pienempien erikoisliikkeiden mainonta jää ketjujen mainonnan alle.

Tästä seuraten erilaiset kauppakeskukset ovat vähitellen täynnä näitä (uusia) ketjuja.

Varmaankaan lainsäätäjät eivät tietoisesti tarkoittaneet erilaisten ketjujen markkinointivoiman laajaa vaikutusta kuluttajien käyttäytymiseen.

2626

2627

2628

2629

2630

2631

2632

2633

2634

2635

2636

2637

2638

2639

2640

2641

2642

2643

2644

2645

2646

2647

2648

2649

2650

2651

2652

2653

2654

2655

2656

2657

2658

2659

2660

2661

2662

2663

2664

2665

2666

2667

2668

2669

2670

2671

2672

Hyvin toimiva erikoisliikkeiden ketju on ulkomaiselle pääomasijoittajalle erittäin kiinnostava ostos. Näin saamme vähitellen kauppakeskusten liikkeisiin ulkomaiset omistajat, mikä ei ollut lainsäätäjien tietoinen tarkoitus.

Näilläkin lakeuksilla voidaan (ehkä) kuluttaa onnellisesti aikaa (ulkomaisten) pääomasijoittajien omistamissa kauppakeskuksissa ja erikoisliikkeissä. Tämä ei ehkä ollut lainsäätäjien tavoite.

Jukka Rannila
Jalasjärvi

192.2. Pienet erikoiskaupat häviävät vähitellen / 14.3.2017

Itse olen todennut erilaisten pääomasijoittajien kärsivällisyyden asteen vaihtelevan. On hyvin kärsivällisiä pääomasijoittajia ja sitten nopeita voittoja tavoittelevia pääomasijoittajia. Toisaalta samalla pääomasijoittajalla voi olla eri luokkiin (portfolio) jaetut sijoitukset, jolloin on kärsivällisten sijoitusten luokka ja nopean voitontavoittelun luokka.

Uusin esimerkki tällaisesta uudesta ulkomaisesta ketjusta on Glitter, joka on vähitellen laajentunut myös Suomeen; myös Seinäjoella on nykyisin myymälä. Oman havainnon mukaan Glitter perustaa myymälänsä johonkin (isoon) kauppakeskukseen, josta esimerkki on Seinäjoen Torikeskuksessa sijaitseva myymälä. Kirjoitushetkellä Glitter-ketjun¹⁶ omisti Bergendahls. Bergendahls omistaa useamman myymäläketjun Glitter-ketjun lisäksi.

Tähän kohtaan voi todeta, että pienet erikoiskaupat ovat täysin kiinni yrittäjän jaksamisesta, jolloin esimerkiksi aukiolo sunnuntaisin on tarkasti harkittava paikka. Monesti yrittäjän kannattaa työskennellä sunnuntaisin, koska sunnuntaityön palkka työntekijöille voi maksaa paljon. Jos ei ole sitten varaa pitää palkattua myyjää arkipäivisin, niin kauppa olisi pidettävä pystyssä vain yrittäjän toimesta.

Täysin selvää suurempien ketjujen pärjääminen, koska suurempi ketju voi hallinnoida paremmin aukiolon sunnuntaisin sekä pitkän aukiolon arkipäivisin. Oman havainnon mukaan tällaiset suuremmat ketjut voivat vähitellen ajaa pienemmät erikoiskaupat pois markkinoilta.

Itse olen todennut, että välttämättä ammattiyhdistysliike ei nosta isompaa meteliä suurempien ketjujen pärjäämisestä. Ammattiyhdistysliikkeen kannalta isompi yritys mahdollistaa yhteistoiminnan osaavamman henkilöstön kanssa verrattuna yksittäisiin yrittäjiin. Lisäksi yhteistyö yhden ison kauppaketjun kanssa on paljon helpompaa verrattuna yhteistyöhön kymmenien pienyritysten kanssa. Näin ajattelisin tilanteen olevan.

Lisäksi voi todeta isoissa kauppakeskuksissa vietettävän ajan laatu. Kauppakeskuksiin on kehitetty kaikenlaisia uusia ajanvietteen ratkaisuja, jotka tuovat väkeä kauppakeskuksiin. (Isojen) kauppakeskusten kautta isommat ketjut saavat tietysti huomiota verrattuna muuhun sijaintiin, koska kauppakeskuksissa on tietysti/yleensä isommat kävijämäärät.

Jokaisella poliittisella päätöksellä on hintansa. Kauppojen aukiolojen vapauttamisen suora seurannainen on pienten erikoisliikkeiden vähittäinen häviäminen. Tämä ei ollut tietoinen tavoite.

16 <http://www.bergendahls.se/en/>, Bergendahls

2720

193. Vuoden 2014 puoluekokouksen muita aloitteita

2721

2722

Kirjoitelmia IV -teoksessa (Rannila 2015b, luvut 166 ja 167) on käsitelty vuoden 2014 puoluekokoukseen tehdyt tietotekniikkaan liittyvät aloitteet. Tähän lukuun olen kerännyt muita asioita käsittelevät vuoden 2014 puoluekokousaloitteet.

2723

2724

2725

2726

Korvasin muutamassa kohdassa puolueen nimen seuraavalla tekstillä: [Puolue]. Perusajatus on, että aloitteita voisi tarkastella ensin asiana ja vasta sitten puoluekannatuksen kannalta. Monesti on tärkeämpää asian esittäjä kuin asia itsessään. Ehkä näitä aloitteita voisi tarkastella asioina ensin.

2727

2728

2729

2730

Pysyvä linkki:

2731

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_58

2732

2733

193.1. Aloite: Perustuslakituomioistuin?

2734

2735

Aloite: Perustuslakituomioistuin?

2736

2737

Eri yhteyksissä ovat eri henkilöt ehdottaneen erillisen perustuslakituomioistuimen perustamista korvaamaan nykyinen perustuslakivaliokunta. Näitä ehdotuksia on tullut myös puolueen eri jäseniltä. Nykyisellään perustuslakivaliokunta kuuntelee säännöllisesti samoja peruslain asiantuntijoita, joten tarkasti ottaen perustuslakivaliokunta tavallaan jo työllistää perustuslakituomioistuinta vastaavaa asiantuntijoiden joukkoa. Lisäksi voi todeta, että monessa muussa maassa on jo perustuslakituomioistuin.

2738

2739

2740

2741

2742

2743

2744

Erillisessä perustuslakituomioistuimessa perustuslain oikeat asiantuntijat (tuomarit) saisivat rehellisen palkan työstä, eikä perustuslakivaliokunnan erillisiä asiantuntijakuulemisia tarvitse jatkuvasti järjestää. Lisäksi perustuslakituomioistuin takaisi jatkuvuuden perustuslain tulkinnassa, ja tähän ei tarvitsisi järjestää monimutkaista kuulemisjärjestelmää. Lisäksi voi todeta periaatteellisena huomiona, että nykyisellään perustuslakivaliokunnan jäsenistön pitäisi olla lainopin asiantuntijoita, mutta vapaissa vaaleissa valitut kansanedustajat valitaan muilla perusteilla kuin lainopillisilla perusteilla.

2745

2746

2747

2748

2749

2750

2751

2752

Kaiken tämän perusteella esitetään seuraavat aloitteet.

2753

2754

1) Puolue kannattaa erillisen perustuslakituomioistuimen perustamista.

2755

2) Puolue vaatii asianmukaisen selvityksen perustuslakituomioistuimen erilaisista järjestämismalleista.

2756

2757

3) Puolue edellyttää selvityksen tekemistä perustuslakituomioistuimen erilaisista järjestämismalleista seuraavissa hallitusneuvotteluissa (puoluekokouksen jälkeen).

2758

2759

2760

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue]

2761

2762

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. Perustuslain tarkistustarpeita pohdittiin laajasti 2008 valmistuneessa parlamentaarisen komitean työssä.

2763

2764

2765

Oman erillisen perustuslakituomioistuimen perustamista ei ole katsottu tarpeelliseksi.

2766

	2767
Perustuslakivaliokunta valvoo lakien perustuslainmukaisuutta ennalta ja tuomioistuimet huolehtivat jälkikäteisvalvonnasta. On syytä muistaa, että perustuslakivaliokunta on luonteeltaan oikeudellinen, ei poliittinen, ja että perustuslakivaliokunnassa tehtävät päätökset perustuvat mm. asiantuntijalausuntoihin. [Puolueen] mielestä nykyinen järjestelmä on toimiva. Sen säilyttäminen edellyttää jatkossakin laajaa luottamusta ja asettaa korkeat vaatimukset perustuslakivaliokuntaan valittaville henkilöille.	2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774
Omia jälkihuomiota / 14.3.2017	2775
Yksi asia on tietysti erilaisten lakien perustuslainmukaisuuden arviointi hyvissä ajoin ennen hallituksen esitystä (HE).	2776 2777 2778 2779
Itse olen huomionnut perustuslakivaliokunnan kuulevan jatkuvasti samoja perustuslain asiantuntijoita. Kysymys: Saavatko nämä perustuslain asiantuntijat kunnan palkan tekemistään lausunnoista. Kysymys: Ovatko näiden perustuslain asiantuntijoiden tekemät lausunnot määrämuotoisia? Kysymys: Kuinka paljon nämä perustuslain asiantuntijat joutuvat käyttämään aikaa lausuntojen tekemiseen?	2780 2781 2782 2783 2784 2785
En tiedä tuosta palkanmaksusta, koska en sitä asiaa selvittänyt.	2786 2787
Nykyhetkellä nämä jatkuvasti kuultavat perustuslain asiantuntijat tekevät kukin omalla tyylillään omia kirjallisia lausuntoja. Jos lausunnoille olisi joku määrämuotoinen tapa, niin lausunnot olisi helpompi lukea ja kirjoittaa. Lisäksi voi todeta monen lausunnonantajan olevan professoreita.	2788 2789 2790 2791
Tietysti voisi ajatella erilaisten hallitusten esitysten (HE) perustuslaillisuuden tarkastelua hyvissä ajoin ennen hallituksen esitysten (HE) jättämistä. Tässäkin tapauksessa on samat ongelmat: kuka, kuinka, miten ja milloin?	2792 2793 2794 2795
193.2. Aloite: Hallituksen esitysten (HE) ja valiokuntien lausuntojen/mietintöjen (luonnoksien) määräajat kansalaisten lausuntomahdollisuuksille	2796 2797 2798
Aloite: Hallituksen esitysten (HE) ja valiokuntien lausuntojen/mietintöjen (luonnoksien) määräajat kansalaisten lausuntomahdollisuuksille	2799 2800 2801 2802
Finlex (http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/) sisältää hallitusten esitysten (HE) luettelot. Lisäksi Eduskunta tarjoaa tietopalvelun, jolloin valiokuntien mietinnöt ja lausunnot saa itselleen suhteellisen helposti.	2803 2804 2805 2806
Kyseisiä palveluita voisi kehittää antamalla mahdollisuudet vapaamuotoisille ja/tai määrämuotoisille lausunnoille. Käytännössä tämän voisi toteuttaa suhteellisen helposti lisäämällä hallituksen esityksiin (HE) yksi luku lausuntojen mahdollisuudesta. Vastaavalla tavalla voisi valiokuntien lausuntojen/mietintöjen (luonnosten) yhdeksi luvuksi lisätä lausuntojen mahdollisuudet.	2807 2808 2809 2810 2811 2812
Vähimmillään tarvitaan yksi sähköpostiosoite, johon kansalaiset voivat lähettää vapaamuotoisen lausuntonsa. Laajimmillaan voidaan rakentaa hienostunut järjestelmä, jossa voi olla monimutkaisia	2813 2814

toimintoja. Helpoimmin pääsee liikkeelle vapaamuotoisista lausunnoista, ja mahdollista kansalaisten lausuntojen järjestelmää voidaan kehittää ajan kuluessa. 2815
2816

Edellä olevan perusteella esitetään seuraavat aloitteet. 2817
2818

1) Puolue kannattaa hallituksen esityksien, valtiokuntien lausuntojen (luonnoksien) ja mietintöjen (luonnoksien) vapaamuotoisia lausuntomahdollisuuksia 2820
2821

2) Yksinkertaisimmillaan tähän tarvitaan vain yleinen sähköpostiosoite, johon kansalaisten vapaamuotoiset lausunnot voi lähettää. 2822
2823

3) Hallituksen esityksien, valtiokuntien lausuntojen (luonnoksien) ja mietintöjen (luonnoksien) asiakirjoihin voidaan lisätä luku kansalaisten lausuntomahdollisuudesta. 2824
2825
2826

Aloitteen tekijän kokemus vastatuista Euroopan Unionin järjestämiin (Euroopan Komission pääosastot pääasiassa) kuulemisiin on, että kansalaisten laatimien lausuntojen määrä on kohtuullinen. Voi siis todeta, että lausuntomahdollisuus yli 500 000 000 kansalaiselle (EU: 28 jäsenmaata) ei oikeasti tarkoita laajaa joukkoa kansalaisten lausuntoja. 2827
2828
2829
2830

Toisaalta voi todeta, että erilaiset sidosryhmien edustajat (järjestöjä yleensä) kyllä antavat ahkerasti lausuntoja, ja näiden sidosryhmien lausunnot ovat mm. valiokuntien käytössä. Lyhyesti voi esimerkin (Euroopan Unioni) perusteella todeta kansalaisten antamien lausuntojen määrä pysyvän kohtuullisena. 2831
2832
2833
2834
2835

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue] 2836
2837

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. 2838
2839

[Puolueen] mielestä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon ja vaikuttaa on lisättävä niin kunnallisella, valtakunnallisella kuin EU-tasollakin. Kansalaisten lausuntomenettelyyn osallistuminen on kuitenkin byrokraattinen ja raskas tapa osallistua niin kansalaiselle kuin kovien tehostamispaineiden alla olevalle virkakoneistollekin. Järkevää onkin harkita tapauskohtaisesti kulloinkin luontevat tahot, joilta pyytää lausuntoa. Myös kaikille avoin lausuntomahdollisuus voi olla joissain tapauksissa mielekäs vaihtoehto. Harkinta on kuitenkin syytä tehdä aina tapauskohtaisesti. 2840
2841
2842
2843
2844
2845
2846
2847

Omia jälkihuomiota / 14.3.2017 2848
2849

Paljon puhutaan tiedottamisesta kansalaisille ja kansalaisten osallistumisesta. Sitten oikean ehdotuksen kohdalla todetaan asian olevan byrokraattista ja raskasta. Toisaalta sitten valitetaan ihmisten heikosta osallistumisesta poliittiseen toimintaan. Eli tässä asiassa puhutaan ensin toista ja sitten tehdään oikeasti jotain muuta. Eli tässä aloitevastauksessa ei huomioida tätä ristiriitaa. 2850
2851
2852
2853
2854
2855

Itse olen tehnyt erilaisia ¹⁷ lausuntoja eri suuntiin. Esimerkiksi Euroopan komission (Euroopan Unioni) pääosastot ovat järjestäneet erilaisia avoimia kuulemisia, joiden perusteella on voinut antaa määrämuotoista ¹⁸ tai vapaamuotoista palautetta riippuen kulloisestakin kuulemisesta. 2856
2857
2858
2859

Euroopan Unionin tasolla olen ollut joskus ainut kansalainen, joka on antanut oman lausuntonsa jostain asiasta. Eli kansalaisten osalta suhde voi olla noin 1 / 500 000 000, koska Euroopan Unionin 2860
2861

17 <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Jukka S. Rannila – lausunnot

18 <https://ec.europa.eu/eusurvey/>, EUSurvey – verkkokyselyjen laatiminen

jäsenmaiden kansalaisia on yli 500 000 000. Riippuen kyselystä on erilaisten sidosryhmien lausuntoja ollut hyvinkin paljon. 2862
2863
2864

193.3. Aloite: Suomalainen julkinen edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisteri 2865 2866

Aloite: Suomalainen julkinen edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisteri 2867 2868

Euroopan Unionin tasolla on (<http://ec.europa.eu/transparencyregister/>) julkinen rekisteri edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöille, ja rekisteriin (yhteinen rekisteri Euroopan komissiolla ja Euroopan parlamentilla) voivat erilaiset sidosryhmät lisätä omat tietonsa. 2869
2870
2871
2872
2873

Liittymällä Euroopan Unioninedun valvonnan yhteisöjen rekisteriin saavat yksilöt ja yhteisöt hyvissä ajoin tietoja erilaisista (lainsäädännön) hankkeista. Lisäksi Euroopan Unionin edunvalvonnan rekisteriin liittymisellä yksilöt ja yhteisöt sitoutuvat edunvalvonnan hyviin tapoihin (Code of Conduct, <http://ec.europa.eu/transparencyregister/info/about-register/codeOfConduct.do>). 2874
2875
2876
2877
2878

Suomessa voi todeta, että eri ministeriöt ja Eduskunta (valiokunnat erityisesti) järjestävät erilaisia kuulemisia hyvin erilaisista aiheista, ja käytännössä nykyään ministeriöillä ja Eduskunnalla on hyvin kattavat listat erilaisista edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöistä, joilta voidaan pyytää erilaisia (kirjallisia) lausuntoja. Käytännöstä voi todeta, että kansalaiset eivät yleensä saa käyttöönsä ministeriöille ja Eduskunnalle (valiokunnat erityisesti) annettuja kirjallisia lausuntoja. 2879
2880
2881
2882
2883
2884

Edellä olevan perustella on aloitteen tekijä ehdottaa seuraavia aloitteita. 2885
2886

1) Suomessa voisi tehdä selvityksen suomalaisesta julkisesta edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisteristä. 2887
2888

2) Suomessa voisi laatia edunvalvonnan hyvien tapojen ohjeistuksen. 2889

3) Julkisen rekisterin edunvalvonnan (lobbaus) rekisteriin liittymisellä edunvalvonnan yhteisö sitoutuisi hyvien tapojen ohjeistukseen. 2890
2891

4) Suomalainen julkinen edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisteriin lisättäisiin edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen antamat kirjalliset lausunnot eri vaiheissa lainsäädännön hankkeita. 2892
2893
2894
2895

Tässä vaiheessa voi todeta, että suomalaisen rekisterin kehittämisessä voi lähteä liikkeelle hyvinkin kevyesti, jolloin käytännössä olisi vain yksi yksinkertainen www-sivusto, jonne listattaisiin eri yhteisöjen tiedot ja yhteisöjen antamat kirjalliset lausunnot. Sivustoon voidaan eri vaiheissa lisätä toiminnallisuutta perustuen saatuihin kokemuksiin rekisterin käytössä. 2896
2897
2898
2899
2900

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue] 2901 2902

[Puolue] pitää tärkeänä, että eduskunta, valiokunnat ja yksittäiset kansanedustajat kuulevat harkintansa mukaisesti käsillä olevien asioiden asiantuntijoita, joihin myös etujärjestöjen edustajat, ns. ”lobbarit,” kuuluvat. On tärkeää, että kansalaiset voivat luottaa kansanedustajan harkintakykyyn ja riippumattomuuteen erilaisia tahoja kuullessaan ja mielipidettään muodostaessaan. [Puolueen] puoluekokous ei kuitenkaan näe lobbausrekisterin rakentamista Suomen olosuhteissa tällä hetkellä tarpeellisenä. Sen sijaan ohjeistuksen tai lobbauksen eettisten pelisääntöjen laatiminen voisi 2903
2904
2905
2906
2907
2908

ehkäistä epäluulojen syntymistä ja selkeyttää kansanedustajien erilaisten vaikuttajien kanssa tekemää yhteistyötä, ja onkin [Puolueen] mukaan kannatettava esitys. 2909
2910

Omia jälkihuomiota / 14.3.2017

Tässäkin kohtaa on annettu täysin ristiriitainen lausunto. 2911
2912
2913

Kuinka joku edunvalvoja voi sitoutua edunvalvonnan (lobbaus) hyvien tapojen ohjeistukseen, jos siitä ei tarvitse tehdä mitään ilmoitusta? Jos tällainen suomalaiset edunvalvonnan (lobbaus) hyvien tapojen ohjeistus tehtäisiin ilman rekisteröintiä, niin kuinka voi vakuuttua tietyn sidosryhmän oikeasta sitoutumisesta johonkin ohjeistukseen? 2914
2915
2916
2917
2918
2919
2920

Lisäksi voi todeta, että suomalainen edunvalvojien rekisteriksi riittäisi aivan hyvin yksi www-sivu ilman mitään raskaita tietojärjestelmiä. Tällöin rekisterissä oleville edunvalvojille voitaisiin lähettää tiedot (kaikista?) lausuntopyynnöistä ilman erityisiä tietopyyntöjä. 2921
2922
2923
2924

193.4. Aloite: Testamenttirekisteri

Aloite: Testamenttirekisteri

Euroopan Unionin tasolla julkaistiin aikanaan vihreä kirja perinnöistä ja testamenteista (http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=fi&DosId=192591). 2925
2926
2927

Eri vaiheiden jälkeen saatiin lainsäädännöksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta (http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=fi&DosId=198684). 2928
2929
2930
2931
2932
2933
2934
2935

Yksi kysymys vihreässä kirjassa oli testamenttien rekisteröinti. Suomessa ei ainakaan vielä rekisteröidä testamentteja, ja Euroopan Unionin tasolla päästiin sopimukseen lähinnä erilaisten asiakirjojen tunnustamisesta eri jäsenvaltioiden välillä. 2936
2937
2938
2939

Vuoden 2008 jälkeen perintöasioissa ei ole tehty muuta PreLex-tietokannan (<http://ec.europa.eu/prelex/>) mukaan. 2940
2941
2942

Joissain maissa testamentin voi rekisteröidä, ja näiden maiden rekistereillä on oma verkostonsa: European Network of Registers of Wills Association (ENRWA, <http://www.arert.eu/>). Kuten verkoston kotisivulta selviää, niin Suomessa ja monessa muussa maassa ei ole erityistä testamenttien rekisteriä. 2943
2944
2945
2946
2947

Vuoden 2008 jälkeen on toki ollut muutoksia lainsäädännössä ja käytännön elämässä on EU:n jäsenmaiden välillä tunnetusti muuttoliikettä, jolloin yksittäinen kansalainen voi elää pitkään muualla kuin alkuperäisessä kotimaassaan. 2948
2949
2950
2951

Tämän vuoksi on aloitteen tekijällä tullut mieleen, että Suomessa voisi tehdä oman selvityksensä testamenttien rekisteristä. Selvää on, että testamenttien rekisteriin liittyy lainopillisia ja teknisiä kysymyksiä suomalaisella ja kansainvälisellä tasolla. 2952
2953
2954
2955

Edellä olevan perusteella esitetään seuraavat aloitteet. 2956
2957

- 1) Puolue kannattaa asianmukaista ja laajaa selvitystä suomalaisesta testamenttien rekisteristä. 2958
2959
- 2) Puolue kannattaa selvitystä Euroopassa toimivien testamenttien rekistereiden lainopillisista ja teknisistä ratkaisuksista. 2960
2961
- 3) Tarvittaessa voidaan perehtyä myös Euroopan ulkopuolisten maiden testamenttien rekistereiden lainopillisiin ja teknisiin ratkaisuihin. 2962
2963
2964

Aiheeseen liittyy tietysti erilaisten sidosryhmien näkemyksiä, ja aiheesta voi järjestää laajan kuulemisen. Koska asia on ollut näin hankala jo vuodesta 2008 alkaen, niin suositus voi olla, että suomalaista testamenttien ei suositella perustettavaksi rekisterin lainopillisten ja teknisten seikkojen hankaluuden vuoksi. Toisaalta joissain maissa testamentteja voi rekisteröidä, joten suosituksena voi aivan hyvin olla testamenttirekisterin perustaminen. 2965
2966
2967
2968
2969

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue] 2970 2971 2972

[Puolue] suhtautuu myönteisesti ajatukseen vapaaehtoisen testamenttirekisterin perustamisesta. Tällaisen rekisterin perustamista on Suomessa selvitetty mm. oikeusministeriön toimesta viime vuosikymmenellä. Asia on ollut esillä myös EU-tasolla vuonna 2007. 2973
2974
2975
2976

[Puolueen] mielestä testamenttirekisterin perustamista on syytä harkita osana perintökaaren uudistamista. 2977
2978

Omia jälkihuomiota / 14.3.2017 2979 2980

Pitäisikö testamenttirekisteri olla vapaaehtoinen vai pakollinen? 2981
2982
2983

Varmaankin kansalaisia voitaisiin ensin opastaa koko testamenttirekisterin ajatukseen mm. asianajotoimistojen ja lakitoimistojen tekemien suositusten mukaisesti. 2984
2985
2986

Jos rekisteriin jätettäisiin tarpeeksi testamentteja vapaaehtoisesti, niin jossain vaiheessa testamenttirekisterin voisi tietysti määrätä pakolliseksi. 2987
2988
2989

193.5. Aloite: Osaamisen oikea osoittaminen 2990

Aloite: Osaamisen oikea osoittaminen 2991 2992

Euroopan Unionin tasolla (Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosasto, EAC) on järjestänyt useamman kuulemisen koulutusasioihin. Viimeisin kuuleminen (European Area of Skills and Qualifications) koskee mm. erilaisten taitojen tunnustamista, vaikka erilaiset taidot on voitu hankkia hyvin erilaisilla tavoilla, ja määrämuotoinen koulutus ei olisi ainut lähtökohta. Tällöin voisi muulla tavoin hankitut taidot tulla tunnustetuiksi ja tunnustetuiksi. 2993
2994
2995
2996
2997
2998
2999

Elinikäinen koulutus ja oppiminen on tietysti hieno ja kannatettava asia, ja kaikki parannusehdotukset elinikäisellä koulutukselle ja oppimiselle on kannatettava asia. Tämän pohjalta aloitteen tekijöille on tullut mieleen, että onko painopiste ollut kuitenkin liikaa muodollisen koulutuksen puolella, ja elinikäinen oppiminen ja vapaamuotoinen opiskelu on jäänyt sivuun. 3000
3001
3002
3003
3004

Kun Euroopan Unionin tasolla on jo tehty selvitystyötä osaamisen oikeaan osoittamiseen liittyen, niin voidaan esittää seuraavat aloitteet: 3005
3006

- 1) Puolue edellyttää laajaa seurantaosaamisen oikeasta osoittamisesta. 3007
 2) Puolue edellyttää osallistumista Euroopan Unionin tasolla tehtäviin selvityksiin ja 3008
 ehdotuksiin osaamisen oikeasta osoittamisesta. 3009
 3) Puolue edellyttää laajaa seurantaosaamisen oikeasta osoittamisesta myös 3010
 Euroopan Unionin ulkopuolisissa maissa. 3011
 4) Tarvittaessa on Suomen tehtävä oma perusteltu esitys osaamisen oikeasta 3012
 osoittamisesta (EU:ssa ja kansainvälisestikin). 3013
 3014
 3015

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue] 3016

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen. 3017

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen (AHOT) on [Puolueen] mielestä merkittävä 3018
 kehityskohde suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea aiemmin 3019
 hankitun koulutuksen, käytyjen kurssien ja suoritettujen opintokokonaisuuksien hyväksi lukemista 3020
 osaksi myöhempiä opintoja soveltuvilta osin. Tämä voi tarkoittaa myös työelämässä hankitun 3021
 osaamisen ja kokemuksen hyväksi lukemista. [Puolue] toteaa, että vaikka valta asiassa on 3022
 jatkossakin säilytettävä oppilaitoksilla, tulee aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista kehittää 3023
 määrätietoisesti osana suomalaisen koulutusjärjestelmän kehittämistä. 3024
 3025
 3026

Omia jälkihuomiota / 14.3.2017 3027

Miten voisi osoittaa jonkin osaamisen jollain tavalla? Varmaankin helpointa voisi olla erilaisten 3028
 teoreettisempien kokeiden järjestäminen alkuvaiheessa. Teoreettisten kokeiden jälkeen voisi sitten 3029
 olla jotain muuta tapaa osoittaa oikea osaaminen jossain asiassa. 3030
 3031
 3032

Kielten osalta voisi kokeilla ylioppilaskirjoitusten tapaisen järjestelmän käyttöä. Tietysti voisi 3033
 ajatella vapaampaa osallistumisoikeutta ylioppilaskirjoituksiin kielten taitojen osoittamiseksi. 3034
 Tällöin voisi olla yksi järjestetty paikka, jossa voisi osallistua kielten ylioppilaskokeeseen ilman 3035
 aiempia lukio-opintoja. Tätä voisi kokeilla muutaman kerran, jolloin sen voi hylätä mahdollisten 3036
 huonojen kokemusten perusteella. 3037
 3038
 3039

193.7. Aloite: Tohtorin tutkintojen määrä ja laatu 3040

Aloite: Tohtorin tutkintojen määrä ja laatu 3041

Opetus- ja kulttuuriministeriö on monien vaiheiden jälkeen päättänyt (182/2012, Opetus- ja 3042
 kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä) antamaan asetuksen 3043
 huomioimaan eri tekijöitä yliopistoille annettavassa rahoituksessa. Asetuksen liitteen yksi kohta on 3044
 yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärän pisteyttäminen (9%). Asetuksen liitteen 3045
 toinen kohta on kansainvälisten referee-julkaisujen lukumäärä (9%). 3046
 3047
 3048

Aikanaan oli merkittävä hanke (Julkaisufoorumi), jossa lajiteltiin ja luokiteltiin erilaiset julkaisut 3049
 kolmeen luokkaan. Asetuksessa (182/2012) on jaettu julkaisut A-, B- ja C-luokkiin omilla 3050
 alaluokillaan. Lyhyesti voi todeta, että alkuperäisartikkeli tieteellisessä aikakauslehdessä (luokka 3051
 A1) on parhaimmaksi arvioitu luokka. 3052
 3053
 3054

Tässä kohtaa voi todeta, että eri hankkeissa on tehty arvokasta työtä, ja nykyisin on kansallinen julkaisurekisteri (Juuli, Julkaisutietoportaalii, <http://www.juuli.fi/>), joka mahdollistaa julkaisujen kartoituksen eri (A-E) tasoille, jolloin luokka A1 on edelleen arvostetuin (A1: Alkuperäisartikkeli tieteellisessä aikakauslehdessä).

Tässä kohtaa on pakko viitata tehtyyn selvitykseen tohtoritarpeesta 2020-luvulle saakka arvioituna (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:13; Tohtoritarve 2020-luvulla: ennakoitua tohtorien työmarkkinoiden ja tutkintotarpeiden pitkän aikavälin kehityksestä).

Vuoden 2010 julkaisussa todettiin, että kuudella (6) alalla (kulttuurin- ja taiteiden tutkimus, liiketalous ja kauppa, hallinto, tietojenkäsittely, sähkö- ja automaatiotekniikka, terveysala) on tarvetta vähentää tohtorin tutkintojen määrää. Lisäksi mainittiin 17 tutkimusalaa, jolla on arvioitava (vakavasti?) tutkintotason vähentämistä.

Tämän vuoksi herää kysymys, että mikä onko tohtorin tutkintojen lukumäärän pisteyttäminen (9%) mainitulla kuudella (6) tutkimusalalla mielekäästä. Lisäksi mainitulla seitsemällätoista (17) tutkimusalalla on varmaankin oikeasti tehtävä perusteellinen selvitys oikeasta tohtoritarpeesta. Tämän vuoksi olisi parempi, että mainitulla (6) kuudella alalla ei painottaisi liikaa(?) tohtorin tutkintojen määrää, ja painotuksen näillä aloilla voisi laittaa enemmän laadun puolelle. Tämän vuoksi esitetään seuraavia aloitteita:

- 1) Puolue vaatii erittäin tarkkaa seurantaasetuksen (182/2012) vaikutuksista tieteellisen tutkimuksen oikeaan määrään ja oikeaan laatuun.
- 2) Puolue vaatii nykyistä tarkempaa ja nopeampaa arviota eri tutkimusalueiden oikeasta tohtoritarpeesta.
- 3) Puolue toteaa joillain tutkimusaloilla olevan liikaa tohtorin tutkintoja suhteessa tutkimusalan oikeaan tohtoritarpeeseen.
- 4) Puolue toteaa asetuksen (182/2012) osoittavan 9 % rahoituksesta perustuvan tohtorin tutkintojen määrään.
- 5) Puolue toteaa tietyillä aloilla olevan oikeasti nykyistä vähemmän tarvetta uusille tohtorin tutkinnoille.
- 6) Puolue vaatii tietyillä aloilla painopisteen siirtämisen tohtorin tutkintojen määrän tavoitteista kohti tarkempia laadullisia tavoitteita.

Tehty ehdotus tekee järjestelmästä ehkä monimutkaisemman, mutta joillain aloilla on oikeasti ongelmia tohtorin tutkintojen määrästä johtuen, ja tähän ongelmaan pitää kiinnittää oikeasti huomiota. Toisaalta ongelman oikea tunnistaminen ja tohtorikoulutettavien vähentäminen oikeasti joillain aloilla mahdollistaa entistä paremman laadun.

Lopullinen aloitevastaus puoluekokouksen perusteella – [Puolue]

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

[Puolueen] mielestä koulutusmääriä on syytä tarkastella kriittisesti myös tohtoreiden osalta. Rahoitusohjauksella pelkästään määrälliset mittarit täyttävään ”tohtoritehtailuun” kannustaminen ei ole kestävä tapa toimia, jos myös suoritettujen tutkintojen laatuun ei kiinnitetä huomiota. [Puolueen] tehtävä ei kuitenkaan ole arvioida, millä aloilla tohtoreita mahdollisesti koulutetaan liikaa ja millä liian vähän.

[Puolue] sen sijaan näkee, että tohtorikoulutuksen määrää ja laatua tulee kehittää niin työelämän kuin koulutuksen ja tutkimuksenkin tarpeet huomioiden. 3104
3105

Omia jälkihuomiota / 14.3.2017

Suomessa on ¹⁹ Tieteentekijöiden liitto, joka on uutisoinut tohtorien työllistymisen erilaisista ongelmista. Tuotammeko tohtoreita suoraan työttömiksi? Hyvä kysymys! 3106
3107
3108

Aloitevastaksessa on aivan outo virke: [Puolueen] tehtävä ei kuitenkaan ole arvioida, millä aloille tohtoreita mahdollisesti koulutetaan liikaa ja millä liian vähän. 3109
3110
3111

Ei kai nyt kukaan vakavissaan ehdota, että yksittäinen poliittinen puolue ryhtyisi määrittelemään tohtorikoulutuksen määrää ja laatua. Eikö tällainen taho voisi olla esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva toimikunta, jossa olisi tarpeellinen määrä oikeita asiantuntijoita? Aivan outo aloitevastaus loppujen lopuksi! 3112
3113
3114
3115
3116
3117
3118

Oma mielipide on selvä: tohtorien koulutuksessa määrän sijasta pitää jatkossa keskittyä enemmän tohtorikoulutuksen laatuun. 3119
3120
3121
3122

Yksi myöhemmin tekemäni ehdotus on jonkinlainen muutaman kuukauden kestävä aloituspaketti tohtorikoulutuksesta kiinnostuneille henkilöille. Tällaisen aloituspaketin voikin yksittäinen henkilö todeta, että tohtorikoulutus ei olekaan oikeasi kiinnostava asia. Tämän aloituspaketin jälkeen voisi sitten alkaa muun tohtorikoulutuksen, josta olisi oikeasti oikea käsitys. 3123
3124
3125
3126
3127

Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva toimikunta voisi säädellä nopeastikin erilaisten erityisalojen tohtoritutkintojen määrää, jolloin joillekin erityisaloille ei oikeasti koulutettaisi liikaa tohtoreita ainakaan tarkoituksellisesti. 3128
3129
3130
3131

193.8. Yleisarvio puoluekokouksen aloitevastauksista / 14.3.2017

Tietysti on täysin selvää puoluekokousaloitteiden suuri määrä, jolloin oikea perehtyminen jokaiseen puoluekokousaloitteeseen voi olla todella kova tehtävä. 3132
3133
3134

Toisaalta voi todeta joidenkin aloitevastausten perustuvan enemmän hyvin epämää räisiin mielipiteisiin kuin todelliseen asiantuntemukseen. Tämäkin tilanne on täysin ymmärrettävä, koska puoluetoimistojen henkilöstömäärät ovat rajallisia. 3135
3136
3137
3138
3139
3140
3141

En ole tarkastanut eri puolueiden tapoja puoluekokousvastausten valmisteluun. Vastaavatko erilaiset työryhmät puoluekokousvastauksista? Vastaavatko vain puoluetoimistojen työntekijät puoluekokousvastauksista? Oma arvio on, että puoluetoimistojen henkilökunta joutuu tekemään paljon työtä riippuen puoluekokouksen aloitteiden määrästä. 3142
3143
3144
3145
3146

Huolehtiiko jokaisessa puolueessa vain ja ainoastaan puoluetoimisto aloitevastauksien jättämistä? Hyvä kysymys! 3147
3148

19 <https://tieteentekijoidenliitto.fi>, Tieteentekijöiden liitto

	3149
194. Saman toistoa: vapaa-aikamarkkinoiden todella kova kilpailu	3150
	3151
	3152
194.1. Yhdistystoiminta vaatii uusia tuulia / 6.7.2014	3153
	3154
Pysyvä linkki:	3155
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_54	3156
	3157
ILKKA	3158
	3159
JULKAISTU: 6.7.2014	3160
	3161
Yhdistystoiminta vaatii uusia tuulia	3162
	3163
Ilkassa (2.7.) oli asiaa talkoinnostuksesta (Iiro Kangas) ja yhteisöllisyydestä (Seppo Niemelä). Kirjoituksista voi todeta yhdistystoiminnan muutoksen, ja ongelma on henkilöiden saaminen mukaan toimintaan.	3164
	3165
	3166
	3167
Olen ollut perustamassa kolmea yhdistystä, ja tutustunut nuorisoyhdistyksiin ja muihin yhdistyksiin.	3168
	3169
	3170
Yritin luoda perinnettä nuorisoyhdistyksiin huonolla menestyksellä, koska nuorisjärjestöissä vaihtuvuus on nopeaa estäen monen perinteen vakiintumisen.	3171
	3172
	3173
Monessa yhdistyksessä on vaihtuvuus vähäistä, ja johtajat hoitavat perinteet hyvin, mutta uusia avauksia ei tehdä.	3174
	3175
	3176
Yhdistykset toimivat vapaa-ajan markkinoilla, ja ihmisten vapaa-ajalle on paljon tarjontaa.	3177
	3178
Monen kalenterin sitovat työpaikan vastuut, ja kalentereiden pitää olla esimerkiksi puoli vuotta suunniteltuna. Perheellisten kalenteria sitovat lasten ja puolison aikataulut. Kaikki sähköiset välineet ovat tuoneet uusia vapaa-ajan mahdollisuuksia.	3179
	3180
	3181
	3182
Yhdistysten kannattaa järjestää isoja tapahtumia, joiden järjestämiseen osallistuu useampi yhdistys. Jalasjärvellä on yhteistapahtumia: esimerkiksi Aukusti, Kesäpäivä Pohjolassa, Etelän markkinat ja Jokipiin Maalaismarkkinat. Uutta ajatusta en esitä, ja enemmän totean tilaisuuksissa vierailen sukulaisten olleen tyytyväisiä.	3183
	3184
	3185
	3186
	3187
Missä sitten on ongelma? Ongelma on vastuuhenkilöiden jaksaminen vuodesta toiseen.	3188
	3189
Toinen ongelma liittyy uusien vastuuhenkilöiden löytymisen.	3190
	3191
Tapahtumien vastuiden jako on tehtävä hyvin. On helppo pyytää pieniin tehtäviin uusiakin henkilöitä, kunhan he eivät joudu hallintoon. Jos voi osallistua esimerkiksi päiväksi tapahtumaan, on helpompi pyytää vapaaehtoisia.	3192
	3193
	3194

	3195
Ongelma on johtajien jaksaminen, jotta tehtävä ei kestäisi vuosikymmeniä. Maailmalta esimerkkinä on kahden tai kolmen puheenjohtajan malli: entinen puheenjohtaja, nykyinen puheenjohtaja ja tuleva puheenjohtaja saavat vastuut vaikkapa kahden vuoden jaksoissa. Jaksotusta voisi soveltaa muihinkin tehtäviin: entinen, nykyinen ja tuleva vastuuhenkilö tiedetään. Vastuutehtävien paloittelu ja tehtävien jaksotukset vaativat uutta ajattelua.	3196 3197 3198 3199 3200 3201
Yhdistystoiminnan kehittäminen vaatisi koulutuspaketin, jotta henkilöstösuunnittelu olisi uuden todellisuuden mukaista. 2000-luvun yhdistystoiminnan perusteet on laadittava eri tavalla ajatellen. Mikä toimija ottaisi tämän kehitystyön johdettavaksi?	3202 3203 3204 3205
Jukka Rannila	3206
Jalasjärvi	3207 3208

194.2. Olisiko jotain uutta? / 14.3.2017

	3209
	3210
Aikaisemmin olen jo viitannut vapaa-ajan markkinoihin, joilla on todella kova kilpailu erilaisten vaihtoehtojen välillä. Yhdistystoiminta on vain yksi mahdollisuus vapaa-ajan viettoon.	3211 3212 3213
Itse olen todennut erilaisten tapahtumien järjestämisen olevan yksi tapa kehittää yhdistystoimintaa. Jos on väkimmäältään iso tapahtuma, niin väkeä voi käydä tutustumassa eri yhdistysten toimintaan.	3214 3215 3216
Itse olen ollut ”oman” puolueen osastolla muutaman kerran ²⁰ Aukusti-tapahtuman markkinapäivänä. Muilla puolueilla ja muilla yhdistyksillä on ollut vaihtelevasti omia osastoja kyseisessä markkinapäivänä. Lisäksi voi todeta tapahtuman sitovan vähimmillään vain yhdeksi päiväksi, jolloin ei tarvitse sitoutua mihinkään muuhun.	3217 3218 3219 3220 3221
Kerraten voi todeta tarpeen erilaisten yhdistysten yhteistyölle; esimerkiksi osallistuminen (isoon?) tapahtumaan on yksi yhteistyön muoto.	3222 3223 3224
Kerraten voi todeta tarpeen hallinnoida erilaisten yhdistysten toimintaa 2-3 vuoden aikajänteellä, jolloin on mahdollista kehittää yhdistysten yhteistyötä esimerkiksi tapahtumien suhteen. Erilaiset tapahtumien päällekkäisyydet voivat olla yksi ongelma, jolloin pidemmän aikavälin suunnittelulla voidaan turhia päällekkäisyyksiä saada karsittua pois.	3225 3226 3227 3228 3229
Varmaankin voi todeta selvän tarpeen selvittää 2000-luvun yhdistystoiminnan mahdollisuudet ja ongelmat. Ehkä tuollainen julkaisu on jo tehty	3230 3231 3232
Oma veikkaus on ihmisten arvojen muuttuminen eri tavoin, mikä heijastuu sitten innokkuutena yhdistystoimintaan. Ehkä yhdistystoimintaa voisi arvioida ihmisten arvojen muuttumisen kautta.	3233 3234

20 <http://www.aukusti.fi/>. Aukusti

195. Urkintaa eri tavoin myös tietoverkoissa

195.1. Onko vapaan internetin loppu nähty? / 17.7.2014

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_55

ILKKA

JULKAISTU: 17.7.2014

Onko vapaan internetin loppu nähty?

Neljäs heinäkuuta alkaen on tietoa Venäjällä ehdotetusta laista, joka määräisi ulkomaiset toimijat säilömään Venäjän kansalaisia koskevat tiedot Venäjällä sijaitseville palvelimille. Yhdeksäs heinäkuuta Ranskan senaatti esitti omat vaatimuksensa uudelle eurooppalaiselle internetin hallinnolle.

Internet löi läpi muistaakseni 1994 aikana, ja 2014 voi todeta internetin levinneen kaikkialle.

Vuonna 2014 ovat tiedossa NSA:n (National Security Agency) vakoilun paljastukset, ja eri maissa on esitetty erilaisia vaatimuksia Yhdysvalloille. Valtiot ovat virallisestikin vihaisia paljastusten vuoksi, jolloin voi olettaa vastatoimenpiteiden olevan erilaisia.

Internet ilmiönä on elänyt vuosien 1994–2014 välillä melkoisen vapaasti, jolloin mistä tahansa maailmasta on voinut ottaa yhteyttä mihin tahansa maailmassa.

Ennen vuoden 1994 internet-vallankumousta esitettiin vakavissaan jokaisen maan omaa sisäistä verkkoa, ja jokaisen sisäisen verkon reunalla olisi yhdistin muiden sisäisiin verkkoihin. Tällöin olisivat voineet olla omat ratkaisut ja standardit kunkin maan sisäisessä verkossa.

Vuonna 1994 internet-vallankumous toi yhdet standardit ja maailmanlaajuisen avoimuuden ennennäkemättömästi, ja vuosia 1994–2014 voi pitää vapaan netin aikakautena.

Venäjän ja Ranskan ehdotukset ovat oireellisia, ja muutkin maat voivat esittää omia vaatimuksia.

Eri tavoin tyytymättömät valtiot voivat jatkossa ajaa uusia teknisiä standardeja ja tarkempia lakeja, jotka mahdollistavat yhden valtiollisen verkon valvonnan.

Suomi joutuisi varmaan ottamaan kantaa eurooppalaiseen yhteistyöhön, koska sananvapautta ja ilmaisunvapautta halutaan jossain määrin puolustaa.

Jotain ongelmia kansalliset verkot ehkä ratkaisisivat. Verkkojen yhteyspisteisiin voisi lisätä turvallisuutta. Sähköpostin standardit ehkä mentäisiin läpi, jolloin sähköpostin kunnollinen salaus olisi perusasetus. Mutta kansallinen valvonta sisäisessä verkossa saattaisi olla hyvin laajaa valtiosta riippuen.

3235

3236

3237

3238

3239

3240

3241

3242

3243

3244

3245

3246

3247

3248

3249

3250

3251

3252

3253

3254

3255

3256

3257

3258

3259

3260

3261

3262

3263

3264

3265

3266

3267

3268

3269

3270

3271

3272

3273

3274

3275

3276

3277

3278

3279

3280

3281

	3282
Yhdysvaltojen perustuslain 4. lisäys takaa suojan perusteettomalle viranomaisten tutkinnalle.	3283
Perustuslain 4. lisäyksen nykyaikainen tekninen toteutus on muiden tehtävä ensin, jotta myös	3284
Yhdysvaltojen kansalaiset saavat käyttöön kansalaisten tietosuojaa parantavat menetelmät.	3285
	3286
Sivuseurauksena voi todeta internetin olleen vapaa ainoastaan vuosien 1994–2014 välillä.	3287
	3288
Jukka Rannila	3289
Jalasjärvi	3290
	3291
195.2. Onko urkinta aivan turhaa? / 14.3.2017	3292
	3293
Nyt tiedämme erilaisten skandaalien jälkeen, että internet-liikennettä on urkittu erilaisilla tavoilla	3294
sekä Yhdysvalloissa että muissa maissa.	3295
	3296
Yhdysvalloissa on kirjoitushetkellä 16 erilaista tiedustelun yhteisöä. Itse olen pohtinut näiden	3297
erilaisten (16) tiedustelun yhteisön yhteistyön tehokkuutta. Tämän lisäksi on huomioitava erilaisten	3298
(16) tiedustelun yhteisöjen tekevän nykyisin yhteistyötä ja alihankintaa erilaisten yritysten kanssa.	3299
Erilaiset (leaks) vuodot (esim. Edward Snowden) ovat tuoneet esiin tehdyn urkinnan laajuutta.	3300
	3301
Pidä meidät turvassa ("Keep us safe")!	3302
	3303
Kysymys lienee tehtävän urkinnan laajuus verrattuna erilaisiin kansalaisten oikeuksiin. Eli	3304
kirjesalaisuus ja muu viestinnän salaisuus on yksi perustuslaillinen oikeus eri maissa. Nykyisin	3305
pitää tietysti käydä keskustelua sähköisen viestinnän salaisuudesta.	3306
	3307
Tietysti meitä pelotellaan "terrorismin vastaisella sodalla". Eli terrorismin torjunnan vuoksi on	3308
esitetty erilaisia rajauksia perusoikeuksiin, jolloin esimerkiksi internet-liikennettä voitaisiin seurata	3309
eri tavoin.	3310
	3311
Tutustumalla tilastoihin (esimerkiksi Europol: European Union Terrorism Situation and Trend	3312
Report (TE-SAT) 2016) voi todeta erilaisten terrorismi-iskuja olevan suhteellisen vähän suhteessa	3313
Euroopan Unionin väestömäärään.	3314
	3315
Tutustumalla Liikenneviraston tilastoihin voi todeta liikenneonnettomuuksien määrän. Emme ole	3316
kuitenkaan julistaneet "Sotaa liikenneonnettomuuksia vastaan".	3317
	3318
Tietysti terrorismia voidaan torjua tavallisena poliisityönä, mutta meidän ei pitäisi myydä	3319
vapauttamme aivan turhan takia.	3320
	3321
Kansalaisten pelottelulla on tietysti helppo myydä erilaisia poliittisia päätöksiä, joiden järkevyyttä	3322
pitäisi tarkastella huolellisesti joka paikassa.	3323

	3324
196. Erilaisten rekistereiden tarpeellisuudesta	3325
	3326
196.1. Lausunto Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksestä / 28.11.2014 / EDK / 12	3327
	3328
	3329
Ensinnäkin isot kiitokset lausuntopyynnöstä koskien Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitystä.	3330
	3331
Itse olen eri yhteyksissä kannattanut erilaisien lausuntomahdollisuuksien laajentamista myös tavallisten kansalaisten keskuuteen. Lausuntopalvelu.fi -sivusto on yksi hyvä alku tällaisen lausuntomahdollisuuden tiedottamista laajemmin.	3332
	3333
	3334
	3335
1. Asiakirjan tunnus / EDK / 12 / versio 1	3336
	3337
Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.	3338
	3339
	3340
Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.	3341
	3342
	3343
Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.	3344
	3345
	3346
Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.	3347
	3348
2. Joitain aikaisempia lausuntoja / kuvat kehittyneet eri vaiheissa	3349
	3350
Liitteessä 1 ²¹ on listaus aikaisemmista lausunnoistani (2007-2014) liittyen tietotekniikan erilaisiin ilmiöihin – erilaisia lausuntoja tietotekniikkaan on sekä englanniksi että suomeksi.	3351
	3352
	3353
Lyhyesti voi todeta, että aikaisemmissa lausunnoissa käytetyt kuvat ovat kehittyneet eri vaiheissa, ja kehitettyjä kuvia voidaan käyttää hyödyksi myös tässä lausunnossa.	3354
	3355
	3356
3. Tämä asiakirja ei ole tieteellistä tekstiä	3357
	3358
Joissain aikaisemmissa lausunnoissa (kts. liite 1 listana aikaisemmista lausunnoista) on ollut jonkin verran ns. tieteellisiä lähteitä. Tämä asiakirja ei ole tieteellistä tekstiä, ja perustuu täysin omiin mielipiteisiin, vaikkakin osa mielipiteistä voi tietysti perustua johonkin tieteelliseen lähteeseen.	3359
	3360
	3361
	3362
4. Tausta-asiakirjojen määrä on kunnioitettavan laaja	3363
	3364
Kokosin lukemista varten tausta-aineiston PDF-tiedostot yhdeksi tiedostoksi, ja sivuja on tällöin yhteensä 156 sivua, minkä lisäksi on vielä kolme muuta tiedostoa (tilanne 22.11.2014).	3365
	3366
	3367

21 Liitettä 1 ei ole liitetty tähän teokseen – kaikki lausunnot löytyvät kotisivulta osoitteessa <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>

5. Miksi tietotekniikan hankinta on niin vaikeaa?

Tarkasti ottaen voi todeta, että tietotekniikan hankinta on aina erittäin iso muutoshanke, jota on vaikea etukäteen ennakoida kunnolla. Muutoshanke on aina sekä mahdollisuus käytäntöjen tehokkaalle muutokselle että uhka vallitseville käytännöille.

6. Nykyisen järjestelmän (www.hare.vn.fi) toiminta nykytilanteeseen on ollut hyvin kunnioitettava saavutus

Kuten tausta-aineistosta selviää, niin nykyinen hankerekisteri on pidetty pystyssä vuodesta 1998 saakka, mikä on erittäin iso saavutus ottaen huomioon kaikki tekniset ja hallinnolliset osatekijät.

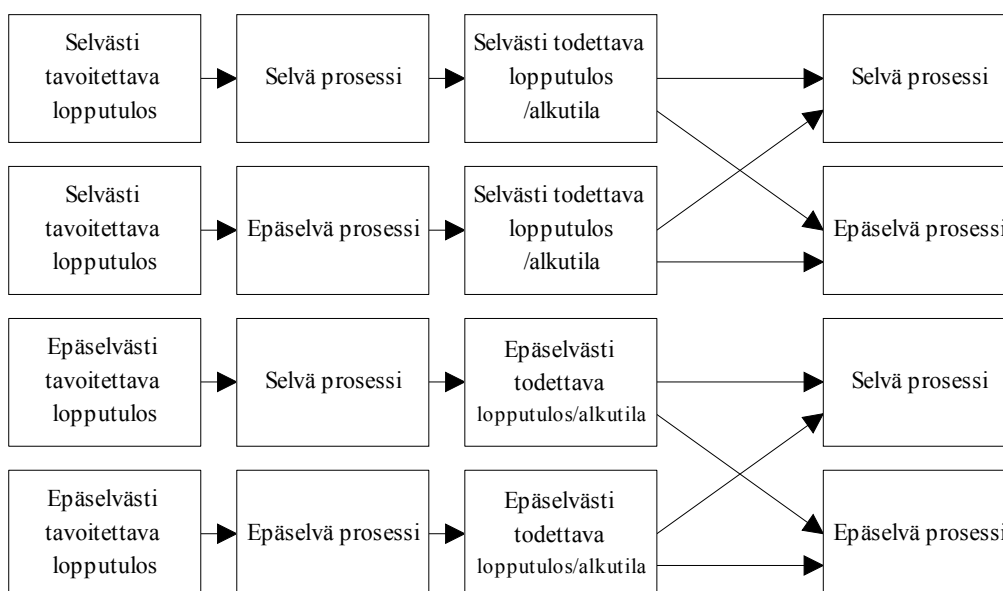
6. Asioiden yksinkertaistaminen yksi mahdollisuus (näköjään on tullut kaksi alalukua numerolla 6)

Cooper (1999a, 1999b) sekä Krug (2006) kuvaavat erilaisia yksinkertaistamisia tietotekniikan kehittämisestä. Yksi mahdollisuus tausta-aineiston käsittelyyn on tutustua näihin lähteisiin, jolloin kehittämishankkeen tavoitteita voidaan esittää yksinkertaisemmin.

7. Miksi prosessien kuvaus on sekä erittäin vaikeaa että täysin välttämätöntä?

Itse olen esittänyt seuraavaa kuvaa kuvaamaan erilaisten mallintamisten haasteita:

- prosessien tavoiteltavat alkutilat voivat olla hyvin selviä että hyvin epäselviä
- prosessien tavoiteltavat lopputulokset voivat olla hyvin selviä että hyvin epäselviä
- itse prosessit (vaiheet alku- ja lopputilan välillä) voivat epäselviä tai selviä.

Miksi kirjoittaa prosessien mallintamisesta näinkin paljon? Oma havainto on, että kaikissa muutoshankkeissa on jossain välissä pakko tehdä prosessimallinnuksia – myös hankerekisterin yhteydessä.

Ehdotus 1: Ennen hankerekisteriin liittyviä (uusia) hankkeita ja/tai (uusia) kilpailutuksia mallinnetaan hankerekisteriin liittyvät prosessit hyvinkin tarkasti.

3402
3403
3404

Ehdotus 2: Hankerekisteriin liittyvät prosessit pitää mallintaa jollakin mallinnusmenetelmällä.

3405
3406
3407

Esimerkiksi voi mainita toiminnanohjausjärjestelmät, joiden yhteydessä tulee prosessien mallinnus vastaan jollain aikataululla. Oma huomio on seuraava: prosessit on mallinnettava hyvinkin tarkasti, jotta voidaan sovittaa prosesseja hankittaviin järjestelmiin.

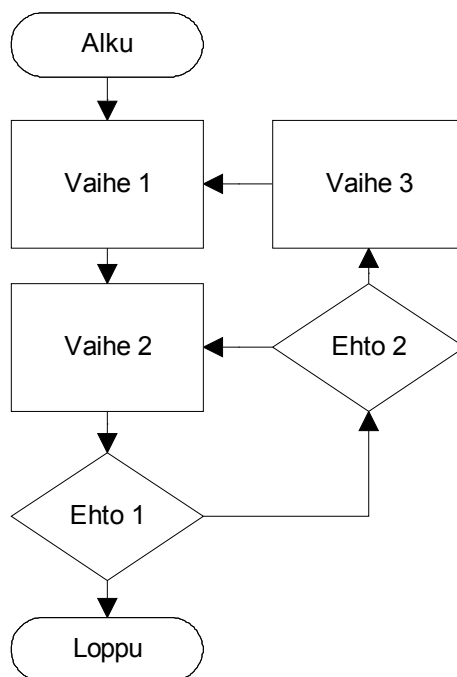
3408
3409
3410
3411

Ehdotus 3: Hankerekisteriin liittyvien prosessien mallinnuksien vastuu on tilaajan tehtävänä (eli valtio tässä tapauksessa), ja tätä vastuuta ei siirretä ulkopuolelle.

3412
3413
3414

Esimerkinomaisesti voidaan yhtenä mallinnusmenetelmänä käyttää vuokaavioita, joiden avulla voi mallintaa erilaisia prosesseja alku- ja lopputilojen välillä – vaiheet ja ehdot eri vaiheissa.

3415
3416
3417

3418
3419

Muita mallinnusmenetelmiä on hyvinkin paljon, ja tilaajan tehtävänä (eli valtio tässä tapauksessa) on pakko valita loppujen lopuksi jokin mallinnusmenetelmä. Tietysti valittavasta mallinnusmenetelmästä voi kehitellä erilaisia kyselyitä eri sidosryhmille.

3420
3421
3422
3423

Ehdotus 4: Tarvittaessa voidaan tässä hankkeessa kysyä eri sidosryhmiltä erilaisia näkemyksiä koskien käytettävää mallinnusmenetelmää.

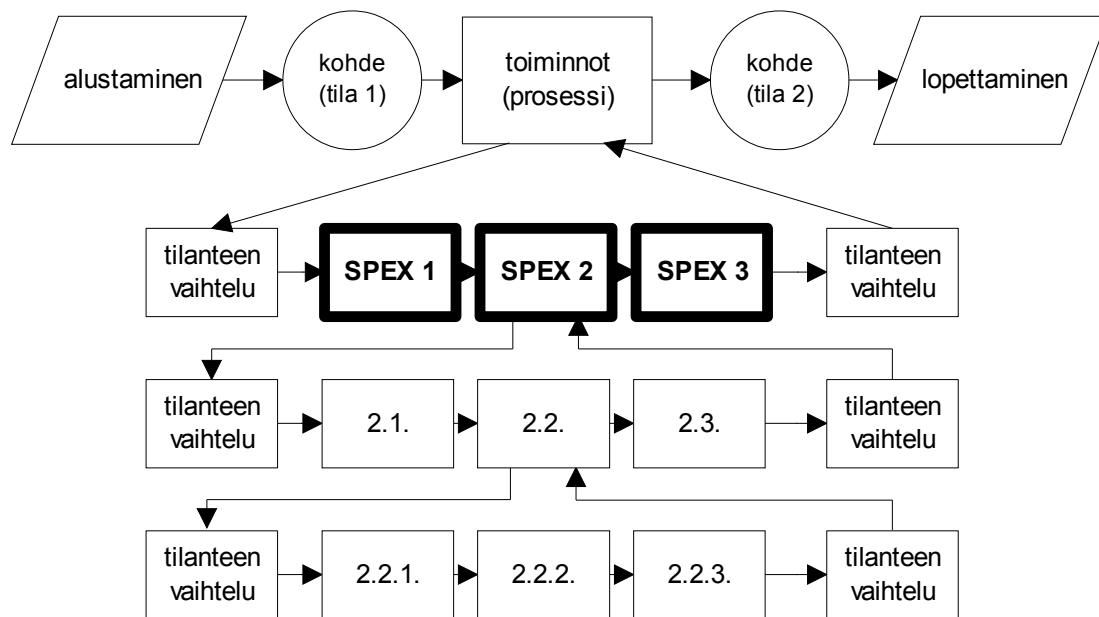
3424
3425
3426

Tietysti on selvää, että jossain vaiheessa prosessien nykytilanteen kuvauksen jälkeen on pakko ryhtyä mallintamaan uutta toimintaa erilaisiksi malleiksi.

3427
3428
3429

Tarkasti ottaen mallinnuksen tarkkuudelle ei ole oikeastaan mitään rajaa, ja tehtäviä (prosessi)mallinnuksia voidaan ajaa erilaisiksi tasoiksi hyvinkin tarkasti – tästä on kuvaus seuraavassa kuvassa.

3430
3431
3432
3433

Ongelmaksi kaikessa mallintamisessa tulee vastaan tietysti tilanteen vaihtelu, joka pitäisi ottaa huomioon mallinnuksessa. Itse ehdotan mallintamaan ensiksi täysin (SPEX) riidattomat, yksiselitteisesti ja helposti löydetty vaiheet prosesseista. Tämän jälkeen voidaan näistä hyvin määritellyistä prosessin vaiheesta (SPEX) ajaa tarkempia kuvauksia useampaankin kerrokseen tarpeen mukaan.

Ehdotus 5: Hankerekisteriin liittyvien prosessien mallinnuksissa pitää etsiä ensin etsiä täysin selvät vaiheet nykyisistä prosesseista.

Ehdotus 6: Täysin selvien vaiheiden mallintamisen jälkeen voidaan prosesseja mallintaa useammalle tasolla – hyvinkin yksityiskohtaisesti.

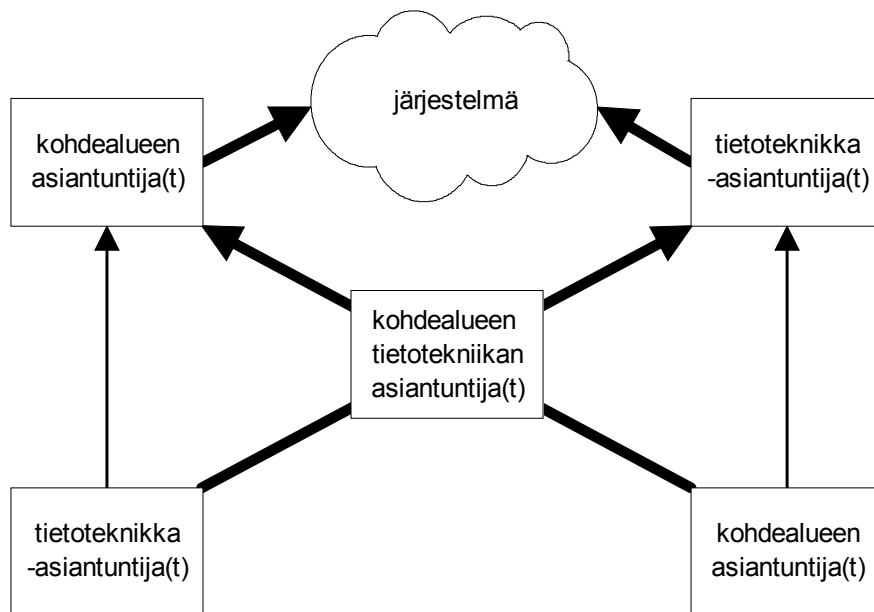
Hyvin harva tietokoneen käyttäjä ymmärtää tietokoneistettujen järjestelmien vaatimaa yksityiskohtaisuuden tasoa – ihmiset tahtovat antaa melko yleisiä ja epäselviä kuvauksia prosesseilla.

8. Tietotekniikan oikea huippuasiantuntijat, kohdealueen oikeat huippuasiantuntijat ja kohdealueen vaatiman tietotekniikan huippuasiantuntijat?

Itse olen tullut mm. seuraaviin johtopäätöksiin:

- kohdealueen huippuasiantuntijoiden osaaminen kertyy vuosien mittaan hyvin laajaksi
- tietotekniikan huippuasiantuntijoiden eri aihealueista kertyy vuosien mittaan hyvin laajaksi
- tietotekniikan soveltaminen jollekin kohdealueelle vaatii näiden huippuasiantuntijoiden onnistunutta yhteisymmärrystä.

3434
3435
3436
3437
3438
3439
3440
3441
3442
3443
3444
3445
3446
3447
3448
3449
3450
3451
3452
3453
3454
3455
3456
3457
3458
3459
3460
3461
3462

3463
3464
3465
3466
3467
3468
3469
3470

Itse olen tullut siihen tulokseen, että missään tietotekniikan muutoshankkeessa tietotekniikan huippuasiantuntijat eivät pysty omaksumaan kaikkia kohdealueen aiheita, koska kohdealueeseen perehtyminen vaatii oman aikansa. Tämän ongelman vuoksi joidenkin kohdealueiden huippuasiantuntijoiden on opetettava jokin mallinnusmenetelmä tietotekniikan muutoshankkeen alkuvaiheessa.

Toisaalta on selvää, että ei ole olemassa tietotekniikan kaikkien osa-alueiden asiantuntijoita hyvällä tahdollakaan, joten tietotekniikan muutoshankkeessa on tietotekniikan eri osa-alueiden asiantuntijoiden on tehtävä laajaakin yhteistyötä.

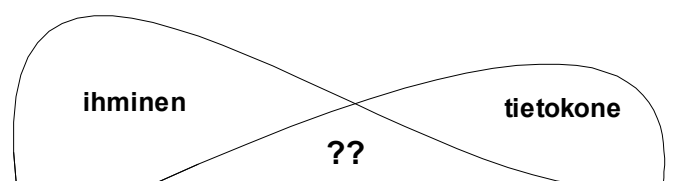
3471
3472
3473
3474
3475
3476
3477

Ehdotus 7: Kohdealueen huippuasiantuntijan / huippuasiantuntijoiden on johdettava tehtävää mallinnusta (myös prosessien mallinnus) aivan alkuvaiheesta alkaen.

Aikaisemmin perustellulla tavalla tietotekniikan huippuasiantuntijasta ei kovin nopeasti tehdä hyvällä tahdollakaan jonkin erityisen kohdealueen asiantuntijaa. Tietysti tietotekniikan huippuasiantuntijat oppivat koko ajan lisää kohdealueesta. Tämän ristiriidan vuoksi on parempi, että mallinnusta johtaa/johtavat kohdealueen hyvin tietävät henkilö(t).

3478
3479
3480
3481
3482
3483
3484
3485

9. Uusien prosessien kuvauksien ajaminen oikeaksi käytöksi?

3486
3487
3488
3489
3490
3491

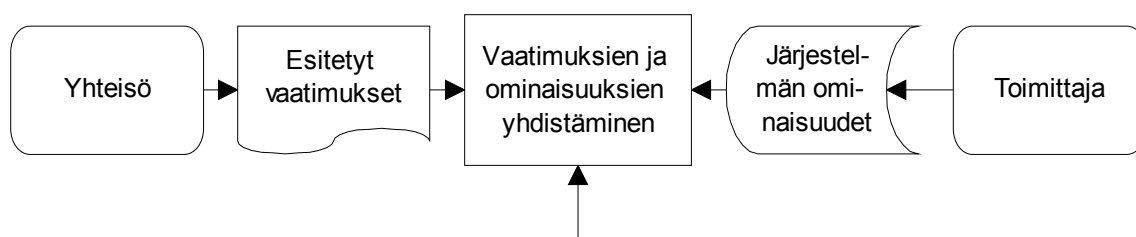
Selvää on, että tietokoneen ja ihmisen yhteistyötä/työnjakoa voidaan suunnitella eri tavoilla – joskus tietokone on ylivoimainen ja joskus ihminen on ylivoimainen. Ongelmana on väliin jäävä alue, jossa sekä ihminen että tietokone voivat tehdä samaa tehtävää. Väärin tehdyllä yhteistyöllä/työnjaolla ihmiset voivat uupua tietokoneiden vaatimien lisätehtävien vuoksi.

Edellä mainitulla tavoilla voidaan prosessimalleissa ottaa esille täysin selvät ja riidattomat vaiheet prosesseista (SPEX).

Ehdotus 8: Uusien prosessien prosessimalleissa pitää selvästi erotella ihmisten tekemät vaiheet ja tietokoneiden tekemät vaiheet.

Uusien prosessien prosessimalleissa voi siis olla mahdollista suunnitella jokin tehtävä joko ihmisten tekemäksi tai tietokoneiden tekemäksi.

10. Uusien prosessien prosessimallien ajaminen erilaisiksi vaatimuksiksi

- Ihminen/ihmiset yksin ?
- Tietone yksin ?
- Ihminen/ihmiset ja tietokone yhdessä?

Tausta-asiakirjoissa on hyvin kunnioittavat määrät erilaisia vaatimuksia eri tasoille erilaisten alustavien prosessimallien lisäksi.

Ehdotus 9: Prosessimallien päälle voidaan tehdä laajempia vaatimuksien luetteloita.

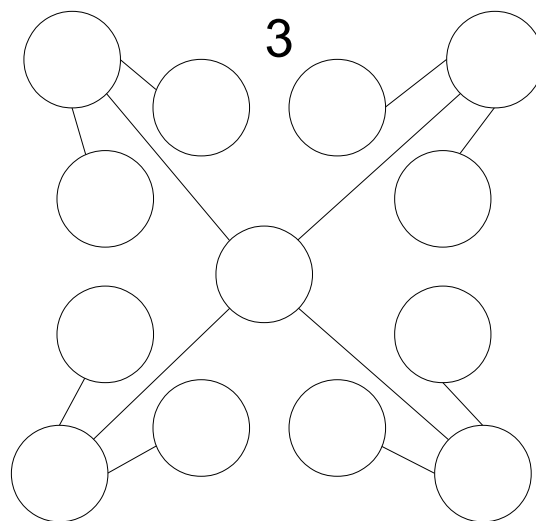
Ehdotus 10: Järjestelmään esitetyt vaatimukset ja järjestelmän toteutetut ominaisuudet on linkitettävä selvästi kehittämishankkeen aikana.

Vaatimustenhallinta on yksi vaikeimmista tietotekniikan osa-alueista, ja aina on mahdollista vaatimuksien ja ominaisuuksien hyvin vakavat ristiriidat.

Alter (2000) kiinnittää huomioita liiketoiminnan edustajien ja tietotekniikan edustajien täysin erilaisiin käsityksiin termistä "Vaatus". Tietotekniikan edustajat tarvitsevat tietokoneiden vaatiman yksityiskohtaisuuden vuoksi hyvin yksityiskohtaiset vaatimukset. Liiketoiminnan edustajat näkevät vaatimusten esittämisen ylettömän yksityiskohtaisena tehtävänä. Aiempien esitysten mukaisesti vaatimusten etsiminen kannattaa aloittaa prosessien yksiselitteisistä kohteista.

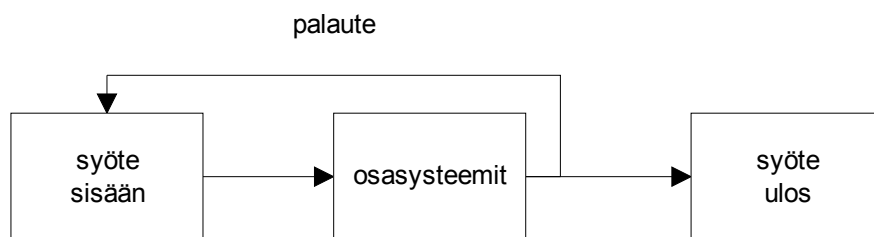
11. Erittäin iso ongelma: tietotekniset järjestelmät ovat kuitenkin hierarkkisia järjestelmiä!

Erittäin ison ongelman kaikissa tietotekniikan muutoshankkeissa on erilaisten prosessien ja vaatimusten ajaminen erilaisiksi **hierarkkisiksi** tietoteknisiksi järjestelmiksi.

Edellä oleva kuva esittää tällaista hierarkkista tilannetta – jossain on järjestelmän keskus, josta johdetaan osajärjestelmiä hierarkkisesti.

3528
3529
3530
3531
3532

3533
3534
3535
3536
3537
3538

Lisäksi on huomioitava, että osajärjestelmät muodostavat yhden kokonaisjärjestelmän, joka käsittelee sisään tulevia syötteitä ja ulos annettavia syötteitä, minkä lisäksi on erilaisia palautteita takaisin järjestelmässä huomioitavaksi.

Ehdotus 11: Prosessimallien rakentamisen jälkeen ja vaatimusten laajan listauksien jälkeen on mahdollista tehdä erilaiset kokonaisjärjestelmän jakaminen osajärjestelmiksi.

3539
3540
3541
3542

Edelleenkin voi todeta, että käytännössä on tehtävä yhteistyötä kohdealueen edustajien kanssa ja tietotekniikan osa-alueiden edustajien kanssa.

3543
3544
3545

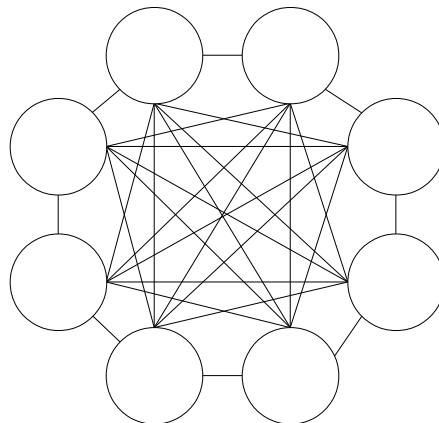
Ehdotus 12: Osajärjestelmiksi jakamisessa (mahdollisesti hierarkioiksi) on osajärjestelmien väliset yhteydet pidettävä mahdollisimman yksinkertaisina.

3546
3547
3548

Tosiasia on kuitenkin, että eri osajärjestelmien kaikki osat voivat olla yhteydessä toisiinsa ilman erilaisia osajärjestelmiä. Tästä on seuraava kuva.

3549
3550
3551

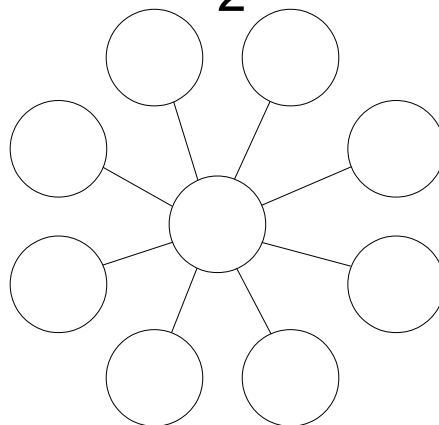
1

3552
3553
3554
3555
3556

Ongelma näissä monesta-moneen -yhteyksissä on pienenkin osajärjestelmän muutoksen heijastumista muihin osajärjestelmiin – tätä voisi kutsua ns. spagettijärjestelmäksi.

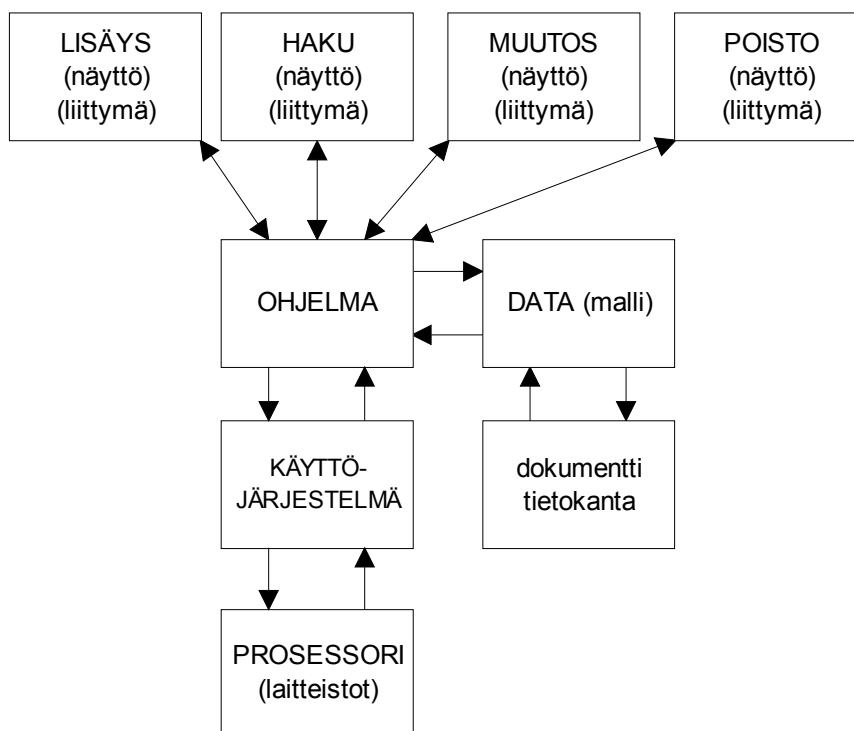
2

3557
3558
3559
3560
3561
3562
3563
3564
3565
3566
3567
3568
3569
3570

Toinen ääripää on luonnollisesti vain yhteen keskusjärjestelmään perustuva kokonaisjärjestelmä. Tässä mallissa ongelmana on, että keskusjärjestelmän toimimattomuus heijastuu välittömästi kaikkiin osajärjestelmiin. Seuraavassa kuvassa on esitetty tietoteknisen järjestelmän perustoimenpiteet:

- haku, lisäys, poisto ja muutos perustoimintoina
- ohjelma on keskeisin (eniten nuolia) osa järjestelmästä
- ohjelmat toimivat käyttöjärjestelmien päällä
- käyttöjärjestelmät toimivat laitteiden päällä
- dataa käsitellään dokumentteina ja tietokantoina
- datalle on erilaisia (tieto)malleja.

3571

3572

3573

3574

3575

Harvan käyttäjän tarvitsee pohtia näitä aiheita tavallisessa käytössä, jos siis kaikki toimii asianmukaisesti ilman suuria ongelmia.

	Omistus? Jäsenyys? Sopimus?	AVOIN	SULJETTU
1. Laite			
2. Käyttöjärjestelmä (laitteeseen)			
3. Ohjelma(t)			
4. Tietomalli / Käsitelmä			
5. Tiedosto (Standardi)			
6. Tietokanta (Standardi)			
7. Viestintä (Standardi)			
8. Haku / Liittymä			
9. Lisäys / Liittymä			
10. Poisto / Liittymä			
11. Muutos / Liittymä			

3576

3577

3578

3579

3580

3581

Lyhyesti todeten voi todeta, että erilaiset osajärjestelmät voivat perustua omistukseen, jäsenyyteen, tai sopimukseen, minkä lisäksi omistus, jäsenyys ja sopimus muodostavat monimutkaisia ketjuja.

Itse olen esittänyt seuraavaa laajinta mahdollista ratkaisua:

- tilaava yhteisö omistaa kaiken laitteiston 3582
- käyttöjärjestelmät ovat mahdollisuuksien mukaan avoimia käyttöjärjestelmiä 3583
- tilaava yhteisö mahdollisesti omistaa kaikki järjestelmän ohjelmat 3584
- mahdollisuuksien mukaan ohjelmistot ovat avoimia ohjelmia 3585
- tilaava yhteisö huolehtii tietomallista / käsitemallista 3586
- tilaava yhteisö omistaa tiedostot 3587
- tilaava yhteisö omistaa datan tietokannoissa 3588
- tilaava yhteisö omistaa tietokannat 3589
- mahdollisuuksien mukaan tietokannat ovat avoimia ohjelmia 3590
- mahdollisuuksien mukaisesti käytetään koko ajan avoimia standardeja 3591
- haku, lisäys, muutos ja poisto perustuvat mahdollisuuksien mukaisesti avoimiin ratkaisuihin. 3592
3593
3594

Selvää on, että tilaavassa yhteisöissä on jo aiemmin sidottu toimintaa kiinni erilaisiin tietotekniisiin järjestelmiin, jotka voivat olla täysin avoimia tai täysin suljettuja. Harva yhteisö voi nykytilanteessa aloittaa täysin uudesta tilanteesta ilman mitään rajoituksia. Tämä vuoksi voi todeta, että matka laajimpaan mahdolliseen ratkaisuun voidaan tehdä vähitellen eri vaiheessa useamman vuoden aikajaksona aina osajärjestelmien muutoskohdissa. 3595
3596
3597
3598
3599
3600

Selvää on, että osa tietotekniikan toimittajista eivät lähtökohtaisesti toimi edellä kuvatun laajimman mahdollisen ratkaisun (osa)toimittajina, mikä voi aiheuttaa ongelmia erilaisissa muutostilanteissa. 3601
3602

Itse painottaisin, että erilaiset avoimet ratkaisut eivät ole ilmaisia pitkällä aikavälillä, ja avoimet ratkaisut aiheuttavat **ERILAISIA** kustannuksia kuin täysin suljetut ratkaisut. Hyvä esimerkki on erilaiset ylläpidon toimittajat, vaikka itse ylläpidettävä ratkaisu voi perustua avoimiin ratkaisuihin – avoimuuteen perustuvien omien tietokantojen maksullinen ylläpito voisi olla yksi esimerkki. 3603
3604
3605
3606
3607
3608

Ehdotus 13: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja suljetut ratkaisut kokonaisjärjestelmälle ja osajärjestelmille: haku, lisäys, poisto, muutos, laitteet, ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat. 3609
3610
3611
3612

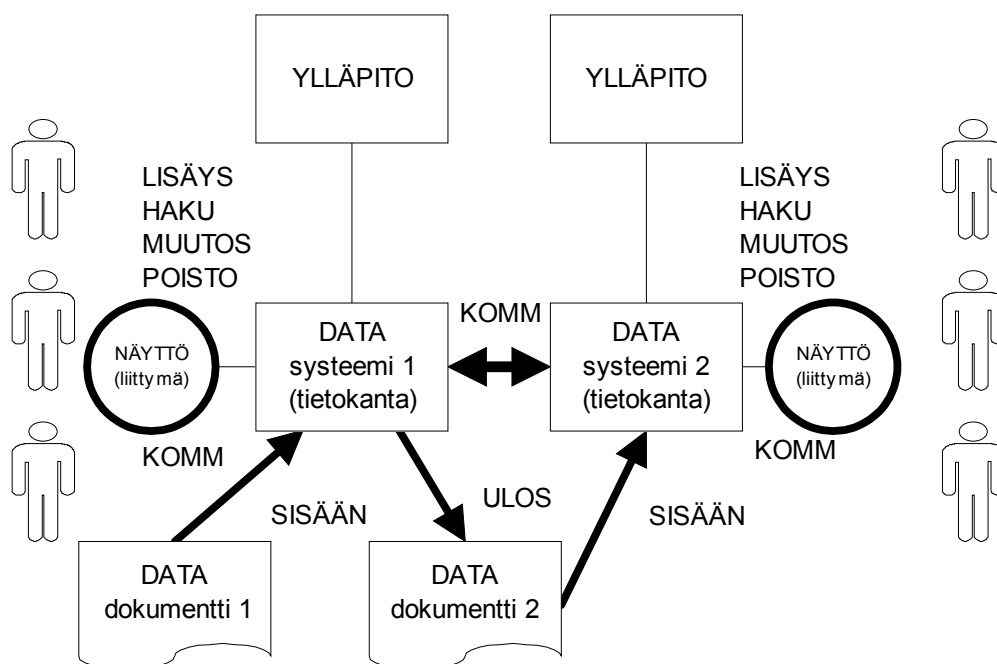
Ehdotus 14: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja suljetut standardit eri kohtiin järjestelmää: haku, lisäys, poisto, muutos, laitteet, ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat. 3613
3614
3615
3616

Itse olen kehottanut eri yhteyksissä käyttämään avoimia ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan ja tämän jälkeen omaa omistusta – suljetut ratkaisut olisivat viimeinen vaihtoehto. Kuten todettua, niin totuus järjestelmien kehittämissä on monimutkaisempi, ja joskus on tyydyttävä suljettuihin ratkaisuihin jollakin aikavälillä. 3617
3618
3619
3620
3621

Ehdotus 15: Mahdollisuuksien mukaan käytetään järjestelmän kehittämisessä avoimia standardeja ja muitakin avoimia ratkaisuja. 3622
3623
3624

Kuten todettua, niin aikaisemmat sitoumukset tietotekniikkaan voivat rajoittaa tehtäviä valintoja. Taas toisaalta uudet valittavat standardit ja uudet ratkaisut mahdollistava uutta toimintaan. 3625
3626
3627

12. Suorat yhteydet järjestelmien välillä vai dokumenttien välitystä järjestelmien välillä? 3628
3629

Tosiasiassa järjestelmät ovat eri tavoin yhteyksissä – joka suoraan yhteydessä tai sitten dokumenttien vaihtamisen avulla.

Ehdotus 16: Yksi osa vaatimusten kirjaamista voi olla järjestelmien välisten suorien yhteyksien kartoittaminen.

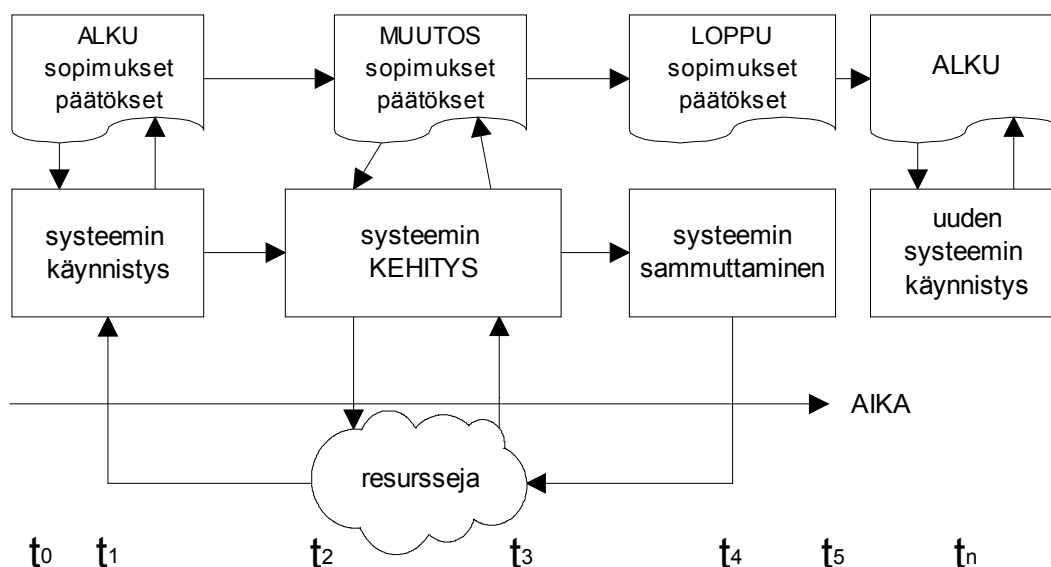
Ehdotus 17: Yksi osa vaatimusten kirjaamista voi olla järjestelmien välillä siirrettävien dokumenttien laadun ja määrän arviointi/kartoittaminen.

Oma huomio, että suorat yhteydet ovat tietysti nopeampia, mutta suorien yhteyksien on sitten toimittava koko ajan. Tiedostojen välittäminen voi tarkoittaa hyvin erilaisten tiedostomuotojen hallintaa, koska erilaisia tiedostoja tarvitaan eri yhteyksissä erilaisten standardien mukaisesti.

Yksi esimerkki tiedostojen välityksestä on RSS, jonka tunnuksena on edellä oleva kuva. Käytännössä RSS-syötteiden tarvitsemia tiedostoja pystyy lukemaan hyvin laaja joukko erilaisia ohjelmia, jolloin ei välttämättä ole tarvetta suoriin yhteyksiin järjestelmien välillä.

13. Sopimusten ja päätösten välisestä suhteesta?

Edellä mainittujen syiden vuoksi on melko varmasti käytettävä erilaisten osajärjestelmien toimittajina kaupallisesti toimivia yrityksiä, jolloin törmätään erilaisiin kilpailutuksien isoihin ongelmiin.

Perusongelma on, että edellä kuvatulla tavalla tietotekniikan kehittäminen on erittäin iso muutoshanke, ja kaikkia tarvittavia muutoksia ei pystytä ennakoimaan muutoshankkeen alkuvaiheissa. Tämän vuoksi on otettava käyttöön jokin päätöksenteon menetelmä, johon voidaan kirjata eri vaiheissa tehtyjä päätöksiä koko ajan tietoteknisen muutoshankkeen kaikissa vaiheissa.

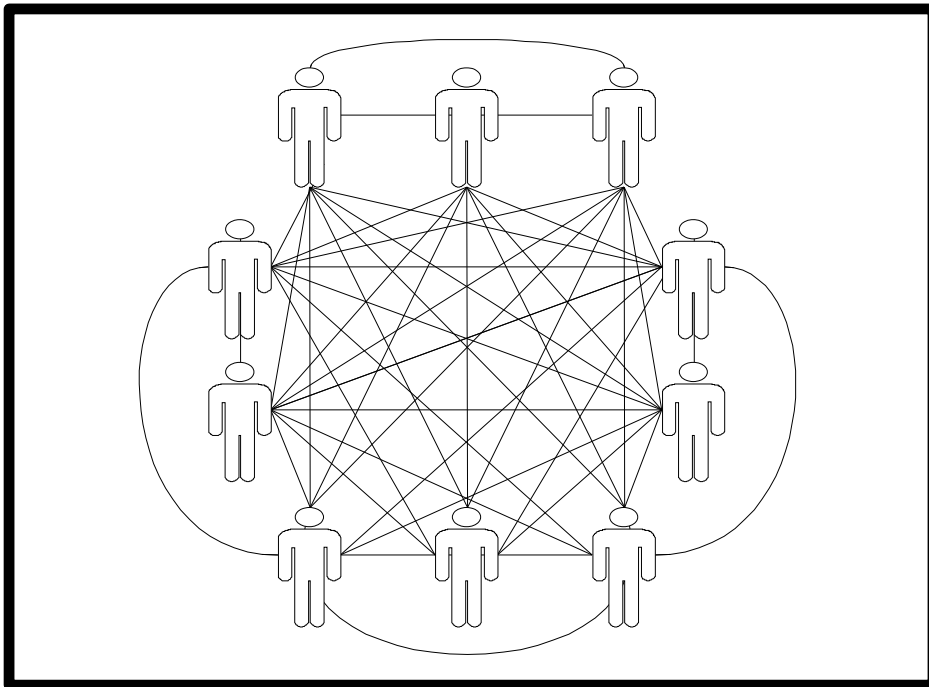
Ehdotus 18: Hyvissä ajoin jo ennen erilaisia kilpailutuksia päätetään jostain päätöksenteon menetelmästä, jolla kaikki päätökset voidaan kirjata hyvissä ajoin jo ennen varsinaista toimittajien kilpailuttamista.

Kun jokin päätöksenteon menetelmä on valittu, niin tämän jälkeen voidaan lähteä pohtimaan varsinaista kilpailutusta. Tosiasiassa tarvittavia päätöksiä voi olla satoja tai tuhansia riippuen tietoteknisen muutoshankkeen laajuudesta. Päätökset olisi hyvä kirjata jo kauan ennen varsinaisia kilpailutuksia.

14. Ihmisten yhteistyön mahdollisuudet ja ihmisten yhteistyön erilaiset ongelmat ratkaistaviksi?

Edellä olen ehdottanut kehitettävän järjestelmän jakamista erilaisiin osiin, joiden väliset yhteydet on pidetty mahdollisimman tehokkaina ja kuitenkin mahdollisimman vähäisinä yhteyksinä.

3654
3655
3656
3657
3658
3659
3660
3661
3662
3663
3664
3665
3666
3667
3668
3669
3670
3671
3672
3673
3674
3675
3676
3677
3678
3679

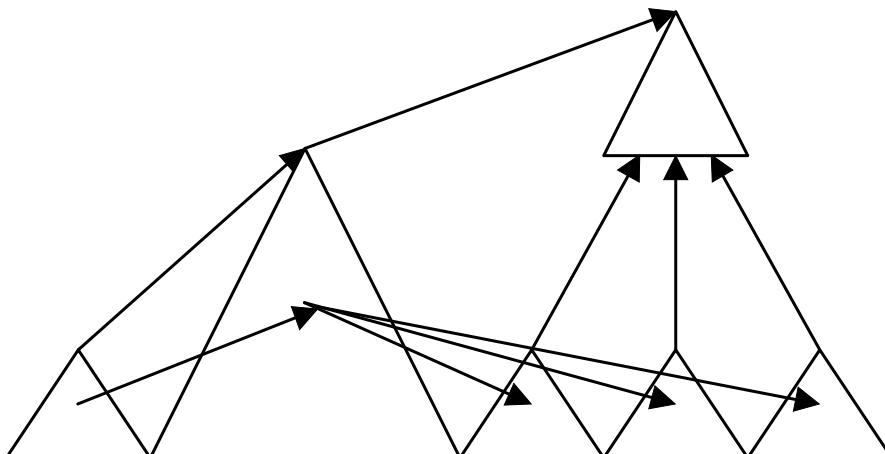

Selvää on, että kehittämishankkeen ajaksi valitaan projektiryhm(i)ä jäsenineen. Eri lähteissä on hyvin erilaisia näkemyksiä ryhmän suurimmasta tehokkaasta koosta (esim. 7-15), minkä jälkeen henkilöiden määrän lisääminen (esim. >7 tai >15) alkaa alentaa ryhmän tehokkuutta.

Ehdotus 19: Eri osajärjestelmien kehittämisen yhteydessä kannattaa arvioida parasta mahdollista ryhmäkokoja takaamaan kunkin osajärjestelmän paras mahdollinen kehitys.

Selvää on, että järjestelmää kehitettäessä voivat jotkut ryhmät kasvaa liian suuriksi, koska (hyvin) erilaisia sidosryhmien edustajia voi liittyä/kiinnittyä muutoshankkeen elinkaaren aikana. Tämän vuoksi on muutoshankkeen elinkaaren ehkä pakko jakaa joitain ryhmiä useammaksi ryhmäksi, jotta ryhmän tehokkuus ei ala kärsiä kaiken turhan oheisviestinnän vuoksi.

Ehdotus 20: Mahdollisesti eri ryhmien ryhmäkoon kasvaessa liian suureksi on ehkä jaettava ryhmiä uusiksi ryhmiksi muutoshankkeen aikana.

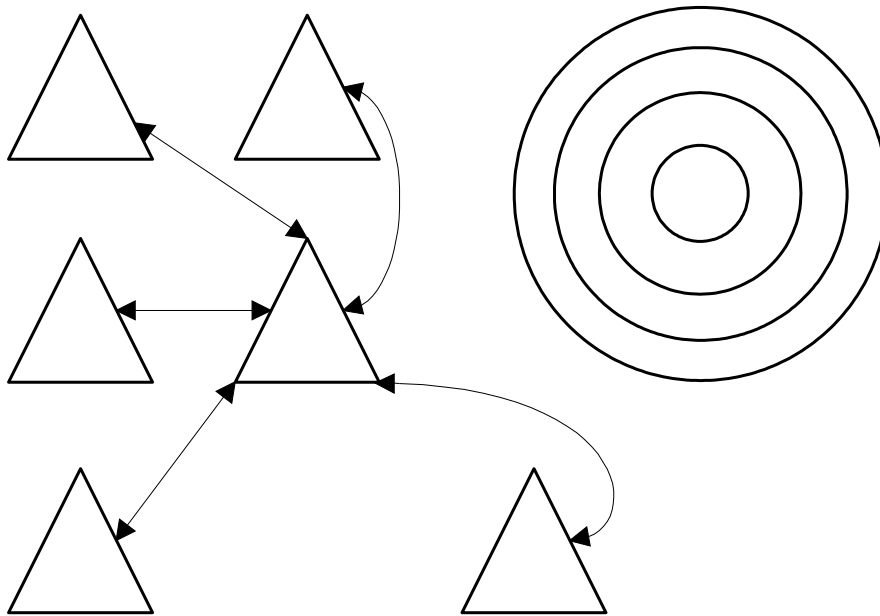

3680
3681
3682
3683
3684
3685
3686
3687
3688
3689
3690
3691
3692
3693
3694
3695
3696
3697

3698

3699
3700
3701
3702
3703

Riippuu jälleen näkökulmasta, että miten yksittäinen henkilö näkee erilaisten yhteisöjen suhteet toisiinsa. Tosiasiassa erilaiset yhteisöt ovat erilaisissa suhteissa toisiinsa, ja yhteisöjen väliin voi syntyä erilaisia tasoja/hallintorakenteita, vaikka eri yhteisöillä on erilaisia/yhteisiäkin tavoitteita

3704
3705
3706
3707
3708
3709

Toisena näkökulmana on tietysti koko ajan laajenevat suhteet, jolloin järjestelmän kehitys ja järjestelmästä saatava hyöty laajenee vähitellen uusille ryhmille tietotekniikan muutoshankkeen aikana.

3710
3711
3712
3713

Kumpikin näkökulma (tasot/hallintorakenteet ja/tai laajenevat suhteet) on perusteltu, ja tämän vuoksi erilaiset hallinnon rajat ja sopimuksien rajat voidaan rakentaa niin, että uusien ryhmien osallistuminen eri vaiheissa onnistuu ilman laajoja uudelleenjärjestelyitä.

Ehdotus 21: Erilaiset sopimukset kannattaa tarkistaa, että muutoshankkeen aikana voidaan tarvittaessa ottaa mukaan mahdollisesti uusien sidosryhmien edustajia ilman laajoja sopimusten uudelleenjärjestelyitä.

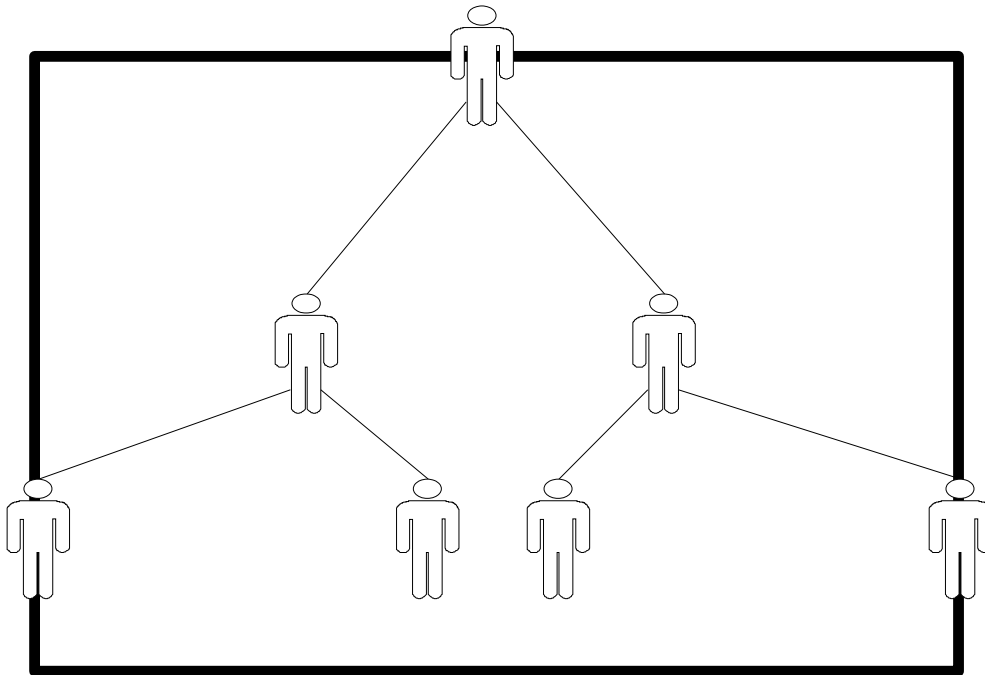
3714
3715
3716
3717

15. Ihmisten välisestä hierarkiasta: pakko vai valinta?

3718
3719

Eri henkilöt suhtautuvat (ideologisesti) eri tavoin ihmisten muodostamiin hierarkioihin, ja yksittäinen henkilö voi pitää hierarkiaa siunauksena tai kirouksena.

3720
3721
3722

3723
3724

Erilaisissa yhteisöissä voivat eri henkilöt olla voimakkaasti mukana yhteisön ulkopuolisessa toiminnassa, esimerkiksi myyntihenkilöt ja osa johtajista voivat olla tällaisia henkilöitä. Riippuen yhteisöstä on ulkopuolisen maailman ymmärtäminen yhteisön sisällä paremmin tai huonommin järjestetty ja/tai ymmärretty.

3725
3726
3727
3728
3729

Oma huomio/tuomio on, että tuotanto oikeasti rajaa (siis yhteisön sisällä) kaiken toiminnan eri tavoin. Metalliyrityksestä voisi olla esimerkkinä erilaiset toleranssit metallituotteille. Jos metalliyrityksen myynti tekee sopimuksia väärin toleransseihin perustuen, voi tehty sopimus olla käytännössä vaikea toteuttaa oikeasti. Tietysti tietotekniikan muutoshankkeissa tuotannon rajat on paljon vaikeampi määritellä, koska ihmiset eivät ole koneita, joten tietotekniikan muutoshankkeissa ei ole toleransseja vastaavia mittatikkuja.

3730
3731
3732
3733
3734
3735
3736

Tämän vuoksi täytyy vielä kerran todeta, että järjestelmän jakaminen eri osajärjestelmiksi täytyy tehdä hyvin, jotta voidaan hallita pienempiä osahankkeita.

3737
3738
3739

16. Erityistä pohdintaa käyttöliittymistä

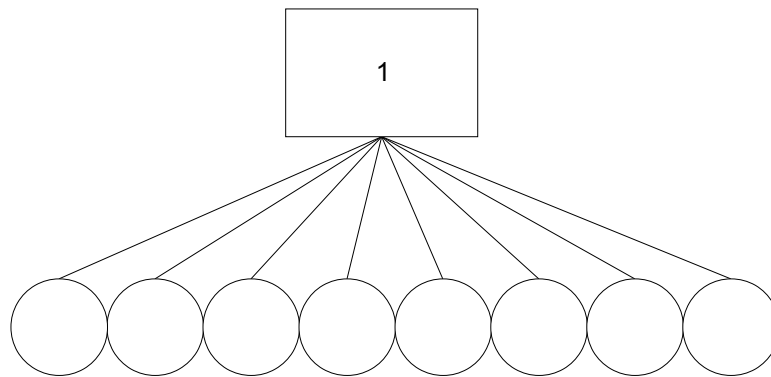
3740
3741

Tähän kohtaan täytyy todeta, että järjestelmiä käyttävät ihmiset voidaan jakaa erilaisille jatkumoille esimerkiksi seuraavasti:

3742
3743
3744

- kertakäyttäjät
- käyttö esim. 1-2 kertaa kuukaudessa
- käyttö viikoittain
- käyttö päivittäin
- käyttö useita kertoja päivässä.

3745
3746
3747
3748
3749
3750
3751

3752
3753

Oma huomio/tuomio on, että ensimmäisenä kannattaa kehittää järjestelmän suurkäyttäjille hyvin yksinkertaiset liittymät, joiden perusteella tarvitsee tehdä vain harvoja valintoja, minkä lisäksi kaikkiin toimintoihin löytyy erilaisia oikopolkuja ja erilaisia yhden vaiheen valintoja. Suurkäyttäjän käyttöliittymistä voi lähteä kehittämään muiden ryhmien käyttöliittymiä kohti kertakäyttäjää.

3754
3755
3756
3757
3758

Tosiasia on, että monesti järjestelmät tehdään vain ja ainoastaan yhden liittymän varaan, jolloin eri ryhmät valittavat järjestelmät olevan tehoton ja vaikea käyttää. Esimerkiksi suurkäyttäjät voivat uupua, jos jokainen päivä pitää tehdä kymmeniä/satoja valintoja (vrt. hiiren klikkauksia), jotka eivät tuota mitään lisäarvoa suurkäyttäjille.

3759
3760
3761
3762
3763

Ehdotus 22: Eri käyttäjäryhmille pitää kehittää erilaisia käyttöliittymiä – alkaen suurkäyttäjistä päätyen kertakäyttäjiin.

3764
3765
3766

Käyttöliittymien kehittämisessä on paljon kehiteltävää edelleenkin, ja esimerkkinä on lääkäreiden hyvin kriittiset arviot potilastietojärjestelmistä, vrt. Vänskä ym. (2010); Winblad ym. (2010); Arvola ym. (2012).

3767
3768
3769
3770

17. Järjestelmien muodostamat monimutkaiset ketjut

3771
3772

Edellä on ollut mainintoja erilaisten järjestelmien mahdollisuuksista: hierarkkinen, keskitetty, monesta-moneen tai kaikki-kaikkiin. Tosiasiassa järjestelmän elinkaaren aikana yksittäisen järjestelmän suurin hyöty tulee esille eri järjestelmien yhteistyön kautta/avulla. Iso ongelma on tietysti erilaisten järjestelmien eriaikaiset elinkaaret, jolloin tulee ongelmaksi suunnitella uudelleen järjestelmien yhteistyö.

3773
3774
3775
3776
3777
3778

Edellä on mainittu RSS esimerkkinä standardista, jonka avulla voidaan tehdä yhteistoimintaa tiedostojen avulla ilman suoria yhteyksiä. Ongelmaksi tulee tietysti eri järjestelmistä ulos saatavat tiedostot, jotka eivät ole minkään standardin mukaisia, koska järjestelmien tekniikka ja elinkaari vaihtelevat.

3779
3780
3781
3782
3783

Yksi esimerkki on Ohiosta (Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office. 2012), jolloin useamman vuosikymmenen toiminut keskitetty vanha järjestelmä päätettiin vaihtaa hajautetummaksi ratkaisuksi. Kyseiseen järjestelmään oli liittynyt hyvin laaja määrä erilaisia yhteisöjä, jolloin uuden järjestelmän kehittäminen kohtasi joukon erilaisia ongelmia.

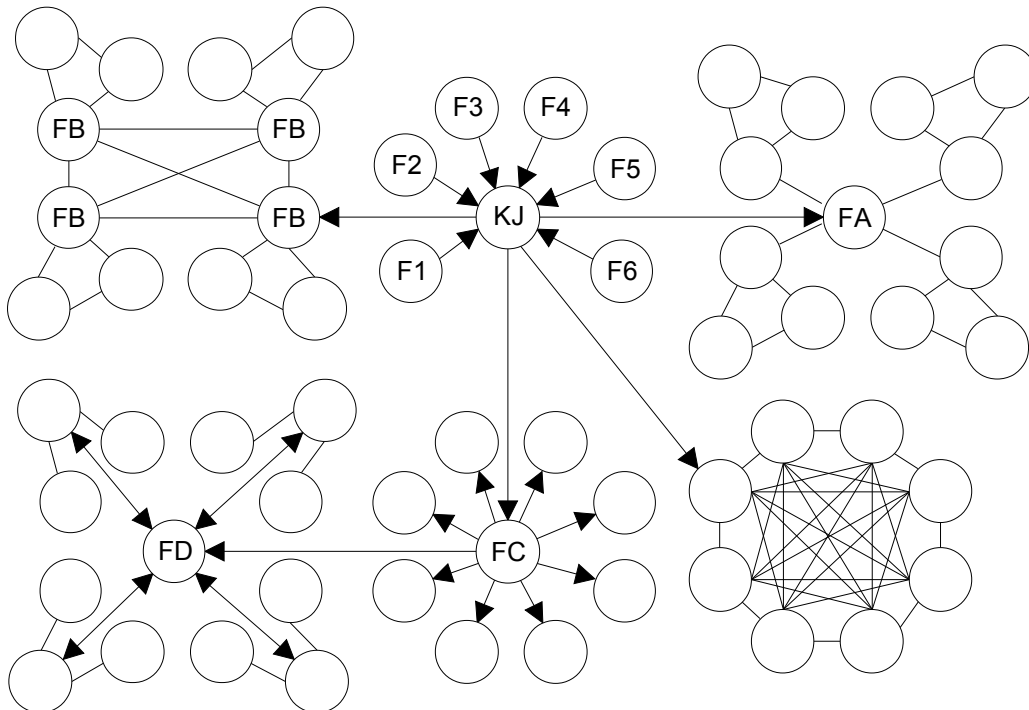
3784
3785
3786
3787

Ehdotus 23: Hankerekisterin kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa hankerekisteriin liittyvien järjestelmien noudattamien standardien määrä ja laatu.

3788
3789
3790
3791

Ehdotus 24: Kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa järjestelmät, jotka eivät noudata mitään standardia.

3792
3793
3794
3795

3796
3797

Kuten edellä oleva kuva yrittää esittää, niin erilaisia standardeja/formaatteja voi olla samaan aikaan useita, minkä lisäksi eri järjestelmät käyttävät vain joitain standardeja/formaatteja ja vielä erilaisia versioita standardeista/formaateista.

3798
3799
3800
3801

18. Useamman osahankkeen läpivienti mahdollisuutena

3802
3803

Vielä kerran täytyy todeta, että erilaiset tietotekniikan kehittämishankkeet ovat erittäin suuria muutoshankkeita, joilla on hyvin paljon odottamattomia sivuvaikutuksia. Esimerkkejä erilaisista ongelmia ovat mm. seuraavat:

3804
3805
3806
3807

- Tietotekniikkahanke pitää keskeyttää ja lopettaa
- Kustannukset ovat moninkertaisia alkuperäisiin arvioon nähden
- Alkuperäisistä tavoitteista saavutetaan vain osa
- Kehitetty järjestelmä ei saa loppukäyttäjien arvostusta
- Ihmisten työtehtävien muutoksien läpivienti ei tapahdu heti ja voi vaatia odotettua pidemmän ajan.

3808
3809
3810
3811
3812
3813
3814

Edellä olevat ongelmat ovat kovaa todellisuutta, vrt. The Standish Group International (1995a, 1995b, 1999, 2001) käyvät läpi erilaisia epäonnistumisia.

3815
3816
3817

Edellä olevat ongelmat ovat aina riskeinä kaikille tietotekniikan muutoshankkeille, ja tämän vuoksi on seuraavat ehdotukset:

3818
3819
3820

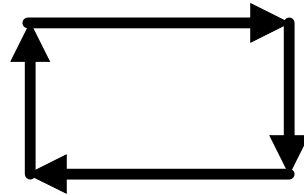
Ehdotus 25: Tulevan hankerekisterin kehittämishanke jaotellaan useammaksi pienemmäksi kehittämishankkeeksi, joita voidaan tehdä joko peräkkäin tai vierekkäin.

3821
3822

Ehdotus 26: Pienempien kehittämishankkeiden välille laaditaan/tehdään/määritellään vain välttämättömät yhteydet.

3823
3824
3825
3826
3827
3828
3829
3830

Useamman pienen hankkeen läpivienti voi tietysti tarkoittaa jonkin verran enemmän hallintoa, joka on tietysti pidettävä mahdollisimman vähäisenä kaikissa vaiheissa.

3831
3832
3833
3834
3835
3836
3837

Tietotekniikan kehittämishankkeiden taustalla vaikuttaa erilaiset ideologiat, jotka ovat erilaisia, joten kehittämishankkeen aikana valitaksi jokin yksittäinen kehittämistapa. Monesti voi todeta, että valitaksi tulee jonkinlainen ympyrämalli, jossa kehittäminen perustuu useamman kierroksen ajatukseen.

Ehdotus 27: Kehittämishankkeen voi järjestää useamman kehittämisen kierroksen järjestelmäksi, jolloin pienemmät osahankkeet voivat seurata toisiaan hallitulla tavalla.

3838
3839
3840
3841

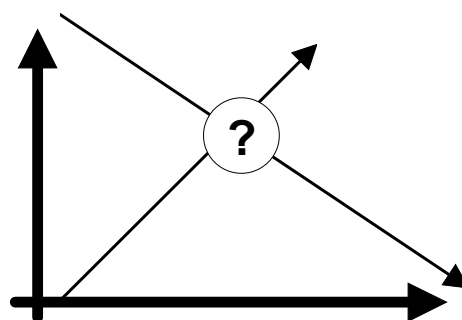
Edellä on ollut mainintoja erilaisista päätöksenteon menetelmistä. Tässä kohtaa voi todeta, että päätöksentekojärjestelmä käyttäen voidaan pitää hallinnassa järjestelmän kokonaiskehittäminen.

3842
3843
3844

19. Paluu erikoistiedon ja yleistiedon tasapainoon

3845
3846

YLEISTIETO

ERIKOISTIETO

3847
3848
3849
3850
3851

Loppujen lopuksi on vielä palattava erikoistiedon ja yleistiedon yhteensovittamisen ongelmiin ja mahdollisuuksiin. Selvää on, että erikoistumalla tiettyyn aiheeseen voi jonkin erikoistiedon huippuasiantuntijaksi. Toisaalta eri henkilöillä on suhteellisen laaja yleistieto useammasta aiheesta.

	3852
Edellä on osoitettu erilaisia aiheita eri asiantuntijoiden työskentelyn yhteensovittamiselle.	3853
Ensimmäisenä erityishuomiona voi vielä kerrata, että hyvissä ajoin ennen kilpailutuksia valitaan jokin päätöksenteon menetelmä. Toisena erityishuomiona voi vielä kerrata, että sovellusalueen asiantuntijan (ei siis tietotekniikka-asiantuntija) olisi hyvä johtaa mallinnusta valitulla mallinnusmenetelmällä, jotta mallinnus perustuisi kohdealueen erityispiirteisiin – ei siis arvauksiin.	3854
	3855
	3856
	3857
	3858
20. Lausunto on kuitenkin suhteellisen rajoittunut	3859
	3860
Tämä lausunto ei kata kaikkea monimutkaisuutta liittyen tietotekniikan muutoshankkeista, joten muitakin lausuntoja kannattaa lukea hyvinkin huolellisesti.	3861
	3862
	3863
196.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017	3864
	3865
Itse käsitin hankerekisterin (www.hare.vn.fi) olleen ASP-tekniikalla tehty (perustettu 1998) järjestelmä, joka alkoi kohdata omia ylläpidon haasteitaan, jolloin tarpeelliseksi tuli kehittää uusi hankerekisteri. Eri vaiheiden jälkeen on perustettu oma ²² sivusto uudelle hankerekisterille, josta voi hakea tietoja käynnissä olevista ja vuoden 2010 jälkeen päättyneistä hankkeista, työryhmistä ja erilaisista toimikunnista sekä selvitystöistä. Mielenkiintoisella tavalla on vanhan hankerekisterin (www.hare.vn.fi) alaisuudessa vielä erilaisia asiakirjoja, vaikka uuden sivuston kautta tehdään tarkat haut rekisteriin.	3866
	3867
	3868
	3869
	3870
	3871
	3872
	3873
En ole selvittänyt tarkasti uuden hankerekisterin ja vanhan hankerekisterin teknisiä ominaisuuksia. Itse toivon, että uusi hankerekisteri on tehty mahdollisimman avoimilla ratkaisuilla, jolloin ylläpito voisi olla helpompaa verrattuna suljettuihin järjestelmiin.	3874
	3875
	3876
	3877
Mielenkiintoista on tietysti verrata uutta hankerekisterin ja ²³ lausuntopalvelun eroja ja yhtäläisyyksiä. Kaikissa hankkeissa ei järjestetä lausuntokierrosta, joten joistain hankkeista on tiedot vain hankerekisterissä. Lausuntopalveluun on vähitellen tullut lisää lausuntopyyntöjä, ja itse olen antanut lausuntoja eri aiheista.	3878
	3879
	3880
	3881
	3882
Tässä kohtaa voisi palauttaa mieliin suomalainen julkinen edunvalvonnan (lobbaus) yhteisöjen rekisterin mahdollisuus. Jos jokin edunvalvonnan (lobbaus) yhteisö olisi (mahdollisessa) rekisterissä, niin rekisteröidylle yhteisölle lähetettäisiin tiedoksi uudet lausuntomahdollisuudet.	3883
	3884
	3885
	3886
Vastaavalla tavalla myös kiinnostuneet kansalaiset voisivat rekisteröityä, jolloin heillekin tiedotettaisiin uusista lausuntopyynnöistä.	3887
	3888
	3889
Kerraten voi todeta Euroopan Unionin alaisuudessa järjestetyistä lausuntopyynnöistä, että olen ollut joskus ainut kansalainen, joka on jättänyt oman lausuntonsa. Eli suhde voi olla 1 / 500 000 000.	3890
	3891

22 <http://valtioneuvosto.fi/hankkeet>, Valtioneuvosto – Hankkeet ja säädösvalmistelu

23 <https://www.lausuntopalvelu.fi/>, Lausuntopalvelu

197. Keskitetyn järjestelmän oikea kaatuminen viime hetken ruuhkaan

3892

3893

3894

3895

197.1. Vaalibyrokratiaa vai vaaliuskomuksia? / 6.3.2015

3896

Pysyvä linkki:

3897

3898

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_56

3899

3900

ILKKA

3901

3902

JULKAISTU: 6.3.2015

3903

3904

Vaalibyrokratiaa vai vaaliuskomuksia?

3905

3906

Juha Rinta-Jouppi kirjoitti 3.3. sähköisestä äänestyksestä. Aihe vaatii kuitenkin ongelmien esittelyä.

3907

Nettiäänestyksen takia on työryhmä, joka järjesti kuulemisen. Huomioin lausunnossani eri

3908

ongelmia.

3909

3910

Valtion tietojärjestelmät ovat kärsineet ongelmista, ja Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut

3911

myös epäonnistumia. Myös nettiäänestys voi olla epäonnistuminen äänestyskoneen tavoin.

3912

Ulkomaiset esimerkit ovat myös epäonnistumisia, joita on Suomessa selvitettävä tarkasti.

3913

3914

Mainittu Viron järjestelmä perustuu sähköiseen henkilökorttiin, jonka kehittämisessä Suomessa on

3915

epäonnistuttu. Suomessa on päällekkäin sähköisen tunnistamisen hankkeita, joten oikeasti pitäisi

3916

lopettaa tunnistusmenetelmiä.

3917

3918

Kirjoituksessa mainitut verkkopankkitunnukset ovat yksityistä tekniikkaa. Voimmeko perustaa

3919

valtion järjestelmän perustuen yksityiseen tekniikkaan, johon valtiolla ei ole määräysvaltaa? Ero

3920

verkkopankkien ja sähköisen äänestyksen välillä on selvä. Verkkopankit ovat jatkuvassa käytössä ja

3921

huolto tehdään hallitusti. Sähköisen äänestyksen pitäisi kestää ilman huoltoa tai häiriötä muutaman

3922

viikon ajan.

3923

3924

Yhteishaun järjestelmä kaatui, koska ihmisluonteen mukaisesti hakijat käyttivät keskitettyä

3925

järjestelmää viimeisinä hetkinä. Myös sähköisen äänestyksen järjestelmä on keskitetty järjestelmä.

3926

3927

Jos esimerkiksi miljoona ihmistä äänestäisi netissä, palvelin tekisi miljoonia, esimerkiksi 10

3928

miljoonaa toimintoa käytännössä viimeisinä päivinä. Tämä vastaa palvelunestohyökkäystä, jolloin

3929

palvelin kaatuu toimintojen liialliseen määrään.

3930

3931

Toimittajat eivät koskaan takaa sadan prosentin toimivuutta palvelimille, ja yleinen takuu on 99,99.

3932

Esimerkiksi 10 miljoonaa toimintoa tarkoittaisi myös epäonnistumisia. Onko nettiäänestyksessä

3933

hyväksyttävä epäonnistuneita äänestyksiä? Onko vaikkapa 0,1 prosenttia äänestystapahtumista vain

3934

todettava epäonnistuneiksi toiminnoiksi ilman toimenpiteitä?

3935

3936

Nettiäänestyksen on toivottu lisäävän äänestysintoa. Esimerkiksi ylioppilaskuntien sähköinen äänestäminen ei ole lisännyt intoa, vaikka järjestelmiä käyttävät sähköisiin palveluihin tottuneet.	3937 3938 3939
Ongelma on keskitetyn järjestelmän haavoittuvuus miljoonien yhteyksien vuoksi. Ihmiset äänestäisivät oikeasti viimeisinä hetkinä, jolloin keskitetyt järjestelmät kaatuisivat miljooniin yhtäaikaisiin toimintoihin. 99,99 prosentin varmuus ei koskaan muutu sadan prosentin varmuudeksi, mikä on siis oikea ongelma.	3940 3941 3942 3943 3944
Ensisijainen ongelma ei ole hakkerit tai epäonnistumisen pelko. Oikea ongelma on keskitetyn järjestelmän oikea toiminta.	3945 3946 3947
Jukka Rannila	3948
Jalasjärvi	3949 3950

197.2. Kannatusta sähköiselle äänestykselle 3951

Juha Rinta-Jouppi – tässä hänen kirjoitus 3952

Kuvateksti 3953

Koska monilla suomalaisilla on käytössään pankkitunnukset ja joillain myös sähköinen henkilökortti, on mahdollista luoda sähköinen järjestelmä, jossa kansalaiset voisivat äänestää niillä luotettavasti netissä, kirjoittaja päättelee. 3954
3955

Vaalibyrokraatian pauloissa? 3956

Tiistai 3.3.2015 / ILKKA 3961

Eduskuntavaalit käydään kevään aikana. Tämä tarkoittaa satojen vaalilautakuntien ja -toimikuntien valjastamista mittavaan urakkaan – muusta vaalihenkilöstöstä puhumattakaan. Demokratiaa pitää kunnioittaa ja vaalit ovat aina hyvästä, mutta voisivatko itse vaaliprosessit jo hieman uudistua? 3962
3963

Tavalliselle äänestäjälle vaalien taustalla tapahtuvat toiminnot eivät näy, eivätkä niiden tarvitsekaan näkyä, mutta kuinka moni suomalainen on oikeasti tietoinen siitä koneistosta, joka vaalien taustalla pyörii? Mitä tämä kaikki maksaa ja voisiko siitä saada aikaan kenties joitain säästöjä? 3964
3965
3966
3967

Virossa voi äänestää varsin sujuvasti internetissä. Lisäksi esimerkiksi Belgiassa ja Brasiliassa äänestetään äänestyslaitteilla äänestyspaikalla – Brasiliassa ei nykyisenkaltaista raskasta paperiäänestystä sellaisenaan enää edes ole käytössä. Sähköistä äänestämistä on lisäksi kokeiltu ja osin otettu käyttöönkin mm. Hollannissa, Norjassa, Ranskassa ja Sveitsissä. 3968
3969
3970
3971

Virossa on siis voinut äänestää verkossa jo vuodesta 2005 eli kymmenen vuoden ajan. Jokunen vuosi sitten tehdyn gallupin mukaan yli 80 prosenttia suomalaisista olisi halukas antamaan äänensä sähköisesti. 3972
3973
3974
3975
3976

Suomen sekä Viron sosiaali- ja terveydenhuollon ohjelmistoihin liittyen Sitran selvityksessä aikoinaan ilmeisesti arvioitiin, että koko Suomen potilastietojärjestelmän uudistus maksaisi noin 1,2–1,8 miljardia euroa kymmenen vuoden kuluessa. Virossa heidän kansallinen sähköinen potilastietojärjestelmä toteutettiin noin kymmenellä miljoonalla eurolla. Suomen kustannuksissa 3977
3978
3979
3980
3981
3982
3983
3984

näkyv mm. ohjelmistokirjon yhteensovittamisen vaikeus, mutta pitäisikö kärjistäen todettuna antaa myös sähköisen vaalijärjestelmän kehittäminen virolaisille yrityksille ja Viron valtiolle?	3985 3986 3987
Monella suomalaisella on käytössään pankkitunnukset ja joillain myös sähköinen henkilökortti eikä pitäisi olla kovin suuri ongelma luoda sähköistä järjestelmää, jossa kansalaiset äänestävät niillä luotettavasti netissä. Tämä em. ei silti näköjään onnistu aikana, jolloin esimerkiksi dna:ta hyödynnetään mitä moninaisimmin tavoin ja avaruudessakin asutaan kansainvälisellä avaruusasemalla pysyvästi.	3988 3989 3990 3991 3992 3993
Onko ongelmana hyvien koodaajien puute vai epäonnistunut kokeilu jokunen vuosi sitten eräissä kunnissa (Karkkila, Kauniainen, Vihti) tai vain yksinkertaisesti hakkeroinnin tai epäonnistumisen pelko?	3994 3995 3996 3997
Olisiko nyt aika myöntää, että sähköistä internetpohjaista tai äänestyslaitteisiin pohjautuvaa vaalijärjestelmää tulisi nopeasti lähteä kehittämään esimerkiksi Viron mallin mukaisesti huomioiden kuitenkin erityisryhmien tarpeet äänestämisessä, jotta saamme nykyisten äänestäjien lisäksi myös nuoret ja tulevat sukupolvet innostumaan äänestämisestä?	3998 3999 4000 4001 4002
Juha Rinta-Jouppi	4003
Turku	4004 4005

197.3. Jälkiarviointia / 15.3.2017

	4006
	4007
Kirjoitushetkellä on käynnissä vuoden 2017 kunnallisvaalien kampanjointi. Yksi osa nykyaikaa on erilaisten vaalikoneiden esiinmarssi. Tietysti vaalikoneiden määrä ja laatu voi uuvuttaa ehdokkaita, jotka haluavat vastata kaikkiin mahdollisiin vaalikoneisiin.	4008 4009 4010 4011
Yksi huomio on erilaisten vaalikoneiden ongelmat viime hetken ruuhkan vuoksi. Käytännössä ehdokkaita on kunnallisvaaleissa tuhansia, ja vastaukset vaalikoneeseen tehdään kuitenkin viimeisillä hetkellä. Viimeisen hetken ruuhka aiheuttaa hyvin usein keskitetyn järjestelmän oikean kaatumisen tai erittäin merkittävän hidastumisen.	4012 4013 4014 4015 4016
Ehkä vaalikoneet auttavat ehdokkaan etsimisessä, ja tästä aiheesta pitäisi tietysti tehdä asianmukainen vertaileva selvitys.	4017 4018 4019
Itse olen törmännyt eri yhteyksissä tähän viime hetken ruuhkaan ja järjestelmien kaatumiseen viime hetken ruuhkan vuoksi.	4020 4021 4022
Käytännössä mahdollinen sähköisen äänestyksen järjestelmä (vrt. internet-äänestys) kohtaisi miljoonien yhteyksien ongelman, koska viime hetken äänestäjiä voisi olla jopa satojatuhansia. Eli oman veikkauksen mukaan myös mahdollinen sähköisen äänestyksen järjestelmä voisi oikeasti kaatua oikeassa kovassa tuotantokäytössä.	4023 4024 4025 4026 4027
Lyhyesti todeten sähköinen äänestys (vrt. internet-äänestys) olisi erittäin iso riskihanke johtuen erilaisista syistä. Itse en suosittelen siirtymistä täysin sähköiseen äänestykseen (vrt. internet-äänestys).	4028 4029 4030

4031

198. Kuka tietää oikeasti enemmän oikeasta asiasta?

4032

4033

**198.1. Kovia kannatushuutoja vai todettuja tosiasioita? /
9.3.2015**

4034

4035

Pysyvä linkki:

4036

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_57

4037

4038

4039

JP-Kunnallissanomat

4040

4041

julkaistu: 9.3.2015

4042

4043

Kovia kannatushuutoja vai todettuja tosiasioita?

4044

4045

Painettujen sanoma- ja aikakauslehtien lukeminen on laskussa Suomessa, käy ilmi kansallisesta mediatutkimuksesta (ILKKA 27.2.2015). Pitäisikö kehityksestä olla huolissaan?

4046

4047

4048

Ovatko ”uudet” sähköiset välineet ja sosiaalisen media järjestelmät tarkempia ja lukijaystävällisempiä?

4049

4050

4051

Kohut (esim. kaljan promillet) ovat nykyään väistämätön osa vaalikampanjaa.

4052

4053

Sähköiset viestintävälineet ja sosiaalinen media nostaa kohun nopeasti keskustelun aiheeksi.

4054

4055

Puolueiden tilaisuuksissa on esiintyjän monesti otettava kantaa mediakohuun. Tätä olen todistanut eri puolueiden tilaisuuksissa myös Jalasjärvellä.

4056

4057

4058

Kohu alkaa aamulla ja päivän mittaan on eri henkilöiden otettava kantaa. Väistämättä viestit yksinkertaistuvat tämän nopeuden vuoksi.

4059

4060

4061

Monesti kohu asetetaan oikeisiin mittasuhteisiin vasta painettujen sanoma- ja aikakauslehtien painoksissa. Mutta ketä enää kiinnostaa koko asia, koska uusi kohu on jo käynnissä?

4062

4063

4064

Tämä lyhytjäteisyys on nyt leviämässä vauhdilla eri suuntiin – myös Jalasjärvelle.

4065

4066

Lyhytjäteisyyden vuoksi Suomessa (esim. www.faktabaari.fi) on perustettu ulkomaisten esikuvien tavoin poliittisten väitteiden tarkastuksen palveluita.

4067

4068

4069

Käytännössä kohu yritetään ottaa haltuun, ja eri välineisiin levitetään kohuun liittyvien väitteiden totuusarvoa. Väite voi olla väärä, osittain väärä, puolitotuus tai tosiasia.

4070

4071

4072

Vaikeimpia ovat osittain väärät väittämät ja puolitotuudet, ja niiden arvioinnissa on paljon yksityiskohtia.

4073

4074

4075

Käytännössä sähköiset välineet tarkoittavat ”omien” edustajien pärjäämisen seuranta erilaisten mediakohujen keskellä. Jokainen puolue kohtaa ”omien” pyöritystä mediassa ja ”omien” pärjäämistä voi seurata hetki hetkeltä. 4076
4077
4078

Vaaleissa aina valitetaan, että poliittiset puolueet eivät erotu toisistaan. 4079
4080

Puolueet eroavat oikeasti toisistaan, ja esimerkiksi Eduskunnan valiokunnissa esitetyt eriävät mielipiteet paljastavat eroja. Eduskunta tarjoaa sähköisiä palveluita, joten itse tehty politiikan seuranta on nykyisin helppoa. 4081
4082
4083
4084

Jatkossa voi olla enemmän kansalaisten tekemää tosiasioiden seuranta, mikä asettaa poliitikot kovaan paikkaan: kansalainen tietääkin erityisaiheesta enemmän kuin poliitikko. Tämä voikin olla joidenkin poliitikoiden oikea pelko. 4085
4086
4087
4088

Jukka Rannila 4089
kuntalainen 4090
4091

198.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017 4092 4093

Viestinnän nopeus on korostunut nykyisessä mediaympäristössä. Esimerkiksi sosiaalinen media levittää jotain viestiä hyvin nopeasti. Itse olen kirjoittanut eri yhteyksissä tosiasioiden tarkastuspalveluista, joista otan huomioitavaksi seuraavat tosiasioiden tarkastuspalvelut: 4094
4095
4096
4097

- PolitiFact ²⁴ 4098
4099
- FactCheck.org ²⁵ 4100
- Fact Checker ²⁶ 4101
- FaktaBaari ²⁷ 4102
4103
- Valheenpaljastaja (YLE) 4104

Lisäksi voi todeta joidenkin tosiasioiden tarkastuspalveluiden sitoutuneen hyviin tosiasioiden tarkastukseen (International Fact-Checking Network fact-checkers' code of principles), jolloin ne ovat osa kansainvälistä verkostoa (International Fact-Checking Network). 4105
4106
4107
4108

Tämän jälkeen on uutisoitu Facebook-palvelun kehittämistä välittämään joidenkin tosiasioiden tarkastuspalveluiden tekemiä arviointeja. Eli Facebook-palvelun uutisvirtaan voitaisiin jatkossa linkittää tarvittaessa arvio erilaisten uutisten totuusarvosta. Tämä olisi tietysti hyvä uudistus, koska Facebook-palvelun uutisvirran kautta voi levitä myös totuusarvoltaan kyseenalaisia ”uutisia”. 4109
4110
4111
4112
4113

Tähän kohtaan voi todeta aikanaan kovasti hehkutetun kansalaisjournalismin olevan aika pieni ilmiö loppujen lopuksi. Nykyisin voi ympäröidä itsensä erilaisilla palveluilla, joissa voi asettaa itselleen vain tietyntyyppiset kanavat (tai vastaavat) välittämään uutisia. Käytännössä yksittäinen ihminen voi vain tietyntyyppisen kanavan (tai vastaavat) tilaaja, jolloin kaikki luetut uutiset ja ”uutiset” vain vahvistavat omia mielipiteitä ilman oikeaa tosiasioiden tarkastusta. 4114
4115
4116
4117
4118
4119

Oikeiden tosiasioiden välittäminen pitäisi olla pääsääntö, vaikka totuus voi koskea kovaa. 4120

24 <http://www.politifact.com>, PolitiFact

25 <http://www.factcheck.org>, FactCheck.org

26 www.washingtonpost.com/news/fact-checker/,

27 <http://faktabaari.fi>, FaktaBaari

	4121
199. Oikeiden ihmisten löytäminen oikeisiin tehtäviin	4122
	4123
199.1. Koodaamallako Suomi uuteen nousuun? / 19.3.2015	4124
	4125
ILKKA / JULKAISTU: 19.3.2015	4126
	4127
Koodaamallako Suomi uuteen nousuun?	4128
	4129
Antti Roine (5.3.) painotti tietokoneiden ohjelmoinnin merkitystä Suomen kilpailukyvyllä: ohjelmointia pitäisi opettaa peruskoulussa. En kiellä ohjelmoinnin merkitystä, ja kaiken muuttuminen digitaalisiksi ohjelmiksi on haaste meille kaikille.	4130
	4131
	4132
	4133
Mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalle ovat seuraavia: yleisen tietotekniikan kehittäminen, tietokoneiden upottaminen osaksi ns. kovia tuotteita tai erilaiset tietopalvelut ns. kovien tuotteiden lisäksi.	4134
	4135
	4136
	4137
Yleinen tietotekniikka kehitetään kansainvälisesti, ja voimme Etelä-Pohjanmaalla valita parhaat tekniikat omaan käyttöön.	4138
	4139
	4140
Ensimmäinen mahdollisuus on siis tietokoneiden upottaminen osaksi ns. kovia tuotteita. Esimerkiksi tuotteiden pakkauksiin voisi lisätä älyä.	4141
	4142
	4143
Toinen mahdollisuus on siis tietopalvelut ns. kovien tuotteiden oheen. Esimerkiksi koneiden etähuoltoon voisi olla tietopalveluita.	4144
	4145
	4146
Tietokoneiden toiminta vaatii paljon erittäin yksityiskohtaisia käskyjä eli koodia. Hyvinkin yksinkertaiselta vaikuttava tehtävä vaatii paljon ohjelmointia ja testaamista.	4147
	4148
	4149
Työpaikkailmoituksissa halutaan yleisesti hyviä ryhmätyöntekijöitä ja hyvillä vuorovaikutustaidoilla. Tietokoneen kanssa ei voi olla sosiaalinen tuntikausia, jos tehtävä vaatii ainoastaan tietokoneen kanssa työskentelyä ilman häiriöitä.	4150
	4151
	4152
	4153
Sosiaalinen ihminen ei ehkä pysty keskittymään tunneiksi tietokoneistettuun tehtävään ilman sosiaalista toimintaa – esimerkiksi testaus vaatii paljon kärsivällisyyttä.	4154
	4155
	4156
Tanskassa on (Specialisterne) yritys, joka etsii autismin kirjon henkilöille tietoteknisiä töitä. Autismi kirjon henkilöiden vahvuus on hyvä keskittymiskyky. On tietysti muitakin persoonallisuuspiirteitä, joiden vahvuus on hyvä keskittymiskyky.	4157
	4158
	4159
	4160
Nykyään keskittymistä pitää erikseen harjoitella, koska sähköisen median järjestelmät aiheuttavat jatkuvasti häiriöitä. Kuka nykyään suostuu olemaan tuntikausia ilman ”Tykkäämisä” johonkin sähköisen median järjestelmään?	4161
	4162
	4163
	4164
Parasta olisi löytää ohjelmointiin soveltuvat henkilöt, jotka eivät aina pidä suurta ääntä itsestään. Kaikkien muiden pakottaminen ohjelmointiin ei ehkä tuota kaikkein parasta tulosta.	4165
	4166
	4167

Suomessa voisimme kartoittaa oikeasti ohjelmointiin soveltuvat, ja huomioida heidän erilaiset erityispiirteet peruskoulussa. Tämä vaatisi tietysti aivan uutta toimintaa eri toimijoille.

Jukka Rannila
Jalasjärvi

199.2. Suomi nousuun koodaamalla / 5.3.2015

Kuvateksti: Kirjoittajan mielestä meidän tulee nostaa ohjelmoinnin ammatillista arvostusta ja aloittaa ohjelmoinnin opetus jo peruskoulun ensimmäisinä vuosina.

Suomi nousuun koodaamalla / Torstai 5.3.2015 / ILKKA

Ensi vuonna peruskoulussa aletaan vihdoinkin opettaa ohjelmointia. Ikävä kyllä ohjelmointiosaamisen merkitystä ei vielä kukaan ymmärrä, koska opetukseen tarvittava aika otetaan lähinnä matematiikalle varatuista tunteista, joita nytkin on liian vähän.

Kouluissa opetetaan ainakin kymmentä kieltä, joita käytetään ihmisten välisessä kommunikoinnissa. Sen sijaan koneiden ohjauksessa tarvittavia ohjelmointikieliä ei ole tarkoitusta opettaa vielä kukaan omana oppiaineenaan. Eli ylioppilaskirjoituksissa voi saada edelleen ainakin kuusi laudaturia jos osaa sanoa kuudella eri kielellä ”en ymmärrä mitä C#-kieli tarkoittaa”.

Suomen lama johtuu pitkälti siitä, että meillä työvoimakustannukset ovat kymmenen kertaa suurempia kuin Kiinassa. Tästä johtuen meidän täytyy teettää lisää töitä koneilla - ellemmme halua laskea palkkojamme, pidentää työpäivää tai luopua eläkkeistä. Koneita ei kuitenkaan hallita puhuttujen kielten avulla, mutta ne tottelevat nöyrästi taitavan koodaajan ohjeita.

Tekniikka kehittyy siihen suuntaan, että tulevaisuudessa kaikkia koneita ja palveluja ohjataan softan avulla. Esimerkiksi traktori hoitaa toukutyöt ilman kuljettajaa, kännykkä kääntää suoraan puhutun suomen ranskaksi, virtuaalilääkäri tekee diagnoosin laboratoriotulosten perusteella ja sodissa vastapuolen yhteiskunta lamautetaan softan avulla.

Tietoyhteiskunnassa uudet tuotteet luodaan koodaamalla. Ohjelmoinnin avulla mm. luonnontieteellistä ja humanistista tietoa muutetaan helposti käytettävään muotoon. Tällöin meidän ei tarvitse ratkoa samoja ongelmia yhä uudestaan, vaan voimme keskittyä aivan uusien ongelmien ratkaisemiseen, ihmisten palvelemiseen ja filosofiseen mietiskelyyn.

Nykyinen suomalainen koulutusjärjestelmä tuottaa liian vähän päteviä koodaajia, joilla on hyvät tiedot myös matematiikan ja luonnontieteiden perusteista. Ilman näitä taitoja ohjelmoija ajautuu helposti pelkkien pelien kehittämiseen, joilla yhteiskuntaa ei nosteta lamasta.

Suomen ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa opetetaan ohjelmistokehitystä, mutta se keskittyy paljolti ohjelmistojen arkkitehtuuriin, projektien hallintaan ja laadunvalvontaan. Itse varsinaista ohjelmointikielten käyttöä ja koodausta opetetaan liian vähän, koska hyvistä koodareista on pulaa.

Netissä julkaistu koodaajan työpaikkailmoitus tuottaa helposti sata hakijaa, joista vain pieni osa puhuu suomea. Suomenkielisistä pätevistä hakijoista suurin osa haluaa johtaa projekteja, tai kehittää pelejä kehä kolmosen sisäpuolella.

Ohjelmistojen varsinainen koodaus voidaan tietysti teettää Kiinassa tai Intiassa, mutta käytännössä tämä tarkoittaa tietotaidon siirtämistä kilpailijoille, koska lähdekoodissa on koneen tai palvelun ohjaamiseen tarvittava äly ja logiikka. Alihankinta on myös riskialtista, jos tilaaja ei ymmärrä käytettyä ohjelmointikieltä. Lisäksi kulttuurierot viitekehelyksessä ja ajattelutavassa aiheuttavat lisätöitä.

Viisikymmentä vuotta sitten metsurit ja levysepät loivat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan - nyt tarvitaan koodaajia. Lyhyesti sanottuna meidän tulee nostaa ohjelmoinnin ammatillista arvostusta ja aloittaa ohjelmoinnin opetus omana oppiaineenaan jo peruskoulun ensimmäisinä vuosina käyttäen oikeita ohjelmointikieliä, eikä mitään leikkikaluja, koska ohjelmointia oppii parhaiten ohjelmoimalla.

Antti Roine

Ulvila

199.3. Lievän autismin ilmiöstä / Autismi kirjo / 15.3.2017

Rintala (2016) tuli vastaan kirjastossa käydessä. Kirjassa (Rintala 2016) Asperger-ihmiset kertovat omasta elämästään eri tavoin. Kirjoitushetkellä on tiedossa, että ICD-11 (International Classification of Diseases, ICD) tulee voimaan vuoden 2018 aikana, jos ei tule uusia yllätyksiä. Rintalan (2016) kirjan mukaan jatkossa tullaan Asperger-ihmiset sijoittamaan autismin kirjolle.

Varmaankin itse olen eri yhteyksissä käsitellyt lievää autismia, jolloin tällaiset lievemmän autismin henkilöt pärjäävät hyvin joissain erityistehtävissä. Tämän jälkeen on tietysti autismin kirjon toinen ääripää, jolloin tällaisilla henkilöillä voi olla vakavia ongelmia arkipäiväisessä toiminnassa.

Kannattaisiko kaikki koululaiset opettaa ohjelmoimaan? Tämä on tietysti hyvä kysymys. Oman arvion mukaan aivan kaikki henkilöt eivät pysty keskittymään pitkiä aikoja ohjelmoinnin vaatimusten mukaisesti. Sitten on se joukko henkilöitä, jotka pystyisivät keskittymään esimerkiksi ohjelmointiin pidempiäkin aikoja.

Itse olen puhunut alaikäisille sukulaisille oman kiinnostavan aiheen löytämisestä, vaikkakin peruskoulussa ei ole esillä kaikki mahdolliset aiheet ihan ymmärrettävistä syistä. Oman kiinnostavan aiheen löytäminen olisi tietysti tärkeää, vaikka peruskoulussa ei tällaista aihetta käsiteltäisikään.

Tässä palautuu mieliin taas muutaman kuukauden tehokkaat koulutuspaketit. Yksi osa tällaisia tehokkaita koulutuspaketteja on tietysti ammattistartti. Yksi ammattistartti voisi olla tietotekniikan ammattistartti, jolloin esimerkiksi ohjelmointi voisi olla yksi osa-alue.

Minua ei haittaa, vaikka joku henkilö kävisi läpi useamman ammattistartin. Tämä on parempi vaihtoehto kuin mennä suoraan jonkin oppilaitoksen opinto-ohjelmaan, josta yksittäinen henkilö voikin sitten pudota pois eri syistä. Jos olisi jokin tietotekniikan ammattistartti, niin tietysti hyvät ohjelmoijat voisivat löytyä myös tällä tavalla. Asia vaatisi tietysti kunnolla selvittämistä.

Yhteenvedon voi todeta, että pitäisi erilaisilla tavoilla kartoittaa erittäin hyvän keskittymiskyvyn henkilöt, ja sitä kautta etsiä ohjelmointiin sopivia henkilöitä. Ehkä muille voisi opettaa jotain aivan perusasioita ohjelmoinnista, vaikka heistä ei oikeasti olisi ohjelmoijiksi.

200. Ilmoittamismahdollisuus vieraslajeista

200.1. Lausunto: Hallituksen esitys (luonnos 16.4.2015) vieraslajeista / 26.5.2015 / EDK / 13

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_69

Lausunto koskien ehdotettua hallituksen esitystä (luonnos 16.4.2015) laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta ja luonnonsuojelulain muuttamisesta

Ensinnäkin isot kiitokset lausuntomahdollisuudesta koskien hallituksen esitystä laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta ja luonnonsuojelulain muuttamisesta.

Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.

Asiakirjan tunnus / EDK / 13 / versio 1

Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.

Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

Tausta-asiakirjojen määrä on kunnioitettavan laaja

Lyhyesti voi todeta, että vieraslajeihin liittyen on tietysti paljonkin aineistoa, esim. kansallinen vieraslajistrategia on 128 sivua. Lisäksi luonnos (päivätyinä 16.4.2015) on 57 sivua perusteltua tekstiä. Haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta annettu asetus (EU) N:o 1143/2014 on 21 sivua.

En ole lukenut jokaista tausta-asiakirjaa huolellisesti, joten tämä lausunto on tietysti rajoittunut vain muutamaan näkökulmaan.

Tämä lausunto koskee VAIN vieraslajeista ilmoittamista ja vieraslajien ilmoituksen tietojärjestelmää/tietojärjestelmiä.

((EU) N:o 1143/2014) Asetuksen 25. artikla koskee tietotukijärjestelmää, jonka pitäisi toimia 2. tammikuuta 2016.

4265

4266

4267

4268

4269

4270

4271

4272

4273

4274

4275

4276

4277

4278

4279

4280

4281

4282

4283

4284

4285

4286

4287

4288

4289

4290

4291

4292

4293

4294

4295

4296

4297

4298

4299

4300

4301

4302

4303

4304

4305

4306

4307

4308

4309

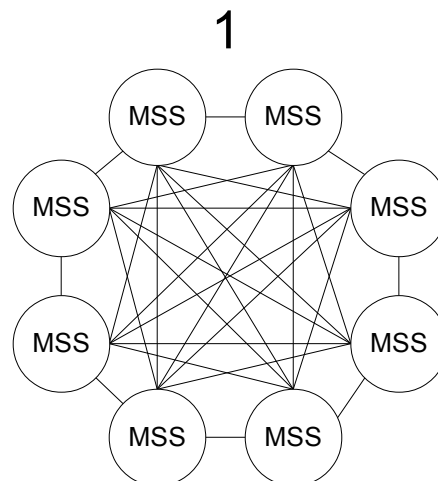
4310

Olen aikaisemmissa lausunnoissa kiinnittänyt monesti huomiota Euroopan Unionissa käytettävien julkisten tietojärjestelmien nykytilaan ja mahdollisuuksiin.

4311
4312
4313

Käytännössä jäsenvaltiossa (Member State) on useita toisiinsa liitettyjä järjestelmiä (MSS: Member State Systems). Tällöin on mahdollista, että yksittäisen jäsenvaltion erilliset tietojärjestelmät on liitetty toisiinsa monimutkaisilla liitoksilla.

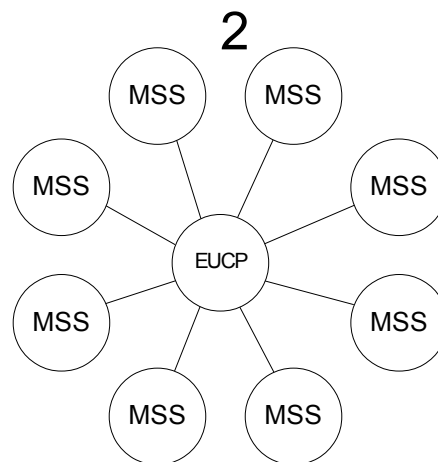
4314
4315
4316
4317

MSS = Member State System

4318
4319
4320
4321
4322
4323

Yksi mahdollisuus on, että Euroopan Unionissa on yksi keskitetty tietojärjestelmä (European Contact Point: EUCP), joka hoitaisi yhteydet kaikkien järjestelmien kanssa.

MSS = Member State System, EUCP = European Contact Point

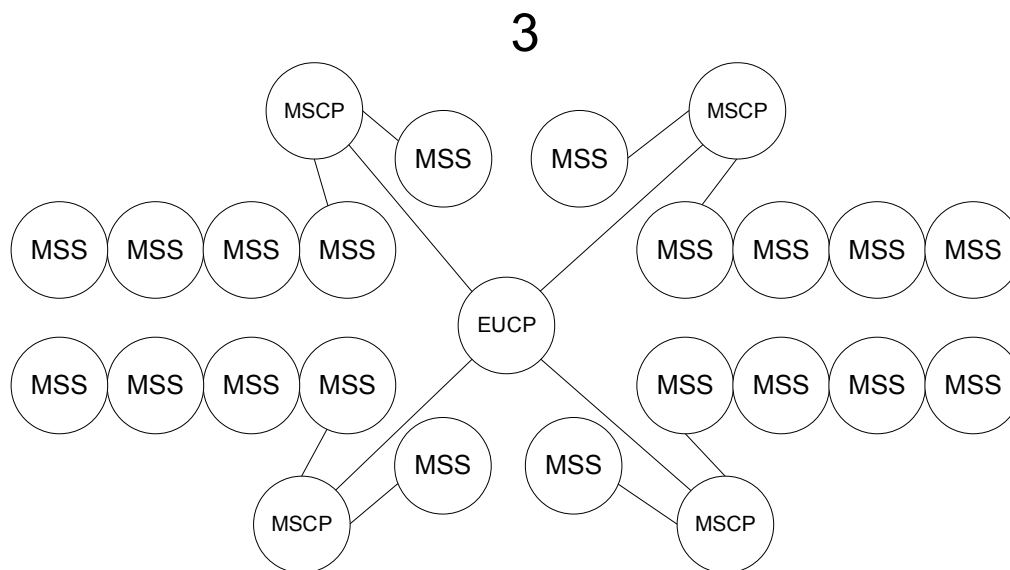
4324
4325
4326
4327
4328
4329
4330
4331
4332
4333
4334

Tosiasiaa tämä johtaisi nykytilanteessa siihen, että yksi keskitetty tietojärjestelmä (European Contact Point, EUCP) pitäisi integroida jäsenmaiden järjestelmiin. Ongelmaksi voi tulla, että kaikissa 28 jäsenmaassa voisi olla useampi rekisteri, ja tätä voisi laskea esimerkiksi seuraavasti:

- 1 järjestelmä / Jäsenmaa => 28 integrointia
- 2 järjestelmää / Jäsenmaa => 56 integrointia
- 3 järjestelmää / Jäsenmaa => 84 integrointia
- 5 järjestelmää / Jäsenmaa => 140 integrointia
- 10 järjestelmää / Jäsenmaa => 280 integrointia

Eli käytännössä integraatioiden määrä voi nousta liian suureksi, jolloin keskitetty tietojärjestelmä (European Contact Point, EUCP) kärsisi monimutkaisuudesta.

Tämän vuoksi kannattaa Suomessakin rakentaa yksi järjestelmä, joka huolehtii kansallisista integraatiosta. Tällöin voidaan tähän yhteen järjestelmään integroida ajan kuluessa lisää järjestelmiä, ja tällöin tarvitsee Euroopan Unioniin (Jäsenvaltio → EU) vain yhden järjestelmän integrointi. **(Huomio: Seuraava kuva on päivitetty nykyiseen versioon 15.3.2017)**

**MSS = Member State System, MSCP = Member State Contact Point
EUCP = European Contact Point**

EHDOTUS: Suomi voisi ajaa Euroopan Unionissa ratkaisua, jossa on yksi keskitetty järjestelmä (EUCP).

EHDOTUS: Suomi voisi ajaa Euroopan Unionissa ratkaisua, jossa yksittäinen jäsenmaa tarjoaa yhden keskitetyn järjestelmän (MSCP), joka hoitaa integraation Euroopan Unionin keskusjärjestelmän (EUCP) kanssa.

EHDOTUS: Jäsenmaat voivat sitten liittää omat järjestelmänsä (MSS → MSCP) omalla aikataululla kunkin jäsenmaan yhteen kansallisesti keskitettyyn järjestelmään (MSCP).

Käytännössä Euroopan Unionin jäsenmaissa on hyvin kirjava joukko erilaisia järjestelmiä, joten niiden integrointi jäsenvaltion yhteen omaan keskitettyyn järjestelmään (MSS = Member State System) voi aiheuttaa paljonkin teknistä työtä jäsenmaissa.

Vieraslajit.fi (Kansallinen vieraslajiportaali)

Vieraslajit.fi (Kansallinen vieraslajiportaali)
<http://www.vieraslajit.fi/>

Edelleen voi todeta, että Suomessa on jo jonkinlainen järjestelmä (Kansallinen vieraslajiportaali: Vieraslajit.fi) vieraslajien seurantaan ja ilmoituksiin. 4368
4369

HUOMIO: Mahdollisesti Vieraslajit.fi (Kansallinen vieraslajiportaali) voisi olla esittämäni 4370
4371 kansallinen keskitetty järjestelmä, johon voidaan vähitellen ajaa muiden järjestelmien tietoja 4372
4373 asianmukaisesti; tämän lisäksi integrointi EU:n järjestelmän kanssa voi hoitua tällä järjestelmällä. 4374

Tosiaan en ole tutustunut Vieraslajit.fi (Kansallinen vieraslajiportaali) -järjestelmän teknisiin 4375
4376 yksityiskohtiin, joten tässä kohtaa teen vain olettamuksia. 4377

OIKEUDESTA ilmoittaa vieraslajeista (luonnos 16.4.2015) 4378

Sinällään voi todeta, että Vieraslajit.fi (Kansallinen vieraslajiportaali) järjestelmänä voi ehkä auttaa 4379
4380 jatkossa vieraslajeihin liittyvää seurantaan. 4381

EHDOTUS: Laissa voisi olla maininta OIKEUDESTA ilmoittaa vieraslajeista. 4382 4383

Tässä kohtaa on tullut mieleen, että onko kansalaisilla oltava oikeus ilmoittaa vieraslajeista edellä 4384
4385 mainitussa palvelussa (Vieraslajit.fi, Kansallinen vieraslajiportaali). Tätä voisi pohtia tarkemminkin. 4386

Peruslähdekohta on, että huolimatta kaikesta valistuksesta voi yksittäisellä maanomistajalla olla 4387
4388 hyvin vähäinen tieto koskien vieraslajeja. Tällöin voisi oikeus ilmoittaa vieraslajista olla yksi aihe 4389
4390 pohdittavaksi. 4391

Tietysti on pohdittava, että miten kansalaisten tekemiin ilmoituksiin kyseisessä järjestelmässä 4392
4393 (Vieraslajit.fi, Kansallinen vieraslajiportaali) pitäisi suhtautua. 4394

KYSYMYS: Mitä pitäisi yksittäisen kansalaisen antaman ilmoituksen vieraslajeista 4395 4396 aiheuttaa käytännön toimenpiteinä? 4397

Tähän kohtaa voisi pohtia mahdollisesti jotain pykälää varsinaiseen lakitekstiin. 4398
4399

Ehdotus OIKEUDESTA ilmoittaa vieraslajeista ja ajatuksia tietojärjestelmistä 4400
4401

Tässä kohtaa on tullut mieleen seuraavia lakitekstiin tehtäviä ehdotuksia (§). 4402
4403

§ 4404

Kansallinen tietojärjestelmä vieraslajien seurantaan 4405 4406

Suomessa on vieraslajien seurantaan ja ilmoittamiseen kansallinen tietojärjestelmä (vieraslajit.fi), 4407
4408 jonka teknisestä toteutuksesta vastaa luonnontieteellinen keskusmuseo. 4409

§ 4410

Kansallinen tietojärjestelmän yhdentäminen Euroopan Unionin vastaavien järjestelmien 4411 4412 kanssa 4413

Kansallisen tietojärjestelmän (vieraslajit.fi) avulla voidaan tarvittaessa ilmoittaa Euroopan Unionin 4414
4415 asetuksen (EU N:o 1143/2014) määräämät tiedot Euroopan Unionille 4416
4417

§

Liittyminen kansalliseen tietojärjestelmän

4418

4419

4420

Tässä laissa mainitut viranomaiset voivat liittää omia järjestelmiään kansalliseen tietojärjestelmään (vierasrajit.fi).

4421

4422

4423

§

Oikeus ilmoittaa vierasrajihavainnot kansalliseen tietojärjestelmään

4424

4425

4426

Yksittäisillä kansalaisilla on oikeus ilmoittaa vierasrajihavainnot kansalliseen tietojärjestelmään (vierasrajit.fi).

4427

4428

4429

Tietysti lakipykälien ehdotukset kannattaisi katsoa laajemmalla porukalla, ja muuttaa tekstiä asianmukaisesti paremmaksi.

4430

4431

4432

RSS: RSS-syötteen²⁸ osana palvelua

4433

4434

Tässä kohtaa voi todeta, että RSS-syötteen ovat tulleet osaksi tietoteknistä ympäristöä.

4435

4436

4437

4438

EHDOTUS: RSS-syötteen on otettava osaksi järjestelmää (Vierasrajit.fi, Kansallinen vierasrajiportaali)

4439

4440

4441

Käytännössä RSS-syötteen ovat nousseet hyvin merkittäväksi tavaksi jakaa tietoa erilaisista palveluista. Tämän vuoksi on Vierasrajit.fi voisi järjestelmänä tarjota erilaisia RSS-syötteen, joiden avulla voidaan järjestää yhteistoimintaa erilaisten toimijoiden kesken.

4442

4443

4444

4445

200.2. Vierasrajit ovat tietysti asiana hyvin tärkeää! / 15.3.2017

4446

4447

Itse olen todennut, että kasvit vieraslajeina on vähäsen helpompi hallita, koska kasvit eivät liiku aivan yhtä nopeasti paikasta toiseen verrattuna eläimiin. Toisaalta kasvit vieraslajeina voivat levitä nopeasti siementen avulla, joten aikainen ilmoitus vierasrajista olisi tietysti hyvin tärkeä asia.

4448

4449

4450

4451

Tietysti erilaisten kiinteistöjen omistajilla on erilaisia perusoikeuksia jo perustuslain 15 § 1. momentin perusteella: Jokaisen omaisuus on turvattu. Eli erilaiset velvollisuudet vierasrajien hävityksestä koskevat tätä perusoikeutta. Kuinka paljon kiinteistöjen omistajille voidaan asettaa velvollisuuksia huomioiden perustuslaki?

4452

4453

4454

4455

4456

Lausuntokierroksen jälkeen on vieraslajeista tehty hallituksen esitys: HE 82/2015 vp, eli Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta sekä luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta. Lopullisella lailla on seuraava tunnus: 1709/2015. ”Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta” on lopullinen nimi laille.

4457

4458

4459

4460

4461

Tämän jälkeen voisi tarkastella tekemääni lausuntoa ja lopullisen lain määräyksiä.

4462

28 <http://fi.wikipedia.org/wiki/RSS>, RSS: Really Simple Syndication

	4463
	4464
En löytänyt hyväksytystä laista kohtaa tietojärjestelmästä (vierasrajit.fi).	4465
	4466
Käytännössä jokaista kiinteistön omistajaa ja haltijaa koskee huolehtimisvelvollisuus. Lain (1709/2015) 14. § 1. momentti on seuraava:	4467
	4468
	4469
Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vierasrajien hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vierasrajien esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.	4470
	4471
	4472
	4473
	4474
	4475
Itse vain huomioisin, että aivan kaikki kiinteistön omistajat tai haltijat eivät tiedä vierasrajien leviämisestä omalle alueelleen. Eli jollain kiinteistöllä voi olla vierasraja ilman kiinteistön omistajan tai haltijan tietoisuutta.	4476
	4477
	4478
	4479
Hyväksytyyn lain (1709/2015) tekstistä en löytänyt mainintaa kansalaisten oikeudesta ilmoittaa vierasrajista jollekin viranomaiselle. Toisaalta ilmoitusoikeutta ei tarvitse erikseen määritellä, jos ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti jollekin viranomaiselle. Vierasrajiportalissa (vierasrajit.fi) -portalissa on linkitetty www-sivu vierasrajihavainnosta ilmoittamiseen.	4480
	4481
	4482
	4483
	4484
Ehkä tätä asiaa ei tarvitse säädellä erikseen, jolloin kansalaiset voivat ilmoittaa vierasrajihavainnoistaan vapaamuotoisesti esimerkiksi vierasrajiportalissa (vierasrajit.fi). Tietysti on oma asiansa eri viranomaisten toiminta vapaamuotoisen ilmoituksen jälkeen.	4485
	4486
	4487
	4488
Hyväksytyyn lain (1709/2015) 14 § pykälä koskee tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus, jolloin joidenkin virastojen viranhaltijoilla on oikeus kulkea toisen alueessa tarkastuksia varten. Eli tältä osin on määräyksiä kiinteistöjen omistajan omaisuuteen kohdistuvista rajoitteista.	4489
	4490
	4491
	4492
Kirjoitushetkellä en löytänyt tietoa RSS-syötteistä vierasrajiportalissa (vierasrajit.fi). Ehkä RSS-syöte lisätään myöhemmin osaksi uutispalvelua.	4493
	4494
	4495
Kerraten voi todeta vierasrajien olevan tietysti vakava ongelma, jolloin vierasrajien hävitykseen pitää olla omat keinonsa myös lainsäädännön tasolla. Tietysti omaisuuden suojaus on edelleen tärkeä asia, joten omaisuuden suoja on tietysti huomioitava vierasraja koskevassa lainsäädännössä.	4496
	4497
	4498
	4499
Vaikea on sanoa minun tekemäni lausunnon oikeasta merkityksestä lopullisen hallituksen esityksen kannalta (HE 82/2015 vp).	4500
	4501
	4502
Toisaalta voi todeta, että kyselyyn vastaaminen nosti jonkin verran omaa tietotasoa koskien vierasrajien asiaa/aihetta. Aihe on edelleenkin tärkeä.	4503
	4504

201. Jälleen kerran lyhyemmistä opiskelujaksoista

201.1. Pois opintoputkien vankilasta? / 18.7.2015

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_59

ILKKA

JULKAISTU: 18.7.2015

Pois opintoputkien vankilasta?

Anni Lindgren kirjoitti 14.7. opintoputken vankilasta. Pahimmillaan valmistuu 25-vuotiaita työttömiä, hämmentyneitä ja opintoihin pettyneitä opiskelijoita.

Muitakin ongelmia on. Opintoputkesta voi valmistua 30-vuotiaita opiskelijoita, jotka toteavat esimerkiksi yhdeksän opintovuoden jälkeen olevansa väärällä alalla.

Mielestäni erilaiset viiden vuoden tutkintorakenteet eivät todella tuota parasta tulosta. Viiden vuoden tutkintorakenteet on jaettava kolmeen: 2+2+1.

Ensimmäiset kaksi (2) lukuvuotta pitäisi olla perusasioiden tehokas koulutuspaketti. Ensimmäisessä vaiheessa opintotuen voisi sitoa esimerkiksi kolmeen lukuvuoteen. Tällöin jää vielä aikaa haalaribileisiin ja tapahtumarikkaaseen opiskelijaelämään, mutta sillekin olisi luonnollinen loppu.

Lisäksi on joukko opiskelijoita, jotka eivät koe opintoja mielenkiintoiseksi aloitettuaan opinnot. Nämä henkilöt tippuvat sitten pois opintoputkesta ilman tutkintoja.

On oltava perusopintojen opintopolkuja, jolloin ensimmäisen vaiheen opinnoista (2) saisi asianmukaisen todistuksen. Jos opinnot eivät tunnu mielekkäiltä, niin todistus perusopinnoista (2) riittää hyvin monelle opiskelijalle.

Perusopintojen jälkeen voisi olla kahden lukuvuoden (2+2) syventävien opintojen opintopolku. Ketä pitäisi syventäviin opintoihin valita aivan oikeasti? Moni opiskelija toteaa perusopintojen jälkeen olevansa väärässä paikassa, joten alanvaihdon mahdollisuudet on arvioitava tarkasti.

Lisäksi kannattaisi pohtia kesälukukausia. Jos perusopintojen opiskelijoita olisi tarpeeksi kolmen (luku)vuoden opintotuen piirissä, niin kesäopintoihin ehkä osallistuisi tarpeeksi opiskelijoita. Nyt kesälukukaudet eivät kiinnosta, joten kesäopintoja ei voi järjestää.

Lisäksi voi todeta, että perusopintojen ja syventävien yhdistelmä voisi olla erilaisten kaksiportaisten tutkintorakenteiden mukaisia (2+2), jolloin saisi perustutkinnon todistuksen.

Lopuksi voi jäädä vielä viimeinen vaihe (2+2+1), jonka aikana voivat kiinnostuneet henkilöt tehdä laajempaa osaamista vaativia tutkielmia.

	4552
Tällä tavalla (2+2+1) viiden vuoden tutkintorakenteet olisi osissa, jolloin opiskelijat eivät jäisi viiden vuoden opintoputken loukkuun. Pienempien (2+2+1) opintopolkujen välillä voi olla työelämässä, jolloin opintoputkeen voi tulla takaisin myöhemminkin.	4553 4554 4555 4556
Opintoputkien vankila on oikea ongelma, ja uusia ratkaisuja pitää etsiä ennakkoluulottomasti. Viiden vuoden opintoputket eivät toimi, joten niistä on päästävä eroon.	4557 4558 4559
Jukka Rannila	4560
Jalasjärvi	4561 4562
201.2. Kaikista pieniä maistereita? / Jälkiarviointia / 15.3.2017	4563
Tehdäänkö kaikista opiskelijoista pieniä maistereita?	4564 4565 4566
Tosiasia on erilaisten muutaman vuoden opintohärveleiden kehittäminen eri vaiheissa. Esimerkiksi teknikkotason koulutus hävitettiin ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä. Lyhyesti todeten teknikkotason koulutuksen hävittäminen on ollut yksi koulutuspolitiikan suurimmista virheistä.	4567 4568 4569 4570
Sitten on nämä viiden vuoden opintohärvelit, joiden läpivienti tuottaa tuskaa joillekin opiskelijoille. Pienemmillä kokonaisuuksilla (esim. 2+2+1 tai jopa 1+1+1+1+1) olisi mahdollista irtautua työelämästä joksikin aikaa. Paljon puhutaan elinikäisestä oppimisesta, mutta koulutuksen rakenteet estävät elinikäisestä oppimista eri tavoin.	4571 4572 4573 4574 4575
Johonkin yhden lukukauden kestävään opintokokonaisuuteen olisi paljon helpompaa irtautua, jolloin yksittäinen henkilö voisi edistää opintojaan eri vaiheissa. Tietysti myös lukuvuoden kestäviin opintokokonaisuuksiin olisi helpompaa irtautua.	4576 4577 4578 4579
Teknikkokoulutus takaisin! Tämä on ollut minun viesti jo pitkän aikaa.	4580 4581
Yksi ikuisuuskyseminen on tietysti kesälukukaudet, jolloin oikea osallistuminen kesän aikana voi olla hyvin vaihtelevaa. Itse vain olen pohtinut kansallisia ratkaisuja, jolloin yhtä aihetta varten voisi olla vain yksi kansallinen kesäkurssi, jolloin osanottajia voisi oikeasti riittää. Tämäkin pitäisi selvittää asianmukaisesti. Itse huomioisin erilaisten oppilaitosten asuntoloiden tyhjenemisen kesän ajaksi, jolloin jonkin oppilaitoksen tiloissa voisi järjestää kesäkursseja, koska asunto järjestyisi oppilaitoksen tyhjänä olevasta asuntolasta.	4582 4583 4584 4585 4586 4587 4588
Tästäkin voi todeta, että kesäkurssille voisivat työelämässä olevat henkilöt irrottautua paremmin verrattuna lukuvuoden (syys- ja kevätlukukausi) aikana järjestettyyn koulutukseen. Käytännössä kesäkurssi voisi olla pidennetty kesäloma työelämässä olevan henkilön kannalta.	4589 4590 4591 4592
Kesäkursseja pitäisi ehdottomasti ainakin kokeilla muutaman kerran ennakkoluulottomasti eri koulutusasteilla.	4593 4594 4595
Tietysti täytyy ottaa huomioon kaikenlaiset Bologna-prosessit. Voisimme kuitenkin Suomessa kokeilla ennakkoluulottomasti kokeilla erilaisia virityksiä pienempien opintokokonaisuuksien suhteen.	4596 4597 4598 4599
Hyviä ideoita tarvittaisiin ehdottomasti lisää!	4600

4601

202. Tulevat aluehallinnon isot uudistukset

4602

4603

202.1. Kuntaliitos ja JIK:n pelastaminen? / 24.9.2015

4604

4605

Pysyvä linkki:

4606

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_60

4607

4608

JP-Kunnallissanomat

4609

julkaistu: 24.9.2015

4610

4611

Kuntaliitos ja JIK:n pelastaminen?

4612

4613

4614

Minulta on monesti kysytty mielipidettä Jalasjärven ja Kurikan kuntaliitoksesta.

4615

4616

Perusvastauksena on vähäinen perehtyminen Kurikka-Jalasjärvi -kuntarakenneselvityksen asiakirjoihin sekä vähäinen perehtyminen kuntaliitospäätöksen oikeaan toteuttamiseen.

4617

4618

4619

Kurikka-Jalasjärvi kuntarakenneselvityksestä löytyi Jalasjärven kunnan www-sivuilta 26 erilaista asiakirjaa. Tärkeimmät ovat yhdistymissopimus ja sopimuksen liite – yhteensä 37 sivua.

4620

4621

4622

Tästä pääsemme tietysti eteenpäin yhdistymissopimuksen ajamista oikeiksi päätöksiksi. Työryhmiä on yhteensä seitsemän ja tehtyjä asiakirjoja löytyi kirjoitushetkellä 39 kappaletta.

4623

4624

4625

Tämän jälkeen voi vielä tarkastella yhdistymishallituksen (Jalasjärvi-Kurikka) kokouksia, joista oli pöytäkirjoja kirjoitushetkellä kahdeksan kappaletta. Yhdistymishallituksen kokouksissa on paljon asiakohtia, ja laajojakin liitteitä asiakohtiin.

4626

4627

4628

4629

Tarkistin JIK:n tilanteen – virallisesti JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä. Kokouspöytäkirjoja (johtokunta, yhtymäkokous, tarkastuslautakunta) oli kirjoitushetkellä 44. Myös JIK:n asiakirjoissa on laajoja liitteitä.

4630

4631

4632

4633

Nykyinen hallitus (Sipilä) on julistanut tavoitteeksi SOTE-uudistuksen, josta voi todeta seuraavaa.

4634

4635

(1) Hallitus valmistelee sosiaali- ja terveystalveluiden (SOTE) järjestämiskaisun kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta. (2) Alueita on yhteensä enintään 19. (3) Alueet vastaavat sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä alueellaan. (4) Hallitus uudistaa sairaaloiden työnjakoa siten, että osa vaativasta erikoissairaanhoidosta keskitetään sosiaali- ja terveystministeriön ohjauksessa erityisvastuualueille. (5) Kansanvaltaisuuden turvaamiseksi SOTE-alueita johtavat vaaleilla valitut valtuustot.

4636

4637

4638

4639

4640

4641

4642

Jos olisimme liittyneet Seinäjokeen, niin varmaakin JIK olisi purettu. JIK:n virittäminen nykyiseen malliin on vaatinut paljon muutoksia eri sidosryhmille. JIK:n purkaminen voi vaikuttaa paperilla helpolta, mutta tosiasiaassa JIK:n purkaminen vaatisi paljon työtä – esimerkiksi uudet 44 kokousta muutoksen läpivientiin.

4643

4644

4645

4646

4647

Ehkä olisimme saaneet uusimmat SOTE-määräykset kesken JIK:n purkamishanketta ja kesken Seinäjoki-Jalasjärvi -kuntaliitoksen läpivientä.	4648
	4649
	4650
Olisiko ”uusi” Seinäjoki suostunut odottamaan muutaman vuoden JIK:n purkamista ennen SOTE-uudistuksen määräyksiä? Ehkä? Ehkä ei? Tähän ei ole selvää vastausta!	4651
	4652
	4653
JIK:n purkaminen ennen uusia SOTE-määräyksiä saattaisi olla virheliike, koska emme oikeasti tiedä uusimpia SOTE-määräyksiä.	4654
	4655
	4656
Asiakirjojen määrä uusia SOTE-määräyksiä sovellettaessa ei laske, joten kaikille riittää luettavaa.	4657
	4658
Jukka Rannila	4659
kuntalainen	4660
	4661

202.2. Samaan aikaan useammassa paikassa / 15.3.2017

	4662
	4663
Kirjoitushetkellä on alueuudistuksella oma www-sivusto. Tarkasti ottaen kyseessä on SOTE-uudistus ja maakuntauudistus. SOTE-uudistuksessa siirtyy kunnilta tehtäviä uudistettaville maakunnille. Maakuntauudistuksessa maakunnat saavat uusia tehtäviä.	4664
	4665
	4666
	4667
Tunnuksena hallituksen esitykselle on ”HE 15/2017 vp”. Kyseinen hallituksen esitys perusteluineen on vain vaatimattomat 1002 sivua. Itse en lausuntokierroksella osallistunut lausuntojen antamiseen, koska oma osaaminen on tietysti hyvin rajattua.	4668
	4669
	4670
	4671
Itse olen pohtinut henkilöstön jaksamista kaiken muutoksen keskellä. Aikanaan oli PARAS-hanke. Nyt tehdään taas uutta uudistusta, joten henkilöstön asema muuttuu jollain tavalla.	4672
	4673
	4674
Aikanaan Jalasjärvi, Ilmajoki ja Kurikka perustivat yhteisen ²⁹ JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän. Tietysti kyseisen järjestelmän perustaminen ja oikea toteutus on vaatinut ison joukon erilaisia kokouksia eri puolilla. Lisäksi on huomioitava Jurvan kunnan liittyneen aikaisemmaksi osaksi Kurikan kaupunkia ja JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymää.	4675
	4676
	4677
	4678
	4679
Aikanaan Jalasjärven kunta kävi kuntaliitosneuvottelut sekä Seinäjoen että Kurikan kanssa. Eri vaiheiden jälkeen Jalasjärven kunta liittyi osaksi Kurikan kaupunkia 1.1.2016 lähtien. Kirjoitushetkellä on tiedossa tulevat vuoden 2017 kunnallisvaalit, jolloin yhdistymisvaltuusto korvautuu vain yhdellä kaupunginvaltuustolla, joka on tietysti pienempi kooltaan kuin yhdistymisvaltuusto.	4680
	4681
	4682
	4683
	4684
	4685
Itse olen pohtinut liitosten (Kurikka, Jurva ja Jalasjärvi) järkevyyttä eri tavoin. Oma huomio on väestötappion koskevan jokaista entistä kuntaa, jolloin yhdistetty koko Kurikan kaupunki kärsii väestömäärän laskusta. Kysymys: Miten Seinäjoki olisi suhtautunut Jalasjärven koko ajan vähenevään väestömäärän? Tietysti on tiedossa Seinäjoen väestömäärän kasvaminen eri syistä, jolloin yhteen olisi laitettu erilaisia kuntia. Aikanaan myös Seinäjoki on läpikäynyt omat kuntaliitoksensa (Nurmo, Peräseinäjoki, Ylistaro).	4686
	4687
	4688
	4689
	4690
	4691
	4692
Nyt tulevassa maakuntauudistuksessa JIK tulee korvautumaan uudella maakunnalla. Aika näyttää kuinka helppoa on yhdentää kaikki muutkin peruspalvelun yhteisöt yhdeksi isoksi järjestelmäksi.	4693
	4694

29 <https://www.jikky.fi/>, JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä

203. Määrämuotoisista ja vapaamuotoisista lausunnoista

203.1. Kuuleminen säädösvalmistelussa / Kuuleminen 6.10.-16.11.2015 / EDK / 14

Permanent link / Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_75

Kuuleminen säädösvalmistelussa / Kuuleminen 6.10.-16.11.2015

Ensinnäkin isot kiitokset Oikeusministeriön järjestämästä lausuntomahdollisuudesta koskien kuulemista säädösvalmistelussa.

Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.

Asiakirjan tunnus / EDK / 14 / versio 1

Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.

Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

Tulostettu luonnos – Kuuleminen säädösvalmistelussa

11.10.2015 tilanteessa tulostin talteen PDF-tiedostoon luonnoksen seuraavasta osoitteesta:

Luonnos – Kuuleminen säädösvalmistelussa

<http://kuulemisopas.finlex.fi/>

Tässä kohtaa viitataan siis vain 11.10.2015 tilanteessa tulostettuun versioon – en muihin versioihin.

Kysymys: Millainen yleiskäsitys edustamallanne taholla on ohjeen sisällöstä?

Olen tutustunut kuulemisoppaaseen vasta 6.10.2015 jälkeen – tulostettu PDF-tiedostoon 11.10.2015.

Kysymys: Onko ohjeessa kohtia, joiden sisältöä pitäisi tarkentaa tai muuten muuttaa?

Vastausta:

Luvussa 1.1 pitäisi erotella tarkemmin erilaiset asiakirjaluokat:

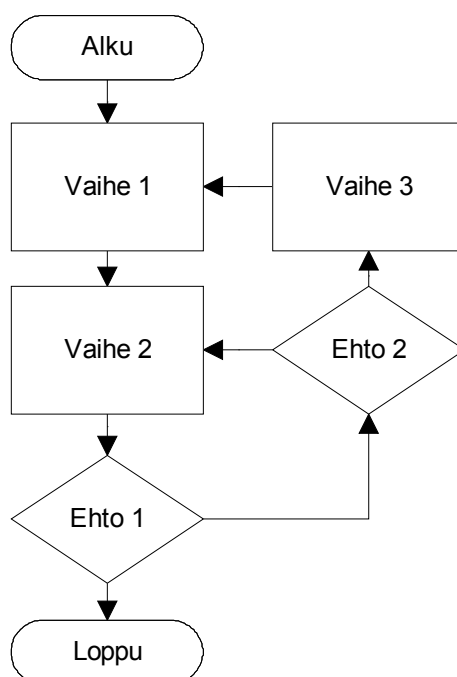
- HE
- U-kirje
- E-kirje
- EUN
- jne.

Nyt on melko yleisellä tasolla – tosiasiaa ministeriön asiakirjoihin tottumaton lukija ei osaa eritellä eri asiakirjoja ilman opastusta.

Esimerkiksi on erilaisia kuulemisen hankkeita säädösvalmistelua *ennen* hallituksen esityksen virallista julkaisua – tässä tarvittaisiin tarkkuutta.

Kysymys: Onko ohjeessa kohtia, joiden sisältöä pitäisi tarkentaa tai muuten muuttaa?**Vastausta:**

Yksi mahdollisuus olisi tehdä yksinkertainen vuokaavio/prosessikaavio koskien kuulemista säädösvalmistelussa. Ohessa on yksinkertainen esimerkki vuokaaviosta.

Selvää on tietysti, että seuraavassa osoitteessa on paljon asiaa prosesseista.

<http://lainvalmistelu.finlex.fi>

Tässä kohtaa voi todeta, että Lainvalmistelun prosessiopas -sivusto sisältää kohdan 3 – Lausuntomenettely. Sivulla on kuvattu kohdan 3 mukainen prosessi alakohtiin 3.1.-3.8.

Vastausta: Varmaankin prosessia kohdassa 3 voidaan ohjeistaa vielä tarkemmin tämän kyselyn vastausten perusteella. 4773
4774

Kysymys: Millainen yleisnäkemyks edustamallanne taholla on menetelmäosasta? 4775
4776

Vastausta: 4777
4778

Olen perehtynyt Lausuntopalvelu.fi-sivustoon aikaisemmissa lausunnoissa. 4779

Lausuntopalvelu.fi-sivustoa kannattaa kehittää edelleenkin eri tavoin! 4780
4781

Kysymys: Ovatko menetelmät sellaisia, että ne ovat tosiasiasa hyödynnettävissä 4782
4783

säädösvalmisteluun? 4784

Vastausta: 4785
4786

Kaikissa menetelmissä pitäisi olla mahdollisuus antaa lausunto tekstimuodossa 4787
4788

tiettyyn sähköpostiosoitteeseen. 4789

Sähköpostiosoite kyselyä varten voi olla **väliaikainen**, jolloin sähköpostiosoite 4791

voidaan hävittää kyselyn jälkeen. 4792

Perustelua: 4793
4794

Sivulla 4795

<http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html> 4796
4797

on antamani lausunnot – suurimmaksi osaksi löytyy PDF-tiedostot lausunnot. 4798

Joissain tapauksessa olen käyttänyt kuvia tekstin ohessa, jolloin palautteen 4800

antaminen pelkkänä tekstinä ei ole aina paras tapa. 4801

(Väliaikainen) sähköpostiosoite voi vaikuttaa turhalta toimenpiteeltä. 4802
4803

Vastaperusteluna voi todeta, että monesti erilaiset vapaamuotoisetkin tekstit voivat 4804
4805

olla aivan asiallisia. 4806
4807

Vastausta: 4808

(Määrämuotoiset?) Kyselyt ovat monesti aivan perusteltuja. 4809
4810

Itse olen jakanut kyselyiden tarpeen kahteen: 4811
4812

1) Tapa lisätä tietoisuutta ja 4813
4814

2) Tapa kerätä nopeasti laaja joukko oikeita vastauksia. 4815
4816

Perustelua: 4817
4818

Kova tosiasia aikaisemmista kyselyistä on erilaisten sidosryhmien vaihteleva tietotaso 4819

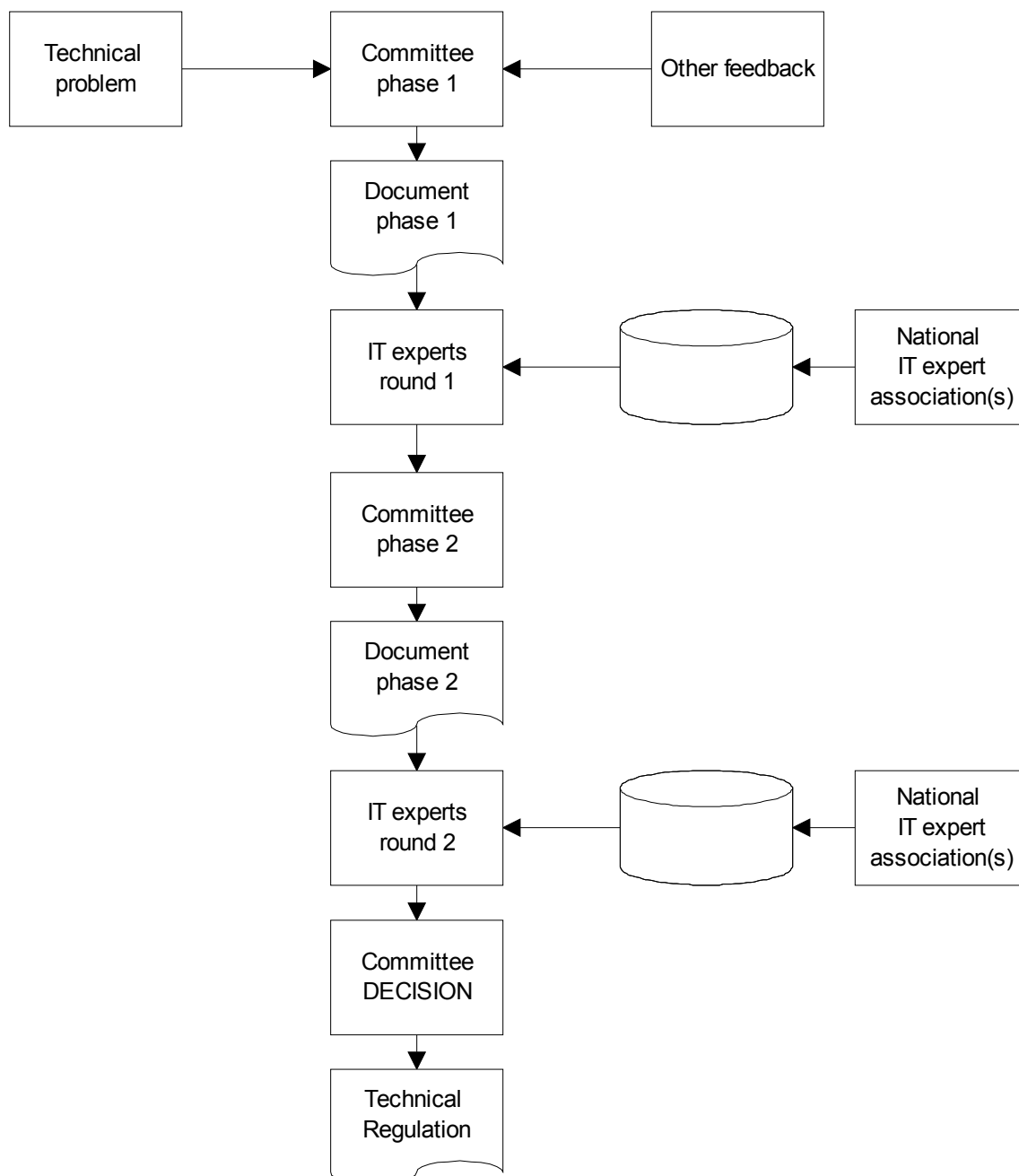
liittyen lainsäädännön hankkeeseen. 4820
4821

Tämän vuoksi (Määrämuotoiset?) kyselyt voivat nostaa vastaajien tietotasoa, koska heidän pitäisi antaa jokin järkevä mielipide aiheeseen. JOS kyselyn ohessa on asianmukaisesti avustavia tietolähteitä, niin mahdollisesti kyselyyn vastaavat henkilöt voivat perehtyä aiheeseen eri tietolähteitä käyttäen.

4822
4823
4824
4825
4826
4827
4828
4829
4830
4831

Toisaalta on niin, että kyselyyn voivat vastata oikeasti hyvin erilaiset asiantuntijat.

Tähän liittyen olen esittänyt Euroopan Unionin toimielimien (Euroopan Komissio pääasiassa) järjestämien kyselyiden vastauksissa seuraavaa kuvaa.

Perusajatus on hyvin yksinkertainen: erilaisia kyselyitä voidaan lähettää erilaisten kansallisten yhdistysten jäsenistölle. Esimerkiksi Suomessa on erilaisia tietotekniikan

4832
4833
4834
4835

asiantuntijoiden yhdistyksiä, jolloin heille voisi lähettää jonkinlaisen kyselyn tarpeen mukaan. 4836
4837

Vastausta: 4838
4839

Oikeusministeriö voisi kartoittaa tilannetta eri sidosryhmien liittojen (tai keskusjärjestöjen) mielenkiintoa tällaiseen vaihtoehtoon. Selvää on, että kyselyitä ei saa olla liian usein. 4840
4841
4842
4843

Joidenkin liittojen (tai keskusjärjestöjen) jäsenjärjestöjen jäsenille voisi järjestää erilaisia määrämuotoisia kyselyitä. Nykyään kyselyt voidaan tehdä alusta loppuun täysin sähköisesti, joten kyselyn vaatima hallinto voidaan pitää mahdollisimman vähäisinä. 4844
4845
4846
4847
4848

Näin olisi mahdollista kerätä nopeastikin kymmeniä/satoja/tuhansia vastauksia johonkin määrämuotoiseen kyselyyn. Riippuu tietysti eri tekijöistä, että onko mahdollisia vastauksia kymmeniä vai tuhansia. 4849
4850
4851
4852

Vastausta: 4853
4854
4855

Muista menetelmistä (Kuuleminen säädösvalmistelussa – tulostettu 11.10.2015) en osaa sanoa mitään rakentavaa. Muita menetelmiä (luvussa 3) kannattaa varmaan kehittää eteenpäin. 4856
4857
4858
4859

Muita yleisiä pohdintoja? 4860

Itse olen kerännyt tekemieni lausuntojen PDF-tiedostot omalle kotisivulle. 4861
4862

Lausunnot – Jukka S. Rannila
www.jukkarannila.fi/lausunnot.html 4863
4864
4865
4866

Olen joissain tapauksissa (lausuntopyyntö) ollut ainut kansalainen, joka on antanut lausunnon Euroopan Unionin tasolla (yleensä Euroopan Komissio on asialla) järjestettyyn kyselyyn. Euroopan Unionin yhteenlaskettu väestö on yli 500 000 000, joten tähän nähden (1 / 500 000 000) kansalaiset eivät yleensä osallistu kyselyihin liian innokkaasti. 4867
4868
4869
4870

Tältä pohjalta (Suomessa luku voisi olla 1 / 5 000 000) voi todeta, että tietysti kansalaisille pitää järjestää mahdollisuuksia antaa lausunto, mutta mitään laajaa kansalaisten kansanliikettä ei voi ennustaa jokaisen lausuntopyynnön suhteen. 4871
4872
4873
4874
4875

203.2. Kahden vastaustyypin arviointia / 15.3.2017 4876

Vapaamuotoiset lausuntopyynnöt vai määrämuotoiset lausuntopyynnöt? Oma suositus on käyttää molempia yhtä aikaa. Joissain Euroopan Unionin kyselyissä (monesti Euroopan komissio) on ollut sekä määrämuotoinen lomakekysely ja mahdollisuus lisätä vapaamuotoisen tekstin sisältävä tiedosto. 4877
4878
4879
4880
4881
4882

Edelleen jako kahteen sopii tähän yhteyteen. (1) Kyselyt voivat nostaa eri sidosryhmien tietotasoa. (2) Kyselyssä voidaan kartoittaa oikeasti uusia toimintavaihtoehtoja. 4883
4884

	4885
204. Vapaaehtoistoiminnan vapaaehtoinen kehitys?	4886
	4887
204.1. Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraporttiin liittyen järjestetty lausuntopyyntö / 12.10.2015 / EDK / 15	4888
	4889
	4890
	4891
	4892
Permanent link / Pysyvä linkki:	4893
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_77	4894
	4895
Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraporttiin liittyen järjestetty lausuntopyyntö	4896
	4897
	4898
Ensinnäkin isot kiitokset lausuntomahdollisuudesta koskien vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraporttia.	4899
	4900
	4901
Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.	4902
	4903
Asiakirjan tunnus / EDK / 15 / versio 1	4904
	4905
Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.	4906
	4907
	4908
Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.	4909
	4910
	4911
Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.	4912
	4913
	4914
Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.	4915
	4916
Ehdotus 1: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 3.2.)	4917
	4918
Ehdotuksesta 1 (Luvusta 3.2.) voi todeta seuraavaa:	4919
	4920
Ehdotuksessa mainitaan verkkopalvelun pystyttäminen pienemmillä resursseilla.	4921
	4922
JOS kyseessä on vain tiedostojen lisääminen verkkosivulle, niin tämä onnistuu pienemmillä resursseilla.	4923
	4924
	4925
JOS ehdotus tarkoittaa erityisen tietojärjestelmän kehittämistä, niin silloin kyseessä ei ole enää pienten resurssien hanke.	4926
	4927
	4928
Ministeriöiden kannattaa/pitää olla tarkkana, jotta ei perusteta turhaan täysin uutta tietojärjestelmää ilman laajempaa pohdintaa.	4929
	4930

Pelkällä yksinkertaisella www-sivulla ilman erilaisia lisätoimintoja pääsee pitkälle.

4931

4932

4933

Ehdotus 2: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 4.3.)

4934

4935

Ehdotuksesta 2 (Luvusta 4.3.) voi todeta seuraavaa:

4936

4937

Luvussa 4.3. todetaan jotain tulevasta vapaaehtoistyön portaalista.

4938

4939

JOS kyseessä on vain tiedostojen lisääminen verkkosivulle, niin tämä onnistuu pienemmillä resursseilla.

4940

4941

4942

JOS ehdotus tarkoittaa erityisen tietojärjestelmän kehittämistä, niin silloin kyseessä ei ole enää pienten resurssien hanke.

4943

4944

4945

Tämä menee taas toistoksi: ministeriöiden kannattaa/pitää olla tarkkana, jotta ei perusteta turhaan täysin uutta tietojärjestelmää ilman laajempaa pohdintaa.

4946

4947

4948

Pelkällä yksinkertaisella www-sivulla ilman erilaisia lisätoimintoja pääsee pitkälle.

4949

4950

Ehdotus 3: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 5.4.)

4951

4952

Ehdotuksesta 3 (Luvusta 4.4.) voi todeta seuraavaa:

4953

4954

Tässä kohtaa voi palauttaa mieleen KELA:n hanke kehittää hyvin helposti ymmärrettäviä lomakkeita eri aiheisiin.

4955

4956

4957

Eli tässä ehdotuksessa täytyy tehdä hyvin helposti luettavia ja helposti täytettäviä lomakkeita. Emme tarvitse pelkästään lakiasiantuntijoiden tekemää tekstiä, koska saman asian voi sanoa paljon helpomminkin.

4958

4959

4960

4961

Lomakkeiden luettavuuteen on siis kiinnitettävä erityistä huomioita, koska monet meistä eivät ole lakiasioiden asiantuntijoita.

4962

4963

4964

Ehdotus 4: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 6.5.)

4965

4966

Ei lisättävää.

4967

4968

Ehdotus 5: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 7.5.)

4969

4970

Ehdotuksesta 5 (Luvusta 7.5.) voi todeta seuraavaa:

4971

4972

Yksi yhtenäinen ja keskitetty järjestelmä erilaisten avustushakujen on tietysti hyvä asia selvittää.

4973

4974

4975

Selvää on, että erilaiset ohjeistukset ja säännöt voivat muuttua vuosittain, joten yksi yhtenäinen ja keskitetty järjestelmä voisi ehkä auttaa tiedottamaan erilaisista muutoksista avustusten hakuehdoissa.

4976

4977

4978

4979

Perusongelma on saada tehtyä oikeasti toimiva tietojärjestelmä. Tosiasiaan on erilaiset Valtiontalouden tarkastusviraston tekemät havainnot tietojärjestelmien kehittämishankkeiden epäonnistumisista.

ELI yksi yhtenäinen ja keskitetty järjestelmä on ajatuksena mielenkiintoinen, mutta oikea toteutus voi törmätä erilaisiin teknisiin ongelmiin ja hallinnon ongelmiin ministeriöiden rajoja ylitettäessä.

Tämän vuoksi tämän ehdotuksen toteuttamiseen pitää varata tarpeeksi oikeaa rahaa ja osaavaa henkilöstöä, jotta yksi yhtenäinen ja keskitetty järjestelmä voidaan kehittää. Ongelma on tietysti valtion budjetin rajallisuus, jolloin tällainen hanke ei ehkä ole oikeasti mahdollinen.

Budjetin rajallisuuden takia on ensivaiheessa tehtävä vain hyvin yksinkertainen www-sivu ilman laajoja toimintoja. Järjestelmää on ehkä tehtävä useammassa vaiheessa erilaisen rajoitteiden takia.

Tässä kohtaa ei ole puhuttu mitään ESR-hankkeista; tulisivatko myös ESR-hankkeet osaksi uutta yhtenäistä ja keskitettyä rekisteriä. Onko ESR-hankkeet pidettävä kuitenkin erillään?

Ehdotus 6: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 8.3.)

Ehdotuksesta 6 (Luvusta 8.3.) voi todeta seuraavaa:

Ei lisättävää.

Ehdotus 7: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 9.3.)

Ehdotuksesta 7 (Luvusta 8.3.) voi todeta seuraavaa:

Ei lisättävää.

Ehdotus 8: Tarkasti ottaen useampi ehdotus (luku 10.3.)

Ehdotuksesta 8 (Luvusta 10.3.) voi todeta seuraavaa:

Ei lisättävää.

Yleisiä arvioita työryhmän raportista

Aikanaan tein lausunnon 4 koskien julkisen hallinnon ja järjestöjen yhteistyötä.

FI: Lausunto 4: Miten julkisen hallinnon ja järjestöjen yhteistyötä pitäisi parantaa?

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_4

Lausunto 4 on tehty 2. elokuuta 2007. Nyt voi todeta vuoden 2015 tilanteessa, että asioiden eteneminen ottaa näköjään useamman vuoden ennen lopullista lainsäädäntöä. Raportissa viitataan lyhyesti, että erilaisia selvityshankkeita on tehty aikaisemminkin.

Tämän kyselyn jälkeen on tietysti mielenkiintoista nähdä, että mitkä (Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraportti) työryhmän ehdotukset tulevat osittain tai kokonaan toteutetuksi.

5029
5030
5031
5032

204.2. Jälkiarviointia / 15.3.2017

5033

Valtioneuvoston demokratiaverkosto

5034
5035
5036

Kirjoitushetkellä Valtioneuvoston hankerekisteristä löytyi demokratiaverkoston tietoja. Toimikausi nykyiselle demokratiaverkostolle on 21.1.2015-30.6.2018.

5037
5038
5039

Työryhmän ehdotus / luku 3.2.

5040
5041

Työryhmä ehdottaa, että vapaaehtoistyön koordinoinnin vastuuministeriöksi määritellään oikeusministeriö ja valtioneuvoston demokratiaverkosto seuraa ehdotettujen uudistusten etenemistä.

5042
5043
5044

Kirjoitushetkellä en löytänyt tietoverkosta mitään merkittävää hakutermillä ”demokratiaverkosto”.

5045
5046

Työryhmän ehdotus / luku 4.3.

5047
5048

Työryhmän ehdotus: Linkitetään nykyiset ohjeet tulevaan vapaaehtoistyön portaaliin. Ensimmäisenä toimenpiteenä tarkistetaan ohjeiden selkeys vapaaehtoistyöntekijän ja vapaaehtoistyötä organisoivan toimijan näkökulmasta.

5049
5050
5051
5052

Kirjoitushetkellä en löytänyt tietoverkosta mitään merkittävää hakutermillä ”vapaaehtoistyön portaali” .

5053
5054
5055

Työryhmän ehdotus / luku 5.3.

5056
5057

Tässä kohtaa on keskustelua vapaaehtois- ja talkootyön ohjeistuksen tarpeellisuutta.

5058
5059

Itse olen eri yhteyksissä ehdottanut erilaisia luettavuuden kehittämisen hankkeita, jolloin esimerkiksi lainopillinen teksti voidaan esittää hyvinkin selkeästi.

5060
5061
5062

Työryhmän ehdotus / luku 7.5.

5063
5064

Tekstissä todetaan seuraavaa: Työryhmän mielestä yhtenäisten tietojärjestelmien kehittäminen on ensimmäisiä askelia etenemisessä. Valtionavustuksissa on järjestöjen näkökulmasta runsaasti hallinnollista taakkaa ja hakemusprosesseja tulisi yhtenäistää.

5065
5066
5067
5068

Tietojärjestelmien kehittäminen ja yhtenäistäminen on aina erittäin vaikea tehtävä.

5069
5070

Olisiko jotain uutta tässä vaiheessa?

5071
5072

Tähän lausuntoon ei ole paljon lisättävää näin jälkikäteen ajatellen. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on tietysti tärkeä asia. Ongelmana on tietysti järjestökentän monimuotoisuus, jolloin erilaiset keskitetyt ratkaisut pitää ajatuksena erikseen myydä järjestökenttään. Käytännössä erilaiset keskusjärjestöt ja liitot ovat tärkeässä asemassa erilaisten keskitettyjen palveluiden ajatuksen myynnissä muuhun järjestökenttään.

5073
5074
5075
5076
5077

205. Hajauttamisesta ja keskittämisestä

205.1. Visuaalisen ilmeen tarpeellisuudesta? / 10.12.2015

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_61

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 10.12.2015

Visuaalisen ilmeen tarpeellisuudesta?

Nimimerkki ”Ulkopaikkakuntalainen” kirjoitti 3.12. visuaalisen ilmeen tarpeellisuudesta uuden Kurikan alueella. Onko oikeasti tarvetta (uudelle) visuaaliselle ilmeelle?

Tarkasti ottaen visuaalinen ilme nykyisin kattaa mm. www-sivujen mallit, kirjekuoret, käyntikortit, diaesitysten pohjat, asiakirjamallit ja esitteiden pohjat. Eli sama ilme pitäisi näkyä ja kuulua kaupungin kaikissa materiaaleissa.

Esimerkiksi ”uuden ” Kurikan kaupungin kirjekuoret hankitaan luultavasti keskitetysti, jolloin kirjekuoriin on mahdollista laittaa muista yhteisöistä poikkeavaa ilmettä.

Nimimerkki ”Ulkopaikkakuntalainen” pohti uuden visuaalisen ilmeen vaikutusta yhdistetyn kaupungin asukkaiden yhtenäisyyteen ja tasa-arvoon. Hyvä kysymys!

Jatkossa monet asiat hoidetaan keskitetysti tai hajautetusti, jolloin pitää olla jokin yhdessä sovittu tapa asioiden hallintaan. Esimerkiksi visuaalinen ilme voidaan hoitaa keskitetysti.

Täysin selvää on jatkossa tehtävä erilaisten ongelmien ratkaisu keskityksen ja hajautuksen vuoksi.

Aina ei ehkä osata valita parasta ratkaisua kerralla, jolloin keskityksen ja hajautuksen ratkaisuja voidaan muuttaa eri vaiheissa. Tämä vaihtelu keskityksen ja hajautuksen välillä voi tietysti vaikuttaa kuntalaisten kokemuksiin palveluihin eri tavoilla.

Meillä on ”uudessa ” Kurikassa oltava jatkossa paljon kärsivällisyyttä pohtia oikeasti erilaisten asioiden keskitystä tai hajautusta, koska erilaisia vaihtoehtoja asioiden hoitamiseksi on paljonkin.

Yksi asia on tietysti JIK ky – virallisesti JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä.

Olemme vähitellen saaneet JIK-yhteistyön toimimaan jollain tavalla ja yhteistyön virittely on tietysti vaatinut kärsivällisyyttä meiltä kaikilta. Kurikka-Jalasjärvi -liitoksen vuoksi JIK-yhteistyö voi jatkua edelleenkin.

5078

5079

5080

5081

5082

5083

5084

5085

5086

5087

5088

5089

5090

5091

5092

5093

5094

5095

5096

5097

5098

5099

5100

5101

5102

5103

5104

5105

5106

5107

5108

5109

5110

5111

5112

5113

5114

5115

5116

5117

5118

5119

5120

5121

5122

Eli nimimerkin ”Ulkopaikkakuntalainen” pohdinnat koko kunnan alueen palveluista tarkoittavat monesti JIK-yhteistyön parantamista eri tavoin. JIK-yhteistyötä voimme kehittää edelleenkin huolimatta kuntaliitoksista.	5123 5124 5125 5126
Tällä hetkellä emme vielä tiedä kaikkein uusimpia sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksen (SOTE-uudistus) malleja ja määräyksiä.	5127 5128 5129
Meillä on ehkä tiedossa jossain vaiheessa SOTE-uudistuksen viimeiset mallit ja määräykset, ja näiden määräysten perusteella voimme arvioida vaikutuksia yhdistetyn kaupungin asukkaiden yhtenäisyyteen ja tasa-arvoon.	5130 5131 5132 5133
Ei siis kannata mennä asioiden edelle.	5134 5135
Jukka Rannila kuntalainen	5136 5137 5138

205.2. Visuaalisen ilmeen ihmettelystä 5139

JP-Kunnallisanomat 3.12.2015 5140

Mitä hyötyä on visuaalisesta ilmeestä? 5141

Vai että Kurikan visuaalista ilmettä on oltu luomassa! Ja esittelijänä ja yhtenä ”takuumiehenä” kuten lehtenne artikkelissa näkyy on mm. kunnanjohtaja Luukko, mies jota ei edes valittu Kurikan johtoon (mutta suojatyö- l. virkamieslaki antaa tämän mahdollisuuden jatkaa näin?) ja aloittaakin vt. apulaisjohtajana uudessa kaupunkikokonaisuudessa, jota paikkaa olikin innolla itselleen petaamassa jo liittymisneuvotteluissa? 5142
5143
5144
5145

Siis pääsee aloittamaan valmiiksi ristiriitaisissa tunnelmissa kuten on uutisoitu, mutta sitäkö näin esiintyminen uuden Kurikan edusmiehenä jo nyt? 5146
5147
5148
5149
5150

Miten uusi ”visuaalinen” ilme (mitä kaikkea muuta sisältääkin) edesauttaa yhdistyvän kaupunkikunnan asukkaiden yhtenäisyyttä ja tasa-arvoa, kuten kunnallista ja muita palveluita näin laajalla alueella, mitä nyt uusi kaupunki tulee olemaan Vaasan porteilta aina Pirkanmaan rajoille? 5151
5152
5153
5154
5155
5156
5157

Näistä kaikista on innokas vt. apul. kaupunginjohtajanne jo tehtävissään vaiennut ansiokkaasti ja niin tullee käymään jatkossakin voisi ounastella? 5158
5159
5160

Kiinnostaa edelleen myös mikä on nyt paikallislehtenne Ialasjärven-Peräseinäjoen Kunnallissanomien rooli ja imago tässä ”visuaalisessa” tilanteessa, toivottavasti edelleen myös hyvin käytännönläheisessä julkaisussanne? 5161
5162
5163
5164

Muuttuuko lehtenne ”kaupunginosa-lehdeksi” Kurikan suuntaan painottuen tämän uuden visuaalisen ilmeen innoittamana, vaiko edelleen kahden eri kaupungin osien julkaisulla? 5165
5166
5167

Toivottavasti myös palvelen edelleen tiedottamisessa, että joka syrjäkylänkin asukaskin tietää, mitä heidän kustannuksellaan puuhataan laajassa kaupunki-kunnassanne? 5168
5169
5170

ULKOPAIIKKAKUNTALAINEN 5171

5172

205.3. Erilaisten hankintojen luonteesta – hajautus, keskitys, standardi ja standardisoimaton

5173

5174

5175

Tähän kohtaan voisi esittää seuraavan taulukon koskien hajautusta ja keskittämistä.

5176

5177

	Keskitetty	Hajautettu
Standardi	Kirjekuorien hankinta Paloasemien hankinnat	
EI standardi		

5178

Varmaankin voi todeta (uuden) Kurikan kaupungin hankkivan kaupungin logolla varustetut kirjekuoret keskitetysti yhdeltä toimittajalta – eli tämä voisi olla standardoitu ja keskitetty ratkaisu.

5179

5180

5181

Vastaavalla tavalla kannattaisi erilaiset asiat/aiheet asettaa tällaiseen nelikenttään pohdittaessa (uuden) Kurikan toimintoja. Aina ei ole täysin selvää eri asian/aiheen keskittämisen tai hajauttamisen hyödyt ja haitat. Eli aina on mahdollista tehdä täysin väärä päätöksä keskityksestä ja hajautuksesta. Vastaavaa ongelmaa on eri asioiden standardisoinnissa, koska joitain asioita ei voidakaan standardisoida halutulla tavalla.

5182

5183

5184

5185

5186

5187

Aikanaan oli keskustelua Jalasjärven paloaseman työvuoroista. Onko paloaseman työvuorot laadittava jokaisella paloasemalla erikseen? Vai laaditaanko useamman paloaseman työvuorot keskitetysti? Yksi ongelma oli joidenkin henkilöiden toiminta useammalla paloasemalla eri tehtävissä sekä erilaisissa sijaisuuksissa. Tämäkään ei ole mikään helppo tehtävä, koska paloasemilla pitäisi olla ympärivuorokautinen valvonta koko ajan.

5188

5189

5190

5191

5192

5193

Lisäksi voi todeta paloasemista erilaisten hankintojen keskittämisen tai hajauttamisen. Oma veikkaus on erilaisten (esimerkiksi kalusto) hankintojen keskittämisen olevan hyvä ratkaisu, jolloin jokainen uusi hankinta voidaan tehdä yhdessä hankinta-asioiden ja lakiasioiden asiantuntijoiden kanssa. Tietysti erilaiset tarpeet uusille hankinnoille tulevat paloasemien suunnalta.

5194

5195

5196

5197

5198

Summaten voi todeta hajauttamisen ja keskittämisen ratkaisujen olevan oikeasti vaikeasti päätettäviä asioita. Aina välillä tässä asiassa tulee tehtyä erilaisia virhevalintoja erilaisissa yhteisöissä.

5199

5200

5201

206. Yksityistämisen ja kansallistamisen suhteesta

206.1. Hyvän vai huonon sään yksityistämistä? / 30.3.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_62

ILKKA

JULKAISTU: 30.3.2016

Hyvän vai huonon sään yksityistämistä?

Julkisuudessa on puhuttu rautatien, sähkön siirron ja linja-autoliikenteen yksityistämisestä.

Osa sähkönsiirtoverkkojen omistajista korotti sähkönsiirron hintaa, mikä aiheutti kiukkuisia puheenvuoroja. Lisäksi kiukkuu aiheutti sähkönsiirron maksujen siirtyminen ulkomaisille omistajille joissain tapauksissa.

Itse vertaisin tilannetta vesi- ja viemäriverkkojen tilanteeseen. Kukaan ei vakavissaan esitä rinnakkaisten vesi- ja viemäriputkien linjan rakentamista. Vastaava tilanne on sähkönsiirtoverkoissa, koska kukaan ei vakavissaan esitä useampaa rinnakkaista sähkönsiirtoverkkoa.

Yksi erityinen piirre teknisille, yhden linjan ratkaisuille on ohittamisen erityinen vaikeus. Käytännössä vikaantunut linja on pois käytöstä kokonaan, joten kaikki linjalla oleva liikenne pysähtyy heti.

Toisaalta linja-autoliikenteessä vikaantunut kohta voidaan monesti ohittaa, eli yleensä vikaantuneet linja-autot pystytään ohittamaan. Kilpailevien yhtiöiden linja-autot pystyvät yleensä ohittamaan jonkin yhtiön vikaantuneen linja-auton ilman ongelmia.

Rautateitä on rakennettu monessa kohtaa vain yhtenä linjana, jolloin yhdelle linjalle mahtuu vain yksi juna kerrallaan.

Nyt pitää huomioida Suomen vaikeat sääolosuhteet, jolloin erilaisten teknisten ratkaisujen todellinen toiminta selviää vaikeissa sääolosuhteissa.

Vaikeat sääolosuhteet voivat katkaista kaikkien junien liikkumisen kokonaan, koska junat eivät pysty oikeasti ohittamaan toisiaan. Vastaavalla tavalla sähkönsiirtoverkkojen vaikeissa vikatilanteissa sähkönsiirto katkeaa kokonaan.

Mielipidevaikuttajat ja päättäjät eivät osaa erotella yhden linjan ratkaisun ja muiden ratkaisujen teknisiä eroja. Käytännössä yritetään monesti yksityistää yhden linjan ratkaisua, joka osoittautuu oikeasti ongelmalliseksi erilaisissa vikatilanteissa.

5202

5203

5204

5205

5206

5207

5208

5209

5210

5211

5212

5213

5214

5215

5216

5217

5218

5219

5220

5221

5222

5223

5224

5225

5226

5227

5228

5229

5230

5231

5232

5233

5234

5235

5236

5237

5238

5239

5240

5241

5242

5243

5244

5245

5246

5247

5248

Jos on järkevää rakentaa vain ja ainoastaan yksi linja tällöin kannattaa pohtia kyseisen linjan hoitamista vain yhden voittoa tuottamattoman yhteisön toimintana.	5249 5250 5251
Käytännössä keskustelu rautateiden ja sähkönsiirtoverkkojen yksityistämisestä perustuu hyvän sään ajatukseen, jolloin vaikeita vikatilanteita ei haluta tai osata tunnistaa.	5252 5253 5254
Oikeasti pitäisi pohtia huonon sään yksityistämistä perustuen teknisten ratkaisujen erityispiirteisiin. Ideologia ei koskaan muuta teknisten ratkaisujen erityispiirteitä ja vaikeita sääolosuhteita.	5255 5256 5257
Jukka Rannila Jalasjärvi	5258 5259 5260
206.2. Yksityistämistä käsitellään myöhemmin omassa luvussa	5261
LIITE 1 -teoksessa (Rannila 2014a, luku SL 58) on tekemäni katsaus yksityistämiseen ja kansallistamiseen liittyen.	5262 5263 5264 5265
Tässä teoksessa (Kirjoitelmia VI) on myöhemmin tämän luvun jälkeen omassa luvussaan uudistettu katsaus yksityistämiseen ja kansallistamiseen liittyen.	5266 5267 5268
Tässä kohtaa voi kerraten todeta mielipidekirjoituksen perusteella monen mielipidevaikuttajan mielipiteet yksityistämiseen ja kansallistamiseen liittyen perustuvan vain hyvän sään ajatuksiin. Lisäksi monesti yksityistämiseen ja kansallistamiseen liittyen oletetaan tekniikan toimivan koko ajan virheettömästi.	5269 5270 5271 5272 5273
Sääolosuhteet voivat vaihdella rajusti, jolloin yksityistettyjen ja kansallistettujen ratkaisun onnistuminen koetellaan oikein kunnolla hankalissa sääolosuhteissa. Myös tekniikan vikaantuessa erilaiset ratkaisut yksityistämislle ja kansallistamiselle koetellaan oikein kunnolla.	5274 5275 5276 5277
Yleisesti ottaen monen mielipidevaikuttajan mielipiteet yksityistämisestä ja kansallistamisesta eivät muutu kovin äkkiä, vaikka vastaan tulisi erilaisia häiriötekijöitä. Vasta oma kokemus jostain vaikeasta tilanteesta voi muuttaa näkemystä.	5278 5279 5280 5281
Varmaankin voimakas vuoden 2004 tsunami oli vaikea sääolosuhde. Useampia metrejä korkea aalto pyyhkäisi tieltään lähes kaiken yksityisen toiminnan, jolloin jäljelle jäi pääasiassa eri valtioiden pelastusviranomaisten toiminta.	5282 5283 5284 5285
Möra (2005) käy läpi vuoden 2004 tsunamin uutisointia. Kuten arvata saattaa, niin alkuvaiheen tiedottaminen oli horjuvaa, koska tilanteesta ei saatu täysin täydellisiä tietoja ensivaiheessa. Viranomaisten alkuvaiheen tiedottamista arvosteltiin eri tavoin, vaikka myöhemmin viranomaisten tiedottaminen parani tilanteen selvittyä eri tavoin.	5286 5287 5288 5289 5290
Eli useamman metrin korkuinen hyökyaalto, yksityisen toiminnan häviäminen lähes kokonaan ja kunnan katastrofi vaikuttaa kovimpaankin kapitalistiin, jolloin myös kovimmankin kapitalistin on oikeasti ja nöyrästi pyydettävä julkisen puolen viranomaisten apua.	5291 5292 5293 5294
Varmaankin vuoden 2004 tsunamin jälkeen keskustelu erilaisista ja uusista varoitusjärjestelmistä on ollut perusteltua. Tosin en tiedä varoitusjärjestelmien maailmanlaajuista tilannetta ja oikeaa toimintavarmuutta. Asiaa saa tietysti pohtia jokainen tykönään.	5295 5296 5297

	5298
207. Liikennekaaren tarkastelua pääasiassa tietojärjestelmien kannalta	5299
	5300
	5301
207.1. Liikennekaaren esitysluonnos / Lausuntokierros / 13.5.2016 / EDK / 16	5302
	5303
	5304
Asiakirjan tunnus / EDK / 16 / versio 1	5305
	5306
Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.	5307
	5308
	5309
Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.	5310
	5311
	5312
Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.	5313
	5314
	5315
Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.	5316
	5317
Aiheeseen liittyviä aikaisempia lausuntoja	5318
	5319
Seuraavalla www-sivulla on linkit kaikkien lausuntojen PDF-asiakirjoihin: http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html	5320
	5321
	5322
Tähän kohtaan voi asianmukaisesti linkittää lausunnot, jotka liittyvät liikennekaareen jollain tavoilla.	5323
	5324
	5325
FI: Lausunto 4: Miten julkisen hallinnon ja järjestöjen yhteistyötä pitäisi parantaa? http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_4	5326
	5327
	5328
FI: Lausunto 12: Vapaamuotoista lausuntoa Eduskunnan suuntaan http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_12	5329
	5330
	5331
FI: Lausunto 22: Otakantaa.fi -kysely: ”Miten äänestäjän tulisi saada tietoa vaalien ehdokkaista?” http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_22	5332
	5333
	5334
	5335
EN: Opinion 27: Public Consultation on the Modernisation of EU Public Procurement Policy http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_27	5336
	5337
	5338
	5339
FI: Lausunto 29: Avoimen demokratian avoimen datan avaamisen detaljit (ADADAD) http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_29	5340
	5341
	5342
FI: Lausunto 31: Terveystieteiden tietotekniikasta	5343

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_31	5344
	5345
FI: Lausunto 33: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt	5346
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_33	5347
	5348
FI: Lausunto 38: SADe-ohjelman avoimen lähdekoodin toimintamallin luonnos	5349
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_38	5350
	5351
FI: Lausunto 49: JSH 166 -suosituksen päivitys	5352
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_49	5353
	5354
FI: Lausunto 50: hankintalain mahdollinen uudistus	5355
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_50	5356
	5357
FI: Lausunto 63: Helsingin kaupungin tietotekniikkaohjelmasta 2015-2017	5358
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_63	5359
	5360
FI: Lausunto 67: Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksestä	5361
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_67	5362
	5363
FI: Lausunto 69: Hallituksen esitys (luonnos 16.4.2015) vieraslajeista	5364
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_69	5365
	5366
EN: Opinion 76: Competition in passenger rail services in Great Britain	5367
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_76	5368
	5369
Kävin läpi mainitut lausunnot, ja joistain lausunnoista olen koonnut oleellisia asioita pohdittavaksi liikennekaaren yhteydessä.	5370
	5371
	5372
Aiheeseen liittyviä aikaisempia mielipidekirjoituksia	5373
	5374
Tähän kohtaan voi linkittää muutaman aikaisemman mielipidekirjoituksen linkit.	5375
	5376
31 / Todellista tyhmyyttä vai kovaa kilpailua??	5377
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_31	5378
	5379
37 / Kilpailun kannattava kannattamattomuus kummastuttaa?	5380
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_37	5381
	5382
39 / Isot edellä ja pienet narisevat	5383
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_39	5384
	5385
46 / Jättimäiset järjestelmät säätiöille?	5386
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_46	5387
	5388
62 / Hyvän vai huonon sään yksityistämistä?	5389
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_62	5390
	5391
	5392
LIITE 1 -teoksen luku SL 58	5393

LIITE 1 -teoksen (Rannila 2014) luvussa SL 58 käyn läpi yksityistämisen joitain aiheita läpi. Vertailuna oli sähkö, posti, rautatiet ja tiet yksityistämisen kannalta pohdittuna. Lisäksi rautateitä käsittelin vielä omassa alaluvussa (SL 58.26) tarkemmin.

Rannila, J. S. (2014). LIITE 1: mielipiteitä erilaisista aiheista (1998-2014) sähköisessä muodossa. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila.

Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html>

Lausunnosta 4 jotain kiinnostavaa?

Lausunnossa 4 olen käsitellyt hallinnon ja järjestöjen yhteistyötä yleisemmällä tasolla. Kyseisessä lausunnossa on kuitenkin asiaa erityisestä neuvottelukunnasta. Mahdollisesti liikennekaaren seurantaan voisi ehdottaa omaa erityistä neuvottelukuntaa.

Ehdotus: Liikennekaaren seurannan ja kehittämisen vuoksi voisi perustaa erityisen neuvottelukunnan, jolle määriteltäisiin joitain tehtäviä.

Ehdotus: Erityisen neuvottelukunnan voidaan ehkä kerätä järjestelmällisemmin tietoa liikennekaaren vaikutuksista eri sidosryhmille.

Ehdotus: Erityisen neuvottelukunnan avulla voitaisiin ehkä tehdä nopeammin korjaavia liikkeitä lainsäädännön kehittämiseksi.

Oma veikkaus on, että mahdollinen uusi liikennekaari voi ehkä vaatia päivityksiä tai korjauksia jollain aikavälillä. Asianmukainen neuvottelukunta voisi nopeuttaa tarvittavien päivityksien ja korjauksien tekemistä.

Lausunnosta 12 jotain kiinnostavaa?

Lausunnossa 12 olen käsitellyt erityistä testamenttien rekisterin kehittämistä Suomeen. Käytännössä testamenttirekisterin ja väestörekisterin pitäisi toimia hyvin yhteen, jolloin testamentin tahdon toteuttava henkilö saisi asianmukaisesti tiedon päämiehen kuolemasta. Lisäksi holhousrekisterin ja väestörekisterin olisi toimittava hyvin yhteen.

Huomiona ehdotuksesta (Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi) voi todeta, että liikennekaaren toteuttamiseen liittyy useita rekistereitä.

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen yhteydessä pitäisi tarkastella tarkemmin useamman rekisterin yhteiskäytön ongelmaa.

Yksi esimerkki on tietysti rikosrekisteri, jonka ajantasaisuus ja yhteistoiminta muiden rekistereiden kanssa on tietysti hyvin tärkeä asia.

Lausunnosta 22 jotain kiinnostavaa?

Lausunnossa 12 olen käsitellyt mm. vaalien tietojärjestelmää (www.vaalit.fi), joka kokoaisi kaiken oleellisen tiedon vaaleista yhteen keskeiseen/keskitettyyn tietojärjestelmään.

5394
5395
5396
5397
5398
5399
5400
5401
5402
5403
5404
5405
5406
5407
5408
5409
5410
5411
5412
5413
5414
5415
5416
5417
5418
5419
5420
5421
5422
5423
5424
5425
5426
5427
5428
5429
5430
5431
5432
5433
5434
5435
5436
5437
5438
5439
5440
5441
5442

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen yhteydessä voisi pohtia yhden keskeisen/keskitetyn tietojärjestelmän kehittämistä, jolloin kaikki oleellinen tieto liikenteestä olisi haettavissa yhdestä tietojärjestelmästä, vaikka erilaisia taustajärjestelmiä voi olla lukuisia.

5443

5444

5445

5446

5447

Ehdotus: Erilaisia uusia rekistereitä pitäisi kehittää vasta tarkan tarveselvityksen jälkeen.

5448

5449

5450

Lausunnosta 27 jotain kiinnostavaa?

5451

5452

Lausunnossa 27 pohdin ääneen erilaisten lomakkeiden luettavuutta, koska monesti erilaiset lomakkeet tehdään todella vaikeasti täytettäväksi.

5453

5454

5455

KELA on järjestänyt oman hankkeensa, jossa KELA pyrkii selkeyttämään erilaisia lomakkeita ja tekemään niistä luettavampia. Tästä esimerkistä voisi ottaa mallia muihin asiayhteyksiin.

5456

5457

5458

Tässä kohtaa pitää todeta, että mahdolliset liikennekaari oikeana lakina voi tarkoittaa uusia lomakkeita erilaisille sidosryhmille. Tällöin pitäisi kiinnittää erityistä huomioita näiden lomakkeiden kehittämiseen ja luettavuuteen.

5459

5460

5461

5462

Ehdotus: Mahdolliset uudet lomakkeet liikennekaaren soveltamisessa on oltava mahdollisimman luettavia ja ymmärrettäviä.

5463

5464

5465

Lausunnosta 29 jotain kiinnostavaa?

5466

5467

Lausunnossa 29 olen käsitellyt avointa dataa yhden tilaisuuden jälkeen. Yhtenä esimerkkinä avoimesta datasta oli joukkoliikenteen avoin data.

5468

5469

5470

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen yhteydessä voisi selvittää erilaisten liikenteeseen liittyvien tietoaaineistojen avaamista julkiseen käyttöön.

5471

5472

5473

Lausunnosta 31 jotain kiinnostavaa?

5474

5475

Lausunnossa 31 olen käsitellyt terveydenhuollon tietotekniikkaa. Perusongelmana terveydenhuollon tietotekniikassa on ollut valtaisa määrä erilaisia potilastietojärjestelmiä, joita yritetään nyt saada toimimaan yhdessä kansallisen terveystietokannan (Kanta / <http://www.kanta.fi>) kanssa.

5476

5477

5478

5479

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen yhteydessä voisi selvittää joidenkin liikenteeseen liittyvien tietojärjestelmien lakkauttamista ja/tai siirtoa yhteen keskeiseen/keskitettyyn tietojärjestelmään.

5480

5481

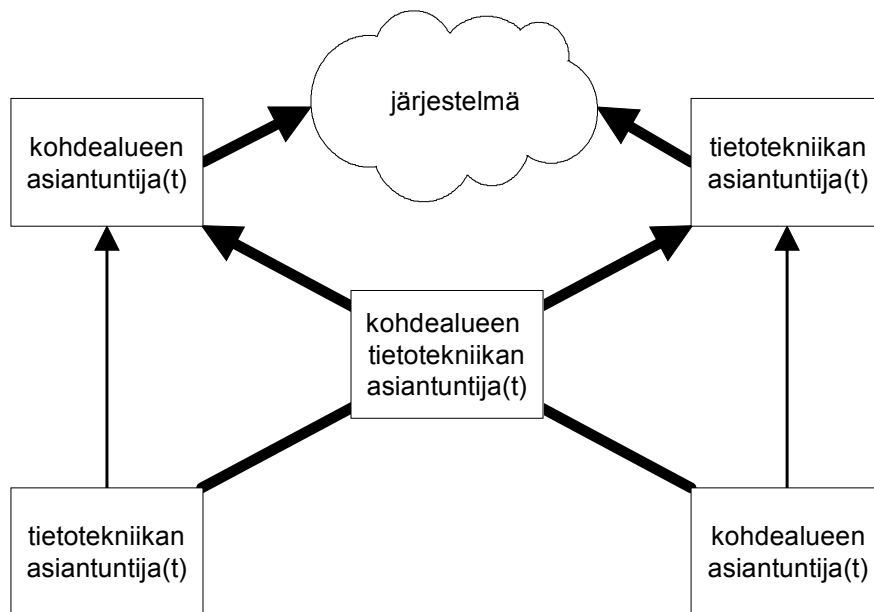
5482

5483

Yhteenvedoa aikaisemmasta / Erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä

5484

5485

5486

5487

Itse olen tullut siihen tulokseen, että on parempi kouluttaa jonkin kohdealueen asiantuntijoista sen verran hyviä tietotekniikan asiantuntijoita, että he oikeasti pystyvät johtamaan omalle kohdealueelle kehitettäviä järjestelmiä.

5489

5490

5491

Vastaavalla tavalla tietotekniikan osaajista on koulutettava kohdealueen ymmärtäviä henkilöitä, mutta tarkasti ottaen jotkut kohdealueet vaativat useamman vuoden opiskelun, jolloin oikeasti tietotekniikan asiantuntijoista tulee hyvin harvoin oikeita kohdealueen asiantuntijoita.

5492

5493

5494

5495

Esimerkiksi lääketiede ja muut liitännäiset tieteet vaativat vuosikausien perehtymistä, ja missään tietotekniikkahankkeessa ei voida lähteä kouluttamaan tietotekniikan asiantuntijoita jollekin kohdealueelle.

5496

5497

5498

5499

Tietotekniikan perusasioiden opiskelusta on tehty turhaan salatiedettä, ja hyvällä koulutussuunnittelulla voidaan rakentaa [muutaman] kuukauden koulutusohjelma, jossa minkä tahansa kohdealueen edustajalle pystytään opettamaan tietotekniikan perusasiat hyväksyttävälle tasolle.

5500

5501

5502

5503

5504

Käytännössä erilaiset tietotekniikan asiantuntijat joutuvat perehtymään eri aiheisiin laajasti jollain kohdealueilla. Tosiasia on, että tietotekniikan asiantuntijoiden oppimisen laatu vaihtelee tietysti kohdealueesta toiseen, ja harvoin tietotekniikan asiantuntijat oppivat kaiken mahdollisen jollain kohdealueella. Toisaalta jonkin kohdealueen asiantuntijoilla voi olla erilaisia ongelmia tietotekniikan eri osa-alueiden ymmärtämisessä.

5505

5506

5507

5508

5509

5510

Käytännössä tarvitsemme tietysti osaajia jonkin kohdealueen tietotekniikan kehittämiseksi.

5511

5512

Itse olen tullut siihen tulokseen, että joillekin kohdealueen asiantuntijoille pitäisi/voisi järjestää tehokkaita muutaman kuukauden koulutuksia tietotekniikan eri osa-alueille. Tämän jälkeen tietotekniikan perusasiat osaavat kohdealueen osaajat voisivat johtaa tietoteknistä kehittämishanketta omalla kohdealueella.

5513

5514

5515

5516

5517

ISO ongelma on, että ehdottamiani tehokkaita muutaman kuukauden koulutuksia tietotekniikan eri osa-alueille ei käytännössä järjestetä ollenkaan. Tässä on tietysti selvä puute suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.

5518
5519
5520

Lausunnosta 33 jotain kiinnostavaa?

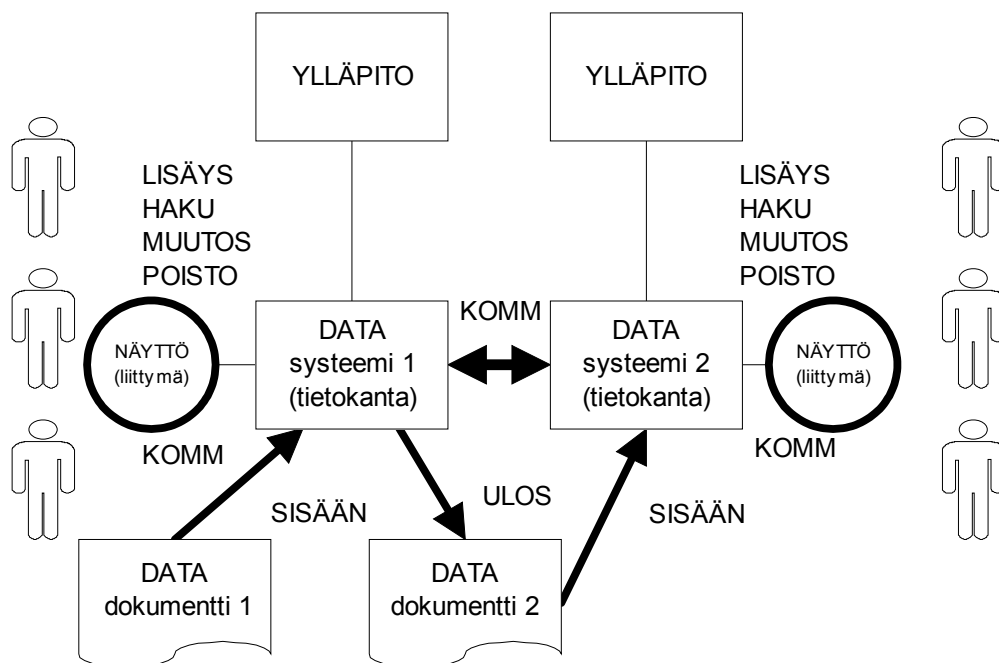
5521
5522
5523

Lausunnossa 33 pohditaan standardien jakaantumisesta eri luokkiin. Seuraavan kuvan perusteella voi erotella seuraavia standardeja:

5524
5525
5526

- kommunikaation standardit
- näyttöjen standardit
- liittymien standardit
- dokumenttien standardit
- tietokantojen standardit
- tietojen haun, lisäyksen, muutoksen ja poiston standardit.

5527
5528
5529
5530
5531
5532
5533

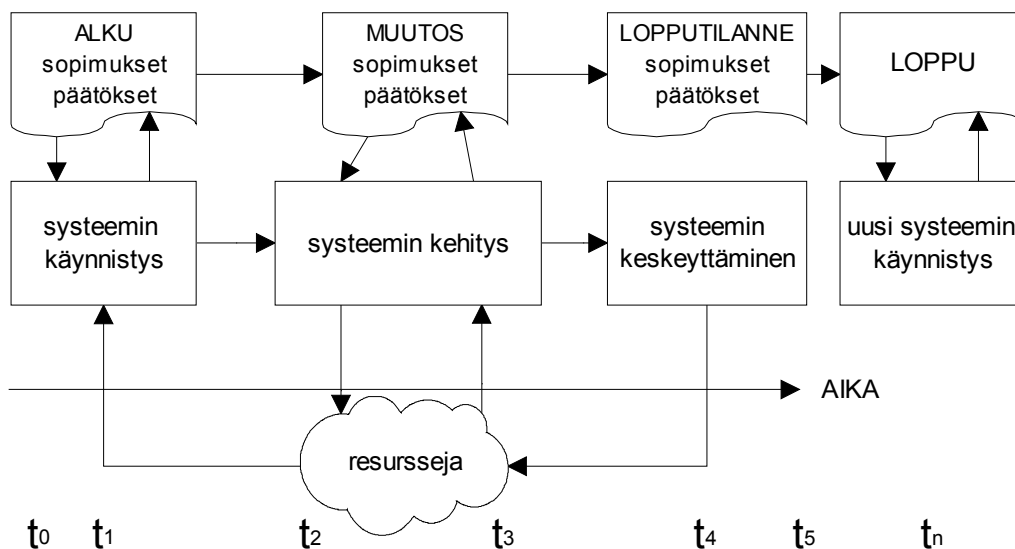

5534
5535
5536
5537
5538
5539
5540

Lausunnosta 38 jotain kiinnostavaa?

Oma arvio oli, että teknisesti ottaen monesti asiat ovat yksinkertaisempia, koska mahdollisesti systeemin elinaikana on tehty useita erilaisia lainopillisia sopimuksia useassa eri kerroksessa.

5538
5539
5540

Eli alkuvaiheen sopimukset ja päätökset voivat olla täysin erilaisia lopputilanteen sopimuksiin ja päätöksiin. Eri vaiheissa on siis tehty erilaisia sopimuksia ja päätöksiä eri kerroksiin:

- lisäys → sidosryhmiä
- haku → sidosryhmiä
- poisto → sidosryhmiä
- muutos → sidosryhmiä
- data / standardi → sidosryhmiä
- dokumentti / standardi → sidosryhmiä
- tietokanta / standardi → sidosryhmiä
- ohjelma / standardi → sidosryhmiä
- käyttöjärjestelmä / standardi → sidosryhmiä
- laitteisto / standardi → sidosryhmiä.

On kuitenkin niin, että vähänkin monimutkaisempi järjestelmä voi olla monen yhteisön yhdessä kehittämä ja ylläpitämä. Tällöin voi olla niin, että esimerkiksi järjestelmään tehtäviä lisäyksiä tekee useampi yhteisö, ja lisäyksillä on aivan omat ohjelmistonsa. Ja edelleen sama tilanne on muissa osissa järjestelmää.

Ehdotus: Tämän vuoksi kannattaisi ehkä vielä pitää yksi (kartta)harjoitus, jossa pohditaan mm. seuraavia tilanteita.

- **datan haun yhteisöjä vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan haun ohjelmisto vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan haun standardeja vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan lisäyksen yhteisöjä vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan lisäyksen ohjelmisto vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan lisäyksen standardeja vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan muutoksen yhteisöjä vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan muutoksen ohjelmisto vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan muutoksen standardeja vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan poiston yhteisöjä vaihtuu ja/tai muuttuu**
- **datan poiston ohjelmisto vaihtuu ja/tai muuttuu**

5541
5542
5543
5544
5545
5546
5547
5548
5549
5550
5551
5552
5553
5554
5555
5556
5557
5558
5559
5560
5561
5562
5563
5564
5565
5566
5567
5568
5569
5570
5571
5572
5573
5574
5575

- **datan poiston standardeja vaihtuu ja/tai muuttuu** 5576
- **laitteisto vaihtuu ja/tai muuttuu** 5577
- **yms. voi kehitellä lisää.** 5578

Lausunnosta 49 jotain kiinnostavaa?

Lausunnossa 49 olen käsitellyt JSH 166 -suosituksen päivityksestä (JIT 2014 -luonnos). Tähän kohtaan voi koota muutaman yleisen huomion.

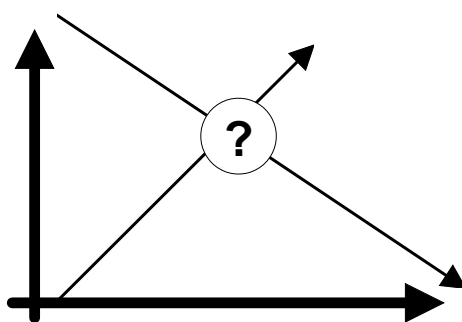
Tietotekniikan eri toimialoilla on käynnissä useampi standardisota, joilla on vaikutusta yksittäisen kansalaisen (kuluttuja) toimintamahdollisuuksiin. Tämän lisäksi tietotekniikan eri toimialoilla on käynnissä jatkuva väantö avoimien tekniikoiden (ohjelmistot ja standardit erityisesti) ja suljettujen tekniikoiden välillä.

Lisäksi voi todeta, että joillain yrityksillä on määräävä markkina-asema jollain tietotekniikan toimialalla, ja julkinen valta (erit. EU) on määrännyt näille yrityksille toimenpiteitä kilpailunrajoitusten poistamiseksi – osa näistä yrityksistä on päättänyt toimia heti pyydetyllä tavalla ja osa on käynyt hyvin raskaan oikeuskäsittelyn kuitenkin häviten oman oikeustapauksensa.

Yksi iso ongelma on erilaisten näkökulmien hallinta, jolloin samaan aiheeseen voi esittää erilaisia väitteitä. Näkökulmia voivat olla esimerkiksi seuraavat: aika, raha, ympäristöarvot, kierrätys, laki, teknologiat, laatu, turvallisuus, asiakirjahallinto, standardit, tietoturva jne. Lyhyesti voi todeta, että samaan ilmiöön voi olla paljon erilaisia näkökulmia, joista kaikkia ei välttämättä osata ennakoida sopimusneuvotteluissa.

Esimerkkinä voi olla ”vaatimuksen” käsite. Liiketoiminnan kehittämässä ei ehkä ymmärretä, että tietotekniikassa jokin asia täytyy määritellä erittäin syvällä yksityiskohtaisuuden tasolla, jolloin esitetty yksityiskohtaisuuden taso ymmärretään haitaksi liiketoiminnalle. On muitakin käsitteitä, joissa liiketoiminnan ja tietotekniikan välinen käsitteiden vastaamattomuus on haitaksi.

YLEISTIETO

ERIKOISTIETO

Yksi perusongelma on, että jonkin tietämysalueen (esim. lääketiede yleisesti) vaatii joskus vuosienkin (esim. tietty erityisalue lääketieteessä) perehtymisen. Toisaalta voi todeta, että tietotekniikan edustajilla oma oppimisprosessi taustalla, ja riippuen henkilöstä eri tekniikat ovat eri

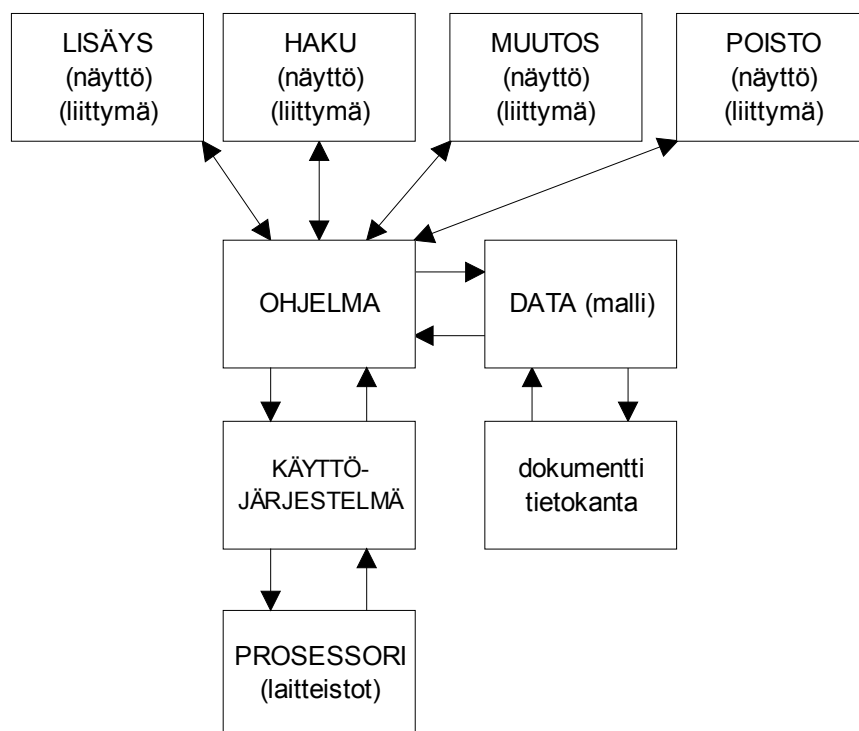
tavoin hallinnassa: tosin kaiken tietotekniikan osaavaa henkilöä ei nykytilanteessa ei ole eikä tule. Tästä seuraa yleisen tietämyksen ja erityisen tietämyksen ristiriita.

Perusyhteenveto (lausunto 49) on, että jotain tietoteknistä järjestelmää tilaavan yhteisön on tehtävä aikamoinen kasa kotiläksyjä ennen kuin edes tehdään tietoteknisen järjestelmän hankkimisen ensimmäistäkään ehdotusta. Lausunnossa 49 on osoitettu monin eri tavoin, että tietoteknisen järjestelmän hankkiminen on tosiasiallisesti paljon laajempi aihepiiri kuin ennakoita voi olettaa, koska tietoteknisen järjestelmän sisäänajaminen aiheuttaa hyvin erilaisia ja osittain (ns.) terveen järjen vastaisia tilanteita.

Tietyllä tavalla on totta, että tietotekniikka muuttuu jatkuvasti ja hyvin nopeasti jollain aikavälillä. On kuitenkin tietyt perusongelmat / perusasiat, jotka eivät muutu. Tähän kohtaa voi todeta seuraavat yhteisen osa-alueet erilaisissa tietotekniikan järjestelmissä:

- 1) Perustoiminnot: lisäys, haku, muutos ja poisto.
- 2) Ohjelma(t) hoitamassa eri perustoimintoja.
- 3) Ohjelma(t) käsittelevät dataa.
- 4) Dataa on kahdessa muodossa: dokumentit ja tietokannat.
- 5) Ohjelmat toimivat käyttöjärjestelmän päällä.
- 6) Käyttöjärjestelmä hoitaa yhteydet laitteistoon.
- 7) Jokin laitteisto on käyttöjärjestelmän kanssa yhteistyössä.
- 8) Laitteiston yksi osa on prosessori.
- 9) Prosessori tekee vaadittavia laskutoimituksia.

Lyhyesti voi todeta, että kaikissa tietoteknisissä järjestelmissä on edellä mainitut osat, mutta jokainen osa-alue kehittyy aina johonkin suuntaan erilaisten uusien tietoteknisten järjestelmien tultua esittelyvaiheeseen. Seuraavassa kuvassa on pyritty kuvaamaan edellä mainitut osatekijät (1-9).

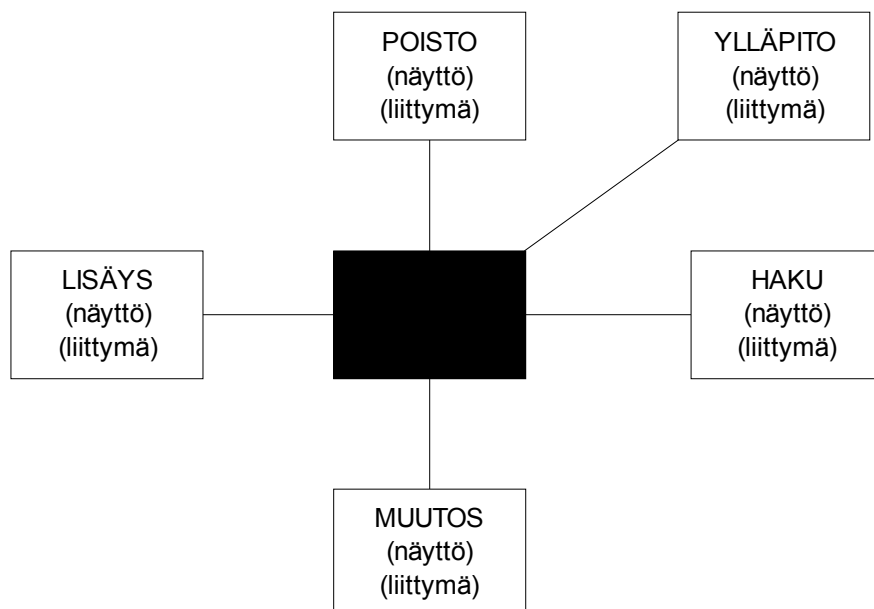
On kuitenkin huomioitava, että nykyisessä tietoverkkojen tilanteessa yksi yksittäinen järjestelmä harvoin toimii täysin itsenäisesti ilman yhteyksiä mihinkään muuhun järjestelmään. Aikanaan yhteydet eri järjestelmien kanssa hoidettiin siirrettävillä tallennusvälineillä (esim. levyke), mutta nykytilanteessa entistä harvempi järjestelmä toimii pelkästään siirrettävillä tallennusvälineillä. Eli monet vakavasti otettavat järjestelmät ovat yhteydessä joihinkin toisiin järjestelmiin.

Edelleen voi todeta, että hyvin tavallisessa peruskäytössä harvoin tarvitsee pohtia minkään tietoteknisen järjestelmän sisäisiä osia, ja käytössä korostuu perustoimintojen (lisäys, haku, muutos ja poisto) tehokkuus, jolloin järjestelmän ylläpitoa tekeviltä ihmisiltä tarvitsee kysyä vähemmän neuvoja.

Tätä tilannetta voi kuvata ”mustan laatikon” tilanteeksi, jossa käytettävä järjestelmä tarjoaa joukon liittymiä, joiden käytön tehokkuus on ratkaisevaa järjestelmän kokonaistehokkuudelle.

Tämän perusteella on nykyisen tietoteknisen ympäristön kuvauksessa käytävä huolellisesti läpi perustoimintojen (lisäys, haku, muutos, poisto ja ylläpito) eri vaiheet. Tässäkin kohtaa voi todeta, että prosessit virtaavat läpi perustoimintojen (lisäys, haku, muutos, poisto ja ylläpito) mukaisissa hierarkkisissa järjestelmissä.

Yksi tapa perustoimintojen (lisäys, haku, muutos, poisto ja ylläpito) eri vaiheiden kuvausta on tietysti ”käyttöliittymän” käsite. Tällöin voi todeta, että on mahdollista kerätä kuvaukset perustoiminnoista (käyttöliittymät) yhtenäiseen esitykseen.

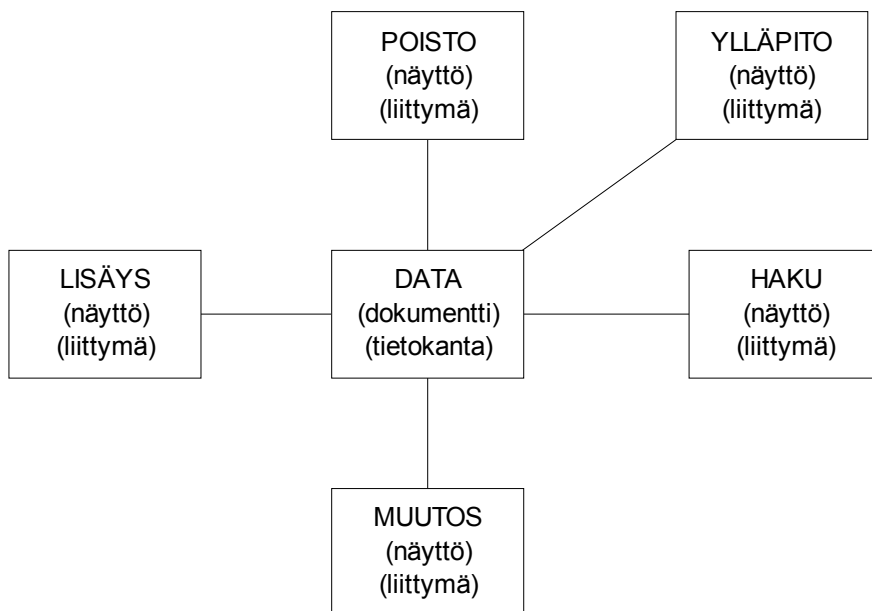

Edellä olevan perusteella on esitettävä seuraavat kohdat liittyen nykytilanteen kuvaukseen.

- 1) Nykyisten perustoimintojen (lisäys, haku, muutos, poisto ja ylläpito) eri vaiheet on kerättävä yhteen (mm. käyttöliittymät).
- 2) Nykyiset toiminnot voi (mm. käyttöliittymät) voi luokitella erilaisiin luokkiin.
- 3) Nykyisten ohjelmien kuvaukset voi kerätä yhteen.
- 4) Käytettävän datan (dokumentit ja/tai tietokanta) kuvaukset voi kerätä yhteen.

Lyhyesti voi todeta, että lähes kaikissa tietoteknisissä järjestelmissä (kehittämishanke) joudutaan painimaan näiden aiheiden yhdistelmien kanssa.

Lyhyesti voi todeta, että pääsy järjestelmän ”mustan laatikon” sisäiseen maailmaan on joissain tapauksissa mahdollista. Tällöin voidaan järjestelmän sisäinen hierarkia kuvata hyvinkin tarkasti.

Tässä esityksessä erotellaan kuitenkin vielä erikseen kolme eri osatekijää: omistus, sopimus ja jäsenyys.

	Omistus Jäsenyys Sopimus	Standardit	AVOIN	SULJETTU
1. Laitteisto				
2. Käyttöjärjestelmä				
3. Ohjelmat				
4. Tietomalli / Käsitelmä				
5. Tiedosto				
6. Tietokanta				
7. Viestintä				
8. Haku / Liittymä				
9. Lisäys / Liittymä				
10. Poisto / Liittymä				
11. Muutos / Liittymä				

5676
5677
5678
5679
5680
5681
5682

5683
5684
5685
5686
5687

Toimintoja voi olla siis useampia (lisäys, haku, muutos, poisto ja ylläpito), ja yksittäinen kohde järjestelmässä vaihtelee toiminnosta riippuen. Tämän perusteella voi esittää seuraavan taulukon koskien eri osa-alueiden avoimuutta ja suljettuutta.

Nyt voi todeta tietysti, että tuo ***taulukko ei ole mikään lopullinen totuus***, vaan sisältää vain yhden tietotekniikasta kiinnostuneen henkilön esitystä tietotekniikan sisällöstä. Avuksi taulukko voi olla kuvattaessa nykyistä tietotekniikan tilannetta jossain yhteisössä. Jokaisesta taulukon soluun voi laittaa erilaisia tietoja yhteisön käyttämän tietotekniikan eri osa-alueilta. Lisäksi voi tehdä huomion, että eri toimintoihin (järjestelmän osiin) liittyy eritasoisia omistuksen, sopimuksien ja jäsenyyksien yhdistelmiä. Lisäksi eri standardeilla on erilaisia avoimuuden asteita.

Yksi esimerkki on ns. avoimen datan keskustelu, jossa (pääasiassa) julkisen sektorin tuottamaa dataa voidaan käyttää ilmaiseksi tai hyvin nimellisellä maksulla. Tällöin voi todeta, että hakutoiminto johonkin järjestelmään voi olla hyvin avoin eri osapuolille. Lisäys, muutos ja poisto voivat olla hyvin rajoitettuja vain joillekin osapuolille, vaikkakin haku siis voi olla (lähes) ilmaista. Jäsenyys jo(is)sain yhteisö(i)ssä antaa luvan lisätä, muuttaa ja poistaa dataa jossain järjestelmässä. Lisäksi on erilaisia sopimuksia, johon järjestelmän osien käyttö perustuu; esimerkiksi eri osapuolet voivat omistaa itse erilaisia laitteistoja, vaikkakin niiden päällä voi toimia sekä avoimia että suljettuja käyttöjärjestelmiä. Ja edelleen käyttöjärjestelmien avulla toimivia ohjelmistoja voi käyttää perustuen omistukseen, jäsenyyteen ja sopimukseen.

Lausunnosta 50 jotain kiinnostavaa?

Ihminen voi hankkia hyvinkin paljon tietämystä, vaikkakin tietämyksen laadussa ja määrässä on hyvin paljon vaihtelua henkilöiden välillä. Yksittäisen ihmisen toiveita ja ihanteita ei voi irrottaa yksittäisen ihmisen mielestä, ja toiveet ja ihanteet vaikuttavat tietysti todellisen maailman kokemiseen. Lisäksi ihmisillä on oikeasti erilaisia tavoitteita. Loppujen lopuksi ihmisellä on mielessään erilaisia tehtäviä/pakotteita, jotka hänen pitää tehdä/suorittaa.

Edelleen voi todeta, että ihmisten mielten sisältö vaihtelee, ja he kokevat todellisuuden eri tavoin. Tätä olen kutsunut monimutkaiseksi todellistumiseksi, jolloin erilaisia tehtäviä tehdessään ihminen joutuu tekemisiin monimutkaisen todellisuuden kanssa, jolloin oikea tietämys oikeasta maailmasta voi kasautua vähitellen.

Yksi iso ongelma on erilaisten näkökulmien hallinta, jolloin samaan aiheeseen voi esittää erilaisia väitteitä. Näkökulmia voivat olla esimerkiksi seuraavat: aika, raha, ympäristöarvot, kierrätys, laki, teknologiat, laatu, turvallisuus, asiakirjahallinto, standardit, tietoturva, jne. Lyhyesti voi todeta, että samaan ilmiöön voi olla paljon erilaisia näkökulmia, joista kaikkia ei välttämättä osata ennakoida sopimusneuvotteluissa.

Edellä mainittuja näkökulmia voisi kerätä hyvinkin järjestelmällisesti yhteen osaksi kilpailutuksen auttavaa aineistoa.

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyy useita erilaisia näkökulmia (muitakin kuin laillinen).

Ehdotus: Erilaiset näkökulmat voisi tiivistää omiksi (hyvin luettaviksi ja tarpeeksi lyhyiksi) oppaiksi.

Ehdotus: Erilaiset näkökulmat huomioiden voidaan kiinnittää mielenkiintoa pelkästä hinnasta muihinkin näkökulmiin. 5737
5738

Ehdotus: Erityisesti onnistuneista hankkeista voisi ottaa esille erilaisia näkökulmia, jotka ovat auttaneet onnistuneessa kilpailutuksen läpiviennissä. 5739
5740
5741

Kerraten: jonkin tietämysalueen (esim. lääketiede yleisesti) vaatii joskus vuosienkin (esim. tietty erityisalue lääketieteessä) perehtymisen. Toisaalta voi todeta, että tietotekniikan edustajilla oma oppimisprosessi taustalla, ja riippuen henkilöstä eri tekniikat ovat eri tavoin hallinnassa: tosin 5742
5743
5744
5745
5746
5747
5748
kaiken tietotekniikan osaavaa henkilöä ei nykytilanteessa ei ole eikä tule. Tästä seuraa yleisen tietämyksen ja erityisen tietämyksen ristiriita.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi erityisesti isommat toimijat voivat hankkia johonkin erityiseen näkökulmaan perehtyneitä osaajia, ja julkiset hankinnat ja julkisten hankintojen läpivienti on yksi 5749
5750
5751
5752
5753
näkökulma. Tästä seuraava, että pienten toimijoiden avuksi voisi laatia erilaisia yksinkertaistuksia, jotta pienemmätkin toimijat voivat hallita eri näkökulmia.

Julkisten hankintojen kannalta voi todeta, että selityksen määrä riippuu tietysti tehtävästä tarjouksesta ulkopuoliselle (julkiselle) yhteisölle. Mitä laajempi sopimus, niin sitä enemmän on 5754
5755
5756
5757
varmistettavia ja tarkistettavia tehtäviä ennen sopimuksen lopullista hyväksyntää.

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyvien yleisten lainopillisten tekstien (vrt. vakioehdot) luettavuuden kehittämiseen pitäisi olla aivan oma hankkeensa. 5758
5759
5760

Ehdotus: Lainopillisten tekstien luettavuus pitää hyväksyttää erilaisilla sidosryhmillä. 5761
5762

Ehdotus: Kilpailutukseen liittyvien (esim. teknisten) liitteiden kehittämiseen ja luettavuuteen pitäisi olla aivan oma hankkeensa. 5763
5764
5765

Lausunnosta 63 jotain kiinnostavaa? 5766
5767

Lausunnossa 63 olen käynyt läpi seuraavaa päätösketjua: 5768
5769

AVOIN → säätäminen → SULJETTU → säätäminen → ITSE (avoin/suljettu). 5770
5771

Nämä voi tiivistää seuraavasti: 5772
5773

- 1) Ensin etsitään avointa järjestelmää, jota voi käyttää ilman mitään säätöjä. 5774
- 2) Toiseksi etsitään avointa järjestelmää, jota voi käyttää tekemällä hyvin laajoja säätöjä. 5775
5776
- 3) Kolmanneksi etsitään suljettua järjestelmää, jota voi käyttää ilman mitään säätöjä. 5777
- 4) Neljänneksi etsitään suljettua järjestelmää, jota voi käyttää tekemällä hyvin laajoja säätöjä. 5778
5779
- 5) Viidenneksi arvioidaan itse tehtävän järjestelmän tekemistä. 5780
- 6) JOS mikään edellisistä vaihtoehdoista ei ole toteutunut, niin on mahdollista aloittaa itse kehitetyn järjestelmän kehittäminen. 5781
5782
5783

Yksi perusesimerkki lienee erilaiset toiminnanohjausjärjestelmät, joita on sekä avoimina että suljettuina vaihtoehtoina. (Käsittääkseni) erilaisia toiminnanohjausjärjestelmiä voidaan säätää 5784
5785
5786
hyvinkin paljon, ja harvemmin voidaan ottaa toiminnanohjausjärjestelmä käyttöön ilman

säätämistä. Toisaalta osa perusohjelmista (esim. monet toimisto-ohjelmat) voidaan ottaa käyttöön ilman mitään säätämistä.

Oma huomautus on, että itse kehitettävän järjestelmän vuoksi on tehtävä hyvin perusteellisia arviointeja markkinatilanteesta sekä avoimien että suljettujen järjestelmien osalta. Oma järjestelmä on aina mahdollinen, mutta oman järjestelmän kehittäminen on tietysti riskialtista eri syistä.

Ehdotus: Liikennekaareen liittyvien nykyisten järjestelmien nykytilanne/markkinatilanne kannattaa käydä huolellisesti läpi.

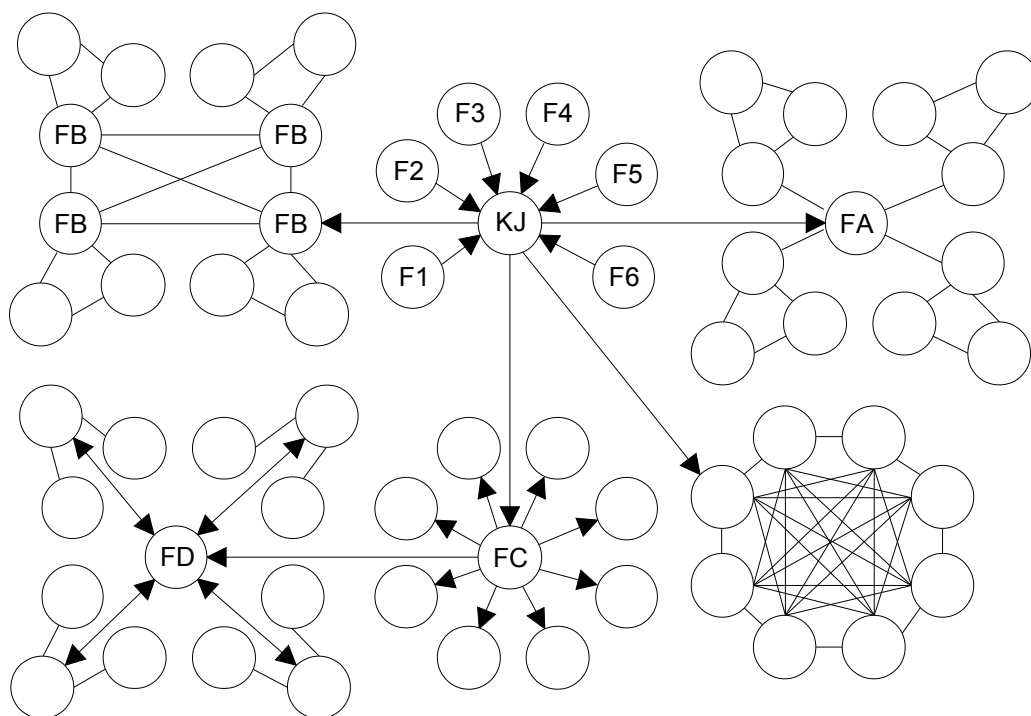
Ehdotus: Liikennekaareen liittyvien uusien järjestelmien kehittäminen avoimena tai suljettuna järjestelmänä pitää arvioida huolellisesti.

Lausunnosta 67 jotain kiinnostavaa?

[] erilaisten järjestelmien mahdollisuuksista: hierarkkinen, keskitetty, monesta-moneen tai kaikki-kaikkiin. Tosiasiassa järjestelmän elinkaaren aikana yksittäisen järjestelmän suurin hyöty tulee esille eri järjestelmien yhteistyön kautta/avulla. Iso ongelma on tietysti erilaisten järjestelmien eriaikaiset elinkaaret, jolloin tulee ongelmaksi suunnitella uudelleen järjestelmien yhteistyö.

Ehdotus: Järjestelmien kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa järjestelmiin liittyvien järjestelmien noudattamien standardien määrä ja laatu.

Ehdotus: Kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa järjestelmät, jotka eivät noudata mitään standardia.

Kuten edellä oleva kuva yrittää esittää, niin erilaisia standardeja/formaatteja voi olla samaan aikaan useita, minkä lisäksi eri järjestelmät käyttävät vain joitain standardeja/formaatteja ja vielä erilaisia versioita standardeista/formaateista.

Lausunnosta 69 jotain kiinnostavaa?

Lausunnon 69 perusteella voisi todeta, että Suomen ulkopuolelle (esimerkiksi Euroopan Unioni) vietävää tietoa voisi välittää vain yksi liikenneasioiden rekisteri, johon olisi koottu kaikki oleellinen aineisto.

Ehdotus: Suomeen voisi kehittää yhden rekisterin ratkaisun, joka välittäisi kaiken oleellisen datan eri sidosryhmille (esimerkiksi Euroopan Unionin rekisteri(t)).

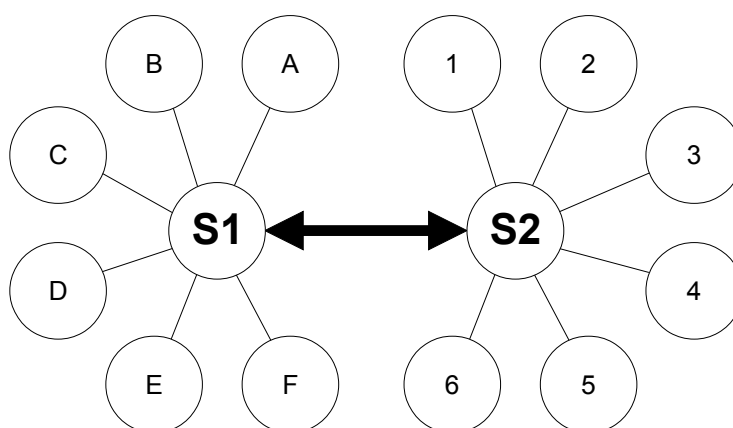
Lausunnosta 76 jotain kiinnostavaa?

Lausunnossa 76 esitän seuraavan taulukon.

Tekninen keksintö	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikatilanne
Omistus	???	???	???	???
Jäsenyys	???	???	???	???
Sopimus	???	???	???	???

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen eri vaiheissa pitää arvioida omistuksen, jäsenyyden ja sopimusten monimutkaiset ketjut.

1-2

On aina mahdollista eri järjestelmien yhteistyö ($S_1 \leftrightarrow S_2$), jolloin yhteistyö perustuu omistukseen, jäsenyyksiin tai sopimukseen. Toisaalta johonkin järjestelmään (esim. A-F, 1-6) voidaan liittää edelleen muita järjestelmiä, ja niidenkin yhteistyö perustuu omistukseen, jäsenyyksiin tai sopimukseen.

Ehdotus: Liikennekaaren toteuttamisen eri vaiheissa pitää arvioida eri järjestelmien kehittämisen perusratkaisut perustuen omistukseen, jäsenyyksiin tai sopimukseen.

Mielipidekirjoituksesta 31 jotain kiinnostavaa?

	5848
Mielipidekirjoituksessa 31 pohdin ääneen, että erilaisten tarjouspyyntöjen (tekniset) liitteet pitäisi pystyä tekemään mahdollisimman selvästi. Lisäksi pohdin ääneen, että teknisiä liitteitä ei (aina) tarkasteta erilaisilla kilpailutuksen kohdealueen asiantuntijoilla.	5849 5850 5851 5852
Ehdotus: Tarjouspyyntöjen erilaisten (teknisten) liitteiden luettavuuden kehittämiseen pitäisi kiinnittää erityistä huomiota.	5853 5854 5855
Ehdotus: Tarjouspyyntöjen erilaisten (teknisten) liitteiden luettavuutta pitää parantaa, jotta kohdealueen (tekniset) asiantuntijat voivat tarkistaa helposti (teknisten) liitteiden oikeat tiedot.	5856 5857 5858 5859
Mielipidekirjoituksesta 37 jotain kiinnostavaa?	5860 5861
Mielipidekirjoituksessa 31 pohdin vielä kerran ääneen, että erilaisten tarjouspyyntöjen (tekniset) liitteet pitäisi pystyä tekemään mahdollisimman selvästi. Teknisten asiantuntijoiden lisäksi tarvitaan tietysti kilpailutuksen asiantuntijoita, joiden palkka pitää tietysti jotenkin maksaa. Käytännössä moni pienyritys ei osallistu erilaisiin tarjouskilpailuihin eri syistä johtuen.	5862 5863 5864 5865 5866
Ehdotus: Pienyritysten kohtaamat erilaiset ongelmat liikenteen kilpailutilanteissa kannattaisi selvittää huolellisesti.	5867 5868 5869
Mahdollisesti edellä mainittu neuvottelukunnassa voisi olla pienyritysten omia edustajia, jotka omalta osaltaan voisivat olla mukana liikennekaaren jatkuvassa valvonnassa ja kehittämisessä. Käytännössä erilaisilla asetuksilla voidaan kehittää liikenteen markkinoita, ja huolehtia samalla pienyritysten toimintaedellytyksiä.	5870 5871 5872 5873 5874
Mielipidekirjoituksesta 39 jotain kiinnostavaa?	5875 5876
Mielipidekirjoituksessa 31 pohdin ääneen erilaisia sääolosuhteita ja erilaisia vikatilanteita perustuen kotikunnan (Jalasjärvi: nykyisin osa Kurikan kaupunkia) koulukuljetuksien järjestelmässä. Edelleenkin totean, että jonkin kohdealueen oikeita asiantuntijoita ei aina kuunnella tarkasti.	5877 5878 5879 5880
Ehdotus: Sääolosuhteiden osalta pitää olla omat määräyksensä.	5881 5882
Ehdotus: Sääolosuhteiden huomioiminen voidaan hoitaa asianmukaisella asetuksella.	5883 5884
Mielipidekirjoituksesta 46 jotain kiinnostavaa?	5885 5886
Mielipidekirjoituksessa 31 pohdin ääneen erilaisia (yhden asian) säätiöitä, joiden turvissa voisi kehittää erilaisia (tieto)teknisiä ratkaisuja. Oma tuomio on, että (yhden asian) säätiön jäseniksi voivat liittyä hyvin erilaiset sidosryhmät. Esimerkinomaisesti pohdin, että Suomessa olisi voinut aikanaan perustaa (yhden asian) säätiö vain ja ainoastaan yhden suomalaisen potilastietojärjestelmän kehittämiseen.	5887 5888 5889 5890 5891 5892
Huomio: Liikennekaaren mukaisia (tieto)järjestelmiä voidaan kehittää myös voittoa tuottamattomien yhteisöjen alaisuudessa.	5893 5894 5895
Ehdotus: Voittoa tuottamattomien yhteisöjen tilanne ja mahdollisuudet pitää tarkastaa huolellisesti.	5896 5897

Tietysti tiedämme nykytilanteessa, että erilaisia potilastietojärjestelmiä on Suomi täynnä vaivaksi saakka.

Huomio: Mahdollisesti liikennekaaren vuoksi joitain järjestelmiä pitää lakkauttaa ja on perustettava uusia järjestelmiä.

Mielipidekirjoituksesta 62 jotain kiinnostavaa?

Mielipidekirjoituksessa 62 pohdin ääneen erilaisia erilaisten linjojen (erityisesti rautatie ja sähköverkko) toimivuutta erilaisissa vaikeissa sääolosuhteissa. Loppujen lopuksi totean, että vaikeat sääolosuhteet huomioidaan erittäin huonosti erilaisten toimintojen kilpailuttamisen yhteydessä.

Ehdotus: Sääolosuhteiden huomiointiin voisi kiinnittää enemmän huomiota, koska lähes kaikki liikennekaareissa mainittu liikenne voi kärsiä sääolosuhteiden voimakkaasta vaihtelusta.

Ehdotus: Sääolosuhteiden huomiointiin voi riittää hyvin tehty asetus, jota voidaan kehittää aina vain paremmaksi huomioiden Suomessa olevat vaikeat sääolosuhteet.

Luonnos: Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Tämän jälkeen voimme kiinnittää huomiota liikennekaaren ja muutaman muun lain³⁰ luonnokseen: eli hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (asiakirjan nimi: asiakirja_200477.pdf, jolla ei ole merkittyä päivämäärää).

Ensimmäinen luku (ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ)

Ensimmäisessä luvussa (ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ) todetaan seuraavaa:

Olennaisten tietojen rajapintojen avaamista ja lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta koskevat säännökset tulisivat voimaan 12 kuukauden kuluttua lain voimaan tulosta. Liikenneluparekisterin siirrosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta Liikenteen turvallisuusvirastolle aiheutuvasta kehittämisestä johtuvat rajoitukset voitaisiin ottaa huomioon niin, että rekisteriä koskevat säännökset tulisivat kokonaisuudessaan voimaan 18 kuukauden kuluttua lain voimaan tulosta.

Huomio: Aina on mahdollista, että erilaisten rekisterien tietotekninen kehittäminen voi mennä mainittujen rajojen yli (esim. 12 ja 18 kuukautta).

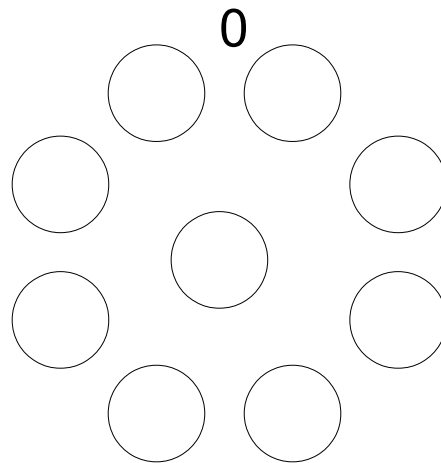
Esimerkinomaisesti voi todeta maaseutuviraston (MAVI) tietoteknisten järjestelmien kehittämisen vaikeudet, jolloin erilaiset maksatukset ovat viivästyneet. Eli mikään ei varsinaisesti estä mainittujen (esim. 12-18 kuukautta) aikataulujen (liikennekaari) pettämistä.

YLEISPERUSTELUT / Osa 1

YLEISPERUSTELUT, Luku 1, Johdanto, toteaa seuraavaa:

Liikennejärjestelmää on tarkasteltava kokonaisuutena, ja edistettävä sen saumatonta yhteentoimivuutta.

³⁰ <http://www.lvm.fi/lausuntopyynnot/-/mahti/asianasiakirjat/69795>, Asia: Hallituksen esitys liikennekaareksi LVM076:00/2015

5947

5948

5949

5950

5951

5952

5953

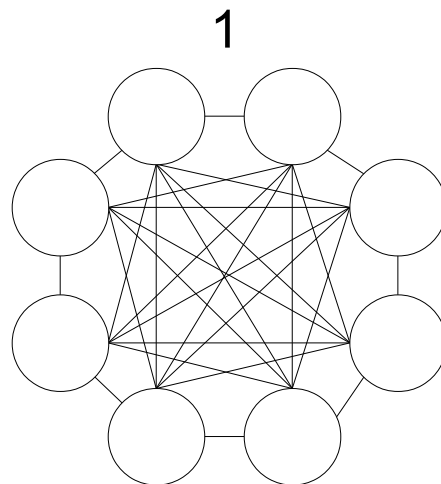
5954

5955

5956

Yleisesti ottaen on mahdollista, että monia erilaisia järjestelmiä, jotka eivät ole liitoksissa toisiinsa. Suomessa on monella julkisella yhteisöllä omia järjestelmiään sekä sisäiseen että ulkoiseen käyttöön. Ongelmaksi yleisesti ottaen tulee monimutkaiset monesta-moneen yhteydet, jos järjestelmiä kehitetään aina yksittäinen osa-alue kerrallaan eri järjestelmissä.

Monimutkaiset monesta-moneen yhteydet aiheuttavat lopuksi hyvin paljon ongelmia, jolloin eri yhteisöt yrittävät päästä eroon monimutkaisista monesta-moneen yhteyksistä.

5957

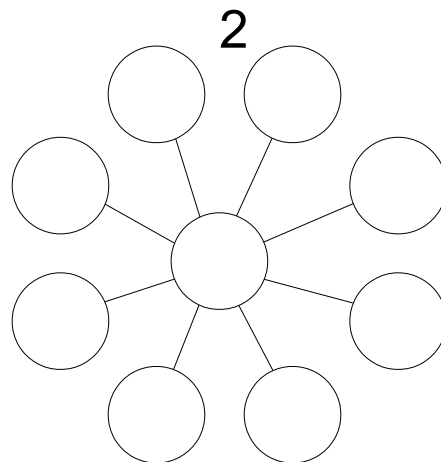
5958

5959

5960

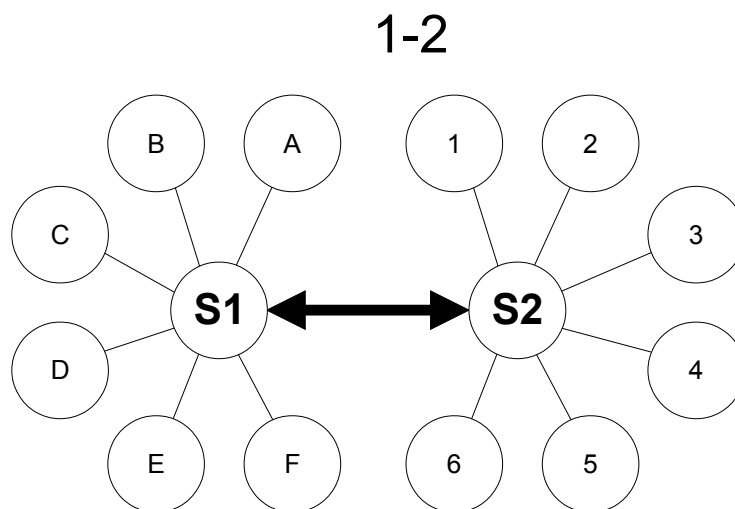
5961

Tästä voi tietysti esittää vielä yhden mahdollisuuden, jolloin on vain yksi keskusjärjestelmä, johon liittyy monia muita järjestelmiä.

Ongelma tässä vaihtoehdossa on tietysti yhden keskusjärjestelmän toiminnan häiriöt, jolloin myös (kaikki?) liittyneet järjestelmät voivat kärsiä ongelmista.

Seuraava vaihtoehto on tietysti käyttää erilaisia hajautuksia, jolloin yksittäisen keskusjärjestelmän ongelmat eivät kaada kokonaisjärjestelmää.

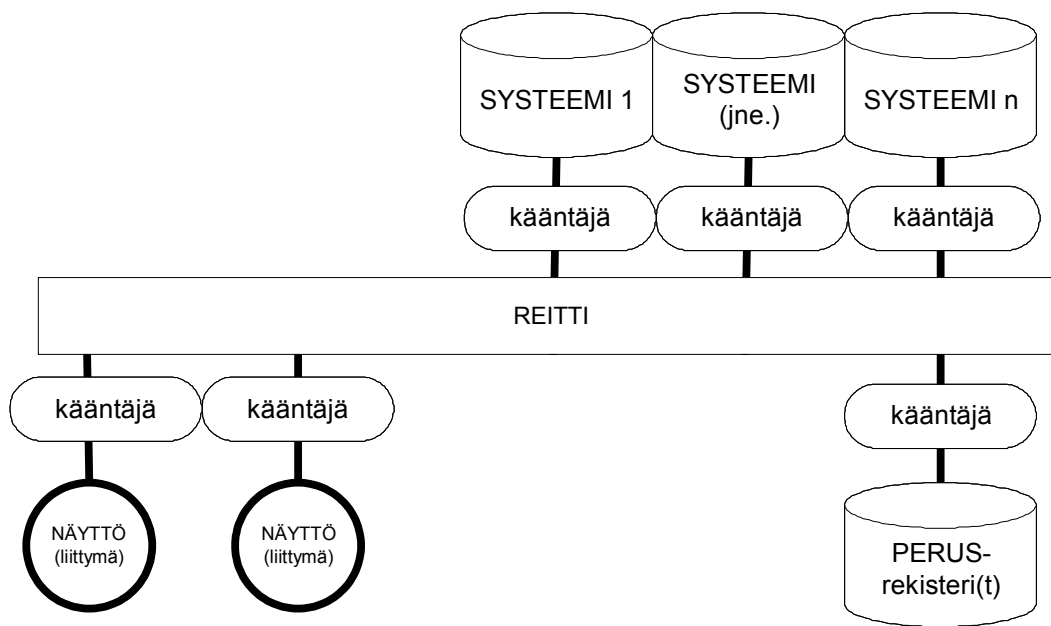
Toisaalta voi todeta Viron esimerkin ³¹ perusteella mahdollisuuden (kuva on karkea yleistys) rakentaa reittiratkaisuja. Suomessa on käytetty ³² termiä ”palveluväylä”. Tässäkin vaihtoehdossa on tietysti mahdollisia erilaisia ongelmia (osa)järjestelmien vikatilanteissa.

31 <https://e-estonia.com/component/x-road/>, X-Road

32 <http://vm.fi/palveluvayla>, Palveluväylä

5962
5963
5964
5965
5966
5967
5968
5969

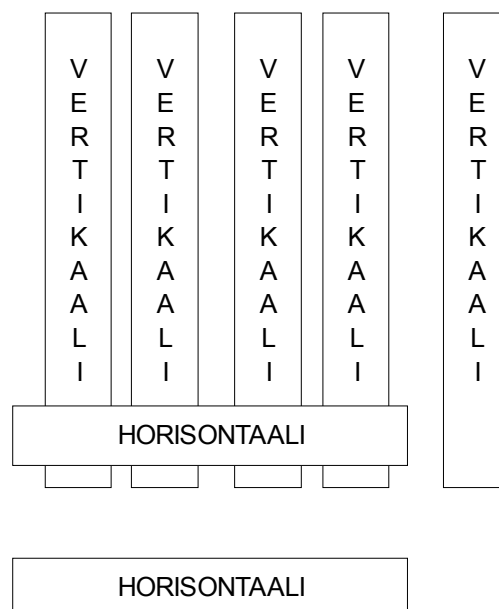
5970
5971
5972
5973
5974
5975

5976
5977

Suomalaiseen yhteyteen voidaan todeta, että Suomessa(kin) on erilaisia perusrekistereitä, joita muut järjestelmät voivat hyödyntää asianmukaisesti.

5978
5979
5980

Tämän jälkeen voi kiinnittää huomiota standardisointiin, koska yhteentoimivuus tarkoittaa erilaisten standardien käyttöä – standardeja voi olla julkisina tai yksityisinä ratkaisuna. Aikaisemmissa lausunnoissa olen kiinnittänyt huomiota vertikaaleihin ja horisontaalisiin standardeihin,

5981
5982
5983
59845985
5986
5987
5988
5989
5990

Yksi pieni esimerkki on erilaiset sähköpostin standardit (horisontaali), jolloin sähköpostiohjelmaa on kehitetty hyvin erilaisilla tekniikoilla. Standardeihin perustuen erilaiset sähköpostiohjelmat voivat lähettää viestejä eteenpäin huolimatta käytetystä perustekniikasta.

Tässä kohtaa voi esittää ³³ yhden listan (ConsortiumInfo.org) standardeja kehittävästä yhteisöistä.	5991
	5992
Ehdotus: Nykyiset standardoinnin yhteisöt voisi kartoittaa asianmukaisesti.	5993
	5994
Ehdotus: Nykyiset standardit voisi kartoittaa asianmukaisesti.	5995
	5996
Ehdotus: Erityisesti horisontaalit standardit pitäisi kartoittaa.	5997
	5998
Uusien standardien kehittäminen vaati paljon työtä, jolloin kannattaa välttää kahdenkertaista työtä.	5999
	6000
YLEISPERUSTELUT / Osa 2 (Liikenteen markkinasääntelystä)	6001
	6002
YLEISPERUSTELUT, Luku 1, Johdanto, (Liikenteen markkinasääntelystä) toteaa seuraavaa:	6003
Liikennejärjestelmää on tarkasteltava kokonaisuutena, ja edistettävä sen saumatonta yhteentoimivuutta. Tämän seurauksena liikenneala on nykyisin tiukkaan säännelty ja tehoton järjestelmä, jossa merkittäviä järjestelmätason innovaatioita ei ole syntynyt vuosikymmeniin.	6004
	6005
	6006
	6007
	6008
Edellisten esimerkkien perusteella voi todeta, että liikennejärjestelmän erilaisia osia on kehitetty eri vaiheissa erilaisia, jolloin kokonaisuus voi mahdollisesti toimia huonosti. OMA huomio on kuitenkin, että erilaisten (tietoteknisten) standardien kehittäminen on hoidettava voittoa tuottamattoman yhteisön alaisuudessa. Jos voittoa tuottamattoman yhteisön jäsenenä on erilaisia yhteisöjä, niin voidaan kehittää standardeja kokonaiselle toimialalla.	6009
	6010
	6011
	6012
	6013
	6014
Ehdotus: Liikennejärjestelmän (tietotekniset) standardit pitäisi kehittää voittoa tuottamattoman yhteisön alaisuudessa.	6015
	6016
	6017
Tässä on tietysti iso paradoksi, koska yksityinen sektori tarvitsee toimintansa pohjalle erilaisia avoimia standardeja, joita voi siis kehittää yksittäinen voittoa tuottamaton yhteisö. Erilaiset avoimet standardit mahdollistavat monesti kilpailun eri toimijoiden välillä, joten tässäkin on iso paradoksi.	6018
	6019
	6020
	6021
YLEISPERUSTELUT / Osa 2	6022
	6023
YLEISPERUSTELUT, Luku 1, Johdanto, (Liikenteen markkinasääntelystä) toteaa seuraavaa:	6024
Tällä hetkellä liikkumispalveluiden yhteensovittamista kapasiteettia tehokkaasti hyödyntäväksi liiketoiminnaksi on kuitenkin vielä käytännössä lähes mahdotonta toteuttaa, koska eri liikennemuodot sekä näitä palvelevat liiketoimintamallit ja järjestelmät ovat voimakkaasti fragmentoituneet ja alalle tulon kynnykset ovat erityisesti tieliikenteessä korkeita.	6025
	6026
	6027
	6028
	6029
	6030
Edelleen voi todeta, että tarvitaan jotain julkista ja/tai voittoa tuottamatonta toimintaa kehittämään liikennejärjestelmän (kokonais)järjestelmää.	6031
	6032
	6033
Huomio: Edelleen voi todeta julkisen ja/tai voittoa tuottamattoman toiminnan tarpeen kokonaisjärjestelmän (standardien) kehittämisessä.	6034
	6035
	6036
YLEISPERUSTELUT, Luku 1, Johdanto, (Liikenteen markkinasääntelystä) toteaa seuraavaa:	6037
Kun vielä kuljetusten lippu- ja maksujärjestelmät ovat harvoin keskenään yhteentoimivia, ollaan tilanteessa, jossa liikennejärjestelmän palvelujen keskinäinen vertailu ja palvelujen	6038
	6039

33 www.consortiuminfo.org/links/linksall.php, Standard Setting Organizations and Standards List

ketjuttaminen liikennejärjestelmän kannalta tehokkaimmalla ja tarkoituksenmukaisimmalla tavalla on usein käytännössä mahdotonta.

6040
6041
6042

Tässäkin kohtaa voi asiallisesti huomauttaa, että palvelujen keskinäinen vertailu ja palvelujen ketjuttaminen vaatii erillisiä (tietoteknisiä) järjestelmiä, joita voisi kehittää voittoa tuottamattomasti.

6043
6044
6045

Kysymys: Onko lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuuden kehittäminen oltava voittoa tuottamattomien yhteisöjen tehtävä vai yksityisten yritysten vapaamuotoisen yhteenliittymän tehtävä?

6046
6047
6048
6049

YLEISPERUSTELUT / Osa 3

6050
6051

YLEISPERUSTELUT, Luku 1, Johdanto, (Liikenteen markkinasääntelystä) toteaa seuraavaa:

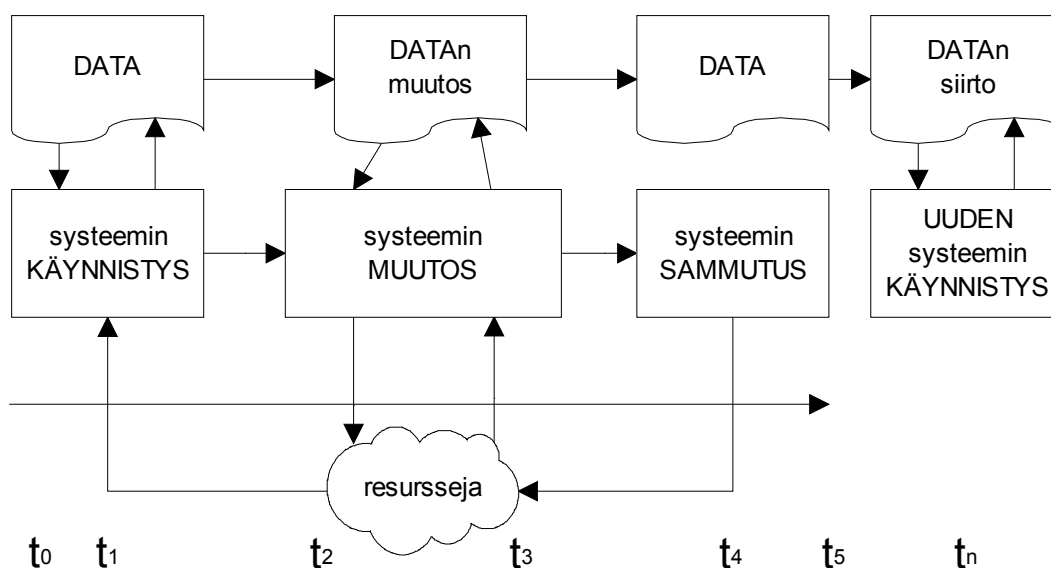
6052

Liikennepalveluja ja liikenteen tietovarantoja koskevaa lainsäädäntöä on tarve uudistaa yhtenäisemmäksi ja paremmin markkinoiden toimivuutta tukevaksi. Tieto halutaan liikennejärjestelmän asiakkaiden, palveluntuottajien ja viranomaisen käyttöön mahdollisimman avoimesti ja lisäarvoa tuottavasti. Uutta sääntelyä tarvitaan tiedon avaamisesta sekä asianomaisista rekistereistä.

6053
6054
6055
6056
6057
6058

Tässä kohtaa täytyy todeta, jokaisen erilaisten tietoteknisten järjestelmien/systeemien muutoksesta käytön aikana. Sekä data (ja datan mallit) että järjestelmä/systeemi voivat muuttua ajassa ja tilassa. Näin voi käydä myös liikenteen tietovarojen rekisterin yhteydessäkin.

6059
6060
6061
6062

6063
6064

Ehdotus: Eri järjestelmien datan mallit pitää selvittää asianmukaisesti.

6065
6066

Ehdotus: Eri järjestelmien datan mallien yhteensopivuus pitää selvittää asianmukaisesti.

6067
6068
6069

Ehdotus: Eri järjestelmien standardit pitää valita niin, että datan siirto järjestelmästä toiseen voi onnistua.

6070
6071
6072

Ehdotus: Mahdollisuuksien mukaan on käytettyjen standardien oltava täysin avoimia standardeja.

6073
6074

Tälläkin hetkellä on tietotekniikan eri toimialoilla käynnissä useampi standardisota, joilla on vaikutusta yksittäisen kansalaisen (kuluttaja) toimintamahdollisuuksiin. Tämän lisäksi tietotekniikan eri toimialoilla on käynnissä jatkuva vääntö avoimien tekniikoiden (ohjelmistot ja standardit erityisesti) ja suljettujen tekniikoiden välillä.

Lisäksi voi todeta, että joillain yrityksillä on määräävä markkina-asema jollain tietotekniikan toimialalla, ja julkinen valta (erit. EU) on määrännyt näille yrityksille toimenpiteitä kilpailunrajoitusten poistamiseksi – osa näistä yrityksistä on päättänyt toimia heti pyydettyllä tavalla ja osa on käynyt hyvin raskaan oikeuskäsittelyn kuitenkin häviten oman oikeustapauksensa.

Huomio: Erilaiset standardisodat tekevät eri järjestelmien standardien valinnan vaikeaksi.

Huomio: Aina on mahdollista valita väärä standardi loppujen lopuksi.

Yksi standardisota³⁴ oli aikanaan seuraavien standardien välillä: Blu-ray ja HD DVD. Tämä standardisota vaikutti myös kuluttajille tarjottaviin laitteisiin. Loppujen lopuksi Blu-ray standardina voitti yhden standardisodan, mutta vastaavia standardisotia on käynnissä koko ajan.

Nykytilasta / Osa 1

NYKYTILA, Luku 2.1, (Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus) toteaa seuraavaa:

Ensimmäiset matkakorttijärjestelmät on otettu käyttöön ennen langattomien tietoverkkojen yleistymistä, minkä vuoksi kortit on suunniteltu paperilippujen kaltaisiksi, eli tieto matkustusoikeudesta tallennetaan kortille. Matkakortti ei siis ole yhteydessä ulkoisiin tietokantoihin, vaan se on autonominen. Myös ohjelmistopäivitykset on tehtävä jokaiselle autonomiselle laitteelle erikseen. Jokaista lippujärjestelmää varten on myös perinteisesti suunniteltu erikseen omanlaisensa matkustusoikeuden tarkistus, eli niin sanottu validointi. Tämän johdosta esimerkiksi erilaiset siruihin ja lähilukuominaisuuksiin perustuvat matkustusoikeuden tarkistusjärjestelmät eivät yleisesti ottaen toimi yhteen.

Ehdotus: Kaikkien nykyisten lippu- ja maksujärjestelmien kehittäjäyhteisöjen yhdistäminen yhdeksi voittoa tuottamattomaksi yhteisöksi olisi yksi hyvä vaihtoehto.

Itse olen esittänyt eri yhteyksissä voittoa tuottamattoman säätiön perustamista, jolloin säätiön jäseniksi on voinut liittyä sekä yksityisiä yhteisöjä että voittoa tuottamattomia yhteisöjä. Suomessa on tässä kohtaa sama ongelma kuin erilaisten potilastietojärjestelmien kanssa, eli Suomi on täynnä erilaisia potilastietojärjestelmiä, joita yritetään tällä hetkellä saada yhteensopiviksi eri tavoin.

Huomio: Jonkun voittoa tuottamattoman yhteisön perustaminen ja käynnistäminen tapahtuu yleensä erilaisissa ja hyvin riitaisissa vaiheissa.

Huomio: Käytännössä erilaiset yksityiset yhteisöt yleensä lukkiutuvat yhteen järjestelmään, ja toisaalta yksityisten yhteisöjen kehittämät järjestelmät lukittavat asiakkaat vain tiettyyn järjestelmään.

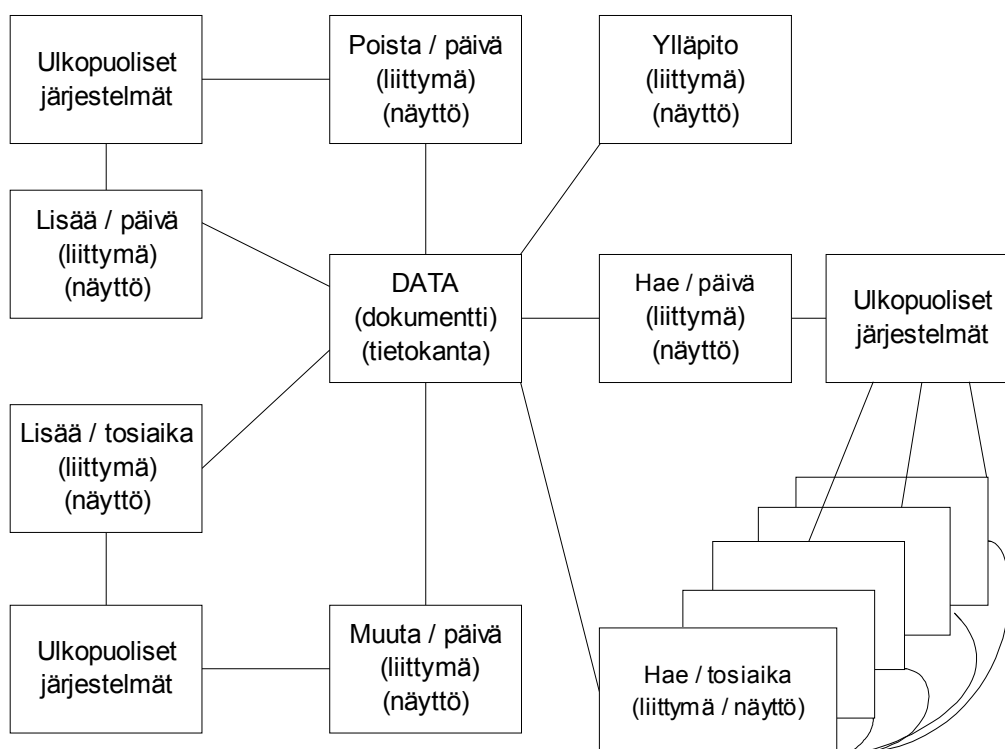
Nykytilasta / Osa 2

34 https://en.wikipedia.org/wiki/High_definition_optical_disc_format_war, High definition optical disc format war

NYKYTILA, Luku 2.1, (Alustatalous) toteaa seuraavaa:

Alustatalous. Valtioneuvoston tutkimushankkeessa (Etna, VTT, Aalto 2016) alustatalous on määritelty seuraavasti: digitaalisilla alustoilla tarkoitetaan tietoteknisiä järjestelmiä, joilla eri toimijat – käyttäjät, tarjoajat ja muut sidosryhmät yli organisaatorajojen – toteuttavat lisäarvoa tuottavaa toimintaa. Alustoille on tyypillistä, että eri toimijat luovat, tarjoavat ja ylläpitävät toisiaan täydentäviä tuotteita ja palveluita eri jakelukanaviin ja markkinoille yhteisten pelisääntöjen ja käyttäjäkokemusten puitteissa. Alustan tyypillisenä ominaisuutena on sitouttaa ja houkutella eri toimijoita alustoihin niiden verkostovaikutusten tuottamilla taloudellisilla hyödyillä.

Käytännössä voi todeta, että käytännössä yksi osa ”alustataloutta” on erilaiset aikamääreet eri järjestelmille.

Ehdotus: Eri järjestelmien aikamääreet voisi koota yhteen.

Ehdotus: Tosi aikaiset (reaaliaika) järjestelmät voisi kartoittaa erikseen.

Käytännössä erilaisten keskusjärjestelmien keskeisin toiminta on tietojen haku, ja osasta hakutoimintojen pitää olla tosiaikaisia. Tämän päälle voi olla erilaisia muutoksia, lisäämisiä ja poistoja omilla aikamääreillään.

Nykytilasta / Osa 3

NYKYTILA, Luku 2.2 (Digitalisaatio ja uudet toimintamallit) toteaa seuraavaa:

Yhteentoimivuuden kehitys eräissä maissa
Joissakin maissa, kuten esimerkiksi Alankomaissa ja Tanskassa, on tehty päätös yhdestä maanlaajuisesta matkakorttijärjestelmästä. Nämä järjestelmät perustuvat yhden kortin periaatteeseen. Näissä ratkaisuissa maksujärjestelmän kehittäminen ja hallinnointi ovat

käytännössä yhden organisaation käsissä. Tällainen hanke kestää usein kauan ja saatetaan kokea varsin raskaaksi, minkä lisäksi tekniikka saattaa prosessin kuluessa ehtiä vanhentumaan.

6154
6155
6156
6157

Tässä kohtaa voi todeta, että käytännössä yhden (kansallisen) kortin järjestelmä pitää liittää useampaan osajärjestelmään, joiden omistus vaihtelee järjestelmästä toiseen.

6158
6159
6160

Huomio: Yhden keskitetyn järjestelmän (esim. yhden kortin järjestelmä) vaatii yhteistoimintaa useamman (osa)järjestelmän kanssa.

6161
6162
6163

Edelleen voi todeta, että tällainen yksi yhdennetty järjestelmä voi onnistua vasta erilaisten ja riitaistenkin välivaiheiden jälkeen.

6164
6165
6166

Ehdotus: Yhden matkakortin järjestelmän kehittämisen mahdollisuudet kannattaa kuitenkin kartoittaa.

6167
6168
6169

Ehdotus: Yhden matkakortin järjestelmän kehittäminen voidaan jakaa pienempiin osakokonaisuuksiin, jolloin yhden matkakortin järjestelmään voidaan vähitellen liittää muita järjestelmiä.

6170
6171
6172
6173

Nykytilasta / Osa 4

6174
6175

NYKYTILA, Luku 2.2 (Yhteentoimivuuden kehitys eräissä maissa) toteaa seuraavaa:

Eurooppaan on muodostunut viime vuosina erityisiä yhteenliittymiä kuten Smart Ticketing Alliance ja Open Ticketing Institute, jotka pyrkivät rakentamaan asiakkaan asuinpaikasta riippumatonta lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta. Taustajärjestelmäpohjaiset lipputuotteet luovat teknisen mahdollisuuden yhteentoimivuuden kehittämiseksi sekä alueiden välisten asiakkaan käyttämien liikkumispalvelujen vastavuoroisen käytön (roamingin) mahdollistamiseksi.

6176
6177
6178
6179
6180
6181
6182
6183

Tässä kohtaa voi todeta aivan selvästi, että tässäkin tietoteknisessä ympäristössä on käynnissä standardisota, koska samalle asialle on kehitetty ³⁵ ³⁶ kaksi kilpailevaa yhteisöä.

6184
6185
6186

Ehdotus: Lippujärjestelmien kehittämisen osalta on arvioitava tarkasti kahden yhteisön (Smart Ticketing Alliance ja Open Ticketing Institute) tilanne.

6187
6188
6189

Mahdollisesti vielä muitakin yhteisöjä, jotka liittyvät tähän yhteyteen.

6190

Ehdotus: Lippujärjestelmien kehittämisen yhteisöjen tiedot kannattaisi koota järjestelmällisesti yhteen.

6191
6192
6193
6194

Ehdotus: Jäsenyys erilaisissa lippujärjestelmien kehittämisen yhteisöissä pitää harkita tarkasti.

6195
6196
6197

Aina on mahdollista liittyä jäseneksi yhteisöön, jonka kehittämät (avoimet?) standardit ja ratkaisut eivät pärjääkään kovassa kilpailussa.

6198
6199
6200

Nykytilasta / Osa 5

6201

35 <http://www.smart-ticketing.org>, Smart Ticketing Alliance (STA)

36 <http://www.openticketing.eu>, Open Ticketing Institute (OTI)

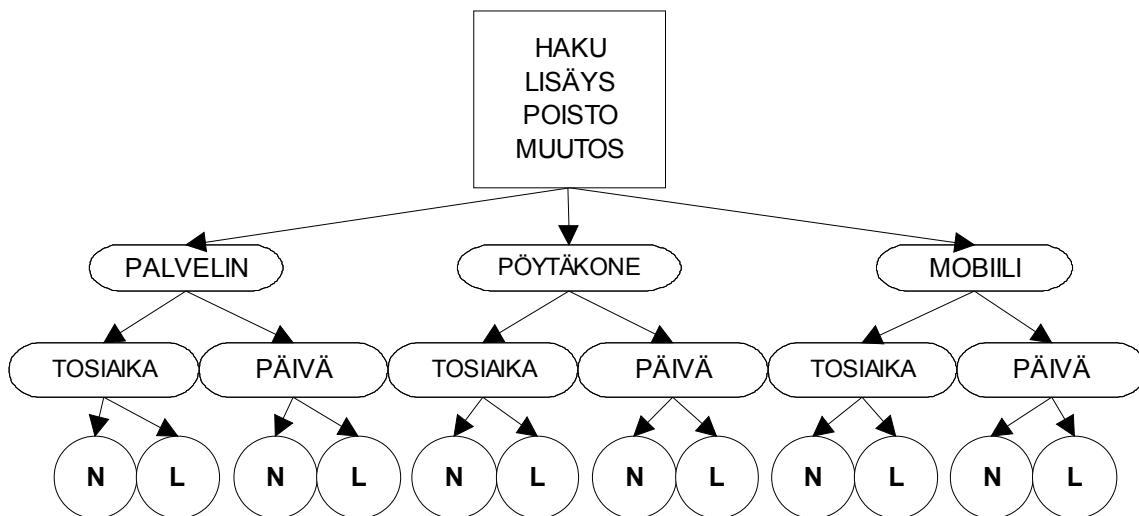
Nykytilan arviointi, Luku 2.3 (Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus) toteaa seuraavaa: Saumattomat matkaketjut tarvitsevat tuekseen suuren määrän laadukasta tietoa liikenteenharjoittajilta. Koneluettavaa ja reaaliaikaista tietoa yhdistelemällä joukkoliikenteestä syntyy kokonaiskuva, jonka voi koota jokin muukin taho kuin viranomainen. Kokonaiskuvan perusteella viranomaiset osaavat suunnitella järjestelmää paremmin ja asiakkaat puolestaan saavat lisätietoa eri kulkumahdollisuuksista. Tämä tekee joukkoliikenteestä entistä houkuttelevamman ja kasvattaa siten myös liikenneyritysten asiakasmääriä.

Tässä kohtaa voimme kerrata aikaisempaa huomiota eri järjestelmien aikamääristä ja aikarajoitteista: osa järjestelmistä on tosiaikaisia (reaaliaika) ja osa vähäisemmän aikamäärien ja aika rajoitteiden järjestelmiä.

Ehdotus: Eri sidosryhmien aikamäärät ja aikarajoitteet pitää selvittää aikaisemmin.

Ehdotus: Tosiaikaiset järjestelmät pitää selvittää tarkasti.

Tähän kohtaa voi ottaa vielä yhden esityksen tietoteknisistä järjestelmistä.

(N = Näyttö, L = Liittymä)

Yksi huomionarvoinen kohta on mobiililaitteiden laaja yleistyminen, joka vaikuttaa hyvin laajasti erilaisissa tietoteknisissä ratkaisuissa.

Ehdotus: Erilaiset aikamäärät ja erilaiset aikarajoitukset voisi jakaa esimerkiksi kolmeen ryhmään: palvelimet, pöytäkoneet ja mobiililaitteet.

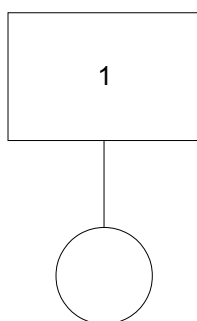
Yksi mahdollisuus on tietysti (osittain) kahdennetut järjestelmät, jolloin erityisesti hakutoiminnat ovat hyvin tehokkaita, koska haku on yleisin toiminta. Kerraten: mahdollisesti tarvitaan reaaliaikaiseen hakuun oma järjestelmä ja hitaampaan hakuun oma järjestelmä.

Nykytilasta / Osa 6

NYKYTILA, Luku 2.3 (Reitti- pysäkki- ja aikataulutietojen yhteentoimivuus) toteaa seuraavaa:	6238
Liikennevirasto on tuottanut Koontipalvelun, koska tietojen yhdistämistä ei ole saatu aikaan markkinoiden toimesta. Toimijoiden keskuudessa Koontipalvelua on pidetty hyvänä lähtökohdana, joskin tulevaisuuden tarpeiden kannalta riittämättömänä. Jatkossa tätä tietoa voi tuottaa useampi kuin yksi toimija, eikä toiminnan tarvitse lähtökohtaisesti olla viranomaisen tehtävää. MaaS-palveluntarjonnan syntyminen myötä myös tällaisten palveluiden tarjoaminen markkinaehtoisesti käy liiketoiminnan kannalta mielekkääksi.	6239 6240 6241 6242 6243 6244 6245
Huomio: Itse olen eri yhteyksissä esittänyt, että hyvin keskeiset ja keskitetysti käytetyt rekisterit/tietojärjestelmät olisi hyvä olla voittoa tuottamattoman yhteisön hallinnassa.	6246 6247 6248
Huomio: Dataa voidaan tietysti tuottaa eri järjestelmistä, mutta ilman keskeistä rekisteriä/tietojärjestelmää ei saada parasta mahdollista palvelutasoa.	6249 6250 6251
Ehdotus: Erilaiset keskitetyt tietojärjestelmät pitäisi tietysti kartoittaa.	6252 6253
Ehdotus: Mahdollinen keskitetty liikenteen tietojärjestelmä pitäisi kehittää voittoa tuottamattoman yhteisön suojissa.	6254 6255 6256
Ehdotus: Mahdollinen keskitetty liikenteen tietojärjestelmä voisi hoitaa yhteydet Euroopan Unionin tasolla.	6257 6258

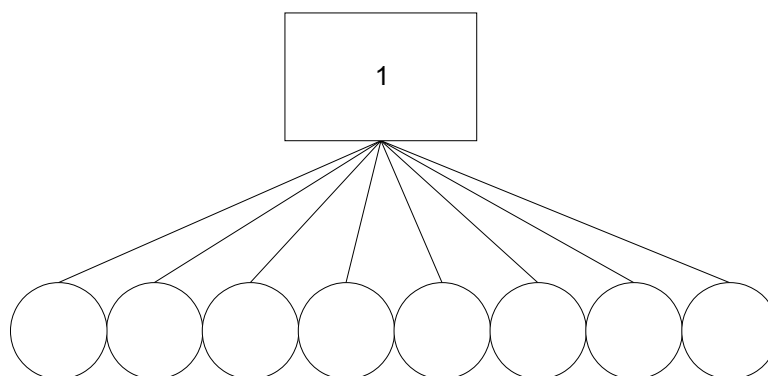
Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset / Osa 1

Luku 3.1. (Digitalisaatio ja uudet liiketoimintamallit) toteaa seuraava:	6260 6261
Liikennepalveluiden käytön kannalta on olennaista tietojen yhteentoimivuus.	6262
Liikkumispalveluiden kannalta olennaisten tietojen saatavuutta on tarpeen vahvistaa velvoittamalla tällaisten palveluiden tarjoajat avaamaan olennaiset tietonsa koneluettavassa muodossa avoimen rajapinnan kautta. Kysyntää edistää asiakkaiden informoiminen saatavilla olevista palveluista helposti ja laajasti. Lain tasolla ei ole tarkoituksenmukaista luetella tyhjentävästi niitä tietoja, jotka ovat liikkumispalveluiden käytön kannalta olennaisia. Näitä ovat ainakin aikataulu, reitti-, pysäkki-, hinta- ja saatavuustiedot. Tulevaisuudessa niihin voi kuulua esimerkiksi ajantasainen tieto liikennevälineen liikkumisesta reitillään. Olennaiset tiedot vaihtelevat eri palveluissa. Tämän johdosta tarvittavien tietorajapintojen määrittely tapahtuisi tarkemmin valtioneuvoston asetustasolla.	6263 6264 6265 6266 6267 6268 6269 6270 6271 6272 6273
Tässä kohtaa voi todeta, että yksittäisestä järjestelmästä voidaan ehkä johtaa useampi tietorajapinta.	6274 6275

Huomio: Yksi tietorajapinta ei välttämättä riitä kaikissa tapauksissa.

6276
6277
6278
6279

Ehdotus: Erilaiset tietorajapinnat on arvioitava yksitellen erikseen.

Ehdotus: Erilaisten tietorajapintojen laatu on arvioitava yksitellen erikseen.

Aikaisemmissa lausunnoissa on useamman kerran käsitelty erilaisten tunnistimien (identifier, ID) mahdollisuuksia, jolloin eri järjestelmistä on voitu ajaa tietoa toisiin järjestelmiin tunnistimien (identifier, ID) avulla. Ongelmana on ollut yksityiset tunnistimet (identifier, ID), jotka ovat voineet johtaa mahdollisiin monopolitilanteisiin.

Ehdotus: Erilaisten tunnistimien (identifier, ID) määrä ja laatu pitää kartoittaa tarkasti.

Ehdotus: Mahdollista voi olla yhden kansallisen tunnistimen (identifier, ID) kehittäminen, jolloin erilaiset ja erikäiset järjestelmät voisivat toimia yhden kansallisen tunnistimen (identifier, ID) avulla.

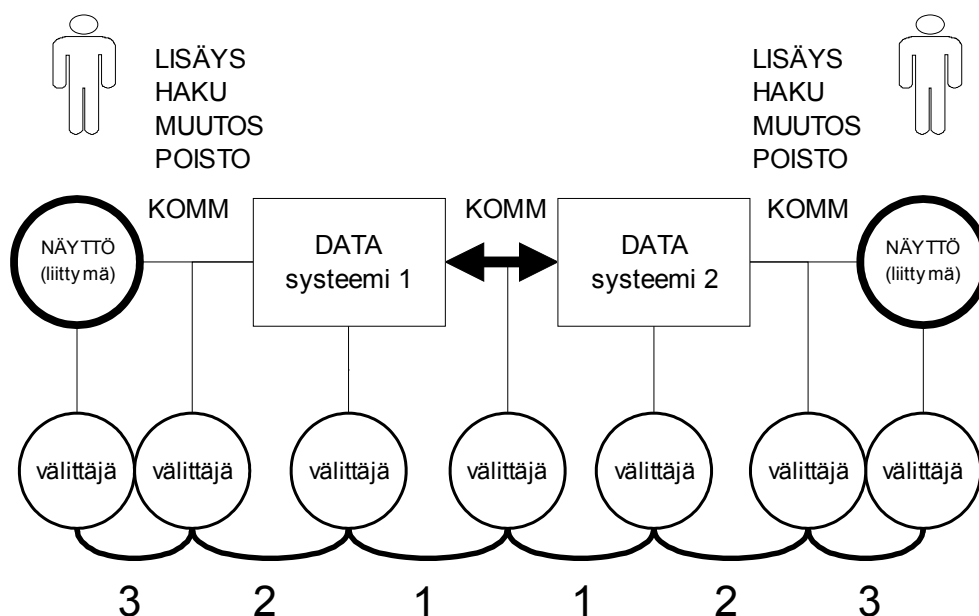
Käytännössä ongelmana on eri järjestelmien erilaiset ja sisäiset tunnistimet, joiden yhdentäminen vaatii mahdollisesti paljon kehittämistä. Yksi rohkaiseva esimerkki on ollut matkapuhelinnumeron säilyminen samana huolimatta matkapuhelinoperaattorin vaihtamisesta. Tietysti matkapuhelinnumeron siirrettävyys matkapuhelinoperaattorien välillä vaati aikanaan kohtuullisen määrän kehittämistyötä.

Yksi (mahdollinen) kansallinen tunnistin (identifier, ID) mahdollistaisi erilaisten välittäjien toiminnan, jolloin paljon keskusteltu yhteensopivuus erilaisten järjestelmien välillä voisi onnistua.

Erilaisia välittäjiä voi olla muitakin kuin pelkästään tässä yhteydessä käsiteltävässä hallituksen esityksen luonnoksessa. Näistä sidosryhmistä emme vielä tiedä kaikkea, koska erilaiset tietorajapinnat ja tunnistimet (identifier, ID) avoimina ratkaisuin mahdollistavat datan ajamisen erilaisten sidostyhmiin järjestelmiin.

Osa (uusista) sidosryhmistä voisi olla matkatoimistot ja autonvuokrauspalvelut, vaikka ne eivät olisi suoraan kiinni liikenteen järjestelmissä. Erilaiset valmiit tietorajapinnat ja valmiit tunnistimet voisivat auttaa matkatoimistoja ja autonvuokrauspalveluja kehittämään omaa toimintaa – tämä jää tietysti nähtäväksi.

6280
6281
6282
6283
6284
6285
6286
6287
6288
6289
6290
6291
6292
6293
6294
6295
6296
6297
6298
6299
6300
6301
6302
6303
6304
6305
6306
6307
6308
6309
6310
6311
6312
6313
6314
6315

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset / Osa 2

Luku 3.1. (Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus) toteaa seuraava:

Esityksen tavoitteena on, että yksittäiset liikennepalvelujen tuottajat ja välittäjät voivat tulevaisuudessa tarjota joko erillisiä kertamatkoja tai palveluun integroidun yhdistelyn tuloksena omien asiakkaidensa käyttöön erilaisia ketjutettuja tai paketoituja liikkumispalveluja. Kilpaillussa markkinatilanteessa asiakkaalla pitäisi siten olla mahdollisuus hankkia ja käyttää liikkumispalveluja ja matkaketjuja oman palvelutuottajansa kautta. Tällaisia palveluja ostavien tai myyvien toimijoiden maantieteellisellä sijainnilla ei myöskään saisi olla merkitystä.

Tässä kohtaa voi todeta kansainvälisen järjestelmän (järjestelmän kehittäjä: Sabre Corporation ^{37 38}) olevan hyvin merkittävä (keskus)järjestelmä, joka on (käsittääkseni) kehitetty puhtaasti kaupallisena järjestelmänä. Järjestelmään (Sabren toimittama) on liitetty hyvin laaja joukko erilaisia sidosryhmiä, ja liikenteen sidosryhmät ovat vain yksi osa sidosryhmistä.

Huomio: Erilaisia liikenteen järjestelmiä on eri tasoilla (Suomi, Eurooppa, kansainvälinen).

Huomio: Käytännössä suomalaisia liikenteen rekistereitä pitää sovittaa kansainvälisiin yhteyksiin.

Ehdotus: Kansainväliset yhteydet ja kansainväliset järjestelmäliitokset kannattaisi kartoittaa tarkemmin tämän lausuntokierroksen jälkeen.

Yksi (standardoinnin) esimerkki pohdittavaksi / RSS / Uutisten syötteen

Kaikenlaiset rekisteröitymiset kannattaa pitää mahdollisimman vähäisinä, jolloin erilaisten tietopalveluiden käyttäjät voivat liittyä hyvin helposti ilman monimutkaisia kirjautumisen tehtäviä.

37 www.sabre.com/, Sabre Corporation

38 https://en.wikipedia.org/wiki/Sabre_Corporation, Sabre Corporation

6316
6317
6318
6319
6320
6321
6322
6323
6324
6325
6326
6327
6328
6329
6330
6331
6332
6333
6334
6335
6336
6337
6338
6339
6340
6341
6342
6343
6344
6345
6346

6347

6348

6349

Yksi esimerkki tiedostojen ³⁹ ⁴⁰ välityksestä on uutisten syötteen, jonka tunnuksena on edellä oleva kuva. Käytännössä RSS-syötteiden tarvitsemia standardoituja ⁴¹ tiedostoja pystyy lukemaan hyvin laaja joukko erilaisia ohjelmia, jolloin ei välttämättä ole tarvetta suoriin yhteyksiin järjestelmien välillä. RSS:n hyvä puoli on, että erilaiset rekisteröitymiset eivät ole RSS:n käytön rajoite, koska RSS voidaan johtaa hyvin erilaisista järjestelmistä.

6350

6351

6352

6353

6354

6355

Ehdotus: Erilaisten uutissyötteiden toiminta RSS-standardin mukaisena kannattaa selvittää huolellisesti.

6356

6357

6358

Loppuhuomioita / Onnistumisen mahdollisuuksia?

6359

6360

Tämä lausunto on tietysti monella rajoittunut, ja perustuu vain yhden henkilön huomioihin. Tietysti muiden sidosryhmien tekemät lausunnot voivat sisältää asianmukaisia parannusehdotuksia. Tämä jää tietysti nähtäväksi.

6361

6362

6363

6364

207.2. Jälkiarviointia / 16.3.2017

6365

6366

Muistini mukaan liikennekaaren ehdotuksessa erityisesti taksiliikenteen edustajat tekivät useamman lausunnon – vastaajina oli taksiliikenteen järjestöjä sekä yksityisiä yrityksiä.

6367

6368

6369

Kirjoitushetkellä asian tunnus on ”HE 161/2016 vp”. Eduskunnassa asiaa on käsitelty liikenne- ja viestintävaliokunnassa, perustuslakivaliokunnassa ja talousvaliokunnassa. Hallituksen esitys on mennyt läpi Eduskunnan lähetekeskustelun, jonka jälkeen asia on siirtynyt valiokunnille, jolloin liikenne- ja viestintävaliokunta tekee lopullisen esityksen mietinnöstä. Perustuslakivaliokunta sekä talousvaliokunta antavat omat lausuntonsa liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

6370

6371

6372

6373

6374

6375

Kirjoitushetkellä perustuslakivaliokunta (PeVL 46/2016 vp) sekä talousvaliokunta (TaVL 40/2016 vp) olivat antaneet omat lausuntonsa. Liikenne- ja viestintävaliokunta aloitti asian käsittelyn 5.10.2016, jonka jälkeen valiokunta on kuullut laajaa asiantuntijoiden joukkoa. Lisäksi valiokunnalle on toimitettu useampi kirjallinen lausunto 5.10.2016 jälkeen.

6376

6377

6378

6379

6380

Kirjoitushetkellä on liikenne- ja viestintävaliokunnan puolesta tehty mietintöluonnos, joka ei ollut vielä julkaistu Eduskunnan sivuilla – tarkemmin ottaen liikenne- ja viestintävaliokunnan www-sivut.

6376

6377

6378

6379

6380

6381

6382

6383

6384

Lyhyesti todeten oma lausuntoni (EDK / 16 / v1) käsittelee erilaisia tietojärjestelmien asioita liikennekaaren kannalta. Tässä ei ole sinänsä uutta, koska olen pohtinut eri yhteyksissä erilaisten tietojärjestelmien tilannetta ja mahdollisuuksia.

6384

6385

6386

6387

6388

39 https://en.wikipedia.org/wiki/Web_feed, Web feed

40 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Verkkosyöte>, Verkkosyöte

41 <http://www.rssboard.org/rss-specification>, RSS 2.0 Specification

Tarkistin Liikenne- ja viestintäministeriön ⁴² www-sivuja koskien liikennekaarea. Hanke on jaettu kolmeen vaiheeseen, jolloin minun tekemä lausunto liittyi ensimmäiseen vaiheeseen. Toinen vaihe on aloitettu, mutta en selvittänyt hankkeen tilannetta syvällisesti.	6389 6390 6391 6392
Kolmannesta vaiheesta todetaan seuraavaa: liikennekaaren kolmannessa vaiheessa varmistetaan, että liikennejärjestelmää ja siihen liittyviä digitaalisia palveluita koskevat tavoitteet ovat kattavasti tulleet huomioiduiksi. Eli varmaankin tekemäni lausunnon (EDK / 16 / v1) asioita voisi toistaa mahdollisessa lausuntopyynnössä, joka perustuisi kolmannen vaiheen valmistelutyöhön. Kirjoitushetkellä kolmannesta vaiheesta ei ollut muuta tietoa Liikenne- ja viestintäministeriön www-sivuilla.	6393 6394 6395 6396 6397 6398 6399
Lyhyesti todeten voi todeta erilaisten tietojärjestelmien kehittämistarpeen perustuen uusiin liikennekaaren säädöksiin. Jos liikennejärjestelmää yhdennetään eri tavoin, niin silloin on yhdennettävä erilaisia tietojärjestelmiä sekä yksityisellä että julkisella puolella. Oma suositus on ollut puolueettoman ja voittoa tuottamattoman yhteisön perustamista, jolloin tällainen yhteisö takaisi erilaisille sidosryhmille erilaisia yhdennettyjä palveluita.	6400 6401 6402 6403 6404 6405
Omassa lausunnossani (EDK / 16 / v1) olen viitannut kahteen ^{43 44} yhteisöön: Smart Ticketing Alliance ja Open Ticketing Institute. Oman veikkauksen mukaan on liikennejärjestelmien vuoksi muitakin yhteisöjä. Paria perkaamalla tuli vastaan ⁴⁵ e-Ticketing Schemes Association in Public Transport (e-TSAP).	6406 6407 6408 6409 6410
Tämän jälkeen voi linkittää seuraava Wikipedia-artikkeli:	6411 6412
Transport standards organisations https://en.wikipedia.org/wiki/Transport_standards_organisations	6413 6414 6415
Wikipedia-artikkeli ei ehkä listaa kaikkia mahdollisia liikenteen standardisoinnin hankkeita ja yhteisöjä.	6416 6417 6418
Eli liikennekaaren kolmannessa vaiheessa (digitaaliset palvelut) tulee väistämättä erilaisia liikenteen standardisoinnin hankkeita ja yhteisöjä. Suomessa pitäisi osata tehdä hyviä päätöksiä valittavista liikenteen standardeista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Tehtävä on tietysti vaikea.	6419 6420 6421 6422
En tiedä tarkemmin standardien sodasta liikenteen standardeihin liittyen! Montako standardisotaa on käynnissä liikenteen standardeihin liittyen? Vai ovatko edellä mainitut standardisoinnin hankkeet toisiaan täydentäviä?	6423 6424 6425 6426
Lausunnossa viitataan horisontaaleihin ja vertikaaleihin standardeihin. Mahdollisuuksien mukaan pitäisi suosia erityisesti avoimia ja julkisia standardeja, jolloin erilaiset järjestelmät olisi helpompi yhdenntää eri tavoilla.	6427 6428 6429

⁴² <https://www.lvm.fi/>, Liikenne- ja viestintäministeriö

⁴³ <http://www.smart-ticketing.org>, Smart Ticketing Alliance (STA)

⁴⁴ <http://www.openticketing.eu>, Open Ticketing Institute (OTI)

⁴⁵ <http://e-tsap.net>, e-Ticketing Schemes Association in Public Transport (e-TSAP)

6430

208. Aloitteita vuoden 2016 puoluekokoukseen

6431

6432

Näissäkin aloitteissa olen poistanut puolueen nimen. Ensimmäisenä ajatuksena on aloitteen luku ilman puoluerajoitteita, koska samanlaiset aloitteet voisi lähettää muidenkin puolueiden puoluekokouksiin.

6433

6434

6435

6436

208.1. Aloite: Sähköinen äänestys ei ole sähköinen peruspalvelu

6437

6438

6439

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Sähköinen äänestys ei ole sähköinen peruspalvelu

6440

6441

6442

Sähköiseen äänestykseen liittyen on [Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt yhden puoluekokousaloitteen (aloite 167) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti) sekä useamman puoluekokousaloitteen (aloitteet 248-254) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku).

6443

6444

6445

6446

Vuosien 2010 ja 2014 aloitteissa on kiinnitetty huomioita peruspalveluiden luonteeseen. Olisiko sähköinen äänestys sähköinen peruspalvelut?

6447

6448

6449

Tämän lisäksi on julkaistu nettiäänestystyöryhmän (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 30/2014; julkaistu 11.06.2014) väliraportti, jonka arviointi oli täysin julkista. [Puolue] rp:n osalta jätetty lausunto (väliraporttiin perustuen) on hyväksytty 28.8.2014 puoluehallituksen työvaliokunnan kokouksessa.

6450

6451

6452

6453

6454

Tämän lisäksi on julkaistu nettiäänestystyöryhmän (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 30/2014; julkaistu 11.06.2014) väliraportti, jonka arviointi oli täysin julkista. [Puolue] rp:n osalta jätetty lausunto (väliraporttiin perustuen) on hyväksytty 28.8.2014 puoluehallituksen työvaliokunnan kokouksessa.

6455

6456

6457

6458

6459

Nettiäänestyksen loppuraportin (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 28/2015; julkaistu 22.4.2015) tehnyt työryhmä ehdottaa, että nettiäänestystä kokeiltaisiin kunnallisten neuvoa-antavien kansanäänestysten ennakoäänestyksessä neljän vuoden aikana määräaikaisen kokeilulainsäädännön nojalla.

6460

6461

6462

6463

6464

Aikaisemmissa asiakirjoissa (aloitevastaukset, väliraportti, loppuraportti ja työvaliokunnan lausunto) ei ole selvästi määritely sähköisiä peruspalveluita.

6465

6466

6467

Yksi lähtökohta sähköiselle peruspalvelulle on sähköisen palvelun toiminta vuoden jokaisena päivänä kellonajasta riippumatta (24/7/365).

6468

6469

6470

Mahdollinen nettiäänestyksen järjestelmä kunnallisten neuvoa-antavien kansanäänestysten vuoksi olisi toiminnassa vain hyvin lyhyen ajan, joten sitä ei voi pitää sähköisenä peruspalveluna (24/7/365).

6471

6472

6473

6474

Tämän perusteella esitetään seuraavia puoluekokousaloitteita:

6475

6476

- 1) Puolue toteaa sähköisen peruspalvelun tarkoittavan vuoden jokaisena päivänä kellonajasta (24/7/365) riippumatta toimivaa tietojärjestelmää. 6477
6478
- 2) Puolue toteaa, että mahdolliset nettiäänestyksen tietojärjestelmät eivät ole koko ajan toiminnassa (24/7/365) olevia sähköisiä peruspalveluita. 6479
6480
- 3) Puolue ei edistä mahdollisia nettiäänestyksen tietojärjestelmiä sähköisinä peruspalveluina. 6481
6482
6483

Puoluekokouksen vastaus: 6484

”Peruspalvelu” ei ole tutkimuksessa saati arkikielen käytössä täysin täsmentynyt ja yksiselitteinen käsite. Voidaan kuitenkin katsoa, että peruspalveluilla yleisesti tarkoitetaan hyvinvoinnin ydinpalveluja, jotka on tarjottava tarvittaessa kuntalaisille ja joista on säädetty lailla. Näitä ovat etenkin monet sosiaali- ja terveys- sekä koulutus- ja muut sivistystoiminnan palvelut. Järjestämisvastuu näistä palveluista on useimmiten kunnilla tai kuntien yhteistoimintaorganisaatioilla, tulevaisuudessa myös itsehallintoalueilla eli maakunnilla. 6485
6486
6487
6488
6489
6490
6491

Peruspalvelu-käsitettä ei ole kovin syvällisesti käsitelty sähköisestä äänestyksestä käydyssä keskustelun yhteydessä. Puoluekokous toteaa, että tulevaisuudessa mahdollisesti käyttöön otettavalle sähköiselle äänestykselle ei ole tarvetta vuoden jokaisena päivänä ja hetkenä, vaan erikseen päätettyinä ja säädettyinä vaali- ja äänestysajankohtina. Sen vuoksi sähköinen äänestys palveluna ei ole verrattavissa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja sivistystoimen peruspalveluihin. Yleisenä periaatteena puoluekokous kuitenkin korostaa, että äänestyspaikkojen ja -tapojen pitää olla mahdollisimman tasa-arvoisesti ja helposti kaikkien äänestäjien saatavilla ja saavutettavissa. 6492
6493
6494
6495
6496
6497
6498
6499
6500

Puoluekokous katsoo, että keskustelua sähköiseen äänestykseen liittyvästä terminologiasta ja muista asioista tulee käydä samalla kun sähköistä äänestystä muutoinkin kehitetään ja kokeillaan. 6501
6502
6503

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017 6504

Eri vaiheissa ovat erilaiset sidosryhmät kannattaneet tai vastustaneet sähköistä äänestystä. Tässä puoluekokouksen vastauksessa on taustalla myönteinen suhtautuminen sähköisen äänestyksen kehittämiseen ja kokeilemiseen. 6505
6506
6507
6508
6509

Termiä ”Peruspalvelu” ei ole kuulemma määritelty tarpeeksi hyvin. Toisaalta nykyhallituksella (Sipilä) on perhe- ja peruspalveluministeri. 6510
6511
6512

Sitten on tietysti ”Sähköisen peruspalvelun” käsite. Toisaalta voi todeta ⁴⁶ Suomi.fi -palvelun, jonne on tarkoitus kerätä laaja joukko sähköisiä palveluita julkiselta puolelta. Olisivatko Suomi.fi -palvelun sähköiset palvelut erilaisia sähköisiä peruspalveluita? 6513
6514
6515
6516

Kerraten voi todeta, että sähköinen äänestys ei mielestäni ole sähköinen peruspalvelu, koska sähköinen äänestys olisi käytössä vain hyvin lyhyen aikaa. 6517
6518
6519
6520

24/7/365? 99.99%. Käytännössä sähköinen peruspalvelu olisi tuolla periaatteella (24/7/365) käytössä lähes koko ajan. Mikään (99.99%) järjestelmä ole 100% toiminnassa koko ajan ja huollotkin vaativan oman aikansa (osaksi 0.01%). 6521
6522
6523

46 <http://www.suomi.fi/>. Suomi.fi

208.2. Aloite: Verkkopankkitunnukset eivät sovellu sähköisen äänestyksen tunnistautumismenetelmäksi

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Verkkopankkitunnukset eivät sovellu sähköisen äänestyksen tunnistautumismenetelmäksi

Sähköiseen äänestykseen liittyen on [Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt yhden puoluekokousaloitteen (aloite 167) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti) sekä useamman puoluekokousaloitteen (aloitteet 248-254) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku).

Vuosien 2010 ja 2014 aloitteissa on kiinnitetty huomiota suomalaisten sähköisten tunnistautumisen järjestelmien isoihin ongelmiin.

Tämän lisäksi on julkaistu nettiäänestystyöryhmän väliraportti, jonka arviointi oli täysin julkista. [Puolue] rp:n osalta jätetty lausunto nettiäänestystyöryhmän (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 30/2014; julkaistu 11.06.2014) väliraporttiin liittyen on hyväksytty 28.8.2014 puoluehallituksen työvaliokunnan kokouksessa.

Nettiäänestystyöryhmän väliraportissa on mainintaa sähköisestä tunnistautumisesta.

Valtiovarainministeriö on asettanut hankkeen sähköisen tunnistamisen kehittämiseksi. Hankkeessa pyritään löytämään suuntaviivat sähköisen tunnistamisen kehittämiseksi lähivuosina. Tällä hetkellä vaihtuviin salasanoihin pohjautuvat verkkopankkitunnisteet ovat suosituin tapa tunnistautua. Niillä ei voi luoda sähköisiä allekirjoituksia, joten ne soveltuvat heikosti sähköisen äänestyksen käytössä oleviin teknologioihin. Oletettavaa on, että uudet tunnistusratkaisut tulevat tukemaan allekirjoitusten luomista. Tavoitteena on, että tunnistuspalvelut ovat pääsääntöisesti markkinalähtöisiä. Valtiolla säilynee rooli erityisryhmien palvelussa sekä asiakassuhteesta riippumattoman tunnistusratkaisun tuottamisessa. (väliraportin sivuilla 50-51)

Nettiäänestystyöryhmän loppuraportissa (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 28/2015; julkaistu 22.4.2015) on asiaa koskien sähköistä tunnistautumista.

Suomessa vallitseva sähköisen tunnistamisen tapa on ollut vaihtuviin salasanoihin perustuva nettipankkitunnistus. Useat sähköiset äänestysjärjestelmät perustuvat tunnistusvälineellä tehtävään digitaaliseen allekirjoitukseen. Se ei ole mahdollinen nettipankkitunnuksilla. Mikäli käytetään nettipankkitunnistuksia, äänten autentikointi on toteutettava äänestysjärjestelmässä muulla tavoin. (loppuraportin sivulta 52)

28.8.2014 puoluehallituksen työvaliokunnan lausunnossa todetaan, että ”sähköisten tunnistautumISRatkaisujen tulee lisäksi olla sellaisia, että ne ovat tasa-arvoisesti kaikkien äänestäjien saatavilla”. Tämä on edelleen hyvä tavoite!

Eri lähteissä on mainittuna verkkopankkitunnukset, joita voisi käyttää sähköisen äänestyksen tunnistautumisen menetelmänä. Käytännössä verkkopankkitunnukset tunnistautumisen menetelmiä ovat ongelmallisia edelleenkin.

Tämän perusteella esitetään seuraavia puoluekokousaloitteita:

- 1) Puolue toteaa, että pankkien tarjoamat verkkopankkitunnukset eivät sovellu sähköisen äänestyksen tunnistautumisen menetelmäksi. 6572
6573
- 2) Puolue ei jatkossa edistä sähköisen äänestyksen järjestelmiä, jossa tunnistautuminen perustuu pankkien tarjoamiin verkkopankkitunnuksiin. 6574
6575
- 3) Puolue vastustaa sähköisen äänestyksen järjestelmiä, jossa tunnistautuminen perustuu pankkien tarjoamat verkkopankkitunnuksiin. 6576
6577
6578

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokous suhtautuu myönteisesti sähköisen ja erityisesti nettipohjaisen äänestyksen selvittämiseen, kehittämiseen ja kokeiluun sekä myöhempään käyttöönottoon näiden kokemusten pohjalta. Nettiäänestysmahdollisuus helpottaisi etenkin ulkomailla asuvien, liikuntarajoitteisten, tiettyjen vammaisryhmien sekä harvan asutuksen alueilla elävien äänestämistä. 6579
6580
6581
6582
6583
6584
6585

Puoluekokous ei sulje tässä vaiheessa pois mitään vartenotettavaa sähköisen äänestyksen tunnistautumisen menetelmää. Tunnistautumisen ja muiden sähköiseen äänestykseen liittyvien teknisten ratkaisujen pitää olla helppokäyttöisiä, toimivia, ymmärrettäviä ja luotettavia. Niiden testaukseen eri äänestäjäryhmillä ennen käyttöönottoa pitää kiinnittää erityistä huomiota. Tunnistautumisratkaisujen pitää myös olla sellaisia, että ne ovat tasa-arvoisesti kaikkien äänestäjien saatavilla. 6586
6587
6588
6589
6590
6591

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

Tässäkin asiassa on täydellistä asiantuntemattomuutta. Verkkopankkitunnukset ovat yksityistä tekniikkaa, jota ei mielestäni tulisi sekoittaa sähköiseen äänestykseen. Lisäksi eri henkilöillä voi olla useamman pankin verkkopankkitunnukset käytössä, mikä aiheuttaisi heti isoja ongelmia sähköisessä äänestyksessä. 6592
6593
6594
6595
6596
6597
6598
6599

Tietysti verkkopankkitunnukset ovat tälläkin hetkellä laajassa käytössä. Toisaalta erilaiset vahvan tunnistuksen järjestelmät eivät ole saaneet Suomessa laajaa kannatusta ja laajaa käyttöä. 6600
6601
6602

Aikanaan verkkopankkitunnukset yllättivät varmasti monet sidosryhmät, koska Suomessa vasta puuhasteltiin kansallisen vahvan tunnistautumisen ratkaisun kanssa – nimenomaan puuhastelua eikä oikeaa toimintaa. 6603
6604
6605
6606

Eli Suomessa on hyvin vähäisessä käytössä julkisen sektorin tarjoamat vahvat tunnistautumisen menetelmät. (1) Suomessa on toki vähäisessä käytössä oleva varmennekortti, jonka käyttö perustuisi lukijalaitteen käyttöön. (2) Lisäksi on vähäisessä käytössä oleva mobiilivarmenne. Kumpikaan ratkaisu on käsittääkseni hyvinä vähäisessä käytössä verrattuna verkkopankkitunnuksiin. 6607
6608
6609
6610
6611
6612

Perusongelma on varmaankin ollut eri viranomaisten väentö yhden kortin järjestelmän suhteen. Jokainen taho halusi tarjota oman korttinsa, jolloin vain yhden julkisen puolen kortin kehittäminen ei käytännössä onnistunut. Jos yksi kortti olisi onnistunut, niin tämän jälkeen olisi järjestelmiin voitu vähitellen liittää yksityisiä palveluita. 6613
6614
6615
6616
6617

Koska yhden kortin asian kanssa aikailtiin ja tapeltiin liikaa, niin pankkien verkkopankkitunnukset yllättivät takavasemmalta ilman ennakkovaroituksia. 6618
6619
6620

Tähän kohtaa voi todeta Valtiontalouden tarkastusviraston ⁴⁷ toiminnantarkastuskertomus 161/2008. Käytännössä eri viranomaiset kehittivät omia tunnisteratkaisua, jolloin ei ollut vain yhtä tunnisteratkaisua.

Tietysti koskaan ei ole luotu jotain vahvan tunnistautumisen järjestelmää sekä lukijalaitteena että älypuhelinsovelluksena. Tällöin pitäisi olla jokin käynnistää joko lukijalaitetta tai älypuhelinsovellusta. Lukijalaitteen kannuste voisi olla hyvitys verotuksessa, jolloin verottajalle pitäisi lähettää jokin kuitti, jonka perusteella saisi siltä osin hyvitystä verotukseen. Vahvan tunnituksen älypuhelinsovellus vaatisi aivan oman kehityshankkeensa, joka voisi korvata verkkopankkitunnukset valtion ja kuntien järjestelmissä.

Kaiken edellä mainitun perusteella täytyy todeta, että huolimatta jostain lukijalaitteesta tai älypuhelinsovelluksesta on sähköisessä äänestyksessä paljon isoja ongelmia. Eli sähköinen äänestys on täysin turha hanke.

208.3. Aloite: Hakkerointikilpailut koskien sähköisen äänestyksen järjestelmiä

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Hakkerointikilpailut koskien sähköisen äänestyksen järjestelmiä

Nettiäänestystyöryhmän loppuraportissa (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 28/2015; julkaistu 22.4.2015) on asiaa riippumattomasta teknisestä nettiäänestyslautakunnasta.

[Nettiäänestystyöryhmän loppuraportissa] Työryhmä esittää, että nettiäänestysjärjestelmän käyttöä valvomaan tulisi asettaa riippumaton tekninen nettiäänestyslautakunta, johon sovellettaisiin vaalilain (714/1998) vaalipiirilautakunnan työskentelyä koskevaa sääntelyä.

Nettiäänestyslautakunnan kokoonpanossa tulee varmistaa riittävä asiantuntemus. (Oikeusministeriö: Mietintöjä ja lausuntoja 28/2015, sivu 55)

Joissain yhteyksissä on jotain järjestelmää yhteisö kutsunut joukon erilaisia tietotekniikan asiantuntijoita hakkerointikilpailuihin kokeilemaan (uutta) tietojärjestelmää, jollon hakkerikilpailun tavoite on ollut ongelmien etsiminen (uudesta) tietojärjestelmästä.

Yksi esimerkki on Ylioppilastutkintolautakunnan järjestämä hakkerointikilpailu 7.8.–1.9.2013, jolloin vapaaehtoiset saivat ylioppilastutkintoa varten kehitetyn käyttöjärjestelmän perusteella tehdä erilaisia kokeita virheiden löytämiseksi. Ainut huomautettava asia on, että palkinnot olivat rahallisesti melkoisen pieniä, ja hakkerointikilpailuun osallistuminen oli muutenkin palkatonta.

Tämän perusteella voidaan esittää seuraavat aloitteet:

- 1) Puolue toteaa erilaisten hakkerointikilpailun mahdollisuudet myös sähköisen äänestyksen järjestelmien kehittämisen yhteydessä.**
- 2) Puolue ehdottaa, että erilaisten hakkerointikilpailun palkinnot pitäisi olla rahallisesti tarpeeksi merkittäviä sähköisen äänestyksien järjestelmiä testaaville tietotekniikan asiantuntijoille.**

⁴⁷ <https://www.vtv.fi>, Valtiontalouden tarkastusvirasto

3) Puolue ehdottaa, että yksi osa nettiäänestyslautakunnan työskentelyä voisi olla erilaiset hakkerointikilpailut, joissa tietotekniikan eri osa-alueiden asiantuntijat voisivat etsiä erilaisia virheitä sähköisen äänestyksen järjestelmistä.

6667
6668
6669
6670

Tässä kohtaa on hyvä muistuttaa, että tietotekniikan jakaantuvan useisiin erilaisiin teknisiin osiin, ja kaikki mahdolliset tietotekniset osa-alueet osaavaa tietotekniikan osaajaa ei ole olemassa. Tämän vuoksi olisi hakkerointikilpailuun olisi kutsuttava heti kerralla useampia asiantuntijoita, jolloin eri osa-alueita voitaisiin testata hakkerointikilpailuissa.

6671
6672
6673
6674
6675

Puoluekokouksen vastaus:

6676
6677

Puoluekokous toteaa, että sähköisen äänestyksen luotettavuuden, varmuuden ja toimivuuden testaamisessa voidaan käyttää erilaisia, perinteisistä menetelmistä poikkeavia ratkaisuja. Kehittämistarkoituksessa tehtävä, laillisin keinoin suoritettava ja viranomaisten valvonnassa järjestettävä hakkerointikilpailu voi olla yksi vaihtoehtoisista keinoista testata järjestelmän toimivuutta ja ongelmia.

6678
6679
6680
6681
6682
6683

Puoluekokous kannustaa asiantuntijoiden ohella myös yksittäisiä kansalaisia pohtimaan sähköiseen äänestykseen liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia sekä tuomaan ajatuksensa sähköisen äänestyksen kehittäjien tietoon. Yksityiskohtiin, kuten mahdollisten hakkerointikilpailujen rahapalkintojen suuruuteen, puoluekokous ei ota kantaa.

6684
6685
6686
6687
6688

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

6689
6690

Eri yhteyksissä on ollut erilaisia hakkerointikilpailuja, joissa kiinnostuneet sidosryhmät ovat voineet kokeilla jotain järjestelmää. Joissain tapauksissa hakkerointikilpailun avulla on löytynyt erilaisia haavoittuvuuksia.

6691
6692
6693
6694

Itse olen huomauttanut hakkerointikilpailun palkkioiden olevan suhteellisen pieniä. Kunnan palkkio kannustaisi ilmoittamaan erilaisista ongelmista. Lisäksi olen todennut vain yhden paikan ilmoitukselle, jolloin ilmoitus uudesta ongelmasta välitettäisiin yhdestä paikasta oikeille sidosryhmille.

6695
6696
6697
6698
6699

Tietysti meillä on esimerkiksi ⁴⁸ CVE-järjestelmä (Common Vulnerabilities and Exposures, CVE), jonka avulla erilaisia haavoittuvuuksia seurataan tunnisteella. Toinen esimerkki on ⁴⁹ The Spamhaus Project, joka auttaa sähköpostiin liittyvien ongelmien ratkaisuun. Oma havainto on, että aivan kaikki meistä eivät tiedä näistä kahdesta (CVE, Spamhaus) palvelusta.

6700
6701
6702
6703
6704

Yhdellä sähköisellä ilmoituspaikalla hoidettaisiin useampaan tietotekniseen ratkaisuun liittyvä ongelma yhdellä kertaa. Esimerkki on ohjelmistokirjastot, joita voivat käytetään useammassa ratkaisussa yhtä aikaa. Tämä vuoksi (esimerkiksi) ohjelmistokirjastojen ongelmat pitäisi ilmoittaa heti useammalle yhteisölle yhtä aikaa – ei siis jokaiselle yhteisölle erikseen omana ilmoituksena.

6705
6706
6707
6708
6709

Takaisin hakkerointikilpailuun? Oman arvion mukaan mahdollinen sähköisen äänestyksen (esim. internet-äänestys) järjestelmä käyttäisi erilaisia valmiita ratkaisuja osana järjestelmää. Tämän vuoksi jokainen osaratkaisu pitäisi tarkistaa erikseen, jotta kokonaisuus voisi toimia oikeasti.

6710
6711
6712
6713

48 <https://cve.mitre.org/>, Common Vulnerabilities and Exposures, CVE

49 <https://www.spamhaus.org/>, The Spamhaus Project

Loppujen lopuksi pitää mainita, että itse olen vastustanut järjestelmällisesti sähköisen äänestyksen järjestelmien kehittämistä (vrt. sähköinen äänestyskone ja internet-äänestys).

6714
6715
6716

208.4. Aloite: Erityisesti ODF ja PDF julkisen sektorin sisäisiksi tiedostomuodoiksi

6717
6718

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Erityisesti ODF ja PDF julkisen sektorin sisäisiksi tiedostomuodoiksi

6719
6720
6721
6722

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt aikaisemmin tästä aiheesta kaksi kertaa puoluekokousaloitteen: aloite numerolla 171 vuoden 2010 puoluekokouksessa (Lahti) sekä aloite numerolla 260 vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku).

6723
6724
6725
6726

Vuoden 2010 vastauksessa (aloite 171) todetaan, että toimisto-ohjelmistot tukevat laajasti toistensa tiedostomuotoja. Vuoden 2010 jälkeen on tiedostomuotojen standardeja edelleen, joten vanhemmat toimisto-ohjelmistot eivät enää pysty käsittelemään uudempien tiedostomuotojen mukaisia asiakirjoja. Vuoden 2014 vastauksessa (aloite 260) todetaan, että erilaisten tiedostomuotojen ja toimintatapojen mielekkyyden vertailu ja käytänteiden järkevä yhtenäistäminen ovat asioita, joihin Suomessa on syytä panostaa niin paikallisella kuin valtakunnallisellakin tasolla kansalaisille tietotekniikan välityksellä tarjottavia palveluja kehitettäessä.

6727
6728
6729
6730
6731
6732
6733

Vuosien 2010 ja 2014 puoluekokousten jälkeen tiedostomuotojen standardeja on kehitetty eteenpäin: ODF:n, OOXML:n ja PDF:n osalta standardeja on jo päivitetty tai uusien versio on kehitteillä. Käytännössä standardien uudet versiot mahdollistavat aloitevastauksien (2010, 2014) mukaisesti erilaisten toimisto-ohjelmistojen tuen useammalle tiedostomuodolle.

6735
6736
6737
6738
6739

Aloitteeseen liittyy vapaasti (standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/index.html) jakelussa olevan standardin asiakirjat: ISO/IEC 26300 sekä ISO/IEC 29500.

6740
6741
6742

ODF (Open Document Format for Office Applications) on standardi tekstinkäsittelyohjelmilla (esim. Microsoft Office ja LibreOffice) muokattaville tiedostoille. ODF:n standardin versio 1.2. on hyväksytty 17.6.2015 standardiksi ISO/IEC 26300:2015. ODF:n standardin versio 1.2. koostuu kolmesta asiakirjasta, joiden yhteenlaskettu sivumäärä on 1014.

6743
6744
6745
6746
6747

OOXML (Office Open XML) on standardi tekstinkäsittelyohjelmilla (esim. Microsoft Office ja LibreOffice) muokattaville tiedostoille. OOXML:n standardin yhteenlaskettu sivumäärä on 6749. Kirjoitushetkellä oli käynnissä kolmen OOXML:n tiedoston päivitys, mutta korjauksien sivumäärää ei ole vielä julkaistu. OOXML:n tiedostojen oheen vielä on liitetty satoja pieniä (Electronic inserts) sähköisiä tiedostoja.

6748
6749
6750
6751
6752
6753

ODF:n ja OOXML:n merkittävin erottelija on standardien asiakirjojen sivumäärä: ODF:n sivumäärä on 1014 sivua ja OOXML:n sivumäärä on 6749 sivua (ja vielä lisätynä sadoilla pienillä tiedostoilla).

6754
6755
6756
6757

Käytännössä hyvin laajat sivumäärät (erityisesti OOXML: 6749 sivua + sadat pienet liitetiedostot) tarkoittavat tietysti hyvin paljon luettavaa erilaisten ohjelmien kehittäjille.

6758
6759
6760

Vuosien 2010 ja 2014 jälkeen on ODF hyväksytty monessa maassa standardiksi julkisen sektorin asiakirjoille. (esimerkiksi: en.wikipedia.org/wiki/OpenDocument_adoption)

Lisäksi on huomautettava, että ODF:n tuki on oikeasti jo monessa ohjelmassa. Tärkein ohjelmisto on tietysti markkinajohtaja Microsoft Office, jonka kaikkein uusimmat versiot pystyvät käsittelemään myös ODF-muotoisia asiakirjoja.

PDF (Portable Document Format) on (ISO 32000-1:2008) standardi erityisesti tiedostoille, joiden pääasiallinen tarkoitus on vain tiedoston luku. PDF:n (ISO 32000-1:2008) standardin asiakirja on yhteensä 747 sivua. Aloitteen kirjoitushetkellä PDF-standardin versio 2 on kehitteillä asianmukaisessa ISO:n työryhmässä (ISO: International Organization for Standardization).

Nykytilanteessa tiedämme hyvin, että tekstinkäsittelyohjelmilla (erityisesti Microsoft Office ja LibreOffice) voi luoda PDF-tiedostoja. Hyvin monessa tapauksessa PDF-tiedosto on täysin riittävä moneen tarkoitukseen ja PDF-tiedostoja tarvitsee muokata hyvin harvoin. Vuosien 2010 ja 2014 jälkeen PDF on toteutettu kymmenissä (esimerkiksi: en.wikipedia.org/wiki/List_of_PDF_software) erilaisissa ohjelmassa.

Toisaalta on muitakin tiedostomuotoja erilaisista lähtökohdista: esimerkiksi DOC ja RTF. Käytännössä julkisen sektorin yhteisöt voivat saada kansalaisilta hyvin erilaisia tiedostoja erilaisissa tiedostomuodoissa (esimerkiksi DOC ja RTF). Nykytilanteessa tiedämme, että DOC ja RTF eivät enää ole kehityksen (Microsoft kehittäjänä) kohteena, mutta niiden tarkat kuvaukset ovat nykyään avoimia kaikille kiinnostuneille. On hyvä huomauttaa, että DOC ja RTF eivät ole minkään virallisemmän standardoinnin yhteisön standardeja.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan seuraavia puoluekokousaloitteita:

- 1) Puolue toteaa, että kansalaiset voivat lähettää julkisen sektorin yhteisöille asiakirjoja hyvin erilaisilla tiedostomuodoilla.**
- 2) Puolue toteaa, että julkisen sektorin yhteisöille tulisi olla vain yksi sisäinen tiedostomuoto muokattaville asiakirjoille.**
- 3) Puolue ehdottaa, että julkisen sektorin käyttämä sisäinen tiedostomuoto muokattaville asiakirjoille olisi jatkossa ODF-standardin version 1.2. mukainen.**
- 4) Puolue ehdottaa, että julkisen sektorin käyttämä sisäinen tiedostomuoto vain luettaville asiakirjoille olisi jatkossa PDF.**
- 5) Puolue ehdottaa, että julkisen sektorin käyttämä sisäinen tiedostomuoto vain luettaville asiakirjoille olisi jatkossa PDF-standardin version 2 mukainen standardin versio 2:n julkaisun jälkeen.**

Kansalaisilla on käytössään hyvin erilaisia tekstinkäsittelyohjelmia useammalta valmistajalta. Käytännössä kaikki kansalaiset eivät osaa oikeasti erotella erilaisia tiedostomuotoja (erit. ODF, OOXML, RTF ja DOC) tarkasti, joten julkisen sektorin yhteisöt saavat hyvinkin erilaisia tiedostoja. Tämän perusteella pitää todeta, että julkisen sektorin yhteisöt saisi vaatia vain tiettyjen ohjelmien käyttöä. Tämän perusteella esitetään seuraavia puoluekokousaloitteita:

- 6) Puolue toteaa, että aivan kaikki kansalaiset eivät täysin selvillä erilaisten tiedostomuotojen standardoinnin hankkeista.**
- 7) Puolue toteaa, että julkisen sektorin yhteisöt eivät voi vaatia kansalaisilta vain tiettyjen tekstinkäsittelyohjelmien käyttöä.**

8) Puolue toteaa, että avoimet standardit (erityisesti ODF ja PDF) takaavat kansalaisille vapaan valinnan käyttämilleen tekstinkäsittelyohjelmille. 6810
6811

9) Puolue ehdottaa, että tekstinkäsittelyohjelmien julkisissa hankinnoissa pitää jatkossa suosia täysin avoimia (erityisesti ODF ja PDF) standardeja, jolloin 6812
6813

tekstinkäsittelyohjelmien vertailu ei ole kiinni vain suljetuista standardeista ja/tai suljetuista ohjelmista. 6814
6815

Jos tekstinkäsittelyohjelmissa suositetaan avoimia standardeja (jatkossa erityisesti ODF 1.2 ja PDF 2) järjestelmällisesti julkisissa hankinnoissa, niin erilaisia ohjelmia voidaan tarkastella mm. teknisen paremmuuden, ohjelmien yhteiskäytön onnistumisen, yhteensopivuuden ja toimittajien tarjoamien lisäpalveluiden perusteella. Lisäksi avoimet standardit parantavat teknisen ylläpidon jatkuvuutta erilaisten järjestelmien vaihdoksien ja/tai järjestelmien hävittämisen yhteydessä.

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokouksen mielestä on tärkeää, että viranomaisten kanssa asiointi tehdään mahdollisimman helpoksi ja sujuvaksi myös sähköisiä välineitä ja uusia toimintatapoja hyväksi käyttäen (mobiili, laajakaista, tietyssä määrin sosiaalinen media). Näin mahdollistetaan fyysisten palvelujen ja sähköisten palvelujen yhdistämistä esimerkiksi täyteen palveluun kykenevien videoneuvotteluyhteyksillä varustettujen yhteispalvelupisteiden avulla sekä kehittämällä verkostomuotoisia asiakaspalvelukeskuksia, joiden avulla julkisten palvelujen tarjontaa voidaan laajentaa ns. virka-aikojen ulkopuolelle.

Myös liikkuvia palveluja ja niiden yhteydessä sähköisiä mobiilipalveluja sekä erilaisten kuljetustarpeiden yhdistämisiä tulee kehittää määrätietoisesti. Tämä koskee myös asiakirjojen tiedostomuotoja. Aloitteessa on tuotu esiin tärkeitä näkökohtia tiedostojen ominaisuuksiin ja kehittämiseen liittyen.

Puoluekokous ei kuitenkaan ota kantaa minkään yksittäisen ohjelmiston tai tiedostomuodon standardeihin.

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

Tässäkin kohtaa paljastuu aloitevastauksen tekijöiden asiantuntemattomuus.

Aloitteessa ei ole mitään asiaa koskien esimerkiksi videoneuvotteluyhteyksiä, koska aloite olin nimenomaan tiedostomuodon standardeista. Eli aloitevastaus menee suurelta osin aloitteiden aiheiden ulkopuolelle.

Vastauksesta voidaan ottaa huomioon vain yksi virke; ”Puoluekokous ei kuitenkaan ota kantaa minkään yksittäisen ohjelmiston tai tiedostomuodon standardeihin”.

Omasta mielestä julkisen sektorin pitäisi nimenomaan pakottaa erilaisia avoimia standardeja, koska suljetut ratkaisut voivat tarkoittaa vain tiettyjen tietoteknisten ratkaisujen käyttöä. Jos julkinen sektori käyttää suljettuja standardeja, niin tämä asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan, koska asiointi julkisen sektorin kanssa vaatisi ostamaan joitain tiettyjä kaupallisia ohjelmia.

Eli julkisen sektorin pitäisi oikeasti pakottaa avoimia standardeja eikä pakottaa kansalaisia käyttämään vain joitain suljettuja standardeja ja vain joitain kaupallisia ohjelmia. Eli Suomen tasavallan kansalaisia pitäisi kohdella tasapuolisesti.

208.5. Aloite: Lausuntojen mahdollisuuksien laajentaminen (erityisesti HE)

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Lausuntojen mahdollisuuksien laajentaminen (erityisesti HE)

Tähän aloitteeseen liittyen on [Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt yhden puoluekokousaloitteen (nro 44) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti) sekä puoluekokousaloitteen (nro 257) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku). Edellisissä aloitteissa on pohdittu kansalaisten mahdollisuutta lausuntoihin koskien hallituksen esityksiä (HE).

Vuosien 2010 ja 2014 jälkeen on Suomessa otettu käyttöön uusia sähköisiä palveluita, joilla kansalaiset voivat antaa palautetta erilaisiin (lainsäädännön) hankkeisiin.

Hyvä lähtökohta on (www.demokratia.fi) sähköisien palveluiden yhteinen sivu, josta voi valita seuraavat palvelut: 1) kansalaisaloite (www.kansalaisaloite.fi), 2) kuntalaisaloite (www.kuntalaisaloite.fi), 3) lausuntopalvelu (www.lausuntopalvelu.fi), 4) nuorten ideat (www.nuortenideat.fi), 5) ota kantaa (www.otakantaa.fi). Lisäksi on huomioitava 6) uudistettu hankerekisteri (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet). Lopuksi (7) on huomioitava, että Eduskunnan valiokuntien vastaanottamia asiakirjoja julkaistaan sähköisessä muodossa valiokuntien pöytäkirjojen ohien.

Mainitut palvelut lisäävät eri tavoin eri hankkeiden avoimuutta ja mahdollistavat kiinnostuneiden kansalaisten tietotason nostamista eri aiheista.

Käytännössä lausuntopalveluun (www.lausuntopalvelu.fi) on monesti lisätty luonnoksia erilaisista hallituksen esityksistä (HE). Eli kansalaiset ovat voineet antaa omia arvioitaan lausuntopalveluissa esitettyihin (lainsäädännön) hankkeisiin. Lausuntopalvelussa olevien tilastojen mukaan lausuntojen määrä on ollut hallittavissa.

Näiden hyvien kokemusten perusteella esitetään seuraavat puoluekokousaloitteet:

- 1) Puolue toteaa lausuntopalvelun (www.lausuntopalvelu.fi) olevan yksi tapa erilaisten sidosryhmien osallistumiseen hallitusten esitysten valmistelussa.**
- 2) Puolue ehdottaa jatkossa kaikkien hallituksen esitysten LUONNOSTEN lausuntomahdollisuutta lausuntopalvelun (www.lausuntopalvelu.fi) tietojärjestelmässä.**

Samaan aikaa on Valtioneuvoston hankerekisteri (HARE) lakkautettu 3.8.2015 ja nykyisin Valtioneuvoston alaisuudessa on uudistettu hankkeiden sivusto (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet). Valtioneuvoston hankerekisteri (HARE) keräsi aikanaan kaikkien ministeriöiden alaiset hankkeet yhteen rekisteriin.

Valtioneuvoston hankerekisterin (aikanaan HARE) hyvien kokemusten perusteella esitetään seuraavat puoluekokousaloitteet:

- 3) Puolue toteaa uudistetun hankerekisterin (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet) olevan erittäin tärkeä osa lainsäädännön kehittämistä.**

4) Puolue ehdottaa jatkossa ministeriöiden kaikkien uusien hankkeiden lisäämistä uudistettuun hankerekisteriin (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).

6908
6909
6910

Edellä olevan perusteella (lausuntopalvelu ja uudistettu hankerekisteri) on todettava, että lausuntopalvelun ja uudistetun hankerekisterin yhteistoimintaa voisi lisätä. Tämän perusteella ehdotetaan seuraavaa puoluekokousaloitetta:

6911
6912
6913
6914

5) Puolue ehdottaa lausuntopalvelun ja uudistetun hankerekisterin yhteistoiminnan laajempaa kehittämistä.

6915
6916
6917

Voidaan todeta vielä kerran, että lausuntopalvelu ei ole tukkeutunut laajaan joukkoon kansalaisten lausuntoja. Lainsäädännöstä kiinnostuneiden kansalaisten tietotason nostamisen kannalta erilaiset lausuntomahdollisuudet ovat hyvin perusteltuja.

6918
6919
6920
6921

Vuosien 2010 ja 2014 aloitteiden pohjalta tulee vielä vastaan hallitusten esityksien (HE) arviointi. Kirjoitushetkellä hallituksen esitykset (HE) ovat julkisesti (www.finlex.fi/fi/esitykset/he) saatavilla. Hallituksen esityksiin (HE) on nykyisin linkitetty Eduskunnan tekemä lainsäädäntötyö, jolloin hallitusten esityksien (HE) etenemistä Eduskunnan käsittelyssä voi seurata.

6922
6923
6924
6925
6926

Vuosien 2010 ja 2014 aloitteissa pohdittiin kansalaisten lausuntomahdollisuuksia lainsäädännön (HE) Eduskunnan valiokunnissa. Hyvien esimerkkien (lausuntopalvelu ja uudistettu hankerekisteri) perusteella on kansalaisilla mahdollisuus seurata lainsäädännön eri vaiheita.

6927
6928
6929
6930

Tämän perusteella voidaan esittää seuraavia puoluekokousaloitteita:

6931
6932

6) Puolue toteaa, että hallituksen esityksiin (HE) ei nykyisin ole liitetty kansalaisille ja eri sidosryhmille annettua mahdollisuutta arvioida hallituksen esityksiä.

6933
6934

7) Puolue ehdottaa, että hallituksen esityksiin (HE) voisi liittyä kansalaisille ja eri sidosryhmille annettava mahdollisuus antaa lausuntoja hallituksen esityksiin.

6935
6936

8) Puolue toteaa, että hallituksen esityksiin (HE) annetut lausunnot voitaisiin käsitellä Eduskunnassa osana valiokuntien työskentelyä.

6937
6938
6939

Käytännössä hallituksen esityksiin (HE) annetut lausunnot eivät välttämättä tarkoita raskaita tietojärjestelmiä. Käytännössä voi riittää muutama aiheesta riippuva sähköpostiosoite, joihin kansalaiset ja erilaiset sidosryhmät voisivat lähettää omat lausuntonsa.

6940
6941
6942
6943

Erilaiset uudistetut/uudet sähköiset palvelut, eli 1) kansalaisaloite, 2) kuntalaisaloite, 3) lausuntopalvelu, 4) nuorten ideat, 5) ota kantaa 6) uudistettu hankerekisteri ja 7) sähköiset liitteet valiokuntien pöytäkirjoihin ovat erittäin rohkaisevia, joten vastaavia hyviä ratkaisuja voisi kehittää myös hallituksen esityksiin (HE) liittyen.

6944
6945
6946
6947
6948

Puoluekokouksen vastaus:

6949
6950

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen kaikille avoimesta lausuntomahdollisuudesta erityisesti hallituksen esityksiin liittyen.

6951
6952
6953

Aloitteessa mainitut monet sähköisten palvelujen sivustot mahdollistavat kansalaisille valmistelussa olevien asioiden seuraamisen, omien aloitteiden tekemisen sekä palautteen antamisen.

6954
6955
6956

Puoluekokous toteaa, että useimmista hallituksen esityksistä on käytössä varsin laaja lausunnonantamismahdollisuus, jolloin eri sidosryhmät ja intressitahot saavat äänensä kuuluviin jo lainsäädännön valmisteluvaiheessa. Päätöksenteossa on aktiivisesti lisätty avoimuutta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia. Näitä keinoja tulee kehittää tietotekniikan kehittymisen myötä turhaa byrokratiaa ja lisätyötä kuitenkin välttäen.

6957
6958
6959
6960
6961
6962

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

6963
6964

Paljo puhutaan kansalaisten kannustamisesta ja osallistumista yhteisiin asioihin. Sitten oikean ehdotuksen (Hallitusten esityksien (HE) arviointimahdollisuus) kohdalla todetaan asian olevan täysin turha.

6965
6966
6967
6968

Tähän kohtaan voi linkittää Oikeusministeriön demokradiapoliittinen toimintaohjelma (Oikeusministeriön julkaisu 7/2017, mietintöjä ja lausuntoja). Demokradiapoliittisen toimintaohjelman tiivistelmässä todetaan seuraavaa:

6969
6970
6971
6972

”Toimintaohjelman painopistealueina ovat yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet ja uudet osallistumistavat, kunta- ja aluedemokratia, avoin hallinto ja **kuuleminen**, järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytykset, demokradiakasvatus sekä yhteiskunnallinen toimintaympäristö ja keskusteluilmapiiri.”

6973
6974
6975
6976
6977

Eli Oikeusministeriö haluaisi lisätä **kuulemisen** mahdollisuuksia eri tavoin. Haluavatko puolueet sitten oikeasti lisätä kansalaisten **kuulemisen** mahdollisuuksia? Tämän asian kannatus (hallitusten esityksien (HE) arviointimahdollisuus) pitäisi asiana selvittää erikseen jokaisesta puolueesta. Ehkä jotkut puolueet eivät oikeasti kannata hallitusten esityksien (HE) arviointimahdollisuuksia.

6978
6979
6980
6981
6982

208.6. Aloite: Varainsiirtoverolain 7 § muutos

6983
6984

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Varainsiirtoverolain 7 § muutos

6985
6986

Varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § on seuraava: Vero on suoritettava viimeistään lainhuutoa tai kirjaamista haettaessa tai jos lainhuutoa tai kirjaamista ei ole säädettyssä ajassa haettu tai sitä ei ole haettava, kuuden kuukauden kuluessa luovutussopimuksen tekemisestä.

6987
6988
6989
6990

Käytännössä erityisesti omakotitalon ostamisen yhteydessä varainsiirtovero kerralla maksettavana voi olla tuhansiakin euroja.

6991
6992
6993

Toisaalta omakotitaloon muutettaessa syntyy useita yllättäviä kuluja, joita ei ole aikaisemmin havaittu. Eli käytännön tilanteessa omakotitalon ostajien talous voi joutua hyvin tiukalle muuttotilanteessa ja ehkä joksikin aikaa muuton jälkeen johtuen yllättävistä kuluista. Tässä tilanteessa saattaa varainsiirtovero olla joillekin uusille omakotiasukkaille kova koetus, kun varainsiirtovero tulee kaikkien muiden yllättävien kulujen päälle.

6994
6995
6996
6997
6998
6999

Veron suuruuden vuoksi on tullut mieleen varainsiirtoveron maksaminen pienemmissä erissä. Olisiko varainsiirtoveroa mahdollista maksaa useammassa erässä, jos varainsiirtovero ylittäisi tietyn laissa määritellyn alarajan?

7000
7001
7002
7003

Käytännössä tämä tarkoittaisi varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § muuttamista.

7004
7005

Tietysti laissa pitäisi olla erilaiset alarajat. Esimerkiksi 4000 euron varainsiirtoveron maksaminen 500 tai 1000 euron erissä voisi helpottaa kiinteistön hankintaa.

Tämän perusteella esitetään seuraavia aloitteita:

1) Puolue ehdottaa selvitettäväksi varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § nykyisien määräyksien ongelmia erityisesti omakotitalon ostamisen yhteydessä.

2) Puolue ehdottaa selvitettäväksi varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § muuttamisen mahdollisuudet.

3) Puolue ehdottaa selvitettäväksi varainsiirtoveron maksamista pienemmissä erissä, jolloin varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § voidaan muuttaa.

Varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § muuttaminen vaatisi käytännössä verohallinnon joidenkin järjestelmien muuttamista, joten osa selvitystä olisi tietysti verohallinnon järjestelmien muuttamisen kustannuksien arviointi. Muitakin aiheita tietysti on, joten eri yhteisöjen lausunnot olisi tietysti hyvä kerätä osana laajempaa selvitystä.

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokous toteaa, että aloite puuttuu tärkeään kysymykseen eritoten työllisyystavoitteen näkökulmasta. Varainsiirtoveron aiheuttama ylimääräinen kustannus jumittaa asuntokauppaa, hankaloittaa asunnon vaihtamista perheeseen muuttuessa ja tuo lisärasitetta etenkin niille, joiden on pakko muuttaa työn perässä paikkakunnalta toiselle. Varainsiirtovero osaltaan heikentää työmarkkinoiden toimivuutta vaikeuttaessaan työvoiman liikkuvuutta. Vero kohdistuu koko kauppahintaan eikä vaikkapa pelkästään luovutusvoiton osuuteen.

Verosta aiheutuvien haittojen kääntöpuolena on varainsiirtoveron tuotto valtiolle. Sen arvioidaan vuonna 2016 olevan lähes 700 miljoonaa euroa. Varainsiirtoveron tuotosta suurin osa kertyy asunto- ja kiinteistökaupasta.

Puoluekokous katsoo, että taloudellisesta tilanteesta johtuen ei tällä hetkellä ole edellytyksiä hallitusohjelman ulkopuolisille merkittävälle veronkevennyksille. Pidemmällä tähtäimellä tavoite varainsiirtoveron muuttamisesta on kannatettava ajatus. Muun muassa työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi olisi tärkeä selvittää, voitaisiinko verotuksen painopistettä muuttaa siten, että varainsiirtoveron osuutta kevennettäisiin ja verotuottomenetykset katettaisiin esimerkiksi asunnon myyntivoittoverolla tai joitakin muita vähemmän haitallisia veroja korottamalla.

Puoluekokous katsoo, että mahdollisuudet varainsiirtoveron maksamiseen osissa tulee selvittää.

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

Tähän kohtaan voi linkittää tekemäni lausunto numerolla 7.

FI: Lausunto 7: Aloite varainsiirtoverolain (29.11.1996/931) 7 § muuttamisesta
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_7

Aikanaan olin perustamassa Jalasjärven Omakotiyhdistys ry:tä. Aikanaan olin lakkauttamassa Jalasjärven omakotiyhdistys ry:tä. Eri vaiheiden jälkeen Jalasjärven Omakotiyhdistys ry:n jäsenet siirrettiin Kurikan Omakotiyhdistys ry:n jäseniksi.

Lausunto 7 on tehty 7.9.2008 Suomen Omakotiliitto ry:n liittokokousta varten. Tekemäni lausunto tuli hyväksytyä, jolloin Suomen Omakotiliitto ry:n liittokokouksen mukaan Suomessa pitäisi selvittää varainsiirtoverolain muuttamista joiltain osin, eli varainsiirtoveron maksamista osissa.

Tietysti tämä aloite olisi pitänyt tehdä jo [Puolueen] vuoden 2010 puoluekokoukseen. Ehtii sitä näköjään myöhemminkin. Mielenkiintoisella tavalla [Puolueen] vuoden 2016 puoluekokouksen puoluekokousvastauksena on esitetty selvitetty varainsiirtoveron maksamista osissa.

Seuraava tehtävä olisi muiden puolueiden jäsenille tehdä vastaavat aloitteet varainsiirtoveron maksamisesta osissa. En itse ole tässä kohtaa pyytänyt muiden puolueiden edustajilta samanlaisia aloitteita. Ehkä tässä olisi tehtävää jatkoa varten.

208.7. Aloite: Monelle alalle sopivan oikean osaamisen oikea osoittaminen

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Monelle alalle sopivan oikean osaamisen oikea osoittaminen

Tähän aloitteeseen liittyen on [Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt puoluekokousaloitteen (nro 86) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti) sekä puoluekokousaloitteen (nro 164) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku).

Vuonna 2014 oli Euroopan Unionin tasolla ollut kysely (päättynyt 15.4.2014) Euroopan laajuisista taidoista ja taitojen osoittamisesta (European Area of Skills and Qualifications), ja kyselyn loppuraportti on julkaistu 17.6.2014 Turun puoluekokouksen (13.-15.6.2014) jälkeen.

Yksi osa kyselyn tuloksista (17.6.2014) on, että monelle alalle (transversal skills) soveltuvaa osaamisen oikeaa osoittamista kannatettiin suhteellisen laajasti.

Tähän liittyen on julkaistuna Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus (2006/962/EY) elinikäisen oppimisen avaintaidoista (Euroopan unionin virallinen lehti, 30.12.2006, L 394/10). Avaintaidoiksi suosituksissa on luokiteltu seuraavat: 1) viestintä äidinkielellä; 2) viestintä vierailta kielillä; 3) matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla; 4) digitaaliset taidot; 5) oppimistaidot; 6) sosiaaliset ja kansalaistaidot; 7) aloitekyky ja yrittäjäyys; 8) tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot.

Euroopan laajuiset järjestelmät (monelle alalle sopivien) taitojen osoittamisesta voidaan järjestää tietysti monella tavalla.

Käytännössä kannattaisi varmaankin edetä taitojen osaamisen oikeasta osoittamisesta helpoimmin järjestettävistä taidoista: kielitaidon ja matemaattisten taitojen osoittaminen. Kielten ja matematiikan taitojen esittämisessä voidaan järjestää kirjallisia kokeita suhteellisen helposti. Kielten osalta suullisten taitojen osoittaminen voidaan järjestää erilaisten kirjallisten kokeiden läpäisyn jälkeen.

Käytännössä meillä on Suomessa ylioppilastutkinnon esimerkki, jota voisi soveltaa jollain tavalla esimerkiksi kielten ja matematiikan taitojen osoittamisessa. Euroopan Unionin jäsenmaissa on omat esimerkkinsä taitojen teoreettisesta ja käytännöllisestä osaamisesta.

Edellä olevan perusteella esitetään seuraavaa:

- 1) Suomessa voisi tehdä vertailun eri maiden (omien) taitojen/tietojen teoreettisen ja käytännöllisen osaamisen osoittamisesta.
- 2) Suomessa voisi selvittää ylioppilastutkintoa vastaavan (omien) taitojen/tietojen teoreettisen osoittamisen tavasta – käytännössä tämä voisi tarkoittaa erityisesti kielten kirjallisten taitojen ja matematiikan taitojen osoittamista.
- 3) Kirjallisten taitojen osoittamisen jälkeen voisi edetä laajempien taitojen esittämiseen.

Tietysti Suomessa on tietysti yleiset kielitutkinnot, joten ei pidä esittää uusia päällekkäisiä järjestelmiä.

Käytännössä voisi olla mahdollista, että ulkomailla asuvat henkilöt voisivat suorittaa erilaisia kirjallisia osuuksia suomalaisilla vaatimuksilla. Kirjallisten osuuksien jälkeen voisi olla laajempia taitojen osoittamisen menetelmiä. Edellä mainitulla eri maiden vertailulla voisi ehkä löytyä uusia ja mielenkiintoisia tapoja oikean osaamisen oikealle osoittamiselle Suomeen sovittaen.

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokous katsoo, että aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista on entisestään lisättävä ja vahvistettava suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Näin vähennetään tarpeetonta päällekkäisyyttä opinnoissa ja säästetään sekä opiskelijan että koulutuksen järjestäjän voimavaroja. Tässä asiassa on tärkeää hakea parhaita käytänteitä niin Suomesta kuin maailmaltakin ja levittää niitä tehokkaasti suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Puoluekokous toteaa, että aloitteessa mainitut vertailut ja toimintatavat ovat yksi mahdollinen keino edetä asiassa.

Omaa jälkiarviointia / 16.3.2017

Eli puoluekokousvastauksessa oli jonkinlaista kannatusta tekemälleni aloitteelle. Yksi asia olisi tietysti oikea osaamisen osoittamisen asian selvittäminen Euroopan Unionin tasolla tai koko Euroopan tasolla.

Ehkä olisi mahdollista joidenkin suomalaisten tutkintojen osalta osoittaa oikea osaaminen jo tutkinnon alussa, jolloin yksittäinen henkilö voisi keskittyä paremmin muihin aiheisiin riippuen tutkinnon laajuudesta. Esimerkiksi kielten oikean osaamisen osoittamisen osalta voisi olla omat järjestelmänsä.

208.8. Aloite: Virallisten tilien ilmoittaminen vaalirahoitukseen liittyen

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Virallisten tilien ilmoittaminen vaalirahoitukseen liittyen

Vuonna 2008 alkanut vaalirahoituskohu on varmasti jättänyt oman jälkensä jokaiseen suomalaiseen puolueeseen. Vielä vuonna 2015 vaalirahoitusta on edelleenkin käsitelty eri tiedotusvälineissä ja vaalirahoista on riittänyt asiaa jopa kirjoiksi asti.

	7152
Vaalirahoituksen avoimuus on edennyt eri tavoin ja nykyisin meillä vaali- ja puoluerahoitusvalvontaa (www.vaalirahoitus.fi) Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnan osana.	7153 7154 7155
Tutustumalla vaali- ja puoluerahoitusvalvontaa (www.vaalirahoitus.fi) on yksi asia (ehkä) huomioitava jatkossa.	7156 7157 7158
Yksi osa vaalirahoituksen epäselvyyttä ovat aiheuttaneet useille tileille sijoitetut vaalirahat. Erilaisia tilejä ovat olleet mm. ehdokkaiden tukiyhdistyksien tilit, puolueiden tilit ja puolueiden piirijärjestöjen tilit. Muitakin epämääräisiä tilejä voi vielä löytyä, ja siinä onkin aihetta tutkivalle journalismille.	7159 7160 7161 7162 7163
Edellä olevien ongelmien vuoksi voisi pohtia seuraavia aloitteita:	7164 7165
1) Puolue ehdottaa, että vaaleihin liittyvien tilien tiedot ilmoitetaan virallisesti vaali- ja puoluerahoitusvalvontaan (www.vaalirahoitus.fi) liittyville sivuilla.	7166 7167
2) Puolue ehdottaa, että vaaleihin liittyviä ilmoitettavia tilejä olisivat virallisesti ilmoitettu puolueen yksi lahjoitusten tili ja virallisesti ilmoitetut ehdokkaiden (tukiryhmien) tilit.	7168 7169 7170
3) Puolue ehdottaa, että eri vaalien aikana maksetut/kerättävät tuet/lahjoitukset maksetaan vain näille virallisesti ilmoitetuille tileille.	7171 7172 7173
Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (24.4.2009/273) ei (vielä) kerro mitään vaaleihin liittyvistä tileistä. Käytännössä vaaleihin liittyvistä tileistä ei välttämättä tarvitse säätää lisää (24.4.2009/273) lakipykälää, jos virallisten tilien ilmoitukset hoidetaan osana vaaleihin valmistautumista.	7174 7175 7176 7177
Edellä ehdotetulla tavalla lisättäisiin vaaleihin liittyen vielä yksi vaalirahoituksen avoimuutta edistävä aihe, jolloin erilaisten epämääräisten tilien ongelma voisi poistua häiritsemästä, koska saadut tuet/maksut annettaisiin vain ja ainoastaan virallisesti ilmoitetuille tileille.	7178 7179 7180 7181
Käytännössä asian hoitamiseksi voi riittää vaali- ja puoluerahoitusvalvontaa (www.vaalirahoitus.fi) koskevien ohjeistuksien päivitys Valtiontalouden tarkastusvirastossa. Esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaaleihin liittyvä Valtiontalouden tarkastusviraston yleinen ohje (Dnro 267/40/2014).	7182 7183 7184 7185
Puoluekokouksen vastaus	7186 7187
[Puolueen] puoluekokous suhtautuu myönteisesti kaikkiin vaalirahoituksen avoimuutta lisääviin ideoihin ja toimenpiteisiin. Aloitteen ideat ovat potentiaalisia, mutta vaativat jatkokäsittelyä eri asiantuntijoiden kanssa, jotta ideoiden käytännöntoteutukset ovat toimivia ja helppokäyttöisiä. Se takaa ehdokkaiden sitoutumisen niihin osana vahvan avoimuuden maan tapaa.	7188 7189 7190 7191 7192
Omaa jälkiarviointia / 17.3.2017	7193 7194
Puoluekokousvastaus ei ollut täysin tyrmäävä vastaus. Tietysti tuo ”jatkokäsittely eri asiantuntijoiden kanssa” vaatii oman työnsä.	7195 7196 7197
Oma huomio on vaalirahakohusta erilaisten tilien sekavuus. Eli tileinä olivat eri ehdokkaiden tukiyhdistysten tilit, puolueiden paikallisjärjestöjen tilit, puolueiden piirien tilit ja puolueiden tilit. Jos Valtiontalouden tarkastusvirasto haluaisi tarkista jonkin yhteisön tilit, niin silloin Valtiontalouden tarkastusvirasto voisi pyytää virallisen tilin tiliotteet vaalikampanjan ajalta.	7198 7199 7200 7201

Yksi asia vaalirahoituskohussa oli erilaisten rahalahjoitusten lahjoittajien tietojen julkistaminen. Toisaalta pienempien lahjoitusten lahjoittajien tietoja ei ole käsittäkseni julkaistu. Tässäkin tapauksessa virallisen tilin tiliotteet auttaisivat avoimuuden lisäämisessä.

208.9. Aloite: Erilaisten ohjelmistojen helpompi arviointi ohjelmistojen julkisissa hankinnoissa

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Erilaisten ohjelmistojen helpompi arviointi ohjelmistojen julkisissa hankinnoissa

Tähän aloitteeseen liittyen on [Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry jättänyt puoluekokousaloitteen (nro 170) vuoden 2010 puoluekokoukseen (Lahti) sekä puoluekokousaloitteen (nro 255) vuoden 2014 puoluekokoukseen (Turku).

Vuoden 2010 (nro 170) aloitteen jälkeen on aloitteessa mainittuja JHS-suosituksia 166 ja 169 päivitetty. Vuoden 2014 aloitteen (nro 255) jälkeen on aloitteessa mainittu JHS-suositus 167 päivitetty.

JHS 166 (julkaistu 11.9.2015) kuvaa tarkasti julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot (JIT 2015). JHS 166:n liite 2 esittelee erityisehtoja tilaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin. JHS 167 (julkaistu 11.12.2013) kuvaa tarkasti neuvottelumenettelyjen käytön ICT-hankinnoissa. JHS 169 (julkaistu 22.2.2012) on tarkka kuvaus avoimen lähdekoodin ohjelmien käytöstä julkisessa hallinnossa.

Käytännössä avoimien ohjelmien (sopimusehtojen) käyttö julkisissa hankinnoissa vaatii melko laajaa osaamista.

HILMA-tietokanta (www.hankintailmoitukset.fi) kokoaa yhteen suomalaiset julkiset hankinnat. Tässä kohtaa voi todeta, että ohjelmistohankinnat on julkaistu CPV-koodina (2008 luokitus) luokkaan 48000000-8.

Perehtymällä HILMA-tietokantaan CPV-koodin 48000000-8 (2008 luokitus) mukaisiin hankintailmoituksiin voi todeta, että kohdassa ”Tarjouspyyntöasiakirjat” on hyvin erilaisia liitetiedostoja. Käytännössä liitteitä voi olla useita ja toisaalta liitetiedostoja ei ole yhtäkään. Liitetiedostojen määrä ja laatu näyttää riippuvan aina yksittäisestä julkisen sektorin yhteisöstä.

Monet liitteet kuvaavat myös teknisiä asioita, ja myös teknisten liitteiden osalta voisi tehdä tarkempaa selvitystä.

Tietysti kaikkien julkisen sektorin yhteisöjen pitäisi osata tehdä myös ohjelmistohankinnoista asianmukaiset tarjouspyynnöt liitteineen, mutta pienellä vertailulla voi todeta ohjelmistohankintojen hankintailmoitusten liitetiedostojen hyvin laaja vaihtelun. Tässä on melkoisen selvä ongelma sekä suljettujen että avoimien ohjelmistojen hankintoihin, ja virhemahdollisuuksia on hyvin paljon.

Tässä kohtaa on vielä todettava, että avoimet ohjelmistot oikeassa käytössä eivät koskaan ole täysin ilmaisia. Avoimien ohjelmien kustannuksia ovat mm. sopimusten tekeminen, sovellustuki, ylläpito, versiovaihdokset, virheiden korjaus, koulutus; listassa mainitut asiat voivat vaatia laajaakin

7202
7203
7204
7205
7206
7207
7208
7209
7210
7211
7212
7213
7214
7215
7216
7217
7218
7219
7220
7221
7222
7223
7224
7225
7226
7227
7228
7229
7230
7231
7232
7233
7234
7235
7236
7237
7238
7239
7240
7241
7242
7243
7244
7245
7246
7247
7248
7249

kaupallista tukea. Selvää on tarve ymmärtää täysin oikein avoimien ohjelmien erityispiirteet tehdessä julkisia hankintoja. 7250
7251

On tietysti mahdollista ehdottaa avoimien ohjelmistojen valintaa julkisissa hankinnoissa. Käytännössä tässä voisi edetä laatimalla valmiita ja helppokäyttöisiä asiakirjapohjia, joissa huomioidaan myös avoimien ohjelmistojen mahdollisuudet. Tällöin yksi osa liiteasiakirjoja olisi avoimia ohjelmistoja koskevat merkinnät valmiisiin ja helppokäyttöisiin asiakirjapohjiin. 7252
7253
7254
7255
7256

Tämän perusteella ehdotetaan seuraavia puoluekokousaloitteita: 7257
7258

1) Puolue toteaa avoimien ohjelmistojen olevan yksi mahdollisuus julkisissa hankinnoissa 7259
7260
7261

2) Puolue toteaa JHS-suositusten 166, 167 ja 169 olevan hyviä apuvälineitä laadittaessa ohjelmistoja koskevia sopimuksia julkisissa hankinnoissa. 7262
7263

3) Puolue toteaa, että erilaiset sopimusehdot voisi esittää valmiita ja helppokäyttöisiä asiakirjapohjina, joiden perusteella laaditaan yksittäisen julkisen hankinnan ilmoituksen (HILMA-tietokanta) liiteasiakirjat. 7264
7265
7266

4) Puolue toteaa, että valmiit ja helppokäyttöiset asiakirjapohjat huomioisivat myös avoimien ohjelmistojen hankintojen mahdollisuudet. 7267
7268

Mainitut JHS-suositukset (166, 167 ja 169) ovat tietysti asiallisia sopimusten liitteiden esityksiä tehtäessä erilaisia ohjelmistojen hankintoja julkisen sektorin yhteisöille. Tosiasiassa laajatkin sopimusehdot voidaan esittää helppokäyttöisinä asiakirjapohjina, jolloin tarjouspyyntöjen laatiminen (mm. avoimien) ohjelmistojen hankintaan perustuisi ensivaiheessa teknisiin ja taloudellisiin selvityksiin. Julkisen hankinnan edetessä voidaan tietysti tarkastella tarkkoja sopimusehtoja, jolloin lopulliseen sopimukseen liitettäisiin hyvin tarkkoja sopimusehtoja (esim. JIT 2015). 7269
7270
7271
7272
7273
7274
7275
7276
7277

Vertailun vuoksi voi mainita KELA:n hankkeen, jossa käydään läpi erilaisia KELA:n lomakkeita, ja uudistetut lomakkeet kehitetään mahdollisimman helppokäyttöiseksi. Vastaavaa voisi tehdä myös yrityspuolelle (erityisesti erilaisten ohjelmistojen julkisiin hankintoihin), jolloin eri sidosryhmille vapautuisi aikaa monimutkaisten sopimusehtojen lukemisesta ja huomiota voidaan kohdistaa enemmän tarjouksien sisältöihin. 7278
7279
7280
7281
7282
7283

Tämän perusteella ehdotetaan seuraavia puoluekokousaloitteita: 7284
7285

5) Puolue ehdottaa valmiiden ja helppokäyttöisten asiakirjapohjien laatimista julkisen sektorin yhteisöjen ohjelmistojen hankintoihin. 7286
7287

6) Puolue ehdottaa myös avoimien ohjelmistojen hankintojen huomioimista valmiiden ja helppokäyttöisten ohjelmistohankintojen asiakirjapohjien kehittämisessä. 7288
7289
7290

Tähän kohtaa voi todeta, että monesti pienemmät yritykset eivät osallistu julkisiin hankintoihin, koska tarkan tarjouksen tekeminen vaatii tietysti osaavien henkilöiden työtä. Valmiit ja helppokäyttöiset asiakirjapohjat tekisivät julkisen sektorin yhteisöjen ohjelmistojen hankinnasta helpompaa kaikille osapuolille. 7291
7292
7293
7294
7295

Tietysti allekirjoitetuissa lopullisissa ohjelmistojen hankintasopimuksissa voi olla mukana hyvinkin laajat liitteet (perustuen JHS-suositukseen 166, 167 ja 169), mutta sopimusneuvotteluiden alussa voitaisiin edetä helposti käytettävillä asiakirjapohjilla. 7296
7297
7298
7299

Puoluekokouksen vastaus:

Puoluekokous toteaa, että hankintaosaamisen parantamisella voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä ja lisätä julkisen sektorin tehokkuutta. Tämä koskee myös julkisen sektorin ohjelmisto- ja järjestelmähankintoja.

Puoluekokous katsoo, että julkisen sektorin ohjelmistohankinnoissa ja asiakirjapohjien suunnittelussa on jatkossakin tehtävä määrätietoista kehitystyötä, jotta palvelut olisivat asiakkaille helppokäyttöisiä ja samalla yhteisiä resursseja käytettäisiin mahdollisimman tuottavasti.

Omaa jälkiarviointia / 17.3.2017

Tämäkään puoluekokousvastaus ei ollut täysin tyrmäävä vastaus.

Oma havainto on erilaisten teknisten liitteiden tekemisen vaikeus erilaisissa kilpailutuksissa. Myös tietoteknisten hankintojen liitteet olisi hyvä olla mahdollisimman helppolukuisia. Vaikeankin laillisen tekstin voi ilmaista selkosuomella asianmukaisen hankkeen jälkeen. Kulunut esimerkki on KELA:n järjestämä hanke KELA:n lomakkeiden luettavuuden parantamiseksi.

Tietoteknisten hankintojen liitteiden kehitystyö vaatisi myös tietoteknisten asiantuntijoiden osallistumista. Lisäksi erilaisten vakioehtojen luettavuutta voisi parantaa eri tavoin. Jos tekninen asiantuntija ei ymmärrä luettavaa tekstiä, niin ollaan isoissa ongelmassa oikeiden hankintojen läpiviennissä.

208.10. Aloite: Reserviläisen taidonnäytekirja**[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Reserviläisen taidonnäytekirja**

Eri yhteyksissä on tullut esille reserviläisten oikean (aselaji)osaamisen turvaaminen vähäisten kertausharjoitusten aikana. Käytännössä yksittäinen reserviläinen ei saa kertausharjoituskutsuja kovin monta kertaa. Toisaalta on luonnollisesti kehitetty vapaaehtoisuuteen perustuvaa sotilaallista koulutusta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kautta.

Toisaalta on todettava, että Suomessa on laaja joukko erilaisia maanpuolustusjärjestöjä, joiden toiminnan laatu ja määrä luonnollisesti vaihtelee vuodesta toiseen. Käytännössä (pieni?) osa näistä maanpuolustusjärjestöistä järjestää aivan asiallista vapaaehtoisuuteen perustuvaa sotilaallista koulutusta myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kautta.

Jokainen kertausharjoituksessa käynyt henkilö tietää, että merkittävä osa kertausharjoitusta on selvittää kunkin henkilön (aselaji)osaaminen. Tässä selvitystyössä menee aikansa ja se vaikuttaa kertausharjoituksen aikana eri tavoin.

Käytännössä tarvittaisiin joku menetelmä, jolla kertausharjoitukseen osallistuvan henkilön taitotasoa voitaisiin selvittää kohtuullisen nopeasti.

Ratkaisuehdotuksena on mieleen tullut reserviläisen taidonnäytekirja, jolla reserviläinen voisi osoittaa suhteellisen nopeasti erilaisten perustaitojen osaamista.

7300
7301
7302
7303
7304
7305
7306
7307
7308
7309
7310
7311
7312
7313
7314
7315
7316
7317
7318
7319
7320
7321
7322
7323
7324
7325
7326
7327
7328
7329
7330
7331
7332
7333
7334
7335
7336
7337
7338
7339
7340
7341
7342
7343
7344
7345
7346
7347

Yksi helppo perusesimerkki reserviläisen taidonnäytekirjan osasta on tietysti rynnäkkökiväärin käytön oikean osaamisen osoittaminen. Käytännössä rynnäkkökiväärin oikean käyttötaidon osoittaminen käytön voitaisiin puristaa useampaan muutaman minuutin mittaiseen käytännön testiin ja yksinkertaiseen kirjalliseen testiin.

Helppoja esimerkkejä ovat tietysti viestintävälineet, kertasinko, miinat ja ensiapu.

Käytännössä nyky-yhteiskunnassa osa ennen vanhaan hyvin osatuista perustaidoista voi oikeasti olla vähän huonommin hallinnassa, jolloin erilaisten perusvälineiden käyttö voi vaatia opastusta. Tämä perusteella voisi erilaisten perusvälineiden oikeasta osaamisesta tehdä asianmukaisen kartoituksen.

Käytännön osaamisen osoittamisen voisi olla myös kirjallisempaa koulutusta, jolloin esimerkiksi uutta taistelutapaa voitaisiin kouluttaa osana reserviläisen taidonnäytekirjaa.

Tämän perusteella ehdotetaan seuraavia puoluekokousaloitteita:

1) Puolue toteaa, että reserviläisen taidonnäytekirjan käytännön toteutuksesta voisi tehdä oman perusteltu selvityksensä.

2) Puolue toteaa, että käytännössä reserviläisen taidonnäytekirjan käytännön toteutuksessa kannattaisi aloittaa hyvin rajatusti helpoimmin järjestettävistä koulutuksista ja testaamisista.

3) Puolue toteaa, että käytännössä reserviläisen taidonnäytekirjan mukaisen käytännön osaamisen osoittamiseen voidaan kehittää erilaisia käytännön testejä, jotka on suhteellisen helppo järjestää.

4) Puolue toteaa, että reserviläisen taidonnäytekirjan osaamista voidaan kehittää myös taitojen osoittamista joillain helppokäyttöisillä kirjallisilla menetelmillä.

5) Puolue ehdottaa asianmukaista selvitystä reserviläisen taidonnäytekirjasta.

Reserviläisen taidonnäytekirja ei tietenkään ratkaise maanpuolustusjärjestöjen laajan määrän ongelmaa. Reserviläisen taidonnäytekirjan perusteella olisi erilaisilla maanpuolustuksen järjestöillä mahdollisuus järjestää asianmukaista koulutusta perustuen reserviläisen taidonnäytekirjaan, joka huomioisi paremmin puolustusvoimien vaatimukset.

Tietysti täytyy huomioida erilaiset voimassaolon aikamäärät. Kuinka kauan erilaiset reserviläisen taidonnäytteet ovat voimassa? Onko esimerkiksi kaksi vuotta taidonnäytteen osoittamisen jälkeen sopiva aikamäärä? Tämän pohjalta esitetään seuraavaa aloitetta.

6) Puolue toteaa, että on selvitettävä erilaisten reserviläisen taidonnäytteiden voimassaolon aikamäärät huolellisesti.

Lisäksi on pohdittava eri rekisterien yhteistoimintaa erityisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) ja puolustusvoimien rekistereiden kanssa. Maanpuolustukseen liittyen on useampikin rekisteri käytössä. Käytännössä Suomessa ei ole vain yhtä varautumisen rekisteriä, joten reserviläistenkin tietoja on eri rekistereissä. Tämän vuoksi ehdotetaan seuraavia aloitteita:

7) Puolue toteaa, että reserviläisen taidonnäytekirjan käytännön toteutus tarkoittaa joidenkin rekisterien päivitystä.

8) Puolue ehdottaa, että reserviläisen taidonnäytekirjan käytännön toteutuksessa pitäisi arvioida nykyisten rekisterien yhteistoimintaa.

9) Puolue ehdottaa, että reserviläisen taidonnäytekirjan käytännön toteutuksessa ei pitäisi luoda vielä yhtä täysin uutta poikkeusolojen rekistereistä irrallista rekisteriä.

7398

7399

7400

Puoluekokouksen vastaus:

7401

7402

Puoluekokous viittaa aloitteen numero 56⁵⁰ vastaukseen. Lisäksi puoluekokous kannattaa aloitteen ajatusta taidonnäytekirjasta ja sen sisältöjen liittämistä soveltuvalla tavalla ”varautumisen rekisteriin”. Osaamisrekisterin kehittäminen on kannatettavaa, jotta voimavarat ja osaaminen saadaan hyödynnettyä parhaalla mahdollisella tavalla.

7403

7404

7405

7406

7407

Puoluekokous muistuttaa, että taidonnäytekirja kuuluu käytännössä reserviläisten järjestötoiminnan piiriin. Viralliseen rekisteriin voitaisiin kuitenkin neuvotella taidonnäytekirjan tiedot ja tulokset.

7408

7409

7410

Omaa jälkiarviointia / 17.3.2017

7411

7412

Erilaisia vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjä on paljon, ja niiden yhteistyön yhdentäminen on tietysti hyvin vaikea tehtävä.

7413

7414

7415

Jos reserviläisen taidonnäytekirja olisi oikeaa todellisuutta, niin erilaiset vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöt voisivat järjestää hallitusti koulutusta taidonnäytekirjan osa-alueista. Yksi osa voisi olla joidenkin teoria-aiheiden koulutus eri järjestöissä. Esimerkiksi uusi taistelutapa voitaisiin esitellä kaikille reserviläisille, vaikka heillä ei olisi enää sijoitusta. Uuden taistelutavan oikea ymmärrys ei haittaa, vaikka sijoitusta ei olisikaan.

7416

7417

7418

7419

7420

7421

Tietysti yksi asia on reserviläisen taidonnäytekirjan osoittaminen osana varautumisen rekisterin merkintöjä. Varmaankin osa testeistä pitäisi suorittaa Puolustusvoimien edustajien valvonnassa, jotta reserviläisen taidonnäytekirjan mukainen osaaminen on oikeasti osoitettu myös Puolustusvoimien oman toiminnan kannalta.

7422

7423

7424

7425

7426

Reserviläisen taidonnäytekirjan kehittäminen vaatii tietysti jonkin verran hallinnollista kehittämistä, jotta siitä olisi oikeasi hyötyä Puolustusvoimien tehtävien kannalta. Lisäksi reserviläisen taidonnäytekirjan hyödyntäminen kertausharjoituksissa pitäisi selvittää erikseen. Onko reserviläisen taidonnäytekirjasta oikeasti hyötyä myös kertausharjoituksissa?

7427

7428

7429

7430

7431

208.11. Aloite: Suomeen vain yksi varautumisen rekisteri

7432

7433

[Puolueen] Jalasjärvenkylän paikallisyhdistys ry: Suomeen vain yksi varautumisen rekisteri

7434

7435

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (Valtioneuvoston 16.12.2010 periaatepäätös) mainitaan työvelvollisuusrekisteri. Asevelvollisrekisteriin on tallennettu asevelvollisten koulutuksen ja palveluksen suunnittelua ja järjestämistä, sijoittamista sekä poikkeusolojen toimintaan varautumista varten tarvittavat henkilö- ja sotilaskoulutustiedot.

7436

7437

7438

7439

7440

Suomessa on tietysti käytössä asevelvollisuusalan ja operatiivisen johtamisen tietojärjestelmä (AVT-OPJO) sekä asevelvollisrekisteri (AVR). Näiden rekisterien tietojärjestelmän rekisteriselosteessa (päivitetty 13.2.2014) on mainittu kymmenen rekisteriä, jotka ovat säännöllisiä tietolähteitä.

7441

7442

7443

⁵⁰ Viitattu aloite on seuraavassa luvussa

Käytännössä on siis viriteltävä eri rekistereitä, koska henkilöiden sijoituksia poikkeusoloihin on useammassa rekisterissä. 7444
7445

Tämän perusteella ehdotetaan seuraavia aloitteita: 7446
7447

1) Puolue ehdottaa poikkeusoloja varten kehitettyjen erilaisten rekisterien yhteistoiminnan erilaisten ongelmien selvittämistä. 7448
7449

2) Puolue ehdottaa vain yhden varautumisen rekisterin kehittämistä. 7450
7451

Puoluekokouksen vastaus: 7452
7453

Puolustusvoimat on uusinnut ja yhtenäistänyt tietojärjestelmiään 2000-luvulla. Muun muassa asevelvollisuusalan tietojärjestelmän ja operatiivisen johtamisen tietojärjestelmän yhdistämisen tavoitteena oli nimenomaan parantaa tietojen käytettävyyttä sekä ajantasaisuutta. 7454
7455
7456
7457

Puoluekokous kannattaa päällekkäisen byrokratian karsimista ja rekisterien käytettävyyden edistämistä. Puoluekokous yhtyy aloitteen esityksiin niiltä osin, kuin rekisterien yhtenäistäminen on mahdollista eri viranomaisten tiedonsaantioikeus ja toisaalta tietojen salassapitosäädökset turvaten. 7458
7459
7460
7461

Omaa jälkiarviointia / 17.3.2017 7462
7463

Olin kuuntelemassa Jalasjärven reserviläiset ry:n vuoden 2017 kevätkokouksen yhteydessä järjestettyä esitelmää varautumisen aiheista. Tässä kohtaa kysyin useamman varautumisen rekisterin yhteiskäytön ongelmista. Esitelmöijän mukaan useammasta rekisteristä on oikeasti haittaa. En yllättynyt yhtään. 7464
7465
7466
7467
7468

Aikanaan Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) julkaisi kannanoton yhdestä varautumisen rekisteristä. Eli en ole tässä asiassa mitenkään yksin liikkeellä. 7469
7470
7471

Varmaankin erilaisia varautumisen rekistereitä voisi vähitellen yhdentää ja vähentää. Tämä vaatisi tietysti jälleen kerran oman hankkeensa, jossa pitäisi eri ministeriöiden oikeasti päättää lakkautettavat järjestelmät ja yhdennettävät järjestelmät. 7472
7473
7474
7475
7476

208.12. Aloite: Yleinen loppuarviointi puoluekokousvastauksista / 17.3.2017 7477
7478

Onko puoluekokousaloitteista mitään hyötyä? En tiedä tähän asiaan täydellistä vastausta. 7479
7480

Tietysti ”oman” puolueen edustajille voisi painottaa ja tiedottaa puoluekokousvastauksia, joissa on joitain järkeviä ajatuksia hyväksyty puolueen puoluekokouksen kannaksi. 7481
7482
7483

Tietysti joissain puoluekokousvastauksissa paljastuu aloitevastauksien tekijöiden täydellinen osaamattomuus joihinkin asioihin liittyen. Täydellinen osaamattomuus on tietysti hyvin valitettava asia, mutta tämän asian kanssa täytyy vain elää. 7484
7485
7486
7487

Varmaankin eri puolueissa on erilaisia tapoja tehdä puoluekokousvastauksia. Tekeekö aloitevastaukset joku toimikunta vai vain puoluetöimistöjen työntekijät? En tiedä erilaisten puolueiden tilannetta. 7488
7489
7490
7491

	7492
Osaan aloitteista johti joko myönteiseen puoluekokousvastauksen tai osittain myönteiseen puoluekokousvastaukseen. Kielteisiä tai osittain kielteisiä puoluekokousvastauksia oli tietysti jonkin verran. Tämänkin asian kanssa täytyy vain elää.	7493 7494 7495 7496
Varmaankin eri henkilöiden eri puolueista pitäisi järjestyä ja tehdä samansisältöisiä aloitteita eri puolueiden puoluekokouksiin. Tällöin voisi jostain asiasta olla useamman puolueen asianmukainen puoluekokousvastaus. Tietysti puoluekokousvastauksien ajaminen käytännön toiminnaksi ja mahdolliseksi uudeksi lainsäädännöksi vaatisi oman aikansa.	7497 7498 7499 7500 7501
Osasta puoluekokouksen vastaukset menivät asiassa ohi verrattuna tekemääni puoluekokousaloitteisiin nähden. Lisäksi joissain vastauksissa näkyy vastauksen tekijöiden asiantuntemattomuus erilaisilla tavoilla. Varmaankin voi todeta, että voisin valmistautua vuoden 2018 puoluekokoukseen uudistetuilla aloitteilla. Tietysti täsmälleen samanlaisia aloitteita ei kannata tehdä, joten pitäisi olla jotain uutta asiaa uusissa aloitteissa (vrt. vuoden 2018 puoluekokous).	7502 7503 7504 7505 7506 7507
Lopuksi voi tietysti todeta, että yritin tehdä aloitteita tärkeistä asioista.	7508

209. Pohdintoja lastenkasvatuskunnasta

Aikaisemmassa luvussa ("Uusvanhoja ajatuksia Jalasjärvestä / EI JULKAISTU") yritin vasta "Uuden kuntalaisen" ajatuksiin Jalasjärvestä. Oma vastinettani kyseiseen kirjoitukseen ei julkaistu.

Itse pohdin näin jälkikäteen "Uuden kuntalaisen" vanhan kotikunnan tai kotikaupungin julkisten palveluiden määrää ja laatua. Oliko "Uusi kuntalainen" kotoisin isommalta paikkakunnalta, jossa on erilaisia mahdollisuuksia paljon enemmän verrattuna Jalasjärven (nykyisin osa Kurikan kaupunkia) tapaiseen pieneen kuntaan.

209.1. Oikea ihminen oikeasti oikeaan tehtävään? / 13.6.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_63

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 13.6.2016

Oikea ihminen oikeasti oikeaan tehtävään?

Aku Autio puhdisti 9.6. lehdessä ajatuksiaan useammasta aiheesta. Näiden pohjalta tuli mieleen muutama huomio.

Itse olen sanonut ulkopaikkakuntalaisille Jalasjärven (ei kun Kurikka) olevan erittäin hyvä lastenkasvatuskunta. Jalasjärven itsenäisyyden aikana olemme kehittäneet monenlaista toimintaa lapsille ja nuorille, ja riippuen toiminnasta olemme saaneet kansallisia ja kansainvälisiä huomioita hyvästä toiminnasta.

Ongelmaksi tulee tietysti työikäisten pysyminen paikkakunnalla tai muuttaminen paikkakunnalle, ja tähän ongelmaan Aku viittasi kirjoituksessaan eri tunnusluvuilla.

Entiset jalasjärveläiset ovat kohderyhmä, johon voisi kohdistaa pitkäaikaista tiedottamista esitellen paikkakunnan nykykehitystä. Entiset jalasjärveläiset ovat kohderyhmä, joka voi vakavasti harkita muuttoa takaisin paikkakunnalle. Pitkäaikaisen tiedottamisen kehittäminen vaatisi oikeasti useamman sidosryhmän yhteistyötä, eli oikeita ihmisiä oikeisiin tehtäviin.

Aku viittasi myös yhdistystoimintaan, joka voisi olla yksi paikkakunnan kilpailutekijä.

Nykyaikana ihmisten vapaa-ajasta käydään erittäin kovaa kilpailua, jolloin aivan kaikkiin toimintoihin (esimerkiksi yhdistykset) ei löydy väkeä entiseen tapaan.

Itse olen ehdottanut erilaisiin yhdistyksiin erilaisia selkeitä tehtäväkierron järjestelmiä, jolloin joku henkilö ei joutuisi olemaan samassa tehtävissä vuosikausia. Esimerkki tehtäväkierrosta on kolmen puheenjohtajan troikka, jolloin olisi hyvissä ajoin tiedossa nykyinen, entinen sekä tuleva puheenjohtaja, jolloin yksi henkilö olisi puheenjohtaja esimerkiksi 2-3 vuotta kerrallaan.

Tosiasiassa yhdistysten (uusien) johtohenkilöiden valinta ja kierrättäminen vaatisi aivan yhtä huolellista työtä kuin yrityksen toimitusjohtajan valinta. Nykyjärjestelmillä uuvutetaan henkilöitä eri tavoin vuosikausia, jolloin yhdistystoiminnasta koettu ilo ja innokkuus voi kadota.

Aku ehdotti harkitsemaan ehdokkuutta tulevissa kunnallisvaaleissa. Tässäkin asiassa nykyjärjestelmät eivät aina toimi kovin hyvin. Yksi aihepiiri on (uusille) kaupunginvaltuutetuille tarjottavat koulutukset. Mielestäni (uusille) kaupunginvaltuutetuille tarjottavat koulutukset pitäisi avata ainakin osittain. Jos joku yksittäinen henkilö kiinnostuu nykyisen Kurikan kaupungin toiminnasta, niin hänen pitäisi saada hyvä ennakkokäsitys kaupungin tilanteesta jo hyvissä ajoin ennen ehdokkuutta.

On mielenkiintoista, että pitää puhua itsensä kaupunginvaltuutetuksi, ja vasta sitten on oikeutettu saamaan tarkempaa tietoa (uuden) kaupungin toiminnasta.

Kunnallisvaalien jälkeen tulevat henkilövalinnat kannattaa nekin tehdä hyvin huolellisesti, jolloin oikeasti kiinnostuneita kaupunkilaisia voidaan pitää mukana (uuden) kaupungin kehittämisessä.

Jukka Rannila
kaupunkilainen

209.2. Viitattu mielipidekirjoitus

Oma mielipidekirjoitukseni (13.6.2016) oli vastaus Aku Aution (9.6.2016) kirjoitukseen.

JP-Kunnallisanomat 9.6.2016 – SIVU 6

On aika herätä

Aluetutkija ja valtiotieteiden tohtori Timo Aro selvitti 11 muuttujan avulla Suomen kuntien vetovoimaisuutta. Kurikan osalta tilanne on hälyttävä ja surullinen. Suomessa on 313 kuntaa ja Kurikan sijoitus koko vertailussa oli 251. Parempia olivat kaikki muut 15 000 – 30 000 asukkaan kaupungit Kuusamo lukuun ottamatta. Edellä mainitun kokoluokan kaupungeja oli yhteensä 41.

Kohdaltamme muuttajat ovat yhtä lukuun ottamatta negatiivisia. Poimin kirjoitukseen muutaman. Väestömuutos vuoteen 2030 mennessä on -8,4 % ja työikäisen väestön muutos vuorostaan -19,1%.

2010-luvun aikana on työllisten nettomuutto ollut -6,6%, opiskelijoiden nettomuutto -2,9%, korkea-asteen suorittaneiden nettomuutto -2,5%, ja laskennallinen tulokertymä per asukas vuorostaan -101,9 euroa.

Ainoa positiivinen muuttuja oli nettomaahanmuutto kuluneen viiden vuoden aikana, joka oli +1,2%.

Esimerkiksi Kanta-Hämeessä sijaitsevaan Forssaan verrattuna luvut ovat vähintään kaksinkertaisesti tappiollisia kaikki-on-ihanaa-Lapuasta puhumattakaan, jossa tulokertymä per asukas on ollut viime vuosina +316 euroa ja ennustettu väestömuutos 2036 mennessä +5,8%.

Maakuntalehdessä kaupungistamme harvoin kuuluu muuta kuin viimeisin tilannetieto jonkun valituksen uusista käännteistä. Kurikasta puhuttaessa tulee mieleen maakunnan vanhin valtuuston

keski-ikä. Änkyröinti ja luottamushenkilöiden ja virkamiesten keskinäinen vastakkainasettelu.	7605
Iloinen valopilkku on jukeliton osakesalkku ja sopii toivoa, ettei se sumenna päättäjiin käsitystä kaupungin todellisesta taloustilanteesta.	7606 7607 7608
Kunta ei kohta ole enää samanlainen kuin nyt. Sivistys, nuoriso, lapset ja kolmas sektori näyttävät entistä suurempaa roolia jatkossa, kuu taas sote-möykky irtautuu tehtäväpiiristä jättäen joitain matalan tason terveys- ja hyvinvointipalveluita kuten liikunnan edistäminen yms.	7609 7610 7611 7612
Tehtävien muutos ja tulevat kuntavaalit antavat meille mahdollisuuden tuulettaa kaupungissa. Muutos ei tarkoita mitään kömpelöitä tulevaisuuskurikka- tai tekijäkurikka-iskulauseita, vaan uusia luottamushenkilöitä, jotka luovat kaupunkiin yhteisöllisyyden ilmapiiriin.	7613 7614 7615 7616
Kateellisen valtuustosalissa huutelun ja valitusten sijaan kaupungin tulee jatkossa keskittyä tulevaisuuden kuntalaisiin: meidän lapsiin ja nuoriin, joiden on mukava jäädä kaupunkiin, kun on ensiksi käyty koulut uudessa kampuksessa, tai palata takaisin, kun on käyty hakemassa oppia muualta. Tulevaisuuden kuntalaisen on koettava tyytyväisyyttä ja ylpeyttä kaupunkinsa puolesta, jotta kehtaa jäädä tai tulla tänne asumaan.	7617 7618 7619 7620 7621 7622
Ikäisteni ja nuorempien lisäksi tulevaisuuden kaupungin tulee panostaa yhdistystoimintaan ja komeisiin pirskeisiin, kuten Aukustiin, Rytmiraiteseen ja Haku Päällä -festivaaleihin. Nämä ovat niitä positiivisia näyteikkunoita kaupunkiimme, joiden kuuluu jäädä ihmisten mieleen Kurikasta puhuttaessa. Kuvitelkaapa nykyinen Kurikka ilman vireitä yhdistyksiä ja festivaaleja? Hiljaista on ja tekee mieli nostaa kytkintä. Omaa identiteettiä tulee vaalia ja kökällä rakentaa oma elinpiiri paremmaksi.	7623 7624 7625 7626 7627 7628 7629
Kaupungilla on avaimet menestykseen. Kolikkovuori on valtava. Mutta vuoteen kajoaminen vaatii harkintaa ja kuntalaisten arvojen pitämistä kirkkaana mielessä. Nuori, perheellinen, yhdistystoimija ja elinkeino-osaaja: asetu ehdolle kuntavaaleissa - sinä olet tulevaisuuden kunnan asiantuntija. Pysähtyneisyys on jätettävä taakse ja rivit uudistettava. On aika herätä.	7630 7631 7632 7633 7634
Kesä on hyvää aikaa tutustua kotikaupunkiin ja harkita omaa ehdokkuutta kunniatehtävään!	7635 7636
AKU AUTIO kaupunginvaltuutettu (kok)	7637 7638 7639 7640
209.3. Vastaus kahteen edelliseen kirjoitukseen	7641
Hanna Ainasoja kirjoitti vastakirjoituksen Aku Aution (9.6.2016) kirjoituksen ja minun (13.6.2016) kirjoituksen perusteella.	7642 7643 7644 7645
JP-Kunnallisanomat 16.6.2016	7646 7647
Lisää tontteja!	7648 7649
Oli mukava lukea kuntalaisten pohdintoja Kurikkaan liittyen kahdesta edeltävästä JP Kunnallissanomasta (Aku Autio 9.6. sekä Jukka Rannila 13.6).	7650 7651 7652

Muutimme tänne muualta noin viisi vuotta sitten. Uudeksi kotiosoitteeksi tämä seutukunta valikoitui monien lähiseutujen joukosta, vaikkakin seutu oli minulle lähestulkoon tuntematon. Alle 35-vuotiaista aina vahvistimme tätä nykyistä muuttofaktaa: Suomessa neljä viidestä muuttajasta on alle 35-vuotiaita.

Miksi juuri tänne? Emmehän ole kumpikaan täältä edes kutoisin. Täällä oli julkisessa myynnissä sellainen paikka ja asumismuoto, mikä vastasi suurimmaksi osaksi meidän asumistoivettamme. Hintakaan ei muodostunut esteeksi. Tarjonta kohtasi tarvitsijan!

Puntaroimme sijaintia. Sopiva! Työpaikat mukavan automatkan päässä. Ei kaupungin katupölyä, mutta ei sellainenkaan seutu, jossa viimeinen valo on sammutettu aika päivää sitten. Siispä lähelle kaupunkia, mutta maaseutumainen ympäristö. Viitaten aluetutkija Timo Aron selvitykseen Suomen kuntien vetovoimaisuudesta Seinäjoki oli yksi kolmesta Suomen kunnasta, joka sai kaikista 11 muuttajasta positiivisen arvon, kuten Espoo ja Kauniainen. Koen itse asuvani Seinäjoen positiivisessa asumisilmapiirissä vaikka emme olekaan seinäjokelaisia. Halusimme muuttaa Seinäjoen kainaloon, emme Seinäjoelle. Moni kaupungissa vuokralla asuva haaveilee maaseutumaisesta asumisesta, väljistä tonteista sekä kylämaisestä yhteisöllisyydestä.

Täältä löytyi juuri meille sopivan suuruinen tontti, joka sisälsi vieläpä oman pikku metsän sekä peltoläntin. Monenlaista tilaa olla ja elää! Mahdollisuus vähän kylvää ja kasvattaa. Rakentaa. Tehdä mahdolliseksi omat harrastukset, omalla pihalla! Mikä sen mukavampi kuin palautus työstä ja viettää laadukasta vapaa-aikaa vaikka sitten oman pihapiirin tarjoamista mahdollisuuksista nauttien tai lähiluonnossa liikkuen.

Ja tämä maisema teki myös vaikutuksen! Ei kuuin liikennevalujen piippaus. Kuulun tuulen äänet. Kurjet, lehtokurpat. taivaanvuohet ja ruisrääkät sekä lukuisat muut lintulajit! Meille voi tulla kuuntelemaan hiljaisuutta ja ulko-ovelta voi melkeimpä astua suoraan metsään. Ja aina halutessaan voi käydä piipahtamassa kaupungin menoissa ja meiningeissä

Tämä on virkeä kylä erilaisin tapahtumia. Täältä löytyy muun muassa päiväkotia, kyläkoulu sekä kyläkauppa. Lähellä on liikunta- ja harrastuspaikkoja. Tällä hetkellä arvostamme erityisesti sitä, että täällä on myös lapsille sekä lapsiperheille mukavaa toimintaa. Toki ainahan tarjontaa voisi munipuolistaa. Festareitten lisäksi vaikkapa asiantuntijaluentoja. Ja mielelläänhän sitä näkisi enemmänkin kylän raitilla mainoksia eri tapahtumista: Näyttelyistä, avoimista ovista. pihakirppiksistä ja niin edelleen. Näkyvällä mainonnalla rakennetaan myös ohikulkijoille haluttua mielikuvaa paikkakunnasta.

Taas nyt vain muutama syy meidän tänne muutolle. Tiedän että parhaillaankin muutamat etsivät täältäpäin sopivaa tonttia, johon voisivat itse mieleisensä kodin rakentaa. Mutta jos ei ole tonttia myytävänä, niin ei tänne muuttua voi edes suunnitella saati toteuttaa.

Pitäisi vain rohkeasti kaavoittaa uusia omakotitaloalueita ja markkinoida näkyvästi myös yksityisten tarjoamia tontteja. Sehän olisi mahtava, että täältä löytyisi kaikenlaisia myytäviä tontteja sekä asumismuotoja. Olisi mistä valita omien tarpeiden mukainen asuminen. Näin tänne tullaan asumaan, elämään ja pysymään!

HANNA AINASOJA
tyytyväinen asukas

7653
7654
7655
7656
7657
7658
7659
7660
7661
7662
7663
7664
7665
7666
7667
7668
7669
7670
7671
7672
7673
7674
7675
7676
7677
7678
7679
7680
7681
7682
7683
7684
7685
7686
7687
7688
7689
7690
7691
7692
7693
7694
7695
7696
7697
7698
7699
7700
7701

209.4. Järkeviä jälkipohdintoja? / 17.3.2017

	7702
	7703
16.3.2017 oli Jalasjärven kirjastossa tilaisuus, jossa Kurikan kaupungin uusi kunnanjohtaja Anna-Kaisa Pusa oli muutaman viranhaltijan kanssa kuulemassa kuntalaisia.	7704 7705 7706
Itse olin tuossa 16.3.2017 tilaisuudessa ja tein muutaman merkinnän muistin tueksi.	7707 7708
Sekä (nykyinen) Kurikan kaupunki että entinen Jalasjärven kunta ovat olleet muuttotappiokuntia jo pitkään. Varmaankin voi todeta kuntaliitoksen liittäneen yhteen kaksi samantapaista muuttotappiokuntaa.	7709 7710 7711 7712
Miten Jalasjärven ja Seinäjoen kuntaliitoksessa olisi suhtauduttu muuttotappiota kokevaan Jalasjärven kaupunginosaan? Eli Seinäjoen kaupungin väki vähenisi joissain kaupunginosissa ja joissain kaupunginosissa väki lisääntyisi. Tämä olisi aika vaikea yhtälö kaiken kaikkiaan.	7713 7714 7715 7716
Tuleva uusi SOTE-uudistus aiheutti useamman puheenvuoron. Itse totesin kyseisen hallituksen esityksen (HE 15/2017 vp) olevan 1002 sivua perusteluineen. Eli käytännössä aivan kaikilla kansalaisilla ei ole tiedossa kyseisen hallituksen esityksen kaikki pykälät. Monessa puheenvuorossa kysyttiin/pohdittiin/huolestuttiin SOTE-asioiden säilymisestä Jalasjärven alueella.	7717 7718 7719 7720 7721
Mitä pitäisi tehdä vanhan pankkitalon tyhjäksi jääneelle liiketilalle? Laajennetaanko Jalasjärven kirjastoa tyhjään tilaan? Miten laajennus pitäisi tehdä? Hyviä kysymyksiä!	7722 7723 7724
Uusi uimahalli kiinnosti aiheena. Voisiko uuden uimahallin rakentaa Kiuaskallion urheiluhallin jatkoksi? Tilaisuudessa tuli esille, että Suomessa ei taida olla yhtäkään voittoa tuottavaa uimahallia nykytilanteessa. Rahoituskuviot uuden uimahallin suhteen ovat vielä täysin auki.	7725 7726 7727 7728
Kivistön alueen kaava luonnollisesti kiinnosti. Milloin aloitettaisiin uusien tiejärjestelyiden rakentaminen ja miten Kurikan kaupunki kaavoittaisi Kivistön aluetta erityisesti elinkeinoelämän kannalta?	7729 7730 7731 7732
Kouluverkon tilanne kiinnosti eri henkilöitä. Kuulemma jossain vaiheessa tehdään kouluverkkoselvitystä. Itse olen todennut pitkällä aikavälillä Jalasjärven alueelle jäävän vain kolme peruskoulua, eli Koskuen koulu, Luopajärven koulu ja kirkonkylän koulukeskuksen peruskoulu. Aika näyttää muiden sivukylien koulujen lakkauttamisen ajankohdan.	7733 7734 7735 7736 7737
En kysynyt Jalasjärven lukion tilanteesta. Oma havainto on, että varmaankin Jalasjärven lukion kohtalo selviää 20-30 vuoden aikana, jos lukion opiskelijamäärät alkavat olla liian vähäisiä.	7738 7739 7740
Koulujen työajan jälkeen järjestettävistä kerhoista oli myös puhetta. Tilaisuudessa todettiin kaiken riippuvan kerhojen vetäjien jaksamisesta. Toisaalta koulujen työajan jälkeen järjestettävät kerhot ovat hieman hankalia, koska kerhojen vetäjien pitäisi olla paikalla heti koulupäivän jälkeen.	7741 7742 7743 7744
Loppujen lopuksi täytyy kerrata vanha totuus Jalasjärven entisestä kunnasta. Jalasjärven kunta oli hyvä lastenkasvatuskunta, jolloin nuorien toimintaan oli kehitetty paljon erilaisia virityksiä. Aika näyttää kuinka hyvä lastenkasvatuskunta uusi Kurikan kaupunki (yhdistettynä Jalasjärvi, Jurva ja kanta-Kurikka) on pidemmällä aikavälillä.	7745 7746 7747 7748

210. Jätteiden rahallisesta arvosta

210.1. Punnittua asiaa jätteistä? / 18.8.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_64

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 18.8.2016

Punnittua asiaa jätteistä?

15.8. lehdessä nimimerkki ”Kierrättäjä” totesi erilaisia ongelmia jätteiden kierrätyksessä.

Suomessa jätteiden kierrätyksessä on oikeita ongelmia, joiden ratkaisu vaatisi oikeasti melkoisen kasan oikeaa rahaa.

Kierrätyksessä pitäisi laajentaa rahallisia palkkioita hyvin tehdystä kierrätyksestä.

Esimerkiksi pullojen kierrätyksestä saatu rahallinen palkkio on tietysti kannustanut ihmisiä palauttamaan pullot ja tölkit palautuspisteisiin.

Tarvitsisimme muidenkin jätteiden kierrätykseen rahalliset palkkiot ja asianmukaiset kierrätyksen laitteistot.

Uudet kierrätyksen ratkaisut vaatisivat laitteita, joissa olisi mukana erilaista elektroniikkaa.

Käytännössä uusien kierrätyksen laitteiden ja elektroniikan pitäisi kestää hyvin suomalaisia sääolosuhteita. Nykytekniikalla pakkauksiin voitaisiin liittää pieniä siruja ja uusia merkintöjä, jotka auttaisivat asianmukaisesti kierrätyksessä. Tällöin uudet kierrätyksen laitteet voisivat käyttää siruja ja uusia merkintöjä lajittelun apuna.

Nimimerkin ”Kierrättäjä” tavoin täytyy todeta, että jätteiden lajittelu vaatii aina tietysti opettelua. Erilaiset sirut ja uudet merkinnät auttaisivat tietysti oikeiden jätteenvalintojen valinnassa.

Nykyjärjestelmillä kotitalousjätteen lajitteluun ei ole kannusteita, koska kotitalousjätteen haku ja kuljetus ei perustu painon mukaan tehtävään lajitteluun. Eli käytännössä ahkerasta ja asianmukaisesta lajittelusta ei saa rahallista hyötyä, koska haku ja kuljetus maksaa saman hinnan kaikille huolimatta kierrätyksestä.

Ongelma on tietysti maailmanlaajuinen, koska erilaisia siruja ja uusia merkintöjä on kehitetty eri puolilla maailmaa, ja niiden standardointi on edennyt vaihtelevasti.

Ennen sirujen ja uusien merkintöjen yleistymistä jätteiden kunnollinen kierrätys on käsityötä, joka vaatii jokaiselta kierrättäjältä jotain tietämystä eri jätelajeista. Joudumme (valittavasti?) jälleen kerran yhteisten asioiden ongelmiin: eli kansainvälinen politiikka tulee vastaan.

7749

7750

7751

7752

7753

7754

7755

7756

7757

7758

7759

7760

7761

7762

7763

7764

7765

7766

7767

7768

7769

7770

7771

7772

7773

7774

7775

7776

7777

7778

7779

7780

7781

7782

7783

7784

7785

7786

7787

7788

7789

7790

7791

7792

7793

7794

7795

	7796
Esimerkiksi Euroopan talousalueelle (ETA) kehitettävät uudet sirut ja uudet merkinnät jätteiden lajitteluun vaatisivat laajaa yhteisymmärrystä monessa paikassa. Maailmanlaajuiset ratkaisut vaatisivat vielä enemmän yhteisymmärrystä.	7797 7798 7799 7800
Matkapuhelimien laturien uusi yhteinen standardi on esimerkki yhteisymmärryksestä. Tarvitsemme vastaavia ratkaisuja muun jätteen vähentämiseen.	7801 7802 7803
Jukka Rannila kaupunkilainen	7804 7805 7806
Jälkihuomio 18.8.2016: Kappaleessa 10 on kirjoitettu "valittavasti". Siinä pitäisi tietysti lukea "valitettavasti".	7807 7808 7809
210.2. Yksi vastakirjoitus	7810
15.8.2016: JP-Kunnallissanomat	7811 7812 7813
Tässä on nimimerkin "Kierrättäjä" kirjoitus JP-Kunnallissanomat -paikallislehdessä 15.8.2016.	7814 7815 7816
Muovijäte	7817 7818
Jonkin aikaa on Jalasjärvellä K-kaupan pihassa ollut muovijätteelle tarkoitettut kontit. Olemme koonneet talouteemme kertyvät muovit eli sen mitä muovijätettä ajattelemme olevan lähinnä sen mukaan, mitä kontin sivussa lukee.	7819 7820 7821 7822
Emme olleet uskoa, kuinka paljon muovijätettä kertyy. Valtaosa kotitalouksine jätteestä taitaa olla muovia, ainakin meillä.	7823 7824 7825
Kun meillä on astianpesukone, olemme pitäneet pesuvatia tiskipöydän altaassa. Pesemme kädet useasti. Siinä samassa voi pestä muovipakkaukset. Niin kuin ohjeessa sanotaan kierrätettävistä muoveista, niiden on oltava puhtaita. Pesuedellä olemme kastelleet pihakukat.	7826 7827 7828 7829
Toinen asia tuli mieleeni, kun selasin vanhaa Kodin Pellervo -lehteä lokakuulta 2011. En tiedä onko asia vanhaa eikä koske Etappia, mutta siinä kiellettiin käyttämästä biohajoavaa pussia. Sitä kutsuttiin kuplaksi.	7830 7831 7832 7833
Sen sijaan käskettiin käyttämään paperipussia, sanomalehteä tai tavallista muovipussia. Artikkelissa kerrottiin, että biohajoava pussi ei toimi jätehuollossa.	7834 7835 7836
Mekin olemme uskollisesti käyttäneet biohajoavaa pussia, vaikka ovatkin aika kalliita.	7837 7838
Voisiko joku asiantuntija laittaa vastinetta, mitä saa laittaa muovikonttiin ja mitä ei? Ja suomen kielellä, niin että tavallinen maantienkulkijakin asian ymmärtää.	7839 7840 7841
Moni tarvitsisi tietoa siitä, mitä on pvc ja muu muovijäte.	7842 7843

Tämä siksi, että kontit säilyisivät, eikä aina paistettaisi kuten lasi- ja metallilaatikat on viety. On sanottu, että niitä käytettiin muuhunkin kuin siihen, mihin ne oli tarkoitettu.

7844

7845

7846

Kyllä nytkin näyttää olevan paljon meitä lukutaidottomia. Muovikontissa näyttää olevan kaikenlaista sanomalehdistä paistinpannuun ja muuta jätettä.

7847

7848

7849

Muutenkin olisi hyvä, kun kerrotais lajittelusta, mihin styroksit, kahvipussit, perunalastupussit yms. pitäisi laittaa. Nämä asiat varmaan kiinnostaisivat muitakin.

7850

7851

7852

Ja sen jälkeen kierrätystä käytettäisiin oikein ja asiallisesti.

7853

7854

vastausta odottaen.

7855

7856

KIERRÄTTÄJÄ

7857

7858

210.3. Järkevää jälkiarviointia / 17.3.2017

7859

Yleisesti voi todeta, että ”sirujen” termi olisi pitänyt olla ”mikrosiru”. Eli ”sirun” käsitteen saattoivat jotkut henkilöt ymmärtää väärin. Erilaisten mikrosirujen ja viivakoodien yhdistelmällä voisi jätteenkeräystä kehittää eri tavoin.

7860

7861

7862

7863

7864

Kirjoituksessa mainitut muovien lajikkeet ovat monelle henkilölle varmaankin aika vieraita, jolloin muovijätteen kierrätys on tältä osin hankalaa.

7865

7866

7867

Jos olisi erilaisia mikrosiruja ja mahdollisesti uusia viivakoodeja, niin jätteiden kierrätyksessä voisi olla joitain uusia kierrätysasemia, joissa mikrosirujen ja viivakoodien avulla voisi jätettä kierrättää paremmin eri lajikkeisiin. Tietysti tämä tarkoittaisi uusia elektronisia järjestelmiä, joiden pitäisi kestää Suomen vaikeat sääolosuhteet. Rahallinen palkkio erilaisten jätelajien kierrätyksestä voisi kannustaa kierrättämään, mutta tässä tulee tietysti ongelmaksi yhdentäminen suomalaisten pankkien järjestelmien kanssa.

7868

7869

7870

7871

7872

7873

211. Jätteiden lajittelun ongelmista yksityistämisen ja kansallistamisen kannalta

211.1. Jätteet: tekniikan yksityistäminen vai kansallistaminen? / 15.9.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_65

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 15.9.2016

Jätteet: tekniikan yksityistäminen vai kansallistaminen?

JP-Kunnallissanomat -paikallislehdessä on ollut mielipidekirjoituksia jätteiden lajittelusta. Lisäksi olemme lukeneet uutisia koskien ”uuden” Kurikan jätehuollon järjestämistä.

Käytännössä kummassakin asiassa (kierrätys ja jätehuollon järjestäminen) on ollut hyvin voimakkaita mielipiteitä eri suuntiin.

Oma mielipide näissä jätteasioissa on ollut aika selvä. Ihmiskunta on ajautunut nykyiseen jätekriisiin teknologian kehittymisen vuoksi. Ainut tapa selvitä jätekriisistä on kehittää teknologiaa edelleen, jolloin voimme kehittää tapoja käsitellä ja vähentää jätettä eri vaiheissa.

Sukulaisuussuhteiden vuoksi olen kuullut jätehuollosta yhdessä Saksan osavaltiossa. He ovat kehittäneet saksalaisella täsmällisyydellä järjestelmän jätteiden keräämiseen. Lasku sekajätteistä perustuu sekajätteen punnitukseen, jolloin kannustetaan kierrättämään muuta jätettä. Muovijäte lajitellaan säkkeihin, joita kerätään kerran kahdessa viikossa. Heillä on keräyspisteitä muulle jätteelle.

Jokainen järkevä henkilö käsittää, että Saksassa on kymmeniä miljoonia kansalaisia, joten vähäinenkin jätteiden kierrätys tuottaa ison kasan lajiteltua jätettä jatkokäyttöön.

Suomi on tietysti erilainen verrattuna Saksaan, koska Suomessa on pienempi väestö. Emme voi kopioida kaikkia Saksan malleja Suomeen.

Paras tapa olisi järjestää Suomeen avoin ja laajasti markkinoitu suunnittelukilpailu, jossa pyydetään ratkaisemaan Suomen jätehuolto uudelleen alusta alkaen ilman nykyisiä rajoitteita.

Ensimmäisenä osiona pitäisi tässä avoimessa kilpailussa esittää erilaiset tekniset ratkaisut suomalaiselle jätteen keräämiselle. Toisena osiona pitäisi kehittää sosiaaliset ratkaisut teknisten ratkaisujen päälle, jotta jätteiden lajittelu koettaisiin mielekkääksi tehtäväksi.

7874

7875

7876

7877

7878

7879

7880

7881

7882

7883

7884

7885

7886

7887

7888

7889

7890

7891

7892

7893

7894

7895

7896

7897

7898

7899

7900

7901

7902

7903

7904

7905

7906

7907

7908

7909

7910

7911

7912

7913

7914

7915

7916

7917

7918

Suunnittelukilpailussa esitetyt tekniset ratkaisut olisivat ehkä kalliita järjestelmiä, koska ne pitäisi kehittää kestävästi Suomen sääolosuhteet. Uusista teknisistä ratkaisuista ei ehkä tulisi sarjatuotantoa, joten uudet tekniset järjestelmät olisivat kalliita käyttää ja ylläpitää.	7919 7920 7921 7922
Tästä pääsemme jätehuollon kansallistamiseen ja yksityistämiseen. Jos jätehuolto perustuisi uusiin ja kalliisiin teknisiin ratkaisuihin, niin ongelmaksi tulee yksityisen liiketoiminnan mahdollisuudet.	7923 7924 7925
Yksi sosiaalinen ratkaisu kovan tekniikan päälle olisi ehdotukset jätehuollon yksityistämisen ja kansallistamisen välillä.	7926 7927 7928
Nykyhallitus (Sipilä) haluaa kuulemma tehdä kokeiluja. Avoin ja laajasti markkinoitu jätehuollon suunnittelukilpailu pitäisi järjestää kokeiluna mahdollisimman pian.	7929 7930 7931
Jotain uudistusta Suomessa tarvitaan, koska laitamme sekajätteisiin liian paljon tavaraa.	7932 7933
Jukka Rannila kaupunkilainen	7934 7935 7936
Jälkihuomio 16.9.2016: Kirjoituksesta oli vahingossa jäänyt yksi asia merkitsemättä. Jätettä lajitellaan jätelajien mukaan erivärisiin pusseihin, joita kerätään edelleenkin saksalaisella täsmällisyydellä.	7937 7938 7939 7940

211.2. Lakeuden Etapin vastine 7941

22.8.2016: JP-Kunnallissanomat 7942 7943

Kierrättäjälle tietoa ja kannustusta 7944 7945

Nimimerkki ”Kierrättäjä“ kyseli jätteiden kierrättämiseen ja lajitteluun liittyviä asioita JP.Kunnallissanomissa 15.8. On hienoa, että kierrätys kiinnostaa ja toivottavasti kirjoittajan teksti herättelee myös muita asialle. 7946
7947
7948
7949

Vastaankin mielelläni kirjoituksen Lakeuden Etapin toimintaa koskeviin kysymyksiin, vaikka otsikkona ja pääasiana kirjoituksessa olikin kotitalouksien muovipakkausjätteen lajittelu, mikä ei kuulu kunnallisen jätehuollon eli Lakeuden Etapin vastuulle. 7950
7951
7952
7953

Ensin siis siitä: pakkausjätteiden, eli lasi, metalli- ja kartonkipakkausten, keräyksestä ja kierrätyksestä on vastannut tämän vuoden alusta pakkausten tuottajayhteisö Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy. Myös kotitalouksien muovipakkauksia vastaanotetaan joillakin Rinki-ekopisteillä osassa Etapin toimialueen kunnista. 7954
7955
7956
7957
7958
7959

Muovipakkausten lajittelu on kuntalaisille vapaaehtoista. Jos asuinkunnassa ei ole muovinkeräyspistettä tai sellaista ei ole riittävän lähellä kiinteistöä tulee muovipakkaukset lajitella poltettavaan jätteeseen. Poltettavan jätteen astioista muovit päätyvät yhdessä muun poltettavan jätteen kanssa jätevoimalaan energiana hyödynnettäväksi, jolloin niistä saadaan sähköä ja lämpöä. 7960
7961
7962
7963
7964

Ringin muovinkeräysastiaan voi lajitella kotitalouden tyhjt, puhtaat ja kuivat muovipakkaukset, jos pakkausta ei saa puhtaaksi pelkästään huuhtaisemalla, tulee se lajitella poltettavaan jätteeseen. 7965
7966
7967

Likaisia pakkauksia ei voida kierrättää eikä kierrätyksestä synny positiivisia ympäristövaikutuksia, jos jätteen puhdistamiseen käytetään lämmintä vettä. Ringin yhteystiedot ja tarkemmat lajitteluohjeet löytyvät osoitteesta: rinkiin.fi .	7968 7969 7970 7971
PVC-muovituotteita saa laittaa kodin poltettavan jätteen astiaan pieniä eriä, isommat erät tulee viedä jäteasemalle. PVC-muovin tunnistaa merkinnästä 03. Niitä on esimerkiksi leluissa, putkissa, letkuissa, uimarenkaissa ja -patjoissa, suihkuverhoissa sekä sadevaatteissa.	7972 7973 7974 7975
Biojätteen voi Etapin toimialueella pakata sanomalehteen tai muuhun paperiseen pussiin, mikä sinänsä on jo kierrättämistä.	7976 7977 7978
Etappi ei suosittele erillisiä biojätepusseja, koska ne ovat haitallisia Etapin biokaasulaitoksen käsittelyssä, ja on myös turhaa ostaa maksullisia pusseja kaupasta, kun postilaatikosta tulee hyvää sanomalehtipaperia siihen tarkoitukseen.	7979 7980 7981 7982
Kierrättäjä kysyi myös muutamia muita lajitteluohjeita, joihin lyhyt vastaus: pienet määrät styroksia voi lajitella kodin omaan poltettavan jätteen astiaan. Isommat määrät otetaan maksullisena vastaan Etapin jäteasemilla.	7983 7984 7985 7986
Kahvipussit ja sipsipussit niin ikään kuuluvat myös poltettavan jätteen astiaan eli siihen roskapussiin tiskipöydän alle.	7987 7988 7989
Tiedoksi ja kannustuksena Kierrättäjälle ja muillekin Etapin toimialueen asukkaille, että Etappi jakaa kaksi kertaa vuodessa jokaiseen kotiin tiedotuslehti Etappi-aviisin, jossa julkaistaan aina myös ajantasaiset lajitteluohjeet. Seuraava numero tipahtaa postilaatikkoon syyskuussa, joten pistäkäähän aviisi talteen.	7990 7991 7992 7993 7994
Etapin nettisivuilta osoitteesta etappi.com löytyy kattavat ja yksityiskohtaiset lajitteluohjeet ja myös erillinen jätehaku, josta voi etsiä aina kulloinkin tarvitsemansa lajittelutiedon.	7995 7996 7997
Lopuksi vielä kiitokset kirjoittajalle. Toivomme, että kierrätysinto jatkuu.	7998 7999
HANNELE LYYTIKÄNEN-KÄPPI viestintäpäällikkö Lakeuden Etappi	8000 8001 8002 8003
211.3. Taas yksi vastakirjoitus	8004
8.9.2016: JP-Kunnallissanomat	8005 8006 8007
Lisää punnittua asiaa jätteistä	8008 8009
Kunnallissanomissa numero 60 oli lukijan sana -palstalla kirjoitus "Punnittua asiaa jätteistä".	8010 8011
Kyllä saa punnita kauan ennen kuin ajatuksesi toteutuvat, jos niihin rahaa tarvitaan. Kun kaikesta karsitaan. Oikein suurennuslasilla katsotaan, mistä ottaa voisi. Vaikka ajatuksissa oikeaa ajattelitkin.	8012 8013 8014

Yhden asian ainakin nuoriso on oppinut, onko teknologia ollut asialla, että ovat oppineet. Kun autoilla ajelevat ja, kun kaljapullo tulee tyhjäksi, se paiskataan katuun. Kyllä tulee näitä kirjoittajan kaipaamia "siruja". Sitten tulee kuminkorjaajalle töitä. Minullakin kerran meni pyöränkumi rikki.	8015 8016 8017 8018
Numerossa 61 oli toinen vastine. Kun mainitsin kahvi- ja sipsipurkeista ynnä muista ruokapakkauksista, jotka laittaa, tarkoitin, voiko ja saako ne laittaa metallikeräykseen. Kysyin sen takia, kun niitä nykyisin sinne laitetaan. Ajatellaan, että niissä on jotain metallia.	8019 8020 8021 8022
Kirjoituksessa mainittiin, niinkuin on kai tapana, katso netistä. Mutta kun sellaista ei ole, mistä katsoin. Kaikki näyttää siirtyvän nettiin. Uutisissakin ja muissa jutuissa sanotaan, katso lisää netistä. Taitaa sairaanhoitokin siirtyä nettiin, kun tuo puhuttu sotejuttu joskus saadaan päätökseen, jos saadaan.	8023 8024 8025 8026 8027
Ei kyllä kai koskaan ole sitä aviisilehteä tullut katsottua. Ellen vain laittanut paperinkeräykseen muiden ilmaisjakelulehtien, joita tulee paljon, joukkoon. Olen ajatellut, että kaikkia roskalehtiä se posti jakelee. Nyt kyllä selaan sen, kun se ilmestyy.	8028 8029 8030 8031
Oli miten oli, mutta kyllä varmaan kirjoituksessa jotain saanut aikaan ihmisten ajatuksissa. Tässä kerran oli porukkaa Halpahallissa kahvilla. Siinä pysähdyin ja sivukorvalla kuuntelin, kun juttelivat jätteistä. Yksi sanoi, ettei hän ole lukenut sitä aviisilehteä.	8032 8033 8034 8035
Toivon minäkin, että otettaisiin tämä kierrättäminen asiallisesti.	8036 8037
EDELLEEN KIERRÄTTÄJÄ	8038 8039

211.4. Erilaisia jälkiarviointeja / 17.3.2017	8040
Etappi-aviisi? Tämä on julkinen tiedote/lehti kaikkiin talouksiin, eli muutaman sivun verran asiaa jätehuollosta. Ilmeisesti osa väestä pitää tiedotetta/lehteä mainospostina ja siirtää sen suoraan paperinkeräykseen. Näin tilanne voi oikeasti olla.	8041 8042 8043 8044 8045
Mihin jätehuollon järjestelmään pitäisi uuden Kurikan kuulua? Tästä käytiin kovaa väantöä Kurikan kaupunginvaltuussakin, koska entinen Jurvan kunnan alue kuului eri jätehuollon järjestelmään kuin kanta-Kurikka ja Jalasjärvi. Erilaisia vaihteita oli tässäkin asiassa.	8046 8047 8048 8049
17.3.2017 tilanteessa ⁵¹ Jurvan alue kuuluu vielä Botniarosk Ab:n alaisuuteen ja muu Kurikan alue kuuluu ⁵² Lakeuden Etappiin. Tämä on mielenkiintoista sinänsä. Ehkä tämäkin asia muuttuu joskus.	8050 8051 8052
Kerraten edellisen luvun ("Jätteiden rahallisesta arvosta") perusteella voi todeta jätteiden lajittelun kannustimien olevan suhteellisen vähäisiä.	8053 8054

51 <http://www.botniarosk.fi/>, Botniarosk Ab

52 <http://www.etappi.com/>, Lakeuden Etappi

212. Perustulokokeiluun kohdistetut odotukset

212.1. Perustulokokeilu: aina vain lisää hämmennystä? / 23.9.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_66

ILKKA

JULKAISTU: 23.9.2016

Perustulokokeilu: aina vain lisää hämmennystä?

Itse olen kulkenut eri puolueiden tilaisuuksissa, ja näistä tilaisuuksista voi ottaa esille jokaisen puolueen tilaisuuksissa mainittuja lausumia.

1) Työnteon (esimerkiksi Sari Essayah Ilkassa 13.9.) oltava aina kannattavaa. 2) Suomen sosiaaliturva on eri etuuskien monimutkainen tilkkutäkki. 3) Suomen sosiaaliturva on liian monimutkainen, jolloin syntyy vakavia kannustinloukkuja. 4) Suomen sosiaaliturva ei voi enää perustua entisen teollisuusyhteiskunnan vaatimukseen. 5) Nykyaikana työnteon vaatimukset ovat muuttuneet täydellisesti. 6) Suomen sosiaaliturva ei enää vastaa työnteon uusiin vaatimuksiin.

Noita lausumia ja niiden erilaisia muutoksia lausuvat siis jokaisen puolueen mielipidevaikuttajat.

Tämän jälkeen ovat eri puolueiden edustajat esittäneet oman lausumansa koskien perustuloa (esimerkiksi Ilkassa Sirpa Pietikäinen 22.4. ja Antti Pesonen 16.9.).

Otto Mantere (Ilkka 1.6.) viittasi demarinuorten kehittämään yleisturvaan, joka omalta osaltaan vähentäisi sosiaaliturvaan liittyvien erilaisten selvitysten tekemistä.

Eri puheenvuoroissa todetaan usein, että sosiaaliturvaan liittyvä jatkuva selvitysten tekeminen eri viranomaisille koetaan nöyryyttäväksi.

Perustulon avulla voitaisiin (kuulemma) auttaa erilaisissa elämäntilanteissa olevia henkilöitä, jolloin he eivät joutuisi erilaisiin kannustinloukkuihin.

Nykyhallitus (Sipilä) on järjestämässä perustulokokeilua, johon liittyvät lausunnot on julkaistu 9.9. jälkeen tietoverkkoon (valtioneuvosto.fi/hanke?selectedProjectId=21815).

Jos lausuntoja viitsii lukea, selväksi tulee enemmänkin hämmennys esitetystä perustulokokeilun mallista.

Suomessa on tehty laajasti erilaisia selvityksiä perustuloon liittyen, joten olisi luullut näiden taustaineistojen vaikuttaneen jotenkin tehtyyn perustulokokeiluun.

8055

8056

8057

8058

8059

8060

8061

8062

8063

8064

8065

8066

8067

8068

8069

8070

8071

8072

8073

8074

8075

8076

8077

8078

8079

8080

8081

8082

8083

8084

8085

8086

8087

8088

8089

8090

8091

8092

8093

8094

8095

8096

8097

8098

8099

8100

8101

Lyhyesti ottaen perustulokokeiluun otetaan mukaan vain 2000 ihmistä tietyillä vaatimuksilla. Itse odotin, että erilaisia perustulokokeiluun osallistuvia ryhmiä olisi kehitetty heti useampi, esimerkiksi 5-10 kokeiluryhmää. Näin sitä erehtyy.

Käytännössä nyt suunniteltava perustulokokeilu herättää enemmän hämmennystä, koska emme voisi vertailla erilaisia kokeiluryhmiä ja eri malleja keskenään.

Paljon puhutaan ketteristä yhteiskunnallisista kokeiluista, mutta käytäntö jää näköjään hyvin vaatimattomaksi riippumatta hallituksessa olevista puolueista.

Jukka Rannila
Jalasjärvi

212.2. Perustulokokeiluun kohdistetuista kovista odotuksista / 17.3.2017

Itselläni oli (liian?) kovat odotukset perustulokokeilun suhteen.

Itse olen kannattanut eri yhteyksissä perustulon selvittämistä. Myöhemmin tuli vastaan erilaisia perustulon selvityksiä.

Oma oletus oli useamman kokeiluryhmän (esimerkiksi 5-10 ryhmää) perustaminen. Nykyhallitus (Sipilä) perusti vain yhden ainoan kokeiluryhmän. Eli omat odotukset kokeilusta olivat paljon korkeammalla.

1) Työnteon on oltava aina kannattavaa. 2) Suomen sosiaaliturva on eri etuuksien monimutkainen tilkkutäkki. 3) Suomen sosiaaliturva on liian monimutkainen, jolloin syntyy vakavia kannustinloukkuja. 4) Suomen sosiaaliturva ei voi enää perustua entisen teollisuusyhteiskunnan vaatimukseen. 5) Nykyaikana työnteon vaatimukset ovat muuttuneet täydellisesti. 6) Suomen sosiaaliturva ei enää vastaa työnteon uusiin vaatimuksiin.

Nuo kuusi lausumaa (1-6) ja niiden erilaisia muutoksia on tullut vastaan edelleenkin erilaisissa yhteyksissä.

No. Ehkä tästä yhden ainoan ryhmän perustulokokeilusta voidaan oppia edes jotain jatkossa kehittäviä malleja ajatellen.

213. Vielä asiaa perustulosta

213.1. Väilyömarkkinoiden vaikeasta työllistämisestä / 3.10.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_67

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 3.10.2016

Väilyömarkkinoiden vaikeasta työllistämisestä

29.6. lehdessä kaksi työhaluista henkilöä kertoi erilaisista työllistymisen ja työllistämisen ongelmista, jotka sitten heijastuvat heidän tapauksessaan henkilökohtaisten avustajien työllistymiseen.

Noin yleisemmin tarkasteltuna kaikki asiat muuttuvat tällä hetkellä sähköisesti hoidettuna. Lähes kaikilla toimialoilla on jo jos jonkinlaista sähköistä palvelua ja sähköisiä laitteita.

Lyhyesti todeten kaikki mahdollinen toiminta sähköistyy tulevaisuudessakin, mikä tietysti antaa uusia mahdollisuuksia Suomessakin.

Kaiken mahdollisen sähköistymisessä myös erilaisia ongelmia, joista kaikkia emme vielä edes tiedä.

Ongelmaksi on muodostunut ns. matalan tuottavuuden työt, joissa tuottavuutta ei voi oikein enää nostaa. Esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien työtä tietysti auttavat uudet sähköiset palvelut, mutta muuten työ on monesti perinteisempää.

Lisäksi yhdeksi ongelmaksi ns. matalan tuottavuuden töissä on tullut erilaiset epäsäännöllisyydet, jotka voivat sitten rasittaa työntekijää eri tavoilla.

”Työnteon on oltava aina kannattavaa”. Tätä lausetta on viljelty eri tavoin myös Jalasjärvellä, mutta ainakaan nykyisellään kaikki työ ei ole kannattavaa.

Yksi mahdollisuus on jo pitkään ollut jonkinlaisen perustulon rakentaminen, jolloin työtehtäviä arvioitaessa ei tarvitsisi laskea tarkasti taskulaskimen kanssa, että kannattaako ottaa joku lyhyehkö työtehtävä hoitaakseen.

Osa henkilökohtaisten avustajien töistä voi olla ns. väilyömarkkinoilla, jolloin ilman joitain perustuloa ei tällaisia töitä kannattaisi tehdä.

Suomeen on kyllä tekeillä (nykyinen Sipilän hallitus) perustulokokeilu, mutta se on jäämässä hyvin vaatimattomaksi vain kahdentuhannen henkilön kokeiluksi.

8138

8139

8140

8141

8142

8143

8144

8145

8146

8147

8148

8149

8150

8151

8152

8153

8154

8155

8156

8157

8158

8159

8160

8161

8162

8163

8164

8165

8166

8167

8168

8169

8170

8171

8172

8173

8174

8175

8176

8177

8178

8179

8180

8181

8182

8183

8184

	8185
Oikeampi tapa olisi ollut kehittää perustulon kokeiluun esimerkiksi kymmenen erilaista ryhmää, joita olisi sitten voinut vertailla eri tavoin.	8186 8187 8188
Kaksi työhaluista henkilöä eivät ole mikään poikkeus työllistymisen ja työttömyyden välisissä ristiriitatilanteissa.	8189 8190 8191
Loppujen lopuksi tässäkin asiassa palataan ihmiskäsitykseen.	8192 8193
Ovatko ihmiset oikeasti työhaluttomia, joita pitää pakolla painostaa? Ovatko ihmiset kuitenkin hyvinkin työhaluisia, mutta kankea nykyjärjestelmä aiheuttaa ongelmia?	8194 8195 8196
Jukka Rannila kaupunkilainen	8197 8198 8199

213.2. Kahden työhaluisen mielipidekirjoitus / 29.9.2016

	8200
Tämä kirjoitus julkaistiin siis 29.9.2016 lehdessä ja tein jonkinlaisen vastineen 3.10.2016 lehteen.	8201 8202 8203
29.9.2016 / JP-Kunnallissanomat	8204 8205
Mikä tässä mättää?	8206 8207
Opus Eskoon henkilökohtaisen avun koordinaattori Maarit Vinni ja JIK Ky:n vs. laatusuunnittelija, varapotilasasiamies Reetta Kanananoja kommentoivat Kurikka-lehden Palveluseteli-artikkelissa, että hakijoita henkilökohtaisen avustajan tehtäviin on JIK:n alueella hyvin vähän. Mistähän tämä voisi johtua? Työntekijöitä kyllä täälläkin on.	8208 8209 8210 8211 8212
Jos avustettava ei saa avustajaa, syynä on usein tuntimäärä, joka on esimerkiksi 3h/pvä tai 30 km työmatkalla tai 30/kk jaettuna usealle päivälle. Tällöin tuntimäärä on yleensä myönnetty harrastustoimintaan.	8213 8214 8215 8216
Minulle on usein ehdotettu, että ottaisin kaksi pienempituntista työtä. Se ei yksinkertaisesti kannata. Toisesta työpaikasta maksat sivuprosentin mukaan, välimatka työpaikkojen välillä saattaa olla pitkä ja työaikojen sovittelu hankalaa.	8217 8218 8219 8220
Kenen kannattaa lähteä töihin, jos avustettava ei kuulu henkilökohtaisten avustajien työnantajien liittoon eli Hetaan? Työnantajalle se maksaa ensimmäisenä vuonna liittymismaksun 10€ ja lisäksi vuosimaksun 70€. Hetan tärkein anti ovat paremmat palkkaedut työntekijälle, työajat voidaan sopia paremmin avun tarvetta vastaavaksi sekä kunnassa noudatettavasta ohjeistuksesta ja päätöksistä riippumatta. Hetan jäsenten avustajille maksetaan kaikki työehtosopimuksen mukaiset työaikalisät (ilta, lauantai ja yö), ylimääräiset vapaapäivät ja kokemuksilisät.	8221 8222 8223 8224 8225 8226 8227
Avustaja saa vuodessa kuusi arkipyhävapaata tai vaihtoehtoisesti 300% korvauksen ylimääräiseksi määriteltynä arkipyhinä tehdystä työstä. Liittojen tuki ristiriitatilanteissa saattaa säästää merkittävästi oikeudenkäyntikustannuksia.	8228 8229 8230 8231

Jos työpaikan tuntimäärä olisi kohdillaan, olisi varmasti enemmän hakijoita. Avustettavat eivät siihen voi vaikuttaa, vaan päätös tulee kauempaa. Akuuttien sijaisuuksien tekeminen ei ole meille edes vaihtoehto - kuka elättää perheensä muutaman päivän työjaksolla?	8232 8233 8234 8235
Kurikka-lehden "Mitä tapahtuu lokakuussa" -kirjoituksessa (9.9.2016) JIK Ky:n johtoryhmän perheiden palveluohjaaja totesi, ettei avustajien tarvitse olla alansa ammattilaisia. Tämäkö kannustaa ja motivoi avustajia töihin, kun arvostus on näinkin suuri?	8236 8237 8238 8239
On totta, että suurimpaan osaan avustajan paikoista kuuluu kaupassa käyntiä tai virkistystoimintaa, mutta olen varma, että ei tähän työhön kuka tahansa pysty. Me koemme, näemme ja teemme muutakin kuin olemme avustettavien seurana.	8240 8241 8242 8243
Kuten työntekijöitä myös työnantajia on monenlaisia. Taustalla voi olla esimerkiksi loukkaantuminen tai sairaus. Niiden seurauksena työnantajalla voi olla esimerkiksi vaihtelevia mielialoja.	8244 8245 8246 8247
Avustajat joutuvat näkemään ja ennen kaikkea kuulemaan ”pahat päivät”. On työpaikkoja, joissa avustajat saattavat vaihtoa useasti. Avustettavalle ei välttämättä kelpaa mikään avustajan tekemä työ ja avustaja voi joutua kuuntelemaan päivittäin runsasta kiroilua ja haukkumista.	8248 8249 8250 8251
Jokainen voi miettiä, millainen työmotivaatio on lähteä seuraavana työhön. Tämä on työtä siinä missä muutkin ja ansaitsee samanlaista arvostusta. Ammatillista osaamista tarvitaan. Päivittäisiin arjen askareisiin voi kuulua muun muassa erityisruokavaliot, letkuruokinta, katetripussin vaihto ja tyhjennys, kuntoutusharjoittelua ja avustettavan nostamiset.	8252 8253 8254 8255 8256
Kuka tekisi työtä lähes puoli-ilmaiseksi? Harva. Kurikan avustajan tuntipalkka on toiseksi huonoin heti Seinäjoen jälkeen. Entisen Jalasjärven puolella asiat ovat toisin - he ovat panostaneet vammaistyöhön jo ennen kuntaliitosta ja palkan suhteen Jalasjärvi onkin Etelä-Pohjanmaan kärkikastia. Miten Kurikassa voi olla edes kaksi eri palkkausta, vaikka ollaan nykyään samaa kaupunkia? Eikö Kurikankin olisi aika tulla Jalasjärven tasolle palkkauksessa?	8257 8258 8259 8260 8261 8262
Suurin osa avustettavista on herttaisia ja mukavia ihmisiä, sillä eihän kukaan tekisi tätä työtä, jos se olisi ainoastaan epämukavaa. Alipalkattu ja -aliarvostettu työ eivät kuitenkaan paranna avustajien määrää tai työmotivaatiota.	8263 8264 8265 8266
Se voit olla juuri sinä, joka joku päivä tarvitsee henkilökohtaista avustajaa. Mieti, mitä puhut ja teet. Työmme on arvokasta.	8267 8268 8269
KAKSI TYÖHALUISTA	8270 8271
213.3. Ei paljon lisättävää / 17.3.2017	8272
Tähän kohtaan on vähän lisättävää, koska edellisessä luvussa on jo käsitelty perustulon asiaa.	8273 8274 8275
Kysymys: Miksi perustettiin vain yksi ainut perustulon kokeiluryhmä?	8276

214. Ehkä liian salliva lausunto?

214.1. Luottamuksellisen viestin salaisuus –

Perustuslakisääntelyn tarkistaminen / 5.12.2016 / EDK / 17

Permanent link / Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_94

Asiakirjan tunnus / EDK / 17 / versio 1

Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.

Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

Joitain rajauksia

Tämä lausunto käsittelee pääasiassa luottamuksellista sähköistä viestintää.

Aluksi: kansalaisten turhaa pelottelua pitäisi välttää!

Aluksi täytyy todeta, että perustuslaillinen oikeus viestinnän salaisuuteen on hyvin tärkeä asia. Tässä kyselyssä on kyse viestinnän salaisuuteen liittyvä heikennys, joten tällainen heikennys pitääkin perustella erittäin hyvin huomioiden perustuslain määräykset.

Toisaalta ihmisten pelottelua erilaisilla terroristi-iskuilla pitäisi välttää.

Perustoiminnot kaikille tietojärjestelmille – musta laatikko

Tässä kohtaa voi todeta kaikkien tietojärjestelmien perustoiminnot: haku, lisäys, poisto, muutos ja ylläpito. Tekniikat muuttuvat tietysti kaiken aikaa, mutta nämä perustoiminnot siis löytyvät edelleenkin.

Käytännössä moni tietojärjestelmä on ns. musta laatikko, jonka sisältöä tarvitsee harvoin pohtia erikseen.

8277

8278

8279

8280

8281

8282

8283

8284

8285

8286

8287

8288

8289

8290

8291

8292

8293

8294

8295

8296

8297

8298

8299

8300

8301

8302

8303

8304

8305

8306

8307

8308

8309

8310

8311

8312

8313

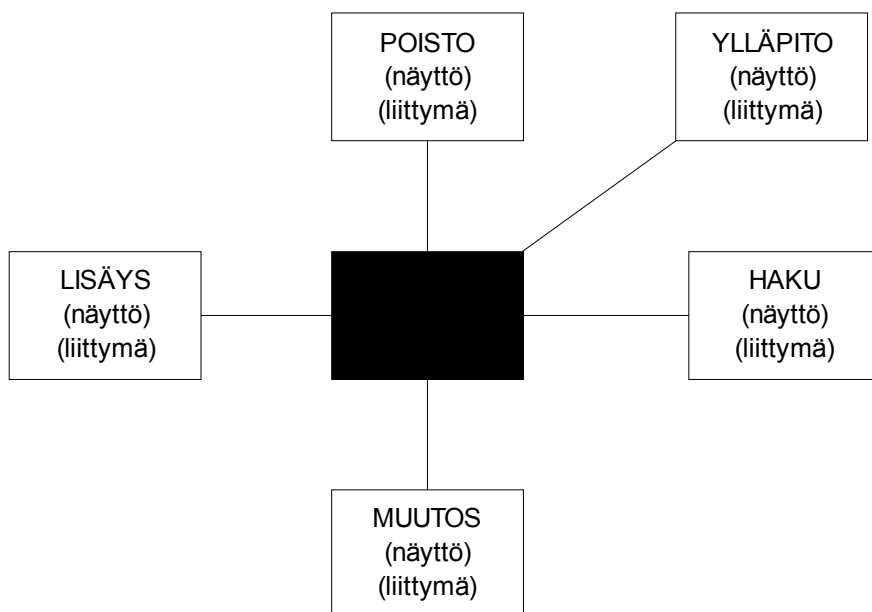
8314

8315

8316

8317

8318

8319

8320

Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?

8321

8322

- 1) **Lyhyesti todeten HAKU on tärkein toiminto kaikissa tietoteknisissä järjestelmissä.**
- 2) **Varmaankin HAKU on tärkein myös luottamuksellisen viestin salaisuudelle.**
- 3) **Kaikissa tapauksissa ei tarvitse tietää jonkin tietoteknisen järjestelmän sisäistä toimintaa.**

8323

8324

8325

8326

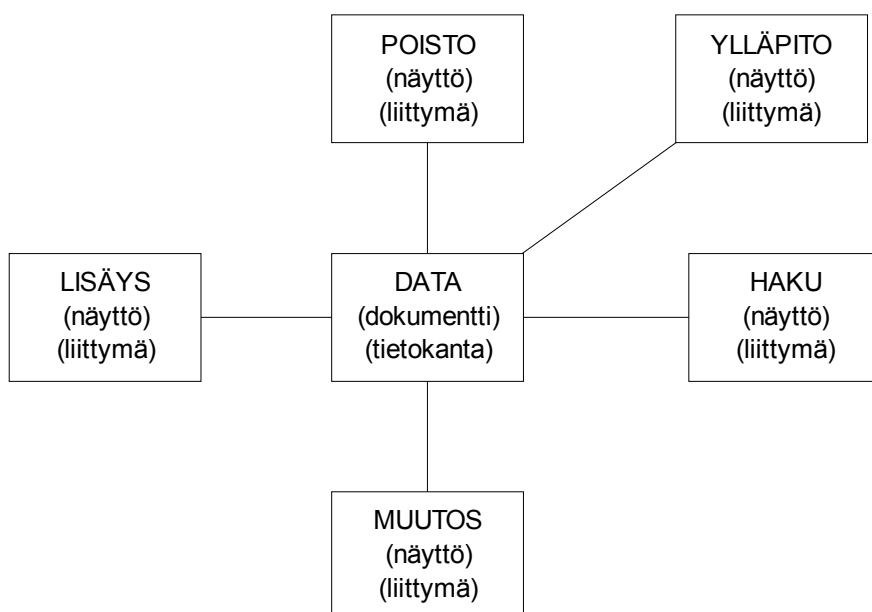
8327

8328

Perustoiminnot kaikille tietojärjestelmille – valkoinen laatikko

8329

8330

8331

8332

Tässä kohtaa voi todeta ns. valkoisen laatikon järjestelmät, jolloin yksittäisen tietojärjestelmän sisäinen toiminta on tarkastettavissa erilaisilla tavoilla. Tässäkin kohtaa on edelleen tietojärjestelmien perustoiminnot: haku, lisäys, poisto, muutos ja ylläpito.

8333

8334

8335

8336

Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?

8337

8338

- 4) **HAKU on tärkein toiminto myös avoimissa järjestelmissä.**
- 5) **Jonkin avoimen tietoteknisen järjestelmän sisältä voidaan saada esille data dokumentteina ja/tai tietokantoina.**
- 6) **Toisaalta tällaista tilannetta voi kutsua (ns.) takaportiksi johonkin järjestelmään.**
- 7) **Voiko lainsäädännöllä määrätä (ns.) takaportin luomista johonkin järjestelmää?**

8339

8340

8341

8342

8343

8344

8345

8346

OMA huomio on, että erilaisten takaporttien luominen erilaisiin järjestelmiin johtaa käytännössä erilaisiin ongelmiin.

8347

8348

8349

Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?

8350

8351

- 8) **Erilaisten (ns.) takaporttien luomista erilaisiin avoimiin järjestelmiin ei voida hyväksyä.**
- 9) **Ainoastaan HAKU jostain (avoimet ja suljetut) tietoteknisistä järjestelmistä on ainut hyväksyttävä toiminto.**

8352

8353

8354

8355

8356

Vielä yksi esitys tietojärjestelmistä

8357

8358

Tämän jälkeen voi edelleenkin erotella muutaman perusasian erilaisista tietojärjestelmistä: haku, lisäys, poisto, muutos, ylläpito, ohjelma, data, datan malli, dokumentti, tietokanta, käyttöjärjestelmä, laitteisto.

8359

8360

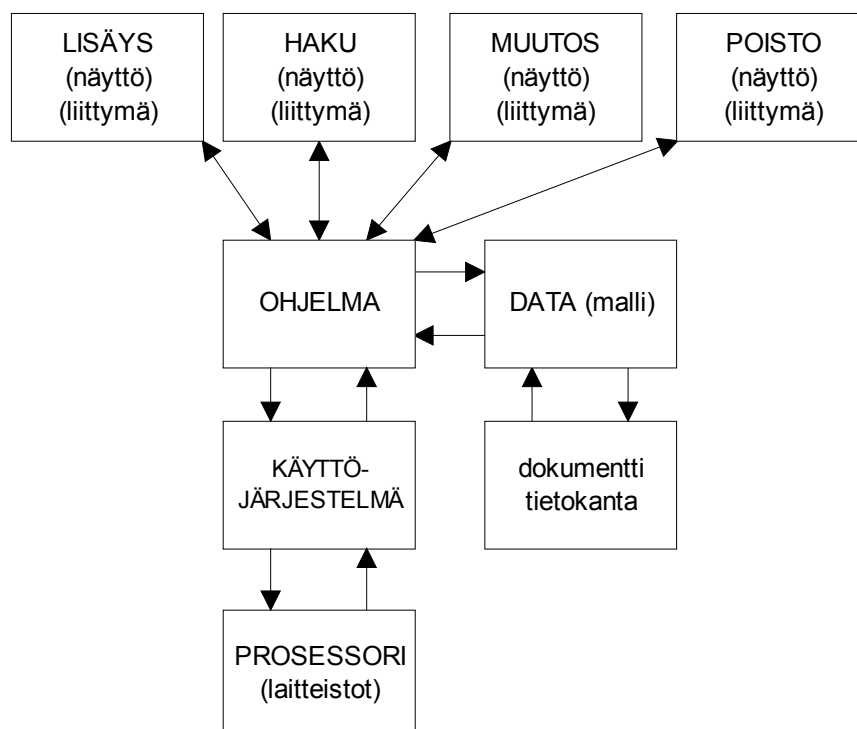
8361

8362

Seuraava kuva yrittää kuvata näitä perusasioita erilaisina suhteina.

8363

8364

8365

Käytännössä erilaiset ohjelmat (eniten erilaisia suhteita) ovat keskeisin osa erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä.

Tässä esityksessä erotellaan kuitenkin vielä erikseen kolme eri osatekijää: omistus, sopimus ja jäsenyys. Lisäksi on huomioitava, että eri perustoimintoihin liittyy joukko erilaisia standardeja.

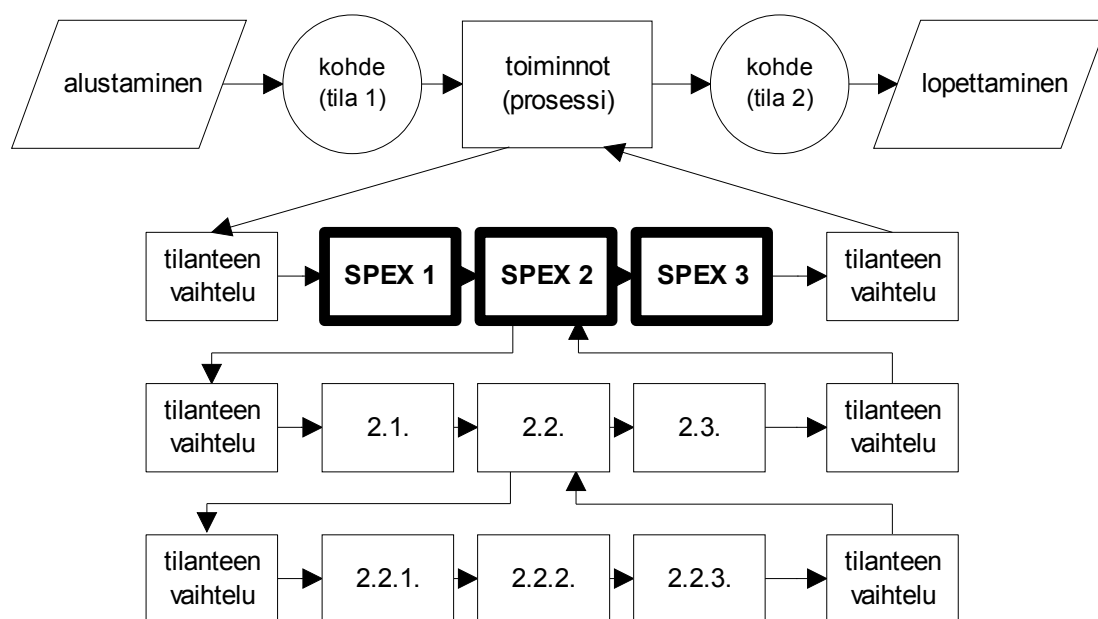
	Omistus Jäsenyys Sopimus	Standardit	AVOIN	SULJETTU
1. Laitteisto				
2. Käyttöjärjestelmä				
3. Ohjelmat				
4. Tietomalli / Käsitelmä				
5. Tiedosto				
6. Tietokanta				
7. Viestintä				
8. Haku / Liittymä				
9. Lisäys / Liittymä				
10. Poisto / Liittymä				
11. Muutos / Liittymä				

Nyt voi todeta tietysti, että *taulukko ei ole mikään lopullinen totuus*, vaan sisältää vain yhden tietotekniikasta kiinnostuneen henkilön esitystä tietotekniikan sisällöstä. Avuksi taulukko voi olla kuvattaessa nykyistä tietotekniikan tilannetta jossain yhteisössä. Jokaisesta taulukon soluun voi laittaa erilaisia tietoja yhteisön käyttämän tietotekniikan eri osa-alueilta. Lisäksi voi tehdä huomion, että eri toimintoihin (järjestelmän osiin) liittyy eritasoisia omistuksen, sopimuksien ja jäsenyyksien yhdistelmiä. Lisäksi eri standardeilla on erilaisia avoimuuden asteita.

Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?

- 10) Eri järjestelmillä on erilaisia omistajia järjestelmien eri osissa.
- 11) Eri järjestelmissä on erilaisia ohjelmia.
- 12) Järjestelmien omistajille määrättävät tietopyynnöt vaativat tietysti omat (lainsäädännölliset) perustelunsa.

Prosessimalleista ja tarkoista määrittämisistä (SPEX)

Tietojärjestelmien avulla toteutetaan osittain tai kokonaan sähköisiä prosesseja, vaikkakin oikeassa tilanteessa on aina tilanteen vaihtelua. Erilaisia prosesseja ja prosessien osia voidaan tietysti sähköistää. Käytännössä prosessien sähköistämisen vuoksi on määriteltävä hyvin yksityiskohtaisia kohtia (SPEX) prosessiin, koska tietokoneiden toiminta on hyvin yksityiskohtaista.

Mitä tämä tarkoittaa luottamuksellisen viestin salaisuudelle?

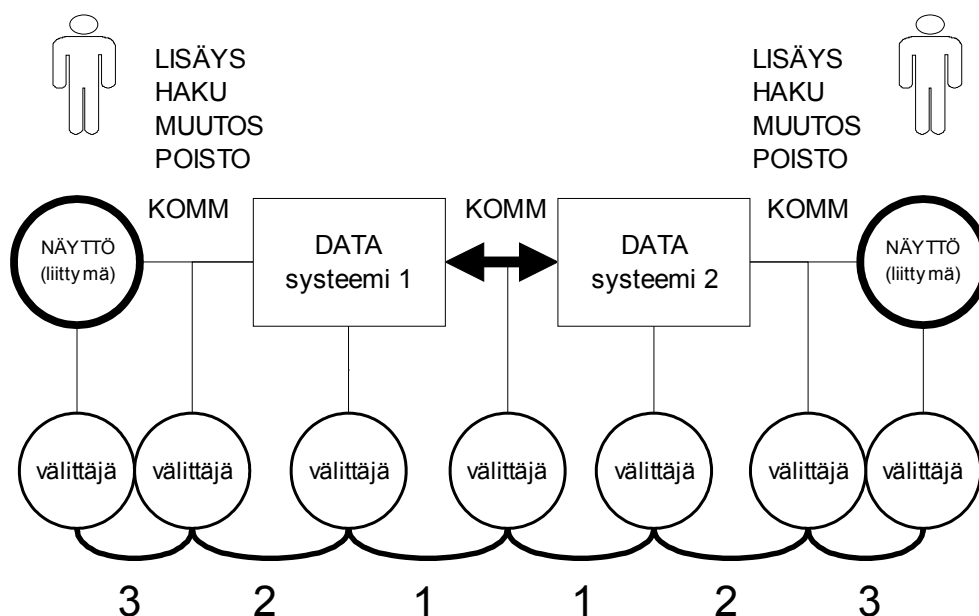
- 13) Erilaiset tietopyynnöt voidaan määritellä hyvin tarkasti (SPEX).
- 14) Erilaisille tietopyynnöillä pitää olla omat hyvin tarkat määritykset (SPEX).
- 15) Tietystikin erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä kehitetään koko ajan lisää.
- 16) Uusia tietoteknisiä järjestelmiä kehitetään koko ajan lisää.
- 17) Tietopyynnöt jatkossa kehitettävien uusiin tietojärjestelmiin pitää määritellä hyvinkin tarkasti (SPEX).

Erilaisten välittäjien huomiointi tietopyynnöissä

Tähän kohtaan voi todeta erilaiset välittäjät eri systeemien/järjestelmien välillä. Käytännössä tietopyyntö voi koskea samaan aikaan useampaa toimijaa – eli myös välittäjiä. Tämän vuoksi voi tehdä muutaman ehdotuksen:

- 18) Samalla tietopyynnöllä voidaan tehdä HAKUjen pyyntö useammalle välittäjälle samaan aikaan.

8390
8391
8392
8393
8394
8395
8396
8397
8398
8399
8400
8401
8402
8403
8404
8405
8406
8407
8408
8409
8410
8411
8412
8413
8414

Ehdotuksia huomioitavaksi luottamuksellisen viestin salaisuuden perustuslakisääntelyn tarkistamisen kannalta

Edellä olevan perusteella voi esittää muutaman ehdotuksen:

- 19) **HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä on määriteltävä hyvin tarkasti.**
- 20) **HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä voidaan määritellä asetuksilla.**
- 21) **Jokainen HAKU erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä pitää perustella hyvin tuomioistuimelle.**

Lyhyesti todeten laissa voidaan määritellä luottamuksellisen viestin seurannassa käytettävät periaatteet, mutta myös hyvin perusteluilla asetuksilla voidaan täydentää lakia.

Yksi hyvä esimerkki voisi olla tuomioistuimen antama lupa sähköpostiliikenteen seurantaan. Käytännössä asetuksella voisi määritellä lupamenettelyn sähköpostiliikenteen seurantaan, jolloin asetuksessa määriteltäisiin hyvin tarkasti tietopyyntö koskien sähköpostiliikenteen seuranta.

Esimerkkinä sähköpostiliikenne on mielestäni kokoelma luottamuksellisia viestejä, joihin pätee luottamuksellisiin viesteihin liittyvä lainsäädäntö. Lisäksi asetuksessa pitäisi määritellä hyvin tietopyyntö, jolla määriteltäisiin tarkasti yksityiselle sähköpostioperaattorille lähetettävä tietopyyntö tuomioistuimen antamalla luvalla.

Toinen hyvä esimerkki voisi olla tuomioistuimen antama lupa matkapuhelimien käyttöön liittyvään seurantaan. Asetuksella voisi määritellä tietopyynnöt matkapuhelimien käyttöön liittyvään seurantaan, jolloin yksityisille matkapuhelinoperaattoreille lähetettävät tietopyynnöt voidaan määritellä hyvinkin tarkasti.

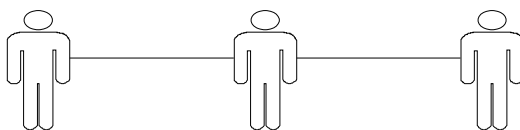
Käytännössä yksi osa asetuksia voisi olla erilaisten lomakkeiden määrittely erilaisille tietopyynnöille, jolloin lomakkeille voidaan laittaa kaikki tietopyyntöön liittyvät asiat. Tämän jälkeen voi tuomioistuin antaa luvan viestien seurantaan oikein täytettyyn lomakkeeseen perustuen.

8415
8416
8417
8418
8419
8420
8421
8422
8423
8424
8425
8426
8427
8428
8429
8430
8431
8432
8433
8434
8435
8436
8437
8438
8439
8440
8441
8442
8443
8444
8445
8446
8447

Eri henkilöiden suhteista?

8448

8449

8450

8451

Käytännössä tietopyynnöt voivat koskea useampaa henkilöä, jolloin voidaan selvittää erilaisia yhteyksiä eri henkilöiden välillä.

8452

8453

8454

22) Jokainen HAKU koskien eri henkilöitä pitää perustella hyvin tuomioistuimelle.

8455

23) Jokaisen henkilön tietoja varten tehty HAKU pitää perustella erikseen.

8456

8457

Lopuksi: kansalaisten turhaa pelottelua pitäisi välttää!

8458

8459

Loppujen lopuksi täytyy todeta, että perustuslaillinen oikeus viestinnän salaisuuteen on hyvin tärkeä asia. Tässä kyselyssä on kyse viestinnän salaisuuteen liittyvä heikennys, joten tällainen heikennys pitääkin perustella erittäin hyvin huomioiden perustuslain määräykset.

8460

8461

8462

8463

Tietysti erilaisen rikollisuuden selvittäminen on tärkeä asia.

8464

Toisaalta ihmisten pelottelua erilaisilla terroristi-iskuilla pitäisi välttää.

8465

8466

Mahdollisten terroristi-iskujen päälle emme todellakaan kaipaa mitään poikkeusolojen lainsäädännön käyttöönottoa.

8467

8468

8469

Jotkut toimijat eri maissa ovat vaatineet poikkeusolojen lainsäädännön käyttöönottoa terroristi-iskujen jälkeen, mutta Suomessa meidän pitäisi välttää tällaisia äärimmäisiä toimenpiteitä.

8470

8471

8472

214.2. Oliko liian salliva lausunto? / 18.3.2017

8473

8474

Erilaiset haut erilaisista tietoteknisistä järjestelmistä olivat keskeisessä osassa antamassani lausunnossa. Oma ehdotus oli erilaisten hakujen erittäin hyvä perustelu tiedustelua valvovalle (erityis)tuomioistuimelle, jos erilaisiin hakuihin oikeasti päädytään lainsäädännön keinoilla.

8475

8476

8477

8478

Toisaalta pohdin ihmisten pelottelua erilaisilla terrorismi-iskuilla. Paljon suurempi uhka yksittäiselle henkilölle on erilaiset liikenneonnettomuudet. Lisäksi terrorismi-iskut keskittyvät maihin, joissa turvallisuustilanne on jo valmiiksi hyvin heikko esimerkiksi erilaisten sotien seurauksena.

8479

8480

8481

8482

8483

Tietysti terrorismiin liittyvää rikollisuutta pitää seurata asianmukaisesti, mutta asiat pitäisi asettaa oikeisiin mittasuhteisiin.

8484

8485

8486

Myymmekö länsimaissa oman vapautemme turvallisuudentunteen takia? Tämä on tietysti erittäin hyvä kysymys!

8487

8488

215. Keskeytykset, syvä ajattelu ja keskeytysten tekniikat

215.1. Syvän ajattelun harvinaisuus ja keskeytysten tekniikat? / 28.11.2016

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_68

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 28.11.2016

Syvän ajattelun harvinaisuus ja keskeytysten tekniikat?

Kurikan kaupungin työsuojeluvaltuutettuna Kirsti Lähdesmäki otti hyvin asiallisesti kantaa (24.11.) avokonttoreiden erilaisista ongelmista viitaten erilaisiin tutkimuksiin.

Myös minun kirjastoon on päätynyt asiaa avokonttoreiden ongelmista. Käytännössä avokonttorit aiheuttavat koko ajan erilaisia ongelmia jatkuvien keskeytysten vuoksi.

Toisaalta voimme todeta erilaisten tietotyön lisääntymisen, jolloin myös Kurikan kaupungin palveluksessa on iso joukko erilaisia tietotyön tekijöitä.

Tietotyön luonteeseen kuuluu kyky keskittyä eri asioihin syvästi, jolloin voisi puhua syvästä ajattelusta.

Käytännössä nykyään on koko joukko asioita, jotka nimenomaan häiritsevät syvää ajattelua.

Itse olen kirjoittanut keskeytysten tekniikoista, jolloin on koko joukko erilaisia sähköisiä järjestelmiä häiritsemässä syvän ajattelun vaatimaa keskittymistä.

Nykyisin keskeytysten sähköiset tekniikat ovat lisääntyneet, jolloin häiriöitä tulee koko ajan entistä useammin verrattuna aikaisempaan tilanteeseen.

Itse olen todennut, että erilaisia sähköisiä keskeytysten tekniikoita pitäisi standardisoida, jolloin olisi mahdollista yhdellä toiminnolla laittaa kiinni erilaiset sähköiset järjestelmät.

Eli yhdellä toiminnolla pitäisi saada kiinni mm. (äly)puhelimet, sähköposti, sosiaalisen median järjestelmät ja keskusteluohjelmat. Nyt joudumme laittamaan erikseen kiinni jokaisen sähköisen järjestelmän, mikä käytännössä vaatii paljon aikaa ja vaivaa.

Tosiasiassa tuollainen keskeytyksen tekniikoiden yhden toiminnan kehittäminen vaatisi kansainvälisen standardisointihankkeen, jota ei ole minun tietojen mukaan aloitettu.

8489

8490

8491

8492

8493

8494

8495

8496

8497

8498

8499

8500

8501

8502

8503

8504

8505

8506

8507

8508

8509

8510

8511

8512

8513

8514

8515

8516

8517

8518

8519

8520

8521

8522

8523

8524

8525

8526

8527

8528

8529

8530

8531

8532

8533

8534

Ennen tuollaista yhden toiminnon kehittämistä joudumme ratkaisemaan syvän ajattelun ongelmia nykyisellä tietämyksellä – myös Kurikassa. 8535

8536

8537

Paras tapa olisi selvittää nykyisen tietämyksen keinot erilaisten keskeytysten vähentämiseen, jolloin Kurikassa voitaisiin suunnitella uudet toimistotilat ilman avokonttoreita. 8538

8539

8540

Lyhyesti: ehdoton kiello avokonttoreille! 8541

8542

Jukka Rannila 8543

kaupunkilainen 8544

8545

215.2. Asianmukainen kirjoitus avokonttorien ongelmista 8546

8547

Tämä kirjoitus julkaistiin siis 24.11.2016 lehdessä ja tein jonkinlaisen vastineen 28.11.2016 lehteen. 8548

8549

8550

24.11.2016 / JP-Kunnallissanomat 8551

8552

Menisinkö töihin avokonttoriin?? 8553

8554

Avokonttori, maisemakonttori, monitilatoimisto - rakkaalla lapsella on monta nimeä. Kurikan kaupungille ollaan suunnittelemassa uutta hallintorakennusta vanhan tilalle. 8555

8556

8557

Suunnitteluryhmä oli päätenyt avokonttoriratkaisuun, joka ainakin allekirjoittaneelle tuo mieleen kuvan isosta salista, jossa tarkkaan aseteltujen pöytärivien ääressä konekirjoittajarouvat kirjoittavat puhtaaksi valmista tekstiä. 8558

8559

8560

8561

Suunnitelmissa lienee konttorimalli, jossa on erilaisia avoimia työpöytäratkaisuja täydennettynä puhelinkopeilla puhelimessa puhumista varten ja pieniä rauhallisia lasikoppeja, joissa on mahdollista käydä kahdenkeskisiä neuvotteluja, jos tila on vapaana. 8562

8563

8564

8565

Erilaisia avokonttoreita on suunniteltu jo 1960-luvulla ja silloin niitä kutsuttiin maisemakonttoreiksi. Viime vuosikymmeninä on avokonttoreista saatu runsaasti tutkimustietoa ja yhteenvetona voi sanoa, että ne eivät ole vastanneet siihen odotukseen, mihin ne on kehitetty. 8566

8567

8568

8569

Päinvastoin tutkimukset osoittavat, että työntekijät ovat tyytymättömämpiä ja väsyneempiä, heidän keskittymiskykynsä on heikompaa ja virheet lisääntyvät ja tuottavuus laskee, selviää Työterveyslaitoksen tutkimuksesta. 8570

8571

8572

8573

Tutkimuksesta selviää myös, että melu on avotoimistojen suurin haittatekijä ja se vaikuttaa myös rauhaan, työ suorittamiseen, työhyvinvointiin ja on stressitekijä. 8574

8575

8576

Toisaalta nuorten mukaan edut voittavat haitat, koska avokonttoreissa on helpompi olla tekemisissä ja seurustella työkaverien kanssa. Tämä seurustelu saattaa monen muun työntekijän mielestä olla häiritsevää, kun yrittää keskittyä omaan työhönsä ja pöydän kulmalla on aina joku notkumassa ja häiritsemässä omaa ja toisten työskentelyä. 8577

8578

8579

8580

8581

Avokonttoreista ei ole saatu sellaista taloudellista hyötyä kuin on oletettu, koska vastaavasti työntekijät voivat huonosti ja tutkimukset ovat paljastaneet, että avokonttoreissa työskentelevät ovat enemmän sairauslomilla kuin pienemmissä konttoreissa työskentelevät.	8582 8583 8584 8585
Avoimessa tilassa äänet, tuoksut ja tautien aiheuttajat pääsevät esteettä kulkemaan ja mitä siitä seuraa?	8586 8587 8588
Monitilatoimistoista ei ole vielä samalla tavalla tutkimustietoa kuin avo- ja koppikonttoreista, suunnittelijat ylistävät niitä, mutta käyttäjät eivät ole samaa mieltä.	8589 8590 8591
Meluongelmat eivät kokonaan ratkea ja ympäristö häiriintyy koppien välillä ramppaavista ihmisistä. Työterveyslaitoksen mukaan monitilatoimistoja suunnitellaan liian usein hosumalla, vaikka jokainen toimisto pitäisi suunnitella käyttäjien mukaan.	8592 8593 8594 8595
Entä miten suhtautuu asiakas, jonka on kerrottava henkilökohtaisia asioitaan mm. erilaisiin avustus- ja lupahakemuksiinsa tai jopa riita-asioidensa ja maksuongelmiensa ratkaisemiseksi koko konttorin kuullen?	8596 8597 8598 8599
Asiakas jättää oleellisia asioita helposti "julkisesti" kertomatta tai hänelle syntyy mielikuva, että hän häiritsee muita konttorissa työskenteleviä. Tämä ei ainakaan paranna asiakkaan oikeutta saada hyvää ja luottamuksellista palvelua, eikä lisää halua asioida kyseisessä virastossa.	8600 8601 8602 8603
Villeimmissä visioissa toimistossa ei olisi kenelläkään omaa työpöytää, vaan aamulla ensiksi ehtivä saa parhaan paikan ja viimeisenä tuleva vaeltaa läpi salin etsien itselleen ja edellisenä päivänä työväljälleen paikkaa.	8604 8605 8606 8607
Ongelma lienevät myös paperiset arkistot, joita yhä edelleen kuitenkin tarvitaan. Jos henkilöllä ei ole omaa työpistettä, hän joutuu ramppaamaan edestakaisin sinne, missä papereita säilytetäänkin.	8608 8609 8610
Tutkijat suosittelevat, että jos henkilön työ edellyttää jatkuvasti intensiivistä keskustelua keskittymistä tai luottamuksellisia keskusteluja, eikä juurikaan ole, on henkilö syytä sijoittaa omaan työhuoneeseen.	8611 8612 8613 8614
En usko, että tällainen järjestelmä on työnantajalle erityinen vetovoimatekijä kun uutta työvoimaa rekrytoidaan ja kannattaakin miettiä tarkkaan hyödyt ja haitat. Monissa työpaikoissa kuitenkin taistellaan osaajista ja mietitään, millaisissa olosuhteissa työntekijät voivat hyvin.	8615 8616 8617 8618
Jos hanke saa tuulta alleen, täytyy toivoa päättäjiltä viisautta katsoa mieluummin eteenpäin kuin taaksepäin.	8619 8620 8621
KIRSTI LÄHDESMÄKI työsuojeluvalltuutettu Kurikan kaupunki	8622 8623 8624 8625
215.3. Mitä tiedämme keskeytysten ongelmista? / 18.3.2017	8626
Newport (2016) on luettuna jollain tasolla. Newport (2016) käyttää termiä "Deep work". Ehkä sitä voisi ajatella syvän ajattelun työksi. Kalliomäki-Levanto (2009) on selattu jollain tasolla.	8627 8628 8629 8630

Syvä ajattelu? Syvän ajattelun keskeytykset? Syvän ajattelun harvinaisuus?	8631
	8632
Oma havainto (kerraten) on erilaisten teknisten välineiden kokonaisuuden muodostavan melkoisen paljon tekijöitä häiritsemään syvää ajattelua. Uusien välineiden ja uusien järjestelmien määrä ja laatu aiheuttavat erilaisia ongelmia.	8633
	8634
	8635
	8636
Mikä olisi moniajon ilmiö? Itse olen pitänyt moniajtoa yrityksenä käyttää useampaa teknistä välinettä ja järjestelmää yhtäaikaaisesti. Omien havaintojen ja eri lähteistä kertyneillä huomioilla voi todeta, että moniajto ei oikeasti onnistu. Käytännössä ihminen voi keskittyä hyvin vain yhteen asiaan kerrallaan, ja moniajto on monesti harhaa.	8637
	8638
	8639
	8640
	8641
Esimerkinomaisesti voi todeta erilaisten sosiaalisen median järjestelmien lisänneen häiriöalttiutta, koska sosiaalisen median järjestelmät ovat lisääntyneet eri vaiheissa. Kun tähän lisätään älypuhelimet, jotka voivat ilmoittaa sosiaalisen median järjestelmien päivityksistä, niin älypuhelimet voivat antaa koko ajan uusia ja uusia ärsykeitä käyttäjille.	8642
	8643
	8644
	8645
	8646
Vodanovich, Sundaram & Myers (2010) esittävät diginatiivien (digital natives) ja digimuuttajien (digital immigrants) käsitteet, ja esittävät erilaisia tutkimusaiheita asian vuoksi.	8647
	8648
	8649
Carr (2010a, 2010b) voi edustaa digimuuttajaa, joka vielä muistaa ajasta ennen internetin läpilyöntiä. Tapscott (2010) edustaa ajatusta digiaikaan syntyneiden henkilöiden olevan hyvin tehokkaita perustuen heidän uusiin ja erilaisiin toimintatapoihin. Salmela-Aro ym. (2016) kiinnittävät huomiota lasten ja nuorten internetin käytön pimeään puoleen.	8650
	8651
	8652
	8653
	8654
Varmaankin voi todeta erilaisten näkökulmien (myönteinen, utelias, kielteinen) vallitsevan tässäkin asiassa.	8655
	8656
	8657
Itse (syntynyt 1974) muistan vielä jotain ajasta ennen matkapuhelimien, älypuhelimien ja internetin läpilyöntiä. Varmaankin olen sitten digimuuttaja, koska en ole käyttänyt koko ikääni erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä. Diginatiivit ovat vastaavasti käyttäneet koko ikänsä erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä. Internet löi Suomessa läpi 1994/1995 paikkeilla, jonka jälkeen syntyneille internet taitaa olla hyvinkin tuttu asia.	8658
	8659
	8660
	8661
	8662
	8663
Pitääkö syvää ajattelua harjoitella erikseen? Hyvä kysymys!	8664
	8665
Oma havainto on keskittyneen tekemisen harjoittelu. Joillekin meistä voi olla vaikeuksia keskittyä johonkin asiaan pidemmän aikaa. Esimerkkinä voisi olla jonkun tekstin lukeminen jollain tietoteknisellä välineellä, joka voi kuitenkin ottaa koko ajan vastaan erilaisia päivityksiä eri järjestelmistä.	8666
	8667
	8668
	8669
	8670
Pitääkö joskus maksaa erikseen palkkaa sellaisille henkilöille, jotka jaksavat tehdä pitkään erilaisia tehtäviä hyvin keskittyneesti? Tätä voisi kysyä hyvin perustellusti.	8671
	8672

216. Liikennehankkeiden pitkästä kestosta

216.1. Valtion rahakirstun vartioinnista / 2.3.2017

Pysyvä linkki:

http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_69

JP-Kunnallissanomat

julkaistu: 2.3.2017

Valtion rahakirstun vartioinnista

Torstain 23.2. lehdessä Stig Björkholm puhdisti ajatuksiaan Jalasjärven liikenneasioista. Kävin katsomassa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tiedot Jalasjärven liikennehankkeista.

Viimeisin päivitys www-sivulle oli tehty 8.2.2017 tilanteessa, jolloin oli luettavissa seuraavat tiedot: ”Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on laatinut tiesuunnitelmaa Jalasjärven Kivistönkylään valtateiden 3 ja 19 liittymäalueelle. Alueelle on aiemmin vuonna 2013 laadittu kiertoliittymään perustuva suunnitelma, mutta ratkaisu on muuttunut. Uudessa suunnitelmassa tulisi ramppi valtatie 3 ali ja muuten valtatieliittymä säilyisi ennallaan. Ramppi tulisi Seinäjoelta Tampereen suuntaan meneville. Lisäksi suunnitelma sisältää yksityisteitä, katujen ja kevyen liikenteen väylien järjestelyjä molemmilla valtateilla noin kilometrin säteellä risteysalueesta. Tiesuunnitelmaan liittyen on tehty vielä myös meluselvityksiä. Tämän jälkeen tiesuunnitelma vielä tarkentuu ja rakentamisen aikataulusta odotetaan vielä päätöksiä. Tiesuunnitelman muutokseen liittyy myös se, että Kurikan kaupunki on muuttanut asemakaavaansa alueella.” (päivitetty 8.2.2017)

Olin vuoden 2016 puolella kyseisen tiesuunnitelman esittelytilaisuudessa. Hankkeen aikana on ollut erilaisia henkilövaihdoksia.

Toisaalta vuoden 2015 eduskuntavaalien aikana tuli selväksi liikenneverkkojen korjausvelka, jonka korjaamiseen nykyinen hallitus (Sipilä) on varannut omat määrärahasa. Näillä määrärahoilla ei kuitenkaan ratkaista koko korjausvelkaa.

Liikennehankkeet kestävät pitkään ja rahoitus tulee loppujen lopuksi Eduskunnan päätösten mukaisesti. Joku Jalasjärvi (ei kun Kurikka) joutuu vain sopeutumaan valtionhallinnon päätöksiin.

Stig totesi, että jonkun pitäisi ottaa vastuuta liittymän (liikenneympyrän) rakentamisesta. Kyllä vastuu palautuu takaisin valtiotason päättäjiin, jotka loppujen lopuksi päättävät liikenneverkkoon sijoitettavien varojen määrästä. Toisaalta tiedämme hyvin valtion velkaantumisen, joka ei voi olla pitkän päälle paras ratkaisu.

Toisaalta olen pohtinut kansalaisten veronmaksuhalukkuutta, koska suurin osa meistä haluaa hyvät lähipalvelut, joista yksi osa on sujuva liikenne omalla kotiseudulla.

Paras tapa varmaan olisi veroehdotuksen mukaan liitettävät tiedot omaa kotiseutua koskevaan rahankäyttöön sekä valtion että kunnan puolelta. Tämän lisäksi voisi olla tiedot oman kotiseudun hankkeista, joihin yritetään saada rahoitusta. 8719
8720
8721

Itse uskoisin omaa kotiseutua koskevan rahankäytön tiedottamisen parantavan veronmaksuhalukkuutta. Tällöin voitaisiin saada jumittuneet tiehankkeet valmiiksi. 8722
8723
8724

Jukka Rannila 8725
kaupunkilainen 8726
8727

216.2. Jalasjärven Kivistön alueen liikennejärjestelyistä 8728

Tähän kirjoitukseen tein oman vastakirjoituksen. 8729
8730
8731

JP-Kunnallissanomat / julkaistu: 23.2.2017 8732
8733

Voi hyvät pyssykät 8734
8735

Kärkkäästi haukumme kulloinkin poliittista valtaa pitäviä. Täällä perustasollakaan ei kukaan ota vastuuta, eikä varsinkaan saa mitään aikaan. 8736
8737
8738

Seinäjoen liikenneympyrään aloitti TE-keskus suunnittelun lehtitiedon mukaan 2015. Asian alullepano oli jo yli kymmenen vuotta ennen. Saatiin siinä jo yhdenlaiset rahatkin, jolla olisi saanut hyvän ajoliittymän (lisäkaistan) ABC:n liikenneympyrän jälkeen Vaasan suuntaan lähteville. Siihen on joku fiksu tieinsinööri varannut kiihdytyskaistan tilan, aina sillalle saakka. 8739
8740
8741
8742
8743

No mitä, tietä alettiin suunnitella kuin Rooma Akropolista. Rahat menikin muutaman talon lunastamiseen ja tieviivojen piirtelyyn, hyvä ettei hautausmaata pitänyt siirtää. 8744
8745
8746

Ne talojen lunastusrahat olisivat riittäneet sekä puuttuvaan liikenneympyrään että ABC:n oikealle lähtevään rakennusvaiheessa varattuun kiihdytyskaistaan. Nyt myötämaahan pitää myös liukkaalla pysähtyä, jos vasemmalta tullaan. Sen sijaan voisi jatkaa omaa kaistaa, kuten muualla liittymissä tehdään. 8747
8748
8749
8750
8751

Kymmenen vuotta on odotettu valtion jättipottia. Onkohan näillä suursuunnittelijoilla tullut pieneen mieleen, kuinka Jalasjärvi kuihtuu. Kuinka koko etelään menevä Seinäjoelta tuleva liikenne takkuu? Asuntoja olisi myynnissä vaikka kuinka. Kaikki muuttaa Seinäjoelle, vaikka asunnon saa täältä yli satatonna alle Seinäjoen hinnan. Odottelisitteko itse töistä tullessa varttitunnin pahimmillaan samassa risteyksessä? 8752
8753
8754
8755
8756
8757

Ottakaa nyt joku vastuuta, että liittymä tulee ja pikaisesti. Ajan Euroopassa joka vuosi. Ranskan pikkuteiden takkuisuus laitettiin kuntoon liikenneympyröin muutamassa vuodessa. Ympyrät on isoja rekkain ajaa, vilkkua käytetään ja liikenne toimii. 8758
8759
8760
8761

Ottakaa nyt edes yksi ympyrä rakentaa erääseen ”Suomen verisuoniston tärkeään liittymään”. Siitähän palkkaa maksetaan, että töitä tehdään ja vastuuta otetaan. 8762
8763
8764

STIG BJÖRGHOLM 8765
8766
8767

216.3. Kiireellistä ja kiireetöntä jälkiarviointia / 18.3.2017

	8768
	8769
Jalasjärven Kivistön alueen liikennejärjestely, eli valtatie 3:n ja kantatie 19:n risteys, on hankkeena ollut hyvin pitkä. Itse olen ollut kahdessa hanketta käsittelevässä esittelytilaisuudessa. Hankkeen aikana on henkilöstöä vaihtunut hankkeeseen liittyvissä yhteisöissä. Eli hanke on kestänyt pitkään ja erilaisia suunnitelmia on ollut useampikin.	8770 8771 8772 8773 8774
16.3.2017 oli Jalasjärven kirjastossa tilaisuus, jossa Kurikan kaupungin uusi kunnanjohtaja Anna-Kaisa Pusa oli muutaman viranhaltijan kanssa kuulemassa kuntalaisia.	8775 8776 8777
Ymmärrettävästi 16.3.2017 oli keskustelua Kivistön alueen järjestelyistä. Kurikan kaupungin ja eri viranomaisten yhteistyö on edennyt omalla tahdillaan, jolloin Kivistön alueen järjestelyistä kiinnostuneet henkilöt ovat voineet kokea melkoista turhautumista eri tavoin hankkeen hitaan etenemisen vuoksi. Erityisesti liike-elämän edustajat voivat harmitella hankkeen hitautta ja eri vaiheissa muuttuneita tiejärjestelyiden suunnitelmia.	8778 8779 8780 8781 8782 8783
Valitettavasti liikennejärjestelmien kehittäminen on aina välillä suhteellisen hidasta riippuen eri syistä. Eli valtion, kuntien ja eri viranomaisten prosessit voivat olla hitaita verrattuna nopeammin päätöksiä tekevään yritystoimintaan.	8784 8785 8786 8787
Omassa kirjoituksessa pohdin suomalaisten veronmaksuhalukkuutta. Oma veikkaus on, että moni suomalainen haluaa säilyttää hyvät julkiset palvelut, joten veronmaksuhalukkuutta voi oikeasti löytyä. Asia pitäisi tietysti selvittää asianmukaisesti.	8788 8789 8790 8791
Omassa kirjoituksessa pohdin oman kunnan ja valtion rahankäytön tiedottamista kansalaisille, koska käsitys oman kunnan ja valtion rahankäytöstä voi perustua vääriin olettamuksiin.	8792 8793 8794
Vuoden 2015 aikana tuli vastaan eri lähteistä Suomen tiestön korjausvelka, jota nykyinen hallitus (Sipilä) yrittää ratkaista edes joiltain osin.	8795 8796 8797
Toisaalta aina välillä ihmettelen näitä ristiriitaisia lausuntoja (vrt. ⁵³ Elinkeinoelämän keskusliitto, ⁵⁴ Suomen Yrittäjät, ⁵⁵ Keskuskauppakamari, ⁵⁶ Perheyritysten liitto). Välillä he valittelevat esimerkiksi tieliikenteen ongelmista. Välillä he haluavat verotuksen kehittämistä – esim. veronalennus. Jos haluaa hyvät julkiset palvelut yrityksille, niin niistä pitäisi olla valmis maksamaan jotain. Jos haluaa Suomen tiestön korjausvelkaan korjauksia, niin siitäkin pitäisi olla valmis maksamaan jotain.	8798 8799 8800 8801 8802 8803

53 <https://ek.fi>, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

54 <https://www.yrittajat.fi>, Suomen Yrittäjät

55 <http://kauppakamari.fi>, Keskuskauppakamari

56 <http://www.perheyritys.fi/>, Perheyritysten liitto

	8804
217. Kokemuksia tutkielma/tutkimuskurssilta	8805
	8806
217.1. Tilastoja ja alustavia ajatuksia / 18.3.2017	8807
	8808
Vuosien 2009-2014 aikana oli mahdollisuus osallistua tutkielma/tutkimuskurssin ohjaajaksi, jos oli hyväksytty jatko-opiskelija. Lisäksi voi mainita, että olin yhden pro gradu -työn toisena ohjaajana.	8809
	8810
	8811
Tähän kohtaa voi ottaa tilastot eri kursseilta:	8812
	8813
kevät 2009: kuusi (6) arvosanan saanutta opiskelijaa	8814
syksy 2009: kolme (3) arvosanan saanutta opiskelijaa	8815
kevät 2011: kaksi (2) arvosanan saanutta opiskelijaa	8816
kevät 2012: yksi (1) arvosanan saanut opiskelija	8817
syksy 2012: yksi (1) arvosanan saanut opiskelija	8818
kevät 2013: yksi (1) arvosanan saanut opiskelija	8819
kevät 2014: kaksi (2) arvosanan saanutta opiskelijaa.	8820
	8821
Näiden lisäksi on joukko opiskelijoita, jotka eivät saaneet arvosanaa kurssilta. Tietysti tällaiset keskeytykset ovat harmillisia eri sidosryhmille.	8822
	8823
	8824
Sittemmin ohjeet muuttuivat, jolloin kurssien ohjaajien pitää olla yliopiston palkkalistoilla. Eli omalta osaltani en ole sittemmin tehnyt kurssien ohjaustyötä kevään 2014 jälkeen, koska en ole yliopiston palveluksessa.	8825
	8826
	8827
	8828
Oma ajatus tässä kohtaa on julkaista omat opit tutkielma/tutkimuskurssin perusteella, koska ohjaus sinänsä ole mitään salatiedettä. Hakala (1996) on luettu jollain tasolla, joten olen ainakin osittain noudattanut hänen ohjeitaan.	8829
	8830
	8831
	8832
217.2. Ohjeistus kevään 2014 tutkielmakurssille / Versio 14.1.2014 tilanteessa	8833
	8834
	8835
Jukka Rannilan ohjeistus kevään 2014 tutkielmakurssille	8836
	8837
(Huomio: keväällä 2014 on numerointi uusittu ja kevään 2013 ohjeeseen nähden on kappaleita tiivistetty)	8838
	8839
	8840
1. Soitto Jukka Rannilalle	8841
	8842
Kurssin ohjaus alkaa soittamalla Jukka Rannilalle.	8843
	8844
Tässä puhelinsoitossa käydään läpi muutama perusasia, ja laitetaan kurssin ohjaus alkuun.	8845
	8846
2. Kaikki palaute on tarkoitettu myönteiseksi – aivan oikeasti	8847
	8848

KAIKKI palaute kurssilla on tarkoitettu myönteiseksi. 8849

Aikaisemmillä kursseilla on joku voinut kokea, ettei annettu palaute ole ollut myönteistä, jos/kun on lukenut palautteen sähköpostista. Näin ei ole missään tapauksessa, vaan jokainen palaute on pyrkimys auttaa ohjattavaa eteenpäin. 8850
8851
8852
8853

Voi tuntua, että omaa työtä riepotellaan aivan kohtuuttomasti, jos ei ole aikaisempia kokemuksia pienestäkään tutkimustyöstä. Tosiasia on kuitenkin, että oman tekstin kovaankin käsittelyyn tottuu, eikä sitä pidä mitenkään säikähtää. Edelleen – kaikki palaute on tarkoitettu myönteiseksi palautteeksi. 8854
8855
8856
8857
8858

3. Miksi ohjeistus on näin pitkä / laaja? 8859 8860

Lyhyesti voi todeta, että jokaisessa neuvossa / ohjeessa on taustalla useammalle opiskelijalle annettu sama neuvo. Tietenkään tätä ohjetta ei tarvitse heti oppia ulkoa, ja aloitamme jostain hyvässä yhteistyössä. Pala kerrallaan. 8861
8862
8863
8864
8865

4. Tiivistelmää Juha T. Hakalan opeista / ”Hyvän” vai ”Täydellisen” tavoittelu? 8866

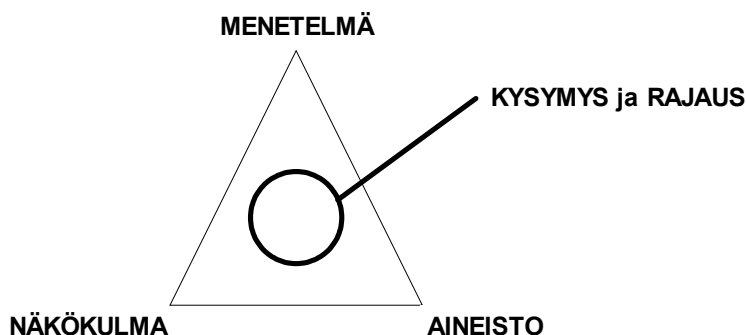
”Hyvän” tavoittelu on parempi kuin ”Täydellisen” tavoittelu – itse olen tullut tähän tulokseen myös itsekin voimakkaammin. Kurssin alussa kannattaa pohtia, että mikä olisi ”Hyvä” tavoite tutkielmakurssille, koska monesti voidaan asettaa aivan liian kovia tavoitteita tutkielmakurssillekin. 8867
8868
8869
8870

5. Heti alussa on päätettävä: aikataulutavoite ja arvosanatavoite 8871 8872

Eli heti tämän lukemisen jälkeen päätä seuraavat: 8873
8874

- mikä olisi hyvä tavoiteltava arvosana? 8875
8876
- millaisella aikataululla aiot arvosanan saavuttaa? 8877
8878

6. Edellisten kurssien opetuksia (kevät 2009, syksy 2009, kevät 2011, kevät 2012, syksy 2012, kevät 2013, syksy 2013) 8879 8880 8881

Edellisiltä kursseilta on tullut jonkin verran oppia, ja tässä lyhyesti tärkeimpiä. Itse olen käsitteellistänyt kurssin ohjauksen perusteella oppimani asiat kuvaan. 8883
8884
8885

Kaiken tutkimuksen keskellä on tutkimuskysymys, joka määrittelee tutkimusmenetelmän. Kun tutkimusmenetelmä on kunnossa, niin voidaan määritellä aineisto, joka pitää kerätä tutkimuskysymyksen mukaisesti. Näkökulma selviää tarkemmin tutkimuskysymyksen perusteella, koska eri näkökulmista nähdään samasta ilmiöstä erilaisia piirteitä. 8886
8887
8888
8889

8. Millainen on hyvä tutkimuskysymys? 8890 8891

Nyt olen korostanut hyvää tutkimuskysymystä, mutta millainen on oikeasti hyvä tutkimuskysymys? Onneksi voimme ottaa tähän apua aikaisemmista tutkielmien ohjaamisen opastuksesta: 8892
8893
8894
8895

2.4 Hyvän aiheen kriteerit 8896

1. Kiinnostaaako aihe todella sinua? 8897
  2. Onko aihe sopiva tieteenalallesi? 8898
  3. Opettaako aiheen tutkiminen sinulle jotakin? 8899
  4. Onko aiheella yhteiskunnallista tai tieteensisaistä merkitystä? 8900
  5. Onko työillesi sopiva ohjaaja? 8901
  6. Onko aihe toteutettavissa kohtuullisessa ajassa? 8902
  7. Onko aiheesta saatavissa tarpeeksi tietoa? 8903
  8. Onko aihe sellainen, että tutkimus on mahdollista, kun otetaan huomioon: 8904
    - a) taloudelliset voimavarat 8905
    - b) tutkimuksen kohteeksi valitut henkilöt 8906
    - c) tarvittavat erikoislaitteet tai muu kallis materiaali 8907
    - d) tarvittavat kirjastopalvelut 8908
  9. Onko aihe sellainen, että kykysi pääsevät esiin? 8909
  10. Voitko tutkimuksesi avulla lisätä tietoa tai ymmärrystä aiheesta? 8910
- (Hirsjärvi ym. 2000, otsikot kopioitu sivuilta 67-70) 8911

9. Tutkielman suorittaminen mitoitetaan kunkin elämäntilannetta vastaavaksi !!! 8912 8913

TIETYSTI lähdemme siitä, että jokainen kurssin suorittaminen mitoitetaan vastaamaan kunkin opiskelijan elämäntilannetta – kotiäiti on eri tilanteessa kuin juuri sairauslomalta palannut työssä käyvä henkilö, jne. elämäntilannetta löytyy. Eli henkilökohtainen mitoittaminen ja aikataulutus tehdään kunkin elämäntilanteeseen soveltuena – hyvässä ja myönteisessä yhteistyössä tietysti. **Kerro reippaasti oma tilanteesi heti kurssin alussa.** 8914
8915
8916
8917
8918
8919
8920

10. Oman työn kuvaaminen on aivan kunniallinen tapa tehdä tutkimusta 8921 8922

Jotkut voivat arastella, että voisiko omasta työstään tehdä jotain kurssin mukaista selvitystä. Oman työn kuvaamisessa ei ole mitään vikaa, koska töiden jälkeen on helppo kirjoittaa, että mitä on tullut tehtyä. Lisäksi oman työn kuvaaminen sujuu helposti, jolloin voidaan nopeasti siirtyä oikeaan tutkimuskysymykseen, joka on oman työn arviointia perusteellisesti pohtien. 8923
8924
8925
8926
8927

11. Yleinen virhe: tutkimusmenetelmästä tulee tutkimuskysymys 8928 8929

Yksi yleinen virhe tutkimuskysymystä kehitettäessä on, että ohjattavat/opastettavat ovat jo päättäneet tehdä esimerkiksi haastattelun tai kirjallisen kyselyn. Tässä kohtaa on sanottava, että edelleen tutkimuskysymys määrää menetelmän – ei toisinpäin. 8930
8931
8932

Lisäksi meidän pitäisi välttää epämääräistä tai jopa dogmaattista (puhdasoppista) uskoa pelkästään laadullisiin tai määrällisiin menetelmiin. Edelleen tutkimuskysymys määrää, että millaisia laadullisia ja määrällisiä menetelmiä käytetään. Tietojenkäsittelytiede on erilainen tutkimuksen ala, koska voimme käyttää hyvin laajaa joukkoa erilaisia menetelmiä, ja menetelmiä on käytettykin laidasta laitaan tutkimuskysymyksen mukaisesti.

Tässä kohtaa on hyvä muistuttaa tutkimusmenetelmien kurinalaisuudesta (Rigour) ja tutkimuskysymysten merkittävyydestä (Relevance). Kun on valittu jokin merkittävä tutkimuskysymys, niin on kuitenkin huolehdittava, että valittu tutkimusmenetelmä toteutetaan niin kuin tutkimusmenetelmän ohjeistuksessa on opastettu.

12. Aineiston keräämisestä tulee liian laajaa toimintaa / Menetelmä vie mennessään?

Juha T. Hakala (2012a, 2012b) totesi, että opiskelijat yleisesti ottaen pitävät aineiston keräämisestä, koska se voi monesti olla mukavaa toimintaa. Esimerkiksi erilaisten ihmisten haastattelu voi tuntua mukavalta toiminnalta, ja haastatteluita kertyy hyvinkin paljon ja/tai haastattelut ovat hyvin laajoja.

Kova totuus iskee kuitenkin vastaan, eli mahdollisesti kerättyä aineistoa on niin paljon, että sen läpikäynti on liian kova vaatimus. Eli käytännössä monesti käykin niin, että esimerkiksi suuresta/laajasta haastatteluaineistosta on pakko keskittyä vain osaan haastatteluaineistoa.

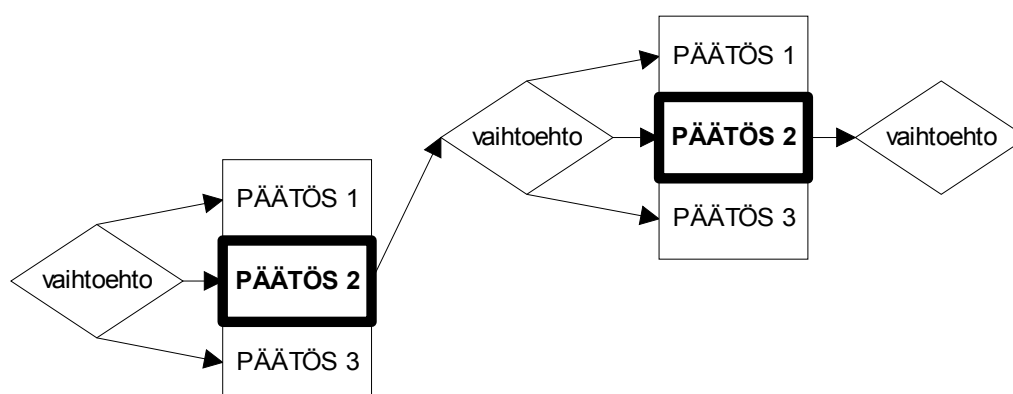
Eli tämän vuoksi tällä kurssilla vältetään tilannetta, jossa opiskelija kerää liian laajat aineistot läpikäytäväksi.

13. Toistoa: keskittyminen opinnäytetyön ”esineeseen” - ei siis prosessiin

Hakalan (2008, 2012a, 2012b) mukaisesti voi todeta, että kurssin aikaisemmat tutkimusraportit ovat opinnäytetyön ”esineitä”, joita voidaan jälkikäteen ihastella monet kerrat. Mutta yksikään aikaisempi kurssin tutkimusraportti ei kerro prosessista ”esineen” takana. Tämän vuoksi tässäkin ohjauksessa on tärkeää prosessin hallinta, jolloin tutkimusprosessi etenee hallittavissa osissa, ja lopputuloksena prosessista on ”esine” - siis tutkimusraportti.

14. Kurssi on iso ongelmanratkaisu prosessi – vaiheistettuna tietysti

Tietojenkäsittelytieteille tutulla tavalla voimme esittää yksinkertaisen vuokaavion tutkimusprosessista (perustuen Hakala 2008, 2012a, 2012b).

8933
8934
8935
8936
8937
8938
8939
8940
8941
8942
8943
8944
8945
8946
8947
8948
8949
8950
8951
8952
8953
8954
8955
8956
8957
8958
8959
8960
8961
8962
8963
8964
8965
8966
8967
8968
8969
8970

8971

Tutkimusprosessissa tulee koko ajan vastaan koko ajan erilaisia vaihtoehtoja ja päätöksen paikkoja. Tärkeintä on perustella jokainen vaihtoehto ja perustella valittu päätös. Tämän jälkeen matka jatkuu eteenpäin, ja taas tulee erilaisia vaihtoehtoja vastaan. Näin tehdään koko kurssin ajan, ja jokainen päätös perustellaan erikseen.

Uusi ehdotus, kevät 2014: Tutkielmakurssin aikana voisi ehkä pitää päiväkirjaa, jossa jokainen tehty päätös on oikeasti kirjattu. Näin voi jälkikäteen osoittaa, että miten tutkimusprosessi on mennyt. Jos tehtyjä päätöksiä tulee tutkielmakurssin aikana paljon, niin kurssin aikana voi tulla unohduksia tehdyistä päätöksistä.

15. Paljonko prosessi vaikuttaa arvosanaan? / Tekstiversioiden määrä ja laatu

Kova tosiasia on, että arvosanan määrää lopullinen hyväksytyt tekstiversio. Prosessin osalta voi sanoa seuraavia tilastoja:

- hakutehtävä ja aiheen esittely on tehty yleensä
- enimmillään olen arvioinut n. 19 erilaista tekstiversiota
- viidelläkin (5) tekstiversiolla on päässyt läpi

Useampi tekstiversio (esim. 19) tarkoittaa, että ohjaaja voi keskittyä myös erittäin ikäviin pieniin yksityiskohtiin, jotka voivat jäädä sanomatta vähemmällä tekstiversioilla.

16. Arvosanaehdotus uutuutena – kevästä 2013 alkaen sääntö

Nykyohjeilla (19.12.2012 alkaen) prosessiin liittyvät seuraavat uudet vaiheet:

- hyvältä vaikuttava tekstiversio antaa aiheen arvosanaehdotukselle
- hyvältä vaikuttavalle tekstiversiolle annetaan arvosanaehdotus
- opiskelijalle annetaan asianmukainen mahdollisuus korjata asioita arvosanaehdotuksen mukaisesti
- korjattu teksti voi olla peruste lopulliselle arvosanalle.

Arvosanaehdotusta on kokeiltu aikaisemmillä kursseilla onnistuneesti.

Eli eri vaiheiden jälkeen olen päätenyt siihen, että kurssin loppuvaiheissa teen asianmukaisen ”Arvosanaehdotuksen”, jonka jälkeen on vielä mahdollisuus korjata viimeisintä tekstiversiota.

Kova tosiasia on, että mahdollisesti ohjaajan lopullinen arvostelu voi sisältää huomioita, jotka olisi voitu huomioida aikaisemmin. Tällöin voi tulla pahaa mieltä, ja helposti kysytään katkerana seuraavaa kysymystä:

”Miksi ohjaaja ei sanonut tätä aikaisemmin?”

Eli mahdollisesti ohjaaja voisi sanoa vasta viimeisessä palautteessa aiheita/asioita, jotka olisi kuulunut sanoa aikaisemmin. Tämän mahdollisen pahan mielen(tilan) välttämiseksi teen kurssin loppuvaiheissa arvosanaehdotuksen, jolloin voi taas pohtia, että onko arvosanaehdotus ”Hyvä” ja ”Riittävä” ottaen huomioon kurssin alussa asetettu arvosanatavoite ja aikataulut.

17. Kirjallisuuden määrä ahdistaa alkuvaiheessa?

Edelleen voi todeta, että kirjallisuuden suuri määrä voi ahdistaa kurssin alkuvaiheessa. Kuinka paljon pitäisi kirjallisuutta oikein oikeasti hallita ilman ahdistuksen tunnetta?

Kirjallisuuteen on nykypäivänä helppo hukkaa, ja aineiston sähköiset muodot eivät ainakaan ole helpottaneet tätä tilannetta. Yleinen virhe näyttää olevan, että tehdään joitain alustavia tietokantahakuja, ja sitten saadaan ahdistuksen tunnetta pitkien kirjallisuuslistojen perusteella.

Lyhyesti voi todeta, että kurssin tutkimusraporttien kirjallisuusluettelot eivät ole mitään pitkiä listoja, vaan kirjallisuus on hallittavissa oleva kokonaisuus. Mutta jonkin verran hukkatyötä tulee, ja aivan kaikki alkuvaiheen lähteet eivät tule lopulliseen lähdeluetteloon.

18. Mikä on tavoiteltava määrä kirjallisuutta?

Kova tosiasia on, että kaiken aineiston muuttuminen sähköiseksi on muuttanut myös meidän kaikkien työskentelytapoja – voidaan joidenkin kohdalla puhua jo ”diginatiiveista”, eli jonkun henkilön osalta sähköiset aineistot ja sähköiset työskentelytavat ovat olleet käytössä koko eliniän ajan.

On mahdollista, että hidas ja keskittynyt lukeminen alkaa olla kova vaatimus joillekin meistä. Eli mahdollista on, että tällä kurssilla joutuisi oikeasti hitaasti ja oikeasti keskittyneesti lukemaan esim. 25 lähdetä. Tällöin yleisesti löytyvä n. 25 lähteen lukeminen oikea ja hidas lukeminen on todella kova ponnistus kaikin puolin – siis joillekin meistä.

Kaiken edellä mainitun perusteella olen ottanut linjaksi, että tutkimusraporteissa pitää selvästi näkyä, että lähteisiin (esim. 25) on **oikeasti perehdytty**. Mieluummin luetaan pari lähdetä vähemmän kuin huitaistakaan huolimattomasti liikaa lähteitä.

19. Sähköposti-ihmiset vahvoilla / Ihmisten jaottelu

Edellä olevasta opiskelijoiden kokemasta yksinäisyydestä voi todeta, että kurseilla ovat parhaiten pärjänneet ne, jotka jaksavat pitää itsensä kiinnostuneina kurssista pelkkien sähköpostiviestien avulla.

Tosiasia on ollut, että väki tekee kirjallisia töitä epäsosiaalisiin aikoihin, eli siis yöaikaan ja viikonloppuisin. Tällöin ei ole ollut mahdollista järjestää esimerkiksi puhelinkeskustelua. Tällöin ovat toki pärjänneet ne, jotka ovat saapuneiden sähköpostiviestien perusteella pystyneet tekemään kirjallisia töitä eteenpäin – jopa epäsosiaalisiin aikoihin.

20. Puhelin-ihmiset ja tapaaminen-ihmiset / Ihmisten jaottelu jatkuu

Eri yhteyksissä on tullut nähtyä, että kaikki ihmiset eivät ole sähköposti-ihmisiä, jolloin tietysti tulee viestinnällisiä haasteita. Olen muutaman palaverin pitänyt, joten tätä voidaan selvittää tarkemmin.

21. Yritän tiedottaa omista aikatauluista

Yritän ilmoittaa mahdollisimman hyvin omista aikatauluistani. Esimerkiksi ilmoitan silloin, jos olen pari päivää matkalla, koska on turha lähettää tekstejä matkan aikana, koska niitä ei silloin kukaan lue.

22. Ohjattava(kin) voi kertoa jotain omista aikatauluistaan

Joskus ohjattavan kannattaa itse ilmoittaa omista aikatauluistaan, koska kurssien aikana on ollut monenlaista elämäntilannetta itse kullakin. Eli: jos olet muutaman päivän pois kuvioista, niin tämä kannattaa ilmoittaa, niin ei ohjaajan tarvitse ihmetellä vastaamattomia sähköposteja.

23. Hakemisto palvelimella www.jukkarannila.fi

Kirjallisuusviitteitä, yms. kerään seuraavaan hakemistoon.

[Hakemiston osoite]

Hakemistoon ei ole linkkiä mistään, joten sitä ei mikään Google.com- tai Info.com-haku pääse penkomaan.

24. Sähköpostiviestien kenttään merkintä: // TK

Jotta kaikki sähköpostiviestit menisivät mahdollisimman nopeasti oikeisiin kansioihin, niin kannattaa laittaa sähköpostiviestien otsikkoihin // TK -merkintä, jolloin viesti menee heti otsikon perustella oikeaan hakemistoon, siis // TK

Voi kuulostaa pieneltä asialta, mutta voin olosuhteiden pakosta olla pois muutaman päivän sähköpostin ääreltä, jolloin on opiskelijoiden oma etu, että heidän viestinsä ovat heti oikeissa kansioissa kun sähköpostiviestejä perataan poissaolon jälkeen.

25. Suositus tutkimusraportin sisällöstä

Tutkimusraportin sisältö on vuosikymmenten saatossa vakiintunut tietynlaiseksi, koska se on koeteltu sadoissa julkaisuissa. Olen eri kursseilla sanonut, että älkää keksikö uusia sisällysluetteloita. Ns. rutinoitunut tutkija tietää tutkimusraportin sisällön ns. lihasmuistista, ja hänen ajatuksen sekoittaminen uusilla sisällysluettelon malleilla ei ole viisasta, koska esim. pro gradu -vaiheessa professori voi väsyä kovin outoihin sisällysluetteluihin.

Tutkimusraportin rakenne kannattaa olla seuraava, perustuen lähteeseen Järvinen & Järvinen (2011), johon törmäätte kurssilla.

Otsikko: kuvaa tutkimuksen yksikäsitteisesti

Johdanto:

- aihepiirin esittely ja tärkeys
- aiheen esittely ja tärkeys
- aikaisemman tutkimuksen puutteiden tai ristiriitojen esittely
- (oman) lähestymistavan esittely ja sen etujen perustelu
- omien tutkimustavoitteiden täsmällinen esittely
- tulokset (lyhyesti)
- muun tutkimuksen jakautuminen lukuihin

Itse tutkimus:

- luvut 2-n (tutkimus etenee järkevällä tavalla ja on hallittu kokonaisuus)

[Aukotonta suositusta lukuihin 2-n ei voi antaa, koska menetelmäoppaassa on erilaisia kirjoituksen suosituksia erityyppisille tutkimuksille.]

Keskustelu-luku	9122
- (tulosten lyhyt kertaus ja suhteutus)	9123
- tulosten tieteellinen merkitys	9124
- rajoitukset	9125
- käytännön suositukset	9126
- jatkotutkimusaiheet	9127
(Johtopäätökset)	9128
	9129
Kun edellä mainittu järjestys on todettu sadoissa tutkimusraporteissa hyväksi, niin sitä ei kannata muuttaa turhan takia.	9130
	9131
	9132
Ilmeisesti PDF-tiedostojen luku ruudulta on muuttanut ihmisten käyttäytymistä, koska joidenkin artikkelien viimeiseksi luvuksi on tullut ”Johtopäätökset”. Tällöin on vielä kerran sanottu hyvin tiiviisti, että mikä oli koko tutkimuksen tulos.	9133
	9134
	9135
	9136
26. Mahdollisuuksia tutkimusraportin lukujen 2-n sisällöksi	9137
	9138
Lukujen 2-n kohdalla voi harkita vakavasti seuraavia:	9139
	9140
- käsitteet	9141
- menetelmä	9142
- aineisto	9143
- tulokset	9144
- menetelmän arviointi	9145
	9146
Lisäksi olen suositellut eri opiskelijoille erilaisten liitteiden tekemistä, koska liitteisiin saa laitettua mielenkiintoista lisätietoa, ja asiasta oikeasti kiinnostunut henkilö penkoo myös liitteet läpi.	9147
	9148
	9149
Tämän kurssi tarpeisiin sopii n. 25-30 sivun tiivis tarina, jonka jaksaa lukea keskittyneesti läpi. Sitten liitteiden laajuus voi olla useampia sivuja tarpeen mukaan. Lisäksi on huomautettava, että nykyisin kurssin julkaisut tulevat sähköiseen julkaisusarjaan, jolloin liitteiden sivumäärä ei ole mitään ongelma.	9150
	9151
	9152
	9153
	9154
27. Missä järjestyksessä tutkimusraportti kannattaisi kirjoittaa?	9155
	9156
Belt, Mottonen & Harkonen (2011) antavat tutkimusraportin kirjoitusjärjestyksestä seuraavan suosituksen:	9157
	9158
(Alustava muotoilu johdannolle, tutkimuskysymys)	9159
(Teorian alustava muotoilu)	9160
Tutkimuksen tulososuuden kirjoittaminen	9161
* tuloksia	9162
* tulosten arviointia	9163
Tutkimusprosessista	9164
Teorian viimeistely	9165
Johdanto	9166
Johtopäätökset	9167
Tiivistelmä	9168
Otsikko	9169
Lopullinen tutkimusraportti	9170
	9171

Kaksi ensimmäistä vaihetta ovat valmistelevia töitä tutkimusraportin kirjoittamisessa.	9172
	9173
28. Miten tutkimusraportit oikeasti luetaan?	9174
	9175
Nyt voisi tietysti olettaa, että tutkimusraportin lukijat lukisivat kunkin tutkimusraportin alusta loppuun siististi ja hyvässä järjestyksessä.	9176
	9177
	9178
Tosiasia on, että nykyisin kirjallisuuden määrä ei ole mikään ongelma, ja aineiston muuttuminen sähköiseksi on luonnollisesti lisännyt mahdollisuuksia, mutta tuonut myös joitain ongelmia.	9179
	9180
	9181
Edellä mainitusta seuraa mm. seuraavia ilmiöitä:	9182
• nykyään luetaan edelleen paljon	9183
• lukemisen tyyli on muuttunut	9184
• nykyään luetaan enemmän lyhyitä tekstejä	9185
• lyhyiden tekstien on oltava pakostakin laadukkaita	9186
• laadukas lyhyt teksti voi tarkoittaa pidemmän tekstin lukemista.	9187
	9188
Hyvin erilaisiin henkilöstö- ja tietoverkkoihin itsensä asettanut tutkimusraporttien lukija (monesti ammattitutkija) näkee kymmeniä tai satoja artikkeleita eri vaiheissa. Itse olen päätenyt seuraaviin lukuihin:	9189
	9190
	9191
• 100 erilaista artikkeliehdotusta on hyvinkin todellinen määrä	9192
• 10 vaikuttaa oikeasti mielenkiintoiselta	9193
• 1 on oikeasti erittäin hyödyllinen artikkeli.	9194
	9195
Mitä tämä tarkoittaa meille tutkimusraporttien kirjoittajina? Tämän vuoksi on oltava seuraavat huolehdittuna kuntoon:	9196
	9197
i) Artikkelin otsikon on kuvattava tutkimus yksikäsitteisesti	9198
ii) Artikkelin otsikosta käy ilmi tutkimuksen tavoite ja tuloksia	9199
iii) Tiivistelmä on todellakin laadittava hyvin yksikäsitteiseksi	9200
iv) Johdantoluvusta on käytävän nopeasti selville tutkimuskysymys	9201
v) Mahdollinen Johtopäätökset-luku tiivistää koko tutkimuksen tiivistelmää useammalla virkkeellä	9202
	9203
vi) Keskustelu-luku tiivistää vielä kerran tutkimuksen	9204
vii) Tulokset on esitettävä tiiviisti.	9205
	9206
Edellä mainittujen syiden vuoksi kannattaa todellakin pohtia, että mitä laittaa itse tekstiin ja mitä laittaa liitteisiin.	9207
	9208
	9209
Esimerkiksi tutkimusmenetelmän erilaiset tarkemmat hienoudet voi selittää tarkemmin liitteessä, jolloin oikeasti kriittinen lukija voi tarkastaa menetelmän noudattamisen ja merkityksellisyyden.	9210
	9211
Vastaavalla tavalla tuloksia voi esitellä laajemmin liitteessä, jolloin tuloksien merkityksellisyyden voi selittää itse tekstissä.	9212
	9213
	9214
Lisäksi on huomautettava, että nykyisin kurssin julkaisut tulevat sähköiseen julkaisusarjaan, jolloin liitteiden sivumäärä ei ole mitään ongelma.	9215
	9216
	9217
29. Hankkikaa metodiopas: Järvinen & Järvinen (2011)	9218
	9219

Metodiopas on suositeltava ja halpa hankinta kurssin alkuun, koska siihen on kerätty kymmenien erilaisten tutkimusten oppia. Meidän jatko-opiskelijoiden tehtävä on luonnollisesti tarjota lisää aineistoa metodioppaan lisäksi, mutta yksi yhteinen kirja auttaa ohjaustyötä hyvin paljon.

Järvinen, P., & Järvinen, A. (2011). Tutkimustyön metodeista. Tampere: Opinpajan kirja.

30. Pelkkä kirjallisuuskatsaus ei ole tutkimus / Kirjallisuuskatsaus muuttaa ajattelua

Perinteinen kirjallisuuskatsaus ei ole yksistään tutkimus. Pitää löytyä (edelleen) se pieni tutkimuskysymys perinteisen kirjallisuuskatsauksen oheen.

On tietysti sellainen tutkimusmenetelmä kuin systemaattinen kirjallisuuskatsaus, josta voidaan keskustella erikseen.

31. Kirjallisuudella on erilaisia arvostuksia

Kirjallisuuskatsauksen yhteydessä törmää erilaatuisen kirjallisuuteen, joten on hyvä tietää kirjallisuuden arvostusasteikoista jotain. Lähteiden arvostus menee jotenkin näin:

1. Alan ykköslehdet
2. Alan kovimmat konferenssit, ja mieluusti parhaiden konferenssiesitelmien parannetut versiot
3. Kakkoslehdet
4. Kakkostason konferenssien esitelmät
5. Työryhmien/seminaarien esitykset
6. Laitoksien omat julkaisusarjat
7. Epämääräiset www-sivut

Tutkimusmaailmassa kunnan artikkelit ovat kovassa huudossa ja siihen on monta syytä.

- artikkelit jaksaa lukea yhdeltä istumalta
- kovissa julkaisusarjoissa artikkelien ennakkotarkastus on tosi kovalla tasolla
- tämän vuoksi eri lehdillä on erilaisia painoarvoja.

Suomalaiseen yhteyteen sopii tietysti ⁵⁷ Julkaisufoorumi, jossa on luokiteltu erilaisia lähteitä. Eli suositus on, että tarkistaa Julkaisufoorumilta löytämänsä lehden arvostuksen suomalaisessa yhteydessä.

Kirjoja toki kannattaa lukea, mutta kannattaa olla tarkkana, että millaisen kirjan lukee.

Jos kirjassa ei ole mitään lähdeä, se on puhdas mielipide.

Jos kirjassa kaikki lähteet ovat sanomalehtiartikkeleita, kirja on pääasiassa mielipiteitä.

Jos kirjan kaikki lähteet ovat kovatasoisten julkaisusarjojen lähteitä, niin kirja on oppikirja, jonka sisältö pitää huolellisesti arvioida, mutta siinä on omat puutteensa.

32. Miten viitata oikeasti hyödylliseen www-sivuun?

57 <http://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/>, Julkaisufoorumi

Tosiasia on, että jotkut www-sivut voivat olla oikeasti hyödyllisiä. Tällöin voi hyödyllisestä www-sivusta tehdä pienen ⁵⁸ alaviitteen, jolloin itse lähdeluettelon ei mene epämääräisiä www-sivuja. Tällöin hyvä lähdeluettelo ei häiriinny siitä, että joku www-sivusto ei enää toimikaan vuosien päästä. Pääsääntönä voi pitää edelleen, että lähdeluettelon kannattaa laittaa mahdollisimman vähän www-sivuja lähteiksi.

33. Päätymisen aikaisempaan kirjallisuuskatsaukseen

Kurssin kannalta on parempi, että kirjallisuuskatsauksessa törmää itse asiassa aikaisemmin tehtyyn kirjallisuuskatsaukseen, koska tällöin löytyneestä kirjallisuuskatsauksesta pääsee kiinni viitattuihin artikkeleihin. Aikaisemmin viitatuista artikkeleista pääsee taas kiinni artikkelin viittaustermiin, ja tätä kautta voi päästä nopeastikin kohti uutta tutkimusta.

Lyhyesti:

- hyvät hakutermit
- kokeile eri hakutermejä
- etene uusimmasta kohti vanhempaa
- etsi aikaisemmin tehtyjä kirjallisuuskatsauksia

34. Mikä kirjallisuuskatsaus sitten on?

Kun tutkimuskysymys on hyvin mietitty, niin kirjallisuuden hakutuloksien määrän saa kohtuulliseksi. Järvinen (2008) on tehnyt yleiskatsauksen kirjallisuuskatsauksen kehittämiseen, ja kirjallisuuskatsauksessa voidaan erottaa seuraavat vaihtoehdot:

- 1) Kirjallisuuskatsausta ei ole aikaisemmin tehty
- 2) Aikaisempi kirjallisuuskatsaus on vanhentunut
- 3) Aikaisempi kirjallisuuskatsaus löytyy.

Nyt voi sanoa, että kurssilla kannattaa keskittyä aiheisiin, jossa toteutuvat vaihtoehdot 3) ja 2). Jos haluaa tehdä kirjallisuuskatsauksen aiheesta, jossa ei ole kirjallisuuskatsausta, niin silloin pitää varata kohtuullisen paljon aikaa, ja lukukauden kestävän kurssin aikamäärät eivät riitä hyvin laajaan kirjallisuuskatsaukseen.

35. Kirjallisuuskatsaus käytännössä

Tutustukaa ⁵⁹ Nelliportaaliin, johon pääsee opiskelijatunnuksilla. Seuraavat tietokannat koskevat erityisesti meitä.

Tärkein: Web of Science

Muut:

ACM

DOAJ Directory of Open Access Journals

EBSCOhost

Emerald Journals

Highwire Press

IngentaConnect

58 <http://www.jukkarannila.fi/>, Esimerkkinä: yleisselvitys ja päivämäärä

59 Nykyisin käytössä on Andor-järjestelmä

IEEE/IET Electronic Library (IEL)	9316
JSTOR	9317
Lecture Notes in Computer Science	9318
Ovid – Journals	9319
Open Library	9320
SAGE Journals Online	9321
Science Citation Index Expanded (ISI)	9322
ScienceDirect (Elsevier)	9323
SpringerLink	9324
SwetsWise	9325
Wiley Interscience	9326
	9327

Web of Science alkaa vuodesta 1986, ja on monessa tapauksessa riittävä alku aikaisemman tutkimuksen penkomiselle. Tämän jälkeen kannattaa kokeilla aikaisemmin mainittuja erityistietokantoja, joiden avulla voi päästä jopa 1800-luvulle riippuen yliopiston kirjaston ostamien käyttöoikeuksien mukaan.

Esim. Google Scholar ja/tai Google Books ovat joskus hyödyllisiä, ja niitä voi tuki käyttää hyödyksi, kunhan seuraavat ehdot täyttyvät:

- jokainen löydetty PDF / tms. on oikealla viitteellä 9336
- **eli pitää löytyä oikean paperijulkaisun viite** 9337
- pelkkä PDF-tiedosto ilman kunnollista viitettä ei ole hyväksi 9338
- professorit yms. ohjaajat eivät pidä pelkistä www-viitteistä 9339
- www-sivu on ainoastaan mukava lisä paperimuotoiseen lähteeseen 9340

36. Lähdeluettelon hallinta / yleisesti

Nykyisin on paljon erilaista sähköistä aineistoa, ja sähköisen aineiston voi lajitella eri tavoilla:

- aikajärjestyksessä 9344
- aihejärjestyksessä 9345
- paikkajärjestyksessä 9346
- muuttujien mukaan 9347
- tekijöiden mukaan. 9348

Koska nykyään on lähes kaikki sähköisenä, ja vähät paperit saa skannattua helposti, niin halvalle kovalevytilalle voi ajaa helposti erilaiset sähköiset arkistot.

Voi kuulostaa oudolta, että sähköisen aineiston voisi heittää eri tavoilla arkistoiden kahdella tai kolmella tavalla. Mutta tarkasti ottaen on niin, että aikajärjestyksessä voi ”kävellä” aineistoa läpi siinä järjestyksessä, jossa se on itselle kertynyt. Toisaalta aihejärjestyksessä arkistoituna voi kerätä johonkin aiheeseen liittyen hyvinkin hienostuneen arkiston, koska jokin aihe voidaan jakaa pienempiin osiin / jne. mahdollisuuksia löytyy. Monesti on kuitenkin oleellista löytää nopeasti artikkeli, jolloin tekijän mukaan arkistoituna löytyvät oikeat aineistot suhteellisen nopeasti.

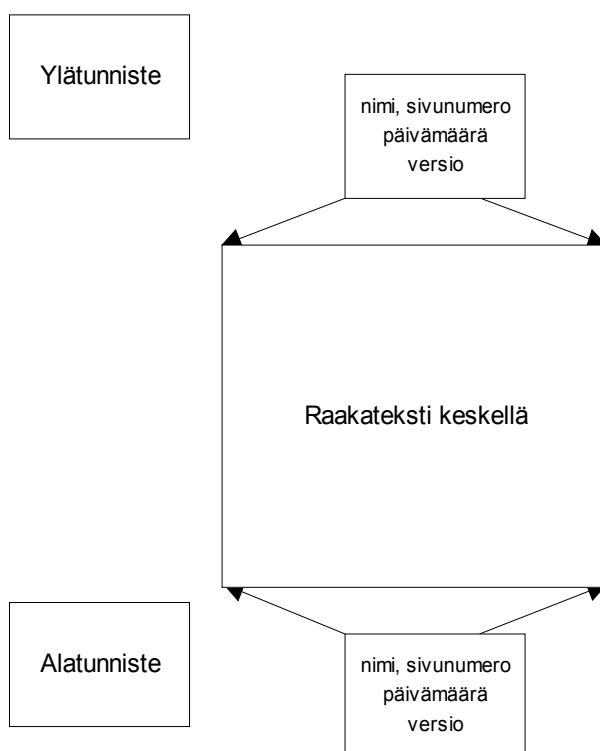
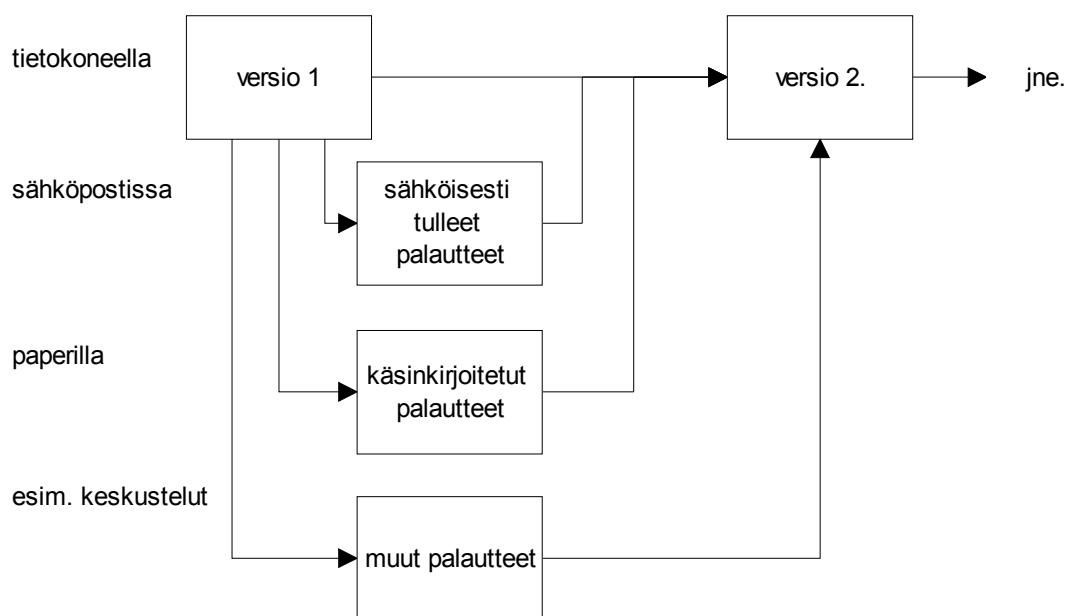
Helpoin tapa aineiston järjestämiselle on ajaa ensin aineisto aikajärjestykseen, koska laajassakin aineistossa on monesti hyvät päivämäärämerkinnät. Tämän jälkeen on helpompi ajaa aineistoa muilla tavoin järjestykseen.

37. Lähdeluettelon hallinta / esimerkiksi ZOTERO ja RefWorks	9366
	9367
Itse olen käyttänyt viime aikoina lähdeluettelon hallintaan avoimen lähdekoodin mukaista ZOTERO-nimistä ⁶⁰ ohjelmistoa. Toinen vaihtoehto luonnollisesti on yliopiston kirjaston kautta käytettävä RefWorks ⁶¹ , joka on www-pohjainen ratkaisu. Kummassakin vaihtoehdossa on hyvät ja huonot puolensa, joten kannattaa itse miettiä oma tilanne.	9368 9369 9370 9371 9372
Kun lähdeluettelo kertyy, niin kannattaa laittaa lähdeluettelon hallinnan ohjelmissa erilaisiin vapaakenttiin vähän selvitystä, että miten/missä kukin lähde on arkistoitu, niin jatkossa ei tule niin suuria ongelmia.	9373 9374 9375 9376
On tietysti mahdollista käyttää jotain muuta ohjelmistoa lähdeluettelo hallintaan, ja tässä on listaa eri ohjelmista.	9377 9378 9379
Avoimen lähdekoodin ratkaisut: BibDesk, BibSonomy, Docear, JabRef, Pybliographer, Referencer, Wikindx, Zotero. Kaikkia näitä on päivitetty vuoden 2013 aikana.	9380 9381 9382
Suljetun lähdekoodi ratkaisut: BibBase, Bookends, Citavi, CiteULike, ColWiz, EndNote, Mendeley, NoodleTools, Papers, Qiqqa, ReadCube, RefWorks, SciRef, Sente, WizFolio. Kaikkia näitä on päivitetty vuoden 2013 aikana.	9383 9384 9385 9386
38. Tekstien versionhallinnasta	9387 9388
Vähän riippuu opiskelijasta, että kuinka järjestelmällinen hän on ollut lähettämiensä tekstien versionhallinnassa. Peruslähtökohdaksi voi sanoa, että jokainen luettavaksi lähetetty teksti kannattaa nimetä versionhallinnan mukaisella järjestelmällä, kunhan on jokin järjestelmä.	9389 9390 9391 9392
Ylä- ja alatunnisteisiin kannattaa laittaa jotain tietoa, koska lukiessa ajatukset voivat mennä ristiin. Jotkut haluavat tulostaa tekstejään, niin silloin sivunumerot voivat auttaa tulostuksen yhteydessä, koska tulostusvirheitä tulee aina.	9393 9394 9395 9396
Yksittäisen tekstin versioon voi tulla palautetta sähköisesti, suullisesti ja perinteisesti käsinkirjoitettuna, jolloin on hyvä olla tiedossa, että mihin tekstin versioon mikäkin palaute kuuluu.	9397 9398 9399

---

60 <http://www.zotero.org/> (linkki toimi 19.12.2012)

61 (linkki ei toimi enää 10.3.2017)

9400
94019402
9403
9404
9405
9406
9407
9408
9409

39. Anglismit / Englismit / Svetismit / Globish / Finglish / yms.

Oman pro gradu -työn jälkeen olen kirjoittanut muutaman mielipidekirjoituksen (kirjoitushetkellä 51⁶²), ja mielipidekirjoitusten yhteydessä on huomannut, että erilaiset vierasperäiset sivistyssanat kannattaa sanoa reilusti suomeksi.

62 10.3.2017 tilanteessa mielipidekirjoituksia on julkaistuna 69 kappaletta

Jos on pakko käyttää sivistyssanoja, niin niitä voi selventää joko itse tekstissä tai sitten tehdä liite, jossa kaikki sivistyssanat selvitetään tarkemmin. Lisäksi erilaiset tietotekniikan kolme/neljä/viisi -kirjaimiset termit kannattaa selventää joko itse tekstissä tai sitten tehdä liite selventämään lyhenteitä.

40. Tiivistämisen jalo taito

Oman pro gradu -työn jälkeen olen kirjoittanut muutaman mielipidekirjoituksen (kirjoitushetkellä 51). Nykyisin kirjoitan mielipidekirjoitukset lehden vaatimaan mittaan, ja tämän jälkeen aloitan tiivistämään virke kerrallaan. Samaa sääntöä voi noudattaa myös kurssin kirjoituksissa:

- poista turhia sanoja
- katkaise liian pitkät virkkeet kahtia
- hävitä turhat sivistyssanat
- käytä lyhyempiä sanoja
- sano sama asia vähemmällä sanoilla.

Selkeän selkosuomen kirjoittaminen on meidän KAIKKIEN korkeasti koulutettavien oikea ongelma – sitten ihmettelemme käytännön ihmisten ymmärtämättömyyttä, vaikka syy on meissä itsessä. Miksi kirjoitamme niin vaikeita?

41. Tutkimusetiikasta ja eettisestä tiedonhallinnasta

Seuraavassa hakemistossa on kokoelma tutkimusetiikkaan liittyviä aineistoja [hakemisto palvelimella]

Arja Kuulan PDF-tiedostot ovat yleistä tietoa tutkimusetiikasta.

”Hyvä tieteellinen käytäntö” on hyvä kirjanen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012), koska siinä voidaan sopia, että miten toimitaan mahdollisten valitustilanteiden kanssa.

Haastattelu ja/tai kyselylomakkeeseen merkitään jotain seuraavaa:

- "Tässä tutkimuksessa noudatetaan Hyvä tieteellinen käytäntö -ohjeita (2012)."
 Esim. sitten lomakkeeseen loppulausahduksena.
 Tutustukaa kirjaseen.

Osoitteessa

<http://www.fsd.uta.fi/tiedonhallinta/index.html>

on lisää FSD:n ohjeistuksia.

Malleja informointiin

<http://www.fsd.uta.fi/tiedonhallinta/osa3.html#mallit>

Tuolta voi muuntaa sopivat tekstit haastattelu- ja/tai kyselylomakkeeseen.

Osaavina ihmisinä osaatte kyllä soveltaa nuo tekstit omiin lomakkeisiin.

42. Huomautuksia lähteiden merkinnästä tutkimusraporttiin

1. Viitteisiin pitää viitata suoraan, tyyliin Rannila (2003).

Epäsuorat viittaukset eivät yleensä käy.	9460
Tyyliin:	9461
Rannila (2003) viittaa Mäkinen (2003).	9462
	9463
Eli Mäkinen (2003) esim. suorana viittauksena.	9464
	9465
2.a.	9466
Virkkeeseen viitataan seuraavasti.	9467
	9468
Esim.	9469
Virke sisältää tietoa (Rannila 2011).	9470
	9471
2.b	9472
Taas kappaleeseen viitataan seuraavasti.	9473
	9474
Esim.	9475
1. Virke sisältää tietoa. 2. Virke lisää. 3. Lisää virkettä. (Rannila 2011)	9476
	9477
2.c.	9478
Eli viite ilman pistettä viittaa kappaleeseen.	9479
Viite pisteellä viittaa virkkeeseen.	9480
	9481
2.d.	9482
Kappaleet pitää luonnollisesti erottaa rivivaihdolla.	9483
	9484
43. Wikipedia-artikkeleista	9485
	9486
Wikipedia-artikkelit eivät kelpaa varsinaisiksi lähteiksi, vaan pitää olla jonkin paperijulkaisun viite aina varsinaisina lähteinä.	9487
	9488
	9489
Wikipedia-artikkelien omaehtoinen lukeminen ei ole kiellettyä, ja hyvästä Wikipedia-artikkelista voi löytyä laadukas ja laaja lähdeluettelo, josta on apua omalle työlle.	9490
	9491
	9492
44. Lähteinä olevien (PDF-)tiedostojen nimeämistavoista	9493
	9494
Käytännössä on niin, että kirjallisuushakujen ja muun työn seurauksena tietokoneen kovalevylle kertyy useampi tiedosto. Mutta mikä olisi paras tapa nimetä tiedostot, että niistä olisi jotain hyötyä? Parhaimmaksi tavaksi on valikoitunut tiedostojen nimeäminen kirjoittajien mukaan. Itse käytän seuraavaa nimeämistapaa.	9495
	9496
	9497
	9498
	9499
Yksi kirjoittaja:	9500
Kirjoittaja_vuosiluku.pdf, esim. Rannila_2011.pdf	9501
	9502
Kaksi kirjoittajaa	9503
Kirjoittaja_Kirjoittaja_vuosiluku.pdf	9504
esim. Jarvinen_Jarvinen_2011.pdf	9505
	9506
kolme kirjoittajaa	9507
Kirjoittaja_Kirjoittaja_Kirjoittaja.pdf	9508
esim. Jarvinen_Rannila_Koponen_2011.pdf	9509

Enemmän kuin kolme kirjoittajaa

Kirjoittaja_Kirjoittaja_Kirjoittaja_ym_vuosiluku.pdf

esim. Rannila_Koponen_Jarvinen_ym_2012.pdf

9510

9511

9512

9513

9514

217.3. Poistettuja tekstejä ohjeistuksesta

9515

Tässä kohtaa voi todeta, että kurssin ohjausta valvonut professori ehdotti ohjeistuksen tiivistämistä. Tässä luvussa on osa noista poistetuista teksteistä.

9516

9517

9518

9519

1. Jotain kirjallisuuden hallinnasta

9520

9521

Kun itse tein vastaavan kurssin, niin nykyiset kirjallisuuden tietokannat olivat vielä alkutekijöissään, joten nykyään ongelmana ei ole enää kirjallisuuden saatavuus. Kun tutkimuskysymys on hyvin mietitty, niin kirjallisuuden hakutuloksien määrän saa kohtuulliseksi. Muussa tapauksessa kirjallisuutta saa penkoa viikkoja.

9522

9523

9524

9525

9526

Itse olen siirtynyt käyttämään lukulaitetta (e-reader), ja oikeasti mielenkiintoiset artikkelit luen nykyisin lukulaitteella. En tiedä kaikkien muiden lukemisen järjestyksestä, mutta tässä on suurin piirtein omani.

9527

9528

9529

1. Otsikko, tiivistelmä

9530

2. Johdanto

9531

3. Tutkimustulokset / Keskustelu-luku

9532

4. Käytännön suositukset / Keskustelu-luku

9533

5. Päätös, jaksako lukea koko artikkelia.

9534

6. Johdanto uudelleen

9535

7. Huolellinen lukeminen järjestyksessä

9536

8. Tutkimus vaiheittain läpi

9537

9. Lukeminen huolellisemmin lukulaitteella

9538

10. Kirjallisuusviite Zotero-ohjelmaan

9539

11. Mahdollisesti jotain omaa raporttia tekstistä.

9540

9541

Kirjallisuuskatsauksella on kuitenkin oma merkityksensä. Yleensä jokainen huolellisesti luettu kirjallinen lähde muuttaa vähäsen omaa ajatusta. Oman ajatuksen muuttumista kirjallisuuskatsauksen perustella ei pidä mitenkään pelätä.

9542

9543

9544

9545

Aikaisempi tutkimus on monesti mielenkiintoista, joten koettakaa välttää liiallista uppoutumista aikaisempien tutkimusten suohon. Eli kurssilla sellainen 25-30 artikkelia riittää, jos on oikeasti lukenut jokaisen artikkelin hyvin.

9546

9547

9548

9549

Tosin yleensä käy niin, että alkuperäiset 25-30 artikkelia johtavat muutamaan hyvään perusartikkeliin, joiden lukemisen jälkeen oma ajatus kirkastuu.

9550

9551

9552

Jos kirjan on kirjoittanut professori/vastaava uransa viimeisenä työnä, ja hän siinä selittää siinä koko maailman omalla artikkelikokoelmallaan, niin kirja on tällöin hänen koko oppineen historian perusteella valistunut arvaus, joka kannattaa lukea.

9553

9554

9555

9556

Näihin tietokantoihin voi ajaa kirjallisuushakuja, KUN tutkimuskysymys on selvä, ei enemminkin. 9557
 JOS tutkimuskysymystä EI ole, niin noihin kirjallisuustietokantoihin hukkuu päiväkausiksi. Ensin 9558
 tutkimuskysymys kuntoon!! 9559

Nykyään kaiken oleellisen saa onneksi PDF-tiedostoina, joten ei tarvitse tulostaa enää niin paljon. 9560
 9561

2. Yleisiä huomioita tutkimuskysymyksestä aikaisempien kurssien perusteella 9562

Jonkin verran on opiskelijoita mietityttänyt, että kuinka henkilökohtainen tai koskettava 9563
 tutkimuskysymys voi olla. Siinä ei ole sinänsä ole mitään väärää, että tutkimuskysymys on 9564
 henkilökohtainen ja paljon koskettava (ei tietystikään liian koskettava). Paljon parempia tuloksia 9565
 saa aikaan, jos tutkimuskysymys on oikeasti itseä kiinnostava, ja oma henkilökohtainen kosketus 9566
 aiheeseen kannattaa kirjoittaa auki, niin se ei jää vaivaamaan lukijoita. Lisäksi voi todeta, että 9567
 välillä voi väsyttää kirjoittaa jostain aiheesta, mutta itseä kiinnostava aihe luonnollisesti antaa 9568
 voimia jaksaa kurssi loppuun saakka. 9569
 9570
 9571

Lisäksi voi todeta, että monesti tietojenkäsittelytieteiden tutkimusaiheissa ei voida ohittaa kunkin 9572
 ihmisen arvostuksia, koska kaikki aiheet eivät ole arvovapaita. Monesti on parempi kirjoittaa omat 9573
 arvo-oletuksensa auki, koska myöhemmin voi osoittautua omien arvo-oletusten myönteistä ja 9574
 vastaista tietoa tutkittavasta aiheesta. 9575
 9576

Me olemme tätä veivanneet omissa seminaareissa, ja tarkasti ottaen olemme ns. suunnittelutieteen 9577
 alueella. Luonnontiede on melko selvä: tutkitaan luontoa tieteellisin menetelmin. Luonnontieteen 9578
 tutkijat ovat siinä omien arvojensa vankeja, että he omilla arvoillaan arvottavat tehtäviä 9579
 tutkimuksia, eli he valitsevat itse omilla arvostuksillaan tehtävien tutkimusten aiheet. 9580
 9581

Mutta kovasti kovalla tavalla sanoen kenelläkään ei luonnontieteen alalla ole nipottamista, jos toiset 9582
 tutkijat pystyvät toistamaan saman tutkimuksen, vaikka heidän omat arvostuksensa olisivat täysin 9583
 mitä tahansa verrattuna tulokseen. Esimerkki: se on tutkijan oma päänsärky, jos atomien rakenne ei 9584
 vastannutkaan hänen ennakoituaan - atomit ovat sellaisia kuin ne ovat, niitä ei ihminen 9585
 määrää. 9586
 9587
 9588

Kaikki mitä tietotekniikalla tehdään, on ihmisen tekemää suunnittelua toisia ihmisiä varten. Meidän 9589
 oma päässä oleva ihmiskäsitys vaikuttaa siihen millaisia järjestelmiä ihmisille teemme. Eli esim. 9590
 sillan tekeminen on tarkasti ottaen suunnittelua, jossa otetaan huomioon kasa fysiikan lakeja, vaikka 9591
 tosiasiallisesti kyseessä voi olla WAU-arkkitehtuurin viimeisin taidonnäyte. 9592
 9593

Tämä on aiheuttanut keskustelua eri kursseilla: paljonko prosessi vaikuttaa arvosanaan? 9594
 9595

Vastaavasti voi todeta, että tietynlaisia aiheita kannattaa välttää, ja tähänkin on ohjeistusta. 9596
 9597

2.5. Aiheita, joita on syytä välttää: 9598

1. Älä käytä esitelmääsi tai työtä, jonka olet tuottanut toiseen tarkoitukseen. 9600
2. Älä valitse aihetta, joka on liian laaja tutkimusaiheeksi. 9601
3. Älä valitse aihetta, josta ei löydy tutkimuskirjallisuutta. 9602
4. Älä valitse aihetta, josta tehtävät johtopäätökset tulevat olemaan merkityksettömiä 9603
5. Älä valitse aihetta, joka ei avaudu sinulle tai joka ei selkiydy alustavan tarkastelun aikana. 9604
- Älä jatka aihetta, jos et pysty sitä jäsentämään tai rajaamaan. 9605
6. Vältä liian emotionaalisia aihepiirejä. 9606

7. Vältä aiheita, jotka edellyttävät sinulta aivan uusien, aikaa vievien taitojen hankkimista. (Hirsjärvi ym. 2000, otsikot kopioitu sivuilta 70-71)

Eri kerraten tutkimuksen onnistumisen edellytyksiä:

- aihe on itselle mielekäs
- on kirjallisuushaultaan hallittavissa oleva
- sisältää pienen tutkimuksen
- saadaan ns. 25-30-40 -sivuinen raportti aikaan
- (tutkimusraportin pituudelle tai lyhyydelle ei ole määräystä)

Kova tosiasia on, että näin kurssilla kannattaa rajautua kohtuullisen pieneen tutkimuskysymykseen, koska kurssin loppuraportit ovat monesti 25-30-40 -sivuisia, ja n. 100-sivuiset työt ovat useimmiten pro gradu -tason töitä.

3. Opiskelijoiden osaaminen ei ole ollut esteenä kurssin suoritukselle

Kurssin suurin haaste liittyy siihen, että monikaan opiskelija ei ole aikaisemmin tehnyt pientä tutkielmaa, ja vanha tenttimisen perinne on hyvin muistissa. Kirjoittamistehtäviä on hyvin erilaisia, ja Viskari (2009) esittelee mm. seuraavat: referaatti, tiivistelmä, essee, tieteellinen artikkeli, proseminaarityö ja kandidaatintyö. Viskarin (2009) tavoin voi todeta, että kirjoittajana kehitty jokaisen kirjoitustehtävän ja kirjoitustyypin kokeilun jälkeen.

Hakalan (2012a, 2012b) asiantuntevan ja lennokkaan esitelmän perusteella voi todeta, että tälläkään kurssilla suurin ongelma ei ole ollut opiskelijoiden osaaminen; ongelmana ovat olleet prosessiin liittyvät ongelmat, esimerkiksi edellä mainittu ongelma kehitellä hyvää tutkimuskysymystä.

Ongelma siis on, että tutkielman prosessi on siis aikaisemmin tuntematon, jolloin kurssin aikana käydään läpi ennalta käymätön prosessi ensimmäisen kerran läpi. Ja tämä kurssi ei ole enää tenttimistä tai oppimispäiväkirjan kirjoittamista, vaan pienen tutkielman tekeminen.

4. Tutkimuksen vaiheista

Tutkimustyöstä voi käyttää erilaisia vaihejakoja, ja meille mielenkiintoisen vaihejaon tarjoaa Hakala (1996). Hakala (1996), sivulta 90-95:

1. Aiheen valinta
2. Kirjallisuuden etsintä
3. Sisällön suunnittelu
4. Tutkimustehtävän määrittely
5. Teoriataustan kehittäminen
6. Kirjallisuuden ymmärtäminen
7. Mittavälineen laadinta
8. Empiirisen aineiston keruu
9. Analyysimenetelmien oppiminen
10. Menetelmien soveltaminen
11. Aineiston käsittely
12. Tulosten liittäminen teoriaan
13. Omien tulosten synteesi
14. Raportointi
15. Työn kriittinen arviointi

Hakala (1996, 2008, 2012a, 2012b) kuitenkin osoittaa, että pro gradu -töissäkään ei mennä tällaisen siistin mallin mukaisesti, vaan prosessi on monivaiheinen ja päällekkäinen.

Jopa ns. kovissa tieteissä tutkimus ei oikeasti ole siisti vaihemalli. Windschitl ym. (2008) ja Wong & Hodson (2009) osoittavat, että ns. tieteellinen tutkimus ei etene siistinä tapahtumaketjuna, vaan siinä on kaikenlaisia epävastaavuuksia, muutoksia, yms. sekavaa.

Esimerkiksi käy melko varmasti niin, että esim. kirjallisuuskatsaus muuttaa tutkimuskysymystä, ja erilaiset haastattelu haastavat/muuttavat eri omia ennakkokäsityksiä. Kun nämä epävastaavuuksia, muutoksia, yms. aiheuttavat sekavuudet on tiedossa, niin kurssin tapahtumaketjusta ei tule niin ahdistavan tuntuista.

Edelleen voi todeta, että ajattelu on kovaa työtä, ja tämän vuoksi voi kurssin aikana ahdistaa, koska alun perin on ajatellut asioiden olevan toisin. Kun kurssin aikana tulee tehtyä paljonkin ajattelutyötä, niin on hyvä tiedostaa, ettei alkuperäinen ajatus millään tule sellaisenaan toteutumaan kurssin(kaan) aikana.

5. Kurssi on välillä yksinäistä puurtamista / Rationaalisuusolettama

Itse olen käyttänyt termiä ”rationaalisuusolettama” kuvaamaan tilannetta, jossa rationaalisesti ajatellen kaiken pitäisi olla kunnossa, mutta irrationaaliset tekijät tekevät tilanteessa irrationaalisen, minkä lisäksi syntyy useita erilaisia odottamattomia sivuvaikutuksia (esim. McAulay 2007).

Opiskelijoiden yksinäisyydestä (Lankinen 2011a, Lankinen 2011b) on tehty pro gradu -tutkielma (Viitaniemi 2011), ja myös jatko-opiskelijoiden keskuudessa on pohdittu eristäytyneisyyden tunnetta (Ali & Kohun 2006).

Oma arvio on, että kurssilla voi tulla yksinäisyyden/eristäytyneisyyden tunnetta, ja tämän (mahdollisesti irrationaalisen) tunteen merkittävyyttä kannattaisi kartoittaa sekä kurssin läpäisseiltä opiskelijoilta että kurssin keskeyttäneiltä opiskelijoilta.

Itse tulkitsen asian niin, että kurssilla joutuu ihan oikeasti olemaan useamman kerran useamman tunnin omissa oloissaan, ja tällainen kokemus saattaakin olla outo, koska kyseessä ei ole enää pelkkä tenttiin lukeminen. Useamman tunnin itsenäinen ajattelutyö omissa oloissaan saattaa olla unohtunut ja/tai tuntematon toimintamalli, joka pitäisi hyvin äkkiä oppia uudelleen kurssin aikana. Toki tenttiin luettaessa ollaan useitakin tunteja omissa oloissaan, mutta tällöin kyseessä on toisenlainen oppimistilanne.

Ajattelu on kovaa työtä, ja harva tekee sitä vapaaehtoisesti. On kuitenkin niin, että yliopistokoulutuksen pitää nimenomaan opettaa ajattelun taitoa, ja kurssi on ollut monelle meistä melkoisen kova ajattelun ponnistus.

6. Ohjattavien ahdistuksesta lisää

Tietysti nyt olettaisi rationaalisesti, että aiheen valinta on helppo juttu, ja kaikki etenee rationaalisesti siistinä prosessina – asiahan on juuri päinvastoin ja alkuvaiheessa voi esiintyä ankaraakin ahdistuksen tunnetta (vrt. Hakala 2012a, 2012b).

Itse kuvaisin asiaa seuraavasti, eli alussa ahdistusta tulee monesta suunnasta, mutta prosessin edetessä varmuus alkaa korvata ahdistuksen, koska eri vaihtoehtojen perustelujen jälkeen on aina vain varmempaa, että mistä on kysymys.

7. Ohjaajan ja ohjattavan vastuusta / Ahdistuksesta molemmin puolin

Hyvä ohjaus on tietysti jokaisen ohjattavan yliopisto-opiskelijan oikeus. Joillain ohjattavilla on ollut vaikeuksia päästä ensimmäisistä ahdistavista vaiheista läpi.

Tässä kohtaa voi todeta, että ensimmäisissä vaiheissa kannattaa monesti uskoa/totella ohjaajaa, ja tehdä pyydettyjä perusteltuja valintoja hetimiten alussa. Ensimmäiset valinnat ovat kaikkein vaikeimpia, ja kurssin suoritus vaikeutuu ilman näiden vaikeiden valintojen tekemistä. Jos näitä ensimmäisiä vaikeita valintoja siirtää kuukausikaupalla, niin kurssin suoritus ei tule ikinä mahdolliseksi jo aikataulusyistä.

Eli ohjattavan opiskelijan velvollisuus on tehdä ohjaajan elämästä vähemmän ahdistavaa, ja ohjattavan opiskelijan on tehtävä ensimmäiset vaikeat valinnat hetimiten pyyntöjen mukaisesti – siis mahdollisimman pikaisesti.

Ensimmäiset valinnat tekevät aina kovasti kipeää, mutta kurssin suorittaneet ovat nämä valinnat pystyneet tekemään hyvin perustellusti.

8. Hyvien ajatusten suuri määrä ahdistaa?

Edelleen voi todeta, että myös hyvien ajatusten suuri määrä voi ahdistaa. Tässä kohtaa voi todeta, että hyviä ajatuksia voi toki kerätä, mutta ne pitää pystyä jättämään aina pois – eli palaamme perusteluihin tässäkin.

Kun/Jos hyviä ajatuksia syntyy matkan varrella, niin ne kannattaa kerätä sivuun aivan toiseen hakemistoon/laatikkoon kuin varsinaisen tutkielman hakemisto/laatikko.

9. Ohjaaja ei asu Tampereella

Itse asun täällä Jalasjärvellä / Etelä-Pohjanmaalla, niin tietenkin käynnit Tampereella vaativat jonkun erityisen syyn, koska pelkkä matkustaminen Tampereella on useamman tunnin tehtävä.

Kevään 2011 kurssin aikana kävin kuitenkin kaksi kertaa Tampereella, koska silloin oli kaksi mielenkiintoista seminaaria Tampereella. Molemmilla kerroilla tapasin yhden ohjattavista, ja ainakin osaksi tapaamiset olivat hyödyksi – mutta tämäkin taas riippuu jälleen kerran henkilöstä.

Jos tiedät hyviä seminaareja / vast. Tampereella lähiaikoina, niin harkitsen aina tietysti tapauskohtaisesti kunkin tilaisuuden hyödyllisyyden. On siis mahdollista, että käyn Tampereella kurssin aikana, ja tähän voidaan jotain yhdistää, mutta tämän varaan ei kannata laskea mitään.

10. Tutkimuskysymystä pitää / piti kysyä moneen kertaan

Eli heti tämän luettuasi ala pohtia, että mikä olisi hyvä tutkimuskysymys, joka vaatisi hyvin perusteltua vastausta.

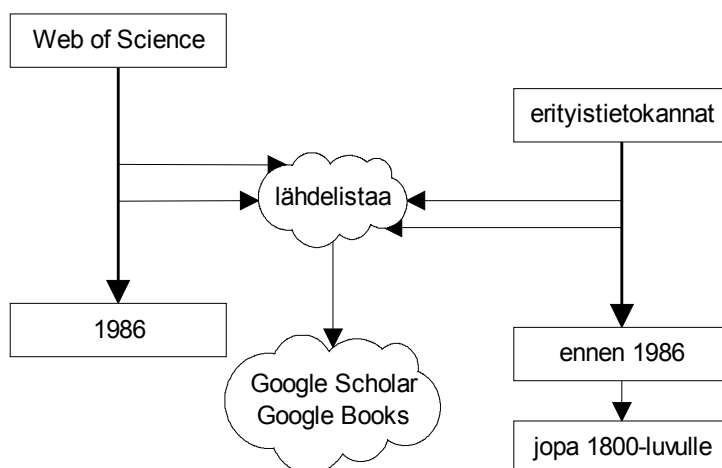
Joillain on ollut kurssin alussa liian suuri tutkimuskysymys, ja sen pienentäminen hallittavaksi kokonaisuudeksi vaati monet selvennykset. Tutkimuskysymyksiä on oltava kurssilla yksi, ei useita siis useita tutkimuskysymyksiä. Tutkimuskysymys voi olla hyvin pienikin, kunhan sellainen löytyy.

Eli kerraten:

- * on oikeasti tutkimuskysymys
- * on sopivan pieni, jotta jaksat sen vetää läpi sen kevään / syksyn aikana
- * kiinnostaa sinua
- * ei vaadi mieletöntä kirjallisuusmassaa
- * tutkimusmenetelmän opettelu ei vie viikkokausia.

Tosiasia on, että tutkimuskysymys luonnollisesti määrää tehtävät kirjallisuushaut. Mutta alkuvaiheessa käy niin, että joutuu lukemaan jonkin verran aiheeseen kuulumatonta, mutta tutkimuskysymyksen tarkentuessa luettavan määrä vähenee. Lyhyesti voi sanoa, että kirjallisuushakujen tuottaessa (kymmeniä) tuhansia viitteitä ollaan vielä väärillä jäljillä.

11. Kirjallisuuslähteistä vielä jotain

Web of Science alkaa vuodesta 1986, ja on monessa tapauksessa riittävä alku aikaisemman tutkimuksen penkomiselle. Tämän jälkeen kannattaa kokeilla aikaisemmin mainittuja erityistietokantoja, joiden avulla voi päästä jopa 1800-luvulle riippuen yliopiston kirjaston ostamien käyttöoikeuksien mukaan.

Google Scholar ja Google Books ovat joskus hyödyllisiä, ja niitä voi tuki käyttää hyödyksi, kunhan seuraavat ehdot täyttyvät:

- jokainen löydetty PDF / tms. on oikealla viitteellä
- **eli pitää löytyä oikean paperijulkaisun viite**
- pelkkä PDF-tiedosto ilman kunnollista viitettä ei ole hyväksi
- professorit yms. ohjaajat eivät pidä pelkistä www-viitteistä
- www-sivu on ainoastaan mukava lisä paperimuotoiseen lähteeseen

217.4. Tehtyjä ehdotuksia kursseille

9789

9790

Eri vaiheissa sai tutkielma/tutkimuskursseille osallistuvilla opiskelijoilla ehdottaa erilaisia aiheita. Itse ehdotin muutamaa aihetta eri vaiheissa.

9791

9792

9793

217.4.1. Ehdotus 1: Onnistuneiden tietojärjestelmien kuvaus

9794

9795

9796

9797

Omissa pienessä tutkimuksessa (Rannila 2003) oli käytössä tietojärjestelmä, jonka saattoi jakaa kahteen osaan: myynti ja tuotanto. Myynnin puoli oli suorastaan surkea ja tuotannon puoli maailman parasta luokkaa. Oma tutkimukseni käsitteli nimenomaan myynnin puolta tietojärjestelmässä.

9798

9799

9800

9801

9802

MIKSI jotkut tietojärjestelmät ovat täydellisiä **menestyksiä**?

9803

MIKSI jotkut tietojärjestelmät ovat täydellisiä **epäonnistumisia**?

9804

9805

2. Onnistumisten kuvaus on myönteistä tutkimusta

9806

9807

Se on hyvin tiedossa, että tietojärjestelmien kehittämisessä, käyttöönotossa ja käytössä on paljon ongelmia. Tämän vuoksi voimme kohdistaa myönteisesti tutkimusta ja yrittää oppia onnistumisista.

9808

9809

9810

Tässä on valmiit mallit, joilla voimme edetä:

9811

9812

– tapaustutkimus: Montealegre & Keil (2000) esimerkkinä

9813

– yhden myönteisen onnistumisen kuvaus: Sledgianowski ym. (2008)

9814

– yhden järjestelmän kuvaus: Rannila (2003)

9815

9816

Lisäksi keväällä 2011 mentiin yhden opiskelijan kanssa yhden järjestelmän kuvaus läpi, joten tutkimuksen mallina tämä on hyvin koetellun vanhan tutkimusmallin toistoa.

9817

9818

9819

3. Tarvitsemme tietoa erilaisista onnistumisista

9820

9821

Jotta jokainen (esim. tutkimuskurssin) yhden onnistuneen järjestelmän kuvaus tuo jotain lisäarvoa, niin voimme kuvata erilaisia onnistuneita järjestelmiä erilaisissa yhteyksistä, josta seuraava taulukko on yritys kuvata tilanteita. Esimerkkisi kunta / kuntayhtymä / valtio / yritys / yhdistys ovat erilaisia ympäristöjä.

9822

9823

9824

9825

9826

	yritys	valtio	kunta / yhtymä	yhdistys
Oma järjestelmä	Sledgianowski ym. (2008)			Rannila (2003)
Ulkoinen järjestelmä				
Yhteinen (IOS)				

9827

Toisaalta tietojärjestelmiä voi luokitella niiden tehtävän mukaisesti:

9828

– hankinnan järjestelmät

9829

– tuotannon järjestelmät

9830

- myynnin järjestelmät 9831
- talouden järjestelmät 9832
- tiedonhallinnan järjestelmät 9833
- henkilöstöhallinnon järjestelmät 9834
- jne. 9835

4. Melko vapaat kädet 9836

Aiheena tämä voi olla mielekäs, jos esimerkiksi kuvaa vapaa-ajan yhdistyksen tai jonkun liiton onnistunutta tietojärjestelmää. 9837

Toisaalta onnistunut esimerkki on yritykselle mielekkäämpi tutkimuksen kohde, koska onnistuneen järjestelmän kuvaus ei lähtökohtaisesti pahenna yrityksen mainetta. 9838

Jos tiedät jonkin onnistuneen tietojärjestelmähankkeen, niin kannattaa kysyä, että saako järjestelmän onnistumista kuvata yhteisön ulkopuolella. Voimme kaikki oppia siitä jotain. 9839

5. Tapaustutkimukseen löytyy hyvät lähteet 9840

Tapaustutkimuksen (tapauksen) suhteen nykyään löytyy hyvät lähteet, vrt. Järvinen & Järvinen (2011) lisäksi. Esimerkiksi: 9841

Cunningham (1997); Darke, Shanks & Broadbent (1998); Flyvbjerg (2006); Flyvbjerg (2011); Lee (1989); Pan & Tan (2011); Sandelowski (2011) 9842

Lisäksi on Anfara ym. (2002), joka antaa aihetta laadullisen analyysin läpinäkyvyyteen. 9843

6. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017 9844

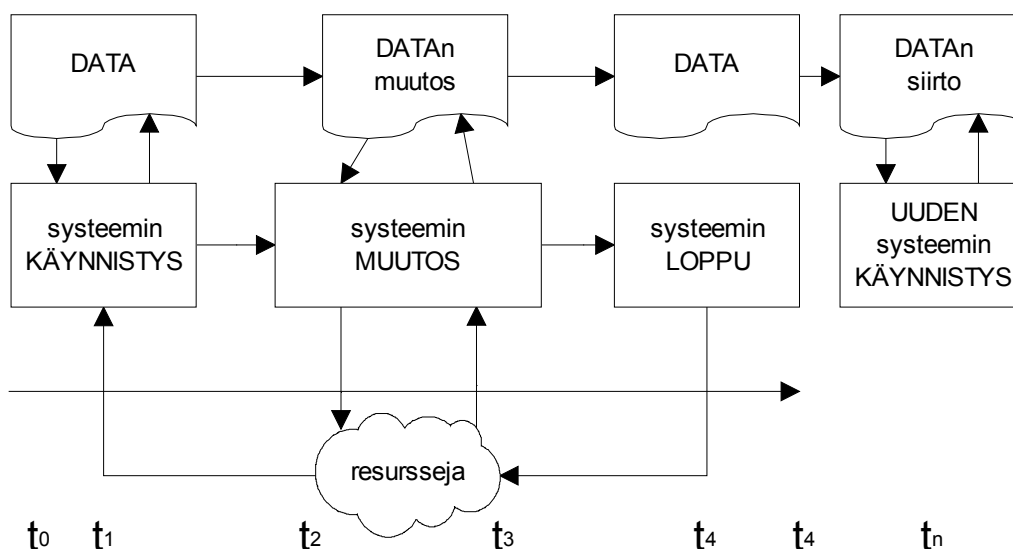
Edelleenkin on hyvin tiedossa erilaisten tietojärjestelmähankkeiden epäonnistuminen erilaisista syistä. Toisaalta onnistumisiakin voi olla, joten oikeasti onnistuneita hankkeita voisi esitellä. 9845

217.4.2. Ehdotus 2: Vanhan järjestelmän alas ajaminen ja uuden järjestelmän ylös ajaminen 9846

1. Paljon eri-ikäisiä järjestelmiä 9847

Nykyaikaisissa yhteisöissä alkaa olla useamman sukupolven tietojärjestelmiä ajatellen tietojärjestelmien tekniikkaa. Jos on joku iäkkäämpi yhteisö, esim. yli 100 vuotta, niin tässä yhteisössä on voitu nähdä tietotekniikan jonkin nimenomaisen tekniikan nousut ja laskut useamman kerran. 9848

9849

Tämän vuoksi alkaa tulla yhä useampaan yhteisöön tilanne, jossa vanhoja järjestelmiä ajetaan alas ja uusia järjestelmiä ajetaan ylös.

2. Tarvitsemme tutkimustietoa uudesta projektityypistä

Ilmeisesti on niin, että alas/ylös -ajojen yhdistelmistä on tulossa projektityyppi, joka tulee ainoastaan lisääntymään eikä vähentymään.

3. Uuden ilmiön kuvaaminen on aina arvokasta

Jos sinulla on tiedossa yhteisö, jossa on onnistuneesti viety läpi vanhan järjestelmän alas ajamisen ja uuden järjestelmän ylös ajamisen hanke, niin tästä voi saada mielenkiintoisen tutkimuskysymyksen.

Jos hanke on juuri alkanut, niin esimerkiksi lähtökohtaletusten kuvaaminen on mielekästä. Jos hanke on juuri päätynyt, niin tietysti voidaan verrata tulosta lähtökohdan ajatuksiin. Jne. mahdollisuuksia on paljon.

Jos tosiaan tiedät tällaisen hankkeen läpiviennistä, niin kannattaa aina keskustella.

4. Tapaustutkimukseen löytyy hyvät lähteet

Tapaustutkimuksen (tapauksen) suhteen nykyään löytyy hyvät lähteet, vrt. Järvinen & Järvinen (2011) lisäksi.

Esimerkiksi:

Cunningham (1997); Darke, Shanks & Broadbent (1998); Flyvbjerg (2006); Flyvbjerg (2011); Lee (1989); Pan & Tan (2011); Sandelowski (2011)

Lisäksi on Anfara ym. (2002), joka antaa aihetta laadullisen analyysin läpinäkyvyyteen.

5. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

9872
9873
9874
9875
9876
9877
9878
9879
9880
9881
9882
9883
9884
9885
9886
9887
9888
9889
9890
9891
9892
9893
9894
9895
9896
9897
9898
9899
9900
9901
9902
9903
9904
9905
9906

Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office (2012) on hyvä esimerkki hyvin vapaamuotoisesta raportista, joka esitteli siirtymistä iäkkäästä järjestelmästä kohti uutta uudistettua järjestelmää. Bisbal ym. (1999) on luettuna (Legacy information system, LIS) jollain tasolla.

Yksi määritelmä voisi olla sellainen vanha järjestelmä, joka hoitaa jotain yhteisön tehtävää edelleenkin aivan hyvin, mutta järjestelmässä olla erilaisia ongelmia ylläpidossa ja uusien ominaisuuksien kehittämisessä.

Tästä palautuu mieleen esimerkki yhden tehtaan yhdestä koneesta, joka toimi OS/2 -käyttöjärjestelmän päällä. Eli kone oli varmaan hoitanut hommansa hyvin vuosikausia ilman ongelmia. Sittemmin uudessa versiossa käyttöjärjestelmänä oli kuulemma Windows.

Varmaankin vähänkin isommassa tehtaassa voi olla hyvin erilaisia koneita, joiden ylläpito ja jatkokehitys pitää tarkastella kone kerrallaan.

Aiheena vanhan järjestelmän alasajo, uuden järjestelmän ylösajo ja datan siirto järjestelmästä toiseen on edelleenkin hyvin pätevä aihe, koska asia on edessä hyvin erilaisissa yhteisöissä.

217.4.3. Ehdotus 3: Kuvauksia erilaisista keskusjärjestelmistä?

1. Taustaa

Haigh (2001, 2006) on kirjoittanut tietojärjestelmien historiasta, ja hän on todennut erilaisten ideoiden nousseen aalloissa, eli ns. muutihullutuskin on vaarana. Toisaalta Starbuck (2009) on todennut, että tietyillä tieteenaloilla nousee ja laskee muutihullutuksia.

Yksi idea on aina noussut, eli yksi iso (keskus)järjestelmä, joka pystyy hallitsemaan kaiken informaation, ja ERP olisi yksi uusi aalto vanhassa ideassa. Mutta miten nämä ovat oikeasti toteutettu vai onko yhden keskusjärjestelmän idea mahdoton? Onko Master Data -keskustelu myös vanha idea uudella nimellä?

Tähän väliin kannattaa lukea kaksi käytännön tietohallintojohtajan kirjoitusta:

The Future of ERP: [\[linkki ei toimi enää\]](#)

The Future of ERP II: [\[linkki ei toimi enää\]](#)

Tässä yhteydessä kannattaa lukea seuraava alaluku: The "Single Global Instance" Dream Dies.

Tähän liittyvät myös Olsen & Sætre (2007) ja Sledgianowski ym. (2008), joissa pohditaan mm. keskusjärjestelmien tilannetta kahdessa tapauksessa.

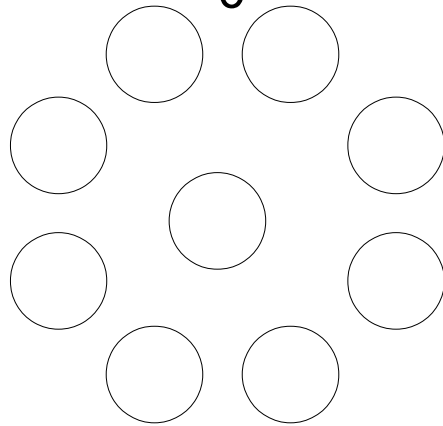
2. Tarve keskusjärjestelmälle (hieman päivitettyinä 18.3.2017 tilanteessa)

Käytännönläheisesti erilaisten järjestelmien yhdentämistä on pohtinut Tähtinen (2005), joten käytännön käsikirjasta saa ideoita, joilla voi nopeasti lähteä etsimään tieteellisiä artikkeleita.

Edellä olevan perusteella voi sanoa, että ehkä jopa ERP ei ole keskusjärjestelmä, vaikka se voi toki olla keskusjärjestelmä. Olen kuvallisesti pohtinut hieman näitä keskusjärjestelmien mahdollisuutta, kuvat 0-5.

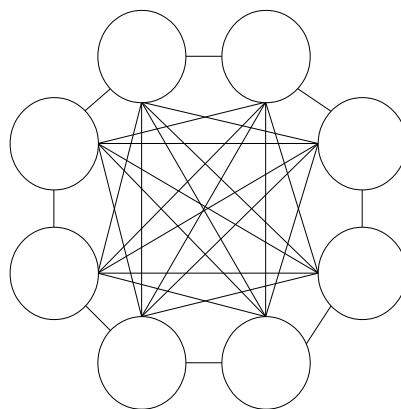
9956

0

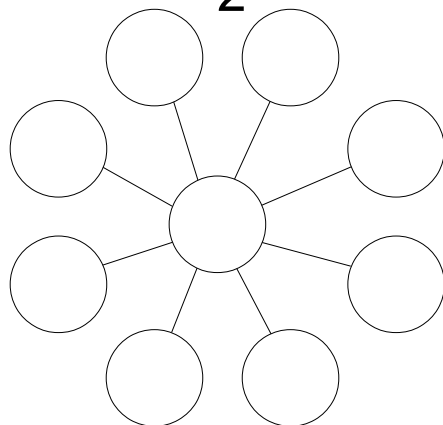
9957
9958

1

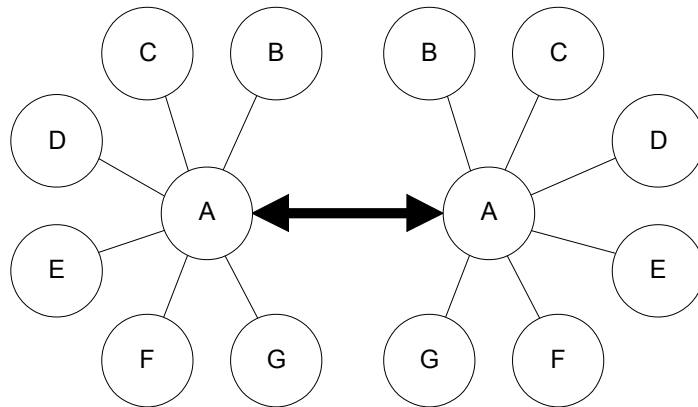
9959
9960

2

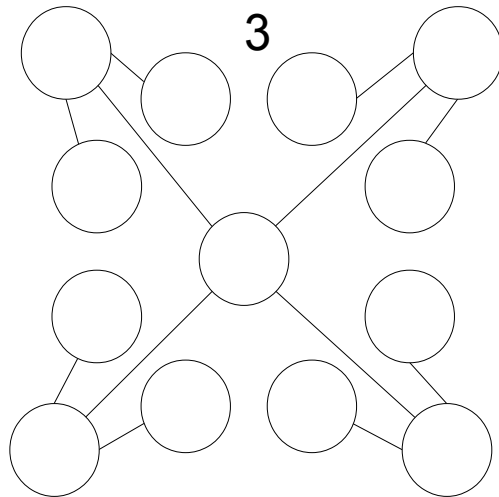
9961
9962

1-2

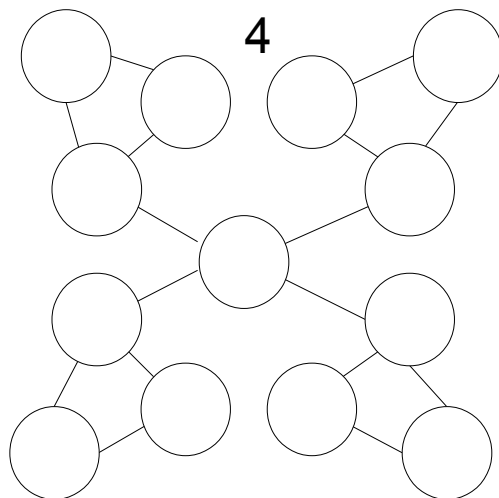
9963
9964

3

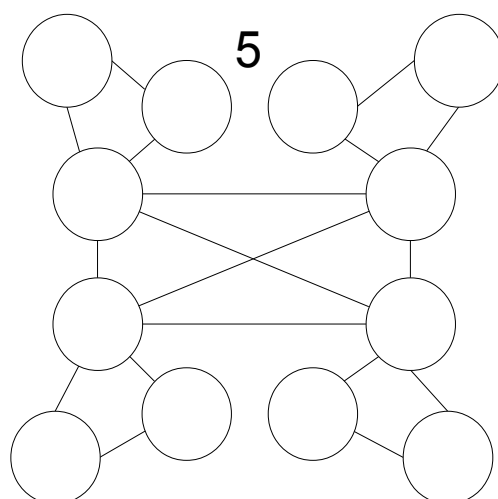

9965
9966

4

9967
9968

3. Master Data -keskustelu yksi mahdollisuus

Edellä olevan perusteella on noussut esille Master Data -keskustelu, jossa yksi tai useammat järjestelmät ovat ns. Master Data -järjestelmiä, jolloin tarvittava data syötetään vain yhden kerran. Yksinkertaisin esimerkki on osoiterekisteri, jota käyttäisivät useammat järjestelmät yhtä aikaa, ja osoiterekisterin tietoja muuttaa, lisää ja poistaa vain yksi järjestelmä.

Tämän vuoksi tarvitsemme esimerkkejä onnistuneista ns. Master Data -järjestelmistä, tai sitten tutkimuksen pitää osoittaa ns. Master Data -keskustelu uudeksi muotihullutuksen alalajiksi.

4. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

”Fad”? Tuon voisi suomentaa villityksenä. Aina välillä jostain aiheesta villiinnytään eri tavoin.

”Hype”? Tuon voisi suomentaa jonkin aiheen ylettömän myönteisenä esittämisenä. Kumpikin ilmiö on tullut vastaan myös tietotekniikan kehittämisen yhteydessä. Jostain asiasta nousee mahdoton kohu ja asiasta villiinnytään.

Sittemmin Garner-yhtiö on kehittänyt menetelmän (Hype Cycle Research Methodology) seuraamaan erilaisia villityksiä ja kohuja. Vaiheet on voisi suomentaa seuraavasti:

1. (Technology Triggers) Tunnistetut mahdolliset teknologiat, mutta ei vielä oikeita sovelluksia.

2. (Peak of Inflated Expectations) Ensimmäiset onnistumiset ja epäonnistumiset. Valtaosa kuullut teknologiasta, mutta ei lähde itse ottamaan teknologiaa käyttöön.

3. (Trough of Disillusionment) Kiinnostus laantuu, koska odotukset eivät ole toteutuneet ratkaisuisissa.

4. (Slope of Enlightenment) Markkinoilla jatkaneet ovat löytäneet tavat ratkaisuille, jotka hyödyttävät käyttäjiä. Toisen sukupolven tuotteet ja ratkaisut ovat korjanneet erilaisia ongelmia.

5. (Plateau of Productivity) Enemmistö yhteisöistä alkaa hyödyntämään tuotetta.

9969

9970

9971

9972

9973

9974

9975

9976

9977

9978

9979

9980

9981

9982

9983

9984

9985

9986

9987

9988

9989

9990

9991

9992

9993

9994

9995

9996

9997

9998

9999

10000

10001

10002

10003

10004

	10005
Yksi iso järjestelmä kattamaan kaikki mahdolliset yhteisön toiminnot? Tällaiselle yhdelle järjestelmälle on ollut eri vaiheissa erilaisia nimiä, ja toiminnanohjausjärjestelmät (Enterprise resource planning, ERP) ovat uusin aalto tällaiselle yhdelle isolle järjestelmälle.	10006 10007 10008 10009
Itse olen ollut epäileväinen yhden ison kaikenkattavan järjestelmän onnistumisesta. Yksi iso kaikenkattava järjestelmä on oikeasti hyvin vaikea toteuttaa. Tämän vuoksi pitää katsoa useamman pienen järjestelmän yhteistoimintaa, mutta useamman järjestelmän yhteistoimintaan liittyy tietysti erilaisia ongelmia.	10010 10011 10012 10013 10014
Toisaalta on hitaampia yrityksiä (vrt. Liker 2006 kuvaa Toyotaa), jotka ottavat tekniikkaa käyttöön pitkän harkinnan jälkeen. Toisaalta on ollut (vrt. Enron; Gibney 2005; Roberts & Armitage 2006) hyvin nopeita yrityksiä, joista osa on kadonnut markkinoilta.	10015 10016 10017 10018
217.4.4. Ehdotus 4: Organisaatiokulttuuri ja vaatimustenhallinta	10019
1. Taustaa	10020 10021 10022
Seuraavat kaksi lausetta koskevat kahta erilaista yhteisöä:	10023 10024
* ”toivottavasti tämä ei lisää byrokratiaa”	10025
* ”tämä ei ole oikea foorumi päättää tätä asiaa”.	10026 10027
Vasta jälkeenpäin olen tajunnut, että nuo lausahdukset kertovat hyvinkin paljon organisaatiokulttuurista.	10028 10029 10030
2. Väki haluaa tehdä tutkimuksen pelkällä kirjallisuudella	10031 10032
Monesti on esitetty erilaisia tutkimusehdotuksia, vaikka tosiasiallisesti kyseessä on silloin ollut vain laaja kirjallisuuskatsaus.	10033 10034 10035
Nyt kuitenkin eteen tuli kaksi lähdettä (Alvesson & Sandberg 2011; Sandberg & Alvesson 2011), joissa lähtökohtana on nimenomaan vallitseva kirjallisuus, ja erilaisten tutkimuskysymysten ajaminen (Problematization) kriittisen kirjallisuuskatsauksen perusteella.	10036 10037 10038 10039
3. Organisaatiokulttuuri vaikuttaa tietojärjestelmiin?	10040 10041
Omassa vaatimattomassa (Rannila 2003) tutkimuksessa pohdin organisaatiokulttuuria, mutta vasta jälkeenpäin on tajunnut jonkinlaisen kevyen menetelmän tarpeellisuutta.	10042 10043 10044
Olin kerran ”Nääsvillen perinteisillä oliopäivillä”, ja siellä yksi esiintyjä sanoi, että jonkin yhteisön arvot täytyy selvittää hyvin ennen kuin mitään järjestelmää luodaan koko yhteisöön.	10045 10046 10047
4. Miten vaatimustenhallinnan kirjallisuus huomioi organisaatiokulttuurin?	10048 10049
Tämän tutkimuksen voisi sijoittaa vaatimustenhallinnan alaisuuteen, jolloin yritetään selvittää erilaisia vaatimuksia suunniteltaviin tietojärjestelmiin.	10050 10051 10052
5. Miten tämä menisi käytännössä?	10053

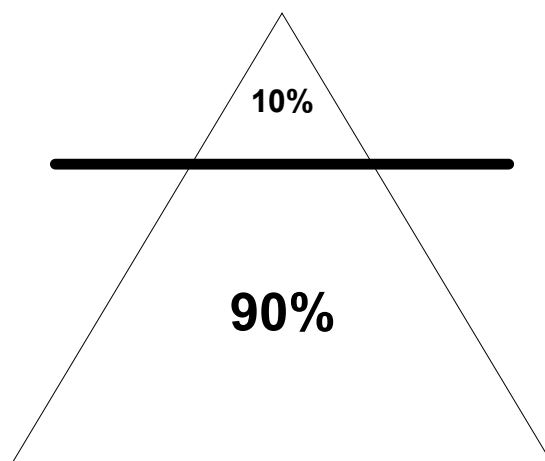
	10054
Eli tutkimus olisi suurin piirtein seuraava:	10055
1) Luetaan Alvesson & Sandberg -lähteet huolellisesti	10056
2) Luetaan muutama organisaatiokulttuurin perusteos	10057
3) Luetaan muutama vaatimustenhallinnan perusteos	10058
4) Mitä yhteistä on organisaatiokulttuurin tutkimisessa ja vaatimustenhallinnassa?	10059
	10060
6. Tässä oiva mahdollisuus tehdä tutkimus pelkällä kirjallisuudella	10061
	10062
Nyt voisi ohjelmistotuotannosta ja/tai vaatimustenhallinnasta kiinnostunut tehdä palveluksen (tietojärjestelmätieteen ihmisille) penkomalla erityisesti vaatimustenhallinnan ja organisaatiokulttuurin yhteyttä.	10063
	10064
	10065
	10066
Koska kyseessä on tosiaan tutkimuskurssi, niin läpikäytävä kirjallisuus ei tule olemaan kohtuuton. Mutta läpikäytävä kirjallisuus, esim. tietyt peruskirjat/artikkelit, joutuu käymään erittäin huolellisesti läpi. Kirjallisuuden määrä sovitaan kurssin alussa.	10067
	10068
	10069
	10070
7. Mahdollisuuksia pro gradu -työhön saakka	10071
	10072
JOS (toivottavasti) erilaisten tutkimuskysymysten ajaminen (Problematization) kriittisen kirjallisuuskatsauksen perusteella tuottaa tuloksia, niin tässä on mahdollisuus jollekin erikoistua organisaatiokulttuurin ja/tai ohjelmistojen vaatimustenhallintaan.	10073
	10074
	10075
	10076
Sovellusalue tulisi olemaan ns. räätälöidyt järjestelmät, joissa ohjelmisto tehdään täsmälleen kyseisen organisaation vaatimusten mukaisesti	10077
	10078
	10079
8. Aiheen ajankohtaisuus	10080
	10081
Maailmalta alkaa tulla uutisia, että yksi oikein ISO järjestelmä, kuten ERP, eivät ole pysyneet mukana organisaatioiden muutoksessa (esim. Olsen & Sætre 2007; Sledgianowski ym. 2008), jolloin ns. räätälöityjen ohjelmistojen markkinoiden kasvun seuranta on mielenkiintoinen kaupallinen kysymys.	10082
	10083
	10084
	10085
	10086
Tähän väliin kannattaa lukea kaksi käytännön tietohallintojohtajan kirjoitusta:	10087
	10088
The Future of ERP: [linkki ei toimi enää]	10089
The Future of ERP II: [linkki ei toimi enää]	10090
	10091
9. Rationaalisuusolettama	10092
	10093
Itse olen käyttänyt termiä ”rationaalisuusolettama”. Itse olen käyttänyt termiä ”rationaalisuusolettama” kuvaamaan tilannetta, jossa rationaalisesti ajatellen kaiken pitäisi olla kunnossa, mutta irrationaaliset tekijät tekevät tilanteessa irrationaalisen, minkä lisäksi syntyy useita erilaisia odottamattomia sivuvaikutuksia (esim. McAulay 2007).	10094
	10095
	10096
	10097
	10098
Itse olen päätenyt siihen, että organisaatiokulttuurissa on näitä rationaalisuusolettaman mukaisia ilmiöitä, eli kaikki ei mene niin siistisi kuin ajattelisi.	10099
	10100
	10101
10. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017	10102
	10103

Organisaatiokulttuurin määritelmiä on käsittääkseni erilaisia, joten tässä aiheessa pitäisi varmaan tehdä pieni katsaus organisaatiokulttuurin määritelmiin. Sitten seuraava aihe olisi tavat selvittää/tutkia erilaisia organisaatiokulttuuria jossain yhteisössä. Tämän päälle voisi tarkastella vaatimustenhallintaa käsittelevää kirjallisuutta.

Mitä yhteistä ja erilaista olisi organisaatiokulttuurin selvittämisen ja vaatimustenhallinnan menetelmien välillä?

Tästä palautuu mieliin yhden perheyhtiön ostaminen osaksi isompaa pörssi-yhtiötä. Käytännössä perheyhtiön muuttaminen ja muuttuminen yhdeksi pörssi-yhtiön yksiköksi kohtasi monenlaisia ongelmia. En tietysti tiedä kaikkia mahdollisia yksityiskohtia, koska itselläni ei ollut pääsyä yrityksen sisälle, mutta ulkopuolellekkin näistä ongelmista tuli vähitellen tietoa.

Sittemmin olen kehittänyt kuvan ulkopuolelle (esim. 10%) näkyville tekijöille ja erilaisista näkymättömistä (esim. 90%) tekijöistä.

Tein yhdelle henkilölle tiedoksi kevyen katsauksen omalla koneella olevaan kirjallisuuteen koskien erilaisten yhteisöjen yhdistämisestä. Tähän kohtaan voi todeta joitain aiheita aiheeseen liittyen.

Diefenbach (2007) kuvaa yliopistoon vietyä kaupallista ideologiaa, jonka läpiviennissä tuli vastaan kaikenlaisia ongelmia. Riad (2007) on esimerkki kahden julkisen sektorin yhteisön yhdistämisestä ja yhdistämisessä olleista ongelmista. Carmeli & Tishle (2004) pohtivat käsinkoskemattomia yhteisön osia. Li & Hambrick (2005) pohtivat yhdistymisen vuoksi perustettavia kahden yhteisön jäsenistä koostuvan ryhmän yhdentymistä.

Leidner & Kayworth (2006) pohtivat yhteisön ns. kulttuuri vaikuttaa myös tietotekniisiin järjestelmiin. Kaarst-Brown & Robey (1999) osoittavat kulttuurin muutosta ja kulttuurin heijastumista tietotekniisiin järjestelmiin. Gallivan & Srite (2005) on saman jatkoa: kulttuuri muuttuu ja heijastuu väistämättä tietotekniisiin järjestelmiin.

Liker (2006) on mielenkiintoinen esitys, jossa esimerkkinä oleva Toyota kasvattaa omat johtajansa vähitellen omasta henkilökunnasta. Toisaalta esimerkkeinä olevissa artikkeleissa on osalta kuvauksia yritysten yhdistämisestä ja erilaisten ideologioiden läpivientä eri yhteisöihin.

Rivkin (2000) on hyvä pohdinta tehtävien päätösten määrästä, jolloin mikään laskenta ei pysy tehtävien päätösten määrässä. Esimerkiksi Toyotan menetelmien toistaminen jossain toisessa

yhteydessä vaatii hyvin laajan määrän päätöksiä, jolloin Toyotan menetelmien toistaminen ei aina käytännössä onnistu jossain uudessa yhteydessä. 10142
10143

Summaten voi todeta organisaatiokulttuurin muuttamisen olevan hyvin vaikeaa eri syistä. Tällöin vaatimustenhallinnan pitäisi selvittää ensin jonkin yhteisön organisaatiokulttuurin erityispiirteet suhteellisen nopeasti. Aihe on vaikea johtuen eri syistä, joten eri yhteisöihin viedään tietotekniikkaa perustuen vääriin olettamuksiin. 10144
10145
10146
10147
10148
10149

217.4.5. Ehdotus 5: Suurkäyttäjän käsite käytettävyytutkimuksessa? 10150

1. Taustaa 10151

Kaikki lähtee pienestä (Rannila 2003), jolloin totesin seuraavaa: 10152
10153

Kun [myynnin tietojärjestelmä] on käytössä kymmenissä kulttuureissa, niin yksi pohdinnan arvoinen aihe on tietojärjestelmään tehtävät kulttuurikohtaiset liittymät. Tällöin tietojärjestelmän kehittämiseksi tulee paljon erilaisia lisähaasteita, kun jo lähtökohtaisesti on pystyttävä tekemään kymmeniä erilaisia liittymiä tietojärjestelmään. (Rannila 2003, s. 40) 10154
10155
10156
10157
10158
10159

Toisaalta kiinnitin paljon huomiota suurkäyttäjän (Rannila 2003, s. 53) käyttöliittymään, koska olin silloin ehdottomasti suurkäyttäjä myynnin tietojärjestelmille. 10160
10161
10162

Tämän perusteella voisi esittää esimerkiksi seuraavan jaottelun käyttöasteen perusteella: 10163
10164

- suurkäyttäjä(t) 10165
10166
- peruskäyttäjä(t) 10167
- satunnaiskäyttäjä(t) 10168
- yksittäiskäyttäjä(t) 10169
- kertakäyttäjä(t). 10170
10171

2. Väki haluaa tehdä tutkimuksen pelkällä kirjallisuudella 10172

Monesti on esitetty erilaisia tutkimusehdotuksia, vaikka tosiasiallisesti kyseessä on silloin ollut vain laaja kirjallisuuskatsaus. 10173
10174
10175

Nyt kuitenkin eteen tuli kaksi lähettä (Alvesson & Sandberg 2011; Sandberg & Alvesson 2011), joissa lähtökohtana on nimenomaan vallitseva kirjallisuus, ja erilaisten tutkimuskysymysten ajaminen (Problematization) kriittisen kirjallisuuskatsauksen perusteella. 10176
10177
10178
10179

3. Tässä oiva mahdollisuus tehdä tutkimus pelkällä kirjallisuudella 10180 10181

Nyt voisi käytettävyytutkimuksesta kiinnostunut tehdä palveluksen (tietojärjestelmätieteen ihmisille) penkomalla erityisesti suurkäyttäjän käsitettä kriittisellä otteella. 10182
10183
10184

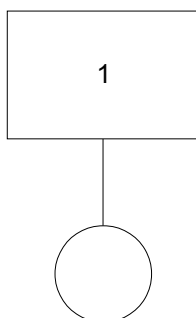
Koska kyseessä on tosiaan tutkimuskurssi, niin läpikäytävä kirjallisuus ei tule olemaan kohtuuton. Mutta läpikäytävä kirjallisuus, esim. tietyt käytettävyytutkimuksen peruskirjat/artikkelit, joutuu käymään erittäin huolellisesti läpi. Kirjallisuuden määrä sovitaan kurssin alussa. 10185
10186
10187
10188

4. Mahdollisuuksia pro gradu -työhön saakka 10189 10190

JOS (toivottavasti) erilaisten tutkimuskysymysten ajaminen (Problematization) kriittisen kirjallisuuskatsauksen perusteella tuottaa tuloksia, niin tässä on mahdollisuus jollekin käytettävyytutkijalle erikoistua suurkäyttäjien ongelmiin.

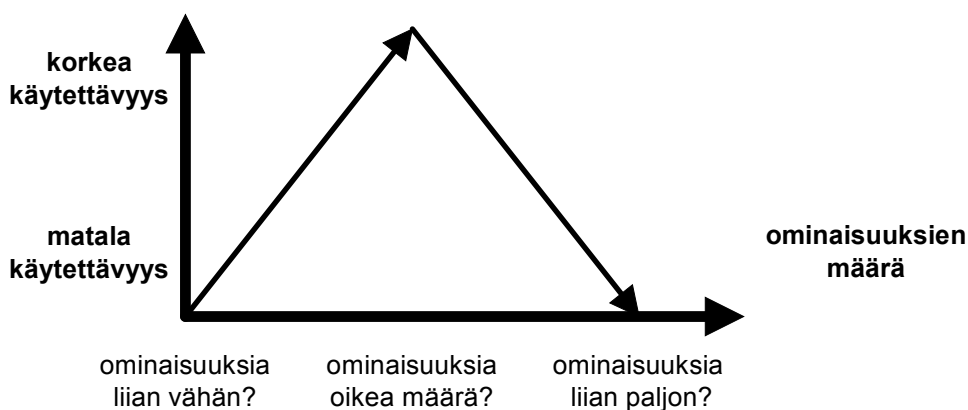
10191
10192
10193
10194
10195
10196

Aiheen jälkiarviointia / 20.3.2017

Eri vaiheissa olen kirjoittanut useamman käyttöliittymän kehittämistä samaan järjestelmään. Yksi haaste on yhden käyttöliittymän ideologia, jolloin useamman käyttöliittymän ideologia on vähemmistönä. Itse olen kehittänyt eri vaiheiden jälkeen seuraavan kuvan.

10197
10198
10199
10200
10201
10202

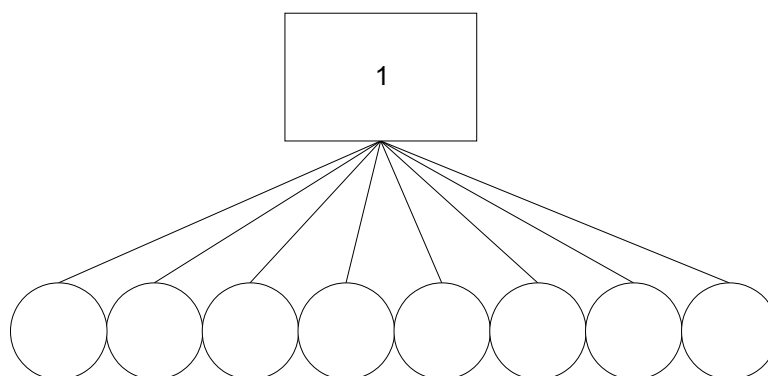
Loppujen lopuksi käy niin, että yksi iso käyttöliittymä muuttuu loppujen lopuksi liian monimutkaiseksi, jolloin yksi iso ja monimutkainen käyttöliittymä aiheuttaa arvostelua.

Oman arvion mukaan arvostelu yhdestä ja monimutkaisesta käyttöliittymästä on siten vaikea ymmärtää joidenkin sidosryhmien osalta. Mahdollisesti tällaista yhtä isoa ja monimutkaista käyttöliittymää on testattu erilaisilla menetelmillä.

Tässä kohtaa täytyy todeta ideologioiden epäyhteensopivuus – yksi liittymä vs. useita liittymiä.

Ehkä pitäisi itse luoda kevyiden käyttöliittymien manifesti. Tarkasti ottaen käyttöliittymien suhteen on esitetty muutama manifesti (user interface manifesto), joten oma kevyiden käyttöliittymien manifestin teksti pitäisi kehittää kunnolla perustellen. Lyhyesti todeten erilaisia manifesteja eri tietotekniikan osa-alueille on enemmänkin, joten oma manifesti pitäisi tehdä todella hyvin. Mahdollisesti eri manifesteista voisi kerätä kohdat koskien käyttöliittymiä.

10203
10204
10205
10206
10207
10208
10209
10210
10211
10212
10213
10214
10215
10216
10217
10218
10219

Lisäksi olen eri yhteyksissä todennut kevyiden käytettävyyssarvioinnin menetelmien tarvetta. Toisaalta olen todennut erilaiset raskaat käytettävyyssarvioinnin menetelmät yhdeksi ilmiöksi. Varmaankin tarvittaisiin itse tehty manifesti kevyille käytettävyyssarvioinnin menetelmille ja kevyille käyttöliittymille.

217.4.6. Ehdotus 6: Avoimien järjestelmien (esim. ohjelmistot) tavaramerkkipolitiikat (trademark policy)

1. Toiveita opiskelijoilta

Moni opiskelija on halunnut aiheetta, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien.

Tässä on nyt ehdotelma tällaisesta aiheesta, jossa pitää lukea tekstimassaa, ja tätä tekstimassa ei tarvitse itse mistään hakea, ja se on valmiina tietoverkossa.

Nyt on hyvä muistuttaa, että pelkkä kirjallisuuskatsaus ei ole tutkimus, vaan kirjallisuuden lisäksi pitää olla jokin tutkimuskysymys.

2. Taustaa: Avoimet järjestelmät (erityisesti ohjelmistot) ovat tulleet jäädäkseen

Näyttää siltä, että avoimet järjestelmät, erityisesti ohjelmistot, ovat tulleet jäädäkseen.

Tässä kohtaa en arvota, että ovatko avoimet järjestelmät hyvä vai huono ilmiö, koska tietysti tutkimustyössä pitäisi tutkia ilmiötä ilman laajoja ennakko-oletuksia.

3. Yksi arvotus kyllä on

Tässä kohtaa olen puhunut avoimista (open) ohjelmistoista ja en käyttänyt termiä ”vapaa ohjelmistot” (free software). Eli tulevassa raportissa pitää erotella näiden kahden suuntautumistavan käsitteelliset erot; tietysti pitää vielä erotella suljetut ohjelmistot (closed software).

4. Tavaramerkkien hallinta / Tavaramerkkipolitiikka

Itse olen kiinnittänyt huomiota siihen, että avoimien ohjelmistojen lisenssien lisäksi on alkanut olla erilaisia tavaramerkkipolitiikoita (trademark policy) avoimien järjestelmien lisäksi.

10220

10221

10222

10223

10224

10225

10226

10227

10228

10229

10230

10231

10232

10233

10234

10235

10236

10237

10238

10239

10240

10241

10242

10243

10244

10245

10246

10247

10248

10249

10250

10251

10252

10253

10254

10255

10256

10257

10258

Eli avoimen järjestelmän lisäksi pitää suostua erilaisiin määräyksiin tavaramerkistä, jos haluaa joitain tiettyjä avoimia järjestelmiä käyttää. 10259
10260
10261

5. Kysymys: Millaisia tavaramerkkipoliitikoita (trademark policy) suositut avoimet ohjelmistot käyttävät? 10262
10263

Oma arvaus tässä vaiheessa on, että avoimia ohjelmistoja kehittäville yhteisöillä on erilaisia tavaramerkkipoliitikoita, mutta niiden samanlaisuus ja erilaisuus olisi mielenkiintoinen pohdittava aihe. 10264
10265
10266
10267
10268

Moni opiskelija on halunnut aiheita, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien. 10269
10270
10271

Tässä on nyt viritelmää aiheeksi, jossa tutkimuksen voisi hoitaa omalla kotikoneellaan: 10272
10273

1. Tarkan tutkimuskysymyksen määrittely 10274
2. Alustava kirjallisuuskatsaus koskien avoimien järjestelmien (erit. ohjelmistot) tavaramerkkipoliitikoita 10275
10276
3. Luetaan sovittava määrä kirjallisuutta koskien tavaramerkkipoliitikoita, perustuen kirjallisuuskatsaukseen 10277
10278
4. Luetaan sovittava määrä erilaisten avoimien järjestelmien (erit. ohjelmistot) tavaramerkkipoliitikoita 10279
10280
5. Tehdään erilaisia johtopäätöksiä tavaramerkkipoliitikoista. 10281
10282

Oma veikkaus tässä vaiheessa on, että vertailemalla erilaisia tavaramerkkipoliitikoita voisi rakentaa käsitteellisiä taulukoita. 10283
10284
10285

	Käsite 1	Käsite 2	Käsite 3	Käsite 4
Tavaramerkkipoliitiikka 1		X		
Tavaramerkkipoliitiikka 2	X		X	
Tavaramerkkipoliitiikka 3		X		X
Jne.				

Lopputuloksena voisi olla erilaisia taulukkoja, jossa pystytään osoittamaan, että mitä erilaisia käsitteitä liittyy tavaramerkkipoliitikoihin. Tämän jälkeen taulukoiden eri soluja voisi tarkastella hieman tarkemmin. 10286
10287
10288
10289
10290

Kyseessä ei kuitenkaan olisi puhdas lainopillinen tutkimus, ja lainopillinen osuus voi olla suhteellisen kevyt tässä tutkielmassa; Tietysti lainopillinen osuus voi olla hyvinkin laaja riippuen tutkimuksen suorittajan mielenkiinnosta. 10291
10292
10293
10294

Kun kyseessä on kuitenkin tutkielmakurssi, niin kirjallisuuden määrä tullaan pitämään hallittavalla tasolla. 10295
10296
10297

6. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017 10298
10299

Itse olen huomionnut erilaisten tavaramerkkipoliitikoiden olevan yksi osa avoimien järjestelmien kehittämistä. Vaikka jokin järjestelmä sinänsä voi olla avoimesti kehitetty, niin järjestelmään liittyvien tavaramerkkien käytölle voi olla useita määräyksiä ja rajoitteita. 10300
10301
10302
10303

Yksi merkittävä tavaramerkkipoliitiikka on Google-yhtiön määräykset Android-käyttöjärjestelmän tavaramerkin hallinnasta. Lisäksi on Google Play -kehittäjien jakelusopimus, jolloin Android-käyttöjärjestelmässä käytettävien sovellusten osalta Google asettaa omat määräyksensä. 10304
10305
10306
10307

Vastaava merkittävä tavaramerkkipoliitiikka on Firefox-selainta kehittävän säätiön (The Mozilla Foundation) määräykset tavaramerkeistä. 10308
10309
10310

Tavaramerkkipoliitikoissa voi olla oikeasti merkittäviä eroja ja yhtäläisyyksiä. 10311
10312

217.4.7. Ehdotus 7: Tietotekniikan hajauttamisen, keskittämisen ja standardoinnin ongelmat kilpailutetuissa julkisissa hankinnoissa 10313 10314

1. Omat vaatimattomat huomiot 10315 10316

Itse olen pohtinut kilpailutuksen ongelmia seuraavissa mielipidekirjoituksissa. 10317
10318
10319

39 / Isot edellä ja pienet narisevat
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_39 10320
10321
10322

37 / Kilpailun kannattava kannattamattomuus kummastuttaa?
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_37 10323
10324
10325

31 / Todellista tyhmyyttä vai kovaa kilpailua??
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_31 10326
10327
10328

19 / Poliittisia yönaukujaisia odotellessa
http://www.jukkarannila.fi/mielipidekirjoitukset.html#nro_19 10329
10330
10331

Mielipidekirjoituksiin pitää tietysti suhtautua hyvin kriittisesti, koska ne eivät edusta oikeaa tutkimustyötä. 10332
10333
10334

Toiseen yhteyteen kirjoitin luvun 27.2. (Rannila 2011, sivu 83) 10335
10336

Rannila, J. S. (2011). Kirjoitelmia I: mielipidekirjoitusten (16.8.2005-11.6.2011) jälkiarviointia. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. ISBN: 978-952-92-9558-6 (PDF). Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 10337
10338
10339
10340

27.2. Onko alueellisen suuryksikön perustaminen järkevää? 10341 10342

Toisesta yhteydestä otin taulukon, jossa pohdin hajautusta/keskitystä suhteessa standardiin/ei-standardiin, ja tätä voi soveltaa seuraavasti. 10343
10344
10345
10346
10347
10348

	Hajautettu	Keskitetty
Standardi	Palotarkastuksien pöytäkirjat?	Kalustohankinnat? Kaluston tekniset määräykset?
Ei-standardi	Paloaseman työvuorot?	Paloaseman työvuorot?

Muistaakseni oli kiistaa Jalasjärven paloaseman työvuoroista ja vapaapalokuntalaisten työpanoksen hyödyntämisestä viikonloppuisin. Asia esiteltiin minulle palolaitoksella, mutta minun ymmärrystä voi hyvin epäillä.

Nyt esitän vastaavaa terveyskeskusten yhdistämisessä.

	Hajautettu	Keskitetty
Standardi	Lähete? Resepti?	Potilaskertomus? Kalustohankinnat? Kaluston tekniset määräykset?
Ei-standardi	Ajanvaraus??	Ajanvaraus??

Esimerkiksi kalustohankinnat ja kaluston tekniset määräykset ehkä kannattaa tehdä keskitetysti, jolloin voidaan palkata kilpailutuksen asiantuntija, joka hyvin sattuesssa osaa vetää läpi kilpailutuksen ilman valituskierteitä Markkinaoikeuteen. Mutta onko työvuorolistojen tekeminen oltava hajautettua vai keskitettyä? Osaako jokainen terveyskeskus ja paloasema itse hoitaa väkensä töiden aikatauluttamisen?

Itse olen pohtinut, että ehkä nämä alueelliset suuryksiköt, esim. PARAS-hanke ja aluepelastuslaitokset käydä läpi uudelleen, esim. seuraavalla tavalla:

- etsitään ongelmalliset alueet, esim. taloudelliset mittarit
- nimetään selvityshenkilö selvittämään vaihtoehtoja
- tehdään korjausehdotuksia.

Tämä on tietysti hidasta, mutta voitaisiin tehdä hallitummin arvioita alueellisten yksikköjen toiminnasta ja erityisesti toiminnan tehokkuudesta.

Valtion puolelta voi tulla aina uusia pakkomääräyksiä (ns.), joten ongelma-alueiden alueellisten yksiköiden ongelmien selvittäminen voi jäädä uusimman pakkomääräyksen alle. Eli ei ole mitenkään yksinkertaista selvittää yksittäisen alueellisen yksikön tilannetta.

2. Ehdotettu tutkimuslinja

Tähän kiinnitin huomiota jo pro gradu -työssäni, jossa pohdin hajautusta/keskitystä ja standardia/ei-standardia erilaisissa yhdistelmissä (Rannila 2003)

3. Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) madonluvut useampana vuonna

Valtiontalouden tarkastusvirasto tekee koko ajan jatkuvaa työtä arvioidessaan valtion toiminnan tehokkuutta eri tavoin, ja virasto julkaisee säännöllisesti tuloksellisuustarkastus-kertomuksia (kertomuksia ollut aikaisemmin toisilla nimillä).

10349
10350
10351
10352
10353
10354
10355

10356
10357
10358
10359
10360
10361
10362

10363
10364
10365
10366
10367
10368
10369

10370
10371
10372

10373
10374
10375
10376

10377
10378

10379
10380
10381

10382
10383
10384

10385
10386

[linkki ei toimi enää]

10387

10388

10389

Lisäksi Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa erilaisia lausuntoja erilaisista aiheista.

10390

10391

[linkki ei toimi enää]

10392

10393

Yhteenvetona voi sanoa, että Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennus useana vuonna hyvin suuria ongelmia tietojärjestelmien kilpailutuksissa ja tietojärjestelmien kehityksessä.

10394

10395

10396

4. Hajautus-Keskitys ja Standardi/EI-standardi yhdistelmien ongelmat ??

10397

10398

ITSE olen pohtinut useamman kerran, että Hajautus-Keskitys ja Standardi/EI-standardi yhdistelminä on voitu ratkaista väärillä tai oikeilla tavoilla riippuen tapauksesta.

10399

10400

10401

5. Kirjallisuuden määrä pidetään kohtuullisena

10402

10403

Kun kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä tosiaan sovitaan yhdessä, jotta kirjallisuuteen ei huku.

10404

10405

10406

6. Miten tämä tutkimus etenisi?

10407

10408

Suureksi avuksi meille on tässä seuraava sivusto:

10409

10410

www.hankinnat.fi

10411

10412

Hankintalainsäädäntöä käsittelevät teokset: [linkki ei toimi enää]

10413

Yleiset sopimusehdot: [linkki ei toimi enää]

10414

Mallit, ohjeet ja selvitykset: [linkki ei toimi enää]

10415

10416

Itse ehdottaisin jotain seuraavaa tutkimuslinjaa.

10417

10418

1. Määritellään tutkimuskysymys tarkasti

10419

2. Sovitaan, että mitkä hankintalainsäädäntöä käsittelevät teokset luetaan läpi

10420

3. Lisäksi pitää lukea yleiset sopimusehdot ja joitain malleja, ohjeita, suosituksia ja selvityksiä

10421

10422

4. Sovitaan, että mitkä Valtiontalouden tarkastusvirastot tuloksellisuustarkastuskertomukset ja lausunnot luetaan läpi.

10423

10424

5. Tämän jälkeen voidaan asettaa onnistumiset ja epäonnistumiset kooten ne Hajautus-Keskitys ja Standardi/EI-standardi -yhdistelmiksi.

10425

10426

6. Tutkimuksen aikana selviää varmasti, että mitä muita teoksia pitäisi lukea.

10427

7. JOS Hajautus-Keskitys ja Standardi/EI-standardi -yhdistelmien ongelmien pohtimista ei esiinny aikaisemmassa kirjallisuudessa, niin tässä voisi olla jotain uutta.

10428

10429

10430

10431

7. Tavoiteltavat tutkimustulokset

10432

10433

Työnjako-ongelmien tutkiminen ei ole mikään uutuus (vrt. Järvinen 1980), mutta tässä

10434

tutkimuksessa pohdittaisiin nimenomaan ongelmia johtuen Hajautus-Keskitys ja Standardi/EI-standardi -yhdistelmästä.

10435

10436

8. Kyseessä ei olisi kuitenkaan lainopillinen tutkimus

Lopuksi täytyy huomauttaa, että kyseessä ei olisi lainopillinen tutkielma, ja lainoppi yms. pidetään suhteellisen kevyenä tässä tutkimuksessa.

9. Kirjallisuuden määrä pidetään kohtuullisena

Kun kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä tosiaan sovitaan yhdessä, jotta kirjallisuuteen ei huku.

10. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

Mitä pitäisi keskittää? Mitä pitäisi hajauttaa? Mikä olisi standardi? Mikä ei olisi standardi? Käytännön toiminnassa näitä aiheita ei ole helppo päättää, jolloin aina välillä tehdään virheratkaisuja, joita korjataan vähitellen eri tavoin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota Suomessa kehitettyihin useampaan tunnistautumisen menetelmään. Onko Suomessa liian monta tunnistautumisen menetelmää? Tunnetulla tavalla verkkopankkitunnukset ovat lyöneet läpi. Mikä pitäisi olla keskitetysti standardoitu vahva tunnistautumisen menetelmä?

217.4.8. Ehdotus 8: ERP-järjestelmien (vast.) pitkäaikainen käyttö / CRM-järjestelmien (vast.) pitkäaikainen käyttö

Vähitellen alkaa olla kokemuksia toiminnanohjausjärjestelmien (Enterprise Resource Planning, ERP) ja asiakkuudenhallinnan (Customer relationship management, CRM) pitkäaikaisesta käytöstä. Nyt voisi tehdä tutkimuksia, että mitä ERP-järjestelmien ja/tai CRM-järjestelmien pitkäaikainen käyttö on oikeasti tarkoittanut.

Itse olen ollut tapaustutkimuksen kannattaja, ja ohessa on omaa aikaisempaa tekstiä koskien tapaustutkimusta. Tietojärjestelmätieteen seminaarissa olemme hiljattain lukeneet muutaman artikkelin tapaustutkimuksesta, ja tässä voisi kokeilla uusinta uutta tapaustutkimuksesta.

Tutkimus etenisi jotenkin tähän tapaan:

1. Määritellään tarkka tutkimuskysymys.
2. Jonkin verran aikaisemman kirjallisuuden penkomista.
3. Tietojen kerääminen tapauksesta: esim. haastattelut ja asiakirja-aineiston läpikäynti.
4. Tehdään päätelmiä pitkäaikaiskäytöstä.
5. Miten tulokset ovat suhteessa aikaisempaan tutkimukseen pitkäaikaiskäytöstä?

1. Haastatteluiden määrä pidetään kohtuullisena, jos päädytään haastatteluihin

Itselläni on ollut yksi ohjattava, joka teki viisi (5) haastattelua, ja niissäkin oli kohtuullinen homma. Haastatteluihin onneksi löytyy käytännönläheinen opas (Hirsjärvi & Hurme 2010). Lisäksi voi todeta, että asiakirja-aineiston läpikäynti on toinen savotta.

Eli käytännössä varmaan joudutaan rajaamaan tässä vaiheessa johonkin tiettyyn esim. työntekijöiden ryhmään tai vastaavaan, koska kyseessä on edelleen tutkielmakurssi, jonka työmäärä on pidettävä kohtuullisena.

2. Tapaustutkimuksen kohde / fokus

Yksi yleinen väärinymmärrys on, että tapaustutkimus olisi menetelmäluokka (methodology). Rajan vetäminen tapaustutkimuksen ja ei-tapaustutkimuksen välillä on kohtuullisen vaikea. Tarkasti ottaen voi todeta, että tapaustutkimus ei ole suoraan laadullisten tutkimusmenetelmien alaluokka, koska yksittäinen tapaustutkimus voi sisältää myös määrällisiä osuuksia.

Toisin sanoen tapaustutkimus keskittyy voimakkaasti yhteen tai useampaan tapaukseen, kun taas laadullinen tutkimusmenetelmä on menetelmäluokka. Tapaustutkimus ei kuitenkaan ole tapa yhdistää määrällistä ja laadullista tutkimusta, koska yksittäinen tapaustutkimus voi olla pelkästään laadullinen.

3. Tapauksen rakentaminen yksittäisessä tapaustutkimuksessa

Tapauksen määrittely on monesti ongelmallista, ja tutkimusyksikön määrittely on tärkeä osa: esim. henkilö, perheet, yhteisöt, tapahtumat, jne. Eli tapaustutkimus on tilassa ja ajassa määriteltävä yksikkö, jota voi määrittellä tapauksen rakentamalla (casing). Tämän vuoksi tapaustutkimuksen osa on tapauksen määrittely, joka voi olla tutkittavissa.

Tapauksen rakentaminen tapahtuu koko tutkimuksen aikana, ja tapauksen tutkimusyksikkö voi vaihdella riippuen tutkimuksen vaiheesta. Eli tapaukset ovat aina avoimia yksiköitä, ja avoimet yksiköt ovat aina uudelleenmääriteltävissä, ja tapauksen lopullinen yksikkö on määriteltävissä eri tavoin.

Tapaustutkimuksessa voi erotella ajatuksen tapauksen perimmäisestä luonteesta (intrinsic) tai välinearvosta (instrumental). Tapaustutkimus on välineellistä, koska tutkijat kohdistavat tapauksen/kohteen määrittelyyn.

Tämän vuoksi tutkijat kohdistavat tapaukset (casing) jollain tavalla, ja tapaustutkimus ei voi näin paeta teorian merkitystä. Eli tosiasiallisesti tapauksia voi suhteuttaa toisiin tapauksiin eri tavoin.

4. Tapaukset valikoidaan niiden informaatioarvon mukaisesti

Lyhyesti sanoen tapauksia voi eritellä eri tavoin, ja valinta perustuu suurimpaan informaatioarvoon.

Empiirinen läheisyys tapausten suhteen pidetään yllä tapauksiin suuntautuvalla analyysillä (heikko suomennos yllä)

Suuri osa laadullisesta tutkimuksesta perustuu erilaisiin teemojen hakemiseen, eli kohteena ovat erilaiset muuttujat (variables). Tapaustutkimuksessa mielenkiinnon kohde on erilaisten osatekijöiden (elements) suhde toisiinsa tutkijan tekemän tapauksen määrittelyyn suhteen. Tapaustutkimus on näin ollen tapa nähdä tapaus ainutlaatuisena yhdistelminä erilaisia muuttujia, jotka vastustavat purkamista osiin. Näin ollen tapauksien vertailua on erilaisten yhteenliittymien (configuration) vertailua, ei erilaisten muuttujien vertailua.

10486
10487
10488
10489
10490
10491
10492
10493
10494
10495
10496
10497
10498
10499
10500
10501
10502
10503
10504
10505
10506
10507
10508
10509
10510
10511
10512
10513
10514
10515
10516
10517
10518
10519
10520
10521
10522
10523
10524
10525
10526
10527
10528
10529
10530
10531
10532
10533
10534
10535

(Kirjoittaja esittää lyhyen tutkimus esimerkin kyseisestä lähestymistavasta, lue artikkeli) 10536

5. Johtopäätöksiä 10537

Tapaustutkimus on siis yksittäisiä yhdistelmiä erilaisia menetelmällisiä lähestymistapoja, joilla pyritään ylläpitämään empiiristä läheisyyttä yhteen tai useampaan ajassa ja tilassa määriteltyjä kohteita. Tämän vuoksi tapaustutkimuksen on laajempaa ymmärrystä kuin erottelu määrällisen ja laadullisen tutkimuksen välillä. 10538
10539
10540
10541
10542
10543

Tämän vuoksi tapaustutkimuksessa pitää määritellä, että mikä on ”oikea” tapaus, jota voidaan lähteä penkomaan. 10544
10545
10546
10547

6. OMA ARVIO 1: Sandelowski (2011) 10548

Metodikirjassa [Nykyisin Järvinen & Järvinen 2011] on tapaustutkimus osoitettu kuuluvan sekä teoriaa testaavaan ja teoriaa luoviin tutkimusmenetelmiin. Tämä artikkeli ei ole ristiriidassa tämän suhteen. 10549
10550
10551
10552
10553

Määritelmä ajassa ja tilassa tehtävästä rajauksesta on hyvä huomio, jolloin ajan ja tilan määrittely yhden tapauksen rajaamiseksi on perusteltua perustella kunnolla jokaisessa tapaustutkimuksessa. Jälkikäteen ajatellen omassa tutkimuksessa (Rannila 2003) tapauksen määrittely ei ehkä ole ollut aivan tarkasti ajassa ja tilassa määritelty, vaan on ollut muulla tavalla määritelty. Ajallinen ulottuvuus on merkittävä, ja Montealegre & Keil (2000) esittävät yhden tavan ajalliselle ulottuvuudelle. 10554
10555
10556
10557
10558
10559
10560

7. OMA ARVIO 2: Aika, aihe ja lähde / RANNILAN vanha suositus 10561

Itse olen suositellut kandidaattityön tekijöille, että jaottelevat aineistonsa seuraavasti: 10562
10563
10564

- ajallisesti 10565
- aiheen mukaan 10566
- lähteiden mukaan. 10567
10568

Kun kovalevytilaa on nykytietokoneissa aivan tarpeeksi, niin sähköisen aineiston järjestäminen kolmella eri tavalla ei ole mikään varsinainen ongelma. Tällöin tapauksen voi ”kävellä” läpi ajan mukaisesti, ja ”kävelyn” aikana voi kehittää sopivat luokitukset aineistoille. Lopuksi lähteiden mukainen järjestely osoittaa, että onko eri aiheiden ympärille kertynyt tarpeeksi merkittävää aineistoa 10569
10570
10571
10572
10573
10574

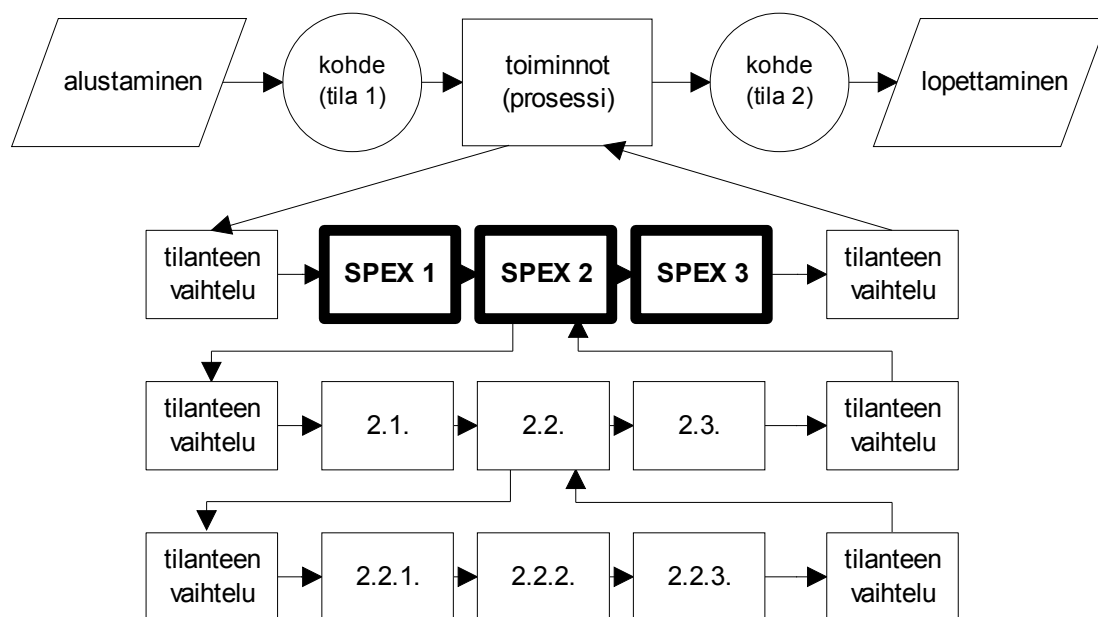
8. OMA ARVIO 3: Aika, Paikka, Aihe, Lähde ja Muuttuja / RANNILAN uusi suositus 10575

Tämän artikkelin perusteella esitän oman uuden suosituksen tapaustutkimuksen aineiston hallinnalle. 10576
10577
10578
10579

AIKA 1	PAIKKA ?	AIHE ?	LÄHDE ?	MUUTTUJA ?
AIKA 2	PAIKKA ?	AIHE ?	LÄHDE ?	MUUTTUJA ?
AIKA 3	PAIKKA ?	AIHE ?	LÄHDE ?	MUUTTUJA ?

10580

Edelleen ehdotan voimakkaasti, että ensimmäisessä vaiheessa kannattaa aineisto laittaa selvään aikajärjestykseen, koska tämä on kaikkein helpoin tapa järjestää jopa erittäin laajat aineistot. Uutena suosituksena on paikka, koska yksittäinen tapaus voi olla maantieteellisesti laajallakin alueella, jolloin voidaan osoittaa tapahtumat eri puolilla tapauksen aika- ja paikkajatkumoa. Edelleen paikan määrittely hyvinkin laajasta aineistosta on helppoa aikajärjestykseen järjestämisen jälkeen.	10581 10582 10583 10584 10585 10586
Aineisto on suhteellisen helppo ”kävellä” läpi aika- ja paikkaperustaisesti, jonka aikana on helppoa rakentaa erilaisia aiheita ja luokittelutapoja aineistolle. Tässä vaiheessa on helppo iskeä lähteet aikaan, paikkaan ja aiheeseen liittyen laajastakin aineistosta.	10587 10588 10589 10590
Tämän artikkelin perusteella voi todeta, että jokainen tapaus on rakennettu erilaisten muuttujien yhdistelmänä, jolloin tutkija rakentaa tapauksen näiden muuttujien varaan. Uuden suosituksen mukaisesti jokaiseen aika-, paikka-, aihe- ja lähdeyhdistelmään voidaan osoittaa erilaiset muuttujat, jolloin on helppoa todeta erilaisten muuttujien soveltuvuus tapauksen kuvaamiseen.	10591 10592 10593 10594 10595
9. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017	10596 10597
Mitä ovat toiminnanohjausjärjestelmien (Enterprise Resource Planning, ERP) ja asiakkuudenhallinnan (Customer relationship management, CRM) järjestelmien pitkäaikaisen käytön seuraukset?	10598 10599 10600 10601
Yksi mahdollisuus olisi selvittää ennen eri järjestelmien käyttöönottoa tehdyt oletukset järjestelmille. Miten oletukset järjestelmille ja järjestelmien todellinen käyttö ovat vastaavia tai epävastaavia?	10602 10603 10604 10605
Yhdessä vaiheessa yritin tehdä työpaperia toiminnanohjausjärjestelmistä (Enterprise Resource Planning, ERP). Ongelma on toiminnanohjausjärjestelmiä käsittelevien artikkeleiden suuri määrä, jolloin pitäisi varmaan tehdä useampi työpaperi eri aiheista.	10606 10607 10608 10609
Itse olen huomionnut eri vaiheissa toiminnanohjausjärjestelmien käyttöönoton olevan sellaisissa yhteisöissä, joiden toiminta on mahdollisimman vakioitua eri tavoin.	10610 10611 10612
Yksi osa toiminnanohjausjärjestelmien käyttöönottoa on erilaisten prosessien mallintaminen. Itse olen kehittänyt seuraavan kuvan, jossa prosessi alustetaan ja lopetetaan kohteen tilan muuttuessa prosessin aikana. Toisaalta prosessin osia voidaan määrittellä (SPEX) ja osa näistä määrityksistä voi olla tietojärjestelmien avulla vakioituja osia. Toisaalta tietojärjestelmien määrittelyillä ei sinänsä ole rajoitteita, jolloin samaa määrittystä voidaan mallintaa edelleen useammalle tasolle.	10613 10614 10615 10616 10617

Toisaalta prosessien läpiviennissä on aina mukana tilanteen vaihtelua, mutta hyvin vakioiduissa olosuhteissa tilanteen vaihtelu saadaan pidettyä hallinnassa.

Oma havainto on toiminnanohjausjärjestelmien käyttöönoton parempi onnistuminen tuotannollisissa yrityksissä tai yritysten tuotannollisissa osissa, joissa eri toimintoja voidaan vähitellen vakioida. Tietysti tuotannossa pitää olla osaamista vakioinnin lisäksi, jotta asiakkailta saadut tilaukset pystytään hoitamaan hyvin. Asiaa pitäisi tarkastella pidemmällä aikavälillä.

Oma havainto on toiminnanohjausjärjestelmien käyttöönoton mahdollinen epäonnistuminen vakioimattomissa olosuhteissa, jolloin tilanteen vaihtelua on hyvinkin paljon. Vakioimatonta toimintaa on hyvin vaikea ajaa erilaisiin vakioituihin tietojärjestelmiin. Asiaa pitäisi tarkastella pidemmällä aikavälillä.

217.4.9. Ehdotus 9: Mikä on konkreettinen kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa?

1. Ohessa on omaa aikaisempaa pohdintaa koskien liiketoimintaprosessien ulkoistamista

Ensin täytyy perehtyä prosessien ajatukseen, josta Hannus (1997) on hyvä alku, koska siinä esitellään erilaisia näkökulmia prosessien kehittämiseen / toteuttamiseen.

Toisaalta Järvinen (1980 ja 1998) on kiinnittänyt huomiota prosessien välisiin ilmiöihin, ja ohessa on jotain tekstiä siitä.

Davenport (2005) esitti, että tulevaisuudessa prosessit siirretään erilaisten prosessikuvausten avulla paikasta toiseen. Itse hieman epäilin tätä mahdollisuutta, ja päädyin siihen, että ehkä hänellä oli väärä kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa.

Tutkimus etenisi tähän malliin:

10618
10619
10620
10621
10622
10623
10624
10625
10626
10627
10628
10629
10630
10631
10632
10633
10634
10635
10636
10637
10638
10639
10640
10641
10642
10643
10644
10645
10646
10647
10648
10649

1. Määritellään tarkka tutkimuskysymys. 10650
2. Käydään läpi ulkoistamista käsittelevää kirjallisuutta. 10651
3. Käydään läpi prosesseja käsittelevää kirjallisuutta 10652
4. Etsitään kohdetta, joka oikeasti ulkoistetaan liiketoimintaprosessien ulkoistamisessa. 10653

10654

Koska kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä pidetään kuitenkin hallittavana. 10655

10656

10657

Kirjallisuuden määrä pidetään kohtuullisena 10658

10659

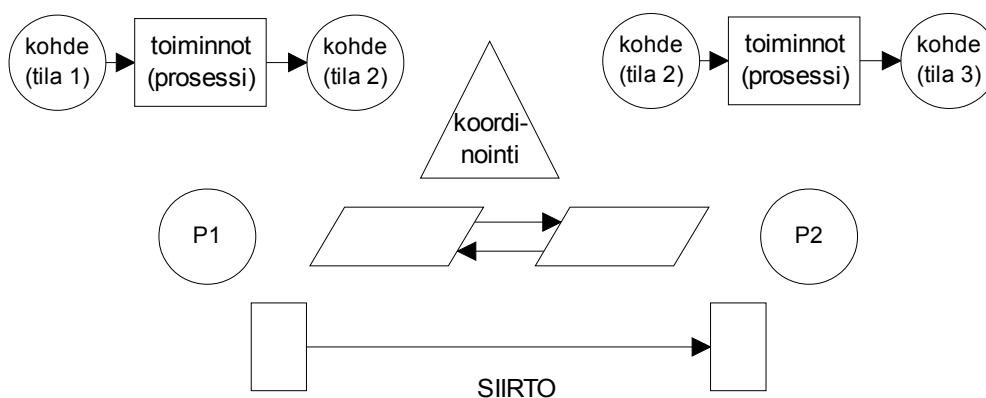
Kun kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä tosiaan sovitaan yhdessä, jotta kirjallisuuteen ei huku. 10660

10661

10662

2. Lainausta Pertti Järviselle tehdyssä 70-vuotistervehdyksessä 10663

10664

10665

10666

Pertti Järvisen saavuttama merkittävä tutkimustulos on työnjako ja tuottamattomat lisätehtävät. 10667

10668

Yllä oleva kuva yrittää kuvata keskeisiä käsitteitä työnjakoon liittyen. Toimija (P1) suorittaa omat toimintonsa alkaen alkutilasta (1) ja päätyen lopputilaan (2). Edelleen toinen toimija (P2) voi jatkaa omaa prosessiaan kohteen viimeisimmästä tilanteesta (2) ja päätyen edelleen seuraavaan tilaan (3). Työnjakoon liittyy koordinointitarpeet, viestintä ja muut toiminnot, jotka eivät edistä kohteen tilamuutoksia kohti loppuksi tavoiteltavaa tilaa (n). 10669

10670

10671

10672

10673

10674

Pertti Järvisen malliin voidaan lisätä toimijoiden (P) **mielen** merkitys, koska toimijat (P) voivat olla mielen omaavia. Pertti Järvisen seminaareissa on käyty eri kirjoittajien malleja, jotka eivät ota huomioon ihmisen mieltä, jota voidaan rikastaa erilaisilla tavoilla. 10675

10676

10677

10678

Riippuu toimijan mielen systematisointikyvystä, että näkeekö toimija kaiken pelkkinä tilanteina vai pelkkinä prosesseina. Ihmiset jakaantuvat jatkumolle, jossa systematisointikyvyt vaihtelevat, ja vastaavalla jatkumolla ihmiskäsitys voi olla täysin konemainen tai yli-inhimillinen. 10679

10680

10681

10682

Tietokonetta voidaan pitää systeeminä, jonka alkutila ja lopputila voidaan tietää, ja välissä olevat toiminnot (prosessi) voidaan määritellä tuskallisen yksityiskohtaisesti. Toisaalta ihmiset ovat avoimia systeemeinä, jotka eivät koskaan pala entiseen tilaansa. Tietojärjestelmien tapauksessa yritetään sovittaa yhteen näitä kahta systeemin luokkaa. 10683

10684

10685

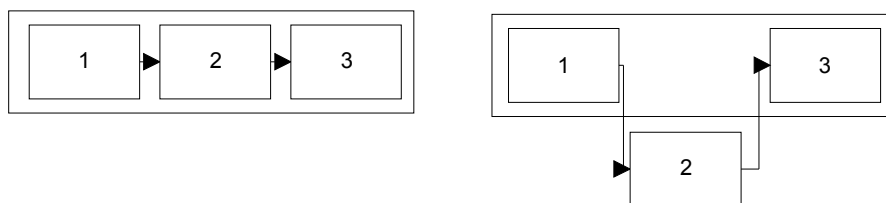
10686

10687

Edelleen Pertti Järvinen on esittänyt tuloksia työnjaosta tietokoneen ja ihmisen välillä. Verrattuna ihmisten väliseen työnjakoon syntyy tietokoneesta uusia tuottamattomia lisätehtäviä, mutta toisaalta joitain prosessin osia tietokone suorittaa uskomattomalla tehokkuudella verrattuna ihmiseen.	10688 10689 10690 10691
Kun tietokone synnyttää uusia ja hävittää vanhoja työtehtäviä, syntyy uuden työnjaon kehittämisen ongelma. Edelleen riippuu kunkin ihmisen mielestä, että millaisella innokkuudella tai vastustuksella ihminen lähtee kehittämään uutta työnjakoa. Tietotekniikan käyttö johtaa tilanteeseen, jossa ihmisen mieli joutuu täysin uusien haasteiden eteen, ja riippuen ihmisen mielen rikkaudesta muutoshanke on vaikea tai vielä vaikeampi.	10692 10693 10694 10695 10696 10697
Pertti Järvisen tutkimustuloksen perusteella voi todeta, että tietokoneen pitää hävittää turhaa viestintää ja tuottamattomia lisätehtäviä, ja toisaalta tehostaa joitain vanhoja tehtäviä uusiin mittasuhteisiin. Uudistettu työnjako ja uusi viestintä lisätynä tietokoneella pitää olla mielelle rikkaampaa, jolloin syntyy mielekkyys siirtyä uuteen työnjakoon.	10698 10699 10700 10701 10702
Omaa aikaisempaa pohdintaa koskien liiketoimintaprosessien ulkoistamista	10703
Mikä on konkreettinen kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa?	10704 10705 10706
3. Tiivistelmä:	10707 10708
Monet yritykset ovat ulkoistaneet osan tai koko tietohallintonsa suurille palvelutoimittajille. Mitä silloin ulkoistetaan tietojenkäsittelyssä ja liiketoiminnassa yleisesti? Ensimmäiseksi määrittelemme liiketoimintaprosessin ja ulkoistamisen käsitteen. Tämän jälkeen yritämme pohtia näitä käsitteitä yhdessä. Lopuksi on arvio katsauksen merkityksestä tutkimukselle ja käytännölle.	10709 10710 10711 10712
Tietojärjestelmien kehittämisen kannalta on oleellista pohtia, mitä ja miten voimme hallita liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa tietojärjestelmien avulla, ja mikä jää tietojärjestelmien ulkopuolelle.	10713 10714 10715 10716
4. Johdanto	10717 10718
Davenport (2005) kuvaa varsin värikkäästi, kuinka liiketoimintaprosessit muuttuvat standardoiduiksi hyödykkeiksi (commoditization) ja kuinka ne voidaan ulkoistaa (outsource). Johtopäätös tästä on, että standardoituja ja ulkoistettuja liiketoimintaprosesseja voidaan yrittää hallita tietojärjestelmien avulla. Tässä emme käsittele pelkästään informaatioteknologian ulkoistamista, vaan yleisemmin ulkoistamista. Tietojärjestelmien osalta ulkoistaminen ei ole uusi aihe, kuten esimerkit osoittavat (Currie ja Seltsikas 2001, McFarlan ja Nolan (1995). Toisaalta suhtautuminen johonkin asiaan välttämättömänä hyödykkeenä ei ole uutta, kuten Hirschheim ja Lacity (2000) osoittavat erilaisilla suhtautumistavoilla tietohallinnon ulkoistamiseen.	10719 10720 10721 10722 10723 10724 10725 10726 10727
Davenportin (2005) esityksen perusteella liiketoimintaprosessien standardoiminen ja ulkoistaminen vastaisi konkreettisten esineiden tapaista vaihtoa. Tästä voimme esittää tutkimuskysymyksemme: <i>mikä on konkreettinen kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa?</i> Tietojärjestelmien kehittämisen kannalta tällä on keskeinen merkitys, kun tietojärjestelmien avulla ulkoistettuja liiketoimintaprosesseja yritetään hallita.	10728 10729 10730 10731 10732 10733
Käsitteellis-teoreettisessa tutkimuksessa (Järvinen ja Järvinen 2004) analysoidaan tiettyä ilmiötä koskevien tutkimusten taustaoletukset, yhteiset käsitteet ja niiden väliset relaatiot. Tässä tutkimuksessa käytetään induktiivista otetta, jolloin yleistetään aikaisempien tutkimusten perusteella tutkittavasta ilmiöstä.	10734 10735 10736 10737

Turner ja Makhija (2006) tekevät varsin tärkeän erottelun, kun he erottelevat prosessin lopputuloksen ja prosessin toisistaan. Mekin teemme saman erottelun, ja keskitymme tässä artikkelissa nimenomaan liiketoimintaprosessiin, emmekä liiketoimintaprosessin lopputulokseen.

5. Liiketoimintaprosessi

KUVA 1: Liiketoimintaprosessit organisaation sisäpuolella ja ulkopuolella.

Liiketoimintaprosesseja organisaation sisällä on monesti kuvattu laatikkoina ja nuolina, jolloin ulkoistettu liiketoimintaprosessi voidaan esittää vastaavalla tavalla. Kuvasta voimme todeta pohtivamme tilannetta, mitä liittyy yhden liiketoimintaprosessin (laatikko) siirtämiseen organisaatiosta toiseen.

Dietz and Habing (2004) toteavat, että liiketoimintaprosessista on monia erilaisia määritelmiä ja he ehdottavat yhtenäistä määritelmää. He määrittelevät liiketoimintaprosessin toisiaan seuraavina kokoelmana suoritusten (transaction) prosesseja, jotka tapahtuvat organisaatioiden sisällä ja välissä. Suoritusten prosessit tapahtuvat tuotanto- ja hallintatekojen (acts) muodostamien mallien (patterns) mukaan. Tuotannon teko on organisaation tarkoituksen toteuttamista ja hallinta on sitoumusten antamista ja toteuttamista. Teot eivät kuitenkaan tapahdu itsestään, joten tekojen suorittamiseen tarvitaan toimijat (actors). Toimijat ovat eri rooleissa ja heidän tekojen välissä on viestintää, jossa toimijat rakentavat omaa ohjelmaansa (agenda), jota he käyvät läpi omien toimintojensa kautta.

Tämän perusteella voimme ottaa lähtökohdaksi erilaisten toimintojen seuraamisen vaiheittain toisiaan, jolloin voidaan puhua liiketoimintaprosessista, joissa käsittelyn kohde voi olla käsin kosketeltava (materiaalinen) tai käsin koskemattomissa (immateriaalinen). Kun liiketoimintaprosessi alkaa, niin käsittelyn kohde on tietyssä tilassa, ja liiketoimintaprosessin jälkeen kohde on uudessa tilassa. Perusoletuksena ulkoistamisessa monesti on, että ulkoistetussa liiketoimintaprosessissa käsittelyn kohde siirtyy organisaatioiden välillä, ja ulkopuolisessa organisaatiossa käsittely eli liiketoimintaprosessin suorittaminen on tehokkaampaa kuin omassa organisaatiossa.

Oleellista on havainto, että liiketoimintaprosessia ei voi kuvata vain laatikoina ja nuolina, koska toimijoiden välinen viestintä on otettava huomioon liiketoimintaprosesseissa. Dietzin (1999) huomioimalla tavalla voimme todeta, että viestinnällinen toiminta (communicative action) on ajatusten vaihtamista toimijoiden välillä, jolloin toimijat tuottavat informaatiota. Informaatio voidaan jakaa kolmelle tasolle: forma, in-forma, per-forma. Alimmalla tasolla (forma) informaatio liikkuu jotain fyysistä välinettä pitkin, esim. ääniaallot. Seuraavalla tasolla (in-forma) on informaation käsittely säännöt, eli ns. semantiikka. Lopuksi seuraa toiminnan taso (per-forma), jolloin informaatio aiheuttaa jotain toimintaa toimijoissa.

Toimijoiden yhteisymmärryksen saamiseen omista ohjelmistaan (agenda) merkittävään asemaan nousevat normit, koska viestinnässä toimijoiden erilaiset normit kohtaavat. Normeja voidaan esittää erilaisten merkkien avulla, esim. asiakirjat, suullinen viestintä tai käytös, jolloin niitä yritetään

10738
10739
10740
10741
10742
10743
10744

10745
10746
10747
10748
10749
10750
10751
10752

10753
10754
10755
10756
10757
10758
10759
10760
10761

10762
10763
10764
10765
10766
10767
10768
10769
10770

10771
10772
10773
10774
10775
10776
10777
10778
10779

10780
10781
10782

säilyttää, levittää tai seurata (Stamper ym. 2000). Salterin (2003) esityksen perusteella voimme todeta normien vaikuttavan koko ajan toimijoiden saamaan informaation käsittelyyn ja varsinaiseen toimintaan. Normin käsite on valitettavasti ollut vaikeasti määriteltävä (esim. von Wright 1963). Salterin (2003) esimerkin perusteella kuitenkin voimme esittää seuraavan yksinkertaistuksen: jos ehto voimassa niin toimija tekee jonkin toiminnan.

Kun nämä ehdot ovat jokaisen toimijan sisäisessä maailmassa, niin niitä on hyvin vaikea ulkopuolelta ymmärtää, mutta tällöin on ymmärrettävää toiminta informaation perusteella. Toisaalta toimimattomuudenkin voi ymmärtää seurauksena saadusta informaatiosta.

6. Ulkoistaminen

Kirjallisuudessa voidaan puhua Kodak-ilmiöstä (Loh ja Venkatraman 1992, Hu ym. 1997), joka seurasi laajasti raportoidusta yhdestä ulkoistamispäätöksestä. Dibbern ym. (2004) ovat tehneet varsin laajan katsauksen tietojärjestelmien ulkoistamisesta. Heidän tutkimuksessaan seuraavat kysymykset olivat tärkeitä:

- Miksi ulkoistaa?
- Mitä ulkoistaa?
- Millainen päätöksentekoprosessi?
- Kuinka tehdä päätös ulkoistamisesta?
- Mikä on lopputulos ulkoistamispäätöksestä?

Dibbern ym. (2004) osoittivat, että ulkoistaminen on paljolti riippuvainen tietystä tilanteesta, jossa yksittäinen organisaatio on. Tämän lisäksi vaikuttavat tärkeimpien päätöksentekijöiden käsitykset ja mieltymykset. ”Vastaus kysymykseen ”Mitä ulkoistetaan” riippuu siitä kuinka tietojärjestelmän ulkoistaminen on määritelty ja muutettu käytännön toiminnaksi (operationalized).

Huolimatta hyvästä katsauksesta (Dibbern ym. 2004) ulkoistamisen konkreettinen kohde jää hyvin vaikeasti määriteltäväksi. Mikä siis on liiketoimintaprosessin ulkoistamisen konkreettinen kohde? Seuraavaksi yritämme vastata tähän.

7. Liiketoimintaprosessin ja ulkoistamisen käsitteen pohtiminen yhdessä

Aikaisemmin totesimme tuotannon ja hallinnan tekojen olevan eri rooleissa olevien toimijoiden suorittamia. Liiketoimintaprosessin tekoja ei sinänsä voi varastoida, jolloin niitä ei voi sinänsä siirtää tai ulkoistaa konkreettisina kohteina. Tällöin mielenkiinto kohdistuu tekojen tekijöihin, eli toimijoihin. Monessa tapauksessa ulkoistaminen tarkoittaa ihmisten toiminnan muuttamista, eli toimijoiden siirtämistä toisesta organisaatiosta toiseen tai toimijoiden korvaamista toisen organisaation toimijoilla, mistä tuotannon siirto on hyvä esimerkki. Koska organisaatio on ihmisistä koostuva sosiaalinen järjestelmä, niin ihmisten siirtämisen tai korvaamisen tapauksessa ulkoistaminen tarkoittaa sosiaalisen järjestelmän muuttamista. Aikaisempia tutkimuksia tarkastelemalla (esim. Loh ja Venkatraman 1992, Shepherd Alan 1999) voi todeta, että ulkoistaminen tarkoittaa muutosta myös ulkoistamisen tehneessä organisaatiossa, ja ulkoistanut organisaatio joutuu oppimaan uusia toimintoja tai poisoppimaan vanhoja toimintoja.

Aikaisemman esimerkin (Schultze ja Boland 2000) perusteella voi todeta, että organisaation aika-
paikka rakenteen muuttuminen ulkoistetuissa liiketoimintaprosesseissa tarkoittaa myös organisaatorakenteen muutoksia, kun liiketoimintaprosesseja tapahtuu eri paikoissa eri aikaan.

Tämäkin on asia, joka liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa tarkoittaa huomioon otettavien asioiden määrän lisääntymistä 10832
10833
10834

Viestinnän alimmalla tasolla (forma) voimme siis luoda ulkoistettuja toimintoja varten erilaisia välineitä, mutta seuraavilla tasoilla (in-forma, per-forma) välineiden välittämä informaatio on ymmärrettävä oikein, jos toiminnan tuloksena halutaan ulkoistajan haluamia tuloksia. Katsauksen perusteella näyttää, että viestinnän fyysisiä välineitä on kaikkein helpoin käsitellä, siirtää ja muuttaa ulkoistamisessa, jolloin muu liittyy ihmisten toiminnan muuttamiseen. Konkreettisenä kohteena liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa erilaisten tietojärjestelmien avulla voidaan kyllä välittää informaatiota, mutta ihmisten ymmärrys välitetystä informaatiosta ei synny pelkän informaation välityksen avulla. Kun lisäksi otamme huomioon aikaisemmin esiin tulleet normit, niin ulkoistaminen on myös organisaation normien muuttamista, minkä taas voi aikaisempien tutkimusten perusteella olevan tietojärjestelmän teknisestä osasta riippumatonta. 10835
10836
10837
10838
10839
10840
10841
10842
10843
10844
10845

Tietojärjestelmien kehittämisen kannalta tämä tarkoittaa, että pelkkä tekninen tietojärjestelmän osa ei yksin riitä ulkoistetun liiketoimintaprosessin hallintaan, joten liiketoimintaprosessien ulkoistamisesta keskustellessa on syytä olla huolellinen. Willcocks ja Feeny (2006) ovat omalla esimerkillään osoittaneet, että ulkoistaminen vaatii taitoa, eikä se ole yksiselitteinen ja helppo siirtoprosessi. 10846
10847
10848
10849
10850
10851

8. Johtopäätökset 10852

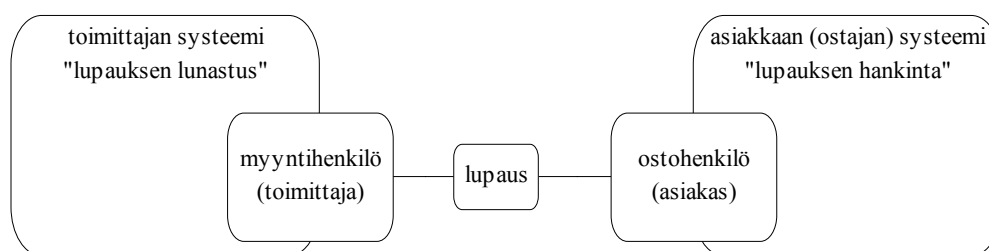
Aloitimme Davenportin (2005) kuvauksesta, kuinka liiketoimintaprosessit muuttuvat hyödykkeiksi. Tehdyn katsauksen perusteella voi todeta, että liiketoimintaprosesseissa syntyy hyödykkeitä, mutta itse liiketoimintaprosessien muuttaminen hyödykkeiksi on paljon hankalampaa jo pelkän käsitteellis-teoreettisen katsauksen perusteella. 10853
10854
10855
10856
10857
10858

Johtopäätöksenä voimme tehdä, että Davenportin (2005) esittämässä ajatuksessa on voinut mennä osittain päällekkäin tai sekaisin liiketoimintaprosessi ja liiketoimintaprosessin lopputulos. Kun Turner ja Makhija (2006) ovat esittäneet varsin seikkaperäisen katsauksen prosessin ja lopputuloksen eroihin, niin tällaiselta johtopäätökseltä ei voi välttyä. 10859
10860
10861
10862
10863

9. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017 10864

Itse olen pohtinut tätä liiketoimintaprosessin ulkoistamista lupauksena, jolloin jokin yhteisö voi antaa toiselle yhteisölle lupauksen jonkin palvelun ja/tai tuotteen toimittamisesta. Alenius (2002) tiivistää asian yksikertaisesti: ”Ostaisin pitävän lupauksen”. 10866
10867
10868
10869

Toisaalta voi pohtia tietotekniikan tuotteiden ja/tai palveluiden toimittamista eri tavoin. Monesti tietotekniikan tuotteiden ja/tai palveluiden toimittaminen tarkoittaa muutoksia erilaisilla tavoilla. Eli tarkasti ottaen tietotekniikan tuotteiden ja/tai palveluiden ostaja ostaa monesti muutosprosessin. 10870
10871
10872

Toisaalta voi todeta, että erilaiset yhteisöt vaihtelevat eri tavoin, jolloin erilaisia lupauksia varten voi olla erilaisia johtamisjärjestelmiä, laatujärjestelmiä tai asiakirjahallinnon järjestelmiä riippuen tapauksesta. Jotkut yhteisöt voivat käyttää suhteellisen vapaamuotoisia sopimus pohjia tai hyvinkin tarkkoja sopimus pohjia.

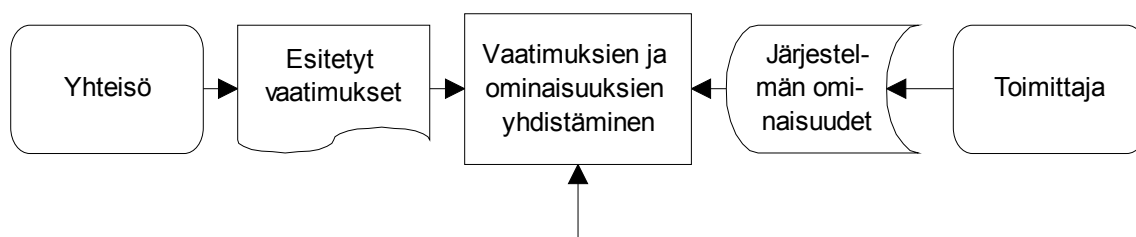
10875
10876
10877
10878
10879

Tästä palautuu mieleen keskustelu yhden teollisen muotoilijan kanssa. Hän totesi asiakkaiden vaihtelevat asiakirjojen käytön tavat: jotkut asiakkaat kuvasivat asian kirjallisesti hyvinkin tarkasti ja jotkut asiakkaat käyttivät vapaamuotoisempaa kirjallista ilmaisua. Kaikkia asiakkaita pitäisi tietysti palvella tasapuolisesti.

10880
10881
10882
10883
10884

Tästä pääseeikin erilaisten yhteisöjen esittämiin vaatimuksiin tietoteknisten järjestelmien toimituksessa.

10885
10886
10887

- Ihminen/i ihmiset yksin ?
- Tietone yksin ?
- Ihminen/i ihmiset ja tietokone yhdessä?

10888
10889

Asiakkaat voivat vaihdella hyvinkin paljon, jolloin eri asiakkaat kuvaavat vaatimuksia eri tavoin. Osa asiakkaista voi tehdä hyvinkin tarkkoja kuvauksia ja osa asiakkaista tekee vapaamuotoisempia kuvauksia. Toisaalta tietokoneiden vaatima yksityiskohtaisuus tulee vastaan eri tavoin. Riippuu tietysti toimitettavasta tietoteknisestä järjestelmästä, että miten asiakkaan omat prosessit muuttuvat järjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton jälkeen.

10890
10891
10892
10893
10894
10895

Yhteen vetona voi todeta, että prosessien tarkastelu pidettävän lupauksen kannalta on tietysti yksi hyvin tärkeä näkökulma. Muitakin näkökulmia voidaan ottaa tietysti huomioon.

10896
10897
10898

217.4.10. Ehdotus 10: Tietyn työtehtävän vaatimukset ja aikaisemmin kehitetty järjestelmä työtehtävän tekemiseksi

10899
10900

1. Vanhan toistoa?

10901
10902
10903

Oman pro gradu -työn (Rannila 2003) voi tiivistää seuraavasti:

10904
10905

1. Kuvaa/esittele tietty työ lyhyesti
2. Kuvaa/esittele joku tietty työtehtävä tarkasti
3. Kuvaa/esittele yleisesti yhteisö, jossa työtehtävä tehdään
4. Kuvaa/esittele käytettävä tietojärjestelmä tiettyyn työtehtävään
5. Vertaile tietyn työtehtävän vaatimuksia ja käytetyn tietojärjestelmän toteutusta suhteessa vaatimuksiin.

10906
10907
10908
10909
10910
10911

6. Johtopäätökset: kuinka tietyn työtehtävän vaatimukset ja tietojärjestelmä toteutus oikeasti kohtaavat? 10912
10913
10914

Oleellista on, että käytettävä järjestelmä oli kehitetty jo ennen kuin itse päädyin kyseiseen työtehtävään käyttämään ennalta määrättyä järjestelmää. Eli siis järjestelmä oli kehitetty ennen vuotta 2002, jolloin aloitin oman työskentelyn. 10915
10916
10917
10918

Oletusarvoisesti oletan, että vastaavia tilanteita on hyvinkin paljon. Tavalliselle peruskäyttäjälle laitetaan käyttöön ennemmin kehitettyjä järjestelmiä, ja perustavallisella käyttäjällä on tietty työkuva, joka on kehitetty järjestelmästä riippumatta. 10919
10920
10921
10922

Tästä seuraa mielenkiintoinen ristiriitatilanne, eli ”vanha” järjestelmä, ”uusi” työnkuva ja näiden yhteensovittaminen. 10923
10924

2. Liiketoimintasääntöjä (business rules) 10925 10926

Lähtökohtana vuonna 2003 oli kuvata liiketoimintasääntöjä, ja tällöin liiketoimintasääntöjen keskustelu oli jonkin verran uutta. Nyt tietysti vuoden 2011 tilanteessa liiketoimintasääntöjen keskustelua voisi katsoa pidemmältä aikaväliltä. 10927
10928
10929
10930

3. Mitä uutta? 10931 10932

Nyt tietysti pitäisi kehitellä jotain uutta, mutta tietenkään sen ei tarvitse olla yhtä laaja kuin pro gradu -työ (2003), koska kyseessä on edelleen tutkielmakurssi. 10933
10934
10935
10936

Nyt voisi kokeilla mm. seuraavia vaihtoehtoja. 10937
10938

1. **Muun kuin myynnin tietojärjestelmän käsittely/esittely** 10939
Eli jokin muu järjestelmän tyyppi: esim. tuotanto, hankinta, jne. 10940
2. **Erilainen kuvaustapa oman työn esittelyyn** 10941
Omassa työssäni käytin mm. alkeellisia taulukkoja – olisiko jokin parempi tapa kuvata/esitellä omaa työtä? 10942
10943
3. **Erilainen kuvaustapa vaatimusten esittämiseen** 10944
Edelleen – olisiko taulukoita parempia tapoja kuvata tiettyä työtehtävää? 10945
4. **Organisaatiokulttuurin parempi kuvaustapa** 10946
Omaa työtäni (2003) voi luonnollisesti arvostella, eli organisaatiokulttuurin esittely ei ole kovin järjestelmällinen esitys. 10947
10948
5. **Organisaatiokulttuurin ja toteutetun järjestelmän ominaisuuksien yhteys** 10949
Nyt voisi ottaa erilaisen näkökulman, ja katsoa nimenomaan organisaatiokulttuurin ja toteutetun järjestelmän ominaisuuksia. 10950
10951
6. **Järjestelmän käytetyt ja käyttämättömät ominaisuudet** 10952
Omassa työssä kävi selväksi, että käytetyn järjestelmän myyntiosaa ei käytetty juuri ollenkaan, mutta vastaavasti tuotanto-osa oli hyvin laajasti käytetty. Vastaavalla tavalla voisi pohtia, että miksi tietyt ominaisuudet ovat käytössä tai pois käytöstä. 10953
10954
10955
10956
7. **Järjestelmästä johtuvat turhat työtehtävät** 10957
Oletusarvoisesti oletan, että erilaisia yhteensovittamisen ongelmia on, jolloin jokin järjestelmä aiheuttaa paljonkin turhia tai ylimääräisiä työtehtäviä. 10958
10959
8. **Liiketoimintasääntönäkökulman huolellinen uudelleenarviointi** 10960
Tässä riittää savottaa meille kaikille. 10961

4. Haastatteluiden määrä pidetään kohtuullisena, jos päädytään haastatteluihin

Itselläni on ollut ohjattava, joka teki viisi (5) haastattelua, ja niissäkin oli kohtuullinen työmäärä. Haastatteluihin onneksi löytyy käytännönläheinen opas (Hirsjärvi & Hurme 2010). Lisäksi voi todeta, että asiakirja-aineiston läpikäynti on toinen savotta.

Eli käytännössä varmaan joudutaan rajaamaan tässä vaiheessa johonkin tiettyyn esim. työntekijöiden ryhmään tai vastaavaan, koska kyseessä on edelleen tutkielmakurssi, jonka työmäärä on pidettävä kohtuullisena.

5. Yhteenveto

Oman työn kuvaamisessa on hyvänä puolena, että oma työ on helpompi kuvata kuin muiden tekemä työ. Oman työn kuvauksen päälle voidaan hakea tieteelliset lähteet, jolloin kirjallisuushaut saadaan paremmin kohdistettua.

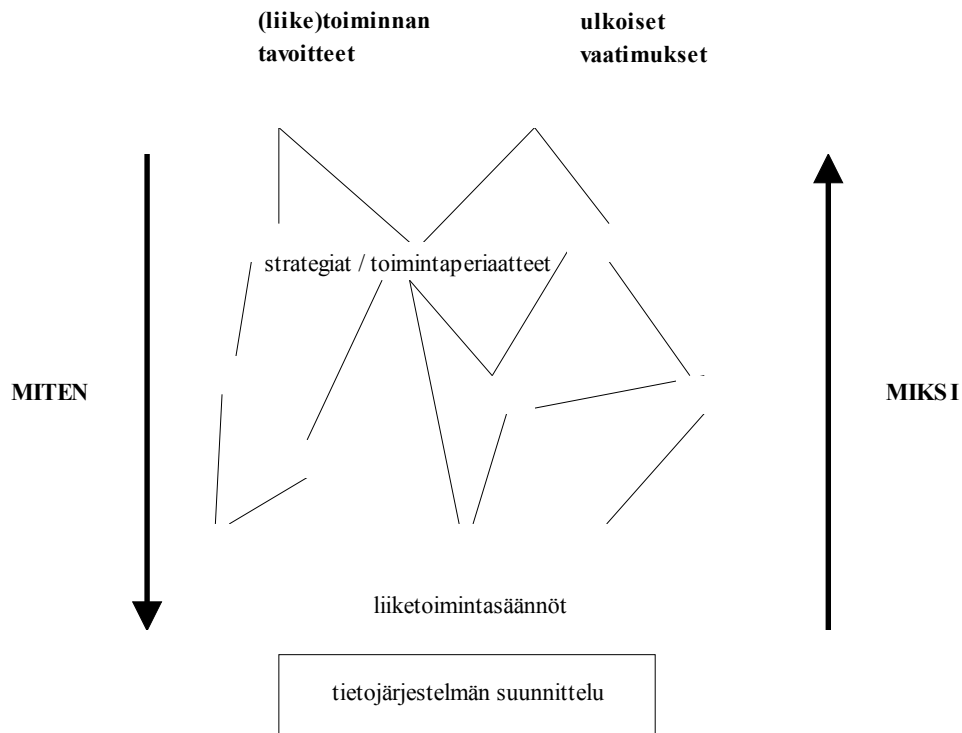
6. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

Esitetyt aiheet (1-8) ovat edelleenkin pohdinnan arvoisia. Lyhyesti todeten oman työn kuvaaminen olisi monelle henkilölle hyvä tapa selvittää tutkimus/tutkielmakurssista; tietysti tarvitaan työnantajan lupa tällaiselle tutkimukselle.

The Business Rules Manifesto (version 2, November 1, 2003). Eli tuo on liiketoimintasääntöjen manifesti. Itse en ollut oman pro gradu -työn (Rannila 2003) aikana tietoinen tuosta manifestista.

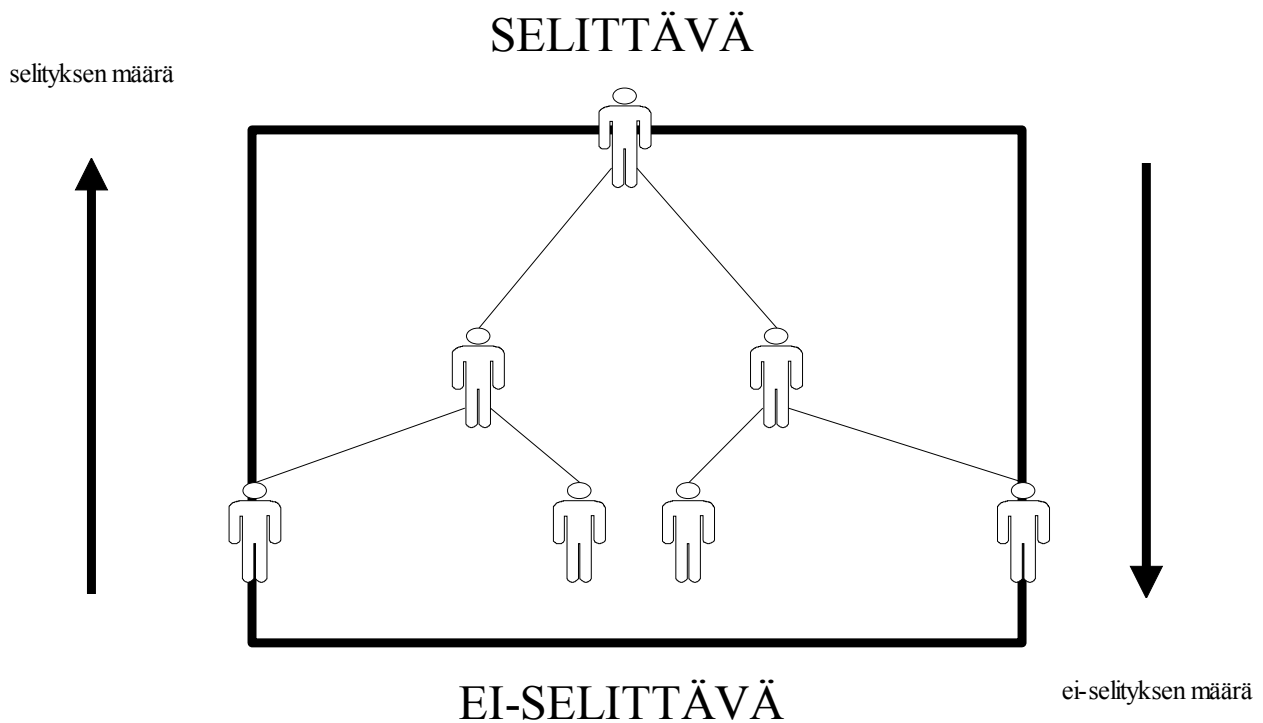
Gustas, Bubenko & Wangler (1996) oli kuitenkin käytössä ja sen perusteella voi esittää seuraavan kuvan. Perusajatus on liiketoimintasääntöjen oleminen alimmalla tasolla kehitettäessä jotain tietojärjestelmää. Miten? Miksi? Siinä kaksi kovaa kysymystä, joihin pitäisi pystyä vastaamaan kunnolla ja yksiselitteisesti. Prosessien mallinnuksen tavoitin voi todeta, että monesti liiketoimintasääntöjä ei ole kirjallisesti kuvattu mihinkään, joten jokaisessa uudessa kehittämishankkeessa liiketoimintasääntöjen ja/tai prosessimallien esiin kaivaminen on kova työ.

10962
10963
10964
10965
10966
10967
10968
10969
10970
10971
10972
10973
10974
10975
10976
10977
10978
10979
10980
10981
10982
10983
10984
10985
10986
10987
10988
10989
10990
10991
10992
10993
10994

Kuva perustuen Gustas, Bubenko & Wangler (1996)

Eri vaiheiden jälkeen olen kehittänyt seuraavan kuvan.

Käytännössä jonkin yhteisön tasoilla on enemmän tai vähemmän selitystä. Riippuen yhteisön tasojen määrästä on eri henkilöiden suora kosketus esimerkiksi tuotannon toimintoihin vähäistä. Esimerkiksi tuotannossa voi tapahtua paljonkin ilman laajoja selitysketjuja. Ongelmaksi tulee

10995
10996
10997
10998
10999

11000
11001
11002
11003
11004

erilaisissa kehityshankkeissa tarvittava selityksen määrä eri yhteisöjen tasoilla, jolloin liiketoimintasääntöjen ja/tai prosessimallien esiin kaivaminen on kova työ edellä mainituilla tavoilla.

11005
11006
11007
11008

217.4.11. Ehdotus 11: Kilpailunrajoitustapausten tapausten uudelleenarviointia eri näkökulmista

11009
11010

1. Omaa pohdintaa aiheesta

11011
11012
11013

Itselläni on ollut pieni harrastus: olen vastaillut ⁶³ erilaisiin Euroopan komission ⁶⁴ kyselyihin, joita järjestetään ⁶⁵ säännöllisesti.

11014
11015
11016

Tässä kohtaa voimme kohdistaa huomion Euroopan komission kilpailuosaston ⁶⁶ järjestämiin kyselyihin ⁶⁷ (consultations), joita on käynnissä koko ajan.

11017
11018
11019

Itse olen vastannut seuraaviin Euroopan komission kilpailuosaston kyselyihin:

11020
11021

EN: Opinion 41: AT.39398: observations on the proposed commitments
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_41

11022
11023
11024

EN: Opinion 37: CASE COMP/39.654 - Reuters instrument codes
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_37

11025
11026
11027

EN: Opinion 32: COMP/C-3/39.692/IBM - Maintenance services
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_32

11028
11029
11030

EN: Opinion 20: SECOND Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_20

11031
11032
11033

EN: Opinion 18: Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_18

11034
11035
11036

EN: Opinion 17: Opinion to Antitrust Case No. COMP/C-3/39.530
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_17

11037
11038
11039

2. Yritykset ovat tehneet ehdotuksia, joilla vastataan kilpailunrajoituksen ongelmiin

11040
11041

Mielenkiintoista on, että monesti kilpailunrajoituksesta epäilty yritys on voimakkaasti todennut / ilmoittanut toimivansa oikean ja rajoittamattoman kilpailun alaisena, mutta on kuitenkin päätyntä / suostunut erilaisiin toimenpiteisiin ("Commitments") kilpailun edistämiseksi.

11042
11043
11044
11045

Eli käytännössä Euroopan komissio ja kyseinen yritys ovat sopineet erilaisista määräaikaista menettelyistä, jolloin yritystä ei voida syyttää monopoliaseman väärinkäytöstä.

11046
11047
11048

63 <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Jukka Rannila – lausuntoja, tarkistettu 29.7.2012

64 https://ec.europa.eu/commission/index_fi, Euroopan komissio, tarkistettu 10.3.2017

65 http://ec.europa.eu/info/consultations_en, Public consultations, tarkistettu 10.3.2017

66 <http://ec.europa.eu/competition/>, Euroopan komissio, Kilpailuosaston (DG) www-sivu, tarkistettu 10.3.2017

67 <http://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>, Euroopan komissio, Kilpailuosasto (DG), avoimet kyselyt, tarkistettu 10.3.2017

Luonnollisesti me olemme kiinnostuneita tieto- ja viestintätekniiikan yritysten kilpailunrajoitusten tapauksista: 11049
11050

<http://ec.europa.eu/competition/sectors/ICT/cases.html> 11051

Lisäksi jo päättyneiden kyselyiden joukossa on muutama mielenkiintoinen tapaus: 11052
11053

<http://ec.europa.eu/competition/consultations/closed.html> 11054

Luonnollisesti monet yritykset ovat vuosien mittaan joutuneet epäilyksi kilpailunrajoituksista 11055
11056

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_at_comp_name 11057

Esim. Microsoft, Intel, iTunes (Apple) 11058
11059

Google-tapauksen tiedot 11060
11061

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740 11062

Mathworks-tapaus on niin uusi, että sille ei ollut vielä omaa sivua 11063
11064

Mathworks-tapauksen lehdistötiedotteet saa seuraavalta sivulta 11065
11066

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-208_en.htm 11067

3. Lähestymistapoja kilpailunrajoitustapausten toimenpiteiden ("Commitments") jälkiarviointiin 11068 11069

11070
11071

Lyhyesti voi todeta, että edellä mainituilla hakuehdoilla päätyy ("Commitments") erilaisiin 11072
11073

sovittuihin toimenpiteisiin, joiden kuvaus on luonnollisesti jonkin yrityksen lakiasioiden 11074
11075

asiantuntijoiden ja Euroopan komission kilpailuosaston lakiasioiden asiantuntijoiden keskenään 11076
11077

tekemiä. 11078

Eli kohtuullisen puuduttavaa sopimustekstiä on sovitut toimenpiteet ("Commitments"). 11079
11080

Nyt näitä sovittuja toimenpiteitä ("Commitments") voisi tarkastella puhtaasti tietojenkäsittelyn 11081
11082

näkökulmasta, ja jättää lakiasiat vähemmälle huomiolle. 11083
11084

4. Lisenssit ("Commitments") sovituissa toimenpiteissä 11085 11086

Yksi mielenkiinnon kohde voi olla näissä kilpailunrajoitusten tapauksissa lisenssit. 11087
11088

Esim. Reuters-tapauksessa Reuters kehitti kaksi uutta lisenssiä, joiden arviointi on kirjoitushetkellä 11089
11090

kesken (29.7.2012 tilanne). 11091
11092

Eli voisi ottaa muutaman kilpailunrajoituksen tapauksen, ja katsoa läpi kriittisesti yritysten 11093
11094

tarjoamia uusia ja vanhoja lisenssejä. 11095
11096

5. Teknistä näkökulmaa ("Commitments") sovituissa toimenpiteissä 11097 11098

Lyhyesti voi todeta, että monesti sovituissa toimenpiteissä ("Commitments") tekninen kuvaus on 11099
11100

hyvin alkeellista, ja pieni tietojenkäsittelijä voi olla ihmeissään teknisten asioiden alkeellisesta 11101
11102

kuvauksesta. 11103
11104

11105
11106

Eli voisi ottaa muutaman kilpailunrajoituksen tapauksen, ja katsoa läpi kriittisesti asiaa hieman teknisemmästä näkökulmasta. 11098
11099

6. Tässä kohtaa voi todeta, että ”hieman teknisempi näkökulma” pitää sopia hyvässä yhteistyössä, jolloin ei hukuta teknisten yksityiskohtien suohon. 11101 11102

Oma arvaus on, että monimutkaiset hallinnolliset ja/tai lainopilliset väännöt sovituisia toimenpiteissä (”Commitments”) voivat teknisesti olla hyvinkin yksinkertaisia asioita. 11104
11105

7. Muita näkökulmia 11107

Tietysti voi ottaa muita näkökulmia, joista voidaan sopia hyvässä yhteistyössä. 11108
11109

Läpikäytävä teksti sovitaan yhdessä hyvässä yhteistyössä 11110
11111

Kyseessä on kuitenkin yksi kurssi, joten läpikäytävä teksti sovitaan hyvässä yhteistyössä. 11112
11113

Eli yksittäisestä kilpailunrajoituksen tapauksesta ei ehkä tarvitse lukea kaikkea tekstiä, jolloin riittää joidenkin tiettyjen asiakirjojen luku joistain tietyistä kilpailunrajoituksen tapauksista. 11114
11115
11116

8. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017 11117 11118

Osa yrityksistä on vapaaehtoisesti sopinut Euroopan komission kilpailuasioiden pääosaston kanssa tehtävät toimenpiteet (”Commitments”). Osa yrityksistä on aloittanut oikeusmenettelyt ja eri tapauksissa oikeusistuimen tuomion jälkeen on Euroopan komission kanta ollut lainmukainen, jolloin osa yrityksistä on vasta annetun tuomion jälkeen aloittanut määrättyjen toimenpiteiden mukaisen toiminnan. 11119
11120
11121
11122
11123
11124

Tämän ehdotuksen mukaisessa tutkimuksessa olisi voinut kaivaa esille hyvin erilaisten tietotekniikan toimittajien sovittuja toimenpiteitä (”Commitments”). Tapausten perusteella olisi voinut tehdä erilaisia johtopäätöksiä tietotekniikan toimittajien elämään, koska varmaankin monet yritykset eivät halua joutua Euroopan komission kilpailuasioiden pääosaston menettelyihin. Esimerkiksi voi todeta yksittäisen yrityksen maineen saavan koviakin kolauksia Euroopan komission kilpailuasioiden pääosaston aloitettua jonkun yrityksen tai yritysjoukon kohdalla selvityksen kilpailuasioiden selventämiseksi. 11125
11126
11127
11128
11129
11130
11131
11132
11133

217.4.12. Ehdotus 12: Omistus, Jäsenyys, Sopimus? 11134

1. Omaa pohdintaa aiheesta 11135 11136

Itselläni on ollut pieni harrastus: olen vastailut ⁶⁸ erityisesti Euroopan komission ⁶⁹ erilaisiin kyselyihin, joita järjestetään ⁷⁰ säännöllisesti. Lisäksi olen vastailut muidenkin yhteisöjen kyselyihin, esim. SFS, Oikeusministeriö, ACER, CEN. 11137
11138
11139
11140

Kirjoitushetkellä on erilaisia ⁷¹ lausuntoja / mielipiteitä 44 otsikon alaisuudessa. 11141
11142

68 <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Jukka Rannila – lausuntoja, tarkistettu 29.7.2012

69 https://ec.europa.eu/commission/index_fi, Euroopan komissio, tarkistettu 10.3.2017

70 http://ec.europa.eu/info/consultations_en, Public consultations, tarkistettu 10.3.2017

71 Nykyisin lausuntoja on 104 otsikon alaisuudessa / 22.3.2017

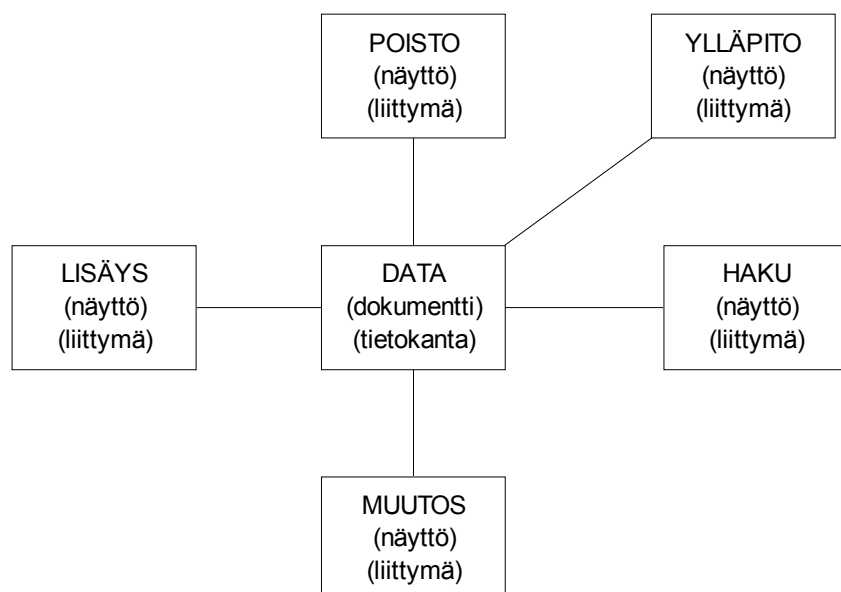
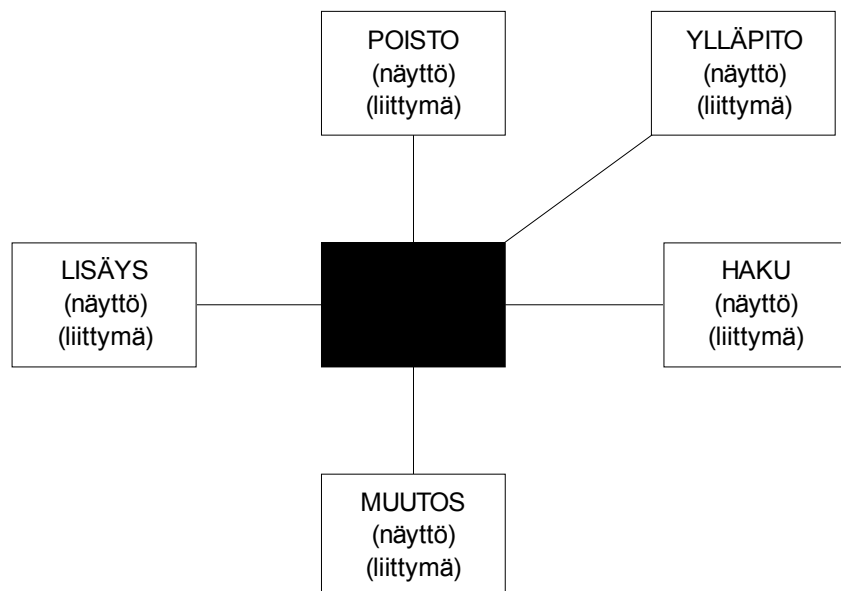
2. Asian yksinkertaistaminen tietotekniikasta vähemmän kiinnostuneille

Kyselyiden vastauksissa olen yrittänyt eri vaiheissa kehittää yksinkertaistuksia tietotekniikasta, ja kuvista on erilaisia versioita (lausunnosta 1 alkaen päätyn viimeisimpään lausuntoon).

Kuvien tarkoitus on ollut esittää tietotekniikka ymmärrettävästi henkilöille, jotka arvioivat jotain tietotekniikan vaikeuksien aihealuetta.

3. Viimeisimmät versiot oleellisimmista kuvista

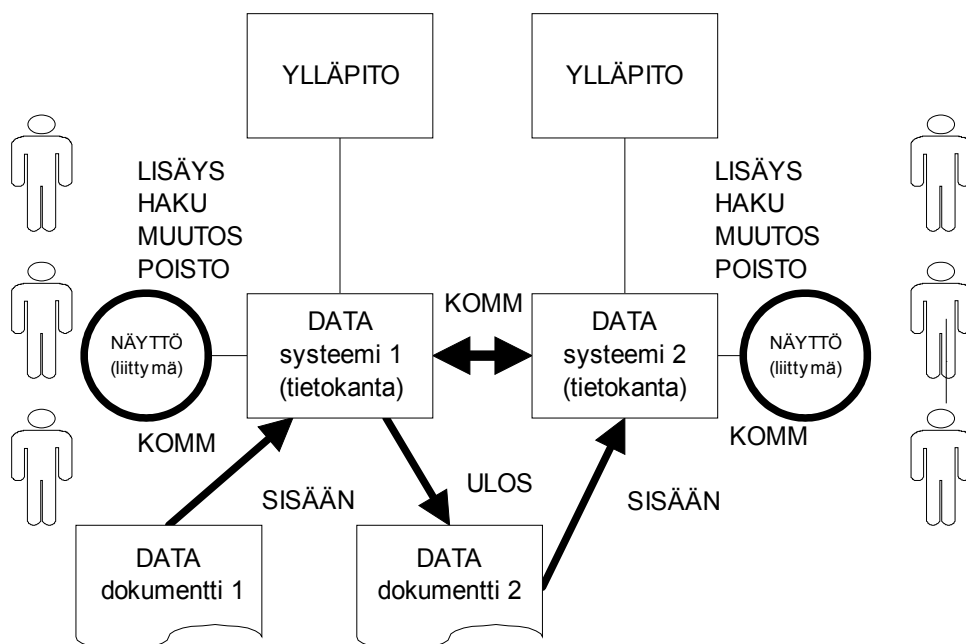
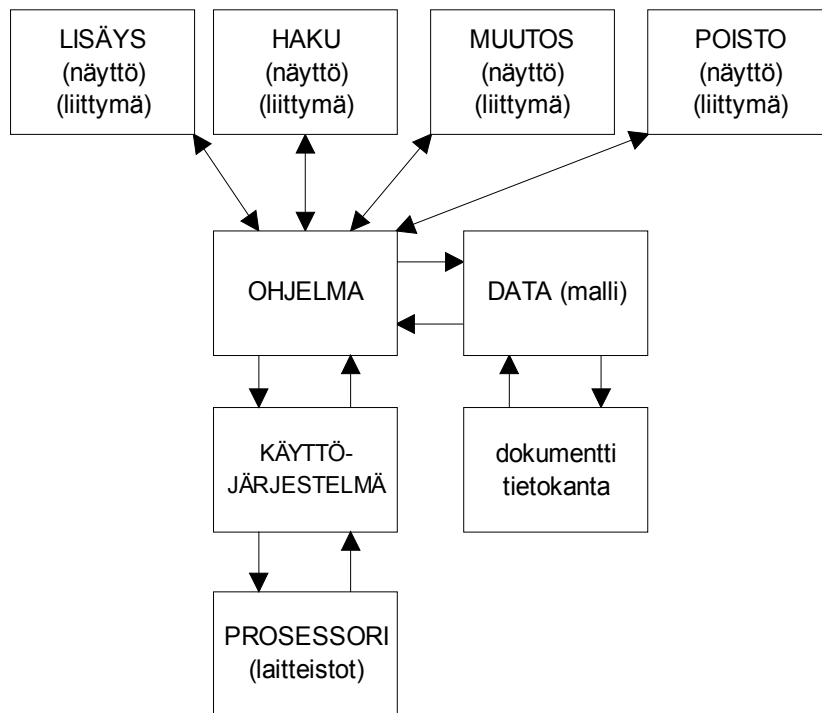
Tähän kohtaan voi ottaa viimeisimmät versiot oleellisimmista kuvista. Kuvia on seuraavilla sivuilla, ja teksti jatkuu kuvien jälkeen.

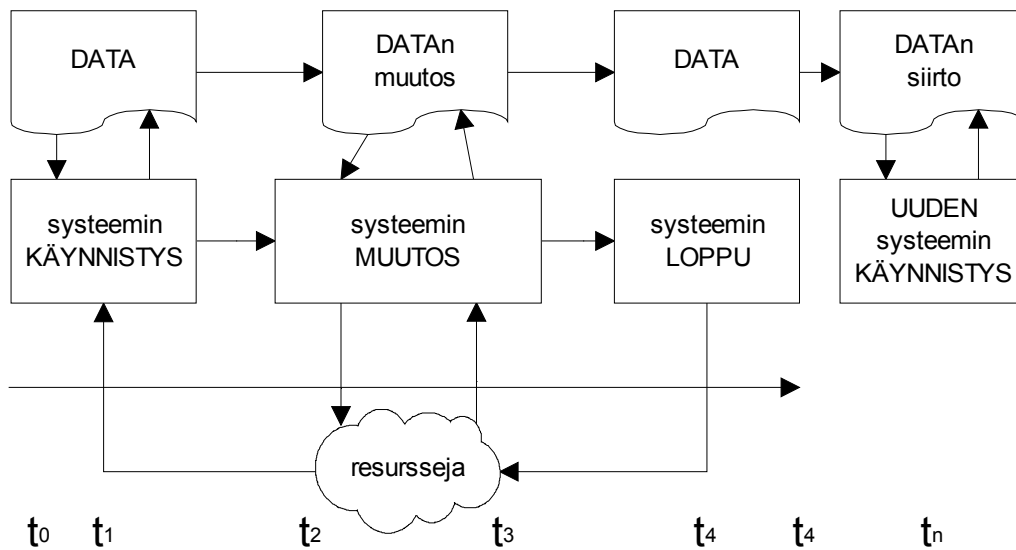
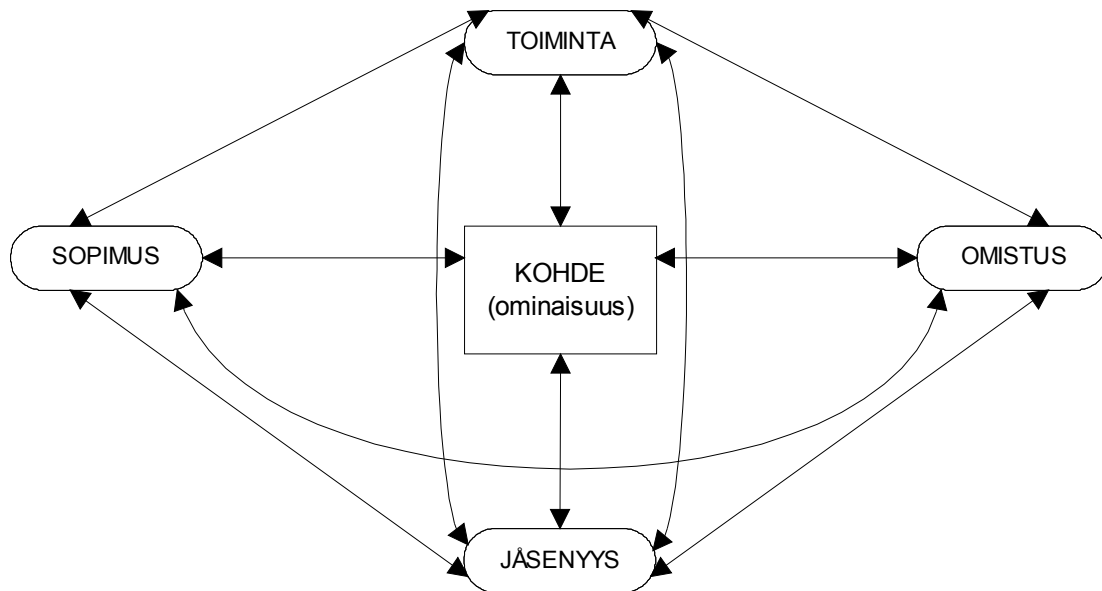

11143
11144
11145
11146
11147
11148
11149
11150
11151
11152
11153
11154
11155
11156

11157
11158

11159

11165
1116611167
11168
11169
11170
11171
11172
11173
11174
11175
11176
11177
11178
11179
11180

4. Mistä olikaan kysymys???

Eri vaiheissa olen ollut kiinnostunut avoimista järjestelmistä ja/tai avoimen lähdekoodin järjestelmistä – ei siinä mitään.

Mutta onko avoimissa järjestelmissä ja/tai avoimen lähdekoodin järjestelmissä kyse enemmän jäsenyydestä? Käytännössä avoimet järjestelmät kannustavat osallistumaan erilaisiin järjestelmän kehittämisen tehtäviin, esim. satunnainen tai järjestelmällinen testaus.

Toisaalta suljetuissa järjestelmissä joku selvästi omistaa järjestelmän, ja erilaisilla sopimuksilla erilaiset sidosryhmät saavat luvan käyttää järjestelmää.

Toisaalta esimerkiksi tavaramerkit ovat selvästi sopimuksia, ja suljetut sekä avoimet järjestelmät voivat perustua kuitenkin omistettujen tavaramerkkien omistukseen, jolloin järjestelmän käyttäjät hyväksyvät tavaramerkkiä koskevat sopimukset.	11181 11182 11183 11184
Toisaalta järjestelmillä on oma elinkaarensa, jolloin on erilaisia Omistus-, Jäsenyys ja Sopimus-yhdistelmiä järjestelmän eri vaiheissa.	11185 11186 11187
Kaikki tietysti tähtää siihen, että ihmisten toiminta tehostuu eri tavoin tietokoneita käyttämällä. Huvi ja hyöty ovat tietysti näkökulmakysymyksiä.	11188 11189 11190
5. Tyhjästä ei tarvitse aloittaa!!!!	11191 11192
Beynon-Davies (2007, 2009a, 2009b, 2009c, 2009d, 2010, 2011a) on hyvä lähtökohta, joten tyhjästä ei tarvitse aloittaa.	11193 11194 11195
Omistuksen, jäsenyyden ja sopimuksen osalta riittää tietysti muutama peruslähde, joten mitään laajoja selvityksiä ei tarvitse lähteä tekemään.	11196 11197 11198
6. Miten homma etenisi?	11199 11200
Ensimmäiseksi voi lukea huolellisesti Beynon-Davies -artikkelit (ja esimerkiksi 2002, 2009e, 2011b kirjat saa lukea halutessaan), ja tämän jälkeen arvioida kuvia Beynon-Davies -määrittelyiden mukaisesti. Tarvittaessa tietysti laaditaan selkeämpiä kuvia.	11201 11202 11203 11204
Beynon-Davies -artikkelit eivät (minun käsityksen mukaan) sinänsä ota kantaa omistukseen, jäsenyyteen ja sopimukseen.	11205 11206 11207
Tämän jälkeen voisi pyöritellä omistusta, jäsenyyttä ja sopimusta tehtyjä määrittelyitä vastaan.	11208 11209
Tietysti pitää olla kriittinen, ja omistusta, jäsenyyttä ja sopimusta pitää epäillä. Onko muita perustavaa laatua olevia näkökulmia?	11210 11211 11212
7. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017	11213 11214
Aikoinaan ajattelin antaa lausunnon asunto-osakeyhtiönlain uudistuksessa vuoden 2008 tilanteessa. Luettavia asiakirjoja oli kuitenkin hyvin paljon itselle jonkin verran vieraasta aiheesta. Eri vaiheiden jälkeen on hyväksytty uusi asunto-osakeyhtiönlaki (tunnuksena 22.12.2009/1599) vuonna 2009.	11215 11216 11217 11218 11219
Asunto-osakeyhtiön asiaa selvitettäessä tuli vastaan omistuksen, sopimuksen ja jäsenyyden aiheet, koska asunto-osakeyhtiössä on erilaisia omistuksen, sopimuksen ja jäsenyyden yhdistelmiä eri tavoin.	11220 11221 11222 11223
217.4.13. Ehdotus 13: Sähköisen tunnistamisen lainsäädännön ehdotus tietojenkäsittelyn näkökulmasta	11224 11225
1. Mitä asia tarkoittaa käytännössä?	11226 11227 11228
Euroopan komission sivustolta löytyy seuraava lainsäädännön hanke:	11229

Revision of the Electronic Signature Directive

<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/pillar-i-digital-single-market/action-8-revision-esignature-directive>

2. Kyseinen asiakirja (COM(2012) 238 final) suomen kielellä on kirjoittamani tekstin jälkeen LIITTEENÄ.

[asiakirjaa COM(2012) 238 final ei ole liitetty tähän tekstiin]

Eli suomeksi sanoen kaiken tämän hallinnollisen ja lainsäädännöllisen toiminnan takana on sähköisen tunnistamisen yhdentäminen Euroopan Unionin tasolla.

EU:n sisällä hanke etenee omalla tahdillaan (2012/0146/COD)

<http://eur-lex.europa.eu/procedure/FI/201689>

Tutustumalla tuohon Euroopan komission lainsäädännön hankkeeseen voi ladata itselleen satoja sivuja erilaisia tekstejä, koska asiaa on ennen 4. kesäkuuta 2012 veivattu erilaisten kyselyiden, seminaarien ja työryhmien avulla eteenpäin jo vuosia.

Huomautus: itse en antanut lausuntoa kyselyyn, joka päättyi 15.4.2011.

4. kesäkuuta 2012 tilanteessa voitiin todeta, että vuosikausien hallinnollisen väännön jälkeen on annettu virallinen asetusehdotus, ja tämän jälkeen alkaa lainsäädännöllinen hanke, joka voi kestää vuosia.

Huomautus: mikä on Euroopan Unionin antama asetus?

Euroopan Unionin asetus on lainsäädäntöä, joka voimaan tullessaan koskee kaikkia jäsenmaita yhtä aikaa, minkä lisäksi asetuksen lainsäädännön teksti tulee voimaan kaikkiin jäsenmaihiin yhtä aikaa. Eli voimaan tullessaan sähköisen tunnistamisen asetusteksti on saman tien Suomen lainsäädäntöä ilman poikkeuksia ja tekstimuutoksia.

Huomautus: mikä on Euroopan Unionin antama direktiivi?

Asetus poikkeaa direktiivistä, koska direktiivissä jokainen jäsenmaa huolehtii, että oman lainsäädännön teksti muutetaan vastaamaan direktiiviä. Eli aikaisemmassa sähköisen allekirjoituksen direktiivissä jokainen maa on laatinut omat lainsäädännön tekstit, esimerkiksi Suomessa on ”laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista”⁷², ja lain teksti on kehitetty Suomessa itsenäisesti, mutta se vastaa kuitenkin direktiivin vaatimuksia.

3. Miten tämä liittyy tietojenkäsittelyyn?

Tähän yhteyteen voimme ottaa seuraavan tilaisuuden tiedot:

Electronic Signature Interoperability Summit - "CommonSign Warsaw 2012"

[Linkki ei toimi enää]

Eli 25.-26. lokakuuta 2012 piti eri maiden tietotekniikasta vastaavien henkilöiden kerääntyä keräämään kokemuksia ja vaihtamaan tietoja sähköisen allekirjoituksen yhteensopivuuksista.

⁷² <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090617> (tarkistettu 25.3.2017)

Eli tosiasiallisesti mahdollisesti voimaan tuleva sähköisen allekirjoituksen / tunnistautumisen lainsäädännöllinen asetus tarkoittaa aikanaan oikeaa tietojenkäsittelyn toimintaa, eli laitteistojen, ohjelmien ja tietoliikenteen kehittämistä vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Tietystikin on niin, että lainsäädännöllinen hanke elää omalla tahdillaan, ja tietojenkäsittelijät odottavat lainsäädännön kiemuroiden selviämistä, ja yrittävät parhaansa mukaan kehittää järjestelmiä vastaamaan nykyistä ja tulevaa lainsäädäntöä.

4. Mitä voisimme oppia lainsäädäntötekstiä lukemalla?

1. kova tosiasia on, että lainsäädännön tekstejä tekevät eri alojen lakiasiantuntijat, joiden tietojenkäsittelyn taidot vaihtelevat laidasta laitaan.

2. kova tosiasia on, että erilaisten lakitekstien muuttaminen tietojärjestelmien vaatimuksiksi ja erilaisiksi tietojärjestelmien standardeiksi on kova tehtävä.

Nyt olisi mahdollisuus tehdä harjoituksen vuoksi lukea kyseisen asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) tekstiä, ja muuntaa tämä erilaisiksi vaatimusmäärittelyiksi.

5. Tutkielmakurssin vaihtoehto 1: mitä pitää standardoida?

Perehtymällä asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) tekstiin voi todeta, että kyseinen asetusehdotus vaatii standardoimaan valtavan määrän erilaisia asioita, jotta sähköisen allekirjoituksen yhteensopivuuksista päästäisiin edes alkeelliseen yhteisymmärrykseen.

Eli tässä vaihtoehdossa (1) käydään läpi huolellisesti asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) teksti, ja selvitetään jatkossa tarvittavien standardien määrä ja laajuus.

6. Tutkielmakurssin vaihtoehto 2: millaisia ohjelmistoja on jatkossa oltava?

Perehtymällä asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) tekstiin voi todeta, että kyseinen asetusehdotus vaatii ohjelmoimaan valtavan määrän erilaisia asioita, jotta sähköisen allekirjoituksen yhteensopivuuksista päästäisiin edes alkeelliseen yhteisymmärrykseen.

Eli tässä vaihtoehdossa (2) käydään läpi huolellisesti asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) teksti, ja selvitetään jatkossa tarvittavien ohjelmistojen määrää ja laajuutta.

Oma oletus on, että mahdollisesti pitää luoda aivan uusia ohjelmistoja, joita ei ehkä tällä hetkellä ole vielä olemassa.

7. Tutkielmakurssin vaihtoehto 3: Miten erilaisten yhteisöjen pitää järjestää yhteistoimintaansa?

Perehtymällä asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) tekstiin voi todeta, että kyseinen asetusehdotus vaatii erilaisia yhteisöjä järjestämään valtavan määrän erilaisia asioita, jotta sähköisen allekirjoituksen yhteensopivuuksista päästäisiin edes alkeelliseen yhteisymmärrykseen.

Eli tässä vaihtoehdossa (3) käydään läpi huolellisesti asetusehdotuksen (COM(2012) 238 final) teksti, ja selvitetään jatkossa tarvittavien erilaisten yhteisöjen toiminnan määrää ja laajuutta.

11279
11280
11281
11282
11283
11284
11285
11286
11287
11288
11289
11290
11291
11292
11293
11294
11295
11296
11297
11298
11299
11300
11301
11302
11303
11304
11305
11306
11307
11308
11309
11310
11311
11312
11313
11314
11315
11316
11317
11318
11319
11320
11321
11322
11323
11324
11325
11326
11327
11328

Oma oletus (1) on, että mahdollisesti pitää perustaa aivan uutta ihmistoimintaa, jota tietysti erilaiset ohjelmistot ja standardit voivat luonnollisesti tukea.

Oma oletus (2) on, että mahdollisesti pitää perustaa yhteisöjä, jotka ovat ”luotettuja kolmansia osapuolia”, ja nämä yhteisöt ovat vielä perustamatta tai joidenkin nykyisten yhteisöjen toimintamallia pitää asetuksen vuoksi muuttaa.

8. Tutkielmakurssin vaihtoehto 4: vaihtoehtojen 1, 2 ja 3 yhdistäminen

Tietystikin on mahdollista, että innokas tutkija tekee selvityksen vaihtoehtoista 1, 2 ja 3 yhdessä, mutta tämä luonnollisesti lisää tutkimusraportin tekemisen vaivaa ja laajentaa tutkimusraportin tekstimassaa.

Kyseessä on vain yksi kurssi, joten tutkimusraportin tekstimassa ja tekemisen vaiva on pidettävä kohtuullisena.

9. Lainsäädännön taustaa

Itse seuraan Suomessa ministeriöiden toimintaa ministeriöiden tiedotuksen sähköpostilistoilla ja ministeriöiden tiedotuksen RSS-syötteistä. Lisäksi tarkistan Valtioneuvoston hankerekisterin (HARE) kerran kuukaudessa.

Tällä kertaa HARE ⁷³ paljasti, että liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on laittanut virallisesti liikkeelle hankkeen, jossa pyritään antamaan U-kirje Eduskunnalle mahdollisimman pikaisesti. 8. kesäkuuta 2012 on hanke virallisesti perustettu.

LVM060:00/2012, Työryhmä Euroopan komission sähköiset luottamuspalvelut
[linkki ei toimi enää]

Huomautus – mikä on U-kirje?

Suomen eduskunta osallistuu perustuslain 96 § ja 97 §:n mukaisesti EU-asioiden käsittelyyn. Valtioneuvosto antaa eduskunnan käsiteltäväksi kaikki sellaiset ehdotukset, jotka käsitellään Euroopan Unionissa, jos ne muutoin kuuluisivat eduskunnan toimialaan (lainsäädäntöasiat) ns. U-kirjeillä. Nämä kirjeet käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa ja ne sisältävät komission ehdotuksen sisällön ja vaikutusten kuvauksen sekä alustavan valtioneuvoston kannan. Ns. E-kirje annetaan eduskunnalle asioista, jotka muuten katsotaan niin merkittäviksi, että eduskunnan on syytä käsitellä ne. Niiden sisältö vastaa pitkälle U-kirjettä. Molemmat kirjeet käsitellään asianomaisissa eduskunnan erityisvaliokunnissa ja suuressa valiokunnassa, joka antaa kirjettä koskevasta asiasta eduskunnan lausunnon.

Eli Euroopan Unionin suunnalla Euroopan komissio on pitkien vääntöjen jälkeen saanut valmiiksi asetusehdotuksen 4. kesäkuuta 2012:

Asiakirjana: COM(2012) 238 final ⁷⁴

Lainsäädäntönumerona: 2012/0146 (COD) ⁷⁵

⁷³ Nykyisin on uusi osoite hankkeille: <http://valtioneuvosto.fi/hankkeet>

⁷⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/recherche.cfm?CL=fi> (tarkistettu 10.3.2017)

⁷⁵ <http://eur-lex.europa.eu/collection/legislative-procedures.html?locale=fi> (tarkistettu 10.3.2017)

Tästä 4. kesäkuuta 2012 alkaen asia on virallisesti etenemässä oikeana lainsäädännön hankkeena, ja Suomen kanta pitäisi muodostaa jatkokäsittelyä varten. Joskus lainsäädäntöhankkeet voivat kestää vuosia, koska käytännössä pitää sovitella yhteen Euroopan Unionin kaikkien jäsenmaiden kantoja.

Huomautus – mikä on COD, eli Codecision procedure?

Kyseessä on nykyisen lainsäädännön mukaisesti tavallinen lainsäätämisyjärjestys, ja tästä löytyy asianmukainen ⁷⁶ selvitys.

Asian etenemistä voi seurata PreLex-tietokannasta ⁷⁷ asiainummersella ”2012/0146 (COD)”, jolloin Euroopan Unionin eri toimielinten antamat lausunnot ja vastaukset selviävät aikajärjestyksessä.

Eli tietystikin Suomen tasolla asiaa voi seurata Eduskunnan omana toimintana:

TS 26/2012 vp

Ehdotus: EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla
<https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=Valiokuntakasittely&docid=ts+26/2012>

Ja tietysti innokasta lukijaa voi kiinnostaa, että mitä Euroopan Unionin jäsenmaiden parlamentit sanovat aiheesta:

IPEX / COM/2012/0238

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/document/COM20120238.do>

10. LIITTEENÄ oli seuraava asiakirja PDF-muodossa – 58 sivua

COM(2012) 238 final

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla

11. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

Moni opiskelija toivoi aihetta, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien. Tässäkin tapauksessa olisi tekstien tarkalla lukemisella voinut tehdä paljonkin johtopäätöksiä. Tietysti (vahva) sähköinen tunnistaminen on tärkeää. Varmaankin Euroopan Unionin eri jäsenmaissa on (tai tulee olemaan) hyvin erilaisia (vahvan) sähköisen tunnistamisen ratkaisuja.

217.4.14. Ehdotus 14: Eri toimintojen lisenssit

1. Toiveita opiskelijoilta

⁷⁶ [http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/fi/20150201PVL00004/Lains%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6valta](http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/fi/20150201PVL00004/Lains%C3%A4%C3%A4nt%C3%A4nt%C3%B6valta), (tarkistettu 10.3.2017)

⁷⁷ <http://eur-lex.europa.eu/collection/legislative-procedures.html>, (tarkistettu 10.3.2017)

Moni opiskelija on halunnut aiheita, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien.

Tässä on nyt ehdotelma tällaisesta aiheesta, jossa pitää lukea tekstimassaa, ja tätä tekstimassaa ei tarvitse itse mistään hakea, ja se on valmiina tietoverkossa.

Nyt on hyvä sanoa, että pelkkä kirjallisuuskatsaus ei ole tutkimus, vaan kirjallisuuden lisäksi pitää olla jokin tutkimuskysymys.

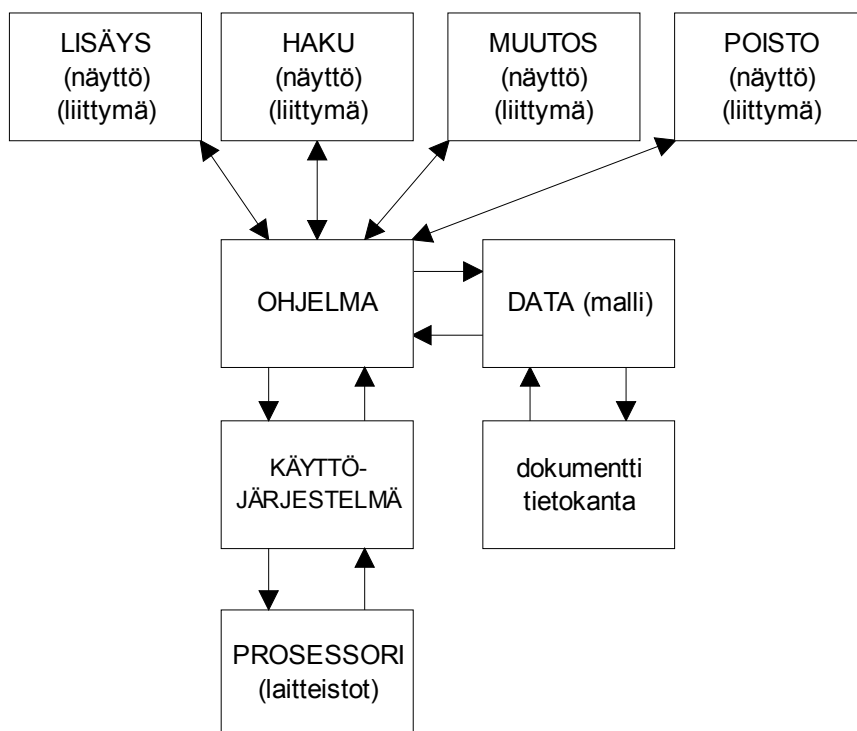
2. Syksyn 2012 tutkielman läpivienti

Syksyllä 2012 vedin läpi yhden opiskelijan kanssa seuraavanlaisen aiheen tutkielman:

Tässä tutkielmassa tutkitaan käytetyimpiä avoimien ohjelmistojen lisenssejä, joista tutkitaan erityisesti avoimien lisenssien määräyksiä ylläpidosta

Tämä tutkielman aihe on suoraa jatkoa tuolle tutkimukselle.

3. Taustaa: Yksi käsitteellistys

Edellä oleva kuva on käsitteellistys tietotekniikasta sellaisille ihmisille, jotka ymmärtävät hyvin vähän tietotekniikasta. Nyt voi sanoa, että joka kohta laitteistosta kohti käyttöä voi olla hyvinkin avointa, jolloin kaikki tasot ovat jollain tasolla avoimia.

Käsitteellistys on kehittynyt vastattujen kyselyjen ⁷⁸ myötä (erityisesti 8, 9, 13, 21, 23, 24, 29, 30), ja lausunnoissa on erinäköisiä kuvia tuosta käsitteellistämisestä.

78 <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>, Jukka Rannila - lausuntoja

11422
11423
11424
11425
11426
11427
11428
11429
11430
11431
11432
11433
11434
11435
11436
11437
11438
11439
11440
11441
11442

11443
11444
11445
11446
11447
11448
11449
11450

Kuvaa voisi lähteä edelleen täydentämään sillä, että ohjelmat voivat olla luonnollisesti yhteydessä toisiin ohjelmiin, jotka sijaitsevat eri tietokoneilla.

Tässä kohtaa voi siis erotella eri toimintojen lisenssit:

- (1,2) ohjelmistojen lisenssit – avoimet ja suljetut
- (3,4) dokumenttien lisenssit – avoimet ja suljetut
- (5,6) tietokantojen lisenssit – avoimet ja suljetut
- (7,8) laitteistojen lisenssit – avoimet ja suljetut
- (9,10,11,12,13,14,15,16) haku, lisäys, poisto ja muutos – lisenssit – avoimet ja suljetut

(Käyttöjärjestelmä on tietysti alaluokka ohjelmiston lisensseille.)

Tässä kohtaa voisi selvittää erilaisten lisenssien sisältöä, ja tehdä esimerkiksi seuraavia taulukoita.

	Käsite 1	Käsite 2	Käsite 3	Käsite 4
Lisenssi 1		X		
Lisenssi 2	X		X	
Lisenssi 3		X		X

Lopputuloksena voi olla erilaisia taulukkoja, jossa pystytään osoittamaan, että mitä eri toimintojen lisenssit sanovat tai jättävät sanomatta.

HUOMIO:

Mahdollisesti kirjallisuusmäärä voi olla liian suuri kaikkien toimintojen lisenssien läpikäyntiin, jolloin voi riittää vain yhden toiminnon lisenssien läpikäynti.

Voi olla niin, että hyvinkin voisi riittää vain yhden toiminnon lisenssi – johonkin toimintoon voi liittyä kymmeniä lisenssejä, jolloin pitää tehdä ankaraa rajausta.

Kirjallisuuden määrä sovitaan kurssin alussa / kuluessa.

4. Käsitteellistämisen yksi versio

Tutkimuksessa täytyy alussa tehdä joku käsitteellistäminen tietojärjestelmästä, joka on jonkin verran lisää pelkkään laitteistonäkökulmaan, joka on edellä mainittuna. Tähän onneksi löytyy jo apuvälineitä muutaman artikkelin (Beynon-Davies 2007, 2009a, 2009b, 2009c, 2010, 2011a) avulla.

5. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

Aikaisemmassa aiheessa pohdin ääneen tavaramerkkipoliitikoiden ilmiötä. Erilaisten toimintojen vuoksi on käytössä hyvin erilaisia lisenssejä. Harvemmin näitä lisenssejä tarvitsee pohtia erilaisten järjestelmien tavallisessa käytössä. Tässä tutkimusaiheessa olisi voinut vertailla suljettuja ja avoimia lisenssejä jostain erityisaiheesta.

217.4.15. Ehdotus 15: Poliittiset tietojärjestelmät – ehdotettu tutkimusohjelma

Tämä perustuu englanninkielisen artikkeliehdotuksen tiivistelmään ja käännökseen. Lisäksi tähän on lisätty muutama lähde, joka on tullut vastaan artikkeliehdotuksen jättämisen jälkeen.

1. Tiivistelmä

Laajojen tietojärjestelmien epäonnistumisia on julkaistu laajalti. Tämän vuoksi mielenkiinto on kohdistettava pieniin tietojärjestelmiin, ja niiden tehokkaisuuden yhdistämisen tapoihin. Haigh (2001) osoittaa kuinka yksi iso laaja järjestelmä on aina uudelleen esitetty ajatus, esim. MIS 1960/1970-luvulla ja ERP 2000-luvulla, ja tämän ajatuksen tuhoutumisen pettymysten jälkeen.

Poliittisten tietojärjestelmien osalta voi todeta, että politiikan ajallisesta luonteesta johtuen uusia erilaisia tietojärjestelmiä kehitetään koko ajan. Lisäksi näiden tietojärjestelmien yhdistäminen tuottaa kilpailuetua, ainakin vaaleihin perustuvissa poliittisissa järjestelmissä. Lisäksi on huomioitava, että vaaleihin perustuvissa poliittisissa järjestelmissä henkilöiden vaihtuvuus on suhteellisen nopeaa.

Lisäksi on huomioitava, että eritasoisissa vaaleissa on tilanne, jossa voi olla satoja ehdokkaita, ja eri ehdokkaiden taustayhteisöillä on eritasoisia tietojärjestelmiä. Monesti tästä seuraa liittämisen tarve muihin tietojärjestelmiin.

Tämän vuoksi nimeämme poliittiset tietojärjestelmät ajassa nouseviin ja ajassa hajoaviin tietojärjestelmiin (fluctuation), ja ehdotamme tavan rakentaa poliittinen tietojärjestelmä. Ehdotusta voi kokeilla ja kehittää jatkossa tehtävällä tutkimuksella.

Poliittiset tietojärjestelmät ajassa nousevina ja ajassa hajoavina järjestelminä (fluctuation)

Davenport (2005) esittelee ajatusta, että tietojärjestelmillä voitaisiin siirtää prosessikokonaisuuksia toistettaviksi eri paikkoihin. Pentland & Feldman (2008) arvostelevat prosessien käsittämistä käsinkosketeltavina kokonaisuuksina. Olsen & Sætre (2007) osoittavat, että yksi iso järjestelmä on monesti vallitseva ajattelutapa, vaikka tosiasiaassa yhdistetyillä pienemmillä järjestelmillä voisi saada paremman lopputuloksen. Sledgianowski, Tafti & Kierstead (2008) osoittavat, että pienenkin yrityksen on mahdollista ja jopa joskus kannattaa tehdä täysin omalle yhteisölle sovitettu järjestelmä.

Tämän pohjalta on kohdistettava kiinnostus pienten järjestelmien kehittämiseen ja pienten järjestelmien yhteensovittamiseen.

2. Poliitikassa vaihtelu on melkoisen selvä

Lait, asetukset, määräykset muuttuvat ajassa. Poliittiseen toimintaan menee ja tulee useita ihmisiä suhteellisen nopeasti. Päätävien poliittisten yhteisöjen asema vaihtelee, ainakin vaaleihin perustuvissa järjestelmissä; koska sama yhteisö voi olla välillä päättävässä asemassa ja välillä päätöksiä arvostelevassa asemassa. Poliittiset yhteisöt ovat kuitenkin kokeneet kaikki perustekniikan muutokset tietojenkäsittelyssä.

Tähän esitykseen kiinnitämme huomion seuraaviin: ihmiset, informaatio ja teknologia.

3. Ihmisen tietojenkäsittelyn rajat ja ihmisten järjestäytyminen

Nettle & Dunbar (1997) ajavat erilaisia simulaatioita, ja osoittavat yhteisöihin järjestäytymisen tehokkuuden. Rivkin (2000) osoittaa toisilla simulaatioilla, että jonkin yhteisön strategian matkiminen on erittäin vaikeaa. Näillä perusteilla on ymmärrettävää, että samankaltaiset laajat tietojärjestelmät, kuten toiminnanohjausjärjestelmät (Enterprise Resource Planning, ERP), on hyvin vaikea sovittaa erilaisiin yhteisöihin. Aulin-Ahmavaaran (1979a, 1979b) esitys on näin helpompi hyväksyä, koska ihmisen muistilaaajuus vaikuttaa yhteisön hierarkian tasojen määrään. Vastaavalla tavalla erilaiset yhteisöt voivat järjestyä hierarkkisesti, ja osa näistä yhteisöistä on ylemmällä päättävillä tasoilla olevia (poliittisia) päättäviä yhteisöjä. Jos hyväksytään vielä Engeström (2001) huomioidut yhteisöjen välisistä ristiriidoista, niin on saatu asetettua poliittiset yhteisöt omaan asemaansa.

Näin olemme saaneet jaettua (poliittiset) päättävät yhteisöt ja muut yhteisöt muistilaaajuuden, hierarkian ja työnjaon perusteella.

4. Aikaan sidottu politiikka

Kun politiikka on päättämisen taitoa tai taitamattomuutta, niin erilaiset perusteet päätöksille muuttuvat ajassa ja tilassa. Ryan (1985, 1991, 2006) osoittaa, kuinka ihmismieli voi kuvitella useita erilaisia maailmoja, ja kirjallisuus on näiden erilaisten maailmojen käyttämistä. Poliittikkaan sovellettuna tämä tarkoittaa, että myös politiikassa on nämä erilaiset maailmat:

- todellinen maailma (Actual)
- tietämisen maailma (Knowledge)
- tavoitteiden maailma (Intentions)
- toiveiden/halujen maailma (Desires)
- sitoumusten maailma (Obligations).

Tämän päälle me lisäämme monimutkaisuuden (Complex Actuality) nousemisen todelliseen maailmaan sovellettaessa/tehtäessä oikeasti oikeaan maailmaan vaikuttavia sitoumuksia, eli poliittisia päätöksiä tässä tapauksessa. Kun ihmiset pystyvät hahmottamaan erilaisia maailmoja, niin näiden erilaisten maailmojen kuvailuilla ihmiset/ihmismieli pystyy luomaan monimutkaisia kokonaisuuksia, joiden totuusarvo/todellisuus on moniselitteinen asia. Lisäksi on huomioitava, että ihmiset pystyvät kaiken lisäksi pitämään muistissaan ajatuksia menneestä maailmasta (Past), nykyisestä maailmasta (Now) ja tulevasta maailmasta (Future).

Tämän perusteella voidaan todeta, että jokin tehty (poliittinen) päätös on oikeastaan päätöksen järkiperaistamista etu- ja jälkikäteen (Rationalizations). Tässä palaamme siihen, että ihmisten järkiperaisyys/järki on rajoitettua (esim. Jones 1999).

5. Poliittiseen tietojärjestelmään vaikuttavat tekijät

Edellä mainittujen jälkeen voimme todeta, että poliittinen tietojärjestelmä on erilaisuuksien yhdistelyä.

Erilaiset hierarkian tasot, erilaiset tehtävät, erilaiset ristiriidat, erilaiset maailmat (tietäminen, tavoitteet, halut/toiveet, sitoumukset), monimutkaisuus vaikutettaessa todelliseen maailmaan, erilaiset järkiperaistamiset/rationalisoinnit, erilaisten kuvauksien tasot ja tavat, ihmismielten

11543
11544
11545
11546
11547
11548
11549
11550
11551
11552
11553
11554
11555
11556
11557
11558
11559
11560
11561
11562
11563
11564
11565
11566
11567
11568
11569
11570
11571
11572
11573
11574
11575
11576
11577
11578
11579
11580
11581
11582
11583
11584
11585
11586
11587
11588
11589
11590
11591
11592

erilaisuudet, päättävien yhteisöjen erilaiset tilanteet, ristiriidat ja näkemykset ristiriidoista, eri ajat, eri paikat ja erilaiset tilanteet/kontekstit.

Tämän perusteella voi todeta, että poliittinen tietojärjestelmä on melko lailla erilaisten moninaisuuksien yhdistelyä, eli synergeettinen (synergetic, esim. Haken 2007).

Erilaisuuksien yhdistäminen erilaisiin viestintävälineiden luokkiin

Teollisen automaation (May 2001; Andersen & May 2001a, 2001b) perustella voimme todeta, että erilaiset viestintävälineet (media) voidaan jaotella ajan (temporal) ja tyyppien yhdistelmään

Taulukko 1: erilaiset viestintävälineiden luokat

		AIKA (temporal)			
		<u>Pysyvä</u> <u>(Static)</u>	<u>Toistuva</u> <u>(Repetitive)</u>	<u>Jaksoittainen</u> <u>(Sequential)</u>	<u>Ajassa muuttuva</u> <u>(Dynamic)</u>
M E D I A	<u>(Kuva/teksti)</u> <u>Graphic</u>	Pysyvä kuva/teksti	Toistuva kuva/teksti	Jaksoittainen kuva/teksti	Ajassa muuttuva kuva/teksti
	<u>Ääni</u> <u>(Acoustic)</u>	(ei mahdollinen)	Toistuva ääni	Jaksoittainen ääni	Ajassa muuttuva ääni
	<u>Käsin</u> <u>kosketettavissa</u> <u>(Haptic)</u>	Pysyvä Kosketus	Toistuva kosketus	Jaksoittainen kosketus	Ajassa muuttuva kosketus
	<u>Liikkuva</u> <u>(Kinetic)</u>	(ei mahdollinen)	Toistuva liike	Jaksoittainen liike	Ajassa muuttuva liike

Edellä mainitut poliittisen yhteisön erilaisuudet voidaan yhdistää näihin viestintävälineiden (media) luokkiin. Kun politiikka siis muuttuu ajassa, tilassa ja tilanteissa/konteksteissa, niin yhteisön ylivoima tulee näiden viestintävälineluokkien ja erilaisuuksien yhdistelmästä.

6. Ehdotus poliittisen tietojärjestelmän rakentamisesta

Teemme ehdotuksen, jolla poliittiset tietojärjestelmät voisi rakentaa:

1. Etsi erilaiset yhdistelmät, jotka ovat mielekkäitä, teknisesti mahdollisia ja yleisesti hyväksyttäviä
2. Järjestelmällisesti näiden yhdistelmien tutkimista useilla eri tavoilla
3. Etsi tunnistimet (sensors), vaikutustavat (controls), näyttötavat (displays), vaikuttimet (actuators), prosessit (process) ja itsenäiset järjestelmät (standalones)
4. Näiden yhdistelmien pitää poistaa turhia tehtäviä, vähentää turhaa viestintää, tehostaa jäljelle jäävää viestintää ja tuottaa jotain lisäarvoa.
5. Edellä oleva on tietysti sidottavissa aikaan, joka taas perustuu poliittisen järjestelmän aikavaihteluihin.

Poliittisissa tietojärjestelmissä nämä voidaan sitoa aikaan, esimerkiksi vaalikausiin vaaleihin perustuvissa järjestelmissä. Markus, Majchrzak & Gasser (2002) antavat hyviä suuntaviivoja rakennettaessa tällaisia tietojärjestelmiä. Lisäksi esimerkit teollisesta automaatiosta (Andersen 2004; Andersen & May 2001a, 2001b) ehdottavat/haastavat meitä ajattelemaan (perinteisen) teknisen tietojärjestelmän osan ulkopuolelle.

7. Poliittiset tietojärjestelmät – ehdotettu tutkimusohjelma

Edellä olevan perusteella voimme esittää seuraavat jatkotutkimusaiheet:

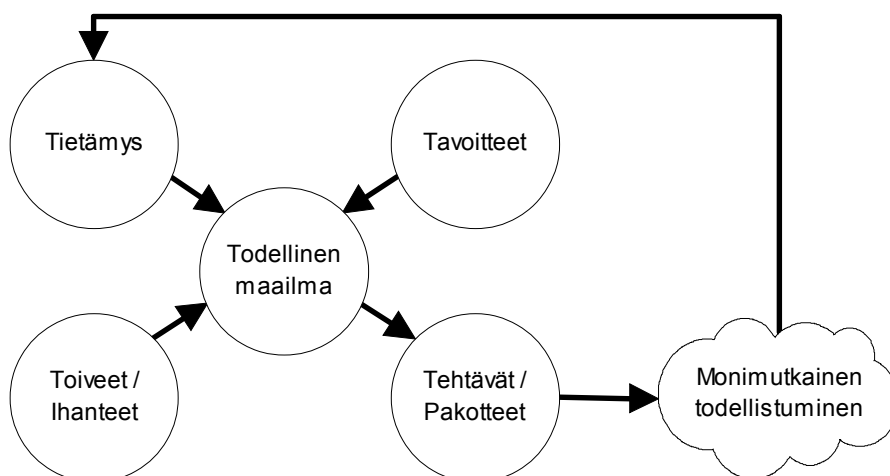
1. Millainen pitäisi olla ajassa muuttuvan tietojärjestelmän ydin? Kun osajärjestelmiä jatkuvasti poistetaan ja lisätään, niin järjestelmän ytimen olisi kestävä nämä muutokset.
2. Onko luotava uusi järjestelmien luokka, eli ajassa jatkuvasti laajenevat järjestelmät. Tällöin olisi siirryttävä perinnejärjestelmien (legacy system) kielteisestä ajattelusta ajattelemaan niitä tietoarkistoina (information archives).
3. Millaisia olisivat uudet tehtäväkuvaukset/roolit ihmisille jatkuvasti ajassa muuttuvissa tietojärjestelmissä ja millaisia viestintävälineiden yhdistelmiä on tällöin rakennettava?

Sinänsä poliittisten tietojärjestelmien osalta ei ole paluuta entiseen, ainakaan vaaleihin perustuvissa järjestelmissä. Demokratioissa ylivoima jossain vaaleissa voi perustua oikeanlaisiin erilaisuuksien yhdistelmiin tietojärjestelmissä. Koska politiikka monessa suhteessa on osittain/kokonaan julkista, niin tällöin on mahdollista tutkia näitä tietojärjestelmiä. Tämän perusteella saamme mahdollisesti esille jotain yleistä pienten erilaisten järjestelmien yhdistelmiin, johon meidän on jatkossa kiinnitettävä huomiota.

8. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

Myöhemmin on vastaan tullut seuraavat artikkelit: Byeon (1999); Izhikevich (2007). Byeon (1999) toteaa poliittisten systeemien olevan koko ajan epätasapainossa. Izhikevich (2007) esittelee yksi-, kaksi- ja kolmiulotteisen tilan erilaisille tasapainotiloille.

Ihmisen mielen sisällöstä on viitannut Ryan (1985, 1991, 2006). Itse olen täydentänyt kuvaa seuraavasti. Käytännössä todellinen maailma on monimutkainen paikka, jolloin monimutkaisuus tulee todelliseksi erilaisissa vaiheissa.

Politiikan osalla voi todeta erilaiset toiveet ja ihanteet, joita jokin poliittinen ryhmä hellii. Toisaalta todellisessa maailmassa on erilaisia ongelmia toiveiden ja ihanteiden mukaisten toimenpiteiden läpiviennissä. Eri vaiheiden kautta oikea tietämys erilaisista ongelmista tulee vastaan monimutkaisessa todellistumisessa. Itse olen käyttänyt termiä ”aatteen palon nuotiorinki” poliittisten ryhmien määrittelyssä.

Aikaisemmin on ollut puhetta pienten järjestelmien lähestymistavasta. Tässäkin kohtaa voi todeta politiikan jatkuvan muutoksen, jolloin erilaisia järjestelmiä ajetaan ylös ja ajetaan alas eri vaiheissa.

217.4.16. Ehdotus 16: Käytettävyys 250 millisekunnin vaatimuksilla

Google-yhtiön sisäinen raportti on tullut osaksi yleistä tietoisuutta. Perusväittäjä on, että internet-käyttäjät ovat hyvin kärsimättömiä, ja 250 millisekuntia on kärsivällisyyden pituus monessa yhteydessä.

Google yhtiönä on varautunut tähän 250 millisekunnin vaatimukseen, ja heillä on tuhansia palvelimia ympäri maailman vastaamaan tähän 250 millisekunnin vaatimukseen. Ensimmäinen ladattava sivu on tunnetusti hyvin kevyt sisältäen vain hakukentän.

1. Käytettävyteen löytyy erilaisia ohjeistuksia.

Maailmalla on tietysti erilaisia käytettävyiden ohjeistuksia, ja niitä voi tietysti tarkastella hyvinkin kriittisesti.

2. Miten ohjeistukset vastaavat 250 millisekunnin vaatimuksiin?

JOS/KUN tuo 250 millisekunnin vaatimus on oikeasti oleva vaatimus, niin tällöin voisi katsoa läpi uudelleen monet käytettävyiden ohjeistukset.

3. Miten tutkimus etenisi?

Tutkimus etenisi seuraavasti:

1. Haetaan aikaisempaa tutkimuskirjallisuutta koskien nopeuden vaatimuksia käytettävyiden suhteen.
2. Joitain yleisiä päätelmiä nopeuden vaatimuksista.
3. Haetaan arvioitavaksi muutama (EI kaikkia) käytettävyiden perusohjeistuksista.
4. Arvioidaan valittujen ohjeistuksien toimivuutta 250 millisekunnin vaatimukseen nähden.
5. Joitain uusia ehdotuksia 250 millisekunnin vaatimuksen pohjalta

Tämä aihe voisi sopia jollekin aloittelevalle käytettävydestä kiinnostuneelle henkilölle.

JOS tuo 250 millisekunnin ”totuus” pitää paikkansa, niin monia vanhoja perusväittämiä ja erilaisia ohjeistuksia pitää tarkastella uudelleen.

4. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017

250 millisekunnin vaatimus on kyllä todellakin erittäin kova vaatimus kaikelle tietojenkäsittelylle. Onko meistä tullut todellakin näin kärsimättömiä?

Oma havainto on erilaisten hyvin kevyiden käyttöliittymien kehittäminen perustuen 250 millisekunnin vaatimuksen perusteella. Käytännössä jonkin palvelun pitää tarjota heti kättelyssä

hyvin kevyt ja nopeasti ladattava käyttöliittymä. Tämän jälkeen voidaan kyllä myöhemmin tarjota tarkempia ja vähän raskaampia käyttöliittymiä, joiden käyttö on hitaampaa kuin 250 millisekuntia.

Miten kehittää hyvin kevyt ja nopeasti ladattava käyttöliittymä? Siinä on meille kaikille hyvä kysymys!

217.4.17. Ehdotus 17: Tietoturvan (luotettavien) kolmansien osapuolien toiminnan yhtenäistäminen – mahdollisuus ja nykytila

15.8.2013 tilanteessa Uusi Suomi -verkkopalvelu raportoi, että teleoperaattorina Elisa on tuonut markkinoille Turvapaketin, johon kuuluu turvaselain.

Uusi Suomi 15.8.2013:

Uusi tuote: Näin estät lapsen pääsyn nettipornoon

<http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/61448-nain-estat-lapsen-paасыn-nettipornoon>

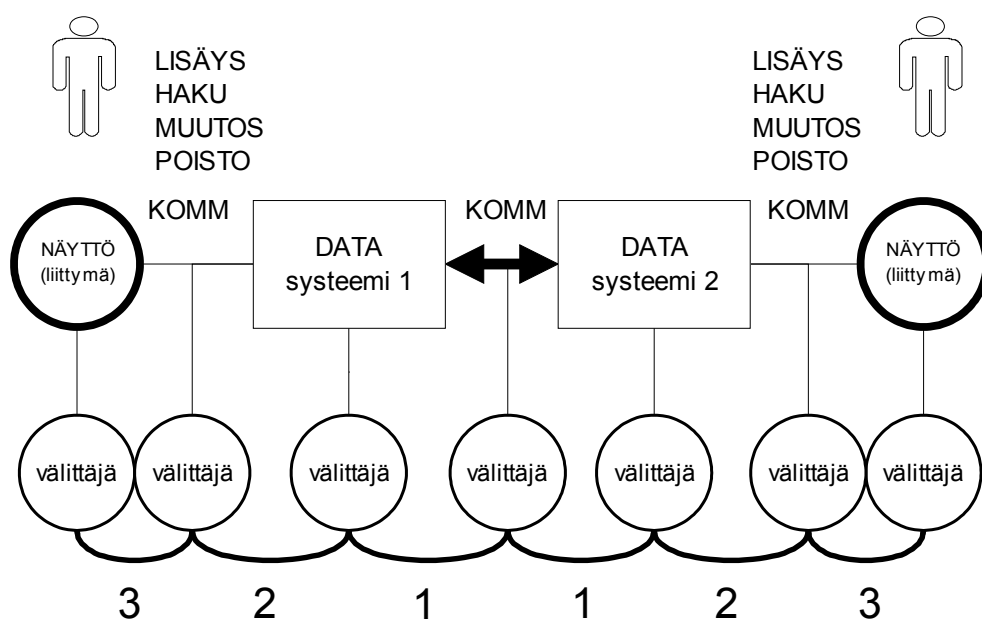
Ihan mielenkiintoista sinänsä.

1. Moninaisuudessaan yhtenäinen / Yhtenäisyydessään moninainen

Perusidea ja perusväittäjä on, että monesti tarvitaan erilaisia luotettavia kolmansia osapuolia erilaisten tietojärjestelmien käytännön toteutuksessa.

Esimerkiksi Suomessa lähes kaikissa verkkokaupoissa on nykyään isketty kiinni suomalaisten pankkien verkkopankkitunnusten käyttöä. Tässä tapauksessa pankki toimii luotettavana kolmantena osapuolena, jolloin kumpikin osapuoli voi olla varma rahan päätyemisestä oikeaan paikkaan.

Tietoturvallisuuden suhteen voi todeta, että erilaisia kolmansia osapuolia tarvitaan/käytetään erilaisten tietoturvaongelmien ratkaisuisissa.

Perusidea ja perusväittäjä on, että monesti tarvitaan erilaisia luotettavia kolmansia osapuolia erilaisten tietojärjestelmien käytännön toteutuksessa. 11747
11748

Esimerkiksi Suomessa lähes kaikissa verkkokaupoissa on nykyään isketty kiinni suomalaisten pankkien verkkopankkitunnusten käyttöä. Tässä tapauksessa pankki toimii luotettavana kolmantena osapuolena, jolloin kumpikin osapuoli voi olla varma rahan päätyemisestä oikeaan paikkaan. 11749
11750
11751
11752

Tietoturvallisuuden suhteen voi todeta, että erilaisia kolmansia osapuolia tarvitaan/käytetään erilaisten tietoturvaongelmien ratkaisuisissa. 11753
11754
11755

Hyvä esimerkki kolmannesta osapuolesta on Spamhaus. 11756
11757

Spamhaus: <http://www.spamhaus.org/> 11758
11759

Spamhaus järjestää useamman palvelun, johon liittymällä voi vähentää roskapostia; käytännössä osa palveluista voidaan ajaa osittain/kokonaan osaksi sähköpostipalvelimien asetuksia ja sähköpostipalvelimien oikeaa toimintaa. 11760
11761
11762
11763
11764

2. Monia muitakin kolmansia osapuolia löytyy tietoturvaongelmien ratkaisuisissa 11765

Itse olen kiinnittänyt esim. blogissani ⁷⁹ huomiota siihen, että nykyään aivan tavallinen peruskäyttäjä on aivan ihmeissään näiden erilaisten tietoturvaongelmien ja erilaisten tietoturvaratkaisujen suossa. 11766
11767
11768
11769

Itse olen ehdottanut, että erilaisia tietoturvallisuuden käyttöliittymille tehdään jotain seuraavaa: 11770
11771

- 1) yhdenlainen käyttöliittymä useammalla tietoturvallisuuden yhteisöllä 11772
- 2) yhdenlainen käyttöliittymä aina kullekin tietoturvallisuuden ilmiölle 11773
- 3) Jotain muuta?. 11774
11775

Esimerkiksi voisi ajatella, että aivan tavallinen peruskäyttäjä kohdatessaan jonkun oikean tietoturvaongelman ei todellakaan osaa raportoida kyseisestä uudesta ongelmasta oikeaan paikkaan. 11776
11777
11778

3. Ensimmäinen vaihe 11779

Tämä ensimmäinen vaihe osuus on ns. kuvailevaa osuutta. 11780
11781

Tässä tutkimuksessa voisi käydä läpi erilaiset tietoturvallisuuden kolmannet luotettavat osapuolet. Käytännössä tämä tarkoittaisi sekä kaupallisten että yleishyödyllisten yhteisöjen palveluiden kartoittamista. 11782
11783
11784
11785

Lisäksi voisi käydä läpi erilaiset tietoturvallisuuden luokat/ilmiöt läpi, ja tietysti katsoa läpi erilaisten luotettavien kolmansien osapuolien mahdollisuudet. 11786
11787
11788

4. Toinen vaihe 11789

Toisessa vaiheessa voisi pohtia mahdollisuuksia noiden tietoturvallisuuden kolmansien luotettavien osapuolien palveluiden yhtenäistämiseen. Tämä osa voi olla kasa erilaisia hyvin perusteltuja ehdotuksia. 11790
11791
11792
11793
11794
11795

---

79 <http://www.jukkarannila.fi/paivakirja.html>, Blogin / Päiväkirjan etusivu

5. Mahdollisuus rajaukseen	11796
	11797
Tosiasia on kuitenkin, että tietoturvallisuuden alallakin on nykyään paljon erilaista toimintaa.	11798
	11799
Eli tutkimuksen aikana voi tehdä rajauksia, ja voi keskittyä vain johonkin valittuun tietoturvallisuuden kohdealueeseen.	11800
	11801
	11802
6. Teoriaa / Akateemisuutta?	11803
	11804
Kuvailevalle tutkimuksella on aina oma paikkansa, ja tällä hetkellä tietoturvallisuuden osalta moni ilmiö on suhteellisen uusi, joten laajaa akateemista tutkimusta ei välttämättä ole kovin paljon.	11805
	11806
	11807
Järvinen & Järvinen (2011) sisältää sellaisen luvun kuin ”Innovaation arviointi”. Tässä tapauksessa innovaatiot voivat olla edellä mainitulla tavalla erilaisten kolmansia luotettavia osapuolia tietoturvallisuuden alalla.	11808
	11809
	11810
	11811
Tutkimuksen aluksi voidaan tehdä joku alustava lyhyt katsaus perustuen täysin omaan aikaisempaan tietämykseen – ”tämän tiesin tietoturvallisuuden kolmansista luotettavista osapuolista tutkimuksen alussa”.	11812
	11813
	11814
	11815
Tutkimuksen aluksi voidaan tehdä myös lyhyt kirjallisuuskatsaus tehdystä aikaisemmasta tutkimuksesta – keskittyen edelleen kolmansiin luotettaviin osapuoliin.	11816
	11817
	11818
Tämän jälkeen voidaan tehdä katsaus koskien erilaisia kolmansia luotettavia osapuolia tietoturvallisuuden alalla.	11819
	11820
	11821
7. Aiheen jälkiarviointia / 18.3.2017	11822
	11823
Itse olen myöhemmin todennut useamman kerran tarpeen yhdelle ainoalle paikalle/järjestelmälle erilaisten tietoturvaongelmien ilmoittamiselle. Nykytilanteessa erilaisten tietoturvaongelmien ilmoittaminen tapahtuu aina jollekin yhteisölle erikseen, mutta aivan kaikki tietoturvaongelmien havaitsijat eivät tiedä oikeaa yhteisöä ilmoittamiselle. Lisäksi voi todeta monen tietoturvaongelman liittyvän monessa yhteydessä käytettävään osaratkaisuun; esimerkiksi erilaisia ohjelmistokirjastoja voi käyttää useampi järjestelmä.	11824
	11825
	11826
	11827
	11828
	11829
	11830
Toisaalta olen myöhemmin todennut palkkioiden suuruuden erilaisten tietoturvaongelmien ilmoittamisesta. Kunnan palkkio kannustaisi ilmoittamaan havaitut tietoturvaongelmat tälle yhdelle yhteisölle, joka voisi sitten arvioida palkkion suuruuden perustuen eri tekijöihin.	11831
	11832
	11833
	11834
217.4.18. Ehdotus 18: Avoimien ohjelmistojen lisenssit ja tietojärjestelmien ylläpito	11835
	11836
	11837
1. Toiveita opiskelijoilta	11838
	11839
Moni opiskelija on halunnut aiheetta, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien.	11840
	11841
	11842
Tässä on nyt ehdotelma tällaisesta aiheesta, jossa pitää lukea tekstimassaa, ja tätä tekstimassa ei tarvitse itse mistään hakea, ja se on valmiina tietoverkossa.	11843
	11844

Nyt on hyvä sanoa, että pelkkä kirjallisuuskatsaus ei ole tutkimus, vaan kirjallisuuden lisäksi pitää olla jokin tutkimuskysymys.

2. Taustaa: Euroopan Unionin Komission kyselyihin vastaamiset

Euroopan Unionin Komissio pyytännyt useamman kerran erilaisten yhteisöjen palautetta Euroopan Unionin laajuiseen tietotekniikkaan, ja myös meillä tavallisilla kansalaisilla on ollut mahdollisuus vastata näihin kyselyihin. Lisäksi Suomen Standardisoimisliitto (SFS) on pyytännyt muutaman kerran palautetta käsiteltäviin standardiluonnoksiin.

Tässä on linkit omiin vastauksiini, jotka koskevat nimenomaan tietotekniikkaa:

Opinion 8: European Interoperability Framework, version 2, draft
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_8

Opinion 9: CAMSS: Common Assessment Method for Standards and Specifications, CAMSS proposal for comments
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_9

Opinion 13: Final Committee Draft ISO/IEC FCD3 19763-2
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_13

Opinion 21: Opinion about the European Interoperability Strategy proposal
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_21

Opinion 23: Public consultation on the review of the European Standardisation System
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_23

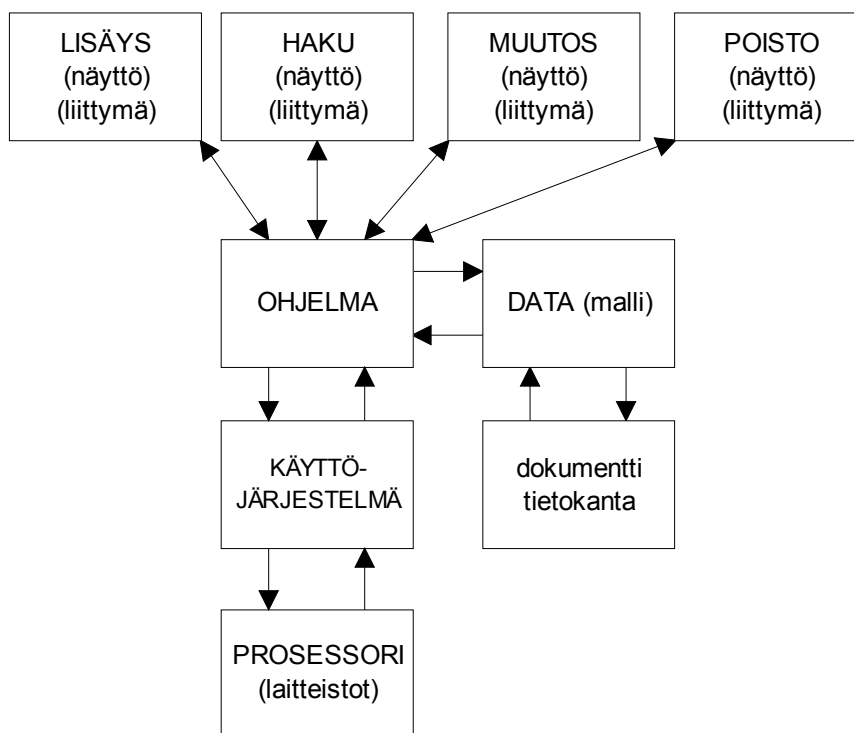
Opinion 24: ISO/IEC JTC 1 / SC 34 / WGs 1, 4 and 5 in Helsinki 14-17 June 2010
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_24

Lausunto 29: Avoimen demokratian avoimen datan avaamisen detaljit (ADADAD)
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_29

Opinion 30: Internet Filtering
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_30

Yhdessä mielipiteessä (Lausunto 29) on tarkasti ottaen kyse Suomen avoimen lähdekoodin keskuksen (COSS) ja yhteistyökumppaneiden järjestämästä seminaarista, jonka perusteella tein erilaisia muistiinpanoja omaan käyttöön.

3. Taustaa: Yksi käsitteellistys

Edellä oleva kuva on käsitteellistys tietotekniikasta sellaisille ihmisille, jotka ymmärtävät hyvin vähän tietotekniikasta. Nyt voi sanoa, että joka kohta laitteistosta kohti käyttöä voi olla hyvinkin avointa, jolloin kaikki tasot ovat jollain tasolla avoimia.

Käsitteellistys on kehittynyt vastattujen kyselyjen myötä (8, 9, 13, 21, 23, 24, 29, 30), ja lausunnoissa on erinäköisiä kuvia tuosta käsitteellistämisestä.

Kuvaa voisi lähteä edelleen täydentämään sillä, että ohjelmat voivat olla luonnollisesti yhteydessä toisiin ohjelmiin, jotka sijaitsevat eri tietokoneilla.

4. Lähentyminen kysymystä kohden: avoimet ohjelmat ja tietojärjestelmien ylläpito

Yhdessä kyselyssä pohdin, että avoimien ohjelmien tapauksessa voi käydä niin, että avointa ohjelmaa kehittävä yhteisö voidaan yksinkertaisesti lakkauttaa – esimerkiksi keskeiset kehittäjät tulevat siihen tulokseen, että ohjelman markkinaosuus on vähitellen laskenut niin alhaiselle tasolle, jolla ei ole enää mielekästä kehittää kyseistä ohjelmaa.

Toisaalta on käynyt monesti niin, että jokin avoin ohjelma on kasvattanut suosiotaan niin nopeassa tahdissa, että loppujen lopuksi kyseiseen avoimeen ohjelmaan liittyvä liiketoiminta pystyy työllistämään useamman ihmisen – mahdollisesti on luotu erilaisia hallintorakenteita erilaisten säätiöiden, yhdistysten ja yritysten avulla.

5. Kysymys: Mitä avoimien ohjelmien lisenssit sanovat ohjelmien ylläpidosta?

Moni opiskelija on halunnut aiheita, jossa voisi hoitaa koko tutkimuskurssin kotikoneellaan erilaisia kirjoituksia tutkien.

Tässä on nyt yritelmää sellaiseksi aiheeksi, ja tutkimus menisi seuraavalla tavalla:

11889
11890
11891
11892
11893
11894
11895
11896
11897
11898
11899
11900
11901
11902
11903
11904
11905
11906
11907
11908
11909
11910
11911
11912
11913
11914
11915
11916
11917
11918

1. Luetaan sovittava määrä kirjallisuutta koskien tietojärjestelmien ylläpitoa
2. Määritellään tarkka tutkimuskysymys
3. Luetaan OSI:n⁸⁰ (The Open Source Initiative) hyväksymien avoimien lisenssien tekstit
4. Tehdään päätelmät koskien avoimien ohjelmistojen ylläpitoa.

11919
11920
11921
11922
11923
11924
11925
11926
11927
11928
11929
11930
11931

Jos avoimien ohjelmistojen lisenssit eivät sano mitään ohjelmistojen ylläpidosta tehdyn ylläpidon määrittelyn mukaisesti, niin sekin on merkittävä tutkimustulos.

Toisaalta tässä vaiheessa on oletus, että avoimien ohjelmistojen lisenssit oikeasti sanovat jotain ylläpidosta, mutta mahdollisesti ne ovat keskenään ristiriitaisia tai yhteensopivia. Tällöin tuloksia voidaan esitellä erilaisten taulukoiden avulla.

	Käsite 1	Käsite 2	Käsite 3	Käsite 4
Lisenssi 1		X		
Lisenssi 2	X		X	
Lisenssi 3		X		X

11932
11933
11934
11935
11936
11937
11938
11939
11940
11941
11942
11943
11944
11945
11946
11947
11948
11949
11950
11951
11952
11953
11954
11955
11956
11957
11958
11959
11960

Lopputuloksena voi olla erilaisia taulukkoja, jossa pystytään osoittamaan, että mitä avoimien ohjelmien lisenssit sanovat tai jättävät sanomatta ohjelmistojen ylläpidosta.

6. Käsitteellistämisen yksi versio

Tutkimuksessa täytyy alussa tehdä joku käsitteellistäminen tietojärjestelmästä, joka on jonkin verran lisää pelkkään laitteistonäkökulmaan, joka on edellä mainittuna. Tähän onneksi löytyy jo apuvälineitä muutaman artikkelin avulla.

(Tähän kohtaan listasin muutaman Beynon-Daviesin artikkelin tiedot.)

7. Aiheen jälkiarviointia / 19.3.2017

Yksi opiskelija (Korhonen 2012) teki tähän liittyen oman tutkimuksensa. Tähän kohtaan voi kopioida jotain johtopäätöksistä:

Avoimien ohjelmistojen lisensseissä ei ole mainittavia mainintoja ohjelmiston ylläpidosta. Olen myös tullut siihen tulokseen, ettei ylläpito-ohjeiden lisääminen lisensseihin toisi mitään muuta kuin rajoituksia avoimille ohjelmistoille. On parempi, että lisenssit pysyvät mahdollisimman yksinkertaisina, jotta ne eivät ala rajoittaa avoimien ohjelmistojen kehitystä. Ylläpito-ohjeet voidaan liittää avoimen ohjelmiston muihin dokumentteihin, jottei koodin laatu heikkenisi ja josta ne olisi mahdollisimman helppo löytää. (Korhonen 2012, sivu 103)

Jatkossa voisi tutkia sitä, millaisia ohjeita ylläpitoon avoimien ohjelmistojen dokumenteista löytyy ja voisiko niistä luoda yhtenäisen mallin tai standardin, jota olisi helppo noudattaa. Voisi myös tutkia, miten avoin ohjelmisto kehittyy heti alusta ja tutkia milloin koodin ja arkkitehtuurin taso alkaa huonontua, ja miettiä voisiko sitä ehkäistä jotenkin. Näyttäisi myös

80 <http://www.opensource.org/>

siltä, ettei ole haastateltu avoimien järjestelmien kehittäjiä ja kuultu heidän kantojaan ylläpitoon. (Korhonen 2012, sivu 103)	11961 11962 11963
Korhonen (2012, sivu 95) teki taulukkoon yhteenvedon yhdeksästä (9) avoimen ohjelman lisenssistä. Lähin ylläpitoon liittyvä asia taisi olla vaatimus merkitä tiedotteet tiedoston muutoksista, mutta tätä ei ole määrätty kaikissa lisensseissä.	11964 11965 11966 11967
Mikä olisi yhtenäinen malli tai standardi avoimien ohjelmistojen ylläpitoon? Tämä voisi olla seuraavan tutkimuksen arvoinen aihe. Pitäisikö ylläpidolle olla oma lisenssi? Toisaalta kaikki uudet viritykset voivat haitata avoimien ohjelmien kehittämistä.	11968 11969 11970 11971
Aikaisemmin pohdin ääneen erilaisten tavaramerkkipoliitikoiden asettamia rajoituksia, jolloin ohjelma itsessään oli avoin, mutta tavaramerkkien vuoksi voi olla hyvinkin tarkkoja määrittämiä ohjelmien oikealle käytölle.	11972 11973 11974 11975
Toisaalta voimme todeta myös avoimien ohjelmien ylläpidossa olleen vakavia ongelmia, jolloin avoimien ohjelmien vanhempiin versioihin on kohdistettu erilaisia hyökkäyksiä.	11976 11977 11978
Voisiko jossain olla asianmukainen määräys ylläpidosta koskien jotain yksittäistä avointa ohjelmaa? Kuka valvoisi tällaista ylläpitoa? Miten tällainen avoimen ohjelman ylläpito pitäisi järjestää erilaisissa yhteisöissä?	11979 11980 11981 11982
Yksi mahdollisuus ylläpidolle voisi olla määräys luovuttaa yhteystiedot rekisteriin, jolloin rekisteriin merkityille henkilöille tiedotettaisiin erilaisista tietoturvaongelmista ja määrätyistä päivityksistä.	11983 11984 11985 11986
217.4.19. Ehdotus 19: Yhteensopivuuden tarkastelumallien vertailu toisiinsa – kohti tieteellisempää täsmällisyyttä	11987 11988
Yhteensopivuudesta (interoperability) puhutaan paljon, mutta oman arvauksen mukaan siinä on useita erilaisia kerroksia, mutta kaikkia näitä kerroksia ei yksittäinen yhteensopivuuden tarkastelumalli (interoperability framework) huomioi.	11989 11990 11991 11992 11993
Omia vaatimattomia pohdintoja tietotekniikasta ja tietotekniikan yhteensopivuudesta	11994 11995
Olen pohtinut vapaamuotoisesti eri lausunnoissa erilaisia tietotekniikkaan liittyviä ilmiöitä:	11996 11997
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html	11998 11999
1. Seuraavat lausunnot liittyvät jotenkin tietotekniikkaan ja tietotekniikan yhteensopivuuteen	12000 12001
EN: Opinion 37: CASE COMP/39.654 - Reuters instrument codes	12002
EN: Opinion 34: REMIT Registration Format	12003
FI: Lausunto 33: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt	12004
EN: Opinion 32: COMP/C-3/39.692/IBM - Maintenance services	12005
EN: Opinion 27: Public Consultation on the Modernisation of EU Public Procurement Policy	12006
FI: Lausunto 31: Terveystietotekniikasta	12007
EN: Opinion 30: Internet Filtering	12008
FI: Lausunto 29: Avoimen demokratian avoimen datan avaamisen detaljit (ADADAD)	12009

EN: Opinion 27: Public Consultation on the Modernisation of EU Public Procurement Policy	12010
EN: Opinion 24: ISO/IEC JTC 1 / SC 34 / WGs 1, 4 and 5 in Helsinki 14-17 June 2010	12011
EN: Opinion 23: Public consultation on the review of the European Standardisation System	12012
EN: Opinion 21: Opinion about the European Interoperability Strategy proposal	12013
EN: Opinion 20: SECOND Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft	12014
EN: Opinion 18: Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft	12015
EN: Opinion 17: Opinion to Antitrust Case No. COMP/C-3/39.530	12016
EN: Opinion 14: SFS discussion paper / SFS:n keskusteluasiakirja	12017
EN: Opinion 13: Final Committee Draft ISO/IEC FCD3 19763-2	12018
EN: Opinion 9: CAMSS: Common Assessment Method for Standards and Specifications, CAMSS proposal for comments	12019 12020
EN: Opinion 8: European Interoperability Framework, version 2, draft	12021 12022

2. Kirjallisuuden määrä pidetään kohtuullisena

Kun kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä tosiaan sovitaan yhdessä, jotta kirjallisuuteen ei huku.

3. Yhteensopivuus (interoperability) yhteen kokoavana teemana

Yhteenvetona voi todeta, että yhteensopivuus (interoperability) on monella tapaa yhdistävä teema noille lausunnoille.

Suomenkielisen tekstin jälkeen on aikaisemmin tekemääni pohdintaa yhteensopivuudesta (Interoperability).

4. Yhteensopivuuden tarkastelumallien vertailu (Interoperability Framework)

Nyt voi todeta, että lausunnoissakin viitattu Euroopan Unionin laajuinen yhteensopivuuden tarkastelumalli on vain yksi monista tarkastelumalleista.

Kun laittaa hakukoneeseen (esim. Google) hakusanaksi ”Interoperability Framework”, niin erilaisia tuloksia on kohtuullisen monta ehdotusta yhteensopivuuden tarkastelumalliksi.

Oma arvaus on, että nämä yhteensopivuuden tarkastelumallit ovat vain osittaisia, ja tarkastelemalla useampaa mallia vertaillen voi löytää laajempia mahdollisuuksia.

Tämä tutkimus etenisi tällä tavalla:

1. Määritellään tarkka tutkimuskysymys
2. Kirjallisuuskatsaus yhteensopivuudesta
3. Käydään läpi sovittu määrä yhteensopivuuden tarkastelumalleja
4. Etsitään yhteisiä ominaisuuksia yhteensopivuuden tarkastelumalleille

Yhteensopivuudesta puhutaan paljon, mutta oman arvauksen mukaan siinä on useita erilaisia kerroksia, mutta kaikkia näitä kerroksia ei yksittäinen yhteensopivuuden tarkastelumalli huomioi.

12.1.2012 tein internet-hakukoneella haun termillä ”Interoperability Framework”, ja näitä yhteensopivuuden tarkastelumalleja löytyy usealta (osa)valtiolta, joten aineiston haussa ei tule olemaan ongelmaa.

5. Tavoiteltavat tulokset / Mitä tällä tutkimuksella tavoitellaan?

Oma arvaus on, että erilaisia yhteensopivuuden tarkastelumalleja (Interoperability Framework) löytyy ns. teollisuuden / hallinnon / käytännön piiristä hyvinkin paljon.

Tein 12.1.2012 Web of Science -tietokannassa haun termillä ”Interoperability Framework”, ja tuloksia oli 935. Luku voi tuntua suurelta, mutta alustavan tarkastelun perusteella voi todeta, että otsikoiden perusteella pystyy hyvin äkkiä katsomaan, että paljonko aiheesta on tutkimusta tehty.

Eli voi olla niin, että yhteensopivuuden tarkastelumalleja (Interoperability Framework) ei ole vielä tutkittu kovin laajasti. Tällöin nykyisten yhteensopivuuden tarkastelumallien (Interoperability Framework) kuvaaminen on hyödyllistä jatkossa tehtävää tutkimusta varten.

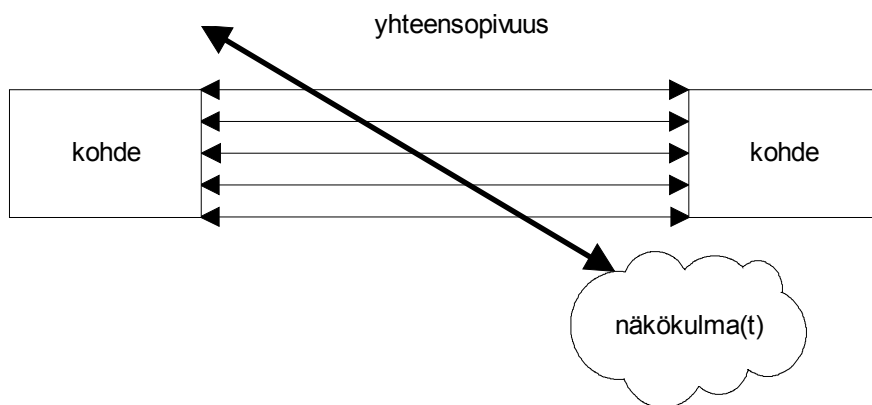
Eli voisi lähteä siitä, että kansantajuudesta / terveen järjen malleista siirrytään kohti tieteellisempiä malleja.

6. Kirjallisuuden määrä pidetään kohtuullisena

Kun kyseessä on tutkielmakurssi, niin läpikäytävän kirjallisuuden määrä tosiaan sovitaan yhdessä, jotta kirjallisuuteen ei huku.

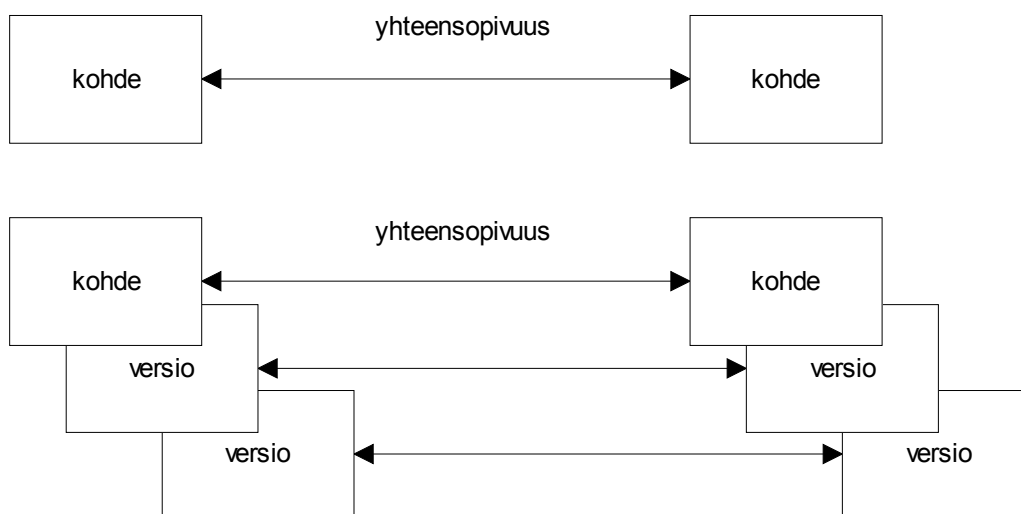
7. Aiheen jälkiarviointia / 19.3.2017

Eri vaiheiden jälkeen olen kehittänyt seuraavan kuvan yhteensopivuudelle.

Eli yhteensopivuutta voisi tarkastella hyvin erilaisista näkökulmista. Toisaalta voi todeta, että yhteensopivuutta voi olla useammalla tasolla. Riippuen tasomallista on erilaisia tasoja eroteltu enemmän tai vähemmän.

Aikanaan itse löysin 27 erilaista julkisen sektorin yhteensopivuuden tarkastelukehikkoa (Interoperability Framework). Toisaalta voisi etsiä myös yhteensopivuuden strategioiden (Interoperability Strategy) esityksiä arvioivaksi. Hyvä puoli julkisen sektorin yhteensopivuuden tarkastelukehikoissa ja yhteensopivuuden strategioissa on niiden julkisuus, jolloin niitä voi tarkastella vapaasti ilman erillisiä lupia.

12098

12099

12100

12101

12102

12103

12104

12105

12106

12107

12108

12109

12110

12111

12112

12113

12114

12115

12116

12117

12118

12119

12120

12121

12122

12123

12124

12125

12126

12127

12128

12129

12130

12131

12132

12133

12134

12135

12136

12137

12138

12139

12140

12141

12142

12143

12144

12145

12146

12147

12148

12149

12150

12151

12152

12153

12154

12155

12156

12157

12158

12159

12160

12161

12162

12163

12164

12165

12166

12167

12168

12169

12170

12171

12172

12173

12174

12175

12176

12177

12178

12179

12180

12181

12182

12183

12184

12185

12186

12187

12188

12189

12190

12191

12192

12193

12194

12195

12196

12197

12198

12199

12200

12201

12202

12203

12204

12205

12206

12207

12208

12209

12210

12211

12212

12213

12214

12215

12216

12217

12218

12219

12220

12221

12222

12223

12224

12225

12226

12227

12228

12229

12230

12231

12232

12233

12234

12235

12236

12237

12238

12239

12240

12241

12242

12243

12244

12245

12246

12247

12248

12249

12250

12251

12252

12253

12254

12255

12256

12257

12258

12259

12260

12261

12262

12263

12264

12265

12266

12267

12268

12269

12270

12271

12272

12273

12274

12275

12276

12277

12278

12279

12280

12281

12282

12283

12284

12285

12286

12287

12288

12289

12290

12291

12292

12293

12294

12295

12296

12297

12298

12299

12300

12301

12302

12303

12304

12305

12306

12307

12308

12309

12310

12311

12312

12313

12314

12315

12316

12317

12318

12319

12320

12321

12322

12323

12324

12325

12326

12327

12328

12329

12330

12331

12332

12333

12334

12335

12336

12337

12338

12339

12340

12341

12342

12343

12344

12345

12346

12347

12348

12349

12350

12351

12352

12353

12354

12355

12356

12357

12358

12359

12360

12361

12362

12363

12364

12365

12366

12367

12368

12369

12370

12371

12372

12373

12374

12375

12376

12377

12378

12379

12380

12381

12382

12383

12384

12385

12386

12387

12388

12389

12390

12391

12392

12393

12394

12395

12396

12397

12398

12399

12400

12401

12402

12403

12404

12405

12406

12407

12408

12409

12410

12411

12412

12413

12414

12415

12416

12417

12418

12419

12420

12421

12422

12423

12424

12425

12426

12427

12428

12429

217.4.20. Ehdotus 20: Käyttöliittymien kehittäminen tietokannan rivien perusteella (käytettävyytustutkijalle kokeellista suunnittelua)

1. Taustaa

Kaikki lähtee pienestä (Rannila 2003), jolloin totesin seuraavaa:

Kun [myynnin tietojärjestelmä] on käytössä kymmenissä kulttuureissa, niin yksi pohdinnan arvoisa aihe on tietojärjestelmään tehtävät kulttuurikohtaiset liittymät. Tällöin tietojärjestelmän kehittämiselle tulee paljon erilaisia lisähaasteita, kun jo lähtökohtaisesti on pystyttävä tekemään kymmeniä erilaisia liittymiä tietojärjestelmään. (Rannila 2003, s. 40)

Toisaalta kiinnitin paljon huomiota suurkäyttäjän (Rannila 2003, s. 53) käyttöliittymään, koska olin silloin ehdottomasti suurkäyttäjä myynnin tietojärjestelmille.

Tämän perusteella voisi esittää esimerkiksi seuraavan jaottelun käyttöasteen perusteella:

- * suurkäyttäjä(t)
- * peruskäyttäjä(t)
- * satunnaiskäyttäjä(t)
- * yksittäiskäyttäjä(t)
- * kertakäyttäjä(t).

2. Muna vai kana: tietokanta vai käyttöliittymä ensin?

Itse jäin pohtimaan asiaa, koska käyttämäni myynnin järjestelmän tekijöissä on ollut mukana kovia asiantuntijoita, ja suunniteltu käyttöliittymä oli hyväksi viilattu käyttöliittymä, mutta pitkäaikaiskäytössä siitä tuli kuitenkin raskas jatkuvien toistamisten takia.

Toisessa yhteydessä teimme kokeellisen järjestelmän käyttöliittymän suunnittelua ulkomaisen henkilön kanssa, ja käytössämme oli paperi, kynä, kumi ja skanneri. Toisaalta osasin itse kyllä tehdä tietokannan määrittäjiä, ja vaihdoimme ajatuksia tietokannan rakenteesta tekstitiedostoina.

Pro gradu -työn ja tuon matalan teknologian koesuunnittelun jälkeen asia on jäänyt mietityttämään.

Jos meillä olisi ollut mukana käyttöliittymäsuunnittelusta kiinnostunut/osaava henkilö väentämässä tietokannan rivien perusteella erilaisia käyttöliittymien malleja?

3. Ehdotelma

Tutkimus voisi edetä vaiheittain näin:

1. otetaan avoimen lähdekoodin myynnin tietojärjestelmän tietokantarakenne selville
2. kyseinen myynnin tietojärjestelmä pitää olla tuntematon käyttöliittymäsuunnittelijalle
3. käyttöliittymäsuunnittelijalle annetaan tiedoksi tietokannan rivit ja taulut
4. käyttöliittymäsuunnittelija tekee ehdotuksia eritasoisten käyttäjien käyttöliittymistä (suurkäyttäjistä kohti yksittäiskäyttäjää)
5. tämän jälkeen voidaan vertailla käyttöliittymäsuunnittelijan ehdotuksia ja myynnin tietojärjestelmän oikeasti toteutettuja käyttöliittymiä
6. voimme oppia tästä kokeilusta jotain.

Aiheen jälkiarviointia / 19.3.2017

Mitä pitäisi kehittää ensin? Yritetäänkö ensin löytää erilaiset käsitteet ensin? Yritetäänkö ensin kerätä erilaisia liiketoimintasääntöjä? Yritetäänkö ensin kehittää erilaisia prosien kuvauksia? Yritetäänkö ensin kehittää erilaisia käyttöliittymien ehdotuksia? Hyviä kysymyksiä kaikki!

Aikanaan Tampereen vaiheen aikana (2001-2004) sain opetusta professori Hannu Kangassalolta, jolloin mm. seuraavat artikkelit ovat kertyneet omaan arkistoon: Kangassalo (1993, 1996, 2007). Lyhyesti ottaen Kangassalo on keskittynyt käsitteellisten mallien eri aihepiireihin. Kangassalon artikkeleiden perusteella voi huomioda muutaman aiheen:

- kohdealue (Universe of Discourse)
- käsitteet ihmisten mielessä
- ihmisen mielen ulkopuolelle kirjatut käsitteet
- käsitteet jonkin yhteisön sisällä
- käsitteiden mallintajan ihmisen mieli ja käsitteet mielessä
- tietokoneeseen ajatut käsittemallit.

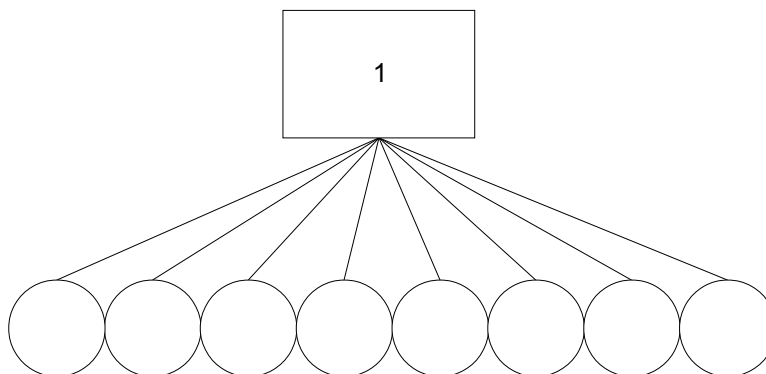
Aiheita on muitakin ja tuossa oli keskeisiä aiheita käsitteelliseen mallintamiseen liittyen.

Tässä kohtaa täytyy todeta, että tietotekniikan yhteydessä ei ole voimakkaita standardeja käsitteelliselle mallintamiselle; joku ⁸¹ UML (Unified Modelling Language) on hyvin vahva teollisuusstandardi erilaisten tietoteknisten järjestelmien mallintamiseen.

Aikaisemmin on mainittu (The Business Rules Manifesto) liiketoimintasääntöjen manifesti, jolloin yksi tapa mallinnukselle on etsiä erilaisia sääntöjä.

Toisaalta prosessimalleista voi tietysti todeta perustellusti, että niihin pitää ajaa erilaisia käsitteitä ja liiketoimintasääntöjä.

Toisaalta erilaisista käyttöliittymistä olen todennut eri vaiheiden jälkeen tarpeen kehittää useampi käyttöliittymän malli johonkin järjestelmään. Olen ehdottanut käyttöliittymien kehittämisen aloittamista suurkäyttäjän/tehoikäyttäjän käyttöliittymistä, joista johtamalla voi tehdä muita käyttöliittymiä eri ryhmille.

81 <http://www.uml.org>, Unified Modelling Language / Object Management Group, Inc

12167
12168
12169
12170
12171
12172
12173
12174
12175
12176
12177
12178
12179
12180
12181
12182
12183
12184
12185
12186
12187
12188
12189
12190
12191
12192
12193
12194
12195
12196
12197
12198
12199
12200
12201
12202

12203
12204

Tässä on tietysti erilaisia ideologisia lähtökohtia, jolloin eri ryhmittymät voivat pitää omaa lähestymistapaa erilaisten tietojärjestelmien kehittämisessä parhaana tapana. Varmaankin olisi tässäkin kohtaa tärkeä hallita useampaa näkökulmaa yhtäaikaaisesti. 12205
12206
12207
12208

Miten käyttöliittymän suunnittelu voisi perustua tietokannan riveihin? Hyvä kysymys! Oman veikkauksen mukaan pitäisi tietysti selvittää erilaisille ryhmille tärkeät käsitteet asianmukaisesti. Tämän jälkeen voisi pohtia eri ryhmien tarvitsemia käyttöliittymiä ja aloittaen jälleen kerran suurkäyttäjän/tehokäyttäjän käyttöliittymistä. 12209
12210
12211
12212
12213

217.4.21. Ehdotus 21: Keskeytysteknologian standardipino 12214

1. Taustaa 12215

Jatkuvien keskeytysten määrästä ja laadusta voi olla monenlaisia mielipiteitä, esim. Carr (2010a, 2010b), Kalliomäki-Levanto (2009), Zadeh & Begum (2010). Itse olen asiaa arvostellut kahdessa blogikirjoituksessani: 12216
12217
12218
12219
12220
12221

54 / 6.2.2009: Keskeytysten määrä / eri mieltä, samaa mieltä vai jotain muuta ? 12222

http://www.jukkarannila.fi/paivakirja_arkisto_1.html#aihe_54 12223

352 / 2.11.2010: Keskittymiskyky & Kiusaaminen 12224
12225

http://www.jukkarannila.fi/paivakirja_arkisto_6.html#aihe_352 12226
12227

2. Oma ehdotus 12228

Oma ehdotus on ollut, että voisi yhdellä toiminnolla laittaa kiinni kaikki mahdolliset viestintävälineet: 12229
12230
12231

– lankapuhelimet 12232

– matkapuhelimet 12233

– tietokoneiden verkkoyhteydet 12234

– pikaviestintäohjelmat 12235

– erilaiset verkkopalvelut 12236

– jne. jne. 12237
12238

3. Keskeytysteknologian standardipinon selvittäminen 12239

Jos lähtisi pohtimaan, että millainen standardipino tarvittaisiin keskeytysteknologiaan, niin tämä olisi melkoisen tekninen selvitys. 12240
12241
12242
12243

Peruskysymys voisi olla seuraava: 12244
12245

– mitkä tekniset ratkaisut mahdollistavat keskeytysteknologian? 12246

– mitkä tekniset ratkaisut eivät mahdollista keskeytysteknologiaa? 12247
12248

Aiheen jälkiarviointia / 19.3.2017 12249

Tämä aihe on melkoisen tekninen. Itse olen tosiaan eri vaiheissa puhunut erilaisista keskeytyksen teknologioista, jolloin eri teknologioiden käytön seurauksena on erilaisia keskeytyksiä. Koska 12250
12251
12252

järjestelmiä on paljon, niin seurauksena on useiden järjestelmien yhteiskäytön vielä enemmän keskeytyksiä.	12253 12254 12255
Eri vaiheiden jälkeen olen esittänyt erilaisten keskeytyksen teknologioiden standardisointihanketta, jolloin olisi mahdollista hallita useampaa keskeytyksen teknologiaa yhtäaikaaisesti. Eli yhdellä valinnalla pitäisi saada erilaiset keskeytyksen järjestelmät kiinni yhtäaikaisesti.	12256 12257 12258 12259
Toisaalta täytyy todeta ihmisten pakottava tarve jatkuvasti tarkistaa erilaisia päivityksiä eri järjestelmistä. Yhden valinnan mukaisella yhtäaikaisella toiminnalla voi yksittäinen ihminen olla poissa järjestelmästä, jolloin voisi/pitäisi keskittyä tasan yhteen asiaan kerralla. Joillekin meistä voi keskittyminen vain yhteen asiaan ilman keskeytyksen teknologiaa voi olla kova ponnistus, koska jotkut meistä tekevät koko ajan erilaisia tarkistuksia ja lisäyksiä eri järjestelmiin liittyen.	12260 12261 12262 12263 12264 12265
Yksi esimerkki keskeytyksen teknologian hallintaa voisi olla tieto sähköpostipalvelimelle, jolloin sähköpostipalvelin ei antaisi ladata uusimpia sähköpostiviestejä sähköpostiohjelmiin. Lisäksi sähköpostiohjelmiin pitäisi varmaankin olla oma tietonsa, jolloin sähköpostiohjelmaa ei saisi avattua yhden toiminnon jälkeen.	12266 12267 12268 12269 12270
Toinen esimerkki keskeytyksen teknologian hallintaa voisi olla tieto matkapuhelinoperaattorien järjestelmiin, jolloin matkapuhelinoperaattorien järjestelmä ei päästäisi läpi uusia tekstiviestejä.	12271 12272 12273
Kolmas esimerkki olisi varmaankin Facebook, jolloin Facebook-palvelun järjestelmässä olisi tieto valitusta keskeytyksestä, jolloin Facebook-palvelun järjestelmä ei antaisi kirjautua sisälle palveluun.	12274 12275 12276
Erilaisia esimerkkejä voi keksiä lisää, koska järjestelmiä on hyvin paljon. Tietysti tämä yhden toiminnon toteutus keskeytyksen teknologioiden hallintaan vaatisi melkoisen standardisointihankkeen, jotta eri järjestelmiin saisi keskeytyksen yhdellä ainoalla toiminnolla.	12277 12278 12279 12280

217.5. Yleinen jälkiarviointi / 19.3.2017 12281

Tosiaan ehdotin hyvin erilaisia aiheita tutkimus/tutkielmakursseille.	12282 12283 12284
Tavaramerkkipoliitikoiden osalta oli yksi opiskelija yhden kurssin aikana kiinnostunut aiheesta. Hän joutui ensin sairauslomalle yhden kurssin aikana ja sitten hän vaihtoi vielä työtehtäviä, joten kiinnostus tavaramerkkipoliitikoihin saattoi olla vähäisempi uusissa tehtävissä.	12285 12286 12287 12288
Avoimien ohjelmien ylläpidon aiheeseen tarttui tosiaan yksi opiskelija (Korhonen 2012).	12289 12290
Aikanaan luin Venkula (1988). Venkulan (1988) perusteella korostin tutkimus/tutkielmakurssien alussa moneen kertaan tutkimuskysymyksen tärkeyttä. Joskus opiskelija oli päättänyt tehdä jotain kurssin alkuvaiheessa – esimerkiksi haastattelun. Sitten tutkimuskysymyksen veivaamisen ja lopullisen tutkimuskysymyksen perusteella saattoi päätellä, että <i>millainen</i> haastattelun pitäisi olla. Lisäksi tutkimuskysymyksen veivaamisen ja lopullisen tutkimuskysymyksen perusteella saattoi tehdä paljon kohdistetumpia kirjallisuuskatsauksia. Kurssin alussa opiskelija saattoi haluta tehdä kirjallisuuskatsauksen, mutta se olisi ollut liian laaja kurssin aikamääreisiin verrattuna, jolloin piti päättää, että <i>millainen</i> kirjallisuuskatsaus oikeasti on tutkimuskysymyksen veivaamisen jälkeen.	12291 12292 12293 12294 12295 12296 12297 12298 12299
Lopuksi täytyy todeta, että opettamalla oppii paljon. Aikaisemmassa luvussa on kirjattu omia ohjeistuksia kurssille, ja jokaisen ohjeen takana on eri opiskelijoille usein toistettu aihe.	12300 12301

218. Monopoli kaupallisena kehityksenä vai monopoli lainsäädännöllä sekä politiikalla?

218.1. Alustavia ajatuksia

Lehto (1997) on yksi katsaus monopoliin ja kilpailutukseen. Nyt tiedämme vuoden 1997 jälkeen, että nykymuotoinen ⁸² Markkinaoikeus on perustettu 1.3.2002 erilaisten vaiheiden jälkeen, ja yksi osa Markkinaoikeuden toimintaa on erilaisia hankinta-asioita erilaisten kilpailutusten seurauksena sekä yleisemmin erilaisia kilpailu- ja valvonta-asioita.

Tunnus tälle asiakirjalle on ollut ”EDK / 3”, mutta asiakirjaa ei ole lähetetty kenenkään poliittisen mielipidevaikuttajien suuntaan. Eri vaiheiden jälkeen julkaisin LIITE 1 -teoksessa (Rannila 2014a, luku SL 58) 8.4.2013 päivätyn tekstiversiön. Tässä luvussa on jotain lisää verrattuna aikaisempaan lukuun (Rannila 2014a, luku SL 58) verrattuna.

Tässä kohtaa voi todeta, että tässä yhteydessä käsitellään pääasiassa valtion tasolla tapahtuvaa kilpailutusta tai valtion tason monopoleja.

218.2. Yleisesti: Yksityistäminen vai kansallistaminen?

Käytännössä huomasi, että yksi kansanedustaja, jonka työtä olen hieman seurannut, kannatti erään toiminnan kilpailuttamista. Koska olin hieman ihmeissäni, että onko kyseinen toiminta niin helposti kilpailutettavissa, päätin selvittää myös itselleni omat ajatukset liittyen yksityistämiseen ja kansallistamiseen.

Tässä vaiheessa en varsinaisesti vastusta kyseisen toiminnan kilpailuttamista, sillä tässä kohtaa haluan tuoda esille erilaisia tekijöitä, jotka tekevät kilpailuttamisesta ja/tai yksityistämisestä vaikeaa. Näiden eri tekijöiden esittelyn jälkeen voi pohtia, että mikä olisi tarkasti ottaen kyseisessä tapauksessa kilpailutuksen ja/tai yksityistämisen kohde. Tämä luku ei edusta minkään Eduskunnassa edustetun puolueen virallista tai epävirallista kantaa. Tämä on yksittäisen kansalaisen yksittäinen lausunto vapaaseen käsittelyyn.

Lyhyesti voi todeta, että tässä luvussa on hyvin vähän lähdeviitteitä, koska kysymyksessä on enemmän henkilökohtaisen mielipiteen esittämistä.

218.3. Ei yhteyksiä ollenkaan vai hyvin monimutkaiset yhteydet?

On hyvä todeta Suomen Omakotiliitto ry:n seminaarin perusteella, että tarkasti ottaen omakotitalo voi olla hyvin monenlaisten teknisten verkkojen risteyksestä, koska omakotiasukas on vapaa järjestämään omakotitalonsa tekniikan tiettyjen rajoitteiden varaan. Mutta tarkasti ottaen

82 <http://www.markkinaoikeus.fi/>, Markkinaoikeus

omakotitalo on mahdollisesti useamman tekniikan käyttäjä ja useammassa teknisessä järjestelmässä mukana:

- tie
- sähkö
- posti
- vesi
- viemäri
- tietoliikenne
- kaasu
- lämpö
- ojat
- salaojat
- järvet, joet, yms. vesistöt
- jne.

12344
12345
12346
12347
12348
12349
12350
12351
12352
12353
12354
12355
12356
12357
12358

Käytännössä omakotiasukas on hyvin monen erilaisen teknisen ratkaisun käyttäjä tai pääte piste. Eli kunkin tekniikan markkinoiden kilpailutilanne vaikuttaa suoraan omakotiasumisen kustannuksiin ja myös omakotiasumisen edellytyksiin.

12359
12360
12361
12362

Tietysti omakotitalon suhteen voi todeta, että ilman erilaisia yhteyksiä omakotitalossa asuminen ei onnistuisi ollenkaan.

12363
12364
12365

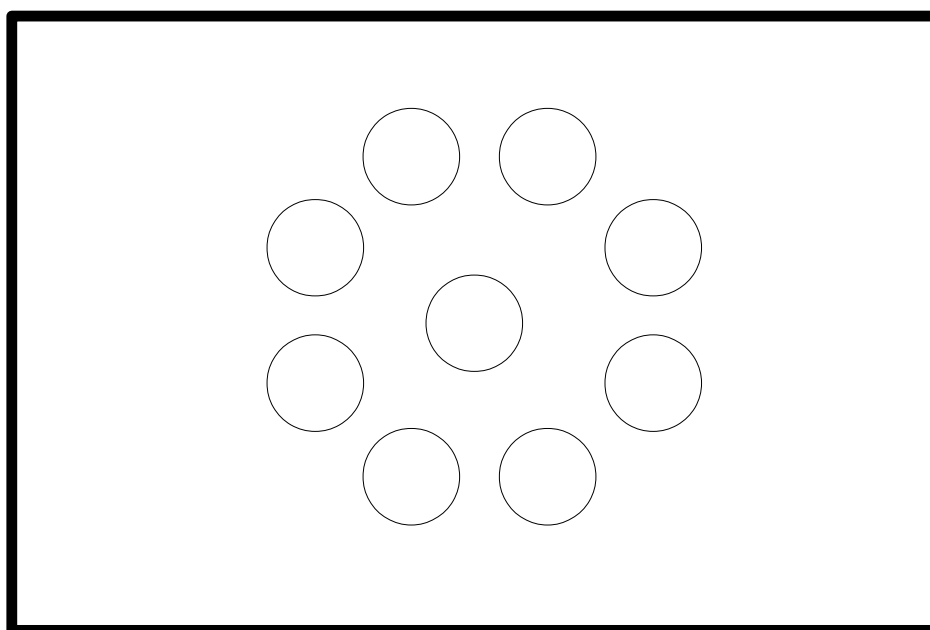
Ei yhteyksiä

12366
12367

Monen muunkin teknisen keksinnön osalta voi todeta erilaisten yhteyksien tarpeen, jotta jostain teknisestä keksinnöstä olisi oikeasti jotain hyötyä.

12368
12369
12370

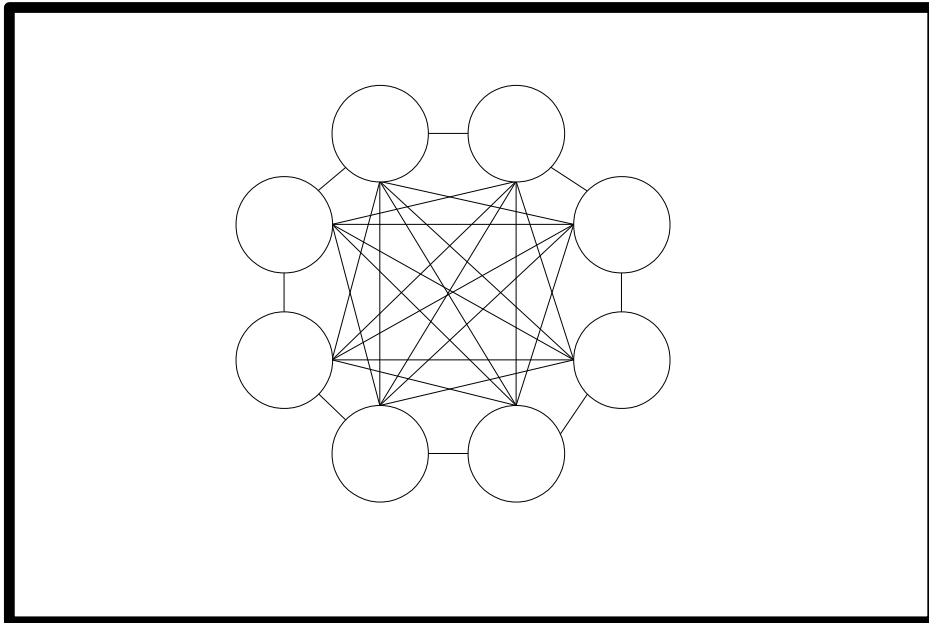
12371
12372

Eri vaiheissa olen esittänyt kuvan (0 yhteyttä) erilaisten järjestelmien suhteen. Erilaisia järjestelmiä voi olla hyvin erilaisia ja hyvin erilaisten järjestelmien välillä voi olla erilaisia yhteyksiä. Yksi tapa on kutsua tällaisia järjestelmiä silloiksi, joiden välillä ei ole mitään yhteyksiä. Riippuen yhteisöstä voi olla tarvetta rakentaa erilaisia yhteyksiä erilaisten järjestelmien välillä.

12373
12374
12375
12376
12377

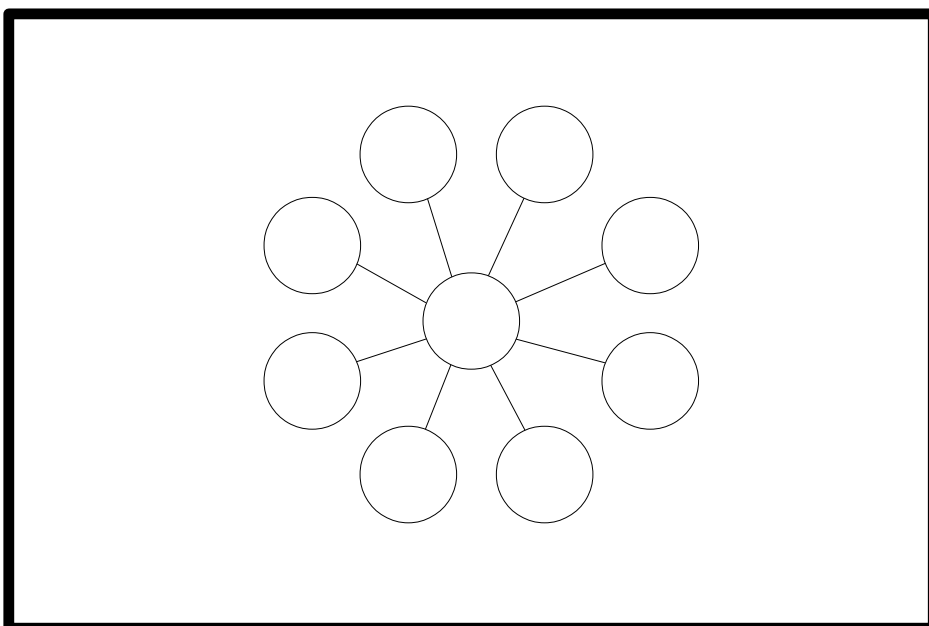
Toinen ääripää on luonnollisesti hyvin monimutkaiset yhteydet hyvin erilaisten järjestelmien välillä. Riippuen yhteisöstä on erilaisten järjestelmien päivitys hankalaa, jos yksi muutos yhdessä järjestelmässä aiheuttaa useita päivityksiä moneen muuhun järjestelmään yhtä aikaa.

12378
12379
12380
12381

12382
12383
12384
12385
12386

Seuraava ääripää on tietysti yksi keskusjärjestelmä, jolla on erilaisia yhteyksiä moneen muuhun järjestelmään. Tämän tilanteen ongelma on erilaiset vikatilanteet yhdessä keskusjärjestelmässä.

12387
12388

Tämän jälkeen voisi ajatella jonkin järjestelmän olevan suljettu systeemi, johon ei ole mitään yhteyksiä. Tietysti sisäisesti jokin järjestelmä voi edellä mainitulla tavalla olla eri tavoin järjestetty (ei yhteyksiä, monimutkaiset yhteydet, yksi keskusjärjestelmä).

12389
12390
12391
12392

Tämän jälkeen voi todeta erilaiset syötteen (D) järjestelmään ja erilaiset tulosteet (E) järjestelmästä. Edelleenkin voi todeta, että järjestelmä voi olla sisäisesti järjestäytynyt eri tavoin.

12393
12394
12395
12396
12397

Yksi tapa systeemien tarkasteluun on (Autopoiesis) järjestelmän pystyvän pitämään yllä jokin järjestys, vaikka ulkopuolelta tulisi erilaisia syötteitä. Toinen tapa tarkasteluun voi olla muuttuvan systeemin (Dynamical systems, esim. Meiss 2007). Kolmas tapa systeemin tarkasteluun voi olla synergeettinen näkemys (Haken 2007). Itse olen todennut erilaisten näkökulmien mahdollisuudet erilaisia järjestelmiä tarkastellessa.

12398
12399
12400
12401
12402
12403
12404
12405

Henriques (2003) on tullut vastaan, jolloin voimme erotella aineen, elämän, mielen ja kulttuurin.

12406

12407

12408

Taulukko: Tietämyksen puu, Suomennus perustuen Henriques (2003)

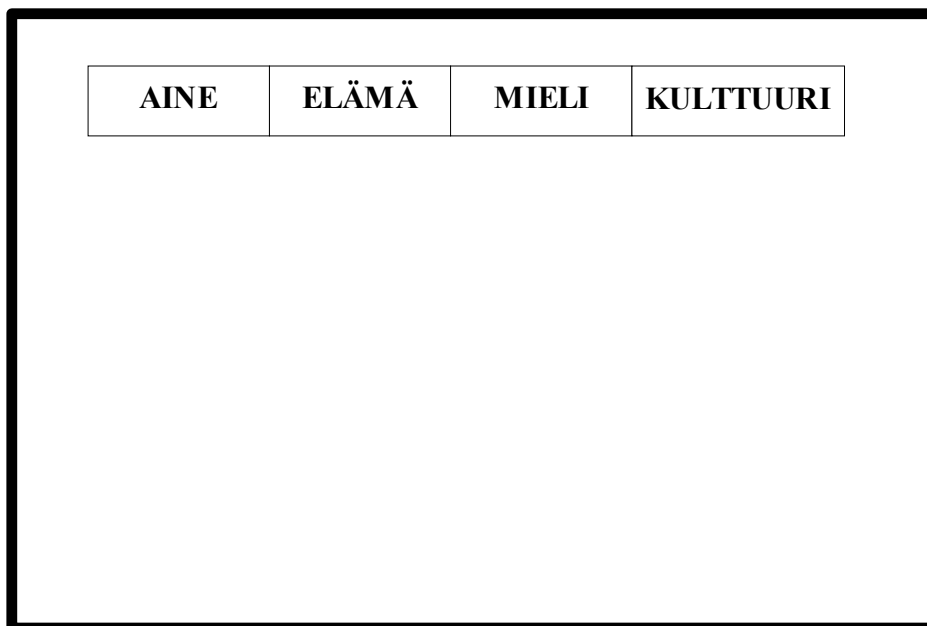
Moni- mutkaisuuden taso	Tieteen laji	Olemassaolon taso	Kohteiden laji	Tietojen käsittelyn taso	Toiminnan luokka
Kulttuuri	Sosiaalinen	Itsestään tietoinen	Ihminen	Käsitteellinen	Sosiolingvistinen
Mieli	Psyko- sosiaalinen	Mieli	Eläin	Hermoiin perustuva	Neuropsykologinen
Elämä	Biologinen	Eläimellinen	Elävä	Perinnöllinen	Biogeneettinen
Aine	Fyysinen	Eloton	Aineellinen	Ositettu	Fyysiskemiallinen

12409

12410

12411

Tämän perusteella olen todennut, että eri järjestelmissä on eri osia: aine, elämä, mieli ja kulttuuri.

12412

12413

Yksi tapa järjestelmien tarkasteluun on kova järjestelmä (hard system) ja pehmeä järjestelmä (soft system). Ainetta voi pitää kovana systeeminä ja joiltain osin elämääkin voi pitää kovana systeeminä. Toisaalta elämä, mieli ja kulttuuri voivat olla pehmeitä järjestelmiä.

12414

12415

12416

12417

Edellä mainitusta omakotitalon järjestelmästä voi todeta erilaisia kovia osia, elämän, mielen ja kulttuurin mukaisia osia. Omakotitalo itsessään on kova systeemi, johon tulee erilaisia aineellisia syötteitä. Toisaalta lainopin kannalta voi todeta pehmeiden systeemien olemassaolo, koska lakien vuoksi omakotitaloa tarkastellaan useammasta näkökulmasta eikä vain aineellisesta näkökulmasta.

12418

12419

12420

12421

12422

218.4. Omistus, jäsenyys ja sopimus?

12423

12424

Edellä olen siis osoittanut, että materiaallinen kohde voidaan nähdä useilla eri tavoilla. Lisäksi materiaaliselle kohteelle voi asettaa useita erilaisia merkityksiä. Nyt tietysti herää kysymys, että mitä ovat kulttuuriset merkitykset erilaisten materiaalistien kohteiden ympärillä. Onko olemassa mitään erilaisia yhteneväisiä tai yhdessä sovittuja kulttuurisia merkityksiä liittyen erilaisiin materiaalisiin kohteisiin?

12425
12426
12427
12428
12429
12430

Toisaalta voimme taas palauttaa systeemin käsitteen mieleen, jossa totesimme, että systeemin voi nähdä pelkästään ulkoisen toiminnan kannalta, ja mahdollisesti vielä sisäisen toiminnan kannalta.

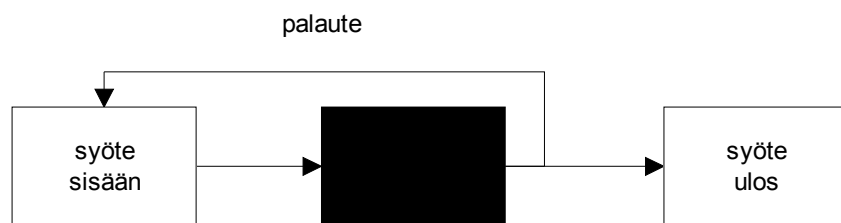
12431
12432
12433

Kuvallisesti voi esittää, että joku henkilö ei halua, osaa tai ymmärrä ajatella jonkin kohteen sisäistä maailmaa. Hänelle kohde osoittautuu vain sisään annettavan syötteen ja ulostulevan syötteen kannalta. Esimerkkinä voi pitää autoasentajaa ja tietokoneasentajaa. Autoasentajalle tietokoneet voivat olla vain laitteita, joihin syötetään informaatiota ja vastaanotetaan informaatiota, mutta hän näkee auton sisäisen monimutkaisuuden hyvinkin tarkasti, ja ymmärtää systeemin avoimuuden. Vastaavasti tietokoneasentajalle auto voi olla vain työväline, johon syötetään erilaisia syötteitä, ja autoa vain käytetään ilman suurempaa ihmettelyä, mutta tietokoneen tekniikan monimutkaisuuden ymmärtäminen on hänelle itsestään selvää.

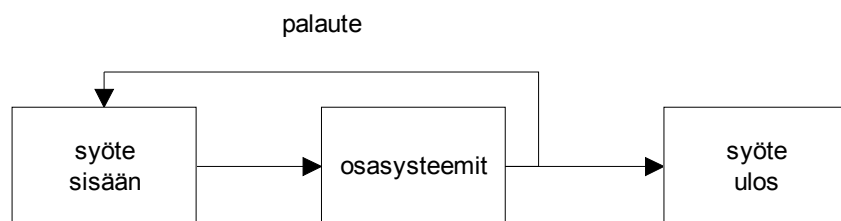
12434
12435
12436
12437
12438
12439
12440
12441
12442

Näin olemme johtaneet kaksi tapaa nähdä systeemi: avoimena systeeminä (lasilaatikko, white box) tai suljettuna systeeminä (musta laatikko, black box).

12443
12444
12445

12446
12447

12448
12449

Toisaalta olemme osoittaneet, että materiaa voi käsitellä teknisiksi esineiksi, jolloin syntyy erilaisia suhteita:

- esineen osat ovat kaikki erillään
- esineen osat voidaan liittää toisiinsa
- osat voivat olla sisäkkäin erilaisissa järjestyksissä.

12450
12451
12452
12453
12454
12455

Tästä saamme mielenkiintoiset suhteen pohdittavaksi:

- ihmisen mielen avulla erilliset esineet voi nähdä toisiinsa liittyvinä
- ihmisen mielen avulla erilliset esineet voivat liittyä toisiinsa
- ihmisen mielen avulla erilliset esineet voidaan laittaa sisäkkäin toisiinsa.

12456
12457
12458
12459
12460

Tässä johdin seuraavia kohtia: **Omistus, Jäsenyys ja Sopimus**. Kun edellä olemme pohtineet materiaa ja ihmisen mieltä, niin ihmisen mieli voi nähdä erilaisia suhteita materiaalisten esineiden välillä, koska esineitä voi järjestää toisiinsa nähden ihmisen mielen mukaan eri tavoin.

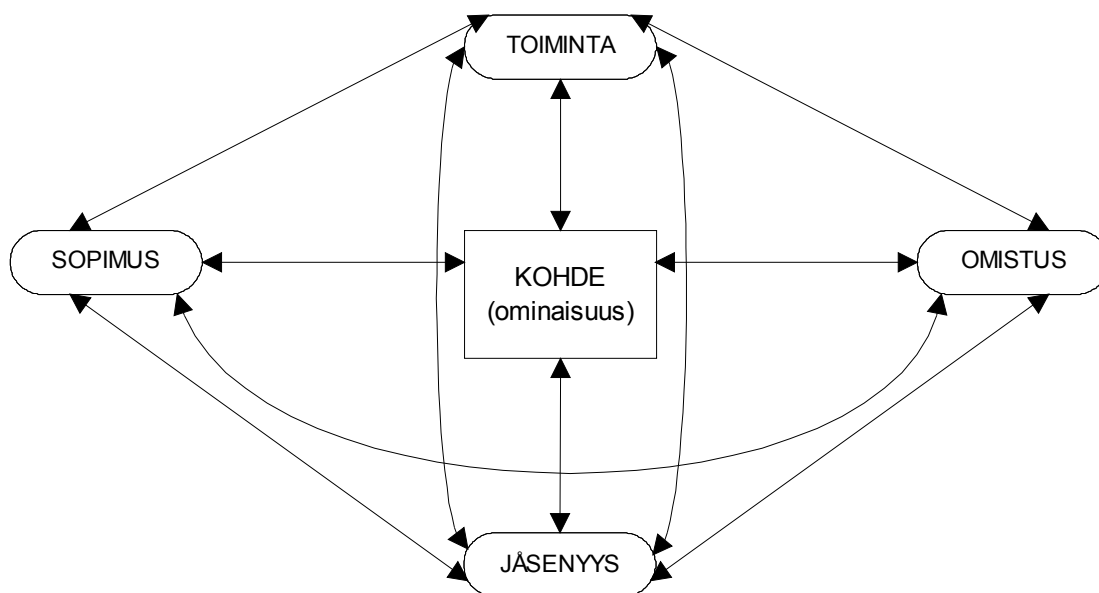
Omistuksen osalta voimme pohtia, että ihmisen ruumiin sisällä voi olla useita erilaisia materiaalisia osia. Jos ihmisruumis ei omistaisi näitä materiaalisia osia, niin tietysti tämä olisi outo tilanne. Toisaalta voi todeta, että ihminen omistaa oman mielensä, ja mielen omistusta ei ainakaan nykytilanteessa voi siirtää toiselle.

Toisaalta voi todeta, että ihmisruumiissa on käynnissä jatkuva muutos, koska sisään tulee erilaisia materiaalisia osasia usealla erilaisella laadulla. Toisaalta ihmisruumiista poistuu erilaisia materiaalisia osasia usealla erilaisella laadulla. Tällöin voi todeta, että osa näistä materiaalisista osista on jonkin aikaa ihmisen ruumiissa väliaikaisesti jäsenenä, ja ne voidaan omalla tavallaan vaihtaa.

Vastaavasti ihminen voi ottaa ruumiiseen sisälle erilaisia materiaalisia osasia usealla eri tavalla. Mutta noin käytännössä monesti ihminen tarvitsee erilaisia sopimuksia muiden ihmisten kanssa, jotta hän yleensä saa ottaa käyttöönsä erilaisia materiaalisia osia.

Edelleen ihmisruumiilla on tietty toiminta, ja ihmisen mielellä on taas toisaalta oma toimintansa, ja riippuen ihmisen tilasta voi hänellä olla siis yhtä aikaa käynnissä useita erilaisia Omistuksia, Jäsenyyksiä ja Sopimuksia.

Tarkasti ottaen erilaiset sopimukset, jäsenyydet ja omistukset muodostavat hyvin pitkiä verkkoja, joiden laajuus ei aina tule esiin helposti ja/tai ensisilmäyksellä.

Nyt edelleen voimme palata ihmisen mieleen, ja ihmisen mielen systematisointikyvykkyyteen. Joku ihminen pystyy näkemään erilaisia prosesseja hyvinkin laajasti, eli hän pystyy erottelemaan systeemin tilat ja tapahtumat hyvinkin hienostuneilla tavoilla. Toisaalta vastaavasti huonolla systematisointikyvyllä varustettu yksilö näkee kaiken vain jatkuvasti vaihtuvana tilanteena, jossa aikaisemmat tilat ja tapahtumat eivät hänelle muodosta mitään suurempia kokonaisuuksia.

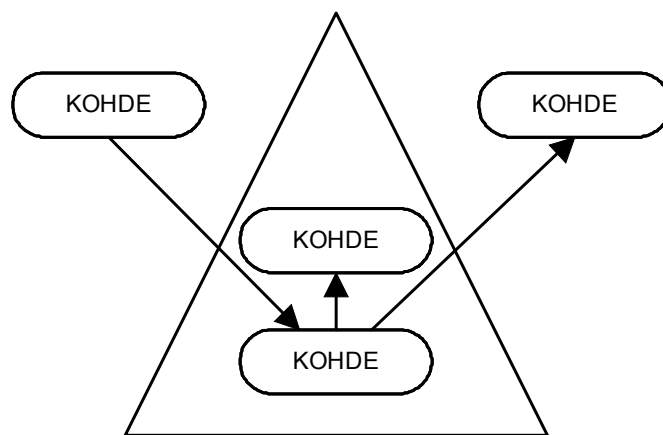
Nyt edelleen voimme johtaa, että samalle kohteelle voidaan johtaa useita Omistuksia, Jäsenyyksiä ja Sopimuksia, mutta ihmisen sisäinen maailma (mieli) näkee nämä kohteen ominaisuudet hyvinkin eri tavoilla riippuen eri ihmisistä.

Itse olen kiinnittänyt huomiota (lievän) autismin ja narsismin ilmiöihin. (Lievästi) autistinen henkilö voi ymmärtää erilaisia järjestelmiä hyvinkin ja heillä voi olla taipumusta yksityiskohtien hyvään hallintaan. Toisaalta narsismin kirjjon henkilö voi nähdä kaikenlaiset tilanteet erilaisina vallankäyttötilanteina. Baron-Cohen ym. (1997) tekevät hyvän kysymyksen: onko insinööritaitojen ja autismin välillä yhteys? Gerkman-Kemppainen (2006) pohtii narsistisen luonnehäiriön tunnistamista mm. oikeudenkäyntien aikana. Chatterjee & Hambrick (2007) pohtivat narsististen johtajien vaikutuksia yrityksen strategioihin ja suorituskykyyn.

Eli eri kohteiden omistusta, jäsenyyttä ja sopimista voi tarkastella eri tavoin, vrt. (lievä) autismi ja narsismi.

Takaisin kohteisiin. Jokin kohde voi ”virrata” jonkin yhteisön läpi, ja toisaalta jokin kohde voi jäädä osaksi jotain yhteisöä. Eri yhteyksissä on ollut esitetyksi perusjaottelua aineeseen, elämään, mieleen ja kulttuuriin. Erilaisia resursseja voi käytännössä koota yhteen. Materiaali kohteet on tietysti helpompi ymmärtää. Toisaalta voi todeta, että joissain yhteisöissä ihminen on kohteena, vaikka ihmisellä on oma mielensä. Lisäksi voi todeta, että erilaiset kulttuuriset tekijät vaikuttavat yhteisön toimintaan.

Loppujen lopuksi voi todeta, että erilaiset resurssit voidaan jakaa eri tavalla: esimerkiksi koneisiin/laitteisiin/materiaaliin, henkilöihin, rahaan ja informaation. Toisaalta jotkut pitävät aikaa resurssina, ja jotkut pitävät aikaa resurssien rajoitteena.

Kohde: aine, elämä, mieli, kulttuuri?

Kohde: omistus, jäsenyys, sopimus?

218.5. Päättämisen pakko, määräsvallan pakko ja politiikan synty?

12521
12522

12523

12524

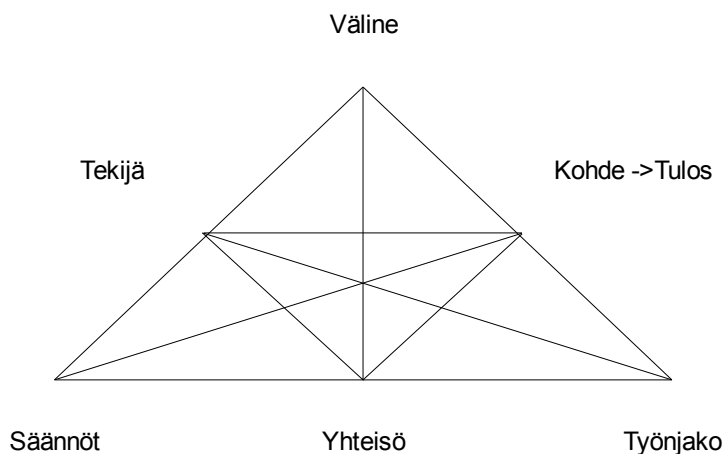
12525

Nyt voimme palata jälleen aikaisempaan historiaan, jolloin ihmiset elivät suhteellisen pienissä yhteisöissä. Tällöin yhden yhteisön sisällä on ollut suhteellisen helppo järjestää erilaisten kohteiden omistus, jäsenyydet ja sopimukset.

12526
12527
12528
12529

Tässä kohtaa lainaamme kevyesti Engeströmin lähteitä (1987, 1995, 1999, 2000, 2001), joissa voimme todeta, että hänen mallinsa perustuvat seuraaviin ihmisyyhteisöjen ominaisuuksiin: työvälineet ja merkit, subjekti, objekti, säännöt, yhteisö, työnjako, tavoiteltava kohde/lopputulos.

12530
12531
12532
12533

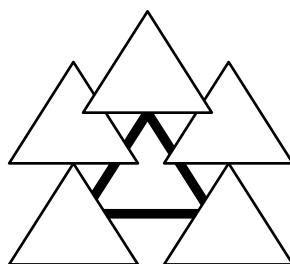

Olemme toisaalta osoittaneet, että omistus, jäsenyys ja sopimus ovat merkittäviä tekijöitä, ja voimme johtaa säännöt koskemaan omistusta, jäsenyyttä ja sopimusta.

12534
12535
12536
12537
12538

Hieman Engeströmin lähteiden (1987, 1995, 1999, 2000, 2001) kuvaa muuttamalla voimme todeta, että ihmisen alkuperäinen yhteisö on alkanut hajaantua, ja Engeströmin mallin mukaisesti syntyy uusia yhteisöjä, jotka antavat alkuperäiselle yhteisölle määräyksiä koskien edellä mainittu seitsemää tekijää.

12539
12540
12541
12542
12543

Lopulta päädyimme tilanteeseen, jossa alkuperäinen ihmisyyhteisö on oikeasti jakaantunut useammaksi yhteisöksi, jolloin yhteisöt ovat toisiinsa nähden erilaisissa määräysvallan rajoituksissa, ja niiden välillä voi olla erilaisia omistuksia, jäsenyyksiä ja sopimuksia, eli ihmisten mielen yhteistyönä oikeuksia/perusteluita.

12544
12545
12546
12547
12548
12549
12550

Tästä pääsemme siihen tilanteeseen, että erilaisten ihmisyyhteisöjen yhteiselämä pitää jotenkin järjestää, koska vaikutussuhteiden määrän rajaa ei välttämättä ole ollenkaan. Nyt riippuu vähän

12551
12552

teoreetikosta, että miten hän näkee nämä suhteet. Itse palaisin kuitenkin jälleen käsiteltyyn materiaan, koska aikaisemmin olemme pohtineet eri yhteyksissä. Voimme katsoa tähän teoreetikoiden määrittelyjä.	12553 12554 12555 12556
<u>Aulin-Ahmavaara (1979a, 1979b):</u>	12557
Yhteiskunnan välttämättömän / tarpeellisen hierarkian synty ja hallitsevan luokan synty, kun tuotantotekijät mahdollistavat tämän.	12558 12559 12560
<u>Oma pohdintamme:</u>	12561
Tähän mennessä olemme puhuneet materian käsittelystä, joka mahdollistaa koko yhteiskunnan. Kun tutkimme esimerkiksi ravintoaineiden tuottamista ja käsittelyä, niin voimme todeta tehostetun ravinnontuotannon mahdollistaneen uusien yhteiskunnallisten ryhmien syntymisen tehostuneen ravinnontuotannon seurauksena.	12562 12563 12564 12565 12566
<u>Veblen (1899):</u>	12567
Syntyy uusia ihmisluokkia tuottavien luokkien päälle, jotka Veblen jakaa karkeasti neljään luokkaan: hallinto, sota, uskonto ja urheilu (government, warfare, religious observances, and sports).	12568 12569 12570 12571
<u>Oma pohdintamme:</u>	12572
Olemme osoittaneet, että yhteiskunnan perusta on materiassa, ja käsitelty materia antaa mahdollisuuden uusille ihmisryhmille, esim. ravinnontuotannon tekninen kehitys mahdollistaa aikaisempien ihmisryhmien toiminnan välttämättömän ravinnontuotannon lisäksi. Nämä luokat voivat olla esimerkiksi hallintoa, sotaa, uskontoa ja urheilua, mutta tarkemmalla jaottelulla näitä voi löytyä enemmänkin.	12573 12574 12575 12576 12577 12578
<u>Niccolò Machiavelli (ilman lähdetä teos nimeltä ”Ruhtinas”, ”Il Principe”):</u>	12579
Machiavelli oli yksi aikansa ajattelijoina, jotka pohtivat kaikkein ylimmän hallitsevan luokan toimintaa, ja antoi toimintasuosituksia.	12580 12581 12582
Nyt voimme kerätä tähän lyhyen listan erilaisista hallintomuodoista, jotka oli helposti tähän kopioitavissa:	12583 12584 12585
Anarkia, Aristokratia, Autokratia, Autoritarismi, Demokratia, Suora demokratia, Edustuksellinen demokratia, Despotismi, Diktatuuri, Feodalismi, Itsevaltius, Kansantasavalta, Kleptokratia, Kommunistinen valtio, Konevalta, Korporatokratia, Krytokratia, Meritokratia, Minarkismi, Monarkia, Absoluuttinen monarkia, Perustuslaillinen monarkia, Oklokratia, Oligarkia, Politeia, Plutokratia, Tasavalta, Kapitalistinen tasavalta, Parlamentaarinen tasavalta, Perustuslaillinen tasavalta, Sosialistinen tasavalta, Teknokratia, Teodemokratia, Teokratia, Teonomia, Thalassokratia, Timokratia, Totalitarismi, Tyrannia, Yksipuoluejärjestelmä.	12586 12587 12588 12589 12590 12591 12592 12593 12594
Lyhyesti voi todeta, että näitä kaikkia (ja mahdollisesti muitakin) hallintumuotoja on mahdollisesti kokeiltu ainakin kerran jossain päin maailmaa. Edellä mainitulla tavalla voi todeta, että eri teorioiden perusteella hallitsevien luokkien suhde muihin luokkiin voidaan järjestää eri tavoin. Me päädyimme siihen tulokseen, että erilaiset hallintomuodot ovat seurannaista eri tekijöistä, ja niiden paremmuudesta voidaan käydä loputonta keskustelua.	12595 12596 12597 12598 12599 12600
Yksi yhteinen tekijä on kuitenkin kaikille hallintomuodoille, eli niissä päätetään koko järjestelmää koskevista aiheista ja/tai asioista, joten päädyimme päätöksentekoon, ja vieläpä ryhmässä tehtävään	12601 12602

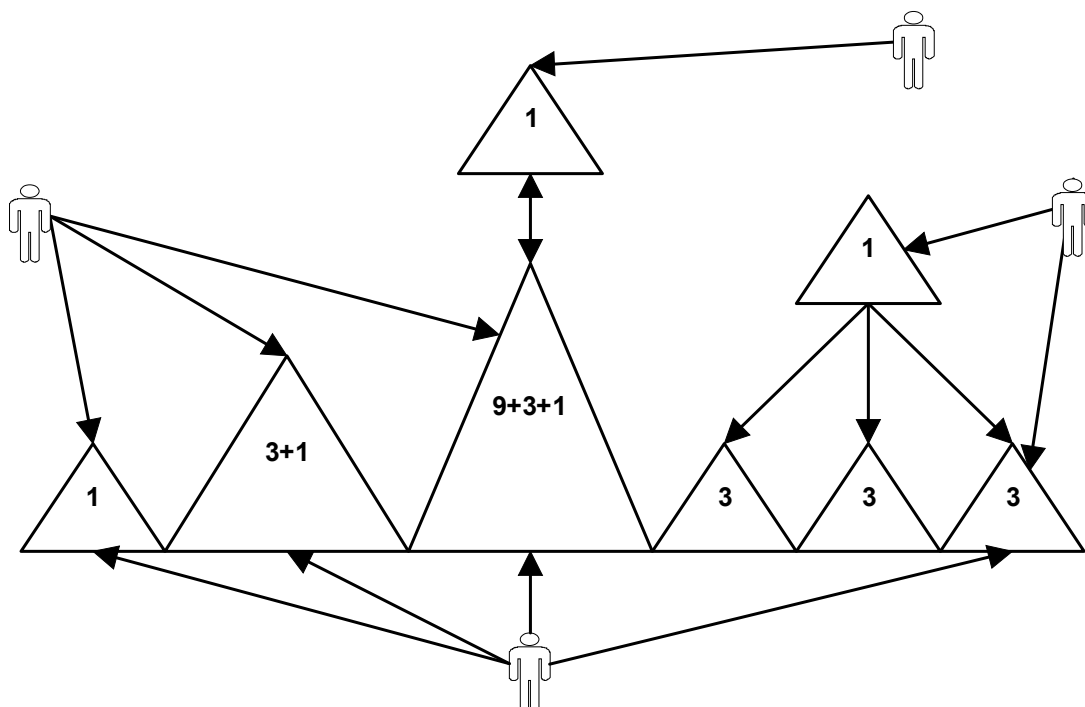
päätöksentekoon. Ja toisaalta edellä mainittu ihmisluokkien synty johtaa väistämättä erilaisten asioiden ja aiheiden suhteen päättämisen pakkoon, mikä taas synnyttää päätöksenteon ongelman, ja johdetusti vaatii päätöksentekemisen järjestelmän.

Nyt määrittelemme politiikan muodon päätöksentekemisen järjestelmiksi, ja politiikan sisällön erilaisten päätösvaihtoehtojen vertailuksi ja varsinaisen päätöksen tekemiseksi. Päätöksiä tekeviä luokkia voi olla erilaisia ja niiden keskinäinen järjestys hyvinkin erilainen. Päätöksentekoon voidaan järjestää hyvin erilaisia ratkaisuja.

Tässä kohtaa voimme esitellä ”Rationaalisuusolettaman” käsitteen. On hyvä muistuttaa, että rationaalisuusolettaman käsitettä käytetään muissakin yhteyksissä. Tämän vuoksi meidän kannattaa tehdä oma (tarkka?) määritelmä rationaalisuusolettamasta.

- 1) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma sisäinen todellisuus.
- 2) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma ulkoinen todellisuus.
- 3) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma sisäinen tilansa.
- 4) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmälle voi tulla ulkopuolista vaikutusta.
- 5) Ulkopuolelta oletetaan jokin odotettu käyttäytyminen rationaaliseksi.
- 6) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmän sisäpuolella tulee vastaan irrationaalisia tekijöitä.
- 7) Sisältäpäin näkyy kaikkea muuta oletetun rationaalisuuden lisäksi.
- 8) Erilaiset irrationaalisuudet tulevat esille (ryhmän) ulkopuolelle epäsuorasti ja/tai yllättävästi monella eri tavalla.

Kun nyt kuitenkin otamme huomioon edellä mainitut rationaalisuusolettamat, niin jokaisen hallintojärjestelmän tilanteessa löydetään täysin varmasti rationaalilta vaikuttavat syyt, että miksi juuri tämä järjestelmä on parempi kuin mikään muu aikaisempi järjestelmä. Mutta edellä olevissa hallintojärjestelmien luokissa voidaan todeta, että Omistus, Jäsenyys ja Sopimukset voivat olla järjestetty hyvinkin erilaisilla tavoilla, ja kaikille tavoille löytyy omat rationaalilta vaikuttavat perustelunsa.

Nykyaikaisessa toimintaympäristössä sama henkilö voi kuulua eri yhteisöihin hyvin erilaisilla tavoilla. Osasta kuulumisen johonkin yhteisöön voi olla nimellistä ja joissain tapauksissa jäsenyys voi olla hyvinkin erilaisiin toimintoihin suuntautunutta.

Mitään oikeaa tapaa järjestäytymiseen ei sinänsä ole. Tällöin voi todeta, että ihminen voi kuulua eri yhteisöissä eri kohtaan yhteisön omaa järjestäytymistä.

218.6. Yleinen etu ja elämän tärkein asia?

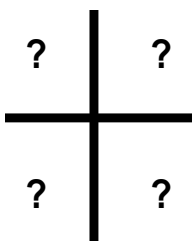
Nyt olemme johtaneet hyvin pitkän kaaren kautta materiasta päätyen politiikkaan, ja kaikenlaista sillä välillä. Kun olemme osoittaneet, että syntyy hallitsevia luokkia tai ryhmiä, jotka antavat erilaisia määräyksiä muille luokille, ja määräyksen laatu voi vaihdella hyvinkin paljon riippuen kokonaisjärjestelmästä.

Tietysti herää tämän jälkeen kysymys, että mikä on kunkin luokan tai ryhmän oma erityinen etu, ja mikä olisi kaikkien luokkien tai kaikkien ryhmien yhteneväinen yleinen etu. Yllättäen voimme todeta, että eri ryhmät voivat nähdä yleisen edun täysin eri tavoin, ja lisäksi rationaalisuusolettaman mukaisesti jokainen ryhmä voi nähdä oman etunsa perustelut täysin rationaalisesti, vaikka itse perustelu voi tosiasiaa olla täysin irrationaalinen.

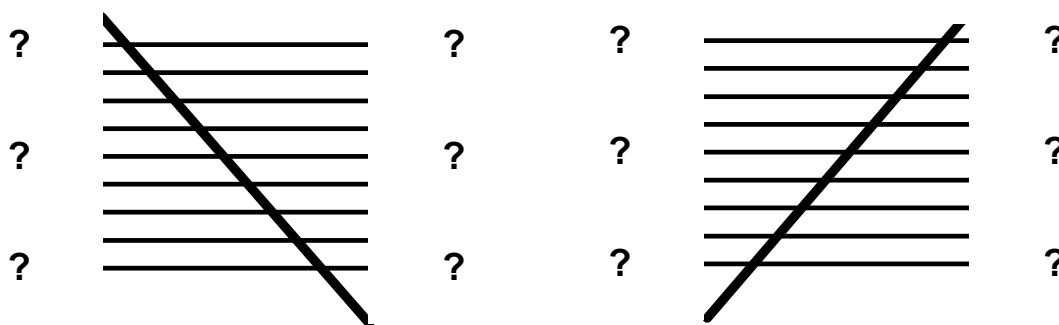
Tämän perusteella voi todeta, että yleisen edun käsittely voi tapahtua hyvin erilaisissa järjestelmissä, ja yleisen edun määrittely ja käsittely on taas täysin sidonnainen päätöksenteon järjestelmien luonteeseen

Nyt voimme todeta luonnollisesti, että erilaisille ryhmille on Elämän Tärkein Asia hyvinkin vaihteleva. Jos hyväksymme Veblenin (1899) jaottelun hallintoon, sotaan, uskontoon ja urheiluun, niin näille eri ryhmille Elämän Tärkein Asia vaihtelee hyvinkin paljon. Jos jokainen ryhmä saisi päättää yksin, niin kaikki yhteisesti määrättävissä oleva järjestettäisiin vain ja ainoastaan kyseisen ryhmän Elämän Tärkeimmän Asian mukaisesti.

Nyt voimme suhtautua erittäin varovasti erilaisiin nelikenttiin, joita voi rakentaa lähes mistä tahansa asiasta. Heitetään kuitenkin tähän nyt nelikentän kuva ja sitten hieman vaikeampi kuva perään. Emme kuitenkaan hyväksy nelikentämälle maailman kuvaamisen perustaksi.

Kun näitä Elämän Tärkeimpiä Asioita on hyvin monessa suunnassa, niin jokainen yksittäinen ihminen tietysti joutuu pohtimaan omaa suhtautumistaan hyvin moneen aiheeseen. Tätä yritämme kuvata kuvalla, jossa on valittava suhtautuminen useisiin asioihin ja valinta leikkaa useamman eri aiheen läpi.

Näin olemme tietysti voineet osoittaa, että näinhän on syntynyt poliittisen puolueet, koska jokin puolue on voinut syntyä jonkin asian ympärille, ja jokin Elämän Tärkein Asia on ollut poliittisen puolueen syntymisen syy. Sitten aikojen kuluessa puolue joutuu ottamaan kantaa useisiin muihin asioihin, vaikka kyseiselle puolueelle kyseinen asia ei ole Elämän Tärkein Asia. Suomen historiasta voi todeta, että erityisesti vanhemmat puolueet ovat jo niin vanhoja, että mahdollisesti joku Elämän Tärkein Asia on vaihtunut tai muuttunut pitkällä aikavälillä.

12675
12676
12677
12678
12679
12680
12681
12682
12683

218.7. Päätymisen takaisin yksityistämiseen ja kansallistamiseen?

12684
12685

Edellä olemme tehneet kohtuullisen laajan matkan alkaen materiasta päätyen erilaisiin päätöksenteon järjestelmiin, ja kaikkeen siltä välillä. Nyt voimme kysyä, että miten edellä olevat aiheet liittyvät yksityistämiseen ja kansallistamiseen.

12686
12687
12688
12689
12690

Palaamme takaisin erilaisten teknisten keksintöjen tekniseen puoleen, joka on aikaisemmin todettu kaiken ihmistoiminnan ehdottomaksi rajoitteeksi.

12691
12692
12693

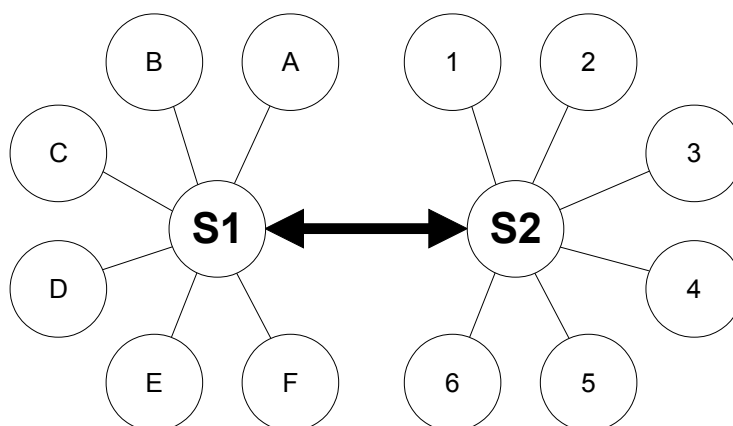
Tekninen keksintö?

12694
12695

Tässä voisimme lähteä hyvinkin laajaan kaareen selittelyissä, mutta kuvaamme teknistä keksintöä seuraavalla kuvalla. Kuten kuvasta näkyy, niin keskellä olevaan tekniseen keksintöön olisi liitettävissä samaan aikaan useita erilaisia muita järjestelmiä. Ja toisaalta olemme todenneet, että tekniikkaan liittyy ihmisen ruumiin, ihmisen mielen ja ihmisten välisen kulttuurin luomia järjestelmiä. Eli seuraavassa kuvassa mainittuun tekniseen keksintöön voidaan liittää kaikenlaista mukavaa riippuen kunkin henkilön mielikuvituksesta.

12696
12697
12698
12699
12700
12701
12702

1-2

Lisäksi voi todeta teknisten keksintöjen muodostavan järjestelmiä (systemi), joiden välillä voi olla jokin yhteys (S1 ↔ S2).

12703
12704
12705
12706
12707

218.8. Vesi, viemäri sekä TV- ja radioverkko teknisinä ilmiöinä?

12708

Tämä luku on uusi luku verrattuna (Rannila 2014a) LIITE 1 -teokseen.

12709

Tässäkin kohtaa voi todeta, että teknisestä keksinnöstä on enemmän hyötyä eri järjestelmien yhteistyön ja erilaisten liittymistapojen (kaista / linja) vuoksi.

12710
12711
12712
12713
12714

Nyt voimme todeta seuraavia liitoksia erilaisten teknisten keksintöjen välillä:

12715

Vesi ja viemäri: Käytännössä vesi- ja viemäriinjat ovat kahteen suuntaan menevän linjan yhdistelmä: vesi menee johonkin kohteeseen yhtä omaa vesilinjaa pitkin ja viemäriinjaa pitkin palautetaan jätevesiä yhtä omaa linjaa pitkin. Monesti vesi- ja viemäriinjat voivat olla vierekkäin, mutta ei jokaisessa tapauksissa.

12716

12717

12718

12719

12720

12721

TV- ja radioverkko on enemmän yksisuuntainen linja, jolloin TV- ja radioverkkoa pitkin lähetetään signaali, jota voivat käyttää televisiolaitteet sekä radiolaitteet. Tietysti voi olla erilaisia palautejärjestelmiä, mutta yksinkertaisesti voi todeta signaalin lähettämisen yhteen suuntaan olevan pääasiallinen toiminta.

12722

12723

12724

12725

12726

218.9. Tiet, rautatiet, sähköverkko ja postitoiminta teknisinä ilmiöinä?

12727

12728

Nyt edellä olevan kuvan perusteella voimme todeta, että teihin, rautateihin, sähköverkkoon ja postitoimintaan voidaan liittää monenlaista muuta toimintaa: aine, ruumis, mieli ja kulttuuri.

12729

12730

12731

12732

Toisaalta olemme aikaisemmin osoittaneet, että materiaalisesti erilaisia teknisiä keksintöjä voidaan liittää toisiinsa loputtomilla tavoilla. Monesti teknisen keksinnön lisäarvo tulee juuri siitä, että samaa teknistä keksintöä voidaan liittää toisiinsa useilla eri tavoilla.

12733

12734

12735

Nyt teknisesti kaksi teknistä järjestelmää on liitetty toisiinsa ($A \iff A$). Tämän jälkeen jokainen voi lyödä päälle omia tulkintojaan ja omaa toimintaa kyseiseen tekniseen keksintöön liittyen.

Nyt voimme todeta seuraavia liitoksia erilaisten teknisten keksintöjen välillä:

Tiet: Auton ja Auton välillä on liitoskohtana tie.

Juna: Junan ja Junan välillä on liitoskohtana rautatielinja.

Sähköverkko: Sähkö kulkee sähkölinjoja pitkin.

Postitoiminta onkin vähän kinkkisempi juttu määritellä edellä mainitulla tavalla, mutta tässä auttaa erottelu Paperi-Viestiin, Paketti-viestiin ja Sähkö-Viestiin. Eli perinteisellä paperilla ja paketilla viestiessä postitoiminta on kahden paperi/pakettiviestin välillä. Tämän perusteella määrittelemme postitoiminnaksi Paperi-Viestien ja Paketti-viestien välittämisen, eli ns. perinteinen postitoiminta. Ns. uusi postitoiminta sisältää myös Sähkö-Viestejä, ja me keskitymme pelkästään perinteiseen postitoimintaan.

Nyt täytyy tietysti huomauttaa, että kirjoittaja ei ole logistiikkainsinööri, sähköinsinööri, tietotekniikkainsinööri, tms. insinööri, vaan näitä esimerkkejä käsitellään melko kansantajuisesti.

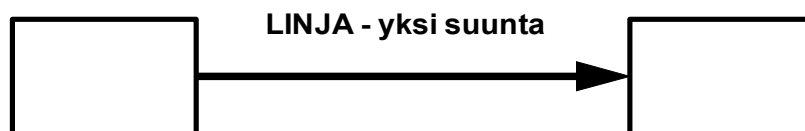
218.10. Kaista vai Linja?

Nyt olemme todenneet, että kaksi teknistä keksintöä voidaan liittää toisiinsa ($A \iff A$). Erilaisia liittymistapoja on erilaisia, mutta tässä kohdassa tehdään erottelu Kaistaan ja Linjaan.

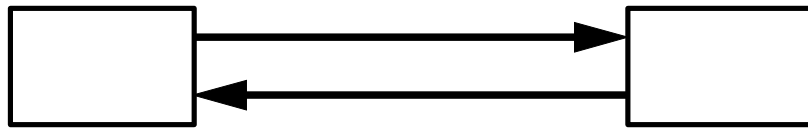
Kaistalle on ominaista, että siinä liikenne voi olla liikennettä yhteen suuntaan, mutta hyvin monessa tilanteessa voi olla mahdollista ohittaa kaistalla pysähtynyt kohde. Kaistalle voi mahtua useampi rinnakkain, ja liikennettä voi tarvittaessa olla useampaan suuntaan.

Linjalle mahtuu kohteita vain peräkkäin, ja kerralla voi mennä yhteen suuntaan.

Käytännössä linjalla on monesti vain yksi suunta, eli jonkin toiminnan tuottajalta linja kohti loppukäyttöä: esimerkiksi vedessä ja kaasussa on pyrkimys siirtää tuotetta linjalla vain yhteen suuntaan.

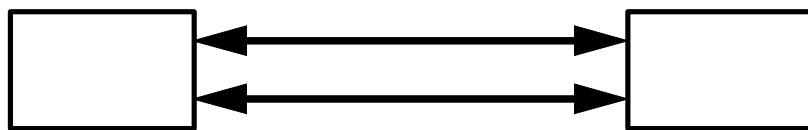

Toisaalta voi todeta, että monesti tarvitaan kaksi linjaa, jolloin toinen linja vie kohdetta eteenpäin ja paluulinja on jotain muuta tarkoitusta varten. Esimerkkinä voi pitää vesi- ja viemäriinjojen suhdetta toisiinsa, jolloin joissain tapauksissa vesi- ja viemäriinjoit voivat kulkea rinnakkain, mutta ovat hyvin tarkasti eroteltuna toisistaan omiksi linjoiksi.

LINJA - kahteen suuntaan

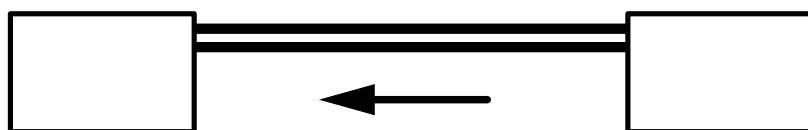
Tietysti on niin, että yksittäinen linja voi toimia kahteen suuntaan, joten linjalla voi olla kerrallaan vain yksi kohde käsittelyssä.

12780
12781
12782
12783
12784

LINJA - kaksisuuntaiset

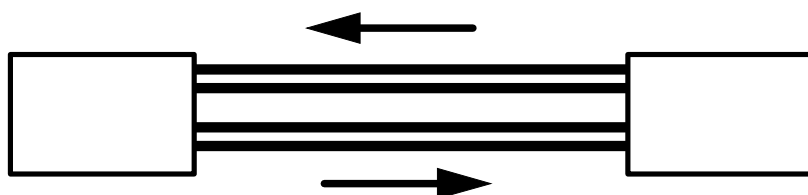
Toisaalta on kaista, jolla erilaiset kohteet liikkuvat eteenpäin. Kuten sanottua, niin kaistalla voivat kohteet monessa tapauksessa ohittaa toisia kohteita. Hyvä esimerkki lienee linja-autoliikenne.

12785
12786
12787
12788
12789

KAISTA - yksisuuntainen

Toisaalta kaistoja voi olla myös kahteen suuntaan, ja kummallakin kaistalla on kohteiden monesti mahdollista ohittaa toisia kohteita. Hyvä esimerkki lienee kaksikaistainen moottoritie.

12790
12791
12792
12793
12794

KAISTA - kaksisuuntainen

Nyt voidaan pohtia aiheita.

Tiet:

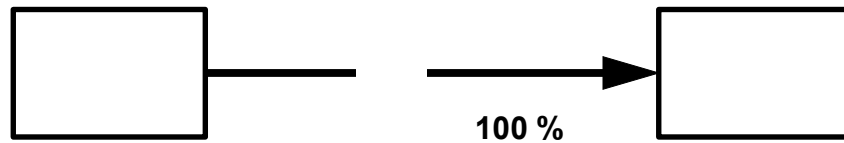
Teille monessa tapauksessa mahtuu monta kohdetta peräkkäin.
Toisaalta leveällä tiellä voi olla monta kohdetta rinnakkain.
On mahdollista ohittaa hitaampi kohde, jos kaistalla on tilaa.

Rautatie:

Rautatielinjalle mahtuu monta peräkkäin.
Monesti linjalla mennään kerralla vain yhteen suuntaan kerrallaan.

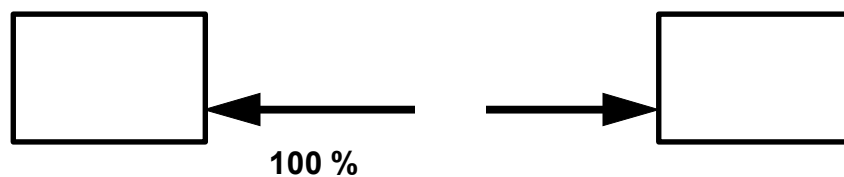
12795
12796
12797
12798
12799
12800
12801
12802
12803
12804
12805
12806

Ohittaminen rautatielinjalla on yleensä vaikeaa, joskus jopa mahdotonta.	12807
	12808
Sähkö:	12809
Sähkölinjoja on vedetty vain yhdet monessa tapauksessa, koska useamman rinnakkaisen sähkölinjan vetämisen on todettu olevan liian kallista verrattuna saatavaan hyötyyn.	12810
	12811
	12812
Nyt tuossa sähköverkon tapauksessa paljastuu kirjoittajan heikko luonnontieteiden tietämys liittyen sähköverkkojen yksityiskohtaiseen tekniikkaan, joten tässä perustelut ovat melko köykäisiä.	12813
	12814
	12815
	12816
Täydennys LIITE 1 -teoksen (Rannila 2014a) perusteella. Tietysti sähkölinjan suhteen vedetään kaksi linjaa vierekkäin, jolloin sähkön välitys oikeasti onnistuu. Eli LIITE 1 -teoksessa (Rannila 2014a) oli tämä asia sanottu vähän väärin. Tietysti sähkölinjoja vedetään maastoon vain yhden kerran, mutta kaksi linjaa vierekkäin.	12817
	12818
	12819
	12820
	12821
	12822
Postitoiminta:	12823
Tässä on taas hieman käsitteellistettävä.	12824
Mutta postilinja on tekninen menetelmä, jolla postin linjalle voidaan laittaa menemään paperi-viestejä ja paketti-viestejä.	12825
	12826
Toisaalta postilaatikolle voi tulla useammalta toimijalta paperi-viestejä ja paketti-viestejä.	12827
Postitoiminnan osalta voi ajatella tilannetta, jossa postilaatikolle tulee tosiaan useampia linjoja, ja nämä linjat taas voivat mennä monessa tapauksessa rinnakkain, ja linjalta toiselle ei monessa tapauksessa siirrytä.	12828
	12829
	12830
	12831
Vesi ja viemäri:	12832
Vesi- ja viemäriverkko vedetään maastoon vain yhden kerran yleensä kahtena erisuuntaisena linjana.	12833
	12834
	12835
TV- ja radioverkko:	12836
TV- ja radioverkko perustetaan yleensä vain yhden kerran, jolloin signaalia välitetään erilaisista keskuksista erilaisten mastojen välityksellä. Itse pidän tässä kohtaa TV- ja radioverkko pääasiallisesti linjana, koska kaikissa tapauksissa ei ole erityisiä signaalin palautuksen järjestelmiä kaksisuuntaiselle signaalin välitykselle.	12837
	12838
	12839
	12840
	12841
Tähän voi todeta, että jokainen tekninen ratkaisu (kaista tai linja) voi kärsiä erilaisista vikaantumisista.	12842
	12843
	12844
Yhden linjan vikaantumisen tilanteessa vikaantuminen katkaisee linjan toiminnan kokonaan.	12845
Yksisuuntaisessa linjassa ei ole mahdollista tehdä ohituksia (tms.), jolloin yksisuuntainen linja on vikatilanteessa kokonaan poikki. Hyvä esimerkki yksisuuntaisesta linjasta voisi olla rakennuksista sadevesien johtamiseen tarkoitettut sadevesiputkien linjat. Tällöin sadevesiputkien vikaantuminen aiheuttaa ongelmia rakennuksissa, koska vesi kertyisi tällöin sadevesiputkien linjan päähän ja siitä vesi kertyisi edelleen rakennuksen osiin.	12846
	12847
	12848
	12849
	12850
	12851

LINJA - yksi suunta - vikaantuminen

12852
12853
12854
12855
12856

Vastaavalla tavalla myös kaksisuuntainen linja vikaantuu kokonaan, jolloin liikennettä ei ole kumpaankaan suuntaan.

LINJA - kaksisuuntaiset - vikaantuminen

12857
12858
12859
12860

Toisaalta linja kahteen suuntaan voi mennä poikki vain toisen linjan osalta.

LINJA - kahteen suuntaan - vikaantuminen toisessa linjassa

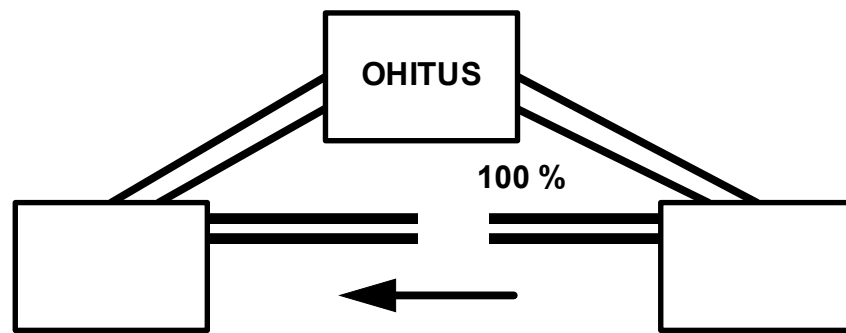
12861
12862
12863
12864
12865

Ja edelleen linja kahteen suuntaan voi vikaantua kummankin linjan osalta, jolloin liikennettä linjalla ei ole kumpaankaan suuntaan.

LINJA - kahteen suuntaan - vikaantuminen molemmissa

12866
12867
12868
12869
12870
12871

Tästä päästään kaistoihin, joiden vikaantuminen on omanlaisensa. Monesti kaista on leveämpi kuin yksittäinen linja. Tällöin on monesti mahdollista ohittaa kaistalla oleva vika (tms.). Hyvä esimerkki lienee leveä tie, jolloin ohitus vikaantuneesta osuudesta on monesti mahdollista.

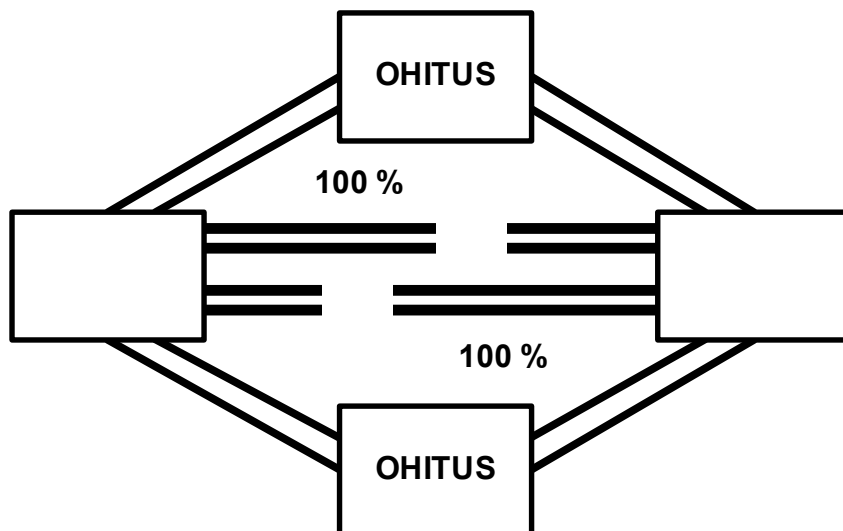

KAISTA - yksisuuntainen - vikaantuminen

12872
12873
12874
12875
12876

Vastaavalla tavalla kaksisuuntaiset kaistat kohdata ongelmia, mutta monesti ohittaminen on mahdollista myös kaksisuuntaisen kaistan vikaantuessa (osittain).

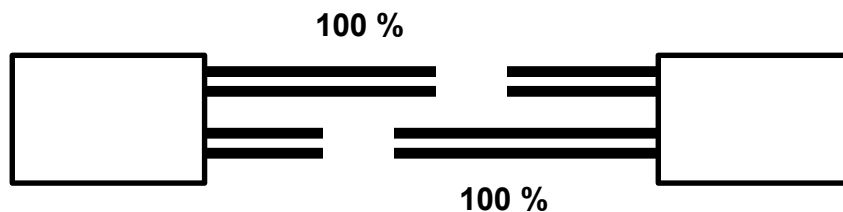
KAISTA - kaksisuuntainen - vikaantuminen molemmissa

12877
12878
12879
12880
12881

Loppujen lopuksi kaistat ja linjat voivat vikaantua eri tavoin, ja vikaantunut kohde voidaan ohittaa joissain tapauksissa, mutta ei kaikissa tapauksissa.

**KAISTA - kaksisuuntainen - vikaantuminen molemmissa
Ohitus mahdotonta**

12882
12883
12884
12885

Lopuksi täytyy todeta, että myös kaista voi kohdata 100% vian, jos ohitus ei olekaan oikeasti mahdollista. Lisäksi myös kaksisuuntaisessa kaistassa molemmat kaistat voivat kohdata 100% vian,

jolloin kaikki kaistat ovat pois käytöstä. Kerraten voi todeta ohituksen olevan mahdollista monessa tapauksessa, mutta ei tietystikään aina kaikissa mahdollisissa tilanteissa.

218.11. Omistus, jäsenyys, sopimus – uudelleen

Nyt tietysti herää kysymys, että miten on järjestetty seuraavat aiheet:

- Kuka määrää teknisestä keksinnöstä (A)
- Kuka määrää linjasta tai kaistasta keksintöjen välillä ($\Leftrightarrow$)?

Tässäkin on Omistukselle eri vaihtoehtoja:

- Koko ketjun omistaa yksi omistaja ($A \Leftrightarrow A$).
- Tekniset keksinnöt omistavat eri osapuolet (A).
- Linjan tai kaistan omistaa eri osapuoli ($\Leftrightarrow$).

Toisaalta voi kyseeseen tulla Jäsenyys:

- Teknisen keksinnön omistus perustuukin jäsenyyteen (A).
- Linjan tai kaistan käyttö perustuu jäsenyyteen ($\Leftrightarrow$)
- Koko ketjun käyttö perustuu jäsenyyteen ($A \Leftrightarrow A$).

Toisaalta voi kyseeseen tulla Sopimus:

- Teknisen keksinnön käyttö perustuu sopimukseen (A)
- Linjan tai kaistan käyttö perustuu sopimukseen ($\Leftrightarrow$)
- Koko ketjun käyttö perustuu sopimukseen ($A \Leftrightarrow A$).

Ei ole tietenkään yllätys, että näitä kaikkia edellisiä voi yhdistellä eri tavoin, eli Omistus, Jäsenyys ja Sopimus on useassa eri tilassa riippuen ajan hetkestä.

218.12. Tekninen vikaantuminen?

Nyt taas oikaistaan mutkia, mutta jokainen tekninen keksintö on altis vikaantumiselle. Syitä tekniselle vikaantumiselle on erilaisia riippuen kustakin teknisestä ratkaisusta. Taas voimme johtaa edelleen teknisen vikaantumiset aikaisemman perusteella:

- vika tulee itse tekniseen keksintöön (A)
- vika tulee linjaan tai kaistaan keksintöjen välillä ($\Leftrightarrow$)

Eli toisin sanoen taas saamme erilaiset vikaluokat aikaisemman perusteella:

Tiet (kaista):

Autot (ja muut liikennevälineet) vikaantuvat.

Tie vikaantuu kokonaan.

Tie vikaantuu osittain, esim. puolet tiestä pois käytöstä.

Toisaalta joskus on mahdollista kiertää vika toista reittiä käyttämällä.

Rautatie (linja):

Juna vikaantuu.

Rautatielinja on poikki kerralla kokonaan.

Monesti vikaa ei ole mahdollista kiertää, koska toista reittiä ei ole.	12933
	12934
Sähköverkko (linja):	12935
Sähkön tuotantolaitos vikaantuu.	12936
Sähkölinja menee kerralla poikki.	12937
Noin käytännössä vian ohittaminen sähköverkossa on harvoin mahdollista, koska käyttökohteeseen menee yleensä vain yksi sähkölinja.	12938
	12939
	12940
Postitoiminta (useita linjoja vierekkäin, mutta ei kaistana):	12941
Tässä on taas hieman käsitteellistettävä.	12942
Postilinjan oma tekniikka vikaantuu, ja postilinjan paperi-viestien ja paketti-viestien liikenne pysähtyy.	12943
	12944
Postilinjan käyttämä tekniikka vikaantuu (esim. tie, juna, sähkö), jolloin paperi-viestien ja paketti-viestien liikenne pysähtyy.	12945
	12946
Joissain tilanteissa postilinjan käyttämä tekniikka mahdollistaa ohittamisen toista reittiä käyttäen.	12947
	12948
Yhden postilinjan katkeaminen ei yleensä haittaa muita postilaatikoille johtavia postilinjoja.	12949
	12950
	12951
Vesi ja viemäri	12952
Vesi- tai viemäriputken voi tulla vika, jolloin vika voi olla vesi- tai viemäriin linjaan 100% saman tien. Tietysti toinen linjoista voi vikaantua, mutta silloinkin syntyy erilaisia isoja ongelmia.	12953
	12954
	12955
TV- ja radioverkko	12956
TV- ja radioverkkoon voi tulla erilaisia vikoja erilaisiin mastoihin, jolloin TV- ja radioverkon signaalia ei pystytä enää välittämään jonkin maston alueella. Tällöinkin voi todeta vian olevan jonkin maston kohdalla 100%, koska maston vian takia signaalia ei voi enää välittää eteenpäin.	12957
	12958
	12959
	12960
	12961

218.13. Erilaisten ohjaajien tarpeesta	12962
	12963
Edellä on osoitettu, että teknisesti ottaen linjan ja kaistan vikaantuminen on erilaista luonteeltaan. Kaista ei välttämättä vikaannu kokonaan, vaan osittain, paloissa ja mahdollisesti vähitellen. Monesti linjan vikaantuminen tarkoittaa, että linja vikaantuu kerralla kokonaan, ja kaikki kohteet seisovat linjalla odottamassa vian korjaamista.	12964
	12965
	12966
	12967
	12968
Tämän vuoksi linjan vikaantumisen vuoksi on oltava jokin ohjaaja, joka päättää virhe- tai vikatilanteessa, että mitä linjoille päästetään milläkin hetkellä. Toisaalta linja voi vaatia, että on koko ajan jokin ohjaava (voima)tekijä, joka määrää linjan käytöstä ja linjan kuormituksesta.	12969
	12970
	12971
	12972
Toisaalta tulemme siihen, että leveäkin kaista voi olla joskus tukossa, ja toisaalta linja voi vetää hyvinkin nopeasti. Toisaalta edellä mainitut vikatilanteet tuovat vastaan sen tilanteen, että jonkun on määrättävä korjaamisen järjestyksestä. Toisaalta voi tulla tilanne vastaan, että jonkun on määrättävä järjestys, jolla kaistalle tai linjalle voi mennä.	12973
	12974
	12975
	12976
	12977
Tästä päädymme siihen, että jonkun on annettava määräyksiä kaistan ja linjan käytöstä, ja tämä voi olla vielä oma osapuolensa. Kutsumme tätä osapuolta kolmanneksi osapuoleksi, joka määrää kaistan ja linjan käytöstä normaalissa tilanteessa ja vikatilanteessa.	12978
	12979
	12980
	12981

Tietysti voi kysyä, että mikä tai kuka tällainen Kolmas osapuoli sitten olisi:

- Teknisten keksintöjen omistajat (A)
- Kaistan tai linjan omistaja ($\Leftarrow\Rightarrow$).

Tietysti siinä tilanteessa ei synny mitään ongelmia, jos koko ketju ($A\Leftarrow\Rightarrow A$) on yhdellä omistajalla ja yhdessä määräysvallassa. Mutta käytännön elämässä tulee vastaan tilanteita, joissa ei ole niin yksiselitteistä, että kuka määrää ketjun osien käytöstä ($A\Leftarrow\Rightarrow A$), ja kenet voidaan määrätä kolmanneksi osapuoleksi.

Voisi tietysti ajatella niin, että rationaaliset ihmiset saisivat sovittua teiden, rautateiden sähköverkkojen ja postitoiminnan niin, ettei siitä ole kenellekään ongelmaa. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että ihmiset eivät ole koko ajan rationaalisia, niin kyseisiä teiden, rautateiden sähköverkkojen ja postitoiminnan verkkoja käytetään irrationaalisesti.

Lisäksi edellä on pohdittu teknistä vikaantumista, joiden ennakointi ei ole rationaalisesti määrättävissä. Toisaalta tekninen vikatilanne voi altistaa ihmiset tilanteeseen, jossa heidän toimintansa ei ole missään rationaalisessa suhteessa tekniseen vikaan tai vian laajuuteen.

218.14. Välillä yhteenvetoa

Nyt voimme tehdä erilaisia taulukoita edellisten aiheiden perusteella. Jokaisen kohdalla voi pohtia, että mikä olisi paras yhdistelmä kussakin tilanteessa.

TEKNINEN KEKSINTÖ	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	???	???	???	???
Jäsenyys	???	???	???	???
Sopimus	???	???	???	???

Nyt tässä kohtaa oletamme, että lukijalla on edes alkeellinen käsitys, että miten Suomessa on järjestetty valtion, kuntien ja yksityisten toimijoiden toimintaa. Edellä kävin läpi erilaisia poliittisia malleja, ja vuoden 2013 tilanteessa voimme todeta, että elämme Suomessa, jossa hallintomallina on (käsittääkseni) edustuksellinen demokratia. Varmaankin voi turvallisesti sanoa, että kyseessä on kuitenkin vain yksi versio länsimaisesta oikeusvaltiosta.

218.15. Oma etu, yleinen etu ja työnjako?

Edellä puhuimme Elämän Tärkeimmistä Asiasta, ja puolueiden synnystä. Toisaalta voi todeta, että jonkin puolueen päästessä valtaan juuri kyseisen puolueen Elämän Tärkeimmät asiat ovat erityisesti yleisen edun tarkastelun perusteita. Nyt tietysti riippuu poliittisesta järjestelmästä, että kuka tai ketkä saavat määrätä yleisestä edusta.

Nyt voimme katsoa kahta erilaista Yleisen Edun tarkastelumallia:

- **kaupallisten yritysten välistä kilpailua pitää edistää!**
- **varautuminen poikkeusoloihin on erittäin tärkeä asia!**

Kummatkin asiat Yleisessä Edussa ovat aivan perusteluja Suomen tapaisessa maassa:	13023
– kilpailu kannustaa yrityksiä vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin	13024
– Suomen kaltaisessa maassa pitää varautua kaikkiin mahdollisiin sääoloihin ja tästä seuraaviin kaikenlaisiin teknisiin ongelmiin.	13025 13026 13027
Toisaalta voisi aivan hyvin esittää seuraavan Yleisen Edun määritelmän: kaiken yritystoiminnan on kulutettava mahdollisimman vähän materiaa, energiaa ja luonnonvaroja yleensäkin. Rajamme kuitenkin tämän esityksen nimenomaan vain ja ainoastaan kahteen yleiseen etuun: kilpailun tehokkuuteen ja poikkeusoloihin varautumiseen.	13028 13029 13030 13031 13032
Toisaalta voi lähteä katsomaan asiaa Oman Edun kannalta, että mikä on yritystoiminnan perimmäinen tavoite. Yritykset katsovat Omaa Etuaan, koska niiden tarkoitus on tuottaa voittoa. Riippuu luonnollisesti yrityksen omistajien omasta käsitemaailmasta, että mihin tämä voitto kohdistetaan, ja yrityksiä onkin monenlaisia: esimerkiksi yhden henkilön yhtiöitä, valtionyhtiöitä, kuntien omistamia yhtiöitä, pörssiyhtiötä, perheyhtiötä, osuuskunnan omistamia yhtiöitä, yhdistyksien omistamia yhtiöitä (jne. voi kehittää lisää). Eli yrityskenttä ei ole mikään yksiulotteinen kokonaisuus.	13033 13034 13035 13036 13037 13038 13039 13040
Lähdetään kuitenkin siitä, että näin ollen hieman riippuen yrityksen omistajien käsitemaailmasta riippuu, että mikä on yrityksen Oma Etu. Ja vastaavasti riippuu kulloisenkin hetken hallintojärjestelmän luonteesta ja hallitsijoiden luonteesta, että mikä on kullakin hetkellä Yleinen Etu. Edellä olevan perusteella lähdemme käymään läpi edellä mainittuja tukkoisia taulukoiden soluja, ja lisäämme siihen Yleisen Edun ja Oman Edun seuraavasti:	13041 13042 13043 13044 13045 13046
Yleinen Etu 1: Kilpailun on oltava tehokasta!	13047
Yleinen Etu 2: Poikkeusoloihin on varauduttava tehokkaasti!	13048 13049
Oma Etu 1: Yrityksen on tuotettava voittoa!	13050
Oma Etu 2: Yrityksessä on oltava vain välttämättömät toiminnot!	13051 13052
Nyt tässä kohtaa voimme siirtyä työnjakoon, jonka merkitystä voimme pohtia tarkemmin. Edellä olevasta yleisesti omasta edusta ja yleisestä edusta voimme esittää seuraavat yhdistelmät:	13053 13054 13055
A) Yritysten on paras itse järjestää oma toiminta, ja sitä pitää säädellä mahdollisimman vähän.	13056 13057
B) Yritysten toiminnalle pitää laittaa selkeät toimintaperiaatteet, ja näissä rajoissa yritysten on toimittava yhteisesti hyväksytyillä toimintasäännöillä.	13058 13059 13060
Voi tietysti vaikuttaa oudolta puhua työnjaosta, mutta edellä viittasimme (Engström) työnjaon merkitykseen ihmisyhteisöissä. Työnjaon merkityksestä on kirjoittanut jo Adam Smith (1776, Book I, Chapter I), ja hän todellakin pohti työnjaon tuottamia hyötyjä kansojen varallisuuden kehittymisessä. Nyt tietenkin voisi kritisoida, että Adam Smith oli filosofi, joka ei esittänyt väittämiensä puolesta mitään nykyisin 2000-luvulla hyväksyttävällä menetelmällä. Mutta toisaalta voi esittää vastaväittämän, että miksi Adam Smithin (1776) ajatuksiin edelleen viitataan (”näkymätön käsi”), vaikka monia hänen esittämiään väittämiä voisi alistaa nykytutkimuksen keinoin alistettavaksi kriittiseen tarkasteluun.	13061 13062 13063 13064 13065 13066 13067 13068 13069

Näin voimme kuitenkin todeta, että ihmisten välisen ⁸³ työnjaon pohtiminen ei ole ollut Engeströmin (1987) etuoikeus tai ensimmäisenä tutkijana esittämä ajatus, jolloin voidaan todeta työnjaon merkityksen pohtiminen laajoissa yhteyksissä olevan tietyiltä osin perusteltua. 13070
13071
13072
13073

Nyt tietysti rationaalisuusolettaman mukaisesti yritykset rationaalisesti tekevät tarjoukset, ja viisaat päättäjät rationaalisesti valitsevat kokonaistaloudellisesti parhaimman ratkaisun. Nyt voi tosiasiallisesti osoittaa, että rationaalisesti kilpailutus ei aina suju. 2.11.2013 tilanteessa voimme ottaa esille Markkinaoikeuden vireillä olevat asiat ⁸⁴ ja Markkinaoikeuden tekemät ⁸⁵ päätökset. 13074
13075
13076
13077
13078

Tässä palaamme takaisin autismin kirjoon ja narsismin kirjoon. Kuten aikaisemmin esitin, niin ihmisten systematisointikyvykyys vaihtelee, jolloin viisaisten tarjouspyyntöjen tekeminen vaatisi kohtuullisia systematisointikykyjä lisättynä vielä oikeudellisella osaamisella. Toisaalta riippuen kunkin osapuolen narsistisuuden tasosta, tulee esille koston, vihan, omanarvon menetyksen, yms. tunteet, jolloin lähdetään hakemaan hyvitystä (Markkina) oikeuden kautta, vaikka tosiasiallisesti ja lakiteknisesti asiaa katsoen välttämättä valitukselle ei ole mitään perusteita. 13079
13080
13081
13082
13083
13084
13085

Edellä seuraavista ongelmista johtuen joutuvat kilpailuttajat ottamaan huomioon kohtuullisen määrää eri tekijöitä, ja tämän vuoksi on syntynyt uusi ammattikunta, eli kilpailutuksen käytännön ammattilaiset ja kilpailutuksen oikeustapausten ammattilaiset. 13086
13087
13088
13089

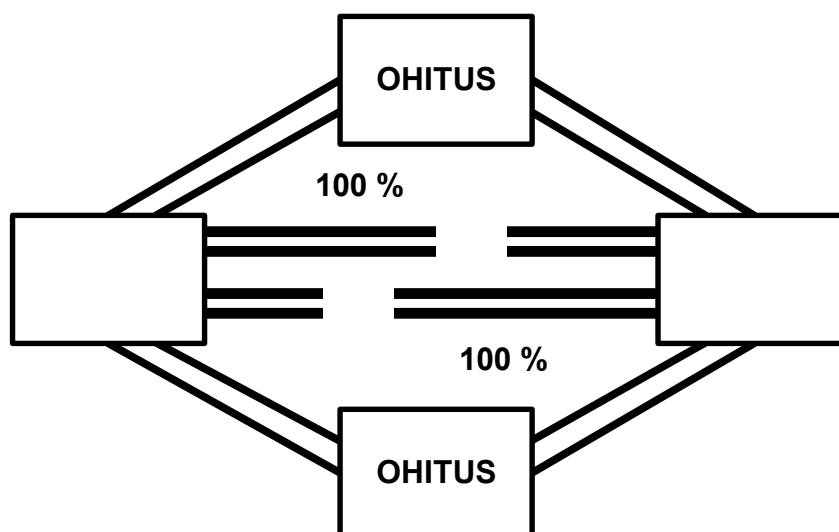
Kuten edellä mainitusta työnjaon ongelmasta voimme todeta, että yksi osa työnjakoa on erilaisten osapuolien (oikeudellisten) ristiriitojen käsittely, eli kuka vastaa jo tilastojenkin mukaan aivan varmasti esiin tulevien ristiriitojen käsittelystä. 13090
13091
13092
13093

218.16. TIET: oma etu, yleinen etu ja työnjako

13094

13095

KAISTA - kaksisuuntainen - vikaantumisen molemmissa ohitus mahdollista

13096

13097

83 Järvinen (1980) esimerkkinä ihmisen ja tietokoneen välisestä työnjaosta.

84 <http://www.markkinaoikeus.fi/fi/>, Markkinaoikeus, linkki vireillä oleviin asioihin löytyy etusivulta

85 <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/mao/>, Markkinaoikeuden päätöksiä, FINLEX-sivusto

Tähän kohtaan voi laittaa kertauksen vuoksi vikaantumistilanteen teiden suhteen. Eli monessa tapauksessa teillä olevia vikoja voi ohittaa eri tavoin. Teiden vikaantuminen on erilaista verrattuna muihin kaistoihin ja erilaisiin linjoihin. On kuitenkin aina mahdollista, että kaistalla tietyt osat menevät vikatilanteeseen, ja ohitukset eivät ole käytännössä mahdollisia.

Nyt voimme osoittaa edellä olevan perusteella omistuksen, jäsenyyden ja sopimusten yhdistelmän yhdessä teknisen keksintöön liittyvän pääsyn, käytön, ylläpidon ja vikaantumisen yhdistelmän.

TIE	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Ei tarvitse omistaa	Ei tarvitse omistaa	Valtio Kunta Yksityinen	Poliisi Pelastustoimi
Jäsenyys	Kaikille vapaa	Kaikille vapaa	Valtio Kunta Yksityinen	<u>Tilannekohtainen</u> Poliisi Pelastustoimi
Sopimus	Liikennesäännöt	Liikennesäännöt	Omistaja [Ulkopuolinen]	Omistaja [Ulkopuolinen]

Eli hieman taulukkoa avaten joiltain kohdin. Vikaantumistilanteessa voi todeta, että riippuen tilanteen vakavuudesta voi todeta, että poliisi ja pelastustoimi hetkellisesti ottavat tien haltuun riippumatta siitä, että kuka on tien oikea omistaja. Toisaalta vikaantumistilanteessa joutuu osa tienkäyttäjistä jäseniksi kyseiseen vikatilanteeseen, esimerkiksi kolaripaikan liikenteenohjauksen ajan tienkäyttäjät ovat jäseninä kyseisen liikenteenohjauksen aikana.

Toisaalta on niin, että riippuen vikaantumistilanteesta joutuu tien omistaja keskustelemaan mahdollisten ulkopuolisten kanssa vikojen korjaamista, ja nämä ulkopuoliset voi omistaja valita parhaan harkintansa mukaan. Vastaavasti tien ylläpidossa omistaja voi keskustella haluamiensa ulkopuolisten kanssa, että mikä on vikojen korjaamistapa ja korjaamisaikataulu.

Teiden kohdalla osoitimme, että tukkoisuutta oli kahdessa taulukon solussa: ylläpidossa ja vikaantumisen korjaamisessa. Ylläpidon osalta voi todeta, että toimijoita on useampia: valtio, kuntia ja yksityisiä. Toisaalta teiden omistajilla on erilaisia sopimuksia ylläpidon ja vikaantumisen varalta.

Tästä voimme lähteä seuraaviin Yleisen Edun kysymyksiin.

- 1) Jokainen teiden ylläpidon sopimus on kilpailutettava!
- 2) Jokaisessa tien ylläpidon sopimuksessa on oltava määräykset poikkeusoloista!

Toisaalta yrityksen Oma Etu sanoo seuraavaa:

- 1) Kilpailutuksessa hinta ei voi olla ratkaisevin tekijä!
- 2) Poikkeusoloihin varautuminen vaatii paljon laskutettavaa lisätyötä!

Nyt vielä voimme osoittaa, että seuraavaksi tulee vielä seuraavat tekijät teihin liittyen:

Yleinen Etu:

- 1) Valtion on kilpailutettava jokaisen tien ylläpito!
- 2) Kuntien (vast.) on kilpailutettava jokaisen tien ylläpito!
- 3) Yksityisten on kilpailutettava jokaisen tien ylläpito!

Oma Etu:

- 1) Jokaiseen tarjoukseen olisi hyvä perehtyä kunnolla! 13138
- 2) Jatkuva ylläpito(urakka)sopimusten muuttuminen vaatii jatkuvasti lisää työtä! 13139
- 3) Jatkuvat tarjouskierrokset vievät aikaa varsinaiselta ylläpitytyöltä! 13140
- 4) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä! 13141

13142

13143

Käytännössä voi olla vaikeaa teiden ylläpitoa tarjoavalle yritykselle jatkuvasti vastata valtion, 13144

kuntien ja yksityisten tarjouspyyntöihin. Tällöin tarjouksien tekeminen pitää muuttaa 13145

ammattimaisemmaksi, mikä taas johtaa lisätyövoiman käyttöön varsinaisen ylläpidon henkilöstön 13146

lisäksi. Eli kilpailutus on johtanut yrityksissä uuteen välttämättömään toimintaan, eli tarjouksien 13147

hallintaan: joissain tapauksessa vielä erityisesti tarjoushallintaan erikoistuneeseen työvoimaan. Nyt 13148

voimme vielä osoittaa Yleisen Edun ja Oman Edun tilanteen varauduttaessa poikkeusoloihin. 13149

13150

Yleinen Etu:

- 1) Tiet on oltava jatkuvasti käytössä ja hyvällä ylläpidolla! 13151

- 2) Teiden ylläpidossa on varauduttava poikkeusoloihin! 13152

- 3) Tarjouspyynnössä on määrättävä poikkeusoloihin varautumisesta! 13153

13154

13155

Oma Etu:

- 1) Ylläpidossa on oltava kalusto mahdollisimman tehokkaassa käytössä! 13156

- 2) Suuret poikkeustilanteet vaativat paljon ylimääräistä kalustoa ja työvoimaa! 13157

- 3) Ylimääräisen kaluston käyttö on sovitettava poikkeusolojen tilanteessa! 13158

- 4) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä! 13159

13160

13161

Lähdemme taas siitä, että tekniikka on perustana, jolloin tekninen kalusto määrää taloudellisen 13162

toiminnan luonteen. Nyt poikkeustilanteet vaihtelevat, esim. päiväkausien lumimyrsky, tielle 13163

kaatunut metsikkö, tai useamman päivän jäätävä tiikusade. Tällöin suuressa poikkeustilanteessa 13164

kaikki tekninen kalusto voi olla liikkeellä luonnonilmiöiden teknisen luonteen perusteella. Edellä 13165

olevasta seuraa ristiriita, koska toisaalta teknistä kalustoa ei pitäisi olla liikaa, ja toisaalta 13166

poikkeusoloja varten pitää olla varastossa teknistä kalustoa ja toisaalta ihmistyövoimaa käyttämään 13167

ylimääräistä teknistä kalustoa. 13168

13169

Edellä voi nähdä, että teiden suhteen aiheutuu erilaisia työnjaon ongelmia erityisesti ylläpidossa ja 13170

vikaantumisessa, koska tällöin tässä on monia erilaisia toimijoita: yleisesti ottaen valtiota, kuntaa, 13171

yksityistä ja joskus ulkopuolisia. Mitä vähemmän on työnjakoa, niin sitä vähemmän on tietysti 13172

ongelmia. Tämän perusteella voimme laatia työnjaon suhteen uuden taulukon, ja laskea erilaisia 13173

toimijoita. 13174

13175

Teiden erikoinen ominaisuus on, että pääsulle ja käytölle on melkoisen vähän rajoitteita, eikä 13176

kukaan maailmassa pysty laskemaan, että montako kilometriä kaikki Suomen teillä liikkuneet 13177

liikennevälineet koko Suomessa ovat ajaneet yhden vuoden aikana. Mutta tienpidon ongelmina voi 13178

todeta, että ylläpidon ja vikaantumisen kohdalla on satoja toimijoita, jolloin syntyy ylläpidon ja 13179

vikaantumisen kohdalla useita erilaisia työnjaon ongelmia. 13180

13181

Edellä olevan perusteella voi todeta, että teiden kohdalla pysyvin tekijä on tien pohja. Teknisesti 13182

ottaen tien päällystys voi vaihdella eri vuosisatoina. Toinen pysyvä tekijä on valtio, joka kaikesta 13183

muutoksesta huolimatta ollut aina jossain muodossa päättämässä pääsystä, käytöstä, ylläpidosta ja 13184

käytöstä johtuvia ongelmia. Valtio voi eri tavoin kyllä jakaa vastuuta muille tasoille (esim. kunta). 13185

13186

13187

13188

TIE	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Ääretön	Ääretön	1 valtio, useita virastoja 320 kuntaa (kirjoitushetkellä) Yksityisteitä 350 000 kilometriä Satoja tiekuntia	1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin
Jäsenyys	Ääretön	Ääretön	1 valtio, useita virastoja 320 kuntaa (kirjoitushetkellä) Yksityisteitä 350 000 kilometriä Satoja tiekuntia	1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin
Sopimus	Ääretön	Ääretön	1 valtio, useita virastoja 320 kuntaa (kirjoitushetkellä) Yksityisteitä 350 000 kilometriä Satoja tiekuntia Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	Omistaja Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat vikojen korjaajat tai tekee itse

13189

218.17. RAUTATIE: oma etu, yleinen etu ja työnjako

13190

13191

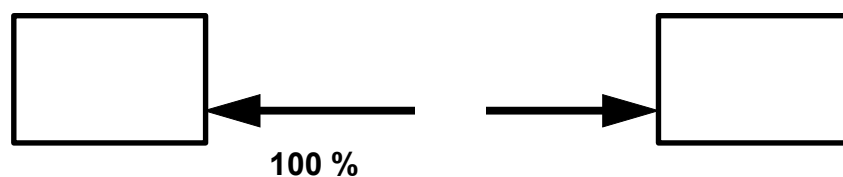
Kertauksen vuoksi voi todeta, että junalinjat voivat olla kaksisuuntaisia, mutta vikatilanne on 100%, eli linjaan voi tulla ohittamaton vika.

13192

13193

13194

LINJA - kaksisuuntaiset - vikaantuminen

13195

13196

13197

Varsinaisesti Suomessa ei vaadita mitään jäsenyyttä junalipun ostamiseen, ei ainakaan henkilöasiakkailta. Jos ostaa junalipun, niin sitoutuu junalipun ehtoihin, varsinkin henkilöasiakkaan noustessa junaan. Varsinaisesti henkilöasiakkaan harvoin tarvitsee pohtia, että kuka omistaa junan ja/tai rautateiden linjan junan alla.

13198

13199

13200

13201

Edellisten esimerkkien perusteella voimme tehdä rautateiden suhteen seuraavan taulukon.

13202

13203

Toisaalta junien omistaja(t) ja rautateiden linjojen omistaja(t) voivat määrätä toisilleen ehtoja, mutta harvoinpa tavallinen henkilöasiakas moisia pohtii. Mutta tarkasti ottaen henkilöasiakkaan junalipun

13204

13205

ehdot ovat näiden sopimuksien tuloksia. Mutta toisaalta junaliikennettä on jonkun ohjattava, koska yhdelle junaraiteelle (linjalle) mahtuu yleensä yksi juna.

13206
13207
13208

RAUTATIE	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Junan omistajan lupa Linjan omistajan lupa [Junaliikenteen ohjaajan lupa]	Junan omistajan lupa Linjan omistajan lupa [Junaliikenteen ohjaajan lupa]	Junan omistaja Linjan omistaja [Junaliikenteen ohjaaja] [Ulkopuolinen]	[Junaliikenteen ohjaaja] Poliisi Pelastustoimi
Jäsenyys	Ei vaadita henkilöasiakkaalta [Juna ja/tai linja]	Ei vaadita henkilöasiakkaalta [Juna ja/tai linja]	Junan omistaja Linjan omistaja [Ulkopuolinen]	[Junaliikenteen ohjaaja] <u>Tilannekohtainen</u> Poliisi Pelastustoimi
Sopimus	Junalipun ehdot [Juna ja/tai linja]	Junalipun ehdot [Juna ja/tai linja]	Junan omistaja Linjan omistaja [Ulkopuolinen]	Junan omistaja Linjan omistaja [Ulkopuolinen]

Toisaalta on niin, että junaliikenteen ohjaaja omistaa luvan päästää juna jollekin linjalle menemään. Tähän lupaan sitoen tavallisen henkilöasiakkaan pitää junalipun ehtojen mukaisesti hyväksyä kyseisen ohjaajan toiminta. Aikaisemmin on tätä kolmatta osapuolta käsitelty, ja linjan tapauksessa jonkun annettava lupa linjalle pääsystä.

13209
13210
13211
13212
13213
13214

Nyt herää kysymys, että kuka voi olla junaliikenteen ohjaaja, eli paljon puhuttu kolmas osapuoli, ohjaamaan jonkin junalinjan liikennettä? Erilaisia kysymyksiä:

- junaliikenteen ohjaaja voi omistaa sekä junat että linjat?
- junaliikenteen ohjaaja voi omistaa vain junat, mutta ei linjoja?
- junaliikenteen ohjaaja voi omistaa vain linjat, mutta ei junia?
- junaliikenteen ohjaaja ei saa omistaa junia eikä linjoja?

13215
13216
13217
13218
13219
13220
13221

Tämän jälkeen herää junalinjalle pääsyn ehtoja:

- junalinjalle pääsevät kaikki junien omistajat?
- junalinjan omistaja päättää, että keiden junat pääsevät junalinjalle?
- junaliikenteen ohjaaja päättää, että keiden junat pääsevät junalinjalle?

13222
13223
13224
13225
13226

Tämän jälkeen herää junalinjan käytön ehtoja:

- junalinjaa saavat käyttää kaikkien junien omistajat?
- junalinjan omistaja päättää, että keiden junat käyttävät junalinjaa?
- junaliikenteen ohjaaja päättää, että keiden junat käyttävät junalinjaa?

13227
13228
13229
13230
13231

Voi olla tietysti saivartelua erottaa käyttö ja pääsy, mutta voihan olla niin, että junalinjalle päässyt vikaantunut juna ei saa enää junalinjaa enää käyttää. Eli käytöllä ja pääsillä on eronsa.

13232
13233
13234

Tämän jälkeen pääsemme ylläpitoon:

- junien ylläpidon voi omistaja järjestää itse tai ulkopuolisten kanssa
- junalinjojen ylläpidon voi omistaja järjestää itse tai ulkopuolisten kanssa.
- toisaalta junaliikenteen sovittelu raiteille on sovittava yhdessä junaliikenteen ohjaajan kanssa.

13235
13236
13237
13238
13239
13240

Tämän jälkeen pääsemme vikatilanteeseen:	13241
– riippuen vikaantumistilanteesta on vikaantumisen ajan vastuussa ja omistuksessa poliisi ja pelastustoimi koko järjestelmästä	13242
– taas riippuen tilanteesta on vian purkamisen yhteydessä tilanteeseen mukaan joutuneet junat matkustajineen jäseninä vian purkamisen ajan	13243
	13244
	13245
	13246
Taas toisaalta tietyn tyyppiset viat voivat junien ja linjojen omistajat korjata joko itse tai ulkopuolisten kanssa.	13247
	13248
	13249
Edellä olevaan tulee vielä erilaiset sopimukset ja jäsenyydet, joiden määräykset vaikuttavat eri tavoin.	13250
– mitkä ovat sopimukset junaliikenteen ohjaajan, junien omistajien ja junalinjojen omistajien välissä?	13251
– millaisia jäsenyyssratkaisuja voi olla junaliikenteen ohjaajan, junien omistajien ja junalinjojen omistajien kesken?	13252
	13253
	13254
	13255
	13256
Tässä voi pohtia seuraavia esimerkiksi:	13257
– onko junaliikenteen ohjaaja yritys, jonka omistavat ketkä?	13258
– onko junaliikenteen ohjaaja yhdistys, jonka jäseninä ovat ketkä?	13259
– onko junaliikenteen ohjaaja osuuskunta, jonka jäseninä ovat ketkä?	13260
– onko junaliikenteen ohjaaja valtion osa, jonka ohjauksesta määräävät ketkä?	13261
– perustuuko junaliikenteen ohjaus sopimukseen, jonka osapuolet ovat ketkä?	13262
	13263
Edellä on ollut rautatiehen liittyvä taulukko, ja tämän taulukon solujen ongelmakohtien käsittely on laajempi kokonaisuus, mutta aina kannattaa yrittää. Jaamme nämä ongelmat tarkemmin kunkin taulukon solun mukaan.	13264
	13265
	13266
	13267
<u>Rautatielinjoille pääsy</u>	13268
	13269
<u>Yleinen Etu:</u>	13270
1) Rautateille pääsyyn tarvitaan lupa!	13271
2) Lupaehtojen pitää huomioida taloudellisuus ja poikkeusoloihin varautuminen!	13272
3) Rautateille pääsyn ehtona pitää olla kaluston käytön, ylläpidon ja vikatilanteiden	13273
	13274
4) Rautateiden käyttö pitää olla asiakkaille mahdollisimman halpaa!	13275
5) Rautateiden on toimittava jokaisessa tilanteessa, myös poikkeusoloissa!	13276
	13277
Nyt voi pohtia, että kuka määrää tässä kohdassa Yleisen Edun. Jos yleinen etu painottuu kilpailun tehokkuuteen, niin rautateille pääsyn luvan pitää olla mahdollisimman helppoa. Jos etu taas painottuu poikkeusolojen hallintaan, niin silloin pääsyn ehtona pitää olla vaatimukset poikkeusolojen teknisestä kalustosta kuten teiden ylläpidon yhteydessä. Tässä kohtaa voimme todeta, että junaliikenteen pääsyyllä voidaan asettaa useita erilaisia muuttujia.	13278
	13279
	13280
	13281
	13282
	13283
<u>Oma Etu:</u>	13284
1) Rautateille pääsyn lupaehtojen pitää olla yritykselle mahdollista toteuttaa!	13285
2) Lupahakemusten käsittely pitää olla tasapuolista!	13286
3) Kaluston käyttö, ylläpito ja vikojen hallinta pitää olla mahdollisimman kustannustehokasta!	13287
	13288
4) Hintaa ei voi olla ainut kilpailutekijä!	13289

- 5) Poikkeusoloihin varautuminen vaatii teknistä kalustoa varastoon, ja poikkeusoloissa tarvitaan lisätyövoimaa! 13290
13291
13292

Rautatielinjojen käyttö

Yleinen Etu:

- 1) Linjoilla kulkevien junien pitää kulkea aikataulussa! 13296
2) Linjoille ei saa päästää huonosti huollettuja junia pysähtymään vikatilanteeseen! 13297
3) Junien pitää kulkea aikataulussa jokaisessa sääolosuhteessa (poikkeusolo)! 13298
13299

Tässäkin voi taas pohtia Yleisen Edun merkitystä. Jos kilpailun tehokkuus on Yleinen Etu, niin tällöin pitää tietysti palkita siitä, että junat kulkevat aikataulussa, eli eivät myöhässä tai täysin aikataulujen ulkopuolella. Tietysti Yleinen Etu vaatii poikkeusoloihin varautumisen osalta, että linjoille lähtevät junat ovat täysin huollettuja, jotta ne eivät pysähdy mihinkään vikaan keskellä junalinjaa, jolloin muut junat eivät pääse pysähtyneen junan ohi mistään suunnasta. 13300
13301
13302
13303
13304
13305

Oma Etu:

- 1) Aikataulussa pysymisestä pitää maksaa kunnan hinta! 13307
2) Junien huoltoon pitää saada kunnolliset varaosat ja osaava henkilöstö! 13308
3) Hyvin huolletuista junista pitää maksaa kunnan hinta! 13309
4) Poikkeusoloihin varattavista varaosista, varajunista ja varahenkilöstöstä pitää maksaa kunnan hinta! 13310
5) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä! 13312
13313

Edellä oleva meni jo osittain koskemaan vikatilanteita, mutta palaamme vikatilanteisiin vielä tarkemmin. 13314
13315
13316

Ylläpito

Edellä meni osittain asiaa koskemaan ylläpitoa ja vikaantumista, joten voimme pohtia erityisiä ylläpidon ongelmia. 13317
13318
13319
13320
13321

Yleinen Etu (erityisesti linjat):

- 1) Rautateiden linjat pitää olla mahdollisimman hyvässä kunnossa! 13322
2) Rautateiden linjojen ylläpidossa pitää aiheutua junaliikenteelle mahdollisimman vähän ongelmia, esimerkiksi junaliikenteen ohjauksessa! 13323
3) Junia pitää kulkea mahdollisimman paljon huolimatta ylläpidosta! 13324
4) Ylläpidosta pitää aiheutua mahdollisimman vähän kustannuksia! 13325
5) Ylläpito pitää kilpailuttaa hyvin! 13326
13327
13328
13329

Oma Etu (erityisesti linjat):

- 1) Rautateiden hyvästä ylläpitämisestä pitää maksaa kunnan hinta! 13330
2) Ylläpidon tekniikan pitää määrä ylläpidon hinta! 13331
3) Ylläpito vaatii varastoon teknisiä varaosia, ja osaavaa teknistä henkilöstöä! 13332
4) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä! 13333
13334
13335

Vikaantuminen (erityisesti poikkeusolot)

Yleinen Etu:

- 1) Vikatilanteita pitää olla mahdollisimman vähän! 13336
13337
13338
13339

- 2) Viat pitää korjata mahdollisimman nopeasti! 13340
 3) Junaliikenteen ohjaus vikojen takia pitää olla mahdollisimman tehokasta! 13341
 4) Poikkeusolojen(kin) vikatilanteet pitää korjata mahdollisimman nopeasti! 13342
 13343

RAUTA TIE	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omis- tus	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa 1 junaliikenteen ohjaaja	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa 1 junaliikenteen ohjaaja	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa 1 junaliikenteen ohjaaja Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	1 junaliikenteen ohjaaja 1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin
Jäse- nyys	1 valtio, useita virastoja Kaikki kansalaiset valtion jäseniä	1 valtio, useita virastoja Kaikki kansalaiset valtion jäseniä	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	1 junaliikenteen ohjaaja 1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin
Sopi- mus	1 valtio, useita virastoja Kaikki kansalaiset valtion jäseniä	1 valtio, useita virastoja Kaikki kansalaiset valtion jäseniä	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa 1 junaliikenteen ohjaaja Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	1 valtio, useita virastoja Junien omistajien määrä sovittavissa Linjojen omistajien määrä sovittavissa Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat korjaajat tai tekee itse

Tässä kohtaa on hyvä muistuttaa, että ylläpito on suunnitelmallista ja hallittua korjaamista. Vastaavasti vikaantumiset ovat ennalta arvaamattomia, monesti poikkeusoloissa näiden luonne voi olla hyvinkin erilainen, vaikka vikaantumisen luokka olisikin sama, esim. lumimyrskyn pituus vaihtelee, jäätävää tihkua tulee aina ennalta arvaamaton määrä, jne.

Edellä voi nähdä, että rautateiden suhteen aiheutuu erilaisia työnjaon ongelmia lähes jokaisessa taulukon solussa, koska jokaisessa taulukon solussa on useita toimijoita. Mitä vähemmän on työnjakoa, niin sitä vähemmän on tietysti ongelmia. Tämän perusteella voimme laatia työnjaon suhteen uuden taulukon, ja laskea erilaisia toimijoita

Edellä olevan taulukon perusteella voi todeta, että junaliikenteessä erityisyys on se, että tarkasti ottaen lähes kaikki on sovittavissa junaliikenteen suhteen, ja junaliikenteeseen näin ollen voi liittyä ennalta arvaamattoman paljon erilaisia työnjaon ongelmia. Lisäksi on huomioitava, että kaikista sopimuksista huolimatta on vielä yksi joukko sopimuksia, joissa kukin osapuoli voi toimia parhaaksi katsomallaan tavalla.

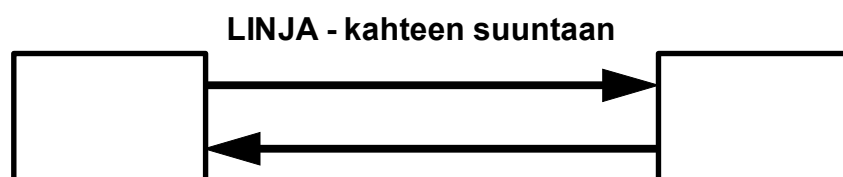
13344
13345
13346
13347
13348
13349
13350
13351
13352
13353
13354
13355
13356
13357
13358
13359

Eli pysyvä tekijä junaliikenteessä on valtio, joka sekin voi olla jakaantunut useisiin virastoihin, ja virastojen ohessa on luonnollisesti vielä ministeriöt, valtioneuvosto ja Eduskunta. Ja edelleen voidaan todeta, että valtio voi järjestää oman toimintansa juuri niin kuin valtio itse parhaakseen näkee. Edellä olevan perusteella voi todeta, että rautateiden kohdalla pysyvin tekijä on rautatien pohja. Teknisesti ottaen tekniikka (eli se rauta) on vaihdellut eri vuosisatoina, ja rautateiden tekniikka on muuttunut.

Eli lopputulema junaliikenteestä on, että junaliikenne on useiden ristikkäisten Sopimusten, Omistusten ja Jäsenyyksien joukko, ja työnjako voidaan sopia lähes täydellä vapaudella, koska mitään varsinaista rajaa ei Sopimuksille, Omistuksille ja Jäsenyyksille ole.

218.18. SÄHKÖ: yleinen etu, oma etu ja työnjako

Tähän kohtaan voimme laittaa kertauksen vuoksi kuvan liittyen sähkölinjoihin. Käytännössä maailmalle ei ole rakennettu rinnakkaisia sähkölinjoja, eli sähkölinjat vedetään maastoon vain yhden kerran. Käytännössä sähkölinja vikaantuu yleensä 100 %, jolloin joku osa linjastosta on poissa käytöstä.

Huomio: Rannila (2014a, luku SL 58) käsitteli sähköä. Silloin olin käyttänyt vain yksisuuntaisen linjan kuvaa. Tarkasti ottaen sähköinkin osalta on käytössä kaksi linjaa vierekkäin. Eli tässä kohtaa oli tullut selvä virhe (Rannila 2014a, luku SL 58). Tähän on korjattu tämä asia, jolloin kuvana on kahden erisuuntaisen linjan tilanne.

Edellisten esimerkkien perusteella voimme tehdä sähkö(verkkoje)n suhteen seuraavan taulukon.

Taas voimme hieman avata taulukkoa. Tässä kohtaa lähdemme tilanteesta, jossa sähkön käyttäjänä on henkilö/yritys/tms., joka ei omista tuotantoyhtiöstä tai siirtoyhtiöstä yhtään mitään, eli on ns. perusasiakas. Tietysti on vielä osakysymyksensä sellaiset tilanteet, jossa asiakas omistaakin tuotantoyhtiöstä jonkin osan, ja hankkii sähköä omakustannushintaan, mutta jätämme sen tässä vaiheessa irralleen tästä esityksestä.

Sähkötilanteessa ei kukaan henkilö tai tavara varsinaisesti siirry mihinkään, eli kyseessä on erilainen linja verrattuna junaliikenteen linjoihin, eli sähkölinja. Toisaalta voimme todeta, että sähköverkolla on voi olla ohjaaj(i)a, jo(t)ka määrää(vät) sähköverkon kokonaiskäytöstä. Kun kyseessä on tosiaan linja, niin monesti on tarvetta tällaisille ohjaajille.

Tavallinen asiakas tekee siirtosopimuksen siirtoyhtiön kanssa ja ostosopimuksen tuotantoyhtiön kanssa. Nyt suomalaisessa yhteydessä on mahdollista kilpailuttaa sähköntuotantoa. Eli tavallinen asiakas pääsee sähköön kiinni kahdella sopimuksella, ja yleensä hänen ei tarvitse muuta edes murehtia – laskut tulevat säännöllisesti, jos ei ole ongelmia.

SÄHKÖ	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Sähköverkon ohjaaja]	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Sähköverkon ohjaaja]	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Ulkopuolinen] [Sähköverkon ohjaaja]
Jäsenyys	Ei yleensä (poikkeuksia on)	Ei yleensä (poikkeuksia on)	Ei yleensä (poikkeuksia on)	[Sähköverkon ohjaaja] <u>Tilannekohtainen</u> Poliisi Pelastustoimi
Sopimus	Siirtosopimus Ostosopimus	Siirtosopimus Ostosopimus	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan omistaja Tuotantolaitoksen omistaja [Sähköverkon ohjaaja] [Ulkopuolinen]

Tässäkin tilanteessa voi todeta, että tuotantoyhtiöt ja siirtoyhtiöt voivat keskenään sopia erilaisia ehtoja liittyen sähkön tuotantoon ja jakeluun. Edelleenkin tavallisen sähkön käyttäjän ei tarvitse tällaisista murehtia.

Jos kaikki menee hyvin, niin käsittääkseni sähköverkoissa on melko vähän tarvetta Kolmannelle osapuolelle, koska tavallisessa tilanteessa sähkön jakelu sujuu melkoisen hyvin, koska kyseessä on jatkuvasti päällä oleva linja, jonka käyttöä ei katkota koko ajan, verrattuna junalinjaan.

Tässäkin paljastuu, että kirjoittajalla voi olla täysin väärä käsitys sähkön teknisen käytön ja teknisen myynnin luonnontieteellisestä perustasta.

Junaliikenteen esimerkin vuoksi kuitenkin voimme pohtia Kolmatta osapuolta, eli sähköverkon ohjaajaa:

- sähköverkon ohjaaja voi omistaa sähkölinjat/linjoja?
- sähköverkon ohjaaja ei VOI omistaa sähkölinjoja?
- sähköverkon ohjaaja ei SAA omistaa sähkölinjoja?

Riippuu vähän tietysti teknisistä ratkaisuista, että miten sähköverkkojen ohjaus tehdään, ja jätän yksityiskohdat sähköinsinööreille.

Junaliikenteen esimerkin perusteella pohdimme myös seuraavia vaihtoehtoja:

- sähkölinjalle pääsevät kaikkien tuotantolaitosten omistajat?
- sähkölinjan omistaja päättää, että mitkä tuotantolaitokset pääsevät sähkölinjalle?
- sähköverkon ohjaaja päättää, että mitkä tuotantolaitokset saavat sähköä laittaa sähkölinjoille?

Voi olla tietysti saivartelua erottaa käyttö ja pääsy, mutta voihan olla niin, että vikaantunut tuotantolaitos ei saa mitään sähkölinjaa käyttää. Eli käytöllä ja pääsillä on eronsa tässäkin tilanteessa.

13404
13405
13406
13407
13408
13409
13410
13411
13412
13413
13414
13415
13416
13417
13418
13419
13420
13421
13422
13423
13424
13425
13426
13427
13428
13429
13430
13431
13432

Tämän jälkeen pääsemme ylläpitoon:

- tuotantolaitoksen ylläpidon voi omistaja järjestää itse tai ulkopuolisten kanssa
- sähkölinjan ylläpidon voi omistaja järjestää itse tai ulkopuolisten kanssa.

Tämän jälkeen pääsemme vikaatilanteeseen:

- riippuen vikaantumistilanteesta on vikaantumisen ajan vastuussa ja omistuksessa poliisi ja pelastustoimi koko järjestelmästä
- taas riippuen tilanteesta on vian purkamisen yhteydessä tilanteeseen mukaan joutuneet sähkön kuluttajat, siirtoyhtiöt ja tuotantoyhtiöt jäseninä vian purkamisen ajan

Taas toisaalta tietyn tyyppiset viat voivat sähkölinjojen ja tuotantolaitosten omistajat korjata joko itse tai ulkopuolisten kanssa. Edellä olevaan tulee vielä erilaiset sopimukset ja jäsenyydet, joiden määräykset vaikuttavat eri tavoin.

- mitkä ovat sopimukset sähköverkon ohjaajan, sähkölinjojen omistajien ja tuotantolaitosten omistajien välissä?
- millaisia jäsenyysratkaisuja voi olla sähköverkon ohjaajan, sähkölinjojen omistajien ja tuotantolaitostenomistajien kesken?

Tässä voi pohtia seuraavia esimerkiksi:

- onko sähköverkon ohjaaja yritys, jonka omistavat ketkä?
- onko sähköverkon ohjaaja yhdistys, jonka jäseninä ovat ketkä?
- onko sähköverkon ohjaaja osuuskunta, jonka jäseninä ovat ketkä?
- onko sähköverkon ohjaaja valtion osa, jonka ohjauksesta määräävät ketkä?
- perustuuko sähköverkon ohjaus sopimukseen, jonka osapuolet ovat ketkä?

Edellä on ollut sähköön liittyvä taulukko, ja tämän taulukon solujen ongelmakohtien käsittely on laajempi kokonaisuus, mutta aina kannattaa yrittää. Jaamme nämä ongelmat tarkemmin kunkin taulukon solun mukaan.

Sähkölinjoille pääsy

Yleinen Etu:

- 1) Sähkölinja on saatava mahdollisimman halpana kaikille halukkaille!
- 2) Sähkölinjoista on oltava mahdollisimman vähän haittaa kenellekään!
- 3) Kaikkien sähkön tuotantolaitosten pitää päästä sähköverkkoihin mukaan!

Oma Etu:

- 1) Sähkölinjojen vetäminen maastoon on kallista!
- 2) Eri sähkölinjoille pääsee eri määrä käyttäjiä, ja tuotto on sen mukainen!
- 3) Omien tuotantolaitosten pääsy sähköverkkoihin on erityisen tärkeää!

Sähkölinjojen käyttö:

Yleinen Etu:

- 1) Sähkön käyttö pitää olla mahdollisimman halpaa!
- 2) Sähköä pitää saada koko ajan riippumatta vuorokauden ajasta!
- 3) Kilpailu sähkön tuotantoyritysten välillä on toimittava kunnolla!

13433

13434

13435

13436

13437

13438

13439

13440

13441

13442

13443

13444

13445

13446

13447

13448

13449

13450

13451

13452

13453

13454

13455

13456

13457

13458

13459

13460

13461

13462

13463

13464

13465

13466

13467

13468

13469

13470

13471

13472

13473

13474

13475

13476

13477

13478

13479

13480

13481

13482

	13483
<u>Oma Etu:</u>	13484
1) Sähkön myynnistä pitää saada kunnollinen hinta!	13485
2) Tuotantolaitosten käyttö on kallista!	13486
3) Sähkön myynnin pitää kattaa kalliit tuotantokustannukset!	13487
4) Sähkön kulutusmäärät vaihtelevat rajusti vuorokauden, vuodenajan, yms.	13488
5) Sähkön kulutusmäärien raju vaihtelu pakottaa pitämään yllä varalla tuotantolaitoksen osia tai jopa kokonaan omia tuotantolaitoksia!	13489
	13490
	13491
<u>Sähkölinjojen ylläpito:</u>	13492
	13493
	13494
<u>Yleinen Etu:</u>	13495
1) Sähkölinjojen vikoja pitää olla mahdollisimman vähän!	13495
2) Sähkölinjojen viat pitää korvata mahdollisimman pian!	13496
3) Sähkölinjat pitää korjata myös poikkeusolosuhteissa!	13497
	13498
	13499
<u>Oma Etu:</u>	13500
1) Sähkölinjojen vikojen ennakointi on joskus vaikeaa!	13500
2) Sähkölinjojen viat voivat tulla ilmoittamatta!	13501
3) Poikkeusoloissa sähkölinjojen vikoja voi olla liikaa suhteessa korjaushenkilöstöön!	13502
4) Sähkölinjojen vikojen korjaaminen on kallista!	13503
5) Sähkön myynnillä pitää saada katettua poikkeusoloja varten tehdyt varastot, yms. poikkeusoloihin varautumisen tekijät!	13504
6) Poikkeusoloihin varautuminen vaatii oman henkilöstönsä, jonka palkkaaminen tarkoittaa erilaisia kuluja!	13505
	13506
	13507
	13508
	13509
Edellisten esimerkkien perusteella voimme lähteä rakentamaan työnjaon taulukkoa.	13510
	13511
Edellä olevan perusteella voi todeta, teknisesti ottaen siirtolinjoja on lähes aina vain yksi siirtolinja, ei useita. Toisaalta voi tietysti olla niin, että siirtolinjojen eri osat ovat eri omistajien hallussa.	13512
Junaliikenteessä on mahdollista joissain tilanteissa kahta junalinjaa vierekkäin, esimerkiksi junien ohitus, mutta sähkölinjoissa hyvin harvoin on kahta erillistä siirtolinjaa vierekkäin. Koska	13513
sähkölinjoissa on koko ajan päällä jokin liikenteen määrä, niin junalinjoihin verrattuna liikenteen	13514
katkonaisuutta esiintyy harvemmin.	13515
	13516
	13517
	13518
Taulukkoon on lisätty uutena toimijana valtio, jonka tehtäväksi on laitettu Yleisen Edun tehtävien	13519
valvonta, eli kilpailun tehokkuuden ja markkinoiden hyvän toiminnan valvonta. Edelleen voidaan	13520
todeta, että Omistus, Jäsenyys ja Sopimukset voidaan jakaa sähkön tuotannossa ja sähkön siirrossa	13521
hyvin erilaisiin ratkaisuihin.	13522
	13523
Ylläpitotilanteessa on hyvin monia toimijoita, koska silloin pitää sovitella yhteen siirtolinjan	13524
omistajien, tuotantolaitosten omistajien ja monimuotoisen omistajajoukon toimintaa yhteen.	13525
Riippuen linjan asiakasmäärästä ja asiakkaiden laadusta, voi jonkin yksittäisen siirtolinjan osan	13526
ylläpito olla melkoinen ponnistus.	13527
	13528
	13529
	13530
	13531
	13532

SÄHKÖ	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. 1 valtio, useita virastoja, valvomassa toimintaa	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. 1 valtio, useita virastoja, valvomassa toimintaa	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. 1 valtio, useita virastoja, valvomassa toimintaa Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. [Sähköverkon ohjaaja(t)] Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat korjaajat tai tekee itse
Jäsenyys	Ei yleensä (poikkeuksia on) 1 valtio, useita virastoja, kansalaiset jäseninä	Ei yleensä (poikkeuksia on) 1 valtio, useita virastoja, kansalaiset jäseninä	Ei yleensä (poikkeuksia on) 1 valtio, useita virastoja, kansalaiset jäseninä Ylläpitotilanteessa jonkin siirtolinjan asiakkaat ovat jäseninä ylläpidossa	[Sähköverkon ohjaaja(t)] 1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin Korjaustilanteessa jonkin siirtolinjan asiakkaat ovat jäseninä korjauksessa
Sopimus	Siirtosopimuksen tekijöiden määrä ei rajattu Ostosopimuksen tekijöiden määrä ei rajattu 1 valtio, useita virastoja, valvomassa toimintaa	Siirtosopimuksen tekijöiden määrä ei rajattu Ostosopimuksen tekijöiden määrä ei rajattu 1 valtio, useita virastoja, valvomassa toimintaa	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat ylläpitäjät tai tekee itse	Siirtolinjojen omistajien määrä voidaan sopia. Teknisesti vain yksi siirtolinja. Tuotantolaitoksien omistajien määrä voidaan sopia. [Sähköverkon ohjaaja(t)] Kukin osapuoli hankkii sopimuksella omat korjaajat tai tekee itse

Vikatilanteissakin hyvin monia toimijoita, koska silloin(kin) pitää sovitella yhteen siirtolinjan omistajien, tuotantolaitosten omistajien ja hyvin moninaisen omistajajoukon toimintaa yhteen. Ongelmana vikatilanteessa on, että tuttuun tapaan ne ovat ennalta arvaamattomia ja niiden laajuus on joka kerta hyvin suuri arvoitus. Tämän seurauksena on tietysti se, että yhtäkkiä on hyvin monimuotoinen joukko asiakkaita jäseninä vikojen korjauksen yhteydessä ja alueet voivat olla hyvin laajoja. Jälleen sähkölinjojen vikatilanteissa tulee vastaan rationaalisuusolettama, koska sähkölinjojen vikatilanne aiheuttaa ihmisten toimintaa yllättävään tilanteeseen nähden. Koska ihmiset eivät ole rationaalisia, niin sähkölinjojen vikatilanteesta riippuen voi olla tuhansia ihmisiä irrationaalisuuden vallassa, ja tilanteen vakavuus voi korostaa irrationaalisuutta entisestään.

13533
13534
13535
13536
13537
13538
13539
13540
13541
13542

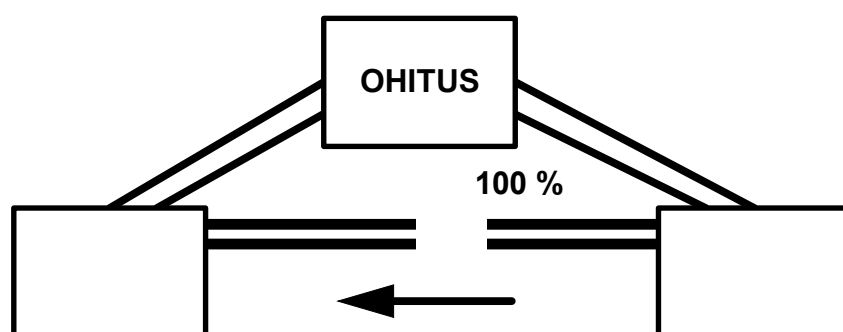
Toisaalta laajan vaikutuksen poikkeusoloissa tulee vastaa tilanne, jossa kaikki vikoja korjaavat toimijat ovat täysin ylityöllistettyjä, kuten on Suomessa kesän 2010 myrskyjen yhteydessä havaittu. Tällöin tulee tietysti mieleen ulkopuolisen avun käyttäminen, mutta ulkopuolisen avun käyttöön liittyy luonnollisesti teknisiä ongelmia, koska ulkopuolisen avun ohjaamisessa pitää ratkaista monia teknisiä ongelmia. Eli vikaantumisen yhteydessä käytettävä ulkopuolinen apuvoima pitäisi olla lähtökohtaisesti teknisesti pätevää, jotta apuvoima voidaan laittaa korjaamaan jotain siirtolinjan osaa.

Vastaavasti sähkön tuotannossa ongelmana, että tuotannon pitäisi olla mahdollisimman tasaista koko ajan, koska kalliiden tuotantolaitosten ylös- ja alasajo voi olla vaikeaa riippuen käytetystä tekniikasta. Lisäksi vikatilanteessa tulee vastaan tilanne, jossa iso tuotantolaitos joudutaan ajamaan alas ilman mitään ennakkovaroitusta.

Eli pysyvä tekijä sähköverkkojenkin yhteydessä on valtio, joka sekin voi olla jakaantunut useisiin virastoihin, ja virastojen ohessa on luonnollisesti vielä ministeriöt, valtioneuvosto ja Eduskunta. Ja edelleen voidaan todeta, että valtio voi järjestää oman toimintansa juuri niin kuin valtio itse parhaakseen näkee. Edellä olevan perusteella voi todeta, että sähkölinjojen kohdalla pysyvin tekijä on sähkölinjan pohja. Teknisesti ottaen tekniikka (eli se linja) on vaihdellut eri vuosisatoina, ja linjojen tekniikka on muuttunut, ja nykyisin on käynnissä eri puolilla Suomea sähköverkkojen nykyaikaistaminen, esim. maakaapeli ja uudet sähkömittareiden mittarijärjestelmät. Tuotantolaitoksien kohdalla voidaan todeta, että pysyvin tekijä on tuotantolaitoksen paikka, ja itse tuotanto on voitu järjestää useammankin kerran täysin uuteen tekniikkaan perustuvaksi.

218.19. POSTI: yleinen etu, oma etu ja työnjako

Tähän kohtaan voimme ottaa uudelleen esiin aikaisemman kuvan. Käytännössä useampikin postilinja voidaan rakentaa rinnakkain, ja ratkaisujen linjat ovat kilpailutilanteessa vierekkäin. Käytännössä yhden postilinjan vikaantuminen ei vaikuta muihin postilinjoihin. Tosin tiedämme käytännöstä, että Suomessa on yksi valtiollinen posti ja lukuisa joukko pienempiä jakelijoita (erityisesti mainokset).

**KAISTA - yksisuuntainen - vikaantuminen
ohitus mahdollista**

Edellä on käsitelty tie(verkkoje)n, rautie(verkkoje)n ja sähkö(verkkoje)n ongelmia. Nyt voisi tietysti esittää, että posti on täysin verrattavissa edellä mainittuihin, kun käsitteellistämiseksi otetaan paperi-viestien ja paketti-viestien linjat. Yleisesti voi todeta, että tarkasti ottaen postilinjat voivat

käyttää mm. tie(liikenne)-, rautatie(liikenne)-, sähkö(liikenne)-, tieto(liikenne)-, laiva(liikenne)- ja lento(liikenne)verkkoja omassa toiminnassaan. Tämän vuoksi täytyy tehdä erilaisia erotteluja, ja seuraava taulukko on tästä kuvaus.

13580
13581
13582
13583

LINJA kokonaan	Lähtettäminen Keräys	SIIRTO 1	Lajittelu	SIIRTO 2	Kuljetus	SIIRTO 3	Jakaminen Vastaanottaminen
Ratkaisu 1	1.a.	1.b.	1.c.	1.d.	1.e.	1.f.	1.g.
Ratkaisu 2	2.a.	2.b.	2.c.	2.d.	2.e.	2.f.	2.g.
Ratkaisu 3	3.a.	3b.	3.c.	3.d.	3.e.	3.f.	3.g.

13584
13585
13586
13587
13588
13589

Eli voimme todeta, että postitoiminnassa **ratkaisujen linjat** kilpailevat, koska ilmeisistä kilpailusyistä kilpailijat vievät välitettäväksi jätetyn postin vain omaa ratkaisun linjaansa pitkin, ja ratkaisun linjalle on voitu tehdä hyvin erilaisia ratkaisuja riippuen kilpailijoista. Nyt voimme pohtia, että millainen tekninen ilmiö postitoiminta asiakkaan kannalta.

Kuten taulukosta näkyy, niin postia voidaan pitää palveluna, johon kaikki Suomen kansalaiset ja erilaiset yhteisöt ovat oikeutettuja, ilmoitettuun osoitteeseen voi odottaa postinsa saapuvan. Ilmoita osoite ja asenna postilaatikko: siinä pitäisi olla asiakkaan vaiva noin lyhyesti ottaen.

13590
13591
13592
13593

POSTI (linja)	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Asiakas: postilaatikko Asiakas: osoite	Asiakas: postilaatikko	Asiakas: postilaatikko	Asiakas: postilaatikon korjaus
Jäsenyys	Asiakas: kaikki Suomen kansalaiset Asiakas: kaikki Suomen erilaiset yhteisöt, joilla osoite	Asiakas postilaatikko	Asiakas: postilaatikko	Asiakas: postilaatikon korjaus
Sopimus	Asiakas: ilmoitus osoitteesta	Asiakas: ilmoitus osoitteesta	Asiakas: ilmoitus uudesta ja vaihtuneesta osoitteesta	Asiakas: väärän osoitteen korjaaminen

13594
13595
13596

Tämän jälkeen voimmekin pohtia tarkemmin, että mitä on postitoiminta yrityksen kannalta.

Kuten edeltä näkyy, niin tarkasti ottaen postitoiminta rakentuu aikaisemmin rakennettujen verkkojen varaan, ja näistä olemme käsitelleet teitä, rautateitä ja sähköä. Joissain tapauksessa voi olla aivan selvä jäsenyys, jolloin voi käyttää jotain omistettua kokonaisuutta. Kuitenkin postilinjan perustajan pitää luoda itselleen **ratkaisun linja**, jossa on yhdistetty koko joukko omia laitteita/koneita muihin verkkoihin. Tällöin laitteet/koneet voivat olla omia tai toisen, ja toisen laitteen käytöstä tietysti pitää olla sopimus. Lisäksi on todettava, että tarkasti ottaen lupia tarvitaan useampia, koska valtio antaa kokonaisuutta koskevan luvan koko ratkaisun linjalle, ja taas ratkaisun linjan osien käyttöön tarvitaan kunkin linjan osan mahdollisilta omistajilta, jotta jotain teknistä ratkaisua voi edes käyttää.

13597
13598
13599
13600
13601
13602
13603
13604
13605
13606
13607

POSTI (linja)	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	tie rautatie sähköverkko tietoverkko laivat lentokoneet (muut)	tie / laitteet rautatie / laitteet sähköverkko / laitteet tietoverkko / laitteet laivat / laitteet lentokoneet / laitteet (muut / laitteet)	tie / laitteet rautatie / laitteet sähköverkko / laitteet tietoverkko / laitteet laivat / laitteet lentokoneet / laitteet (muut / laitteet)	tie / laitteet rautatie / laitteet sähköverkko / laitteet tietoverkko / laitteet laivat / laitteet lentokoneet / laitteet (muut / laitteet)
Jäsenyys	??	??	??	??
Sopimus	Hakemus postilinjasta Sopimus postilinjalle Sopimus osoitteiden käytöstä Valtion lupa postitoiminnalle?	Sopimus postilinjalle Sopimus osoitteiden käytöstä Valtion lupa postitoiminnalle?	Lupa postilinjalle Valtion lupa postitoiminnalle?	Sopimusehtojen mukainen korjaus

Edellisten esimerkkien perusteella voimme lähteä rakentamaan työnjaon taulukkoa postin suhteen.

13608

13609

13610

POSTI (linja)	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Tie: osallisia lähes kaikki ihmiset ja yhteisöt Rautatie: Rautatie linjan käyttäjä(t) Sähköverkko: Siirtolinjan omistajat Tuotantolaitosten omistajat Tietoverkko: Tietoverkon käyttäjä(t) Laivat: Laivojen käyttäjä(t) Lentokoneet: Lentokoneiden käyttäjä(t) Muut: Riippuen tapauksesta Osoitteet	Tie: Käyttö lähes vapaata Rautatie: Sopimukset Sähköverkko: Siirtosopimukset Tuotantosopimukset Tietoverkko: Verkkosopimukset Laivat: Vuorosopimukset Lentokoneet: Vuorosopimukset Muut: Riippuen tapauksesta Osoitteet / Postilaatikat	Tie: Hyväksyttävä Rautatie: Hyväksyttävä Sähköverkko: Hyväksyttävä Tietoverkko: Hyväksyttävä Laivat: Hyväksyttävä Lentokoneet: Hyväksyttävä Muut: Riippuen tapauksesta hyväksyttävä Osoitteet	Tie: Odotettava / ohitus Rautatie: Odotettava Sähköverkko: Odotettava Tietoverkko: Odotettava Laivat: Odotettava/ohitus Lentokoneet: Odotettava/ohitus Muut: Riippuen tapauksesta odotettava/ohitus
Jäsenyys	Riippuen tapauksesta	Riippuen tapauksesta	Riippuen tapauksesta	Riippuen tapauksesta
Sopimus	Jokaisen kanssa erikseen	Jokaisen kanssa erikseen	Jokaisen kanssa erikseen	Jokaisen kanssa erikseen

Postilinjat perustuvat monen muun aikaisemman teknisen keksinnön päälle, ja näiden teknisten keksintöjen yhdistelmiin, on postitoiminta täten kiinni useamman teknisen keksinnön tekniikalle ja useamman teknisen keksinnön liitokselle. Johtuen omistuksista, jäsenyyksistä ja sopimuksista, ovat nämä tekniset keksinnöt ja keksinnöt liittävät linjat/kaistat vain osaksi postilinjan ratkaisun käyttäjän, ylläpitäjän ja korjaajan hallinnassa. Joissain tapauksessa postilinjan ratkaisussa voidaan vika mahdollisesti ohittaa. Tämän lisäksi ylläpidossa on vielä erilaisia vaihtoehtoja:

- oman tekniikan ylläpito itse
- oman tekniikan ylläpito ulkopuolisen kanssa
- oman tekniikan korjaaminen itse
- oman tekniikan korjaaminen ulkopuolisen kanssa.

Edellä olevan perusteella voi todeta, että postilinjan ratkaisun kehittäjä joutuu kehittämään hyvin hienostuneita ratkaisuja ratkaistessaan postilinjan ratkaisussa eri osapuolien välisen työnjaon, ja erityisesti sopimuksien kannalta tämä tarkoittaa kohtuullisen laajaa sopimusjoukkoa. Ongelmaksi työnjaon kehittämisessä tulee, että mikään kohta ei ole pysyvä, koska esimerkiksi tie(liikenne)-, rautatie(liikenne)-, sähkö(liikenne)-, tieto(liikenne)-, laiva(liikenne)- ja lento(liikenne)verkkojen tekniikka kehittyy jatkuvasti moneen eri suuntaan, mikä taas johtaa väistämättä uuden työnjaon kehittämiseen jatkuvasti. Lisäksi näissä verkoissa voi valita useita eri vaihtoehtoja, jolloin missään olosuhteissa ei voi pitää varmana, että valittu oma ratkaisu on kullakin hetkellä tehokkain.

Tämän perusteella herää kysymys, että mitkä ovat kokonaisuudesta ne osat, jotka postilinjan ratkaisun ylläpitäjä voi lähes varmasti pitää oman työnjakonsa alaisena. Lisäksi on pohdittava, että mikä olisi postilinjan ratkaisun kehittäjälle kolmannen osapuolen merkitys.

Lähttäminen / Keräys

Tässä kohtaa voi pohtia seuraavia työnjakoon liittyviä ongelmia:

- asiakas lähettää paperi-viestit ja paketti-viestit yhden osapuolen kautta
- asiakas voi lähettää paperi-viestit ja paketti-viestit useamman osapuolen kautta
- paperi-viestien ja paketti-viestien keräämisen hoitaa yksi osapuoli
- paperi-viestien ja paketti-viestien keräämisen hoitaa useampi osapuoli

Noin käytännössä tulee tilanne, jossa jollain paikkakunnalla, maakunnassa, jne. on yksi paikka, johon on kerättynä yhteen päivän aikana jätetyt paperi-viestit ja paketti-viestit, eli käytännössä yksi iso kasa monenlaista tavaraa yhdessä paikassa.

SIIRTO 1

Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:

- siirto (1) koottujen paperi-viestien ja paketti-viestien keräyspaikasta kuuluu yhdelle osapuolelle
- siirto (1) koottujen paperi-viestien ja paketti-viestien keräyspaikasta kuuluu useammalle osapuolelle

Noin käytännössä tulee tilanne, jossa jollain paikkakunnalla, maakunnassa, jne. on yksi iso kasa monenlaista tavaraa yhdessä paikassa, ja tämä kasa pitää jollain järjestyneellä tavalla siirtää lajittelua varten, ja lajittelu voi tietysti tapahtua useammassa paikassa.

Lajittelu

	13661
Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:	13662
– lajittelun tekee useampi osapuoli	13663
– lajittelun tekee vain yksi osapuoli	13664
	13665
Noin käytännössä tulee tilanne, jossa lajittelun alkuun tulee melkoinen kasa erilaista tavaraa jossain järjestyneessä muodossa, ja lajittelu pitää tehdä eteenpäin johonkin järjestäytyneeseen muotoon. Eli suomeksi sanoen monelta paikkakunnalta on tullut tavaraa lajitteluun, ja lajittelussa laitetaan tavaraa takaisin paikkakunnille järjestettynä.	13666
	13667
	13668
	13669
	13670
<u>SIIRTO 2</u>	13671
	13672
Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:	13673
– siirto (2) lajiteltujen paperi-viestien ja paketti-viestien lajittelusta jakelupaikoille kuuluu yhdelle osapuolelle	13674
	13675
– siirto (2) lajiteltujen paperi-viestien ja paketti-viestien lajittelusta jakelupaikoille kuuluu useammalle osapuolelle	13676
	13677
	13678
Noin käytännössä voi todeta, että lajittelun jälkeen on tuloksena järjestettyjä pinoja/kasoja (vast.) paikkakuntaa kohden, ja nämä pitää kuljettaa eteenpäin paikkakunnille hyvässä järjestyksessä. Noin käytännössä voi todeta, että ennen kuljetusta lajitellut pinot/kasat/vast. on oikeasti siirrettävä kuljetusvälineisiin, ja pelkkä lajittelu ei vielä riitä.	13679
	13680
	13681
	13682
	13683
<u>Kuljetus</u>	13684
	13685
Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:	13686
– kuljetuksen lajittelupaikoista paikkakunnille voi tehdä yksi osapuoli	13687
– kuljetuksen lajittelupaikoista paikkakunnille voi tehdä yksi tai useampi osapuoli.	13688
	13689
<u>SIIRTO 3</u>	13690
	13691
Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:	13692
– siirto (3) jakeluun paikkakunnalle saapuvista lajitelluista paperi-viestien ja paketti-viestien pinoista/kasoista/vast. tekee yksi osapuoli?	13693
	13694
– siirto (3) jakeluun paikkakunnalle saapuvista lajitelluista paperi-viestien ja paketti-viestien pinoista/kasoista/vast. tekee yksi tai useampi osapuoli?	13695
	13696
	13697
Noin käytännössä voi todeta, että lajittelun jälkeen on tuloksena järjestettyjä pinoja/kasoja/vast. yhtä paikkakuntaa kohden, ja nämä pitää kuljettaa eteenpäin paikkakunnille hyvässä järjestyksessä. Noin käytännössä voi todeta, että ennen kuljetusta lajitellut pinot/kasat/vast. on oikeasti siirrettävä kuljetusvälineisiin, ja pelkkä lajittelu ei vielä riitä.	13698
	13699
	13700
	13701
	13702
<u>Jakaminen</u>	13703
	13704
Jälleen herää useampi työnjakoon liittyvä ongelma:	13705
– jakelun paperi-viestien ja paketti-viestien paikkakunnilla voi tehdä yksi osapuoli	13706
– jakelun paperi-viestien ja paketti-viestien paikkakunnilla voi tehdä useampi osapuoli.	13707
	13708
Tarkasti ottaen jakamisen yksi osatekijä monesti on, että paikkakunnalle saapuneet lajitellut pinot/kasat/vast. pitää vielä lajitella paikkakunnan oman osoitejärjestelmän mukaisesti.	13709
	13710

Edellä on ollut postiin liittyvä taulukko, ja tämän taulukon solujen ongelmakohtien käsittely on laajempi kokonaisuus, mutta aina kannattaa yrittää. Jaamme nämä ongelmat tarkemmin kunkin taulukon solun mukaan.

Postilinjalles pääsy

Yleinen etu:

- 1) Postilinjan perustaminen pitää perustua hyväksytyyn lupaan!
- 2) Postilinjalles pääsyn ehtona pitää olla hakijan kyky hoitaa postilinjalles!
- 3) Postin kulkeminen asiakkailles (esim. kansalaiset, yritykset) pitää olla taattu
- 4) Postilinjan kustannus asiakkailles pitää olla mahdollisimman halpa!
- 5) Postin pitää kulkea erilaisissa olosuhteissa!

Oma etu:

- 1) Lupaehtojen pitää olla toteutettavissa!
- 2) Lupaehtojen käsittely pitää olla tasapuolista!
- 3) Poikkeusoloihin varautumisesta pitää maksaa kunnan hinta!
- 4) Postitoiminta on kallista, ja maksujen pitää kattaa toiminta!
- 5) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä!

Nyt tulee kuitenkin mielenkiintoinen yleisen edun aihe pohdittavaksi, sillä verrattuna sähkölinjoihin postilinjalles ovat erilaisia. Lähtökohtaisesti sähkölinjalles on vedetty, ja sähkölinjoilla on koko ajan liikenne käynnissä. Taas junalinjalles menevät vain tiettyjä linjoja pitkin, ja liikenne junalinjoilla vaihtelee, mutta junat kulkevat koko ajan, vaikka asiakasmäärä vaihtelee.

Eli postilinjalles on erilainen linjalles, koska linjan kuljetusmäärä vaihtelee päivittäin, mutta junalinjalles poiketen voi olla useampi postilinjalles vierekkäin. Taas sähkölinjoihin verrattuna liikennettä on joka päivä, mutta kunkin päivän liikenteen määrä vaihtelee päivittäin – joka päivä paperi-viestit ja paketti-viestit ovat erilaisia eri määrillä. Toisaalta useammalla rinnakkaisella postilinjalles voi taas liikenteen määrä vaihdella usealla eri tavalla.

Toisin sanoen voidaan todeta, että teknisesti ottaen rinnakkaisia postilinjalles voi olla useampi, jolloin postilinjojen määrälle on vähemmän (luonnon) tekniikan rajoituksia verrattuna teihin, rautateihin ja sähkölinjoihin. Tällöin voidaan todeta, että jokin muu kuin (luonnon) tekniikka voi määrätä postilinjoista: eli luonnollisesti tämän määrää yleisen edun ja oman edun yhdistelmät.

Tässä kohtaa on todettava, että tarkasti ottaen yleiselle edulle tulee erilaisia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto 1: On oltava yksi tehokas postilinjalles kaikkialla!

Vaihtoehto 2: Kilpailevat postilinjalles kannustavat tehokkuuteen!

Vaihtoehdossa 1 postilinjoja voi ajatella sähköverkon tavoin, jolloin on (luonnon) tekniikan rajoitusten tarkoituksenmukaista vetää vain yksi postin linjalles. Taas vaihtoehdossa 2 ajatellaan, että (luonnon) tekniikan rajoitusten mukaisesti postilinjalles ovat enemmänkin tien kaltaisia, jolloin samalle tielle mahtuu useampi kuljetus peräkkäin, ja vikatilanteessa on usein mahdollista ohittaa vikaantunut kohta, eli autot ohittavat tiellä vikaantuneen toisen auton monessa tapauksessa ilman (luonnon) tekniikan rajoituksia.

13711
13712
13713
13714
13715
13716
13717
13718
13719
13720
13721
13722
13723
13724
13725
13726
13727
13728
13729
13730
13731
13732
13733
13734
13735
13736
13737
13738
13739
13740
13741
13742
13743
13744
13745
13746
13747
13748
13749
13750
13751
13752
13753
13754
13755
13756
13757
13758
13759
13760

Kuten edellä näkyy, niin kummatkin vaihtoehdot on perusteltavissa sekä (luonnon) tekniikan rajoitusten mukaisesti että yleisen/oman edun yhdistelmillä. Tämä erityisyys onkin postilinjojen suurin käsitteellistämisen ongelma ja toisaalta erilaisten ratkaisujen mahdollisuuksia on hyvin paljon.

Tämän vuoksi joudumme tästä eteenpäin käsittelemään sekä vaihtoehdon 1 että vaihtoehdon 2 mukaisia yleisen/oman edun yhdistelmiä.

Postilaatikko harjoittelun vuoksi esimerkkinä

Nyt harjoituksen vuoksi pohtia seuraavaa vaihtoehtoa:

Vaihtoehto 1: Jokaisella asiakkaalla on vain yksi postilaatikko!

Vaihtoehto 2: Jokaisella asiakkaalla on erilainen postilaatikko jokaiselle postilinjalle erikseen.

Nyt voimme todeta, että käytännöllisistä syistä on monesti päädytty vaihtoehtoon 1, koska asiakkaan kannalta on hyvä, että on vain yksi paikka, josta voi hakea kaikkien postilinjojen toimittaman postin. Toisaalta sähköisestä viestinnästä voi todeta, että asiakkaalla voi olla monta sähköistä postilaatikkoa, eli sähköpostiosoitetta, eli (luonnon) tekniikka mahdollistaa sähköisessä viestinnässä täysin erilaisia ratkaisuja.

Yleistä etua voi jakaa tarkemmin seuraavasti osoitteiden kohdalla, ja käytämme lyhennelmää ”YE”, merkitsemään ”Yleistä Etua”.

Postilinjän käyttö

Osoite ensimmäisenä kunnan esimerkkinä

(YE) Vaihtoehto 1: On oltava vain yhdet osoitteet ja yksi osoitteiden luettelo!

(YE) Vaihtoehto 2: Kilpailevat postilinjat pitävät itse osoitteista huolta!

Ja yhdistelmä (YE) vaihtoehdoista 1 ja 2: Osoitteiden luettelon sisällön pitää olla oikein kaikissa olosuhteissa (myös poikkeusolot).

Nyt voimme palauttaa tästä mieleen asiakkaiden yleisen edun (YE) osoitteiden ilmoittamisen suhteen, josta voimme tehdä seuraavat vaihtoehdot.

(YE) Vaihtoehto 1: Asiakkaiden pitää ilmoittaa uusi ja vaihtunut osoite vain kerran!

(YE) Vaihtoehto 2: Asiakkaiden pitää ilmoittaa uusi ja vaihtunut osoite kullekin postilinjalle erikseen!

Tämän jälkeen voimme pohtia vaihtoehtoja oman edun kannalta.

1) Asiakkaiden kannattaa ilmoittaa omat osoitteensa oikein!

2) Virheelliset osoitteet vaikeuttavat postilinjän toimintaa!

3) Asiakkaille pitää olla kannuste ilmoittaa osoitteensa oikein!

4) Virheellisten osoitteiden vuoksi aiheutuu paljon kallista lisätyötä!

13761
13762
13763
13764
13765
13766
13767
13768
13769
13770
13771
13772
13773
13774
13775
13776
13777
13778
13779
13780
13781
13782
13783
13784
13785
13786
13787
13788
13789
13790
13791
13792
13793
13794
13795
13796
13797
13798
13799
13800
13801
13802
13803
13804
13805
13806
13807
13808
13809

Kuten näkyy, niin tässä tapauksessa postilinjan ratkaisuisissa kukin postilinjan ratkaisun kehittäjä on täysin asiakkaiden armoilla, koska ilman asiakkaiden omaa toimintaa osoitteiden ilmoittamisen suhteen mikään postilinja ei voi toimia, jos asiakkaiden osoitteet ovat väärin. Ja riippumatta ratkaisusta, yksi kaikenkattava postilinja tai useampi rinnakkainen postilinja, virheellisistä osoitteista aiheutuu paljon erilaista harmia.

Postilinjan käyttö / Keräys

Tämän jälkeen voimme pohtia jälleen yleistä etu postin keräyksen kannalta.

(YE) Vaihtoehto 1: On oltava vain yksi keräyspaikka kaikelle asiakkaiden jättämälle paperi- viesteille ja paketti- viesteille!

(YE) Vaihtoehto 2: Kilpailevat postilinjat pitävät kukin yllä omaa paperi- viestien ja paketti- viestien keräyspaikkaa!

Postilinjan käyttö / Keräys

Tämän jälkeen voimme pohtia jälleen yleistä etu postin keräyksen kannalta.

(YE) Vaihtoehto 1: On oltava vain yksi keräyspaikka kaikelle asiakkaiden jättämälle paperi- viesteille ja paketti- viesteille!

(YE) Vaihtoehto 2: Kilpailevat postilinjat pitävät kukin yllä omaa paperi- viestien ja paketti- viestien keräyspaikkaa!

Ja yhdistelmä (YE) vaihtoehtoista 1 ja 2: Paperi- viestien ja paketti- viestien keräyspaikkojen pitää olla mahdollisimman lähellä asiakkaita!

Tämän jälkeen voimme pohtia asioita oman edun kannalta.

- 1) Keräyspaikkojen ylläpitäminen on kallista toimintaa!
- 2) Keräyspaikkojen tiheys määrää postilinjan toiminnan kannattavuutta!
- 3) Keräyspaikkojen ylläpidosta pitää maksaa kunnon hinta!
- 4) Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä!

Postilinja käyttö / Siirto 1

Tämän jälkeen voimme pohtia jälleen yleistä etua siirron 1 kannalta.

(YE) Vaihtoehto 1: Vain yksi keräyspaikkojen verkko ja yksi siirto(linja 1)!

(YE) Vaihtoehto 2: Kilpaileva keräyspaikkojen verkko ja useampi siirto(linja 1)!

Yhdistelmä (YE) vaihtoehtoista 1 ja 2: Paperi- viestien ja paketti- viestien siirto (1) keräyspaikoista lajitteluun pitää olla mahdollisimman halpaa ja tehokasta!

Yhdistelmä (YE) vaihtoehtoista 1 ja 2: Paperi- viestien ja paketti- viestien siirto (1) keräyspaikoista lajitteluun pitää onnistua kaikissa olosuhteissa!

Tämän jälkeen voimme pohtia asioita oman edun kannalta.

- 1) Siirtolinjat (1) keräyspaikoilta kohti lajittelua ovat kalliita ylläpidettäviä!
- 2) Paperi- viestien ja paketti- viestien määrä vaihtelee keräyspaikasta toiseen!

3)	Kaikki keräyspaikat on kierrettävä huolimatta paperi-viestien ja paketti-viestien määrästä!	13860 13861
4)	Siirrosta (1) keräyksestä kohti lajittelua on maksettava kunnan hinta!	13862
5)	Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä!	13863 13864

Postilinjan käyttö / Lajittelu

Tämän jälkeen voimme pohtia jälleen yleistä etu lajittelun kannalta.

(YE) Vaihtoehto 1: Vain yksi lajittelupaikka ja yhdet lajittelijat!	13865 13866
(YE) Vaihtoehto 2: Kilpailevat lajittelupaikat ja useita eri lajittelijoita!	13867 13868

Yhdistelmä (YE) vaihtoehtoista 1 ja 2: Paperi-viestien ja paketti-viestien lajittelu pitää olla mahdollisimman halpaa ja tehokasta!

Yhdistelmä (YE) vaihtoehtoista 1 ja 2: Paperi-viestien ja paketti-viestien lajittelun pitää onnistua kaikissa olosuhteissa!

Taas toisaalta postilinjan tekninen luonne antaa mahdollisuuden seuraavan vaihtoehtoon, koska keräyspaikoilta voidaan siirtää lajitteluun useamman linjan paperi-viestejä ja paketti-viestejä.

(YE) Vaihtoehto 1: Lajittelupaikkoja pitää olla vain tarpeellinen määrä!	13872 13873
(YE) Vaihtoehto 2: Lajittelupaikkoja pitää voida kilpailuttaa keskenään!	13874 13875

Tämän jälkeen voimme pohtia asioita oman edun kannalta.

1)	Lajittelupaikan käyttö, ylläpito ja korjaaminen on kallista!	13876 13877
2)	Lajittelupaikan kannattavuus riippuu lajiteltavien ja laskutettujen paperi- viestien ja paketti-viestien määrästä.	13878 13879
3)	Lajittelupaikan käytöstä, ylläpidosta ja korjaamisesta on maksettava kunnan hinta!	13880 13881
4)	Hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä!	13882 13883

Postilinjan käyttö / Vastaanottaminen

Edellä olemme osoittaneet, että paperi-viestin ja paketti-viestin jättäminen kuljetettavaksi ja lopulta vastaanotetuksi paperi-viestiksi ja paketti-viestiksi on hyvin laajan toiminnan yhteen sovitettu yksi linja tai sitten useamman rinnakkaisen linjan verkko. Tavallinen kansalainen harvoin tulee ajatelleeksi, että mikä on tarvittavan työn määrä postin suhteen, koska hänellä on varmasti aivan paljon muuta omaa pohdittavaa omassa elämässään.

Edellä olevan perusteella voi todeta, että pysyvin tekijä postilinjoissa on osoite ja postilaatikko, koska lähes kaikki muu toiminta ennen postilaatikkoa ja postilaatikon osoitetta voidaan järjestää hyvin monella erilaisella tavalla. Jälleen kerran voimme osoittaa, että valtio on toinen pysyvä tekijä postitoiminnassa, koska tarkasti ottaen postilinjoilla toimivat yritykset voivat vaihtua, kuntia voidaan yhdistää, kansalaiset muuttavat vapaasti osoitteesta toiseen ja kaikki muutkin yhteisöt voivat vaihtaa sijaintipaikkaansa/osoitettaan. Toisaalta voi todeta, että valtio voi olla jakaantunut useisiin virastoihin, ja virastojen ohessa on luonnollisesti vielä ministeriöt, valtioneuvosto ja Eduskunta. Ja edelleen voidaan todeta, että valtio voi järjestää oman toimintansa juuri niin kuin valtio itse parhaakseen näkee.

218.20. Yhteenvedoa: tie, rautatie, sähkö, posti

13910

13911

Edellä olemme siis käyneet läpi neljän eri toiminnan (tie, rautatie, sähkö, posti) toimintaa perustaen esityksen kansantajuisiin esimerkkeihin kunkin tekniikan luonteesta, ja tämän jälkeen olemme pohtineet ihmistoiminnan järjestämistä kunkin tekniikan rajoitusten mukaisesti ja ihmistoiminnan järjestämisen mahdollisuuksia huomioiden kilpailun tehokkuus ja poikkeusoloihin varautumista esimerkkinä yleisestä edusta.

13912

13913

13914

13915

13916

13917

Toisaalta voimme huomioida, että riippuen eri tekniikasta voimme todeta, että ihmistoiminnan järjestämisen vapaus on hyvinkin laaja. Tämän perusteella voimme tehdä seuraavat yhteenvedot kustakin tekniikasta ja ihmistoiminnan luonteesta kunkin tekniikan päällä.

13918

13919

13920

13921

Toisaalta osoitimme yleistä ja omaa etua erityisesti seuraavista näkökulmista

13922

– kaupallisten yritysten välistä kilpailua pitää edistää

13923

– varautuminen poikkeusoloihin on erittäin tärkeä asia.

13924

13925

Yleisen edun suhteen osoitimme monia eri vaatimuksia, ja kilpailuun osallistuvien yritysten oma etu vaati monesti 1) tasapuolisuutta kilpailuun, 2) huomioimista monia eri tekijöitä hinnan ohella, 3) kunnan korvausta kalliista toiminnasta ja 4) kilpailun perustumista muuhunkin kuin hintaan.

13926

13927

13928

13929

Tekniikka	Pysyvät tekijät	Työnjako
Tie	valtio tien pohja	pääsyssä ja käytössä ääretön määrä toimijoita ylläpidossa paljon työnjakoa vikaantumisessa paljon työnjakoa
Rautatie	valtio rautatien pohja	1 junaliikenteen ohjaaja pääsy valtion luvalla käytössä sopimuksen mukaan paljon työnjakoa ylläpidossa sopimuksen mukaan paljon työnjakoa vikaantumisessa sopimuksen mukaan paljon työnjakoa
Sähkö	valtio sähkölinjan pohja	1 sähköverkon ohjaaja (monesti) pääsy ja käyttö valtion luvalla siirtolinjojen omistajien määrä sovittavissa tuotantolaitosten omistajien määrä sovittavissa ylläpidossa ja vikaantumisessa paljon työnjakoa
Posti	valtio osoite, postilaatikko	pääsyssä, käytössä ja ylläpidossa paljon osapuolia moni asia sovittavissa, eli työnjaon järjestämisen vapaus käyttää eri tekniikoita, ja riippuvuus näiden työnjaosta

13930

218.21. VESI ja VIEMÄRI: yleinen etu, oma etu ja työnjako

13931

13932

Tämä luku on uusi luku verrattuna (Rannila 2014a) LIITE 1 -teokseen.

13933

13934

Tähän kohtaan voimme laittaa kertauksen vuoksi kuvan liittyen vesi- ja viemäriinjoihin.

13935

Käytännössä maailmalle ei ole rakennettu rinnakkaisia vesi- ja viemäriinjoja, eli vesi- ja

13936

viemäriinjoja vedetään maastoon vain yhden kerran. Käytännössä vesi- ja viemäriinjoja vikaantuu

13937

yleensä 100 %, jolloin joku osa linjastosta on poissa käytöstä.

13938

13939

13940

13941

13942

13943

13944

Edellisten esimerkkien perusteella voimme tehdä vesi- ja viemäriinjojen suhteen seuraavan taulukon.

VESI VIEMÄRI	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]
Jäsenyys	Ei yleensä (poikkeuksia on)	Ei yleensä (poikkeuksia on)	Ei yleensä (poikkeuksia on)	<u>Tilannekohtainen</u> Poliisi Pelastustoimi
Sopimus	Veden siirto Jäteveden siirto	Veden siirto Jäteveden siirto	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan omistaja Vesilaitoksen omistaja Viemärlaitoksen omistaja [Ulkopuolinen]

13945

13946

13947

13948

13949

13950

13951

13952

13953

13954

13955

13956

13957

13958

13959

13960

13961

13962

13963

Tässä kohtaa voi todeta, että yleensä vesilaitoksen ja viemärlaitoksen omistaa sama omistaja.

Tässäkin kohtaa voi todeta, että perusasiakas ei yleensä omista erilaisten vesi- viemäriinjojen osia, jolloin perusasiakkaat saavat sopimuksien perusteella veden tuonnin oman järjestelmän sisään ja jätevesien siirron omasta järjestelmästä ulos.

Vesi- viemäriinjojen osalta voi todeta, että linjassa yleensä liikkuu koko ajan jotain eteenpäin ja takaisinpäin.

Tarvitaanko vesi- viemäriinjojen osalta erityinen kolmas luotettava osapuoli hallinnoimaan vesi- viemäriinjojen toimintaa? Lyhyesti todeten vesi- viemäriinjat eivät ole koko Suomen kattavia, jo ne ovat paikallisia linjoja. Tällöin ei tarvita koko Suomen kattavaa kolmatta osapuolta ohjaamaan vesi- viemäriinjoja valtakunnallisella tasolla, vrt. sähkö, juna. Eli ohjaus erilaisilla vesi- viemäriinjoilla voidaan hoitaa paikallisesti.

Tämän jälkeen voisi pohtia yleistä etua ja omaa etua vesi- viemäriinjojen osalta.

VESI VIEMÄRI	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Teknisesti vain yksi siirtolinja	Teknisesti vain yksi siirtolinja	Teknisesti vain yksi siirtolinja. Vesilaitoksen omistaja Jätevesilaitoksen omistaja (Yleensä sama omistaja kummallakin) Oma ylläpito ja/tai ulkopuolinen apu	Teknisesti vain yksi siirtolinja. Oma korjaus ja/tai ulkopuolinen apu
Jäsenyys	1 valtio valtion valvonta	1 valtio valtion valvonta	Ei yleensä (poikkeuksia on) Ylläpitotilanteessa jonkin siirtolinjan asiakkaat ovat jäseninä ylläpidossa	1 Poliisi, aluejako 1 Pelastustoimi, jaettu eri alueisiin Korjaustilanteessa jonkin siirtolinjan asiakkaat ovat jäseninä korjauksessa
Sopimus	Sopimus vesilaitoksen kanssa Sopimus jätevesilaitoksen kanssa (Yleensä sama omistaja kummallakin)	Sopimusten tekijöiden määrä ei rajattu 1 valtio valtion valvonta	Teknisesti vain yksi siirtolinja. Oma ylläpito ja/tai ulkopuolinen apu	Teknisesti vain yksi siirtolinja. Oma ylläpito ja/tai ulkopuolinen apu

Vesi- ja viemäriinjoille pääsy

Yleinen etu:

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen käyttö mahdollisimman halpana kaikille halukkaille!
- 2) Vesi- viemäriinjoista on oltava mahdollisimman haittaa kenellekään!

Oma etu:

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen ylläpito ja korjaus vaatii oman osansa!

Vesi- viemäriinjojen käyttö

Yleinen etu:

13964
13965
13966
13967
13968
13969
13970
13971
13972
13973
13974
13975
13976

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen käyttömaksujen oltava kohtuullisia! 13977
 2) Vesi- viemäriinjojen pitää toimia koko ajan! 13978
 13979

Oma etu: 13980

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen käyttömaksujen pitää kattaa käyttökustannukset! 13981
 13982

Sähköinjojen ylläpito: 13983Yleinen Etu: 13985

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen käyttökatkoja pitää olla mahdollisimman vähän! 13986
 13987

Oma etu: 13988

- 1) Vesi- ja viemäriinjojen käyttömaksujen pitää kattaa ylläpidon kustannukset! 13989
 13990

218.22. TV- ja radioverkko: yleinen etu, oma etu ja työnjako 13991

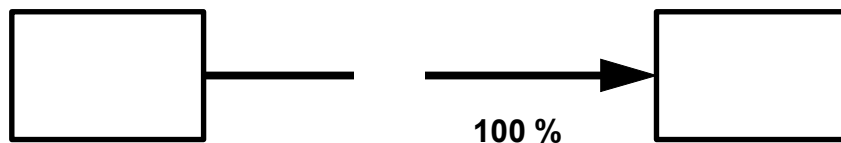
Tämä luku on uusi luku verrattuna (Rannila 2014a) LIITE 1 -teokseen. 13992

Edellisten esimerkkien perusteella voimme tehdä TV- ja radioverkon suhteen seuraavan taulukon. 13993
 13994

TV RADIO	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Siirtolinjan (mastot) omistaja	Siirtolinjan (mastot) omistaja	Siirtolinjan (mastot) omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan (mastot) omistaja [Ulkopuolinen]
Jäsenyys	Ei yleensä	Ei yleensä	Ei yleensä (poikkeuksia on)	<u>Tilannekohtainen</u> Poliisi Pelastustoimi
Sopimus	TV- ja radioverkkoon signaalia lähettävät yhteisöt Joissain tapauksissa signaalia lähettävän yhteisön ja loppukäyttäjän sopimus (salauksen purku)	TV- ja radioverkkoon signaalia lähettävät yhteisöt Joissain tapauksissa signaalia lähettävän yhteisön ja loppukäyttäjän sopimus (salauksen purku)	Siirtolinjan (mastot) omistaja [Ulkopuolinen]	Siirtolinjan (mastot) omistaja [Ulkopuolinen]

Tähän kohtaan voimme laittaa kertauksen vuoksi kuvan liittyen TV- ja radioverkkoon. Käytännössä maailmalle ei ole rakennettu rinnakkaisia TV- ja radioverkkoja, eli TV- ja radioverkko perustetaan maastoon vain yhden kerran. Käytännössä TV- ja radioverkko vikaantuu yleensä 100 %, jolloin joku osa linjastosta on poissa käytöstä. 13997
 13998
 13999
 14000
 14001
 14002

LINJA - yksi suunta - vikaantuminen

Yleisesti ottaen voi todeta, että lopullisina asiakkaina TV- ja radioverkon suhteen ovat TV- ja radiolaitteita käyttävät henkilöt. Monessa TV- ja radioverkon käytön osalta ei tarvitse sopimuksia, jolloin signaalin vastaanotto on vapaassa käytössä. Toisaalta tiedämme hyvin erilaisten kaupallisten yhteisöjen mahdollisuudet käyttää salattuja signaaleja, jolloin vastaanottavassa laitteessa on jokin ratkaisu purkamaan salaus jonkin signaalin suhteen.

Jälleen kerran voi todeta jonkin linjan erikoisuudet. TV- ja radioverkon tapauksessa on koko ajan liikennettä yhteen suuntaan signaalin välityksen vuoksi.

TV- ja radioverkon tapauksessa on oleellista pohtia jotain kolmatta osapuolta johtuen TV- ja radioverkon erikoisuuksista. Tässä kohtaa täytyy todeta, että välitetty signaali on rajattu eri tavoin, koska erilaiset taajuudet ovat erittäin rajaava tekijä signaalin välityksessä. Tässä kohtaa herää seuraavat kysymykset:

- kuka määrää erilaisten taajuuksien käytöstä?
- kuka valitsee ne yhteisöt, joiden tekemä lähetys tulee osaksi välitettyä signaalia?

Tässä kohtaa herää kysymys kolmannelta osapuolelta määrittelemään erilaisten taajuuksien käytöstä ja erilaisten yhteisöjen valitsemista lähettämään omaa lähetystä eri taajuuksille. Miten tällainen toiminta pitäisi järjestää: voittoa tavoittelemattomana toimintana vai voittoa tavoittelevana toimintana? Hyvä kysymys!

Tässä kohtaa voi tehdä vertailun sähköverkkoon, jolloin sähkön tuotantolaitokset ja sähkön siirtoverkot saattoi omistaa erilaiset omistajat. TV- ja radioverkon tapauksessa voi todeta mahdollisuudet useammalle yhteisölle, jotka tuottavat jotain lähetystä osaksi välitettävää signaalia. Vastaavasti voi todeta, että riippumatta lähetyksen tekevästä yhteisöstä voi TV- ja radioverkon tapauksessa (useimmiten mastot) siirrosta huolehtia eri yhteisö.

TV- ja radioverkkoon (linja) pääsy

Yleinen Etu / loppukäyttäjät

- 1) TV- ja radioverkon välittämään signaaliin pitää olla pääsy kaikille kiinnostuneille henkilöille!

Oma Etu / Siirron omistajat:

- 1) TV- ja radioverkon ylläpito maksaa jotain!
- 2) TV- ja radioverkon ylläpidosta pitää maksaa kunnan hinta!

Oma Etu / Lähetyksen tekijät

- 1) Pääsy lähettäjäksi pitäisi olla tasapuolista!

TV- ja radioverkon (linja) käyttö

Yleinen Etu / loppukäyttäjät

- 1) TV- ja radioverkon pitäisi toimia hyvin koko ajan!

Oma Etu / Siirron omistajat:

- 1) TV- ja radioverkon käyttö maksaa jotain!
2) TV- ja radioverkon ylläpidosta pitää maksaa kunnan hinta!

Oma Etu / Lähetyksen tekijät

- 1) Lähetyksen tekijöiden kohtelu pitäisi olla tasapuolista!

TV- ja radioverkon (linja) ylläpito ja vikaantuminenYleinen Etu / loppukäyttäjät

- 1) TV- ja radioverkon pitäisi toimia hyvin koko ajan!
2) TV- ja radioverkon vikoja pitäisi olla mahdollisimman vähän!

Oma Etu:

- 1) Vikojen ennakointi on joskus vaikeaa!
2) Poikkeusoloissa tulee isoja ongelmia!
3) Vikojen korjaaminen maksaa jotain!
4) Poikkeusoloihin varautumisesta pitää maksaa kunnan hinta!

Edellisten esimerkkien perusteella voimme lähteä rakentamaan työnjaon taulukkoa.

TV RADIO	Pääsy	Käyttö	Ylläpito	Vikaantuminen
Omistus	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi Teknisesti vain yksi siirtolinja	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi Teknisesti vain yksi siirtolinja	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi Oma työ tai ulkopuolinen apu	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi Oma työ tai ulkopuolinen apu
Jäsenyys	Ei yleensä	Ei yleensä	Ei yleensä	Ei yleensä
Sopimus	Linjalle mahtuu vain tietty määrä lähetystä Sopimus (tms.) lähetettävien yhteisöjen määrästä Jokin määräävä kolmas osapuoli?	Linjalle mahtuu vain tietty määrä lähetystä Sopimus (tms.) lähetettävien yhteisöjen määrästä Jokin määräävä kolmas osapuoli?	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi, voi sopia ulkopuolisesta avusta.	Siirtolinjan omistajia yleensä yksi, voi sopia ulkopuolisesta avusta.

Mikä yhteisö olisi tällainen määräävä osapuoli päättämään TV- ja radioverkon pääsyä ja käyttöä? Hoitaisiko tämän valtio, valtion virasto vai yksityinen yhteisö? Tämän jälkeen tulee vastaan erilaiset kilpailutuksen mahdollisuudet, jolloin erilaisia lähettäjiä voisi kilpailuttaa eri tavoin. Mutta kuka hoitaisi tällaisen kilpailutuksen? Aiemmin junaliikenteen yhteydessä oli pohdintaa junaliikenteen ohjaajista, jolloin junaliikenteen ohjaaja voisi hoitaa erilaisten yritysten aikataulussa pysymistä.

TV- ja radioverkon yhteydessä ohjaava kolmas osapuoli ei hoitaisi TV- ja radioverkon liikennettä, koska lähettäjien määrä ja laatu voidaan määrittellä sovitulla aikavälillä. Tässä pitäisi ajatella tällaisen TV- ja radioverkon ohjaajan (kolmas osapuoli) voitontavoittelua. Jos TV- ja radioverkon ohjaaja olisi yksityinen yritys, niin kilpailutus menisi yritysten välisenä kaupankäyntinä. Jos TV- ja radioverkon omistajana olisi yleishyödyllinen yhteisö, niin TV- ja radioverkon kilpailutus perustuisi muuhun kuin pelkkään voitontavoitteluun. Yksi esimerkki voisi olla lähetyksen määrän ja laadun sääntely eri tavoin. Vai onko TV- ja radioverkkoon jotain lähetystä lähettävälle yhteisöille annettava täydet toimintavapaudet? Hyviä kysymyksiä kaikki!

Summaten voi todeta TV- ja radioverkon olevan oma erityinen linjan ratkaisu, jolloin ohjaaja (kolmas osapuoli) voi antaa erilaisia määräyksiä verrattuna aikaisempiin toimintoihin.

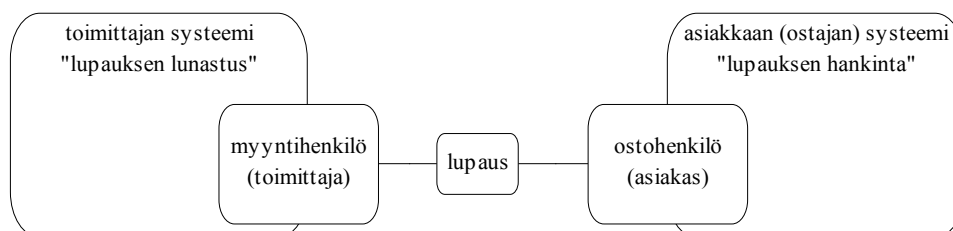
Vesi, viemäri sekä TV- ja radioverkko ovat omalla tavallaan erilaisia linjoja. Edellä olen yrittänyt kuvata niiden erityispiirteitä. Mitä pitäisi pitää kansallisena ja mikä pitäisi kilpailuttaa? Edellä olen yrittänyt esittää erilaisia linjoja erityisesti yksityistämisen kannalta.

218.23. Sopimuksen luonteesta

Kuten edeltä näkyy, niin moni asia on sovittavissa hyvin monella tavalla – riippumatta pohjalla olevasta tekniikasta. Jäsenyys ja omistus toisaalta antoivat monessa kohdassa oikeutuksen tai velvollisuuden sopia erilaisista asioista. Tämän vuoksi joudumme hieman vielä aukaisemaan tarkemmin, että mikä on sopimus.

Voisimme lähteä kaikenlaisiin teoreettisiin pyöryksiin, mutta tässä vaiheessa jätämme ne vähemmälle. Tarkasti ottaen sopimusta voi pitää lupauksena jonkin asian hoitamisesta jollain tietyllä tavalla – ja yleisesti ottaen sopimuksissa on sopimusvapaus ja sopimuksen muoto on vapaa. Tietysti on koko joukko sopimuksia, joissa on määrätty muoto lain mukaan ja sopimus pitää tehdä tietyssä järjestyksessä. Mutta lyhyesti sanoen sopimus on kahden henkilön välillä tehty sopimus, ja sillä hyvä.

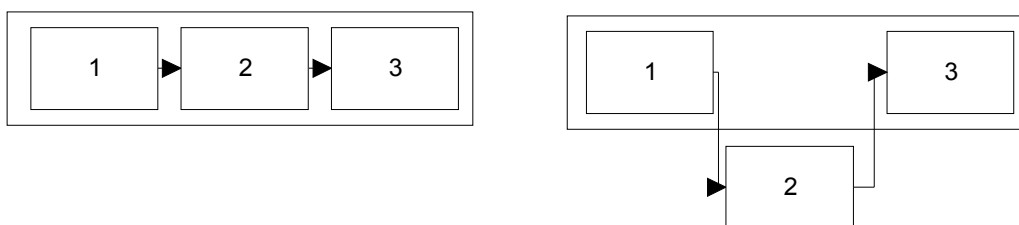
On kuitenkin niin, että kilpailutuksen yhteydessä on mahdollista kysyä tarjouksia useammalta osapuolelta, ja edellä mainitulla tavalla tarjouspyyntöihin vastaaminen on joillekin aikaisemmin mainituille yrityksille uusi ja välttämätön toiminto markkinoilla pysymiseksi. Tarkasti ottaen voidaan todeta, että kilpailuttaja monesti käy sopimusneuvotteluita kilpailutettavan myyntihenkilön kanssa. Kun kilpailutus on ohi, niin kilpailuttaja voi luottaa kilpailun voittaneen yrityksen toimintaan lupauksen mukaan, joka monessa tapauksessa on kirjallinen sopimus, mutta henkisesti ottaen kyseessä on kuitenkin lupaus. Tätä voimme selventää seuraavalla kuvalla.

Tähän kohtaa voimme laittaa kohtuullisen teoreettisen osuuden, ja tämän jälkeen voimme taas pohtia tarkemmin asiaa kilpailutuksen kannalta.

Tässä kohtaa voi pohtia, että mitä tarkasti ottaen tapahtuu. Davenport (2005) kuvaa varsin värikkäästi, kuinka liiketoimintaprosessit muuttuvat standardoituiksi hyödykkeiksi (commoditization) ja kuinka ne voidaan ulkoistaa (outsource). Johtopäätös tästä on, että standardoituja ja ulkoistettuja liiketoimintaprosesseja voidaan yrittää hallita tietojärjestelmien avulla. Davenportin (2005) ajatuksia voi pitää pölyttyneenä teoriana, mutta käytännössä ympäri maailman on juuri hänen esittämällään tavalla kuvattu erilaisia prosesseja, ja erilaiset yritykset ovat ulkoistaneet toimintojaan kilpailutuksen kautta. Davenportin (2005) mukaan liiketoimintaprosessit olisivat helposti siirrettävissä.

Näin voimme kuvata tilannetta, jossa kilpailuttaja siirtäisi oman prosessin ulkopuolelle toisen toimijan (monesti yritys) haltuun. Liiketoimintaprosesseja organisaation sisällä on monesti kuvattu laatikkoina ja nuolina, jolloin ulkoistettu liiketoimintaprosessi voidaan esittää vastaavalla tavalla. Kuvasta voimme todeta pohtivamme tilannetta, mitä liittyy yhden liiketoimintaprosessin (laatikko) siirtämiseen yhteisöstä toiseen.

Mutta mitä tarkasti ottaen tapahtuu, kun siirretään prosessi tai prosessin osia pois toisen toimijan hoidettavaksi? Tarkasti ottaen prosessin vastaanottanut yritys/tms. joutuu sovittamaan uudet prosessimallit omien aikaisempien prosessien sekaan. Davenportin (2005) esityksen perusteella liiketoimintaprosessien standardoiminen ja ulkoistaminen vastaisi konkreettisten esineiden tapaista vaihtoa. Tästä voimme esittää kysymyksen:

Mikä on konkreettinen kohde liiketoimintaprosessin ulkoistamisessa (kilpailutuksessa)?

Dietz and Habing (2004) toteavat, että liiketoimintaprosessista on monia erilaisia määritelmiä ja he ehdottavat yhtenäistä määritelmää. He määrittelevät liiketoimintaprosessin toisiaan seuraavina kokonaisuutena suoritusten (transaction) prosesseja, jotka tapahtuvat organisaatioiden sisällä ja välissä. Suoritusten prosessit tapahtuvat tuotanto- ja hallintatekojen (acts) muodostamien mallien (patterns) mukaan. Tuotannon teko on organisaation tarkoituksen toteuttamista ja hallinta on sitoumusten antamista ja toteuttamista. Teot eivät kuitenkaan tapahdu itsestään, joten tekojen suorittamiseen tarvitaan toimijat (actors). Toimijat ovat eri rooleissa ja heidän tekojen välissä on viestintää, jossa toimijat rakentavat omaa ohjelmaansa (agenda), jota he käyvät läpi omien toimintojensa kautta.

Huolimatta hyvästä ja erittäin laajasta katsauksesta (Dibbern ym. 2004) ulkoistamisen konkreettinen kohde jää hyvin vaikeasti määriteltäväksi. Mikä siis on liiketoimintaprosessin ulkoistamisen konkreettinen kohde?

Tämän perusteella voimme ottaa lähtökohdaksi erilaisten toimintojen seuraamisen vaiheittain toisiaan, jolloin voidaan puhua liiketoimintaprosessista, joissa käsittelyn kohde voi olla käsin kosketeltava (materiaalinen) tai käsin koskemattomissa (immateriaalinen). Kun liiketoimintaprosessi alkaa, niin käsittelyn kohde on tietyssä tilassa, ja liiketoimintaprosessin

jälkeen kohde on uudessa tilassa. Perusoletuksena ulkoistamisessa monesti on, että ulkoistetussa liiketoimintaprosessissa käsittelyn kohde siirtyy organisaatioiden välillä, ja ulkopuolisessa organisaatiossa käsittely eli liiketoimintaprosessin suorittaminen on tehokkaampaa kuin omassa organisaatiossa.	14164 14165 14166 14167 14168
Oleellista on havainto, että liiketoimintaprosessia ei voi kuvata vain laatikoina ja nuolina, koska toimijoiden välinen viestintä on otettava huomioon liiketoimintaprosesseissa. Dietzin (1999) huomioimalla tavalla voimme todeta, että viestinnällinen toiminta (communicative action) on ajatusten vaihtamista toimijoiden välillä, jolloin toimijat tuottavat informaatiota. Informaatio voidaan jakaa kolmelle tasolle: forma, in-forma, per-forma. Alimmalla tasolla (forma) informaatio liikkuu jotain fyysistä välinettä pitkin, esim. ääniaallot. Seuraavalla tasolla (in-forma) on informaation käsittely säännöt, eli ns. semantiikka. Lopuksi seuraa toiminnan taso (per-forma), jolloin informaatio aiheuttaa jotain toimintaa toimijoissa.	14169 14170 14171 14172 14173 14174 14175 14176 14177
Toimijoiden yhteisymmärryksen saamiseen omista ohjelmistaan (agenda) merkittävään asemaan nousevat normit, koska viestinnässä toimijoiden erilaiset normit kohtaavat. Normeja voidaan esittää erilaisten merkkien avulla, esim. asiakirjat, suullinen viestintä tai käytös, jolloin niitä yritetään säilyttää, levittää tai seurata (Stamper ym. 2000). Salterin (2003) esityksen perusteella voimme todeta normien vaikuttavan koko ajan toimijoiden saamaan informaation käsittelyyn ja varsinaiseen toimintaan. Normin käsite on valitettavasti ollut vaikeasti määriteltävä (esim. von Wright 1963). Salterin (2003) esimerkin perusteella kuitenkin voimme esittää seuraavan yksinkertaistuksen: jos ehto voimassa niin toimija tekee jonkin toiminnan.	14178 14179 14180 14181 14182 14183 14184 14185
Kun nämä ehdot ovat jokaisen toimijan sisäisessä maailmassa, niin niitä on hyvin vaikea ulkopuolelta ymmärtää, mutta tällöin on ymmärrettävää toiminta informaation perusteella. Toisaalta toimimattomuudenkin voi ymmärtää seurauksena saadusta informaatiosta.	14186 14187 14188 14189
Aloitimme Davenportin (2005) kuvauksesta, kuinka liiketoimintaprosessit muuttuvat hyödykkeiksi. Tehdyn katsauksen perusteella voi todeta, että liiketoimintaprosesseissa syntyy hyödykkeitä, mutta itse liiketoimintaprosessien muuttaminen hyödykkeiksi on paljon hankalampaa jo pelkän käsitteellis-teoreettisen katsauksen perusteella.	14190 14191 14192 14193 14194
Johtopäätöksenä voimme tehdä, että Davenportin (2005) esittämässä ajatuksessa on voinut mennä osittain päällekkäin tai sekaisin liiketoimintaprosessi ja liiketoimintaprosessin lopputulos. Kun Turner ja Makhija (2006) ovat esittäneet varsin seikkaperäisen katsauksen prosessin ja lopputuloksen eroihin, niin tällaiselta johtopäätökseltä ei voi välttyä.	14195 14196 14197 14198 14199
Edellä olevasta teoreettisesti katsauksesta voi vetää seuraavat johtopäätökset:	14200
– ulkoistamisen määritelmää on vaikea tehdä	14201 14202
– ulkoistamisen kohde on vaikea määritellä	14203
– ulkoistamisen järjestelmä on vaikea määritellä.	14204 14205
Luulisi tietysti vuoden 2013 tilanteessa, että olisi aivan selvää, että mitä on ulkoistaminen, kilpailutus, kilpailutuksen hallinta ja kilpailutuksen sopimusten hallinta. Edelleen voimme kuitenkin viitata aikaisemmin mainittuun Markkinaoikeuden toimintaan, jolloin voi todeta kilpailutuksen olevan hyvin vaikeaa ja epäonnistuneen kilpailutuksen aiheuttavan monesti oikeudenkäyntejä. Kun on kerran edellä mainituissa tieteellisissä artikkeleissa on pyritty erittäin tarkkaan täsmällisyyteen käsitteissä, niin lopputulos ei ole käytännön toimintaan siirrettävissä oleva täsmällinen kilpailutuksen ja/tai ulkoistuksen käsite.	14206 14207 14208 14209 14210 14211 14212 14213

Teknisesti ottaen pysyvät tekijät ovat melkoisen yksinkertaisen näköisiä, ja käytännössä luonnossa/maastossa liikkussa ei välttämättä tule ajatelleeksi, että millainen määrä toimintaa on tien pohjan, rautatien pohjan, sähkölinjan pohjan ja postilaatikoiden ympärillä. Edellä mainitun perusteella tämän asian tiedostamiseen tarvitaan yllättävän suuri määrä selitystä.

14214
14215
14216
14217

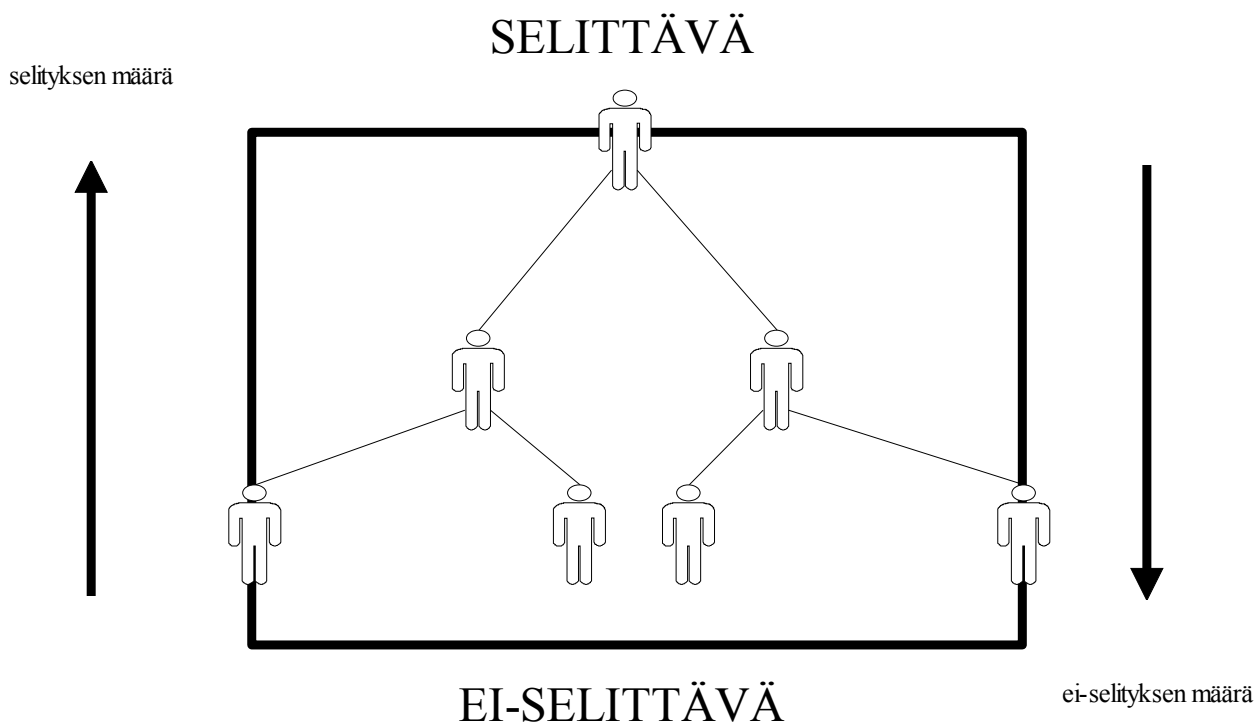
Kuten aikaisemmin on todettu (esim. Dietz 1999, Dietz ja Habing 2004), niin ihmiset voivat tehdä paljon erilaisia sitoumuksia ja/tai sopimuksia, ja näistä kaikista tuhansista päätöksistä tuskin voidaan tehdä virallisia ja allekirjoitettuja sopimuksia kolmena kappaleena, koska tällöin kaikki aika toiminnasta toimijoilla menisi pelkkiin sopimusneuvotteluihin.

14218
14219
14220
14221
14222

Johtuen sopimusten elinkaaren vaiheista ja kulloisenkin sopimuksen prosessien historiasta aiheutuu tuhansista päätöksistä ja tuhansista sopimuksista väistämättä monimutkainen verkosto. Tämä päätösten ja sopimusten verkko pitäisi pystyä jollain tavalla hallitsemaan, ja kilpailutuksen yhteydessä näitä sopimuksien verkkoja sovitellaan yhteen.

14223
14224
14225
14226
14227

14228

Nyt voimme lähteä käänteisesti purkamaan aikaisemman perusteella sopimusten ja päätösten määrää.

14229
14230
14231
14232
14233

Kuten on aikaisemmin todettu, niin tarvittava selitys toiminnan turvaamiseksi menee kahteen suuntaan, eli ylös ja alas. Ongelmana on, että yksinkertaisenkin toiminta vaatii paljon selitystä, jos toiminnan tasoja on paljon, ja toiminnan ylempien tasojen pitäisi jollain tavalla ymmärtää kokonaisuuden toiminta yhteistyössä alempien tasojen kanssa.

14234
14235
14236
14237
14238

Toisaalta olemme todenneet, että (luonnon) tekniikka on rajoitteena, jolloin ns. perustoiminta aivan alimmilla toiminnan tasoilla on hyvinkin tietoinen toiminnan (luonnon) tekniikan rajoitteista. Kun nyt olemme osoittaneet, niin tarpeeksi pitkälle vietyinä selitys voi irtaantua perustana olevan (luonnon) tekniikan rajoitteista, ja näin voi syntyä erilaisia epävastaavuuksia (luonnon) tekniikan rajoitteiden ja ylempään tason käsityksien kanssa.

14239
14240
14241
14242
14243

Edellä on todettu, että voidaan aina ihmisen mielikuvituksessa luoda järjestelmä, jossa aine, elämä, mieli ja kulttuuri ovat toisiinsa nähden hyvässä järjestyksessä. Kun kuitenkin palaamme takaisin näihin, niin todellisessa maailmassa aine, elämä, mieli ja kulttuuri ovat jatkuvassa muutoksessa, jolloin edellä mainittu sopimus voi muuttua ajassa ja tilassa. Näin sopimuksen kuviteltu järjestelmä kohtaa sopimuksesta oikeasti seuraavien oikeiden päätösten ja uusien sopimusten todellisen maailman, ja jälleen tulee esiin erilaisia epävastaavuuksia. Koska ihmisen mieli vaikuttaa toiminnan järjestymiseen ja järjestämiseen, niin totesimme toiminnan systeemien järjestyksen perustuvan johonkin ideologiaan, joka ei aina ole rationaalisesti määritelty. Tämän vuoksi esimerkiksi kilpailutilanteesta tehty sopimus yritetään ajaa sisään jonkin ihmisen toiminnan systeemin ajettavaksi, mutta tosiasiallisesti systeemin ideologia voi vastustaa tehtyä sopimusta, koska:

- sisään ajettava sopimus voi olla (luonnon) tekniikan rajoitusten vastaista
- sisään ajettava sopimus voi olla systeemin ideologian irrationaalisuuden tekijöiden vastaista.

Edelleen on ajateltava sopimusten määrää suhteessa systeemin ideologiaan, jolloin jokainen sopimus aiheuttaa hyvinkin laajan selittämisen tehtävän. Tämän vuoksi sopimus pitää esittää niin, että systeemin ideologia pystyy tämän selityksen hyväksyä ja lopulta ajaa sopimus oikeaksi käytännön toiminnaksi.

Edelleen voidaan todeta, että ihmisten yhteisöissä/toiminnassa on ylimmällä johdolla oma ideologiansa, jolloin ylin johto tekee vain sellaisia sopimuksia, jotka ovat heidän hyväksymänsä ideologian rajoissa ja ideologian mukaisia. Toisaalta olemme todenneet, että ihmisen toiminta on hierarkian mukaista, mutta hierarkiaan voi joku henkilö vähitellen kasvaa tai tulla hierarkiaan ulkopuolelta. Jälleen kerran voi todeta, että hierarkiaan ulkopuolelta tulevalla voi olla, ja monesti tosiasiallisesti onkin, erilainen ideologia kuin systeemin alkuperäisessä ideologiassa. Tämän vuoksi on edelleen mahdollista, että systeemin toimintaan ajettava sopimus yritetään ylimmän johdon ideologian vastaisesti ajaa systeemin ideologian vastaisesti, ja tällöin rationaalisuusolettaman vastaisesti tulee esiin erilaisia irrationaalisia tekijöitä sopimuksen käytännön toteuttamisen esteeksi.

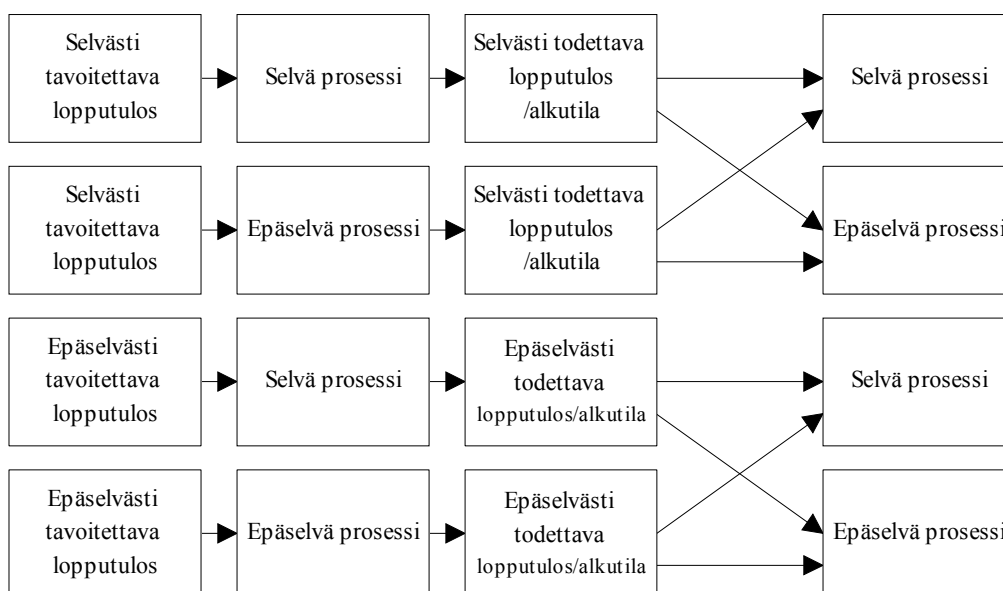
Voimme todeta, että systeemin toiminnaksi ajettava sopimus voi tarkoittaa jonkin toiminnan perustamista kokonaan aivan alusta tai jonkin toiminnan siirtämistä ulkopuolelta osaksi aikaisempaa toimintaa. Edelleen voi todeta, että kummassakin tapauksessa sopimus tarkoittaa systeemin sisäisen tilan muutosta. On kuitenkin esitetty, että ihmiset pystyisivät yhdessä tilanteessa pitämään mielessään yllä esim. 150 (vrt. Dunbarin lukua) mielekästä ihmissuhdetta yhdellä ajan hetkellä. Kuitenkin sisään ajettava sopimus voi tarkoittaa, että systeemiin otetaan uusia henkilöitä tai vanhat vaihtuvat uusiin tehtäviin. Kuitenkin edellä mainittu mielekkäiden ihmissuhteiden luku, esim. 150, on yksi rajoite, jolloin riippuen tapauksesta voi uusi sisään ajettava sopimus tarkoittaa, että joillakin henkilöillä uudistettu toiminta menee tämän mielekkäiden ihmissuhteiden luvun yli, jolloin uudet vaikutussuhteet pitää selittää uudelleen, jolloin selityksen määrä kasvaa suhteessa ei-selityksen määrään.

Tässä kohtaa voimme todeta, että sisään ajettava sopimus tarkoittaa uusia prosesseja ja prosessien osia, jotka ovat selviä tai epäselviä, ja uusia prosesseja ja prosessien osia on vierekkäin, peräkkäin ja päällekkäin. Kun kuitenkin palaamme takaisin ihmisen systematisointikyvykkyyteen, niin uusi sopimus ja siitä seuraavat päätökset voidaan kuvata eri tavoilla. Käytännössä uuden sopimuksen ajaminen uusiksi käytännön prosesseiksi laittaa ihmiset uusien prosessien opettelun eteen ja osa ihmisistä pystyy oppimaan ja systematisoimaan prosessit hyvinkin nopeasti, kun taas joillekin systematisointi ja uuden toiminnan oppiminen voi viedä pitkänkin ajan.

Jälleen kerran voimme todeta rationaalisuusolettaman, koska ihmiset voivat esittää useita erilaisia rationaaliselta vaikuttavia selityksiä oman systematisointikyvykkyyden rajoituksista.

Edellä olevan perusteella voimme todeta, että yksinkertaiseltakin vaikuttava sopimus voi tarkoittaa pitkällä aikavälillä tuhansia tehtäviä päätöksiä. Lisäksi voimme todeta, että päätökset tehdään useammassa paikassa, useammalla tasolla ja useaan eri aikaan. Tämän perusteella voi todeta, sopimus heijastuu tehtyjen päätösten kautta hyvin moneen eri suuntaan, ja monessa tapauksessa kaikkia tehtäviä päätöksiä ei hyvällä tahdollakaan pysty etukäteen tietämään sopimuksen tekohetkellä.

Nyt on kuitenkin todettava, että aina on mahdollista jossain tilanteissa eri henkilön toteavan tehdyn sopimuksen lupauksen tulleen petetyksi. Nyt voidaan todeta, että jälleen kerran tulee vastaan ihmisten irrationaaliset piirteet: kosto, kunnia, rangaistukset, normit ja valta. Edelleen on todettu narsismi ilmiönä, jolloin henkilö voi kokea eri tavalla koston, kunnian, rangaistukset, normit ja vallan. Näin syntyy erilaisia ristiriitatilanteita irrationaalisuuden seurauksena, ja tietyissä tilanteissa osa ihmisistä voi olla valmis koviinkin toimenpiteisiin, kuten oikeudenkäyntiin. Tästä seuraa, että jokin lupauksen pettämisenä koettu tilanne voi aiheuttaa ristiriitoja useassa eri paikassa.

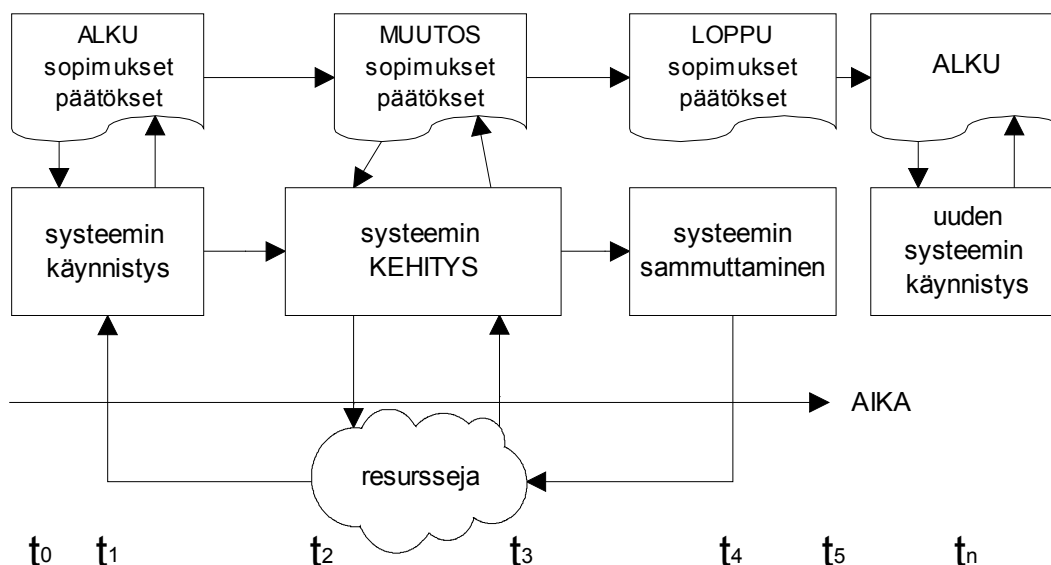

Voi vaikuttaa oudolta, että tehdyt sopimukset oikeasti hajoaisivat ja niistä tulisi ristiriitoja. Suomen esimerkkinä on Markkinaoikeus, johon voi tulla satoja riitatapauksia vuodessa. Näin voidaan todeta, että jokin yhteisö voi olla yhtäkkiä riitatapauksen yhteydessä hyvinkin sekaisin, koska jälleen kerran irrationaalisuus pääsee valloilleen, ja riippuen ihmisten sisäisen maailman tekijöistä voi yksi riitatapaus aiheuttaa yhteisön sisäisen järjestyksen hajoamista jollakin ajan hetkellä. Tästä seuraa luonnollisesti, että yhteisön sisäisen järjestyksen hajoamisen yhteydessä voi kyky vastata muihin voimassa oleviin sopimuksiin häiriintyä hyvinkin voimakkaasti riippuen jälleen kerran irrationaalisuuden kokemuksen ja mahdollisen irrationaalisen vasteen seurauksena.

218.24. Kilpailutus systeemin käynnistyksenä: alku, muutos ja loppu

Mistä kilpailutuksessa on loppujen lopuksi kysymys? Edellä olevan perusteella voi todeta, että kilpailutus on tarkasti ottaen jonkin toiminnan systeemin käynnistys uudessa tilanteessa. Kun kilpailutettu sopimus ajetaan systeemiin sisään uusia aineen, elämän, mielen ja kulttuuriin tekijöitä. Jälleen kerran riippuu ihmisten sisäisestä maailmasta, että kuinka vaikeaa systeemin käynnistys ja muutos on.

14326
14327
14328
14329
14330
14331

14332
14333
14334
14335
14336
14337
14338

Edellä olemme osoittaneet useita erilaisia ongelmia, jotka rationaalisuusolettaman mukaisesti oletetaan olevan helposti ratkaistavissa. Käytännössä minkä tahansa ihmisten toimintaan perustuva systeemin käynnistys on monen ongelman ratkaisua, ja ihmisten irrationaalisuus tulee vastaan systeemin käynnistyksessä.

218.25. Mahdollinen yleispalveluvelvoite eri tapauksissa

14339

Tämä on uusi luku, vrt. LIITE 1

14340

14341

14342

Aikaisemmissa teoksissa en ole paljoa pohtinut erilaisia yleispalvelun velvoitteita. Mikä voisi olla yleispalvelun hyvä määritelmä? Varmaankin voisi, että yleispalvelun tuottaminen voi olla toteuttavalle yhteisölle tappiollista, mutta tappiot voidaan kattaa esimerkiksi valtion budjettivaroista. Toinen ajatus voisi olla kohtuullisten hintojen takaaminen yleispalvelun käyttäjille, vaikka toiminta itsessään voi olla edelleenkin tappiollista tuottavalla yhteisölle.

14343

14344

14345

14346

14347

14348

Edellä olen todennut jotain ohjaavasta kolmannesta osapuolesta. Yksi yleispalvelun osapuoli voisi olla voittoa tuottamaton yhteisö, joka pyrkii valvomaan tasapuolisesti jotain (teknistä) toimintaa.

14349

14350

14351

Aikaisemmin on monet kerrat veivattu kaistojen ja linjojen ominaisuuksia eri yhteyksissä. Lyhyesti todeten jokainen kaista ja linja on aina erilainen luonteeltaan. Tämän vuoksi on pyrittävä miettimään yleispalveluvelvoitteita erilaisten kaistojen ja linjojen suhteen.

14352

14353

14354

14355

14356

14357

14358

	Yleispalveluvelvoite?
Posti	Yksi postilaitos hoitaa kaiken postiliikenteen?
Tiet	Tiettyjen julkisten teiden ylläpito
Sähkö	Yksi siirtoyhtiö?
Vesi, viemäri	Vesi- ja viemärimaksut kohtuullisina?
Rautatie	Junaliput suhteellisen halpoina?
TV- ja radioverkko	Osa lähetyksistä yleispalveluna?

14359

218.26. Onko oikea kilpailutus oikeasti mahdollista oikeassa maailmassa?

14360

14361

14362

Nyt edellä olevan perusteella voisi kriittinen lukija kysyä erilaisia kysymyksiä:

14363

- Onko kilpailutus oikeasti mahdollista oikeassa maailmassa?
- Kannattaako kilpailutus missään olosuhteissa?
- Onko mitään mieltä kilpailuttaa yrityksiä uudelleen ja uudelleen?

14364

14365

14366

14367

Näihin kysymyksiin ei ole yksiselitteisiä vastauksia, koska edellä käsitellyt esimerkit – tie, rautatie, sähkö ja posti – ovat perustuneet vain kahden yleisen esimerkkeihin: kilpailu ja poikkeusolot.

14368

14369

14370

Koska kilpailutus on vaikeaa jo Markkinaoikeuden päätöksien tilastojen perusteella, niin meidän on mietittävä uusia suosituksia kilpailutukseen edellisissä luvuissa käsiteltyjen ongelmien ratkaisuksi. Seuraavaksi käsiteltävät ehdotukset eivät ole varsinaisesti minkään lainsäädännön, oikeustapausten tai lakiasiantuntemuksen perustelua, joten niitä voi arvioida jälkikäteen myös lainsäädännön, oikeustapausten tai lakiasiantuntemuksen asiantuntijoiden toimesta.

14371

14372

14373

14374

14375

14376

Nyt voimme aloittaa erilaisten suositusten uuden listan.

14377

14378

1) Selvitä kilpailutettavaksi ajatellun toiminnan (luonnon) tekninen perusta erittäin perusteellisesti.

14379

14380

14381

Edellä olemme osoittaneet että (luonnon) tekniikka on perimmäinen rajoite kaikelle toiminnalle.

14382

Tietysti voi esittää vastaväitteenä, että eihän tämä voi olla mahdollista esimerkiksi palveluiden kilpailutuksessa, esim. hoivakoti tai vastaava. Tarkasti ottaen palveluissakin on monia kohtia, jotka ovat kuitenkin teknisiä, esimerkiksi hoivakodissa tai vastaavassa tulee vastaan esimerkiksi käytettävien huoneiden tekniset vaatimukset. Palvelun suorittamisen nopeus on sidottavissa kuitenkin ihmisen (luonnon) tekniikkaan, koska ihminen itsessään on jo tiettyjen rajoitusten alainen, ja ihmisen oma ruumiin tekniikka vaatii oman aikansa ja tietysti lepoa.

14383

14384

14385

14386

14387

14388

14389

2) Kuvaa kilpailutettavaksi ajatellun toiminnan (luonnon) tekniikka perusta niin hyvin, että kilpailutuksen tekijä itse oikeasti ymmärtää kilpailutettavan (luonnon) teknisen perustan.

14390

14391

14392

14393

Tosiasiallisesti monesti kilpailuttajalla itsellään voi olla kovin hatarat (luonnon) tekniikan rajoista, jolloin on hyvä itse itselleen perustella, että mistä on loppujen lopuksi kysymys. Edelleen palveluiden yhteydessä voi olla hatara käsitys ihmisen suorituskyvyn teknisistä rajoista, jolloin

14394

14395

14396

voidaan yrittää kilpailuttaa toimintaa, joka ihmisen mielen ja ruumiin rajoituksista johtuen voi olla hyvinkin erilaisia teknisiä ratkaisuja käyttävä tekninen järjestelmä. 14397
14398
14399

3) Miten edellä mainittu (luonnon) tekniikan keksinnöt ovat liitettävissä toisiinsa: onko yhdistäminen kaista vai linja? 14400
14401

Edellisten esimerkkien perusteella voi todeta, että erityisesti linjan tapauksessa tulee vastaan monia erilaisia teknisiä ongelmia, jolloin on pohdittava, että kuka omistaa tekniset keksinnöt ja kuka omistaa teknisten keksintöjen välisen kaistan tai linjan. 14402
14403
14404
14405
14406

4) Mitä eri tapoja on järjestää teknisen keksinnön ja keksinnöt yhdistävän kaistan/linjan yhdistelmät: omistus, sopimus vai jäsenyys? 14407
14408
14409

Edellä olemme todenneet, että kilpailutettavilla yrityksillä on oma etu, ja riippuen yrityksen omasta ideologiasta riippuu, että mihin yritys tulee hankkimansa voitot sijoittamaan. Tässä kohtaa tulee jälleen vastaan yleisen edun ja oman edun sovittelu. 14410
14411
14412
14413

5) Millä tavalla pidetään omistuksien, jäsenyyksien ja sopimusten yhdistelmillä tilanne sellaisena, että osapuolten välillä on mahdollisimman vähän turhia yhteyksiä toisiinsa nähden, jolloin tehtäviä sopimuksia ja tehtäviä päätöksiä tarvitaan mahdollisimman vähän? 14414
14415
14416
14417
14418

Edellä on todettu, että jokainen sopimus aiheuttaa toteutusvaiheessa paljon erilaisia päätöksiä ja jatkossa tehtäviä uusia sopimuksia. Tämän vuoksi erilaiset liittymät osapuolten välillä on oltava mahdollisimman vähäiset, mutta kuitenkin tehokkaat. Jos osapuolia on paljon, niin jossain kohtaa voi tulla tilanne, että joku osapuoli ajautuu mielestään tilanteeseen, jossa kyseinen osapuoli kokee jonkin lupauksen tulleen petetyksi, mikä taas johtaa irrationaaliseen käyttäytymiseen. 14419
14420
14421
14422
14423
14424

6) a) Tarvitaanko joku luotettava kolmas osapuoli hoitamaan kaistalle/linjalle pääsyä? 14425
b) Miten kolmannen osapuolen pitää järjestää omistus, sopimus ja jäsenyys muihin nähden? 14426
14427
14428
14429

Edelleen riippuu kaistan/linjan luonteesta, että millainen tällaisen kolmannen osapuolen on oltava, jotta kaistalle/linjalle pääsy tehokkaasti ja luotettavasti järjestetty – lisäksi eri osapuolilla pitää olla koko ajan luottamus kolmannen osapuolen tasapuolisuuteen ja rehellisyyteen. 14430
14431
14432
14433

7) a) Käy läpi (luonnon) tekniikkaa läpi tavallisessa käytössä, eli toimintaa ilman häiriöitä 14434
b) Mikä on tässä tavallisessa tilanteessa paras tapa yhdistellä omistus, sopimus ja jäsenyydet? 14435
c) Mikä on luotettavan kolmannen osapuolen tehtävä tässä tilanteessa? 14436
14437
14438
14439

Monesti kilpailutuksessa ajatellaan, että toiminta on yksinkertaista. Tosiasiallisesti olemme osoittaneet tien, rautatien, sähkön ja postin yhteydessä, että kussakin toiminnassa moni tekijä näytti yksinkertaiselta, mutta hajotettuna erilaisiin päätöksiin ja sopimuksiin liittyvät yksinkertaisuus hajoaa kymmeneen tuhansiin päätöksiin riippuen kustakin tekniikasta. Edelleen palveluiden yhteydessäkin tulee aivan varmasti tilanteita, joissa ulkopuolisesta voi vaikuttaa, että toiminta on yksinkertaista. 14440
14441
14442
14443
14444
14445
14446

- 8) a) Käy läpi (luonnon) tekniikkaa läpi ylläpidon tilanteessa, jolloin tehdään ennalta suunniteltuja korjauksia, vaihtoja, yms. 14447
 b) Edelleen - mikä on tässä ylläpidon tilanteessa paras tapa yhdistellä omistus, sopimus ja jäsenyydet? 14448
 c) Mikä on luotettavan kolmannen osapuolen tehtävä tässä tilanteessa? 14449
 14450
 14451
 14452

Edelleen voi todeta palveluidenkin yhteydessä, että esimerkiksi käytettäviin tiloihin ja laitteisiin tehdään ylläpitoa. Toisaalta voi todeta, että palveluiden käynnistäminen on vaatinut hyvinkin hienostunutta tekniikkaa, vaikka itse palvelussa ne ovat kuitenkin monesti itsestään selvältä vaikuttavia. Lisäksi ylläpitotilanteessa palveluiden järjestämiseksi koko ajan voidaan joutua tekemään monimutkaisia henkilöstöjärjestelyitä, koska ylläpitotilanne vaatii paljon ylimääräistä työtä. 14453
 14454
 14455
 14456
 14457
 14458

- 9) a) Käy läpi teknisen keksinnön (luonnon) tekniikkaa läpi vikaantumisen tilanteessa, jolloin tehdään ennalta suunniteltuja korjauksia, vaihtoja, yms. 14459
 b) Edelleen - mikä on tässä ylläpidon tilanteessa paras tapa yhdistellä omistus, sopimus ja jäsenyydet? 14460
 c) Mikä on luotettavan kolmannen osapuolen tehtävä tässä tilanteessa? 14461
 14462
 14463
 14464
 14465

Jälleen voi todeta, että erilaiset vikaantumiset yms. tulevat yllättämättä ja ilmoittamatta ilman mitään ennakkovaroitusta. Tällöin edelleenkin palveluidenkin yhteydessä voi tulla tilanteita, jossa joudutaan ilman mitään ennakkovaroitusta järjestämään vikaantumisen takia monimutkaisia henkilöstöjärjestelyitä korjauksien yms. takia. 14466
 14467
 14468
 14469
 14470

- 10) Käy läpi edellisen perusteella, että miten ihmisten EI pitäisi käyttäytyä:
 a) tavallisessa käytössä 14471
 b) ylläpidon tilanteessa 14472
 c) vikaantumisen tilanteessa. 14473
 14474
 14475

Kuten olemme aikaisemmin osoittaneen, niin monesti kilpailutus voi perustua rationaalisuusolettamaan, jolloin oletetaan ihmisten käyttäytyvän rationaalisesti jokaisessa olosuhteessa. Juuri päinvastainen lähestymistapa on parempi, koska ihmiset käyttäytyvät kuitenkin irrationaalisesti, mitä ylläpito ja erityisesti vikaantuminen korostaa. 14476
 14477
 14478
 14479
 14480

- 11) Käy läpi edellisen perusteella, että miten ihmisten irrationaalinen käyttäytyminen estetään eri tilanteissa:
 a) tavallisessa käytössä 14481
 b) ylläpidon tilanteessa 14482
 c) vikaantumisen tilanteessa. 14483
 14484
 14485
 14486

Edellä on kuvattu kuinka teknisen keksinnön, mahdollisen linjan/kaistan käyttö lähtee (luonnon) tekniikan edellytyksistä liikkeelle, jolloin on pohdittava erilaiset omistuksen, jäsenyyden ja sopimusten yhdistelmät tehokkaan toiminnan turvaamiseksi. Edelleen käyttö, ylläpito ja vikaantuminen altistaa ihmiset monille irrationaalisille tekijöille. 14487
 14488
 14489
 14490
 14491

Nyt voi jälleen kysyä, että mikä on palveluiden kilpailutuksen merkitys, koska edellä on puhuttu paljonkin tekniikasta. Joissain palveluissa on varmaankin niin, että (luonnon) tekniikka on yksinkertaista. Mutta palveluiden suhteen on syytä katsoa erityisesti ihmisten irrationaalista käyttäytymistä, koska palvelut ovat suurelta osin ihmistoimintaa, jolloin palvelut ovat jo luonteensa vuoksi erittäin alttiita ihmisten irrationaalisuudelle. 14492
 14493
 14494
 14495
 14496

14497

218.27. Erilainen kilpailutuksen järjestelmä?

14498

14499

Tämän luku voisi liittyä enemmän valtiollista tasoa alempana esimerkiksi kunnalliseen kilpailutukseen ja/tai valtion pienempien yksiköiden kilpailutukseen.

14500

14501

14502

Nyt voimme siirtyä yleisen edun kysymyksiin, ja tietysti oleellisin kysymys on seuraava:

14503

14504

Kysely itselle: Mitä ovat yleiset edut, jota kilpailutuksella haetaan?

14505

14506

Tässäkin on oltava jälleen tarkkana, että mikä on oikeasti haettava yleinen etu, koska yleisiä etuja voidaan todeta olevan monenlaisia, ei vain edellä mainittu kilpailun tehokkuus tai poikkeusolosuhteet. Esimerkkejä yleisestä edusta ovat esim. ympäristöarvot, hyvä palvelu, asiakastyytyväisyys, tietty peruspalvelu halukkaille Suomen kansalaisille, palvelun saatavuus kaikille Suomen kansalaisille ilman erottelua, jne. voi kehittää lisää.

14507

14508

14509

14510

14511

14512

Tässä kohtaa ehdotamme erilaista menettelyä kuin tavallisesti, jolloin lähetetään tarjouspyyntö suoraan yritysten arvioitavaksi jätettävää tarjousta varten.

14513

14514

14515

Kysely yrityksille: Ovatko annetut vastaukset oikeita huomioimaan tekniikan edellytykset ja ihmisten edellytykset?

14516

14517

14518

Yleisesti voimme todeta, että yrityksissä varmaan herättää mielipahaa, jos jätetty tarjouspyyntö on huonosti laadittu, jolloin huonoihin tarjouspyyntöihin tulee luonnollisesti huonoja tarjouksia, mikä taas johtaa ristiriitatilanteisiin ja mahdollisiin vastatoimenpiteisiin. Kun kyselyssä laitetaan yritysten tarkastettavaksi osassa yksi (1) mainittuja päättelyketjuja, niin tällöin voi paljastua kuitenkin kaikesta huolimatta (luonnon) tekniikan ja ihmisten toiminnan rajoitteita, joita ei ole pystytty aikaisemmissa vastauksissa huomioimaan.

14519

14520

14521

14522

14523

14524

14525

Tässä kohtaa on hyvä huomauttaa, että kyselyn vastausten keräämisen ei tarvitse olla kovin määrämuotoista, koska erityisesti pienten yritysten kohdalla pelkällä puhelinsoitolla voi saada monesti hyvinkin selviä vastauksia. Tietysti kannattaa lähettää kysely ensin, ja jättää jonkin verran miettimisaikaa ennen kyselyn vastausten keräämistä.

14526

14527

14528

14529

14530

Kysely yrityksille: Mikä olisi reilu ja tasapuolinen tapa tehdä kilpailutus?

14531

14532

Edellä on monesti todettu, että yrityksille hinta ei voi olla ainut kilpailutekijä, koska hinnan muodostukseen vaikuttaa hyvin moni erilainen kilpailutekijä. Edellä on lisäksi osoitettu, että kilpailuttajalla on oma ideologiansa, ja yrityksillä on oma ideologiansa. Kyselyn yhteydessä voi tulla esille, että kilpailuttajan oma ideologia ja yritysten oma ideologia voivat olla jossain kohdissa kovinkin ristiriitaisia.

14533

14534

14535

14536

14537

14538

Kyselyn tulosten perusteella kilpailuttaja voi esittää itselleen uusia kysymyksiä, joista voi tehdä seuraavan päätelmän:

14539

14540

14541

Kysely itselle: Onko kilpailutus järkevä ratkaisu yrityksille suunnatun kyselyn perusteella?

14542

14543

14544

Tässä kohtaa voi todeta, että kaikki kilpailuttajan oma lähtöolettamuksen (luonnon) tekniikan ja ihmisten toiminnan edellytyksistä ovat olleet täysin vääriä, ja käsitys kilpailutettavan toiminnan luonteesta on ollut täysin väärin. Tässä kohtaa voi todeta, että varsinaisesti ei ole vielä menetetty mitään, koska väärillä lähtöolettamuksilla tehty kilpailutus olisi varmemmin johtanut ongelmiin.

Jos tässä vaiheessa edelleen vaikuttaa, että kilpailutus oikeasti kannattaa järjestää, niin tässä vaiheessa osassa yksi (1) tehdyllä pohjatyöllä ja yrityksiltä saaduilla kyselyn tuloksilla voidaan tehdä varsinainen tarjouspyyntö tarkastettavaksi kilpailutukseen perehtyneellä asiantuntijalla.

Edellä olevan perusteella kertaamme vielä osien yksi (1) ja kaksi (2) vaiheet seuraavasti:

- 1) Oma taustatyö (osa 1)
- 2) Kysely yrityksille
- 3) Oman taustatyön pätevyyden arviointi uudelleen
- 4) Mahdollinen kilpailutuksen hylkääminen tai päätös kilpailutuksesta
- 5) Tarjouspyynnön valmistelu
- 6) Kilpailutuksen asiantuntija tarkastus tarjouspyynnölle
- 7) Tarjouspyyntö.

Edellä esitetty työjärjestys voi vaikuttaa työläältä, mutta tosiasiallisesti kilpailuttajilla voi olla täydellisiä harhaluuloja, vääriä käsityksiä (luonnon) tekniikan tekniikasta ja ihmisten toiminnan edellytyksistä. Tämän vuoksi on helpompi lähettää kysely yritysisiin, kuin taistella myöhemmin omien harhaluulojen ja väärin käsitysten vuoksi huonosti tehdyn tarjouspyynnön seurauksista. Kun huonosti tehty tarjouspyyntö johtaa huonoihin tarjouksiin, niin voi vastaan tulla lupauksen pettämisen tuntu, mikä taas altistaa kaikki osapuolet irrationaaliseen käyttäytymiseen.

218.28. Kilpailutuksen valvonta

Edellä on käynyt ilmi, että käytännössä uusi sopimus on ihmisten luoman järjestelmän jatkokäynnistys tai uudelleenkäynnistys. Käynnistyksen yhteydessä voi tulla vastaan kuitenkin tekijöitä, joita ei ole aikaisemmin missään vaiheessa havaittu.

Edelleen palaamme aikaisempaan kyselyyn, jossa on kysytty hyvästä ja tasapuolisesta tavasta hoitaa kilpailutus. Tällöin voi olla esitettynä erilaisia tapoja ratkaista sopimuksen aikana syntyviä ristiriitoja ennen mahdollisia oikeudenkäyntejä. Kun ihmisten kokemukset lupauksen pettämisestä ja/tai kunnian menetyksestä voidaan käsitellä ennen oikeudenkäyntejä ainakin oletusarvoisesti. Käytännön elämässä on monesti tärkeämpää, että ihmisten kokemukset oman arvon tunnosta käsitellään tasapuolisesti, koska oikeudenkäynnin yhteydessä käsitellään vain ja ainoastaan juridisia tekijöitä, ja ihmisten irrationaaliset tuntemukset ovat täysin olematon sivuseikka oikeudenkäynneissä. Kuitenkin tosiasiallisesti ihmiset lataavat oikeudenkäynteihin paljon irrationaalisia tekijöitä, vaikka tosiasiallisesti tämä on täysin turhaa.

Edelleen sopimuksen aikana tulee väistämättä vastaan ennalta arvaamattomia irrationaalisia tekijöitä, joita ei ole aikaisemmin havaittu. Erityisesti ensimmäiset ylläpidon tai vikaantumisen tilanteet altistavat sopimuksen osapuolet irrationaalisille tekijöille. Edelleen hyvin tehdyssä pohjatyössä on voitu havaita, että irrationaalisia tekijöitä tulee vastaan, joten näiden sovittu ratkaisutapa nopeasti on tärkeämpää kuin riitely jälkikäteen.

Kaikesta edellä mainitusta hyvästä yrityksestä huolimatta sopimus on voinut epäonnistua, ja tyytymättömyyttä esiintyy. Kaikesta edellä mainituista hyvistä ajatuksista huolimatta maailma on edelleenkin monimutkainen paikka, ja kilpailutuksessa on voitu ajatella liian yksiuotteisesti. Tämän vuoksi on kaikesta huolimatta sopimukseen laitettava erilaiset purkupykälät, jotta sopimuksen purkamisen tilanteessa voidaan tilanteesta selvittää mahdollisimman vähin vaurioin.

218.29. Onko kilpailuttaminen järkevää?

Tämän jälkeen pääsemme yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin, joista tietysti selvin kysymys on seuraava: **onko kilpailuttaminen oikeasti järkevää?** Edellä olemme käyneet hyvin laajan kaaren erilaisia aiheita alkaen yhteiskunnan perusteista päätyen yhteen ehdotukseen järjestää kilpailuttaminen. Maailma on edelleenkin monimutkainen paikka, jolloin myös kilpailutettu toiminta on myös monimutkaista, vaikka toisin voisi asian väittää olevan.

Johtopäätöksenä voi todeta, että poliittisten ja hallinnollisten päättäjien on todella pohdittava yleistä etu hyvin tarkasti, ja yleinen etu pitää miettiä hyvin ennen kilpailuttamista. Kun edellä olemme osoittaneet hyvin monia tekijöitä, joita on otettava huomioon kilpailutuksessa, niin kilpailutus on aina hyvin raskas hanke, vaikka teknisesti ottaen toiminta monesti näyttää yksinkertaiselta.

Tämän vuoksi kilpailutuksen raskaat hankkeet pitää perustaa **hyvin perusteltuihin yleisiin etuihin**, jotka kuitenkin voivat jäädä toteutumatta johtuen kilpailutetun toiminnan luonteesta.

Lopputulema tästä esityksestä on, että kilpailutuksen järkevyys on sidottu omaan aikaansa, ja poliittisten ja hallinnollisten päättäjien pitäisi kuitenkin pystyä katsomaan myös kilpailutusta ottaen huomioon historia, nykyhetki ja tulevaisuus.

Aikaisemmin viittasimme (Starbuck 2009), että tieteessäkin on mahdollista ajautua erilaisten muotihullutusten mukana erilaisiin tulkintoihin. Käytännön elämästä (Rannila 2003) on voitu todeta, että toimintaperiaatteiden muutoksen nopeus ja laajuus riippuu kunkin ihmisyyhteisön luonteesta, esimerkiksi ihmisyyhteisön jäsenten keskimääräinen ikä vaikuttaa hallittavan historiatiedon määrään. Lisäksi voidaan todeta (Rannila 2001), että hyvinkin tekniseltä vaikuttavassa toiminnassa, eli teknisten tietoteknisten järjestelmien ominaisuuksista neuvottelu, tulee vastaan ihmisten rationalisointi tekemilleen päätöksille, vaikka päätökset monesti ovat kyseisen tekniikan luonteen vastaisia. Yleisesti voidaan todeta tietoteknisten järjestelmien kehityksestä, että yksinkertaiselta vaikuttava toiminta, eli tietokoneen ääressä istuminen, voi vaatia kuitenkin kohtuulliset mielen resurssit.

Yleisesti voidaan todeta, että tietotekniikan kehittämisessä ollaan erittäin alttiita erilaisille muotihullutuksille, koska uusia tekniikoita tulee kokeiltavaksi erittäin nopealla tahdilla. Toisaalta on niin, että ihmisen ruumiin ja mielen rajoitus ei ole kuitenkaan mihinkään muuttunut, jolloin jokaisessa tekniikan kehityksessä rajoitteena on ollut ihmisten omat rajoitteet. Eri aiheissa ihmisen ruumiin ja mielen rajoitukset tulevat väistämättä vastaan.

Tämän vuoksi näiden ajatusten siirtäminen poliittisten ja hallinnollisten päättäjien omaan toimintaan tarkoittaa jatkuvaa valppautta, että jokin muotihullutus ei pääse valtaan, vaikka tosiasiallisesti kyseinen muotihullutus voi ottaa huomosti huomioon tekniikan, ihmisen ruumiin ja ihmisen mielen rajoitteet. Näiden muotihullutusten voidaan todeta kulkevan eräänlaisessa kehässä, jolloin muotihullutukset nousevat ja laskevat aikaan sidottuna.

Tämän vuoksi poliittisten ja hallinnollisten päättäjien tärkein tehtävä on aina ja kaikkialla pohdittava, että onko valittu toimintaperiaate oikeasti ajassa kestävä vastaamaan tekniikan, ihmisen mielen ja ihmisen ruumiin rajoituksia. Vai onko kyseessä sittenkin uusi muotihullutus?

218.30. Rautatiet vielä erikseen tarkastellen

Tässä kohtaa pääsemme takaisin alkuun. Käytännössä eräs kansanedustaja kannatti rautatietoimintaan liittyvää yksityistämistä joillain osa-alueilla. Itse en halunnut heti tuomita ehdotusta vääräksi tai oikeaksi. Tästä tarkemmasta pohdinnasta kehitin eri vaiheissa omaa näkemystä yksityistämiseen ja/tai kansallistamiseen.

Edellä olevalla ”uuden kilpailutuksen mallilla” (kohdat 1-11) voimme pohtia kilpailutusta erityisesti rautateiden kohdalta.

1. Luonnon (tekniinen) perusta? / Rautatiet = linja

Tässä kohtaa voi todeta, että (luonnon) tekniikka sitoo junat ja raiteet toisiinsa, koska junat ja vaunut painavat tuhansia kiloja, jolloin siirtyminen raiteelta toiselle vaatii erilaisia rinnakkaisia viritelmiä. Eli käytännössä jonkin junan siirtäminen linjalta toiselle vaatii aivan oman osansa raiteiden järjestelmässä. (Luonnon) tekniikka on myös junien nopeus, jolloin nopeuden vähentäminen tai junan pysäyttäminen vie oman aikansa.

2. Junaliikenne: erilaisten linjojen kanssa toimiminen

Loppujen lopuksi voi todeta, että junaliikenne on erilaisten linjojen (raide) yhteiskäyttöä.

3. Omistus, jäsenyys ja sopimus

Tähän kohtaan voi jaon seuraaviin:

- * junien omistus
- * rautateiden (ja niiden tekniikan) omistus.

Käytännössä on esitetty, että junien omistajia voisivat olla erilaiset yritykset. Toisaalta nykytilanteessa raiteet (+ raiteiden tekniikka) on (käsittääkseni) yhden toimijan omistuksessa.

Voisi tietysti ajatella, että raiteiden omistusta voitaisiin hajauttaa eri toimijoille, jolloin eri toimijat vastaisivat omasta osuudestaan raiteiden ylläpidossa. Kun junaliikenteen raiteet ja junat ovat liitoksissa toisiinsa, niin käytännössä pitäisi junien omistajien ja raiteiden omistajien tehdä erilaisia sopimuksia raiteiden käytöstä.

4. Yhteyksien ja työnjaon selvittelyä

Tässä kohtaa voimme todeta seuraavat mahdollisuudet:

- 1 raiteiden omistaja ↔ 1 vaunujen omistaja / Sama toimija omistaa sekä raiteet että junat
- 1 raiteiden omistaja ↔ (esim.) 5 vaunujen omistajaa ↔ 5 yhteyttä yhteensä
- 5 viisi raiteiden omistajaa ↔ (esim.) 5 vaunujen omistajaa ↔ 25 yhteyttä yhteensä

Kuten laskelmasta näkyy, niin raiteiden omistuksen jakaminen useammalle toimijalle vaatisi käytännössä useamman sopimuksen (esim. 25) raiteiden käytöstä.

Jos lähtökohdaksi otetaan mahdollisimman vähäinen määrä yhteyksiä ja sopimuksia, niin vain yksi raiteiden omistaja vähentäisi sopimusten määrää.

5. Kolmas luotettava osapuoli?

Edelleen voisi pohtia, että rautateiden (ja liittyvä tekniikka) omistaisi useampi osapuoli, esim. viisi toimijaa. Jos jokainen raiteiden omistaja hoitaisi pääsyn vain omille linjoille, niin tämä tarkoittaisi erilaisia sopimusten ja päätöksien verkkoa.

1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 1 raiteiden omistaja ↔ 1 vaunujen omistaja / Sama toimija

5 junaliikenteen ohjaajaa ↔ 5 raiteiden omistajaa ↔ 5 vaunujen omistajaa / Eri toimijat

Nykytilanteessa (esim. Suomessa) on monesti vain yksi kolmas osapuoli, joka päättää päivittäisestä junaliikenteestä – eli yksi junaliikenteen ohjaaja.

6. Luonnon tekniikka eri tilanteissa

Jos junien tekniikka toimii oikein, niin raiteilla (linja) liikkuu useampi juna samaan aikaan. Edellä on todettu muutama sopimuksien mahdollisuus. Lopullinen asiakas on junalipun ostanut henkilö, joka haluaa päästä kulkemaan junalla kahden paikkakunnan välillä (yleensä). Nykytilanteessa tiedämme, että junaa käyttävä ihminen ostaa junalipun (sopimus) matkaa varten johonkin junaan.

Jos rautateiden omistus ja junien omistus on hajautettu eri toimijoille (esim. 1 ↔ 5 ↔ 5 tai 5 ↔ 5 ↔ 5), niin voi todeta yksittäisen matkan takia ostettavia lippuja tarjottavat seuraavilla mahdollisuuksilla:

- 1) Junalippu ostettaisiin vain yhdeltä junaliikennettä hoitavalta yritykseltä (esim. viideltä)
- 2) Junaliput ostettaisiin keskitetysti, vaikka yksittäinen junavuoro olisi eri omistajien hoidossa.

Tässä herää kysymys, että pitäisikö yksittäisen matkan junaliput ostaa eri yrityksiltä erikseen. Käytännön elämästä tiedämme, että tällä hetkellä junaliput ostetaan vain yhdeltä toimijalta. Edelleen käytännön elämästä tiedämme, että yksittäinen matkustaja joutuu joillain junamatkoilla vaihtamaan junasta toiseen. Jos matka olisi jaettuna kahdelle (esim.) junaliikennettä harjoittavan yrityksen junavuoroon, niin junalippuja pitäisi ehkä ostaa kaksi kappaletta. Toinen ääripää on tietysti yksi lippu, jossa asiakkaan matka olisi edelleen jaettuna kahdelle junavuorolle, mutta asiakkaan ei tarvitsisi miettiä mitään junien omistussuhteista.

Tästä voimme taas tehdä erilaisia arvioita.

Lippu: 1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 1 raiteiden omistaja ↔ 1 vaunujen omistaja

Lippu: 5 junaliikenteen ohjaajaa ↔ 5 raiteiden omistajaa ↔ 5 vaunujen omistajaa

* Yksi lippu asiakkaalle?

* Useampia lippuja asiakkaalle?

7. Ylläpidosta ja vikaantumisesta

Junien käyttämät raiteet (+ tekniikka) vaativat tietysti eri tahdilla korjausta ja ylläpitoa eri puolilla rataverkkoa. Käytännössä voimme taas laskea erilaisia yhdistelmiä yhteen.

Ylläpito: 1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 1 raiteiden omistaja ↔ 1 vaunujen omistaja

Ylläpito: 1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 5 raiteiden omistajaa

Ylläpito: 1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 5 raiteiden omistajaa ↔ 5 vaunujen omistajaa

Ylläpito: 1 junaliikenteen ohjaaja ↔ 1 raiteiden omistaja ↔ 5 vaunujen omistajaa

Vikatilanne on siis ennalta arvaamaton ja vaatii tietysti nopeita toimenpiteitä. Käytännössä ylläpito ja vikaantuminen vaatii nopeitakin muutoksia aikatauluihin ja mahdollisesti junavuorojen peruuttamista.

8. Irrationaalisuudesta

Käytännön elämästä tiedämme, että ihmiset ostavat junalipun mahdollisimman lähellä junan lähtöä – nykyisin junalipun ostoon on useampia keinoja.

Edellä olemme todenneet, että junalippuja voisi tarjota yksi toimija tai useita toimijoita. Edelleenkin käytännön elämästä tiedämme, että asiakkaat haluavat päästä junalla paikkakunnalta toiselle (A ↔ B), vaikka omistussuhteet vaihtelisivatkin käytännössä. Tosiasiassa junissa matkustavista henkilöistä hyvin laaja osa ei tietysti tietäisi näistä omistuksien verkoista yhtään mitään.

Irrationaalisuudeksi voisi laittaa, että erilaisien omistuksien vuoksi tehtävä asiakasmarkkinointi kohtaisi ongelmia, jos junalipun osto vaatisi erilaisten omistussuhteiden oikeaa ymmärrystä.

Käytännössä asiakkaiden irrationaalisuus alkaisi heti junan ollessa myöhässä aikataulusta, ja nykyajasta tiedämme matkapuhelimien käytön mahdollistavan lisää irrationaalisuutta. Käytännössä asiakkaiden irrationaalisuuden vähentäminen vaatisi oikeaa tiedottamista vaihtuvista aikatauluista esimerkiksi myöhästymisen vuoksi. Tähän voimme esittää suuria lukuja:

10 000 asiakasta → 1 raiteiden omistaja ↔ 1 vaunujen omistaja

10 000 asiakasta → 1 raiteiden omistaja ↔ 5 vaunujen omistajaa

10 000 asiakasta → 5 raiteiden omistajaa ↔ 5 vaunujen omistajaa

Edelleen voi todeta, että oikea tiedottaminen pitäisi mennä kerralla oikein läpi kaikissa junissa riippumatta junien omistussuhteista.

9. Johtopäätöksiä kaikesta edellä mainitusta

Edellä on pohdittu erilaisia yhdistelmiä ja suuria lukuja:

1 ↔ 1 ↔ 1 ↔ 10 000
 1 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 10 000
 5 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 10 000

14791
 14792
 14793
 14794

Edellä olevan pyöriksen perusteella voi todeta, että junaliikenteen yksityistäminen pakottaisi sopimaan hyvin yksityiskohtaisen työnjaon eri puolille junaliikenteen toimintaa. Suurilla luvuilla tarkastellen erityisesti vikaantuminen aiheuttaa hetimiten laajan tarpeen sovitella useiden toimijoiden toimintaa yhteen – vieläpä halliten kokonaisuus.

14795
 14796
 14797
 14798
 14799

Kaiken edellä olevan perusteella totean itse seuraavaa.

14800
 14801

- 1) Junaliikenteen eriaisteiset kilpailutukset ja/tai yksityistäminen vaatii hyvin hienostuneen työnjaon kehittämisen.
- 2) Erityisesti vikaantuminen pakottaa junaliikenteen uudelleenohjaukseen, joka jakaantuisi eri toimijoille – tämä sovittelu pitäisi tapahtua heti vian ilmenemisen jälkeen.
- 3) Käytännössä junaliikenteen eriaisteiset kilpailutukset ja/tai yksityistäminen voitaisiin järjestää hyvin eri tavoin.
- 4) Käytännössä pitäisi olla yksi tai useampi junaliikenteen ohjaaja.
- 5) Rautateiden (ja tekniikan) omistajia voisi periaatteessa olla useampia.
- 6) Junien omistajia voisi periaatteessa olla useampia.

14802
 14803
 14804
 14805
 14806
 14807
 14808
 14809
 14810
 14811

Lopputuloksena voimme osoittaa seuraavaa:

14812
 14813
 14814

- 1) **Junaliikenteen eriaisteiset kilpailutukset ja/tai yksityistäminen on mahdollista tehdä täysin väärin johtuen eri syistä.**
- 2) **Käytännössä junaliikenteen eriaisteiset kilpailutukset ja/tai yksityistäminen kohtaavat oikeasti hyvin erilaisia ongelmia.**

14815
 14816
 14817
 14818
 14819

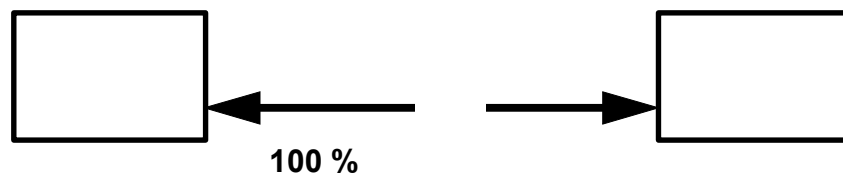
10) Lopputuloma: Voiko linjaa kilpailuttaa tehokkaasti?

14820
 14821

Tähän kohtaan otamme vielä kerran kertauksen vuoksi kaksisuuntaisen linjan vikaantumisen, jolloin linjalla ei ole oikeasti tilaa ohitukseen ja koko linja on yhdellä kertaa pois käytöstä.

14822
 14823
 14824

LINJA - kaksisuuntaiset - vikaantuminen

14825
 14826
 14827
 14828

Tähän voisi lopuksi verrata tiettyjä edellä mainittuja lukuja ja/tai yhteisöjä.

Esim. 1 ↔ 1 ↔ 1 ↔ 1
 Esim. 1 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 1
 Esim. 5 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 5

14829
 14830
 14831
 14832

Edellä olemme esittäneet havaintoja erilaisista yhteisöistä, jotka olisivat toisiinsa hyvin voimakkaasti liitoksissa junaliikenteen käytännön toiminnassa. Lisäksi asiakasmäärät aiheuttavat omat ongelmansa. Käytännössä linjojen vikaantuminen aiheuttaa käytännössä valtavan määrä viestintää, ja tällöin viestinnän määrä kasvaa luonnollisesti junaliikenteen hoitamisen ollessa useamman yhteisön hoidossa.

Tähän kohtaan voisi vielä laittaa asiakasmäärien aiheuttamat viestinnän ongelmat, esim. 10 000 asiakasta.

Esim. 10 000 ↔ 1 ↔ 1 ↔ 1 ↔ 1

Esim. 10 000 ↔ 1 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 1

Esim. 10 000 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 5 ↔ 5

Käytännössä junaliikenteen jakaminen useammalle toimijalle aiheuttaa monimutkaisia viestinnän verkkoja, ja esimerkinomainen 10 000 asiakasta jakaantuisi eri tavoin junaliikennettä hoitavien yhteisöjen välillä. Tietysti useampi yhteisö tarkoittaisi viestinnän jakamista ja kohdistamista hyvin eri tavoin.

11) Lopputulema: Koska junat toimivat linjoilla, niin kilpailuttaminen kaistana johtaa välittömästi erilaisiin ongelmiin

Loppujen voi todeta, että moni henkilö haluaa aivan vilpittömästi lisätä kilpailua rautateille. Edellä olen kuitenkin osoittanut muutaman aiheen huomioitavaksi (mahdollisessa) junaliikenteen kilpailuttamisessa.

Edelleen voi todeta, eri henkilöt näkevät vain osia osakokonaisuuksista kilpailuun liittyen. Eli tekninen keksintö voidaan liittää muihin teknisiin keksintöihin joko kaistalla tai linjalla. Oma tuomio/huomio on, että eri henkilöt eivät ymmärrä kaistan tai linjan eroa, jolloin voidaan ajaa kilpailua sellaisiin teknisiin ympäristöihin, joissa kilpailutus on oikeasti hyvin hankalaa.

Oma tuomio/huomio on, että rautatiet ovat linjoja, ja niihin yritetään kohdistaa samanlaista kilpailua kuin esimerkiksi linja-autoliikenteeseen. Linja-autoliikenteessä on vikaantunut kohde helppo ohittaa, koska kyseessä on kaista. Junaliikenteessä vikaantuminen tapahtuu siis heti ja kokonaan.

12) Lopputulema: Olen jonkin verran eri mieltä erään kansanedustajan kanssa

Edellä olevan pyörityksen perusteella täytyy todeta, että junaliikenteen tehokas kilpailuttaminen on oikeasti erittäin vaikeaa. Loppujen lopuksi kannatan vain yhtä toimijaa ja yhtä omistajaa, joka hoitaa tavallisen toiminnan, ohjaa junaliikennettä, vahtii vikatilanteita ja korjaa vikatilanteet. Eli junaliikenteen yksityistäminen voi kaatua erilaisiin edellä mainittuihin ongelmiin.

Lopputuloksena on, että junaliikenteeseen liittyvän tekniikan ylläpidossa voi käyttää ulkopuolisia toimijoita, mutta kaikki muu kannattaa olla vain yhdellä toimijalalla (A <=> A) ja yhdellä omistajalla.

13) Soveltaminen muihin verkkoihin ja linjoihin – mahdollisuuksia löytyy

Jatkoselvityksen kannalta olisi mahdollista pohtia esimerkiksi televisiotoimintaan ja radiotoimintaan liittyvien tekniikoiden kansallistamista ja yksityistämistä tässä luvussa esitettyjen

huomioiden perustella. Toinen esimerkki voisi olla juomaveden kuljettamiseen ja likaveden kuljettamiseen liittyvät yksityistämiset ja kansallistamiset. 14882
14883
14884

14) Yksi rajoite on vielä tällekin esitykselle 14885 14886

Lopuksi täytyy todeta, että tässä yhteydessä en ole käynyt läpi laajemmin erilaisia teknisiä keksintöjä, jolloin voisi arvioida teknisen keksinnön erityispiirteitä läpi – onnistuisiko jonkun teknisen keksinnön kokonaistoiminta paremmin yksityistettynä vai kansallistettuna? 14887
14888
14889

Lopuksi täytyy vielä todeta, että tekninen keksintö voi siis liittää muihin teknisiin keksintöihin kaistalla tai linjalla, ja näiden erityispiirteet tapauksesta riippuen antavat mahdollisuuksia onnistuneelle yksityistämislle tai onnistuneelle kansallistamiselle. 14890
14891
14892
14893
14894

218.31. Monopoli kaupallisena kehityksenä vai monopoli lainsäädännöllä sekä politiikalla? 14895 14896

Tämä on uusi luku, vrt. LIITE 1 -teos. 14897
14898
14899

Tästä pääsemme alkuperäiseen kysymykseen: Monopoli kaupallisena kehityksenä vai monopoli lainsäädännöllä sekä politiikalla? 14900
14901
14902

Tästä päästään monopolin erilaisiin syntymisen tapoihin. Annetaanko monopolin syntyä kaupallisen kehityksen tavanomaisen keskittymiskehityksen vuoksi? Määrätäänkö jokin toiminta monopoliksi poliittisten päätösten määräyksillä? Edellä olen väsyksiin asti esitellyt kaistan ja linjan eroavaisuuksia. Käytännössä erityisesti linjoihin liittyy yksityistämisen aiheuttamia ongelmia. 14903
14904
14905
14906
14907

Hyvä esimerkki Suomesta on ⁸⁶ Digita Oy, jonka hallinnoimilla linjoilla ei ole oikeasti mitään kilpailua, jolloin on poliittisilla päätöksillä perustettu yksityinen monopoli. 14908
14909
14910

Jotkut mielipidevaikuttajat puhuvat ja kirjoittajat luonnollisista monopoleista. Itse täydentäisin tätä erilaisten linjojen erityispiirteillä, jolloin erilaiset linjat ovat monesti luonnollisia monopoleja. 14911
14912
14913

Yhteenvetoa: Linja ei muutu koskaan kaistaksi huolimatta erilaisten mielipidevaikuttajien erilaisista uskomuksista. 14914
14915
14916

Yhteenvetoa: Mielipidevaikuttajat eivät yleensä ymmärrä kaistojen ja linjojen teknisiä erityispiirteitä, vrt. keskustelu luonnollisesta monopolista. 14917
14918
14919

Yhteenvetoa: Mielipidevaikuttajilla voi olla hyvin huono käsitys erilaisista teknisistä erityispiirteistä koskien jonkin toiminnan yksityistämistä tai kansallistamista. 14920
14921
14922

Yhteenvetoa: Aina välillä eri puolilla maailmaa tehdään epäonnistuneita yksityistämisen tai monopolin ratkaisuja. 14923
14924
14925

Yhteenvetoa: Monopoli syntyy joko kaupallisen toiminnan luontaisen keskittymisen kautta TAI poliittisilla päätöksillä perustetulla monopolilla. 14926
14927

	14928
219. Kirjeäänestyksen mahdollisuus tai mahdottomuus	14929
	14930
219.1. Luonnos (päivättyä 22.12.2016) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta / EDK 18 / v2 / 16.3.2017	14931
	14932
	14933
	14934
16. maaliskuuta 2017	14935
	14936
104: Kirjeäänestys: Luonnos (päivättyä 22.12.2016) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta	14937
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_104	14938
	14939
	14940
Lausuntopyynnön diaarinumero: OM 1/51/2017	14941
	14942
Oikeusministeriö:	14943
Kirjaamo	14944
Arto Jääskeläinen	14945
	14946
Luonnos (päivättyä 22.12.2016) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta	14947
	14948
	14949
Ensinnäkin isot kiitokset lausuntomahdollisuudesta koskien luonnosta (päivättyä 22.12.2016) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta	14950
	14951
	14952
Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.	14953
	14954
Asiakirjan tunnus / EDK / 18 / versio 2	14955
	14956
Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa. Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.	14957
	14958
	14959
	14960
	14961
Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.	14962
	14963
	14964
Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.	14965
	14966
Kirjeäänestys muissa yhteyksissä	14967
	14968
Kirjeäänestyksen ovat järjestäneet paikallinen metsänhoitoyhdistys (Metsänhoitoyhdistys Lakeus) sekä Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa (Eepee). Itse olen äänestänyt kummassakin kirjeäänestyksessä.	14969
	14970
	14971
	14972

Kirjeäänestys näissä yhteisöissä on tietysti vähentänyt työtä, koska ei tarvitse järjestää perinteistä äänestystä. Lisäksi voi todeta metsänhoitoyhdistyksen kannalta, että kaikki paikallisen metsänhoitoyhdistyksen jäsenet eivät asu metsänhoitoyhdistyksen toiminta-alueella.	14973 14974 14975 14976
Näillä perusteilla kirjeäänestys valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa kannattaa tietysti selvittää.	14977 14978
Huomio: Kirjeäänestyksessä voi olla erilaisia ongelmia, joiden ratkaisuun pitää kehittää omat suomalaiset mallit.	14979 14980 14981
Sähköinen äänestys täynnä ongelmia	14982 14983
Tähän kohtaan voi linkittää lausunto 65.	14984 14985
FI: Lausunto 65: Lausuntopyyntö nettiäänestystyöryhmän väliraportista http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_65	14986 14987 14988
Kyseisessä lausunnossa osoitan hyvin paljon ongelmia sähköisen äänestyksen suhteen.	14989 14990
Painostuksen mahdollisuus on isoin ongelma kirjeäänestyksessä	14991 14992
Kirjeäänestyksen suurimmaksi ongelmaksi voi muodostua painostus äänestää henkilövaaleissa jotain tiettyä henkilöä.	14993 14994 14995
Vaalialaisuuden rikkonen iso ongelma kirjeäänestyksessä	14996 14997
Edellisen perusteella voi vielä todeta, että vaalialaisuus voi rikkoutua kirjeäänestyksessä.	14998 14999
Sivulla 13 todetaan seuraavaa:	15000
”Äänestäjän tulisi osoittaa lähetekirje sen kunnan keskusvaalilautakunnalle, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen, äänioikeuskunnakseen tai väestökirjanpitokunnakseen Suomessa. Äänestäjän olisi tarvittaessa itse selvitettävä tämä kunta.”	15001 15002 15003 15004 15005
Tässä kohtaa voi tulla erilaisia väärinkäsityksiä, koska oikean kunnan löytäminen voi olla ongelmallista eri syistä.	15006 15007 15008
Kysymys: Pitäisikö kuitenkin olla vain yksi erityinen vaalilautakunta ulkomailla asuville kirjeäänestäjille, joten ulkomailla asuvat kirjeäänestäjät lähettäisivät lähetekirjeet vain yhdelle vaalilautakunnalle?	15009 15010 15011 15012
Tietysti tässä tapauksessa tälle yhdelle ulkomaisten kirjeäänestäjien vaalilautakunnalle tulisi omat tehtävänsä. Toisaalta voi todeta, että yksittäiselle keskusvaalilautakunnalle ei välttämättä tulisi kovin paljon ulkomailla asuvien kirjeäänestäjien lähetekirjeitä, joten sekaantumisen vaara olisi vähäisempi vain yhdellä erityisellä ulkomailla asuvien kirjeäänestäjien vaalilautakunnalla.	15013 15014 15015 15016 15017
Ehdotus: Ehkä kannattaisi selvittää ulkomailla asuvien kirjeäänestäjien lähetekirjeitä käsittelevä yhden erityisen vaalilautakunnan mahdollisuus.	15018 15019 15020

Lisäksi voisi todeta, että tässä yhdessä erityisessä vaalilautakunnassa (ulkomailla asuvat kirjeäänestäjät) voisi olla Väestörekisterikeskuksen edustusta huolehtimassa ulkomaisten postiosoitteiden oikeellisuutta. 15021
15022
15023
15024

Sivulla 13 todetaan seuraavaa: 15025

”Jos äänestäjä on saanut ilmoituskortin, hän voi joko kopioida siitä oikean keskusvaalilautakunnan nimen ja osoitteen tai liittää koko ilmoituskortin mukaan läheteuoreen siten, että ilmoituskortissa oleva keskusvaalilautakunnan osoite näkyy läheteuoren ikkunasta. Jos ilmoituskorttia ei ole, äänestäjä voisi tiedustella omaa kuntaansa esimerkiksi oikeusministeriön tai Väestörekisterikeskuksen palvelupuhelimista, joiden numerot mainittaisiin äänestysohjeissa.” 15026
15027
15028
15029
15030
15031
15032

Tässäkin kohtaa voi tulla erilaisia väärinkäsityksiä, koska oikean kunnan löytäminen voi olla ongelmallista eri syistä. Lisäksi kaksi palvelupuhelimen aiheuttaa erilaisia ongelmia. 15033
15034
15035

Ehdotus: Palvelupuhelimia pitäisi olla vain yksi, jotta ei tulisi erilaisia sekaannuksia kahden palvelupuhelimen järjestelmässä. 15036
15037
15038

Velvollisuus tiedottaa ulkomaisesta osoitteesta Suomen suuntaan 15039
15040

Hyvä kysymys on tietysti ulkomailla asuvien suomalaisten velvollisuus tiedottaa ulkomaisesta osoitteesta Suomen suuntaan. 15041
15042
15043

Merkinnät Väestörekisterikeskuksen rekistereihin 15044
15045

Tästä pitäisi ehkä olla aivan omat sääntönsä, jotta Väestörekisterikeskus olisi tietoinen ulkomailla olevan suomalaisen ulkomaisesta postiosoitteesta. 15046
15047
15048

Kysymys: Koska, miten ja milloin ulkomailla asuvien suomalaisten pitäisi ilmoittaa ulkomainen osoite Väestörekisterikeskuksen suuntaan? 15049
15050
15051

Tätä asiaa pitää selvittää yhdessä Väestörekisterikeskuksen kanssa. 15052
15053

Kysymys: Eli vaatisiko kirjeäänestyksen läpivienti tarkempia määräyksiä omien tietojen ylläpitämisestä Väestörekisterikeskuksen järjestelmissä? 15054
15055
15056

Ehdotus: Ilmoitus ulkomaisesta postiosoitteesta on oltava määrämuotoinen. 15057
15058

Varmaankin tässä täytyisi tehdä hyvää yhteistyötä Väestörekisterikeskuksen kanssa, jotta ulkomaiset postiosoitteet olisivat oikein väestörekisterissä. 15059
15060
15061

Lomake Oikeusministeriön sivulla 15062
15063

Luonnoksessa (päivätytynä 22.12.2016) on asiaa lomakkeesta Oikeusministeriön www-sivuilla. 15064
15065

Kysymys: Käytettäisiinkö sähköisessä lomakkeen yhteydessä verkkopankkitunnuksia? 15066
15067

Verkkopankkitunnuksissa on omat ongelmansa. Lisäksi voi todeta Suomessa käytettävien vahvojen tunnistusmenetelmien olevan vähäisessä käytössä, ja verkkopankkitunnukset eivät kaikilta osin täytä vahvan tunnistuksen vaatimuksia. 15068
15069
15070

Presidentinvaaleissa voi tulla virheitä

15071

15072

15073

Huomio: Presidentinvaaleissa voi tulla vastaa erilaisia ongelmia, koska kirjeellä äänestävät henkilöt voivat kaikesta huolimatta käsittää täysin väärin ensimmäisen ja toisen kierroksen kirjeäänestyksen asiakirjat.

15074

15075

15076

15077

Keskusvaalilautakunnalle uusia tehtäviä

15078

15079

Kirjeäänestys aiheuttaa uusia tehtäviä keskusvaalilautakunnille ja vaalipiirilautakunnille.

15080

15081

Ehdotus: Kirjeäänestyksen vuoksi voisi olla oma malli pöytäkirjasta kirjeäänestyksen tuloksien selvittämistä varten.

15082

15083

15084

Ehdotus: Kirjeäänestyksen vuoksi voisi olla oma erityinen kokous ääntenlaskennan yhteydessä.

15085

15086

15087

219.2. Jälkiarviointia / 22.3.2017

15088

Tässä vaiheessa voi todeta, että en ole tutustunut laajasti muiden tehojen jättämiin lausuntoihin.

15089

15090

15091

Täysin selvää kirjeäänestyksessä on erilaiset painostuksen ongelma sekä vaalisalaisuuden rikkomisen ongelmat. Toisaalta voi todeta, että kirjeäänestys ei olisi pääsääntö, jolloin vaalisalaisuus pysyisi edelleenkin voimassa perinteisessä äänestyksessä – eli ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksessä.

15092

15093

15094

15095

Edelleen voi todeta, että vastusta edelleenkin sähköisen äänestyksen järjestelmiä, vrt. internet-äänestys.

15096

15097

15098

15099

Kirjeäänestys ei olisi sähköistä äänestämistä, joten siinä olisi vähemmän ongelmia kuin sähköisessä äänestyksessä.

15100

15101

15102

220. Tiedonhallinnan kuvausten sääntely / EDK 19

15103

FI: Lausunto 105: Tiedonhallinnan kuvausten sääntely / Muistio / VM/1862/03.01.01/2016
http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_105

15104

15105

15106

15107

220.1. Lausunnon teksti / 28.3.2017

15108

Tiedonhallinnan kuvausten sääntely / Muistio / VM/1862/03.01.01/2016 / 2.2.2017 / versio 0.8

15109

15110

15111

Ensinnäkin isot kiitokset lausuntomahdollisuudesta koskien tiedonhallinnan kuvausten sääntelyä.

15112

15113

Aihe on tietysti erittäin tärkeä ja ajankohtainen.

15114

15115

Asiakirjan tunnus / EDK / 19 / versio 1

15116

15117

Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa. Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä uusimman version hankkimiseksi.

15118

15119

15120

15121

15122

Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

15123

15124

15125

Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

15126

15127

Yleistä lausunnoista: <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>

15128

15129

Liitteessä ⁸⁷ on listaus aikaisemmista suomenkielisistä lausunnoista liittyen tietotekniikan erilaisiin aihepiireihin. Olen tehnyt useamman lausunnon englannin kielellä, jolloin olen toistanut useamman kerran samoja aiheita. Tietysti samoja aiheita on toistettu suomenkielisissä lausunnoissa.

15130

15131

15132

15133

Tähän yhteyteen en ole tehnyt laajaa yhteenvetoa englanninkielisistä lausunnoista.

15134

Muistion perusteella joitain arvioita – Otsikko: Ehdotus julkisen hallinnon tietohallinnon kokonaisarkkitehtuurin peruskuvauksien sääntelystä

15135

15136

15137

Termi ”Standardi” ei ole mainittu muistiossa.

15138

15139

Ehdotus: Standardit pitäisi huomioida kehitettäessä erilaisia tarkastelukehikoita kuten kokonaisarkkitehtuuri.

15140

15141

15142

Ehdotus: Valtiovarainministeriö voisi kerätä hyvin laajasti eri järjestelmissä käytettävät standardit yhteen listaan.

15143

15144

15145

Huomio: Standardit voivat olla suljettuja tai avoimia.

15146

15147

87 Liitettä ei ole liitetty tähän teokseen

Avoimien ja horisontaalisten standardien pakottaminen eri vaiheissa?

15148

15149

Eri yhteyksissä olen tehnyt erottelun vertikaalisiin ja horisontaalisiin standardeihin. Esimerkkinä voi olla sähköpostin standardisointi, jolloin hyvin erilaiset järjestelmät lähettävät sähköpostiviestejä. Käytännössä sähköpostijärjestelmiä on toteutettu hyvin monenlaisilla tekniikoilla (vertikaali), mutta järjestelmien välinenkin viestintä (horisontaali) on saatu toimimaan jollain tasolla.

15150

15151

15152

15153

15154

Ehdotus: Valtiovarainministeriö voisi yleisesti määrätä avoimien standardien noudattamista erilaisten järjestelmien kehittämisessä.

15155

15156

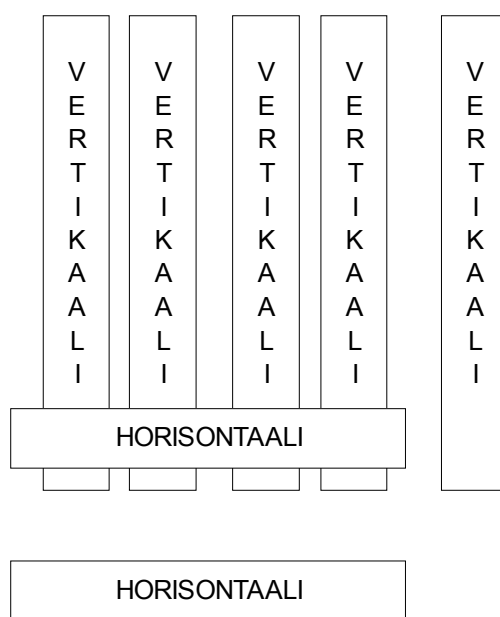
15157

Ehdotus: Valtiovarainministeriö voisi määrätä joitain avoimia ja horisontaalisia standardeja noudatettavaksi erilaisten järjestelmien kehittämisessä.

15158

15159

15160

15161

15162

Pitkällä aikavälillä avoimet ja horisontaaliset standardit mahdollistavat erilaisten tietoteknisten järjestelmien tasapuolisen vertailun, jolloin hankinnoissa voidaan keskittyä paremmin järjestelmien laadun ja suorituskyvyn vertailuun.

15163

15164

15165

15166

Huomio: Avoimet järjestelmät (vrt. standardit ja ohjelmistot) tarkoittavat ERILAISIA kuluja verrattuna suljettuihin järjestelmiin, joten avoimet järjestelmät eivät ole ilmaisia.

15167

15168

15169

15170

Itse olen todennut, että myös avoimet järjestelmät vaativat monesti kaupallista tukea, ylläpitoa ja kunnollista koulutusta, jotta järjestelmistä on hyötyä. **Eli avoimet järjestelmät eivät ole ilmaisia!**

15171

15172

15173

Yleisarvio erilaisten tietoteknisten järjestelmien osista

15174

15175

Tässä kohtaa voi esittää kuvallisen esityksen tietoteknisistä järjestelmistä. Käytännössä erilaiset ohjelmat (eniten erilaisia suhteita) ovat keskeisin osa erilaisia tietoteknisiä järjestelmiä.

15176

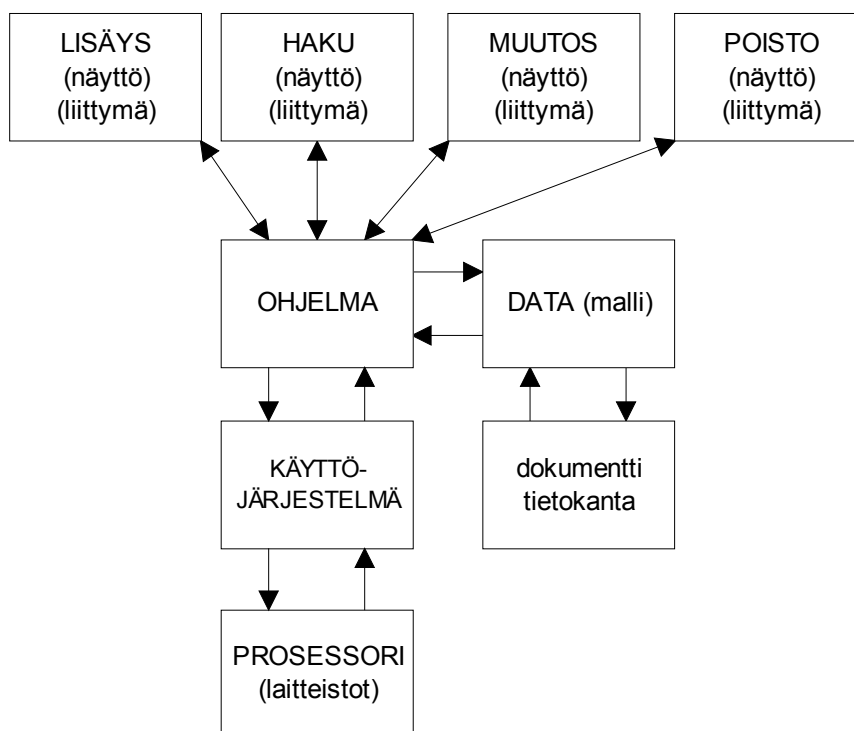
15177

15178

Tässä esityksessä erotellaan kuitenkin vielä erikseen kolme eri osatekijää: omistus, sopimus ja jäsenyys. Lisäksi on huomioitava, että eri perustoimintoihin liittyy joukko erilaisia standardeja.

15179

15180

15181
15182

	Omistus Jäsenyys Sopimus	Standardit	AVOIN	SULJETTU
1. Laitteisto				
2. Käyttöjärjestelmä				
3. Ohjelmat				
4. Tietomalli / Käsitelmä				
5. Tiedosto				
6. Tietokanta				
7. Viestintä				
8. Haku / Liittymä				
9. Lisäys / Liittymä				
10. Poisto / Liittymä				
11. Muutos / Liittymä				

Nyt voi todeta tietysti, että ***taulukko ei ole mikään lopullinen totuus***, vaan sisältää vain yhden tietotekniikasta kiinnostuneen henkilön esitystä tietotekniikan sisällöstä. Avuksi taulukko voi olla kuvattaessa nykyistä tietotekniikan tilannetta jossain yhteisössä. Jokaisesta taulukon soluun voi laittaa erilaisia tietoja yhteisön käyttämän tietotekniikan eri osa-alueilta. Lisäksi voi tehdä huomion, että eri toimintoihin (järjestelmän osiin) liittyy eritasoisia omistuksen, sopimuksien ja jäsenyyksien yhdistelmiä. Lisäksi eri standardeilla on erilaisia avoimuuden asteita.

15183
15184
15185
15186
15187
15188
15189

	15190
Edellä mainittu erilaisten standardien (sekä suljetut että avoimet) luettelo voidaan jakaa useampaan luokkaan (kohdat 1-11 taulukossa). Tämän jälkeen voisi jokaista standardia tarkastella eri tavoin – omistus/jäsenyys/sopimus ja avoimuuden aste.	15191 15192 15193 15194
Kerraten voi todeta erilaisten avoimien ja horisontaalien standardien olevan hyvin merkityksellinen osa jokaisen järjestelmän kehittämisen yhteydessä.	15195 15196 15197
Lyhyesti todeten voi todeta, että erilaiset osajärjestelmät voivat perustua omistukseen, jäsenyyteen, tai sopimukseen, minkä lisäksi omistus, jäsenyys ja sopimus muodostavat monimutkaisia ketjuja.	15198 15199 15200
Itse olen esittänyt seuraavaa laajinta mahdollista ratkaisua:	15201 15202
<ul style="list-style-type: none"> • tilaava yhteisö omistaa kaiken laitteiston • käyttöjärjestelmät ovat mahdollisuuksien mukaan avoimia käyttöjärjestelmiä • tilaava yhteisö mahdollisesti omistaa kaikki järjestelmän ohjelmat • mahdollisuuksien mukaan ohjelmistot ovat avoimia ohjelmia • tilaava yhteisö huolehtii tietomallista / käsitemallista • tilaava yhteisö omistaa tiedostot • tilaava yhteisö omistaa datan tietokannoissa • tilaava yhteisö omistaa tietokannat • mahdollisuuksien mukaan tietokannat ovat avoimia ohjelmia • mahdollisuuksien mukaisesti käytetään koko ajan avoimia standardeja • haku, lisäys, muutos ja poisto perustuvat mahdollisuuksien mukaisesti avoimiin ratkaisuihin. 	15203 15204 15205 15206 15207 15208 15209 15210 15211 15212 15213 15214 15215
Selvää on, että tilaavassa yhteisöissä on jo aiemmin sidottu toimintaa kiinni erilaisiin tietotekniisiin järjestelmiin, jotka voivat olla täysin avoimia tai täysin suljettuja. Harva yhteisö voi nykytilanteessa aloittaa täysin uudesta tilanteesta ilman mitään rajoituksia. Tämä vuoksi voi todeta, että matka laajimpaan mahdolliseen ratkaisuun voidaan tehdä vähitellen eri vaiheessa useamman vuoden aikajaksona aina osajärjestelmien muutoskohdissa.	15216 15217 15218 15219 15220 15221
Selvää on, että osa tietotekniikan toimittajista eivät lähtökohtaisesti toimi edellä kuvatun laajimman mahdollisen ratkaisun (osa)toimittajina, mikä voi aiheuttaa ongelmia erilaisissa muutostilanteissa.	15222 15223 15224
Itse painottaisin, että erilaiset avoimet ratkaisut eivät ole ilmaisia pitkällä aikavälillä, ja avoimet ratkaisut aiheuttavat ERILAISIA kustannuksia kuin täysin suljetut ratkaisut. Hyvä esimerkki on erilaiset ylläpidon toimittajat, vaikka itse ylläpidettävä ratkaisu voi perustua avoimiin ratkaisuihin – avoimuuteen perustuvien omien tietokantojen maksullinen ylläpito voisi olla yksi esimerkki.	15225 15226 15227 15228 15229
Ehdotus: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja suljetut ratkaisut kokonaisjärjestelmälle ja osajärjestelmille: haku, lisäys, poisto, muutos, laitteet, ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat.	15230 15231 15232 15233
Ehdotus: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja suljetut standardit eri kohtiin järjestelmää: haku, lisäys, poisto, muutos, laitteet, ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat.	15234 15235 15236 15237
Itse olen kehottanut eri yhteyksissä käyttämään avoimia ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan ja tämän jälkeen omaa omistusta – suljetut ratkaisut olisivat viimeinen vaihtoehto. Kuten todettua, niin	15238 15239

totuus järjestelmien kehittämässä on monimutkaisempi, ja joskus on tyydyttävä suljettuihin ratkaisuihin jollakin aikavälillä. 15240
15241

Itse olen esittänyt seuraavaan päätösten ketjun: 15243

Avoim → Ei säätöä → Säätäminen → Suljettu → Ei säätöä → Säätäminen → Itse (→ Avoim?) 15244

Eli päätösketju voi olla seuraava: 15246

- 1) Ensin kartoitetaan jonkin markkina-alueen avoimet ratkaisut 15248
- 2) Mahdollisuuksien mukaan jokin avoin ratkaisu voidaan ottaa käyttöön perusasetuksilla 15249
15250
- 3) Tämän jälkeen pitää arvioida jonkin avoimen ratkaisun käyttö laajasti säätämällä 15251
- 4) Mahdollisesti ei löydy sopivaa avointa ratkaisua yhteisön omien tarpeiden perusteella 15252
- 5) Tämän jälkeen kartoitetaan jonkin markkina-alueen suljetut ratkaisut 15253
- 6) Tämän jälkeen pitää arvioida jonkin suljetun ratkaisun käyttö laajasti säätämällä 15254
- 7) Mahdollisesti ei löydy sopivaa suljettua ratkaisua yhteisön omien tarpeiden perusteella 15255
15256
- 8) Tämän jälkeen pitää arvioida täysin itse tehtävän järjestelmän tarve 15257
- 9) Mahdollisesti pitää aloittaa oman järjestelmän kehittäminen aivan alusta. 15258
15259

Yhtenä esimerkkinä voisi ottaa erilaisten toiminnanohjausjärjestelmien mahdollisuudet, koska 15260
toiminnanohjausjärjestelmiä on sekä avoimina että suljettuina ratkaisuin. Mahdollisesti sekä 15261
avoimet että suljetut toiminnanohjausjärjestelmät eivät taivu yhteisön tarpeisiin, eli 15262
toiminnanohjausjärjestelmien hyvinkin laaja säätäminen ei aina tuota haluttua tulosta. Tietysti 15263
tiedämme hyvin itse tehdyn järjestelmän kehittämisen olevan aina erittäin vaativa hanke, ja aina 15264
välillä jokin itse tehty järjestelmän kehittämistyö ei onnistu eri syistä johtuen. 15265
15266

Ehdotus: Valtiovarainministeriö voi velvoittaa tekemään erilaiset markkinakatsaukset ennen 15267
minkään uuden järjestelmän hankintaa/kehittämistä. 15268
15269

Ehdotus: Erilaisten markkinakatsauksien tekemisessä pitää kartoittaa sekä avoimet että suljetut ratkaisut. 15270
15271

Ehdotus: Erilaisten markkinakatsauksien yhteydessä pitää tarkastella sekä avoimia että suljettu standardeja, jotka on toteutettu jonkin markkina-alueen ratkaisuisa. 15273
15274
15275

Ehdotus: Päätymisen itse tehtävään järjestelmään pitää perustella hyvin ennen minkään uuden järjestelmän hankintaa/kehittämistä. 15276
15277
15278

Muistiosta: Suunnittelu-, arviointi- ja kuvaamisvelvollisuuksien yhdenmukaistaminen 15279
15280

Tämä aihe on kannatettava, jolloin käytössä voisi olla vain yksi kuvausmenetelmä pidemmällä aikavälillä. 15281
15282
15283

Ehdotus: Erilaisista kuvausmenetelmistä voisi tehdä oman kartoituksensa. 15284
15285

Ehdotus: Valtiovarainministeriö voisi velvoittaa käyttämään vain hyväksytyjä kuvausmenetelmiä jatkossa tehtävien järjestelmien hankinnoissa. 15286
15287
15288

Ehdotus: Mahdollisesti jatkossa (pitkä aikaväli) kehitettävien järjestelmien yhteydessä käytettäisiin vain hyväksytyjä kuvausmenetelmiä.

15289

15290

15291

15292

15293

15294

15295

15296

15297

15298

15299

15300

15301

15302

15303

15304

15305

15306

15307

15308

15309

15310

15311

15312

15313

Ongelma on tietysti kaupallinen sitoutuminen erilaisiin kuvausmenetelmiin, jolloin jotkut kuvausmenetelmät ovat käytännössä markkinoiden pakottamia. Mahdollista olisi tietysti tehdä selvitys erilaisista kuvausmenetelmistä perustuen niiden hyviin ominaisuuksiin. Yksi erottelu voisi olla jako systeemien ja prosessien kuvaamiseen, jolloin voisi käytössä olla kaksi kuvaamisen menetelmää.

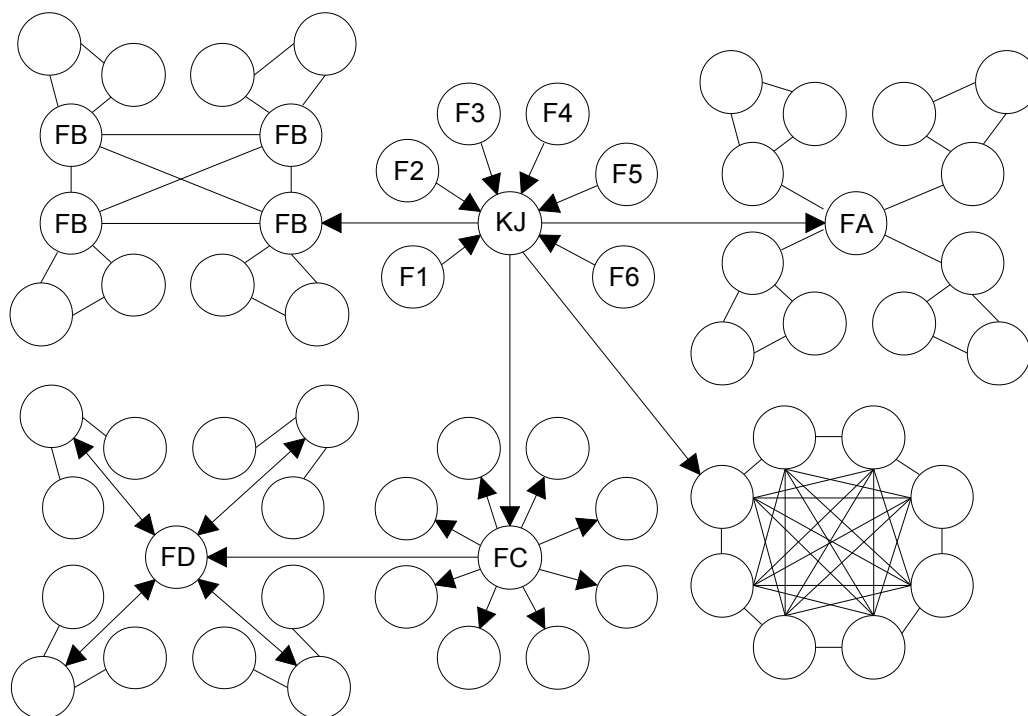
Muistiosta: Toimialakohtaisen yhteentoimivuuden kuvausten tavoitteena on määritellä toimialan sisällä organisaatioiden, palvelujen, toimintaprosessien, käsiteltävien tietojen sekä tietojärjestelmien ja teknologioiden muodostama kokonaisuus.

Käytännössä voi jokin julkisen sektorin järjestelmä olla keskusjärjestelmä (KJ) jossain yhteydessä.

Tämän jälkeen täytyy kerraten todeta erilaiset standardit/formaatit (F1-F6 ja FA-FD) eri yhteyksiin. Käytännössä erilaiset järjestelmät muodostavat erilaisia verkkoja, jolloin käytössä on sekä suljettuja että avoimia standardeja.

Ehdotus: Uusien järjestelmien hankinnassa pitää tarkastella erilaisten järjestelmien muodostamat monimutkaiset ketjut.

Huomio: Jokin julkisen sektorin järjestelmä saattaa olla keskusjärjestelmä jossain asiayhteydessä, mikä vaikuttaa tietysti tehtäviin hankintapäätöksiin.

15314

15315

15316

15317

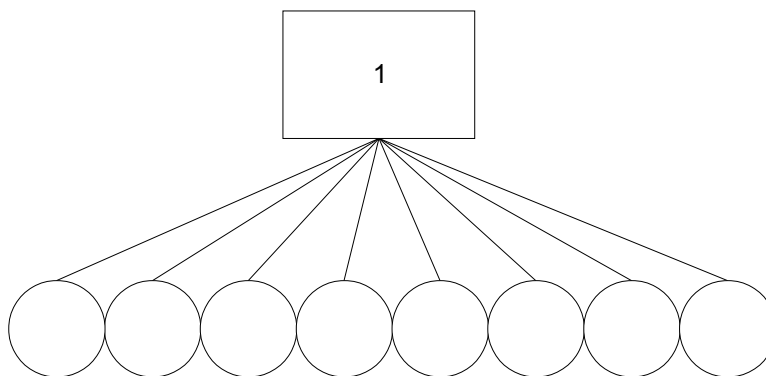
15318

Hyvä esimerkki keskusjärjestelmästä taitaa olla nykymuotoinen kiinteistörekisteri, jota käyttävät hyvin erilaiset sidosryhmät.

Muistiosta: Tietojärjestelmän kannalta tämä tarkoittaa erityisesti rajapintaa, jonka kautta tietoa siirretään.

Muistiosta: Yhteentoimivuuden suunnittelun pohjaksi tarvitaan riittävä kuvaus jo tarjolla olevista rajapinnoista.

Tässä kohtaa voi todeta, että samaan järjestelmään voi olla erilaisia rajapintoja ja erilaisia (käyttö)liittymiä.

Itse olen todennut, että samaan järjestelmään kannattaa kehittää heti alkuvaiheessa useampi käyttöliittymä seuraavalla päätösketjulla:

Teho/suurkäyttäjät → Peruskäyttäjät → Satunnaiskäyttäjät → Kertakäyttäjät.

Ensimmäisessä vaiheessa kannattaa kehittää teho/suurkäyttäjien käyttöliittymät, jolloin nämä liittymät ovat hyvin yksinkertaisia ja niissä on oikopolut tärkeimpiin toimintoihin. Tämän jälkeen voi olla enemmän opastavia käyttöliittymiä erilaisille käyttäjäryhmille. Eli käyttöliittymät voisi tällä tavalla tehdä osasista, joita sitten voi yhdistellä erilaisissa käyttöliittymissä.

Ehdotus: Tietorajapintojen lisäksi on arvioitava myös erilaisten käyttöliittymien tarpeet johonkin (uuteen?) järjestelmään.

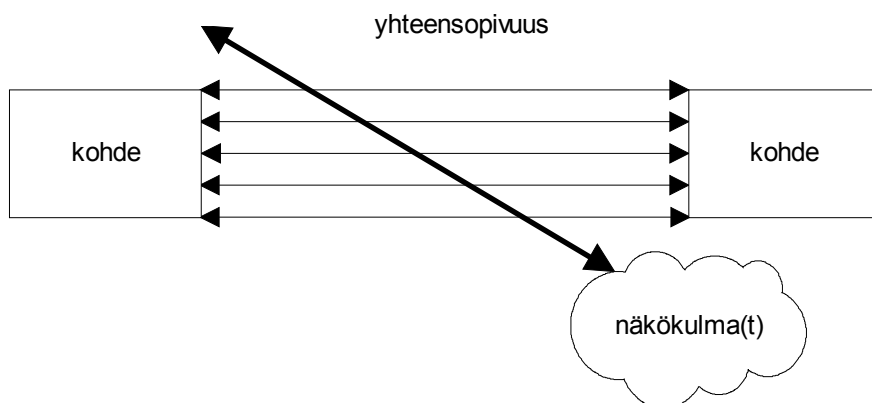
Ehdotus: Tietorajapintojen ja/tai käyttöliittymien tarpeet pitäisi kartoittaa yhdessä erilaisten sidosryhmien kanssa hyvissä ajoin ennen jonkin (uuden?) järjestelmän hankintaa.

Yhteentoimivuuden ja/tai yhteensopivuuden kehittämistä useammasta näkökulmasta tarkastellen

Tähän kohtaa voi todeta, että yhteentoimivuutta ja/tai yhteensopivuutta voidaan tarkastella useammalla tasolla ja useammasta näkökulmista. Näkökulmia pitää kerätä jatkuvasti erilaisissa tietoteknisissä hankkeissa, jonka jälkeen on kehitettävä erilaisia näkökulmia yhdenmukaisia ratkaisuja.

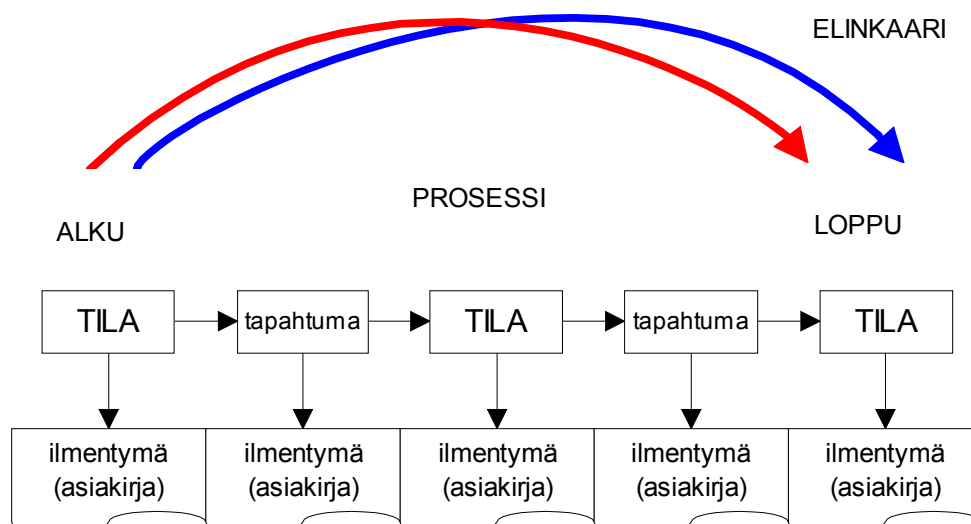
Ehdotus: Valtiovarainministeriö voisi kerätä järjestelmällisesti erilaisia näkökulmia, joiden perusteella voi arvioida (uuden?) järjestelmän ominaisuuksien määrää.

Ehdotus: Erilaisia (uusia?) järjestelmiä voidaan arvioida erilaisista näkökulmista, joten käytettävät näkökulmat pitää kerätä yhteen omaksi oppaaksi.

Muistiosta: Tavoitteena on luoda koko julkisen hallinnon kattava tietojärjestelmäsalkku, joka antaa mahdollisuuden portfolion optimointiin.

Tässä kohtaa voidaan erotella jonkin järjestelmän osalta elinkaari, prosessit ja asiakirjat.

Ehdotus: (Ehdotetussa?) Julkisen hallinnon kattavassa tietojärjestelmäsalkussa pitää olla arvioituna erilaisten järjestelmien elinkaaren vaiheet ja vielä erikseen huomioiden järjestelmien erilaisten osien elinkaaren vaiheet.

Ehdotus: Järjestelmien elinkaaren (ja vielä osien) vaiheen mukaan voidaan määritellä jatkossa noudatettavia/pakotettuja avoimia standardeja.

Edellä mainitulla tavalla avoimien standardien jatkuva pakottaminen mahdollistaa erilaisten järjestelmien arvioinnin perustuen enemmän järjestelmän laatuun, jolloin valinta ei perustu jonkin yksittäisen toimittajan määräämään yhden ratkaisun ylivaltaan.

Yksi osa prosessien läpivientiä on erilaisten asiakirjojen ajaminen perustuen tiloihin ja tapahtumiin jossain tietoteknisessä järjestelmässä. Iso ongelma voi olla erilaisten asiakirjojen muodot riippuen yksittäisen järjestelmän elinkaaren vaiheesta, jolloin jokin yksittäinen järjestelmä ei tuota tai käytä erilaisia standardoituja asiakirjoja.

15358
15359
15360
15361
15362
15363
15364

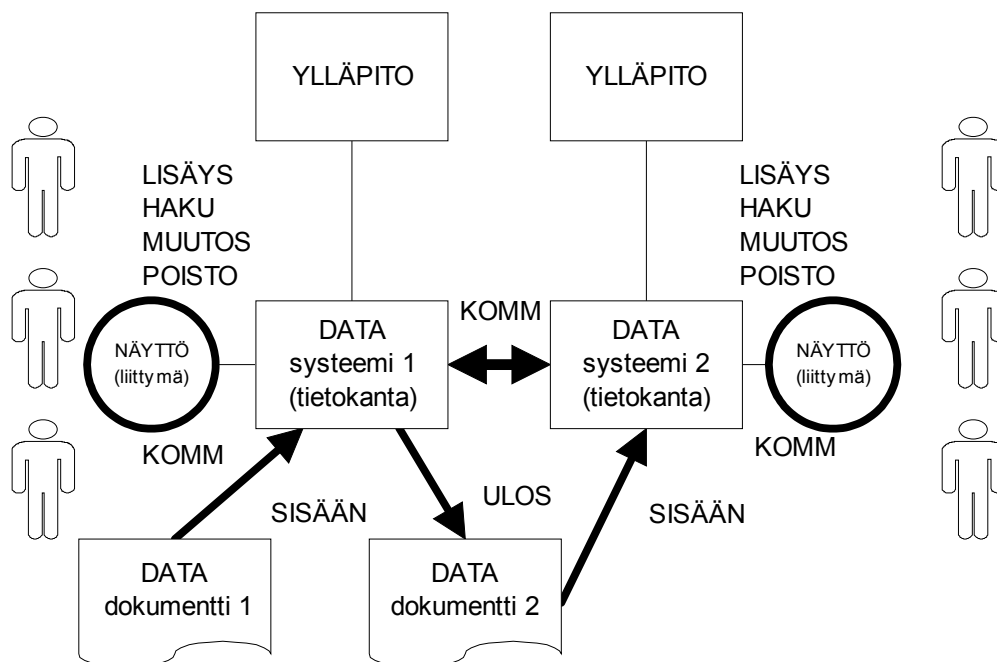
15365
15366
15367
15368
15369
15370
15371
15372
15373
15374
15375
15376
15377
15378
15379
15380
15381

Huomio: Yksi osa järjestelmien linkkaaren hallintaa on vaatimus erilaisten avoimien asiakirjojen standardien noudattamisesta.

15382
15383
15384
15385
15386
15387
15388
15389
15390

Suorat yhteydet ja yhteydet dokumenttien avulla

Tähän kohtaan voi todeta yhteyden järjestelmien yhteistoimintaan joko suorien yhteyksien tai yhteyden dokumenttien perusteella.

15391
15392
15393
15394
15395
15396
15397

Kerraten voi todeta erilaisten avoimien standardien mahdollisuus dokumenteille sekä avoimien standardien mahdollisuus (tietokantojen) kahden järjestelmän/systemin väliseen suoraan yhteyteen.

Yksi esimerkki avoimesta standardista / RSS-syötteet

15398
15399
15400
15401
15402
15403
15404
15405
15406
15407

Eri vaiheissa on uutisia varten kehitetty erilaisia ^{88 89 90} RSS-syötteitä, jolloin uutisia voi lukea uutisten lukuun tarkoitettulla uutislukijalla. Käytännössä RSS-syötteiden tarvitsemia standardoituja tiedostoja pystyy lukemaan hyvin laaja joukko erilaisia ohjelmia, jolloin ei välttämättä ole tarvetta suoriin yhteyksiin järjestelmien välillä.

RSS:n hyvä puoli on, että erilaiset rekisteröitymiset eivät ole RSS:n käytön rajoite, koska RSS voidaan johtaa hyvin erilaisista järjestelmistä.

88 https://en.wikipedia.org/wiki/Web_feed, Web feed

89 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Verkkosyöte>, Verkkosyöte

90 <http://www.rssboard.org/rss-specification>, RSS 2.0 Specification

Ehdotus: (Esimerkinomaisesti) erilaisten järjestelmien vastaavuus RSS-standardin kanssa on yksi esimerkki avoimen standardin mahdollisuudesta.

15408
15409
15410

220.2. Oma osaaminen kokonaisarkkitehtuurista suhteellisen vajavaista

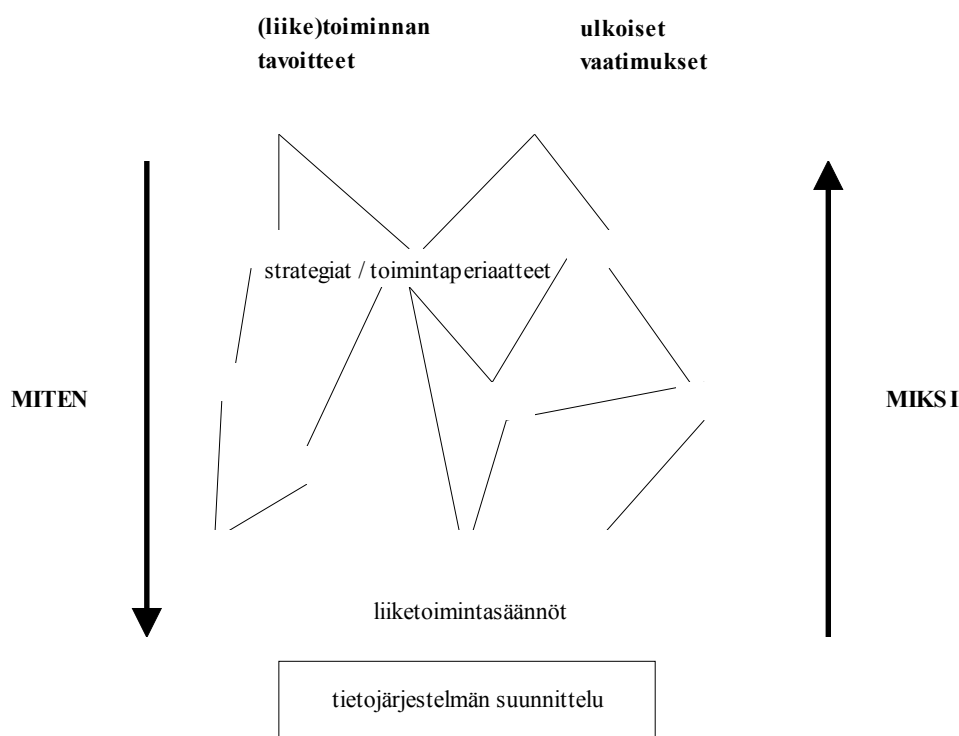
15411
15412

Lausunnon tausta-aineistoissa on asiaa kokonaisarkkitehtuurista, josta minulla on suhteellisen vähäinen kokemus. Tämän vuoksi lausunnossa (EDK / 19) on enemmän asiaa standardeista ja standardien käytöstä.

15413
15414
15415
15416
15417

Olen kyllä seikkaillut kokonaisarkkitehtuurin asianmukaisella ⁹¹ www-sivulla. Toisaalta olen seikkaillut myös liiketoimintasääntöjen yhteisön ⁹² www-sivulla. Gustas, Bubenko & Wangler (1996) perustella olen esittänyt seuraavan kuvan.

15418
15419
15420
15421

Kokonaisarkkitehtuurin suhteen (vrt. Zachmann) kysytään seuraavia: Mitä, Miten, Missä, Koska, Milloin, Miksi? Varmaankin liiketoimintasäännöillä voi vastata samoihin kysymyksiin. Itse (Rannila 2003) käytin hyvin alkeellisia taulukoita esittämään liiketoimintasääntöjä.

15422
15423
15424
15425
15426

Yleisesti voi todeta kokonaisarkkitehtuurin (vrt. Zachmann) kiinnostavan hyvin erilaisia sidosryhmiä, joten kokonaisarkkitehtuurin erilaiset lähestymistavat pitäisi tietysti kartoittaa, jotta voisi tehdä järkeviä johtopäätöksiä. Vastaavasti liiketoimintasääntöjen erilaiset näkökulmat pitäisi kartoittaa, jotta voisi tehdä lisää järkeviä johtopäätöksiä.

15427
15428
15429
15430
15431

91 <https://www.zachman.com>, Zachman International – Enterprise Architecture

92 <http://www.brcommunity.com>, Business Rules Community (BRCommunity.com)

221. Jälkipuhe

15432

15433

15434

221.1. Sekä tiedettä että mielipiteitä!

15435

15436

Lyhyesti todeten olen lainannut joitain tieteellisiä lähteitä, mutta tietysti tieteellisten lähteiden oikea ymmärtäminen on tietysti täysin oma asiansa. Eli tässä teoksessa käsitellyt asiat perustuvat monesti enemmän mielipiteisiin kuin tieteelliseen tutkimukseen. Toisaalta olen koettanut perustella erilaiset mielipiteet hyvin käyttäen erilaisia lähteitä.

15437

15438

15439

15440

15441

Tämäkään teos ei ole ollut missään tieteellisessä esitarkastuksessa, joten tämä teos perustuu vain omaan ajatteluun.

15442

15443

15444

221.2. Pakko lopettaa johonkin!

15445

15446

Jokainen teos on aina pakko lopettaa johonkin – niin myös tämä teos täytyy lopettaa johonkin.

15447

Täysin selvää on erilaiset uudet mahdollisuudet uusille LIITE-teoksille sekä Kirjoitelmia-teoksille.

15448

15449

221.3. Jatkossa tehtäviä teoksia?

15450

15451

Tämäkään teos ei ole viimeinen sana eri aiheisiin liittyen. Tämän teoksen ohella olen valmistellut muitakin teoksia, joista voi mainita vain sähköisessä muodossa jaettavat LIITE-teokset. LIITE-teokset on tarkoitettu keräämään yhteen laajoja tekstiaineistoja, joista voi halutessaan tiivistää jotain Kirjoitelmia-teoksiin. Kirjoitelmia-teokset olen julkaissut sekä painettuna kirjana että sähköisinä julkaisuina.

15452

15453

15454

15455

15456

15457

221.4. Kokonaisvaltaisuuden tarvittavat näkökulmat

15458

15459

Lopuksi voi todeta tarpeen hallita kokonaisvaltainen näkemys, jonka ohella pitäisi hallita joukko erikoistuneita näkökulmia. Varmaankin voi todeta, että tässäkin teoksessa on käsitelty laajemmin erilaisiin tietojärjestelmiin liittyviä aiheita kohtuullisen paljon. Jatkossa voisi kartoittaa joitain erikoistuneita näkökulmia, joiden ohessa voisi käsitellä erilaisia tietojärjestelmiin liittyviä näkökulmia. Moni asia alkaa muuttua sähköiseksi, joten vain teknisen näkökulman hallinnan lisäksi tarvitaan kulloisenkin erikoisalueen näkökulmia.

15460

15461

15462

15463

15464

15465

15466

Tässäkin kohtaa kannustan lukijoita kehittämään kokonaisvaltaisuutta huomioiden erilaisia erikoistuneita näkökulmia. Tässä on haastetta meille kaikille!

15467

15468

15469

Lähteitä

15470

Alenius, M. (2002). Ostaisin pitävän lupauksen. *Systeemyö*, (4), 15.

15471

15472

15473

Ali, A., & Kohun, F. (2006). Dealing with Isolation Feelings in IS Doctoral Programs. *International Journal of Doctoral Studies*, 1, 21-33.

15474

15475

15476

Alter, S. (2000). Same Words, Different Meanings: Are Basic IS/IT Concepts Our Self-Imposed Tower Of Babel? *The Communications of the Association for Information Systems*, 3(10).

15477

15478

15479

Alvesson, M., & Sandberg, J. (2011). Generating Research Questions Through Problematization. *Academy of Management Review*, 36(2), 247–271.

15480

15481

15482

Andersen, P. B., & May, M. (2001a). Tearing up interfaces. In L. Kechen (Ed.), *Organisational Semiotics*. Dordrecht: Kluwer.

15483

15484

15485

Arvola, T., Pommelin, P., Inkinen, R., Väyrynen, S., & Tammela, O. (2012).

15486

Potilastietojärjestelmien turvallisuusriskit hallintaan. *Suomen Lääkärilehti*, 67(12), 955–961.

15487

15488

Andersen, P. B., & May, M. (2001b). Instrument Semiotics. In L. Kechen, R. J. Clarke, P. B.

15489

Andersen, & R. K. Stamper (Eds.), *Information, organisation and technology - Studies in organisational semiotics* (pp. 271-298). Boston/Dordrecht/London: Kluwer.

15490

15491

15492

Anfara, V. A. J., Brown, K. M., & Mangione, T. L. (2002). Qualitative Analysis on Stage: Making the Research Process More Public. *Educational Researcher*, 31(7), 28–38.

15493

15494

doi:10.3102/0013189X031007028

15495

15496

Arvola, T., Pommelin, P., Inkinen, R., Väyrynen, S., & Tammela, O. (2012).

15497

Potilastietojärjestelmien turvallisuusriskit hallintaan. *Suomen Lääkärilehti*, 67(12), 955–961.

15498

15499

Aulin-Ahmavaara, A. Y. (1979a). Notes on Regulation and Control. *Kybernetes*, 1979(8), 213–215.

15500

doi:10.1108/eb005523

15501

15502

Aulin-Ahmavaara, A. Y. (1979b). The Law of Requisite Hierarchy. *Kybernetes*, 1979(8), 259–266.

15503

doi:10.1108/eb005528

15504

15505

Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Stott, C., Bolton, P., & Goodyer, I. (1997). Is There a Link between Engineering and Autism? *Autism*, 1(1), 101–109. doi:10.1177/1362361397011010

15506

15507

15508

Belt, P., Mottonen, M., & Harkonen, J. (2011). Tips for writing scientific journal articles. Oulu: University of Oulu.

15509

15510

15511

Beynon-Davies P. (2002). *Information systems : an introduction to informatics in organisations*. Palgrave, Basingstoke.

15512

15513

15514

Beynon-Davies, P. (2007). Informatics and the Inca. *International Journal of Information Management*, 27(5), 306–318. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2007.05.003

15515

15516

- Beynon-Davies, P. (2009a). Formated technology and informed action: The nature of information technology. *International Journal of Information Management*, 29(4), 272–282. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2008.12.001 15517
15518
15519
15520
15521
- Beynon-Davies, P. (2009b). Neolithic informatics: The nature of information. *International Journal of Information Management*, 29(1), 3–14. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2008.11.001 15522
15523
15524
- Beynon-Davies, P. (2009c). The “language” of informatics: The nature of information systems. *International Journal of Information Management*, 29(2), 92–103. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2008.11.002 15525
15526
15527
15528
- Beynon-Davies, P. (2009d). Significant threads: The nature of data. *International Journal of Information Management*, 29(3), 170–188. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2008.12.003 15529
15530
15531
- Beynon-Davies P. (2009e). *Business Information Systems*. Palgrave, Basingstoke. 15532
15533
- Beynon-Davies, P. (2010). Dances with bees: Exploring the relevance of the study of animal communication to informatics. *International Journal of Information Management*, 30(3), 185–198. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2010.02.001 15534
15535
15536
15537
- Beynon-Davies, P. (2011a). In-formation on the prairie: Signs, patterns, systems and prairie dogs. *International Journal of Information Management*, 31(4), 307–316. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2010.12.001 15538
15539
15540
15541
- Beynon-Davies P. (2011b). *Significance: exploring the nature of information, systems and technology*. Palgrave, Basingstoke, UK. 15542
15543
15544
- Bisbal, J., Lawless, D., Wu, B., & Grimson, J. (1999). Legacy Information Systems: Issues and Directions. *IEEE Software*, 16(5), 103–111. doi:10.1109/52.795108 15545
15546
15547
- Byeon, J. H. (1999). Non-equilibrium thermodynamic approach to the change in political systems. *Systems Research and Behavioral Science*, 16(3), 283–291. doi:10.1002/(SICI)1099-1743(199905/06)16:3<283::AID-SRES320>3.0.CO;2-A 15548
15549
15550
15551
- Carmeli, A., & Tishle, A. (2004). The relationships between intangible organizational elements and organizational performance. *Strategic Management Journal*, 25(13), 1257–1278. doi:10.1002/smj.428 15552
15553
15554
15555
- Carr, N. (2010a). *PINNALLISET - Mitä internet tekee aivoillemme?* Helsinki: Terra Cognita. 15556
15557
- Carr, N. (2010b). *THE SHALLOWS - What the Internet Is Doing to Our Brains*. New York: W. W. Norton & Company. 15558
15559
15560
- Chatterjee, A., & Hambrick, D. C. (2007). It’s All about Me: Narcissistic Chief Executive Officers and Their Effects on Company Strategy and Performance. *Administrative Science Quarterly*, 52(3), 351–386. 15561
15562
15563
15564
- Cooper, A. (1999a). *Nörttien valtakunta: miksi korkeateknologiatuotteet saavat meidät sekaisin ja kuinka palauttaa järki*. Helsinki: Suomen atk-kustannus. 15565
15566

- Cooper, A. (1999b). *The Inmates Are Running the Asylum: Why High Tech Products Drive Us Crazy and How to Restore the Sanity*. Sams – Pearson Education. 15567
15568
15569
15570
- Cunningham, J. B. (1997). Case study principles for different types of cases. *Quality and Quantity*, 31(4), 401–423. doi:10.1023/A:1004254420302 15571
15572
15573
- Currie, W. L., & Seltsikas, P. (2001). Exploring the supply-side of IT outsourcing: evaluating the emerging role of application service providers. *European Journal of Information Systems*, 10(3), 123–134. doi:10.1057/palgrave.ejis.3000393 15574
15575
15576
15577
- Darke, P., Shanks, G., & Broadbent, M. (1998). Successfully completing case study research: combining rigour, relevance and pragmatism. *Information Systems Journal*, 8(4), 273–289. doi:10.1046/j.1365-2575.1998.00040.x 15578
15579
15580
15581
- Davenport, T. H. (2005). The coming commoditization of processes. *Harvard Business Review*, 63(6), 101–108. 15582
15583
15584
- Dibbern, J., Goles, T., Hirschheim, R., & Jayatilaka, B. (2004). Information systems outsourcing: a survey and analysis of the literature. *ACM SIGMIS Database*, 35(4), 6–102. doi:10.1145/1035233.1035236 15585
15586
15587
15588
- Diefenbach, T. (2007). The managerialistic ideology of organisational change management. *Journal of Organizational Change Management*, 20(1), 126–144. doi:10.1108/09534810710715324 15589
15590
15591
- Dietz, J. L. G. (1999). Understanding and Modeling Business Processes with DEMO. In J. Akoka, M. Bouzeghoub, I. Comyn-Wattiau, & E. Métais (Eds.), *Conceptual Modeling ER'99*, 18th International Conference on Conceptual Modeling Paris, France, November 15-18, 1999 Proceedings (Lecture Notes in Computer Science) (Vol. 1728, pp. 188–202). Springer. 15592
15593
15594
15595
15596
- Dietz, J. L. G., & Habing, N. (2004). The Notion of Business Process Revisited. In R. Meersman & Z. Tari (Eds.), *On the Move to Meaningful Internet Systems 2004: CoopIS, DOA, and ODBASE - OTM Confederated International Conferences, CoopIS, DOA, and ODBASE 2004*, Agia Napa, Cyprus, October 25-29, 2004. Proceedings, Part I (Lecture Notes in Computer Science) (Vol. 3290, pp. 85–100). Heidelberg: Springer-Verlag. 15597
15598
15599
15600
15601
15602
- Engeström, Y. (1987). *Learning by Expanding: an activity-theoretical approach to developmental research*. Helsinki: Orienta-Konsultit. 15603
15604
15605
- Engeström, Y. (1995). *Kehittävä työntutkimus : perusteita, tuloksia ja haasteita*. Helsinki: Hallinnon kehittämiskeskus. 15606
15607
15608
- Engeström, Y. (1999). Expansive Visibilization of Work: An Activity-Theoretical Perspective. *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, 8(1-2), 63–93. doi:10.1023/A:1008648532192 15609
15610
15611
- Engeström, Y. (2000). Activity theory as a framework for analyzing and redesigning work. *Ergonomics*, 43(7), 960 – 974. doi:10.1080/001401300409143 15612
15613
15614

- Engeström, Y. (2001). Expansive Learning at Work: toward an activity theoretical reconceptualization. *Journal of Education and Work*, 14(1), 133-156. doi: 10.1080/13639080020028747. 15615
15616
15617
15618
- FCG Finnish Consultig Group Oy ja Maa- ja metsätalousministeriö. (2010). Julkisten ruokapalvelujen laatukriteerit. Helsinki: FCG Finnish Consultig Group Oy ja Maa- ja metsätalousministeriö. 15619
15620
15621
15622
- Flyvbjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245. doi:10.1177/1077800405284363 15623
15624
15625
- Flyvbjerg, B. (2011). Case Study. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage Handbook of Qualitative Research* (4th ed., pp. 301–316). Thousand Oaks, CA: Sage. 15626
15627
15628
- Gallivan, M., & Srite, M. (2005). Information technology and culture: Identifying fragmentary and holistic perspectives of culture. *Information and Organization*, 15(4), 295–338. doi:10.1016/j.infoandorg.2005.02.005 15629
15630
15631
15632
- Gerkman-Kemppainen, K. (2006). Tunnista narsistinen luonnehäiriö. *Advokaatti*, (8), 18–19. 15633
15634
- Gibney, A. (2005, elokuva). *Enron: The Smartest Guys in the Room*. Magnolia Pictures. 15635
15636
- Gustas, R., Bubenko, J. Jr, & Wangler, B. (1996). Goal Driven Enterprise Modelling: Bridging Pragmatic and Semantic Descriptions of Information Systems. In Y. Tanaka, H. Kangassalo, A. Jaakkola, & A. Yamamoto (Eds.), *Information Modelling and Knowledge Bases VII. Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, Volume 34 (pp. 73–91). IOS Press. 15637
15638
15639
15640
15641
- Haigh, T. (2001). Inventing Information Systems: The Systems Men and the Computer, 1950-1968. *The Business History Review*, 75(1), 15-61. doi:10.2307/3116556 15642
15643
15644
- Haigh, T. (2006). “A veritable bucket of facts” origins of the data base management system. *ACM SIGMOD Record*, 35(2), 33-49. doi:10.1145/1147376.1147382 15645
15646
15647
- Hakala, J. T. (1996). *Opinnäyte ja sen ohjaaminen - johdatus tutkimusprosessin hallintaan*. Tampere: Gaudeamus. 15648
15649
15650
- Hakala, J. T. (2008). *Uusi graduopas - Melkein maisterin entistä ehompi niksikirja*. Helsinki: Gaudeamus. 15651
15652
15653
- Hakala, J. T. (2012a, 3. toukokuuta). *Laatua opinnäytetyön ohjaamiseen*. Seinäjoki. 15654
15655
- Hakala, J. T. (2012b, 3. toukokuuta). *Selätä iso OO - Mikä on opinnäytetyö ja kuinka siitä selvittää?* Seinäjoki. 15656
15657
15658
- Haken, H. (2007). *Synergetics*. *Scholarpedia*, 2(1), 1400. doi:10.4249/scholarpedia.1400 15659
15660
- Hannus, J. (1997). *Prosessijohtaminen, ydinprosessien uudistaminen ja yrityksen suorituskyky* (4. painos). Espoo: HM & V Research Oy. 15661
15662
15663

- Henriques, G. R. (2003). The tree of knowledge system and the theoretical unification of psychology. *Review of General Psychology*, 7(2), 150–182. doi:10.1037/1089-2680.7.2.150 15664
15665
15666
- Hirschheim, R., & Lacity, M. (2000). The Myths and Realities of Information Technology Insourcing. *Communications of the ACM*, 43(2), 99–107. doi:10.1145/328236.328112 15667
15668
15669
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2010). *Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press. 15670
15671
15672
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2000). *Tutki ja kirjoita (6. painos)*. Helsinki: Tammi. 15673
15674
- Hu, Q., Saunders, C., & Gebelt, M. (1997). Research Report: Diffusion of Information Systems Outsourcing: A Reevaluation of Influence Sources. *Information Systems Research*, 8(3), 288–301. doi:10.1287/isre.8.3.288 15675
15676
15677
15678
- Izhikevich, E. M. (2007). Equilibrium. *Scholarpedia*, 2(10), 2014. doi:10.4249/scholarpedia.2014 15679
15680
- Jarke, M., Loucopoulos, P., Lyytinen, K., Mylopoulos, J., & Robinson, W. (2011). The brave new world of design requirements. *Information Systems*, 36(7), 992–1008. doi:10.1016/j.is.2011.04.003 15681
15682
15683
- Jones, B. D. (1999). Bounded Rationality. *Annual Review of Political Science*, (2), 297–321. doi:10.1146/annurev.polisci.2.1.297 15684
15685
15686
- Järvinen, P. (1980). On structuring problems of job design met in the development and maintenance of information systems. *BIT Numerical Mathematics*, 20(1), 15-24. doi:10.1007/BF01933581 15687
15688
15689
- Järvinen, P. (1998). *Oman työn analyysi ja kehittäminen*. Tampere: Opinpaja. 15690
15691
- Järvinen, P. (2008). On developing and evaluating of the literature review. Series of Publications D – Net Publications, D-2008-10. Tampere: University of Tampere, Department of computer sciences. 15692
15693
15694
- Järvinen, P. (1998). *ATK-toiminnan johtaminen*. Tampere: Opinpaja. 15695
15696
- Järvinen, P. (2003). *ATK-toiminnan johtaminen*. Tampere: Opinpajan kirja. 15697
15698
- Järvinen, P., & Järvinen, A. (2004). *Tutkimustyön metodeista*, Tampere : Opinpajan kirja. 15699
15700
- Järvinen, P., & Järvinen, A. (2011). *Tutkimustyön metodeista*. Tampere: Opinpajan kirja. 15701
15702
- Kaarst-Brown, M. L., & Robey, D. (1999). More on myth, magic and metaphor - Cultural insights into the management of information technology in organizations. *Information Technology & People*, 12(2), 192–217. 15703
15704
15705
15706
- Kalliomäki-Levanto, T. (2009). Keskeytykset ja katkokset työn etenemisessä: edeltävät tekijät, epäjatkuvuusolosuhteet ja niistä selviytyminen tietotyössä. *Työ ja ihminen - Tutkimusraportti 36*. Helsinki: Työterveyslaitos. 15707
15708
15709
15710
- Kangassalo, H. (1993). COMIC: a system and methodology for conceptual modelling and information construction. *Data & Knowledge Engineering*, 9(3), 287–319. doi:10.1016/0169-023X(93)90011-D 15711
15712
15713

- Kangassalo, H. (1996, August). Conceptual Description for Information Modelling Based on Intensional Containment Relation. Proceedings of the 3rd Workshop KRDB-96 presented at the KRDB-96, Budapest, Hungary. 15714
15715
15716
15717
15718
- Kangassalo, H. (2007). Approaches to the Active Conceptual Modelling of Learning. In P. Chen & L. Wong (Eds.), *Active Conceptual Modeling of Learning (Lecture Notes in Computer Science)* (Vol. 4512, pp. 168–193). Springer Berlin Heidelberg. 15719
15720
15721
15722
- Kerola, P., & Järvinen, P. (1975). *Systemointi II*. Helsinki: Gaudeamus. 15723
15724
- Korhonen, H. (2012). Ylläpito ja lisenssit avoimissa ohjelmistoissa. Teoksessa: E. Mäkinen (toim.), *Tietojenkäsittelytieteellisiä tutkielmia – Syksy 2012* (pp. 86–103). Tampere: Tampereen yliopisto – informaatiotieteiden yksikkö. 15725
15726
15727
15728
- Krug, S. (2006). Älä pakota minua ajattelemaan! – tervejärkinen käsitys web-käytettävyydestä (2. laitos.). Helsinki: Readme.fi. 15729
15730
15731
- Lankinen, T. (2011a). Opiskeluun toivotaan yhteisöllisyyttä. *Tampereen Yliopiston Tiede- Ja Kulttuurilehti Aikalainen*, (8), 7. 15732
15733
15734
- Lankinen, T. (2011b). Yksinäisyys kiusaa yhä useampaa opiskelijaa. *Tampereen Yliopiston Tiede- Ja Kulttuurilehti Aikalainen*, (8), 7. 15735
15736
15737
- Lee, A. S. (1989). A Scientific Methodology for MIS Case Studies. *MIS Quarterly*, 13(1), 33–50. 15738
15739
- Lehto, E. (1997 toim.). *Monopoli vai kilpailu? Yksityistäminen, sääntely ja kilpailurajat*. Helsinki: Atena Kustannus Oy, PS-kustannus ja Sitra. 15740
15741
15742
- Li, J., & Hambrick, D. C. (2005). Factional groups: a new vantage on demographic faultlines, conflict, and disintegration in work teams. *Academy of Management Journal*, 48(5), 794–813. 15743
15744
15745
- Liker, J. K. (2006). *Toyotan tapaan*. Helsinki: Readme.fi. 15746
15747
- Linturi, R., Kuusi, O., & Ahlqvist, T. (2013). Suomen sata uutta mahdollisuutta: radikaalit teknologiset ratkaisut. Helsinki: Eduskunta. 15748
15749
15750
- Loh, L., & Venkatraman, N. (1992). Diffusion of Information Technology Outsourcing: Influence Sources and the Kodak Effect. *Information Systems Research*, 3(4), 334–358. doi:10.1287/isre.3.4.334 15751
15752
15753
15754
- Markus, M. L., Majchrzak, A., & Gasser, L. (2002). A design theory for systems that support emergent knowledge processes. *MIS Quarterly*, 26(3), 179-212. 15755
15756
15757
- May, M. (2001). Instrument semiotics: a semiotic approach to interface components. *Knowledge-Based Systems*, 14, 431-435. 15758
15759
15760
- McAulay, L. (2007). Unintended consequences of computer-mediated communications. *Behaviour & Information Technology*, 26(5), 385–398. doi:10.1080/01449290500535343 15761
15762
15763

- McFarlan, F. W., & Nolan, R. L. (1995). How to manage an IT outsourcing alliance. *Sloan Management Review*, 36(2), 9–23. 15764
15765
15766
- Meiss, J. (2007). Dynamical systems. *Scholarpedia*, 2(2), 1629. doi:10.4249/scholarpedia.1629 15767
15768
- Montealegre, R., & Keil, M. (2000). De-escalating Information Technology Projects: Lessons from the Denver International Airport. *MIS Quarterly*, 24(3), 417-447. 15769
15770
15771
- Mörä, T. (2005). *Tsunami suomalaisessa mediassa*. Helsinki: Viestinnän tutkimuskeskus CRC / Helsingin yliopisto. 15772
15773
15774
- Nettle, D., & Dunbar, R. I. M. (1997). Social Markers and the Evolution of Reciprocal Exchange. *Current Anthropology*, 38(1), 93-99. 15775
15776
15777
- Newport, C. (2016). *Deep Work: Rules for Focused Success in a Distracted World*. Grand Central Publishing. 15778
15779
15780
- Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office. (2012). *Exodus Project - Pigs Really Do Fly! - A detailed account of the Ohio Department of Public Safety's journey to decommission and replace its mainframe technology*. Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office. 15781
15782
15783
15784
15785
- Olsen, K. A., & Sætre, P. (2007). IT for niche companies: is an ERP system the solution? *Information Systems Journal*, 17(1), 37-58. doi:10.1111/j.1365-2575.2006.00229.x 15786
15787
15788
- Pan, S. L., & Tan, B. (2011). Demystifying case research: A structured–pragmatic–situational (SPS) approach to conducting case studies. *Information and Organization*, 21(3), 161–176. doi:10.1016/j.infoandorg.2011.07.001 15789
15790
15791
15792
- Pentland, B. T., & Feldman, M. S. (2008). Designing routines: On the folly of designing artifacts, while hoping for patterns of action. *Information and Organization*, 18(4), 235–250. doi:10.1016/j.infoandorg.2008.08.001 15793
15794
15795
15796
- Rannila, J. S. (2001). Äänestysjärjestelmien käyttö ohjelmistotuotantoprosessin vaatimustenhallinnan menetelmänä. In E. Koponen (Ed.), *Pieniä atk-alan tutkimuksia - Seinäjoki 2001* (pp. 137–160). Tampere: Tampereen yliopisto, Tietojenkäsittelytieteiden laitos. 15797
15798
15799
Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15800
15801
- Rannila, J. S. (2003). Tapaustutkimus keskitetystä globaalista tietojärjestelmästä ja hajautetusta paikallisesta käytöstä: vertailu tietojärjestelmän toteutettujen vaatimusten ja paikallisen myyntipäällikön asiakasyhteyksien informaation hallinnan asettamien vaatimusten välillä. Tampere: Tampereen yliopisto, Tietojenkäsittelytieteiden laitos. 15802
15803
15804
15805
15806
- Rannila, J. S. (2011). Kirjoitelmia I: mielipidekirjoitusten (16.8.2005-11.6.2011) jälkiarviointia. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15807
15808
15809
- Rannila, J. S. (2012). Kirjoitelmia II: lausuntojen/luentojen/listojen (1997-2012) uudelleenarviointia. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15810
15811
15812

- Rannila, J. S. (2013). Kirjoitelmia III: henkilökohtaisia mielipiteitä (1997-2006) tietojärjestelmistä jälkiarvioituna. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15813
15814
15815
- Rannila, J. S. (2014a). LIITE 1: mielipiteitä erilaisista aiheista (1998-2014) sähköisessä muodossa. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15816
15817
15818
- Rannila, J. S. (2014b). LIITE 2: Nuorisoasuntoselvitys: uudelleenarviointia (2000, 2009, 2014) sähköisessä muodossa. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: 15819
<http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15820
15821
15822
- Rannila, J. S. (2015a). Appendix 3: Personal opinions (2007-2015) about different issues (in electronic format) in English. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: 15823
<http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15824
15825
15826
- Rannila, J. S. (2015b). Kirjoitelmia IV: lisää henkilökohtaisia mielipiteitä (2007-2015) tietojärjestelmistä jälkiarvioituna. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: 15827
<http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15828
15829
15830
- Rannila, J. S. (2016). Kirjoitelmia V: Nuorisoasuntoselvityksen (2000, 2009, 2014, 2016) jälkiarviointia. Jalasjärvi: Jukka S. Rannila. Saatavilla: <http://www.jukkarannila.fi/julkaisut.html> 15831
15832
15833
- Rebernik, M., & Mulej, M. (2000). Requisite holism, isolating mechanisms and entrepreneurship. *Kybernetes*, 29(9/10), 1126–1140. doi:10.1108/03684920010342198 15834
15835
15836
- Riad, S. (2007). Of mergers and cultures: “What happened to shared values and joint assumptions?” *Journal of Organizational Change Management*, 20(1), 26–43. doi:10.1108/09534810710715261 15837
15838
15839
- Rintala, H. (2016). Liian ihmeellinen maailma? Asperger-ihmiset kertovat. Espoo: Myllylahti Oy. 15840
15841
- Rivkin, J. W. (2000). Imitation of Complex Strategies. *Management Science*, 46(6), 824–844. doi:10.1287/mnsc.46.6.824.11940 15842
15843
15844
- Roberts, J., & Armitage, J. (2006). From organization to hypermodern organization: On the accelerated appearance and disappearance of Enron. *Journal of Organizational Change Management*, 19(5), 558–577. doi:10.1108/09534810610686067 15845
15846
15847
15848
- Ryan, M.-L. (1985). The Modal Structure of Narrative Universes. *Poetics Today*, 6(4), 717–755. 15849
15850
- Ryan, M.-L. (1991). Possible Worlds and Accessibility Relations: A Semantic Typology of Fiction. *Poetics Today*, 12(3), 53–576. 15851
15852
15853
- Ryan, M.-L. (1999). Immersion vs. Interactivity: Virtual Reality and Literary Theory. *Sub-Stance*, 28(2), 110–137. 15854
15855
15856
- Ryan, M.-L. (2006). From Parallel Universes to Possible Worlds: Ontological Pluralism in Physics, Narratology, and Narrative. *Poetics Today*, 27(4), 633–674. doi:10.1215/03335372-2006-006 15857
15858
15859
- Salmela-Aro, K., Upadyaya, K., Hakkarainen, K., Lonka, K., & Alho, K. (2016). The Dark Side of Internet Use: Two Longitudinal Studies of Excessive Internet Use, Depressive Symptoms, School 15860
15861

Burnout and Engagement Among Finnish Early and Late Adolescents. <i>Journal of Youth and Adolescence</i> , 1–15. doi:10.1007/s10964-016-0494-2	15862 15863 15864
Salter, A. N. (2003). <i>A Normative Approach to Modelling Action and Communication in Organisational Processes</i> . Staffordshire University.	15865 15866 15867
Sandberg, J., & Alvesson, M. (2011). Ways of constructing research questions: gap-spotting or problematization? <i>Organization</i> , 18(1), 23-44. doi:10.1177/1350508410372151	15868 15869 15870
Sandelowski, M. (2011). “Casing” the research case study. <i>Research in Nursing & Health</i> , 34(2), 153–159. doi:10.1002/nur.20421	15871 15872 15873
Schultze, U., Boland, R. J., & Jr. (2000). Place, space and knowledge work: a study of outsourced computer systems administrators. <i>Accounting, Management and Information Technologies</i> , 10(3), 187–219. doi:10.1016/S0959-8022(00)00006-0	15874 15875 15876 15877
Shepherd, A. (1999). Outsourcing IT in a changing world. <i>European Management Journal</i> , 17(1), 64–84. doi:10.1016/S0263-2373(98)00064-4	15878 15879 15880
Sledgianowski, D., Tafti, M. H. A., & Kierstead, J. (2008). SME ERP system sourcing strategies: a case study. <i>Industrial Management & Data Systems</i> , 108(4), 421 - 436. doi:10.1108/02635570810868317	15881 15882 15883 15884
Smith, A. (1776). <i>An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations</i> .	15885 15886
Stamper, R., Liu, K., Hafkamp, M., & Ades, Y. (2000). Understanding the roles of signs and norms in organizations - a semiotic approach to information systems design. <i>Journal of Behaviour & Information Technology</i> , 19(1), 15–27. doi:10.1080/014492900118768	15887 15888 15889 15890
Starbuck, W. H. (2009). The constant causes of never-ending faddishness in the behavioral and social sciences. <i>Scandinavian Journal of Management</i> , 25(1), 108-116. doi:10.1016/j.scaman.2008.11.005	15891 15892 15893 15894
Syyrakki, S. (2010). <i>Ostajan opas - Paikallisruokaa omalta talousalueelta</i> . Helsinki: FCG Efeko Oy, Kuntaliitto sekä Maa- ja metsätalousministeriö.	15895 15896 15897
Syyrakki, S. (2010). <i>Ostajan opas - Paikallisruokaa omalta talousalueelta</i> . Helsinki: FCG Efeko Oy, Kuntaliitto sekä Maa- ja metsätalousministeriö.	15898 15899 15900
Tapscott, D. (2010). <i>Syntynyt digiaikaan: sosiaalisen median kasvatit</i> . Jyväskylä: Docendo.	15901 15902
The Standish Group International. (1995a). <i>CHAOS</i> .	15903 15904
The Standish Group International. (1995b). <i>THE CHAOS REPORT</i> .	15905 15906
The Standish Group International. (1999). <i>CHAOS: A Recipe for Success</i> .	15907 15908
The Standish Group International. (2001). <i>EXTREME CHAOS</i> .	15909 15910

- Turner, K. L., & Makhija, M. V. (2006). The Role Of Organizational Controls In Managing Knowledge. *Academy of Management Review*, 31(1), 197–217. doi:10.5465/AMR.2006.19379631
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa. Helsinki.
- Tähtinen, S. (2005). Järjestelmäintegraatio: tarve, vaihtoehdot, toteutus. *Tekniikka & talous* 10. Helsinki: Talentum.
- Veblen, T. (1899). *The Theory of the Leisure Class - An Economic Study in the Evolution of Institutions*. New York, London: Macmillan.
- Venkula, J. (1988). *Tietämisen taidot - tieteelliseen toimintaan harjaantuminen yliopisto-opinnoissa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Viitaniemi, S. (2011). Yliopisto-opiskelijoiden kokema yksinäisyys – tarkastelun kohteena nyti ry:n yksinäisyys-nettiryhmään kirjoitetut viestit. Tampere: Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden yksikkö.
- Viskari, S. (2009). *Tieteellisen kirjoittamisen perusteet – Opas kirjoittamiseen ja seminaarityöskentelyyn (5. uudistettu painos)*. Tampere: Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden laitos.
- Vodanovich, S., Sundaram, D., & Myers, M. (2010). Research Commentary — Digital Natives and Ubiquitous Information Systems. *Information Systems Research*, 21(4), 711–723. doi:10.1287/isre.1100.0324
- von Wright, G. H. (1963). *Norm and action: a logical enquiry*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Vänskä, J., Viitanen, J., Hyppönen, H., Elovainio, M., Winblad, I., Reponen, J., & Lääveri, T. (2010). Lääkärien arviot potilastietojärjestelmistä kriittisiä. *Suomen Lääkärilehti*, 65(50–52), 4177–4183.
- Westling, J. (2010). Organisaatiokyynisyys jalkauttamisen esteenä ja voimavarana. Teoksessa: E. Koltola, J. Westling, & A.-M. Huhtinen (Toim.), *Strategia käytäntönä – Johdatus jalkautuksen tutkimukseen* (pp. 94–103). Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos.
- Willcocks, L. P., & Feeny, D. (2006). It Outsourcing and Core is Capabilities: Challenges and Lessons at Dupont. *Information Systems Management*, 23(1), 49–56. doi:10.1201/1078.10580530/45769.23.1.20061201/91772.6
- Winblad, I., Hyppönen, H., Vänskä, J., Reponen, J., Viitanen, J., Elovainio, M., & Lääveri, T. (2010). Potilastietojärjestelmät tuotemerkeittäin arvioitu – Kaikissa on kehitettävää. *Suomen Lääkärilehti*, 65(50–52), 4185–4194.
- Windschitl, M., Thompson, J., & Braaten, M. (2008). Beyond the scientific method: Model-based inquiry as a new paradigm of preference for school science investigations. *Science Education*, 92(5), 941–967. doi:10.1002/sce.20259

- Wong, S. L., & Hodson, D. (2009). From the horse's mouth: What scientists say about scientific investigation and scientific knowledge. *Science Education*, 93(1), 109–130. doi:10.1002/sce.20290
- Zadeh, S. S., & Begum, K. (2010). Association Between Insomnia and Quality of Life: An Exploratory Study Among Software Engineers. *Applied Research Quality Life*. doi:10.1007/s11482-010-9131-5

